

*Словото в Школата
на Петър Дънов Учителя
е записано и съхранено
за съвременния читател
от стенографите:*

*Пашиа Теодорова
Елена Андреева
Савка Керемидчиева*

Петър Дънов
УЧИТЕЛЯ

Великото и красивото

© Издателство „Бяло Братство“, 2012

ISBN 978-954-744-168-2

Издателство
Бяло Братство

ШКОЛАТА

Общ окулатен клас
година седма

Съдържание

1. Великото и красивото, 25.08.1927.....	7
2. Малките резултати, 31.08.1927.....	24
3. Космически възприятия, 9.11.1927.....	44
4. Превръщане на киселините, 16.11.1927.....	68
5. Свещ, която не гасне, 23.11.1927.....	88
6. Вероятности и възможности, 30.11.1927.....	105
7. Вечно обновяване, 7.12.1927.....	119
8. Време и вечност, 14.12.1927.....	132
9. Благото на човека, 21.12.1927.....	151
10. Кръгове на съзнанието, 28.12.1927.....	167
11. Форми на съзнанието, 4.01.1928.....	181
12. Нови възгледи и методи, 11.01.1928.....	197
13. Малки и големи придобивки, 18.01.1928.....	210
14. Равнодействие на силите, 25.01.1928.....	231
15. Състояния на материята, 1.02.1928.....	248
16. Озлобяване, мъка, скръб, 8.02.1928.....	269
17. Къси и дълги линии, 15.02.1928.....	288
18. Възкресение, 22.02.1928.....	308
19. Първата причина, 29.02.1928.....	320
20. Двете точки, 7.03.1928.....	336
21. Живата наука, 14.03.1928.....	355
22. Сфинксът. Начало и край на нещата.....	379
22. Полюси на съзнанието, 21.03.1928.....	400
23. Служба на уравненията, 28.03.1928.....	421
24. Възпитание на удове, 11.04.1928.....	441
25. Доброта и разумност, 18.04.1928.....	460
26. Ще бъдат предупреждени, 25.04.1928.....	475
27. Добри и лоши условия, 2.05.1928.....	489

28. Създаване на нови органи, 9.05.1928	502
29. Разумни отношения, 16.05.1928.....	518
30. Плащане и прощаване, 23.05.1928	541
31. Придобиване на щастие, 30.05.1928.....	556
32. Божествена светлина, 6.06.1928	572
33. Задна стража, 20.06.1928	585
34. Елипса и парабола, 27.06.1928.....	602
35. Началото на добродетелта, 4.07.1928.....	617
36. Единство и общност, 18.07.1928	637
37. Единство на съзнанието, 25.07.1928.....	649
38. Правилно хранене, 1.08.1928	661

Приложения

Обяснителни бележки	676
Речник на редки, остарели и чужди думи.....	684
Теми	687
Задачи, упражнения, опити	688

ВЕЛИКОТО И КРАСИВОТО

Само Божията Любов носи пълния Живот.

Изпейте песента Ще се развеселя.

Великото, красивото в живота е човешкото съзнание, което съвременните хора наричат човещина; човещината е онова благородно чувство, което свързва хората в едно цяло, като им посочва общ идеал, към който всички съзнателно или несъзнателно се стремят. Въпреки разногласията, които изпъкват на пръв поглед, в живота съществува вътрешно единство, което никога не се нарушава. Хиляди и милиони листа на дърветата могат да окапят, но дърветата ще продължават своето развитие и клоните – своето разклоняване; това показва, че в Природата съществува постоянен вътрешен растеж и този вътрешен растеж, този процес се забелязва и в растителното, и в животинското, и в човешкото царства; въз основа на този процес ние говорим за развитие на обществото, за религия, за наука, за цивилизация, за култура и т.н.

Вън от всички противоречия, вън от всички теории, които човешкият ум може да създаде, в духа на човека съществува едно вътрешно единство. Дали човек приема някакъв смисъл на живота, или не – това остава на втори план; то не пречи на изявлението на великите закони, с които работи Живата разумна природа. С други думи казано: бащата няма да прекъсне своята работа заради плача на детето – той е чиновник, ще отиде на работа, а детето ще остави на майката, тя да го утешава; от доброто изпълнение на неговата служба зависи препитанието на това дете и ако то настоява бащата да остане вкъщи, това говори, че не разбира условията на живота.

Много от съвременните учени и писатели искат да наложат своето veto на Живата природа – те искат да подчинят Природата на човешката воля. Казано е в Писанието: „И благослови ги Бог, и рече им: Плодете се и множете се;

и напълнете земята, и обладайте я; и владейте над рибите морски и над птиците небесни, и над всяко животно, което се движи по земята!⁴¹, обаче в никоя свещена книга, в никоя окултна книга не е казано, че човек трябва да подчини Природата – тази мисъл създаде в правилното развитие на науката отклонение, което донесе ред нещастия за съвременното човечество. Невъзможно е човек да наложи своите възгледи на Природата, не е било и няма да бъде време, когато човек ще може да я подчини на себе си; да се мисли противното – това е слабост на светските хора.

У религиозните хора срещаме друго заблуждение – те вярват в някакъв Господ, кланят Му се, молят се, но щом ги сполети нещастие, мнозина от тях се разколебават и казват: „Защо дойдоха тези нещастия до главата ни, защо ни сполетяха тия страдания? Нали Бог е всемогъщ, не можа ли да ни предпази от тях?“; тази е слабостта на религиозните хора. Щом се разколебае в Бога, човек има възможност да се разколебае в своите близни, в своите приятели, а най-после и в себе си. И наистина, в кого ще вярва, ако се разколебае в Бога, в ближния си и в себе си? Докато човек живее в света на промените – в преходния свят, не може да му се вярва. Как ще вярвате на някого, който мисли, че се е родил, за да умре? Как ще вярвате на човек, който представлява тънко въже, с което не можете да извадите нито една кофа вода от кладенеца – ако се опитате да извадите вода с него, то непременно ще се скъса. Колкото и да настоява да му вярвате, колкото и да ви убеждава, вие не можете – на какво основание ще му вярвате? Щом въжето се къса, това не е никаква наука. Ако разчитате на него, за да извадите вода от кладенеца и да полеете с нея цветята и зеленчуците в градината си, вашата работа е свършена; всички цветя, всички зеленчуци ще протестират и ще искат водича, за да се освежат, да се хранят. Ама въжето настоявало да му се вярва, то обещавало, че един ден ще стане силно, здраво, ще издържа големи тежести; възможно е, но днес това въже е слабо и не може да се разчита на него. Днес положението на съвременния човек е подобно на положението на тънкото

въже; че ще стане някога дебело, здраво въже – това е въпрос на време.

Когато се казва, че човек някога ще стане добър, това е въпрос на време, то трябва да се обоснове. Човек може да стане добър, но ако има условия в себе си – щом е разумен, той може да бъде добър; значи добротата се обуславя от самия човек. Щом добрата, трудолюбивата домакиня може да тъче тънки нишки, тя ще може да направи от тях толкова дебело въже, колкото иска. Следователно разумната домакиня, или разумният човек изобщо, може да създаде в себе си характер, може да си изработи такова верую, което да почива на принципите на Великата Истина.

Заблужденията на съвременните хора се дължат главно на три фактора. Единият фактор произтича от материалния поглед за живота – те го разглеждат от позицията на стомаха: за стомаха, за червата са важни храната, соковете и водата, това обаче не представлява проява на целокупния човек. И при това положение човек пак е недоволен, търси друго и казва: „Има нещо, което не ми достига“ – и започва да търси приятел, когото да обича, с когото да разговаря, да общува; този приятел ще задоволи неговите чувства, неговото сърце – така именно се създава домът. След като създаде дома, като възпита и изхрани своите деца, човек пак усеща една празнина, вижда, че още нещо не му достига – той иска да даде духовна храна на своите деца, да съдейства за развитието на техните умове, да ги запознае със законите на Великата Природа; но и да го постигне, пак усеща известна празнина в себе си, разбира, че още нещо не му достига. Следователно тази празнина в човека постоянно съществува: тъкмо постигне нещо, друг стремеж се създаде; стремежът постепенно се усилва и разширява, както нараства желанието за по-голяма, за по-силна светлина. Днес повечето хора си служат с електрическа светлина; ако ги върнете години назад, когато са си служили с газово осветление, те няма да бъдат доволни. Сега и вие се радвате на приятната електрическа светлина.

Съществува един закон, който определя действието на живите сили в Природата; въз основа на този закон всяка мисъл, всяко чувство и всяко действие се определят от степента на живата светлина в човека. Под думите *жива светлина* разбирам светлина без прекъсване; ако прекъсва, показва, че е от физически произход – тя ту се явява, ту изчезва и има две фази, две страни: външна, т.е. обективен, външен свят, и вътрешна, т.е. субективен, вътрешен свят.

Тъй щото трите фактора, които могат да поставят човека в заблуждения, са трите свята: физически, Сърдечен и Умствен. Ако разглежда нещата само от позицията на физическия свят, човек ще се натъкне на един род заблуждения; ако ги разглежда само от позицията на Сърдечния свят, той ще се натъкне на друг род заблуждения; и най-после, ако ги разглежда само от позицията на Умствения свят, ще се натъкне на трети род заблуждения. За да не изпадне в нито една от тия категории заблуждения, човек трябва да разглежда нещата едновременно и от трите свята. Всички велики хора, които са живели в миналото, които живеят и сега, са познавали живота от трите гледнища, познавали са законите, които го управляват, и затова са могли да изкажат велики истини.

В материалистичните епохи хората са поддържали и поддържат, че всичко е материя. Материята съществува, но не всичко произтича от материята, тя е само един от факторите, едно от условията да се прояви Животът; за да се прояви каквато и да е форма в света, необходима е материя, субстанция, с която да се облекат живите сили. Тялото, както и външните, и вътрешните му органи, представлява материалната страна на силите на човешкия мозък; следователно дробовете, стомахът, мускулите, костната, нервната и всички останали системи представляват величествена инсталация, чрез която се проявява човешката интелигентност.

Благодарение на интелигентността, която съществува в Природата, стават постоянни корекции и подобрения в човешкия организъм. Мозъците на различните хора са

различно инсталирани: едни от тях имат повече гънки, а други – по-малко; мозъците се различават и в качествено, и в количествено отношение. Вследствие на това и различните центрове в човешкия мозък не са еднакво развити: у едни хора въображението е силно развито, а у други – по-слабо; у едни хора е по-силно развит центърът за причинността, у други – по-слабо. За да се дойде до развитието на съвременния човек, всичко това се дължи на ония труженици в миналото и сега, които постоянно и непрекъснато са работили и работят като клонове и клончета на Великото дърво на живота; тяхната работа е допринесла и допринеся много за повдигането на човешката душа. Велика е човешката душа, тя носи в себе си, в своето развитие постиженията на цялото човечество; учените, както и Учителите, наричат тази душа *майка на човечеството*.

Трябва ли след всичко това човек да не оценява великите блага, които му се дават? Ако посетите някой културен град или даже най-организираното общество, ще забележите съществуването на вътрешен анахронизъм, вътрешно различие между хората; това се дължи на отсъствие на съзнание между тях, че са братя, че принадлежат на един голям, велик род. Макар че днес се говори за братство между хората, тази идея още не е пуснала дълбоки корени в човешките души; тя повърхностно, отчасти само занимава умовете. И богати, и сиромаси не вярват още, че са братя; и религиозни, и светски също не вярват още в братството.

Като вярва в Бога, религиозният мисли, че ще отиде на Небето, а светският, невярващият – в ада; в това отношение хората разделят живота на полюси. Обаче адът и Раят не са нищо друго, освен състояния на човешкия ум, на човешкото сърце; те определят свободата на човешкия дух. Значи адът и Раят съществуват на Земята. Когато къщата на човека е добре и хигиенично построена, добре отоплена и наредена, той е в Рая; когато е добре облечен, нахранен и задоволен, е в Рая; когато сърцето му от нищо не се смущава, а умът му е просветен, е в Рая; когато е

здрав и спокоен, пак е в Рая. Няма ли подслон, гладен ли е, болен ли е, сиромаш ли е, в лишения ли е, човек е в ада; смутено ли е сърцето му, помрачен ли е умът му, пак е в ада – какъв по-грозен ад, какъв по-страшен пъкъл от този? Може да има някъде и друг, но човечеството е влязло вече в ада на Земята и сега трябва да работи, за да излезе оттам, да стъпи на повърхността на Земята. На умните, на добрите хора в света е дадена задача да изгледят всички хора от ада, да ги изпратят вън и да затворят след тях вратата му, за да не може никой да влиза вътре. Хората сами са отворили вратата на ада и сами трябва да я затворят. Ако изкопаете дупка на пътя, в нея може да падне и грешният, и праведният; засипете дупката, никой да не пада в нея!

В Америка експлоатирали един рудник. Около него била изкопана голяма дупка, дълбока 500 метра. Едно благородно американско семейство – мъж, жена, единствената им дъщеря и нейният възлюбен, пътували с кабриолет и трябвало да минат покрай този рудник. Без да забележи, кочияшът налетял право в дупката и така цялото семейство намерило нещастieto си. Питам кой е виновен за това нещастие. Обществото, онези контролори и надзиратели, които се грижат пътищата да са в пълна изправност – трябвало е да следят, да не оставят такива дупки, които нямат особено предназначение; щом някъде се отвори такава дупка, веднага трябва да се съобщи в Общината, за да вземат мерки за нейното затваряне.

Като се отвори подобна дупка някъде, много от съвременните хора се смеят и казват: „Ето такова нещо е адът; който съгреши, той трябва да знае, че ще опита дълбочината на тази дупка“. Лесно се говори за ада, но мъчно се излиза оттам; който влезе в него, той знае какво го чака.

И след всичко това хората разискват върху въпроса кой е създал ада, защо Господ го е създал и т.н. Съвременните хора трябва да мислят право, да разглеждат живота от позицията на разумността. Те трябва да знаят, че 99% от всички неща зависят от вътрешното разбиране на човека, а само едно на стотите зависи от Природата.

Отиват двама студенти при директора на едно от американските училища и казват:

– Господин директор, двама от Вашите ученици се скараха, сбиха се и си пукнаха главите.

– Няма нищо, те са прибързали да свършат работата, която аз трябваше да направя – аз трябваше да ги набия. Сега не остава нищо друго, освен да ги поздравите за голямото им геройство.

Значи благодарение на своето невежество хората сами се наказват. Някой се наяде с мъчносмилаема храна или с консервирана риба и цяла нощ не може да спи, превива се от болки в стомаха, върти се на една, на друга страна и после казва: „Господи, защо ми даде такава храна?“. Кой е виновен за това, в коя научна книга е писано, че вечер човек трябва да яде консервирана риба или някаква мъчносмилаема храна? Никой учен, никой лекар не препоръчва вечер да се яде консервирана риба или трудносмилаема храна.

Разумност се изисква от човека, за да изправи своя живот. Всички говорят, че светът трябва да се изправи; кой ще го изправи – само разумните хора могат да оправят света. В този смисъл всички хора са пратени на Земята за велика работа. Всеки човек трябва да вземе участие в изправянето на света – как ще стане това? Когато кажат на малките клончета, че са създадени, за да развият голямото дърво, да му дадат живот, да покажат неговата бъдеща слава, те се учудват, не вярват в тия думи; те не вярват, но това е факт. Листата и клончетата на дървото приемат сокове от корените, задържат ги, преработват ги в себе си и част от тях изпращат пак към корените – по този начин става двойно течение на соковете: от долу нагоре и от горе надолу, в резултат на което се развива цялото дърво, докато даде най-послед своя плод. Щом изчезнат листата, клончетата и цветовете, с тях изчезва и цялото дърво. Следователно цялото човечество представлява Великото дърво на живота, Великата всемирна душа, а всеки разумен човек е лист, клонче или цвят от това Дърво. Всеки е поставен точно на своето място – тази е правата, истинската философия на живота.

Ако приемем, че животът е непрекъснат, ние поддържаме идеята за безсмъртието. Безсмъртието съществува в тази Велика душа, в това Велико дърво на живота, както и в неговите удове: листа, корени и клончета. Листата на това Велико дърво никога не опахват. Мнозина искат да го видят, да се уверят в неговото безсмъртие; ще дойде ден, когато животът на Земята ще мине в по-висока фаза на развитие и тогава ще имате не само един, но много екземпляри и всеки ще може да вземе в ръцете си един от тия екземпляри и самостоятелно ще изучава неговото органическо развитие. При това ново развитие на Земята цялата растителност ще бъде изменена.

Ако проследите живота и развитието на растителното, животинското и човешкото царства, навсякъде ще видите една малка аномалия, едно малко отклонение. Тази аномалия, това отклонение съществува и в самата Природа и никой не може да го изправи, освен самата тя – само Природата е в състояние да изправи ония погрешки, които произтичат от нея. За да помогне на природата, човек трябва да върви в съгласие с нея; за тази цел той трябва да има в себе си вътрешен идеал, вътрешен стимул за работа, за повдигане на своята душа; този идеал може да бъде личен, обществен и най-после – общочовешки.

Следователно човек трябва да има най-малко три идеала: един на физическия свят, друг – в Духовния свят, в Света на сърцето, и трети – в Умствения свят; това са материални идеали – никой не може да отрече съществуването на ума, на сърцето и на тялото. Що се отнася до другите идеали – тия на духа и на душата, тях можем да оставим настрана. Чрез тези три идеала човек развива ума и сърцето си, за да схваща и разбира законите на Разумната природа – така той придобива знания да манипулира с природните закони.

Всички хора се стремят към знание, а не подозират даже, че знанието е в самите тях. Ако наблюдавате животните например, ще видите, че когато някое заболяе, то само намира своя лек; след дълго боледуване у него се пробужда едно вътрешно чувство, някакъв инстинкт,

с помощта на който само намира тревите, с които може да се лекува. Това се забелязва и в месоядните, и в тревопасните животни, даже и в насекомите; същото чувство се забелязва и в човека. Оставете животното само на себе си и то ще намери своя лек, ще намери метод за своето лекуване.

Едно куче счупило крака си (това се случило някъде в България); за да не го смущава никой, то се скрило в хамбара на своя господар, където прекарало цяла седмица без ядене, от време на време само ближело счупеното място. Кой научи това куче да пости – неговото вътрешно чувство. Като не приемало никаква храна, стомашният сок действал добре върху крака и помагал за бързото му зарастване; наистина, кучето отслабнало, но кракът му скоро зараснал. И съвременните лекари практикуват пост при различните болести – когато се яви някаква рана в организма на човека, лекарите препоръчват абсолютен пост. От глад, от малко ядене хората не умират, те умират от преяждане, от много ядене.

Сегашните хора се страхуват от мисълта как ще прекратят живота си. Ако някой гладува 24 часа, той се уплашва и казва: „Гладен ще умра!“; да, има възможност човек да умре гладен, но е малка. Най-малката възможност да умре човек е именно тази да умре от глад – защо? Защото докато между хората съществува вътрешна съзнателна връзка на Любов, никой не може да умре от глад; затова обаче се изисква будност на съзнанието. Докато има будни души в света, те винаги ще бъдат отзивчиви към страданията на хората и всякога ще имат желание и готовност да им помагат; този закон работи по целия свят. Човек трябва да развива в себе си благородното чувство на вътрешно единение с всички живи разумни същества. Трябва да се създаде тясна вътрешна връзка между всички разумни същества в света и тази връзка не трябва да бъде привидна, но съзнателна, и то между души, които желаят повдигането на човечеството, които работят и се жертват за него; само по този начин те могат да прилагат ония закони, според които благата на Природата се разпреде-

лят правилно, в зависимост от степента на развитието на всяко живо същество, и само така ще е възможно всеки да използва своя стремеж към свобода, към развитие.

Като говоря за развитието на човека, имам предвид неговата Вярa. Развитието на човека се обуславя от степента на неговата Любов, от неговото умствено развитие – ако е със слабо развит ум, той ще си създаде и съответен живот. Какъв ще бъде онзи човек, в сърцето на когото отсъства Любовта – той ще бъде жесток, нищо повече. Как ще убедите змията да пусне жабата, която е хванала здраво за крака? Как ще накарате съвременните хора да не екзекутират човека, щом са убедени, че той напълно заслужава това? Каквото и да правите, както и да ги убеждавате, те ще изпратят виновния на онзи свят.

Къде е културата на съвременните хора? Днес по всички краища на света има протестиращи против екзекуцията, но не е дошло още времето на великите държавници, на хората с велики и широки умове, с благородни и възвишени сърца, които да разрешават въпросите по свобода, по велико съзнание. На много от съвременните държавници съзнанието е в тъмнина, в мрак; сърцата им са като това на Бисмарк², който създаде величието на Германия, но същевременно и нейното нещастие – Бисмарк не разбираше закона, че насилието ражда насилие, че злото ражда зло, че смъртта ражда смърт. И съвременните хора не разбират още този закон.

И тъй, когато се говори за Бога, ние разбираме онзи дълбок вътрешен принцип на дълбоко вътрешно единение: да желаш доброто на другите хора както на себе си. Да желаш успеха на ближните си както на себе си – това значи да съществува между хората вътрешна разумна връзка; само при съществуването на тази връзка вие ще съзнаете, че в много отношения хората по целия свят мислят, чувстват и действат еднакво. Щом съзнавате тази връзка, ако сте пътник и останете без хляб, който и да ви срещне, ще бъде готов да раздели хляба си с вас; ако сте ученик и нямате книги, той ще ви услужи със своите – няма да учи заради вас, но ще ви помага. Ето защо

по силата на единството, което съществува между хората, всички общества и народи трябва да се обединяват, не да се разделят. В Природата деление не съществува, делението е разцепление, отклонение от Цялото.

Мисълта, която сега искам да оставя, е не само да слушате, но и да прилагате. Каквото приложите през годината, това е важно за вас, то е вашият капитал. Търговецът се ползва само от онзи капитал, който се пуска в обращение; земеделецът се ползва само от онази земя, която се обработва и дава плодове. Човек може да има много енергии, но само онази ще го ползва, която се прилага в работа; само онази мисъл, само онова чувство и само онази постъпка определят съществуването на човека, които имат приложение в живота му. Силите, които той съзнателно прилага в живота си, го определят като човек, като разумно същество. Следователно желая ви да приложите в живота си поне част от всичко това, което сте чули и разбрали сега – то съставя истинската наука.

Сега от всички хора се изисква работа. Мнозина мислят, че могат да отложат работата си за в бъдеще; да отлагате нещата за в бъдеще, то е все едно да казвате, както някои казват, че светът ще се подобри в бъдеще. Ако очаквате човечеството да се подобри в бъдеще, това е въпрос на друга йерархия, вие предоставяте тази работа на Същество, които са по-разумни от вас; и това е добро, но всеки човек трябва да приложи нещо от себе си за подобрене на човечеството. Бог сам може да оправи човечеството, да подобри света, за което има Свой план, но в тази работа Той оставя дял и за човека.

Щом започне да работи чрез своя ум, чрез своето сърце и чрез своята воля, човек се свързва със Същества, които са по-велики от него, повдига се на техния уровень, а заедно с това и съзнанието му се разширява. Същото нещо става и между културните хора във Франция, Германия, Англия, Америка и т.н. Те се намират помежду си в тясна вътрешна връзка: кореспондират си, разговарят – поддържат известни отношения. Един ден всички хора ще се свържат и взаимно ще си помагат. Било е време, когато

отделните хора, общества и народи не са били свързани помежду си, но сега вече всички чувстват, че са членове на едно Велико цяло; това Велико цяло наричаме Всемирна душа, Космическо съзнание, което е важен фактор в света – към това Съзнание се стреми днес цялото човечество. Това Съзнание не е нито самосъзнанието, нито съзнанието, нито подсъзнанието на човека, но тъй нареченото Велико космическо съзнание, което се стреми да направи всички хора приятели, братя на един дом, да работят заедно и да се разбират. Това не е утопия, не е химера, но е нещо реално.

С какво се занимава човек, какъв занаят има – това не може да го спъва в реализирането на неговите стремежи; каквото и изкуство или занятие да има човек, това не може да го спъва в неговия велик идеал. Великият идеал включва всички науки и занаяти, той ги осветява и осмисля. Ако земеделецът носи велик идеал в душата си, трудът му ще бъде достоен и благословен и тогава, ако засее само десет декара земя, ще има плодовете на сто декара; той ще употребява малко труд, но ще има голямо изобилие и свободно време за почивка и за духовна работа.

Съвременните хора казват, че трябва да работят много, за да изкарват за повече храна. Според мен човек не трябва да яде много, той се нуждае от малко храна, която трябва добре да се смели, да не остават никакви излишъци в стомаха. Така също и горенето на телата трябва да става пълно, да не се отделят излишни, вредни газове. И наистина, ако човек може да извади всичката енергия от житото, със сто грама жито той би могъл да поддържа живота си цяла седмица, а колко пъти по сто грама консумира днес човек в продължение на седмица, при това колко малко енергия консумира от храната, която възприема в себе си!

Като погледнете съвременния човек, ще видите, че той има изобилно венозна кръв, порите му са запушени, вследствие на което се раждат ред болести, страдания и нещастия; всичко това се дължи на голямото неразбиране между хората, на голямото лакомство. Като ядат, всички

бързат, вследствие на което храната им не може правилно да се смила; въпреки това слушал съм да казват: „Като ядеш, ушите ти трябва да пукат“. Не зная какъв смисъл има в пукането на ушите, напротив – когато яде, човек трябва да бъде разположен, да седне пред трапезата тих и спокоен и да яде бавно, да дъвче храната си добре; това може да продължава 40 минути, а може и цял час – няма защо да бърза. Някой отива на гостилница и бърза да се нахрани, че еди-кой си го чакал отвън; питам: може ли човек да бъде здрав при такова бързане? Не само това, но след като се наяде с гореща пържола, ще си заръча студено вино, току-що извадено от леда.

Който постъпва така, той ще се намери в положението на някой си дядо Георги от Южна България, който ял топли печени агнета и пил ледено вино, докато един ден заболял тежко от стомах. Лекарите констатирали рак в стомаха. Пъшкар, мъчил се дядо Георги и си казвал: „Ще ядеш ли пак топло агнешко печено и отгоре вино студено?“. Боледувал дядо Георги 40-50 дни и през това време употребявал само чисто дървено масло. Като оздравял, не повторил вече същата погрешка.

Следователно ще знаете, че нещастията в живота ви се дължат на резките промени, на които се поддавате съзнателно или несъзнателно: тъкмо се намирате в голямо изобилие на живота, когато внезапно дойде страхът, че ще осиромашеете; едва се зарадвате за нещо и страхът дойде да ви напомни, че скръбта ще ви посети. И вие се движите от изобилие в недоимък, от радост в скръб, от светлина в тъмнина – тия смени се дължат на страха, който постепенно, бавно, но сигурно трови човека; днес се страхувате, утре се страхувате, докато започнете да се плашите и от сянката си – ето защо се пазете от страха, пазете се от омразата, пазете се от отрицателните мисли и чувства, които създават известни утайки, известни отрови в организма. От най-старо време до днес на хората се препоръчва добър, чист живот – защо? За да избегнат отровите на живота. Казано е: „Да възлюбиш Господа с всичкото си сърце, с всичкия си ум, с всичката си душа и сила; да възлюбиш

ближния си като себе си!“³; значи на всички хора се препоръчва Любов – защо? Защото Любовта носи еликсира на Живота, Любовта носи светли мисли в човека и постоянно му нашепва: „Не бой се, ще победиш!“. Изгубиш сто хиляди лева, тя казва: „Не бой се, тия пари ще дойдат от друго място!“; някой вземе хляба ти, тя пак казва: „Не бой се, от другаде ще дойде нов, пресен хляб, а който е взел твоя, нека сладко го яде. Да ти даде Бог здраве и живот, всичко ще дойде на мястото си“.

Аз съм виждал как селяни постъпват с кучетата си на нивата. Вземе той торба с хляб от дома си и тръгне на нивата; започва да оре и слага торбата на земята, кучето подушва хляба, задига го и бяга. Добрият селянин поглежда към хляба и казва: „Няма нищо, от мен да мине; аз не трябваше да оставям торбата на земята – кучето не е толкова умно, за да знае, че този хляб е мой, то мисли, че като е на земята, има право да го вземе. А аз как ще покажа своята човещина? Да е жива жена ми, да ме поживи Бог, ще работя и хлябът пак ще дойде“ – това наричам права философия на живота. Има селяни, които се сърдят, бият, гонят кучето, ако си позволи да грабне хляба от торбата. Питам: какво ще правите тогава, като дойдат нещастията в живота?

Има действителни, има и фиктивни страдания; и на едните, и на другите човек трябва да гледа с трезв ум, със светъл поглед. Истинският човек се познава при неблагоприятните условия на живота, а не при благоприятните. Вратата на човека се изпитва при най-големите противоречия. Здравият параход не се изпитва на брега на океана, на пристанището, но всред големите вълни, всред бурите и ураганите, при блъскане, при удряне, при огъване на една и на друга страна, при тръскане и най-после, когато този параход премине от единия до другия край на океана и се върне отново на пристанището, без да е загубил нито един матрос, нито един пътник, той заслужава похвала – голям юнак е този параход.

Казвам: такъв параход представлява и всеки човек поотделно: той е пуснат във великия океан – живота, всред

бурите и вълните, за да се изпита, да се кали. И ако той, като този параход, със своите велики мисли, чувства и постъпки може да извърви своя път от единия до другия край на океана и здрав се върне на пристанището си, заслужава похвала като велик герой, като голям юнак. Когато дойдат големите изпитания и мъчности в живота, човек трябва да има поне един добър приятел, който да му каже: „Дръж се, не се плаши, ти ще устоиш“. Затова от всички се изисква едно солидно верую, а не суеверие; всички трябва да имате такова верую, което да почива на основата на светъл ум, на благородно сърце, на вътрешни красиви стремежи – само при това положение човек може да направи връзка, контакт между ума, сърцето и волята си, да влезе в общение с всички добри, разумни хора, които да образуват помежду си общество, основано на братство, на хармоничен ред и порядък.

Какво правят сегашните хора – те постоянно питат защо светът е създаден така, защо животът се проявява по тоя начин и т.н. На тези въпроси можем да дадем отговорите на великите хора – те казват: „За да си отговорите на тези въпроси, първо трябва да намерите пътя, начина, по който животът може да се изправи“. Каквото са говорили в миналото, каквото говорят в бъдеще, всичко това произтича от един и същ източник – защо? Защото светлината произтича от един и същ източник. Дали светлината иде от газена лампа, от огън или от електрическа крушка, тя иде все от един и същ източник – Слънцето; ако Слънцето изчезне, никаква светлина не би съществувала, никакъв живот не би имало на Земята. Значи щом съществува светлина в нашия ум, съществува светлина и в света; съществува мисъл в нашия ум, съществува Бог в света. Ние правим заключение от себе си, като излизаме от частното към общото, а понякога вървим и по обратен път – от общото към частното. Тези методи виждаме навсякъде в Природата – когато Слънцето, т.е. Цялото, залезе, веднага се запалват безброй огньове и светлини; щом Слънцето, или Цялото, изгрее, всички огньове и светлини загасват. Значи когато общото говори, частното мълчи; когато частното говори, общото мълчи.

Казано е в Господнята молитва: „Отче наш, Който Си на небето...“. Защо е казано *Който Си на небето*, а не *Който Си на Земята* – защото Отец, Баща има само на небето. На Земята няма никакъв Отец, никакъв Баща; ако имаше, хората нямаше да се бият помежду си. Кога се бият децата – когато бащата не е вкъщи; щом е вкъщи, децата са мирни, кротки. Същият закон се отнася и до човека: кога хората са лоши – когато баща им не е у тях; кога хората са добри – когато баща им е у тях. Кога учениците мислят – когато учителят им е между тях: той предава своята лекция, а те слушат, мислят; когато учителят не е между учениците си, те нищо не знаят, а когато влезе в клас, научават всичко.

Следователно, когато казваме, че съществува религия в света, тази религия трябва да се обоснове на велика идея, която да хвърля светлина в умовете на хората. Религията не трябва да хвърля сянка в умовете, нито да слага юлар; религията има за цел да създаде връзка между умовете и сърцата на хората, да им даде нов подтик, нови стремежи. Христос е изразил тази идея в стиха: *Ако Ме любите, ще опазите Моя закон*; на друго място Той казва: *Както Ме Отец възлюби, така и Аз ви възлюбих*. Апостол Павел пък казва: *Ако говоря с ангелски езици, а любов нямам, нищо не съм*.

Желая ви от всичко онова, което чухте, да се постараете от дълбочината на вашия ум и на вашето сърце да изразите доброто и възвишеното у вас и да го впрегнете на работа през годината. Поздравявам ви сега с работата, която ще започнете и която няма край. Ние сме се събрали на събор не както хората обикновено се събират, но за работа, която ще трае не дни или месеци, а години, десетки и стотици години, работа, която има начало, няма край; тази работа има велико бъдеще и затова се изискват общи усилия на човешките души.

И тъй, пожелавам ви тази година да свършите поне една част от предвидената ви работа, като извадите нещо от скритото съкровище на вашия ум, на вашето сърце, на вашата душа и го приложите в живота си – само така ще

придобиете вътрешна опитност, ценна за през целия ви живот.

Изпейте сега песента *Братство единство ние искаме*.

Само Божията Любов носи пълния живот.

1. лекция, 25 август 1927 г., София

МАЛКИТЕ РЕЗУЛТАТИ

Само Божията Любов носи пълния живот.

Размишление.

Кажете ми сега колко години следвате в класа. (*Шест години.*) Значи тази година е седма; щом е седма, тя трябва да бъде година на почивка – казано е в Писанието: *Бог работи шест дена, а в седмия ден си почива.* Как ще прекратите почивката? Които от вас искат, могат да повторят материала, който сте минали през шестте години.

Когато посадите една ябълкова семка и от нея изникне ябълка, каква е нейната задача; когато в Природата някъде се яви извор, каква е неговата задача? На същото основание може да се запитате каква е задачата на вятъра, който вее, каква е задачата на слънчевите лъчи, на водните капки; същевременно могат да ви запитат коя е причината водните капки да се съединяват, а после да се разединяват – това е един от най-простите въпроси, но малцина могат да отговорят правилно. Представете си един висок остър планински връх; какво ще стане с водната капка, ако падне на този остър връх – непременно ще се раздвои, ще се раздели на две капки, едната от които ще падне от едната страна на върха, а другата – от другата страна. Въз основа на този закон всички капки, които падат върху острия връх, ще се раздвоят, обаче ако водните капки падат в долината, те ще се съединят една с друга и ще образуват нещо, подобно на езеро. Оттук вадим заключението: когато водните капки падат върху високи остри планински върхове, те се разделят, разединяват; когато падат в долини, се съединяват, обединяват се в едно цяло. Върхът, който дели, който разединява хората, това е човешката гордост, това са личните чувства на човека; от този остър връх произтичат всички спорове, всички недоразумения в света.

Постоянно слушате да се говори защо един човек е предпочетен пред друг, защо един е по-богат, по-силен, по-умен, по-учен, по-добър, по-праведен от други. Навсякъде в света се проявява Азът, личността, и всеки казва: Аз, аз... – бащата, майката, детето, учителят, свещеникът, държавникът, всички казват Аз. Няма нищо лошо в това, но Азът създава всички спорове, противоречия и недоразумения между хората, от това се зараждат всички разединения в света. Който поставя Аза на първо място в своя живот, той се отделя от Цялото, той се отделя от Бога. Въпреки това много от съвременните учени поддържат, че без лични чувства човек не може да съществува; те казват: „За да си пробие път в живота, човек трябва да бъде личност, т.е. да има силно развити лични чувства“. Според мен силно развитите лични чувства излагат човека на големи опасности. За да дойде до това положение, той се е отклонил от правия път. Проявата на личните чувства, на Аза, представлява анормалност в живота; индивидуалността пък е друго отклонение на човека от правия път, в противоположна на личността посока. Човекът на личността представлява само външната страна на самия човек – на физическия свят истинският човек е скрит и се вижда само неговото външно богатство, останало от дядо му и баба му. В онова, което той е придобил, се крие силата на личността. Където ходи, той навсякъде се хвали с парите, с книгите, придобити от деди и прадеди, но има нещо, което човек не може да придобие по външен начин – какво? Това е знанието. И Доброто не се придобива по външен начин. Материалните работи се приемат отвън навътре, а духовните – отвътре навън. Казвате, че еди-кой си наследил доброто от баща си; не, Доброто не се наследява – ако се наследяваше, то щеше да бъде нещо физическо, материално. В този смисъл Доброто нито се създава, нито се наследява, но само се проявява като нещо, което е присъщо на човешката душа.

Като ученици, малцина от вас знаят какво представляват като хора, с какви способности разполагат, какво могат да направят. Някои мислят, че могат да направят

много работи; те са подобни на онези деца, които се мислят за много силни, които мислят, че могат да вдигнат Земята на ръцете си. Не е лошо да мисли човек, че е силен, но той трябва да направи опит да изпита силата си. Детето, което казва, че може да вдигне Земята и да я носи, като се опита, вижда, че нищо не може да направи, и затова казва: „Едно време вдигах Земята, но тогава тя беше малка, като житно зърно“. Да, едно време, когато Бог създал света, Земята е била малка, но с течение на векове, на милиарди години, тя постепенно е расла, развивала се е, уголемявала се е, докато днес я виждаме толкова голяма, че обикновеният човек не може да я вдигне с ръцете си. Това са разсъждения, които не трябва да се вземат по буква – те имат дълбок вътрешен смисъл, който трябва да се разбира.

Някои хора мислят, че кой каквото им каже, отвън или отвътре, това е Господ, Който им говори; не, Бог направо не говори на хората, нито отвътре, нито отвън, но посредством други: отвън Той говори чрез хората, а отвътре – чрез духовете. Когато гърми, когато се святка, казват, че небето говори – това е поетически език, небето не може да говори. Често казвате, че Русия така казвала, че Англия, Америка така казвали или че поддържали известно становище по даден въпрос; могат ли Русия, Англия или Америка да говорят? Един човек или много хора могат да говорят и по такъв начин да изказват мнението на целия американски народ, но Америка сама не може да говори. Следователно, когато се казва, че Бог говори, трябва да знаете, че говори или човек, или дух, но пак чрез човека; обаче направо Бог никога не говори.

Понеже е приятно да ни се каже нещо от името Божие, ние считаме, че Той ни говори, но трябва да се знае каква е истината по даден въпрос – за тази цел всеки трябва да изучава себе си, да изучава своите прояви, да изучава своите отличителни черти като човек. Защо е необходимо да изучавате себе си – като се изучавате, ще различавате проявите на личността от Божествените и ще можете лесно да се справяте. Ако не дойдете до това различаване, вие

ще се обиждате, ще страдате, че на някого давали предпочитание пред вас и т.н. Когато ви поканят на царската трапеза, един ще седне отдясно на царя, а друг – отляво, останалите ще се наредят от дясната и от лявата страна на царя, докато изпълнят всичките места; след това ще започне борбата – защо едни са повече предпочетени, защо са сложени на почетните места. Всички ще кажат, че тия, които са отдясно на царя, имат по-голямо почитание от ония, които са отляво; те са доверените лица, а тия, които са отляво, са записани в червената книга на царя, те имат да изправят по един грях. Доколко това е вярно, то е въпрос.

Двама души ми подаряват по едно златно перо. И двете пера са красиви, скъпи, но за мен е важно онова, което пише хубаво, гладко, не драска върху хартията. Опитвам едното, опитвам другото и започвам да работя с това, което пише гладко, красиво и веднага другото перо казва: „Мен не ме зачитат, оставят ме настрана“; първото пък е доволно, че се ползва с моето предпочитание. Питам: какво отношение имам към тия две пера? Аз нямам никакво лично отношение, но перата характеризират двамата души, които са ми ги подарили: който ми е подарил похубавото перо, той има по-добро разбиране, по-добър вкус; вторият пък е по-немарлив, по-нехаен, по-малко разбира от хубави пера.

Питам: коя е причината, че нещо куца, скърца във вашия живот? Не сте избрали хубавото перо. Следователно, когато отидете някъде и нещата не се нареждат както трябва, ще знаете, че или не сте избрали часа, момента, който е бил предвиден за това посещение, или сте казали нещо не намясто, или не сте постъпили както трябва – тази е причината, поради която се създават неприятни чувства и разположения, които спъват развитието ви.

Когато идвате в клас, виждам, че някои от вас заспиват – коя е причината за това? Причината за заспиването се дължи на натрупването на излишна енергия в организма на човека, това натрупване пък се дължи на непълното обработване на физическата, сърдечната или умствена

материя – вследствие на натрупването на тази материя организмът се уморява и човек започва да заспива. За да се справи с тази умора, той трябва или да заспи, да си почине, или по някакъв начин да трансформира енергиите си. Ако един предмет не го интересува, да го замести с такъв, който го интересува; ако едно чувство го измъчва, уморява, да го замести с друго, приятно чувство. Същият закон се отнася и до храната: ако една храна не се приема от стомаха, да се замести с друга.

Еднообразната храна, еднообразните чувства и мисли уморяват човека. Дойде ли до еднообразие в мисълта си, той непременно трябва да потърси някаква смяна. Някой иска да се концентрира, да промени мисълта си и започва да мисли за Бога, но скоро заспива – това показва, че той се е уморил. Няма защо да мисли за Бога, Бог не е материален обект; щом искате да се концентрирате, изберете такъв обект, който Бог е създал, и размишлявайте върху него – той може да бъде растение, животно, човек или пък отделни части, удове на човека: нос, пръстите му и т.н. Линиите на ръцете, на пръстите, на лицето представят целия човешки живот, има какво да се учи по тях. Обект за размишление могат да бъдат Слънцето, звездите и т.н.

Хиромантиците, като погледнат линиите на ръката, веднага се произнасят какви са сърцето и умът на човека, какъв е животът му; по линията на съдбата определят щастието на човека и не само това, но те могат да определят как са живели неговите деди и прадеди, какви капитали са вложили в Божествената банка, а оттам и кредита, с който днес той разполага. Колкото по-развита е линията на съдбата в човека, толкова повече приятели ще има той в живота си. Когато линията на съдбата липсва, това показва, че дедите и прадедите ви са яли и пили, без да плащат, но вие, като техни наследници, ще работите, за да платите дълговете им.

Понеже вашите деди не са работили, не са ви оставили никакъв капитал, сега вие ще работите, ще търсите добри и щастливи хора и ще се подслоните под техните сенки. Когато някоя жена търси добър мъж, по този на-

чин тя иска да се подслони под неговата сянка; същото може да се каже и за мъжа. Това особено се забелязва, когато мъжът или жената имат големи грехове. Добрият, щастливият човек е ликвидирал с кармата си, затова всеки го търси, иска да се скрие под неговата сянка. Какво по-хубаво от това да седнете под сянката на една круша, отрупана със сладки, хубави плодове? Седнете под сянката ѝ, позаспите малко, починете си, а като дойде вятърът, разлюлее клоните ѝ и наготово, без труд и усилие, пуска една-две круши направо в ръцете ви. Под такава круша всеки би седял, но под круша без листа и плодове никой не би потърсил подслон.

Тъй щото ученикът може да мисли за себе си каквото иска, но той трябва да знае, че в Природата всяко същество има своя определена цена и свое определено място. Не мислете обаче, че каквото и да правите, можете да задържите мястото си – ако вършите глупости, Природата ще изгуби доверие във вас. Мислите ли, че ако отидете при някой ваш приятел и му наговорите ред глупости или извършите глупави постъпки, той ще запази доверието си към вас? Външно може да каже, че се радва, задето сте дошли, но вътрешно запазва особено мнение за вас. Това е несъответствие, а животът е пълен с такива несъответствия – например лекарят казва на болния да не говори, да пази строга диета, но тъкмо тогава ще се изредят всички негови близки да му говорят, да го разпитват за здравето, да му носят различни яденета: кокошка, агънце и т.н.; докато е здрав и може да яде, никой не се сеца за него, а щом се разболее и не може да яде, тогава се изреждат един след друг да му носят ядене – защо е така? Запитали Сократ⁴: „Защо богатите хора дават милостиня на бедните, а на философите нищо не дават?“. Сократ отговорил: „Богатите дават на бедните, защото знаят, че един ден могат да станат като тях; на философите нищо не дават, защото знаят, че никога философи няма да станат“. И българинът мисли така.

Сега всеки от вас иска да стане добър по механичен начин, същевременно иска да бъде самостоятелен, от никого

да не зависи, от никого да не се влияе; това е невъзможно – няма човек в света, който да не се влияе от дъжда, от вятъра, от слънчевите лъчи, няма човек, който да не се влияе от парите, няма човек, който да не се влияе от огъня. Достатъчно е да видите, че гори някоя къща, за да извикате: „Пожар!“ и моментално хората се разбягват, пръскат се на различни страни. Казвам: нищо лошо няма във влиянието, всички хора са под влиянието на нещо, никой не е свободен; като четете някоя книга, като свирите нещо или като спите, вие все таки ще бъдете под нечие влияние. Колкото и да се пазят, хората пак изпадат под влияние на нещо; например те се пазят от греха и пак се намират под негово влияние – кой не греши днес? Смъртният всякога е изложен на греха; ако можеше да се избави от влиянието, човек нямаше да греши, щеше да бъде спасен, но понеже не е свободен от влияние, той греши. Кой не се влияе от храната? Казвате: „Да не ядем тогава!“. Злото не е в яденето, но в избирането на храната – благословение е да яде човек, но той трябва да избира за себе си такава храна, която съответства на неговия организъм; какво да яде – онова, което Природата е определила за него.

Благословение е човек да чете. В какво седи това благословение – в избора на книгите, в избора на мислите, които той употребява за храна на своя ум. Не всеки писател може да достави нужната храна за даден индивид – за всеки има строго определена храна; например храната на вълка не е подходяща за овцата и обратно – храната на овцата не е подходяща за вълка. Също така трябва да се прави избор и в начина, по който се извършва едно Добро – не е безразлично по какъв начин ще направите Доброто. И когато се молите, пак трябва да знаете по какъв начин да се молите. Често в ума на човека се натрупва излишна енергия и ако той знае да се моли, ще се справи с тази енергия, а ако не знае, ще каже: „Не си струва човек да се моли!“; не, струва си човек да се моли, при молитвата ще се освободи от излишната енергия в своя ум – като се моли, той отваря онзи кран в себе си, през който тя ще изтече.

Що е молитвата – общение с Бога, с Първата Причина на нещата; молитвата е дълбок вътрешен процес, при който може едва да се чува изговаряне на някакви думи. Колко време трябва да се молите – това не е определено. Някой мисли, че колкото повече се моли на Господ и цитира стихове от Евангелието, толкова по-скоро ще получи отговор – молитвата е дълга почти колкото от *Битието* до *Откровението*; друг пък се моли и напомня на Господ какво е обещал, какво трябва да направи. Това не е молитва, истинската молитва е извън времето, тя седи в момента на общение, на връзка с Великото начало на живота. Как ще познаете, че сте получили отговор на молитвата си – по онази вътрешна тиха радост, по онази малка вътрешна светлина, която ще ви помогне при разрешаване на известни въпроси. Някой получава моментално отговор, друг чака дни, седмици, месеци, а трети чака с години – това зависи от интензивността на молитвата. Апостол Павел казва: „Молите се, но отговор не получавате“ – защо? Защото молитвите на мнозина излизат само от устата, а не от сърцето. Нарездането на красиви думи в стройни, правилни редове не представлява молитва – ако е въпрос за красив език, няма по-красив език от Божия; ако е въпрос за красива мисъл, няма по-красива мисъл от Божията; ако е въпрос за Добро, по-велико Добро от Неговото няма; ако е въпрос за светлина, коя светлина може да се сравни с Божията? Тогава за какво можем да очакваме отговор на нашата молитва – дали за силата ни, дали за знанието ни, дали за обичта ни? За какво Бог може да ни обича – за Истината, която е вложена в нас. Казано е в един стих: „Възлюбил Си истината в душата ни“ – в това отношение нашата душа е съкровищница, в която е вложена Истината. Докато Истината е в душата ни, ние имаме цена; щом изгубим Истината, с нея изгубваме и своята цена. Обезценяването на човека в този случай е изразено в поговорката: „Този човек не струва лула тютюн“; кой е този човек – който е изгубил Истината.

Като ученици, вие се стремите към знание – право е това, но за да придобиете знание, трябва да имате Божи-

ето съдействие на своя страна. Това пък е възможно само при силен стремеж към Истината – тогава и Любовта Божия ще се прояви във вас; където е Истината, там е и Любовта. Най-реалното нещо в света е Истината, тя е обект на Божията Любов; доколкото човек проявява Истината, дотолкова и Божията Любов ще се прояви в него. Истината в човека определя неговото здраве, неговата красота, неговата интелигентност и чистота; тя е център, тя е единство, тя е цялото в света. Ако нямате Истината в себе си, и на другия свят да отидете, пак ще се намерите в същото положение.

Мнозина мислят, че като отидат в другия свят, очите им ще се отворят и ще виждат всичко. Страшно е да се отворят очите на човека, ако той няма Истината в себе си. Да влезеш неподготвен в онзи свят, това значи да мислиш, че си добър цигулар, и да излезеш да свириш с гениални цигулари; щом чуеш тяхното свирене, веднага очите ти се отварят, захвърляш цигулката и казваш: „Повече не пипам цигулка, тя не е за мене“. Някога мислиш, че говориш добре, но като чуеш някой велик оратор с дълбока и силна мисъл, казваш: „Аз нищо не струвам“; някога мислиш, че си силен човек, но срещаш такъв, който с една ръка вдига десет души, и ти веднага отстъпваш, обезсърчаваш се – такова нещо е Истината за неподготвения човек. Който е подготвен, който има любов към Истината, като я намери, той се радва, има импулс за работа.

Казвате, че Бог е Любов, и с това искате да разрешите въпроса; не, по този начин въпросите не се разрешават – то е все едно да казвате, че царят е силен, богат, всичко може да направи. Да, за себе си царят всичко може да направи, но не и за вас – ако отидете при него, можете да изпросите нещо, но това не може да осигури вашия живот. Има милиардери в света, при които мнозина са ходили да просят, но те не дават – защо? Те казват: „Който работи, само той ще получи; който не работи, ще седи гладен“ – в това отношение богатите са каси, пълни с пари, но затворени. „Няма ли богати, но щедри хора в света?“ – да питате така, това значи: *Няма ли щедри каси в света?* Сами по себе си

касите не могат да бъдат щедри, щедър е само господарят на касата; богатият е каса, която казва: „Който може да ме отключи, той ще получи нещо от мене“. Рокфелер⁵ и Форд⁶ са американски каси, които не дават нищо, докато господарят им не заповяда; ако искате нещо от тази каса, трябва да се обърнете към господаря ѝ. Докато е сиромаш, човек казва: „Да имам голямо богатство, щедро бих раздавал“, обаче като забогатее, и той нищо не дава.

Какво представляват богатите хора? Те са високи планински върхове, покрити и зиме, и лете със сняг и лед. Кой живее на Хималаите, кой живее на Мусала, кой живее на Черни връх? Ако се качите на някой планински връх, ще поседите най-много час-два и ще бързате да слезете в долината. Всички хора искат да бъдат богати; добре е човек да бъде богат, но богатството подразбира знание, сила, опитности. Рокфелер е богат човек, милиардер, но той има знания, опитности. – „Да имаме тогава знания.“ Знание, здраве, добри чувства – това са условия за живота; който има тези три неща в себе си, той има човещина. Лесно е човек да желае нещо, но за това желание се иска сила, издръжливост, постоянство. Рокфелер е богат, но като богат получава много писма на ден за помощ и като американец е точен, на всички отговаря – с това той изказва уважение към личността. Ако някой иска пари от богати хора, те ще му отговорят: „Трябва да знаете, че ние, богатите хора, не сме щедри; отваряме касите си само когато Бог ни заповяда. Вие сте вярващи, знаете, че всичко е под Божия власт; следователно ще се молите на Бога да ни заповяда да отворим касите си за вас“; особено са точни американските богаташи, те отговарят на всяко писмо. Питам: вие отговаряте ли на всяко получено писмо?

Човек трябва да бъде внимателен не само към човека, но и към всяко живо същество. Излизате от дома си, заминавате за няколко дена за провинцията например. Заклучвате стаята си, без да забележите, че вътре има пчела; връщате се, отваряте стаята и виждате една умряла пчела – като нямала какво да яде, тя умряла от глад. Вие трябваше да бъдете внимателни – преди да заключите стаята

си, трябваше да прегледате какво оставяте вътре и като забележете пчелата, трябваше да ѝ кажете: „Понеже ще отсъствам за няколко дни, бъди тъй добра да си отидеш в кошера“; пчелата щеше да излезе вън и да продължи работата си.

Отива една жена на извора, за да си налее вода, в това време на същия извор дохожда и един жаден вол; жената го побутва оттук-оттам, за да не ѝ пречи – какво ѝ струва да сложи кофата пред вола и да го напои? Човек трябва да бъде справедлив – ако е готов да услужва на човека, защо да не послужи и на едно животно? Ученикът трябва да обръща внимание и на най-малките неща – малките постъпки повдигат човека; той може да направи такива малки услуги, които никой да не вижда, обаче ще бъде доволен от себе си. Великият човек се познава в малките работи.

Наш приятел ми разказваше следната своя опитност. Един ден, като пътувал, видял кон, паднал на земята; спрял се за малко, погледнал го и разбрал, че е на умиране. Веднага конят вдигнал глава към него, погледнал го и казал, че е жаден. Нашият приятел разбрал езика на коня и му донесъл кофа вода, за да пие; конят повдигнал малко главата си, пил вода, отпуснал се пак на земята и заминал за онзи свят, но като умираше, отправил последен поглед към нашия приятел, с което изказал благодарността си за водата, с която разхладил гърлото си.

Казвам: не пренебрегвайте малките работи, само чрез тях човек може да създаде в себе си характер. Вървите по пътя, ударите се в някой камък и започвате да се сърдите. Кой е оставил този камък сред пътя, защо никой не го е отместил? Няма защо да се сърдите; наведете се, вдигнете камъка, сложете го настрани, за да не се спъва никой – по този начин вие ще въздействате върху съзнанието си така, че ще бъдете будни и към най-малките външни и вътрешни препятствия в живота си. Човек трябва да работи върху себе си, правилно да разпределя енергиите на своя мозък и тогава където и да отиде, ще бъде добре приет.

Днес хората се чувстват чужди помежду си. Отивате при някой земеделец и не знаете какво да му говорите –

той иска да му говорите по земеделски въпроси, защото те го интересуват; отивате при някой banker – той иска да му говорите върху положението на парите; отивате при някой учен – той иска да му говорите по неговата специалност. Щом не говорите на хората по въпроси, които засягат техните интереси, вие сте чужди едни за други.

Има начин, който може да съедини хората в едно цяло, да ги направи близки – този начин е яденето. Сложете трапеза на хората и ще видите, че всички ще се наредят около нея, били те учители, свещеници, търговци, банкери, земеделци, учени, и ще се разбират. Всички хора ядат по един и същ начин и като ядат, всички са доволни, разположени и могат да разговарят разумно – яденето обединява хората. Ако отидете в дома на някой философ, той ще ви каже, че е зает, че няма време да разговаря с вас, обаче поканите ли го във вашата гостилница, ще дойде веднага и тогава ще има време да разговаря – ще ви занимава със своята нова теория. Тъй щото ако искате да влезете във връзка с учения, не го търсете в кабинета му – отворете гостилница и той сам ще ви посети; ако искате да направите връзка с bankera, не го търсете в кантората – отворете гостилница и той сам ще дойде при вас. Следователно гостилницата е средство, условие, чрез което хората могат да създадат помежду си приятелски отношения. Но за да отворите гостилница, вие трябва да имате капитал.

Като ученици, вие трябва да работите върху себе си, да трансформирате излишните енергии в мозъка си, особено тази в задната му част – тя е причина за почти всички болести, за всички отрицателни състояния. Понякога тази излишна енергия се натрупва зад ушите, както и около слепите очи на човека, и го прави нервен, раздразнителен, готов да се сърди, да се обижда за най-малкото нещо: като срещне камък на пътя си, ритне го недоволен, че му препятствал; като иска да отвори прозореца, дърпа го нервно и ако се запъне малко, блъска, удря, готов е да го счупи; отива към вратата, но тя се е затегнала – не може да я отвори и я дърпа, сърди се, вика, като че тя му е ви-

новна. Какво трябва да направи – да вземе малко масло и да намаже вратата; щом я намаже, тя няма да се запъва – ръждата е причина за запъването ѝ.

И тъй, ключът за отварянето на всяка врата е знанието, но за да може този ключ свободно да влиза и излиза от ключалката, нужно е масло; за да се домогне до тези знания, човек трябва да се изучава, да намери метод, чрез който да въздейства на своите чувства. Днес чувствата имат надмощие над мисълта и човек трябва да работи, да уравни силите в себе си. Когато хората искат да бъдат учени, добри, праведни, това се диктува от техните чувства, вследствие на което те се разколебават, разочароват, докато най-после започнат да се страхуват от всичко и казват: „Човек трябва да бъде самостоятелен, да не зависи от никого“. За да бъде самостоятелен, той трябва да бъде свързан с Първата Причина; вън от тази връзка не може да бъде самостоятелен, не може да има свобода. Защо слугите обикалят царския син и му услужват, нима те мислят неговото добро? Не, те го обикалят заради баща му – по-неже само той може да им даде свобода, да ги направи самостоятелни.

Като знаете това, всички трябва да мислите, да чувствате и да постъпвате като Бога – Той обединява всичко, Той обединява и най-разединените мисли, свързва ги в едно цяло и създава от тях нещо стройно, хармонично; всичко, което става в Бога, е Добро. Когато започне да разбира Божията мисъл, човек придобива здраве, знание, сила, свобода. Той носи Истината в себе си и щом я придобие, в него настава мир, спокойствие; стремете се към този мир, защото само при това положение ще дадете възможност на Бога да се прояви чрез сърцето ви.

Бога отвън не можете да намерите, в Писанието е казано: „Бог живее в сърцата на смирените“; това не значи, че сърцето е жилище на Бога, но само чрез него Той се проявява. Всъщност къде живее Бог? Навсякъде. Същият въпрос може да се зададе и по отношение на човека: къде живее човек? Навсякъде, той не е нито в главата си, нито в сърцето си, нито в краката си, нито в ръцете си – той е

извън своите удове, извън своето тяло, чрез които само се проявява. Когато се качи на кола, човек я управлява, но е извън нея; може да се качи и на автомобил, но е извън автомобила. Докато е на колата или на автомобила, човек е в почивка; щом слезе от тях, той е в движение. Кой застава човека да кара кола, да ходи пеш? Има един вътрешен закон, който регулира всички неща. Кое застава селянина да впряга колата си в пазарен ден, да я товари със стока и да отива в града – пазарът го застава; пазарът пък се подчинява на специален закон. Значи всяко нещо става на своето място и се урежда от специални закони.

Тъй щото трябва да се заемете сериозно да обработвате излишната енергия в себе си; като я обработите, тя ще се превърне в жив капитал. За тази цел необходимо е да повторите материала, който сте минали през шестте години. Казва се, че повторението е майка на знанието. Днес всички хора повтарят нещата, повтарят службите си: точиларят всеки ден повтаря своята работа, домакинята всеки ден повтаря една и съща работа: готви, чисти, нарежда и все ненаредено остава. И вие все учите и ненаучени оставате. Не, когато дойде до края на своя живот, когато се готви да замине за другия свят, човек трябва да е намерил вече Бога в себе си, да се е обновил, да е станал нов човек, нова душа, в която е проникнала Истината – за такъв човек се казва в Писанието: „Възлюбил е Бог истината в човека“.

Казвате: „Какво нещо е Истината?“; с думи Истината не може да се определи. Казват, че Истината носи светлина в живота, учените пък казват, че светлината представлява особен род вибрации, особен род трептения. Светлината се проявява чрез вибрации, но самите вибрации не са светлина – те са носители, проводници на светлината. И мисълта се проявява чрез мозъка, но мозъкът не създава мисълта.

Следователно не оставяйте да се натрупва излишна енергия в мозъците ви; това значи: не носете със себе си излишно богатство, защото апашите ще тръгнат след вас. Не дръжте меда си отворен, защото пчелите ще тръгнат

след вас; не давайте хляб даром на всички хора, защото ще тръгнат след вас; не лекувайте всички даром, защото ще тръгнат след вас. Не е лесно човек да се справи с апашите, с гладните, с болните хора. Ако оставите всеки свободно да взема колкото и каквото иска, ще има кражби, надпреварвания, пукнати глави – колко струва тогава едно Добро? Не само това, но като задигне кой колкото хляб може, ще се хвали пред другите колко самуна е взел, от какво качество и т.н.

Така постъпват днес и учените, и окултните ученици, вследствие на което между тях се зараждат голями спорове, недоразумения – един учен ще каже, че неговата теория е по-вярна, друг ще каже, че неговата е по-нова и т.н. Те разискват върху въпроса защо Бог е вложил живота в малката клетка и след това е започнал да я организира, да създава от нея все по-големи форми – растение, риба, птица, млекопитаещо, докато най-после е дошъл до човека. Защо е трябвало Животът да мине през толкова много и разнообразни форми? На този въпрос не може да се отговори, то е все едно да питате защо хората пишат върху бяла хартия.

Белият цвят създава здравословно състояние в човека, белият цвят носи здраве. Черният цвят предизвиква лоши, отрицателни състояния в човека. Когато е болен, човек трябва да се облича в бели дрехи, обаче ако постоянно носи бели дрехи, в него ще стане обратна реакция. И наистина, виждате някой млад човек, който постоянно носи бели дрехи, и изведнъж в него се събужда желание да се облече в черно – цвят, контрастен на белия. Човек трябва постоянно да сменя цветовете, цветовете предизвикват движение, живот; те са енергии, които оказват различно влияние. Човек трябва да мине през всички цветове, през всички тонове на цветната гама, и при това е определено по колко време трябва да прекара във всеки цвят, във всеки тон – ако в даден цвят прекара повече от определеното време, в него ще стане известно втръсване.

Казвам: това, което знаете за приложението на цветовете по отношение на облеклото на хората, се отнася и

до техните мисли и чувства – всяка мисъл, всяко чувство, всяко действие е облечено в известен цвят като в дреха и ако човек живее с едни и същи мисли, чувства или действия, най-после те ще предизвикат в него втръсване, отвращение. Например когато някой постоянно говори за морал, най-после той дотяга и на себе си, и на околните, които го слушат; когато войникът влезе няколко пъти наред в сражение, най-после му втръсва, отвращава се от своите действия и категорично отказва по-нататък да воюва.

Еднообразието в нещата предизвиква еднообразие в цветовете, затова всички се стремят към разнообразие. Когато говорите за Любовта като носителка на Живота, вие обличате думите си с червен цвят – червеният цвят символизира Живота; но Любовта не носи само Живот, тя носи и растене за човешката душа – значи обхваща и зеления цвят. В Любовта има и разумност, и вяръност, и чистота. Затова, когато говори за Любовта или когато живее в нея, човек ще я прекара през всичките цветове, съответни на нейните качества, и по тях ще познава в коя степен на Любовта се намира – така ще знае дали неговата Любов е червена, жълта, зелена, синя, портокалена или виолетова. Както Любовта минава през всички тонове, през всички цветове на гамата, така и мислите, чувствата и постъпките на човека минават през всичките цветове на спектъра – това разнообразие е необходимо, без него няма живот, няма движение, няма растене.

Следователно, за да мисли, човек трябва да е минал през всички тонове на цветната гама и да знае как да минава през тях. Всички центрове на човешката мисъл трябва да са събудени. Някои хора са толкова миролюбиви, че дохождат почти до пасивност; за да излязат от това положение, необходимо е да развият в себе си смелост – за тази цел трябва да вземат чук в ръка и да започнат да трошат камъни или да вземат мотика и да отидат някъде да копаят. Ама ръцете им щели да се развалят, да огрубеят; ще копаете по малко, постепенно ще привиквате на тази работа. Ако чувството на приятелство не е развито у някого, той трябва да потърси човек, у когото този център е

добре развит, и да дружи с него – по този начин човек ще посещава всички центрове на мозъка си, ще ги изучава, ще ги развива. Знаете ли например кой център сте посетили тази вечер – не знаете; както виждам, всички сте на различни места в мозъка си. Между всички мозъчни центрове има вътрешна връзка, те взаимно се допълват. Има един център в мозъка, към който всички останали се съсредоточават; ако той не е развит, за да привлече останалите центрове към себе си, всичките мисли и чувства в човека ще бъдат разхвърляни, разсеяни, вследствие на което той няма да има резултати. Когато не се спазва това, в мозъка на човека се натрупва излишна енергия и той започва да обезсмисля нещата.

Много ученици и студенти, след като свършат училище, казват: „Защо ми е това знание?“, щом не знаят какво да правят със знанието, което са придобили, нека отидат при Господ и поискат от Него работа – Бог знае как да впрегне техните сили, знае каква работа да им даде, да осмисли знанието. И четири факултета да сте завършили, Бог ще ви каже да вземете мотика в ръка и да отидете в еди-кое си село при един благочестив човек и да му предложите да ви научи да копаете. Този човек ще ви посрещне радостно, весело, ще ви нагости добре, ще си поприказвате и след това ще каже: „Хайде сега, на работа!“; като ви гледа как копаете, ще ви се посмее малко, че при четири дипломи сте толкова невеж в копането, но ще започне да ви учи. Като свършите работата си, ще тръгнете за дома си и тогава вие ще започнете да му говорите работи, които той не знае, и ще се чудите, че освен копането, нищо друго не знае. Щом стигнете в дома на селянина, той ще ви покани да се нахраните; ще ядете, ще разговаряте приятелски, той ще каже: „Едно време и аз имах четири дипломи, но откакто дойдох на лозето, научих много съществени неща, които по-рано не знаех“.

Сега и на вас казвам: след като сте учили шест години в Школата и сте придобили много знания, ще вземете мотиката и ще отидете на лозето, за да се научите да копа-

ете, да видите как зрее гроздето, как превръща киселите, горчивите сокове в сладки. Много неща знаете, но това именно не знаете: как гроздето преработва във фабриките си киселите сокове в захар, която ние употребяваме. Христос взема лозата като символ и казва: „Аз Съм истинната лоза, а вие – пръчките. Който яде и пие от Мене, той има живот в себе си“⁷. Мъчнотиите в живота на хората се дължат на това, че те не търсят живота си от тази Лоза, но го търсят един от друг. Вън от Истината, вън от Любовта няма живот.

Казано е: „Бог е Любов, Бог е Истина“ – как да намерим тази Любов, тази Истина, как да ги проявим в себе си? Докато Бог не се прояви у вас, вие никога не можете да проявите Неговата Любов, Неговата Истина. Щом търсите тази Любов, пригответе място в себе си, където Бог да обитава. Как може да стане това – чрез добрия живот: живеј добре, прави Добро, ако искаш Бог да не ти стане враг. Българите казват: „Направи добро, да намериш зло“ – тази пословица не е права, не е било случай да направи човек добро и да не е получил признателност, това е въпрос само на време. Тъй щото не можете да придобиете знание, добродетели, здраве, ако Бог не се проявява във вас; човек не може да има добри чувства и светли мисли, ако Бог не се проявява в него; човек не може да бъде свободен, ако не е намерил Истината – казано е в Писанието: „Възлюбил Си истината в човека“.

Сега въпросът е за личния живот – съвременните хора мислят, че всеки трябва да живее за себе си, да се осигури, да се нареди, той да бъде щастлив и доволен; не е така, вие трябва да знаете, че страданията на един са страдания на всички и страданията на всички, на множеството, са страдания на един, на единицата. Следователно не мислете, че лесно можете да придобиете Свободата. Докато Бог не започне да живее в сърцата на всички хора, светът никога няма да се поправи. Когато се казва, че някой човек е изоставен от Бога, това подразбира, че той върви по свой път; щом се обърне към Бога, Той няма да го остави – затова е казано в Писанието: „Не ходете по своите пътища!“.

Какво се изисква от човека и специално от ученика – да бъде здрав на физическия свят, да бъде чист в Духовния свят, да бъде справедлив в Божествения свят. Това са три положения, тясно свързани помежду си – каквото е здравето за физическия свят, такова нещо е чистотата за Духовния свят и такова нещо е справедливостта за Божествения свят. Следователно, за да бъдеш здрав в Божествения свят, за да те обичат там, непременно трябва да бъдеш справедлив, а за да бъдеш справедлив, трябва да имаш Истината в себе си; заради тази Истина именно Бог е възлюбил човека, този е пътят, по който човек трябва да върви, за да го възлюби Бог – друг няма. По този път са минали всички велики хора, по този път ще минете и вие; няма по-велик, по-обширен свят от света на Истината. Когато всичко в света изчезне, само Истината остава вечно да съществува; нищо не може да засегне Истината.

Единственият свят, който никога не се разрушава, това е светът на Истината; Истината е Божественото начало в нас, което вечно живее. За да придобиете Истината, вие трябва да пожертвате своя личен живот.

Бъдете благодарни за всичко, което имате, колкото и малко да е то. Не се сравнявайте един с друг, но гледайте всеки ден да сте придобили нещо, всеки ден трябва да има малък придатък в растенето ви; щом всеки ден растете по малко, ще знаете, че Бог работи върху вас – достатъчно е с малкия си пръст Бог да бутне някъде, за да започне там процесът на растенето. Обаче натрупването не е растене. Някоя мома иска да напълнее, да стане като Луната в лицето – тази пълнота не е полезна, това са мазнини, отлагания, които всеки човек трябва да избягва. И в придобиването на знания пак има натрупвания.

Сега от всички се изисква работа – вътрешна и външна. Започнете да изучавате лекциите от първата година и стремете се да прилагате – без приложение никакъв успех не можете да имате. Нека всеки сам работи, да види какъв резултат ще има в продължение на една година. Първата работа, с която трябва да започнете, е чистенето; от ученика се изисква външна и вътрешна чистота.

Българинът пък специално трябва да бъде справедлив – това се изисква от целия български народ, това се изисква и от учениците в България. Много от учениците се съмняват дали са в правия път, или не; това лесно може да се опита – ако сте в правия път, той ще ви изведе на спасителния бряг. Ще знаете, че от всички се иска съзнателна работа върху себе си за развиване на своя ум, на своето сърце и на своята воля – само при това положение вие можете да разчитате на малки придобивки, на малки резултати.

Само Божията Любов носи пълния живот.

2. лекция, 31 август 1927 г., София

КОСМИЧЕСКИ ВЪЗПРИЯТИЯ

*Бог царува на Небето, Бог царува в живота.
Да бъде благословено името Му!*

Размишление.

Изпейте някоя песен! (Изпяхме песните *Духът Божи*,
В начало бе Словото, *Бог е Любов*.)

В процеса на растенето и развиването си растенията спазват следния закон: денем събират енергия, а вечер я обработват. В човешкия живот е точно обратно: хората вечер събират енергията, която денем обработват. Кой е по-умен – растенията или хората? Казано е в Писанието: *Работете, докато е ден*; под думата *ден* тук се разбират денят и нощта едновременно – денят и нощта заедно съставят ден, защото когато в нашето полушарие е ден, в другото е нощ. Денят подразбира едно пълно завъртане на Земята около нейната ос, следователно това, което ние наричаме нощ, не е същинска нощ, но сянка. Под *нощ*, както Христос е разбирал тази дума, се схваща отсъствие на всички условия за живот; когато всички условия за живот са изчезнали, настава пълен, абсолютен застой, т.е. нощ в широк смисъл на думата; щом настане тази нощ, всичко запустява: Луната, звездите, животът загасват – страшно нещо е тази нощ. Тъй щото когато се говори за нощта в обикновен, в тесен смисъл на думата, разбираме обикновените сенки на живота. И когато страдате, това не е нищо друго, освен обикновените сенки на живота, в които временно сте попаднали.

При сегашното си състояние вие трябва да знаете в какво направление се движи вашият живот, както и вашата душа: ако живеете само в света на чувствата, ще знаете, че плувате във вода – чувственият, Астралният свят е воден; ако живеете в света на мислите, вие сте повече във въздуха, както птиците, които хвъркат – птиците използ-

ват въздуха не само за дишане, но и като среда за работа. Въздухът представя обективния ум на човека. Птиците използват въздуха за по-лесно намиране на храната си, за същото нещо рибите използват водата, а млекопитаещите – твърдата почва, като казват: „Нито въздухът, нито водата са в състояние да подкрепят живота, само твърдата почва дава условия за живот“, но и на земята се намират в затруднение. В своя път на развитие човечеството се раздели: една трета тръгна по пътя на рибите, втората трета – по пътя на птиците, последната трета, в която влязоха благородните хора, тръгна по пътя на млекопитаещите, т.е. те останаха да живеят с животните, на твърдата почва – в тази епоха именно животните се привързаха за човека и тръгнаха след него.

Това е вътрешен психологически процес, през който минава цялото човечество, през този процес минава отделният човек и до днес. Например в човека се забелязват особен род желания, които имат характера на рибите – както рибите са месоядни, с изключение на няколко вида, такъв характер имат и някои човешки желания; според окултната наука известни са само три вида малки рибки, които се хранят с трева. И между птиците е същото, само че тук броят на плодоядците, на вегетарианците, е по-голям от този на рибите – това показва, че излезли във въздуха, птиците още не са се освободили от навика да ядат месо, какъвто са имали като риби. Единствен гълъбът е останал вегетарианец, и до днес той се храни със зрънца; през каквито и условия да е минавал, гълъбът е останал вегетарианец. Между млекопитаещите има повече вегетарианци, отколкото между рибите и птиците; и те се разделиха на две: едни се хранят с растителна, а други – с месна храна. Онази половина от млекопитаещите, които решиха да употребяват растителна храна, улесниха пътя на човека в това направление.

Сега, като говоря за рибите, за птиците, за млекопитаещите и за човека, подразбирам специфични космически течения. В какво седи историята на развитието на битието, в какво седи философията на живота няма да обяс-

нявам, защото се изисква по-голямо развитие, по-висок интерес. За обяснение на тези истини са необходими ред доказателства, ред факти. Сегашната наука не е в състояние да хвърли светлина върху произхода на рибите, на птиците и на млекопитаещите.

Интересен е произходът на птиците, на рибите, на животните; интересно е как е създаден човекът, как е вървяло развитието на цялото човечество. Не е въпросът до външната страна на развитието, но до вътрешната страна, при която човек ще дойде до положението да познава себе си, както навремето Сократ е казал: „Познай себе си!“.

За да познае себе си, човек трябва да познава онези условия на живота, при които може да извоюва свободата на своята душа; на български тази мисъл бих изразил с думите *благо желание, блага мисъл, благо действие* – докато не се запознаете с благото желание, с благата мисъл и с благото действие, вие никога не можете да разберете Живота в неговата целокупност. Не е достатъчно да познавате Живота в неговото ограничено, преходно проявление, вие трябва да го познавате в неговата целокупност и към това да се стремите. Например майка ви е учена, завършила е четири факултета; баща ви е още по-учен – той е завършил осем факултета. Със своите четири факултета майка ви има известни познания за Живота, но тя се стреми да постигне знанието на мъжа си, да разбере Живота от по-широко гледище – с други думи казано: първият Адам вървеше по мъжка линия и разполагаше с повече знания, а вторият Адам се стреми да постигне първия – той ще върви по женска линия.

Като казвам, че новият Адам ще върви по женска линия, имам предвид настъпването на Разумната, Божествената Любов в света – тази Любов ще се въплъти в човешка форма. Вследствие на това всички напреднали души трябва да минат през тази нова форма, за да придобият онези качества, необходими за Новия живот. Докато сте в старите форми, каквото и ново да ви се каже, ще го изгубите; мога да ви говоря за Вярата, за Любовта, за търпението, но при най-малкото съгресение вие се спъвате и всичко

изгубвате. Докато казвате, че сте търпеливи, смутите се от нещо и търпението ви моментално изчезва – къде отиде търпението ви? Не е достатъчно само да говорите за него, но трябва да го запазите в себе си.

Вие знаете примера за онзи велик адепт, на когото един ученик ударил две плесници – адептът бил тъй вгълбен в мисълта си, че нищо не усетил. Питам кой от вас, като му ударят две плесници, няма да вдигне ръката си нагоре и да отговори по същия начин – и да пише, и да чете нещо сериозно, той ще вдигне глава, за да види откъде иде ударът, и ще отговори със същото. Плесниците не трябва да бъдат непременно физически, и психически плесници има – например някой пише: *Любовта е най-великата добродетел*, в това време иде някой отвън, нанесе му една психическа плесница и той веднага прекъсва писането; спира при думата *добродетел*, написва само думата *добро*... Като дойде до второто *о*, той мръдва ръката си и буквата *о* се завърта нагоре и наляво – това показва, че е получил някакъв психически удар, вследствие на което е станало някакво пресичане в неговия живот. Той казва: „Едно време се въодушевявах от Любовта, но някой ми удари плесница и изгубих въодушевляването си“ – значи този човек и в движението си, и в писането си е образувал крива линия и трябва сам да разгледа каква е посоката на тази крива линия.

Въз основа на този закон, когато някои хора се подписват, правят големи завъртания. Който не разбира закона, като види такъв подпис, ще помисли, че така се подписва даден човек; не, всеки подпис на човека, със завъртания или без завъртания, съответства на известен психически момент или на определено психическо състояние. Често цяло поколение е мислило, докато създаде един или друг подпис, който да отговаря на тях; деди и баби са работили върху създаването на почерка на човека, не е лесна работа да се създаде един подпис с неговите специфични извъртания.

Който се подписва с много завъртулки, иска да подчертае, че като него друг няма; неговите деди искат да

покажат, че са били големи хора. Друг някой се подписва просто, скромно, без никакви завъртания; от подписа му ще познаете, че той е скромен човек. Четете някъде, че някой се е подписал *Барон Ганди* и завъргял буквата *И* надолу. Думата *бар* на турски означава *викане*, а на английски – *преграда, препятствие*. Как мислите, защо една буква се завива надолу, друга – наляво, а трета – надясно? Това се дължи на различните психологически състояния, които човек преживява; вследствие на промяната в тия състояния става смяна и в настроенията на човека.

Казвате, че човек трябва да бъде тих и мирен, но кой може да бъде тих и мирен? Ако живееш на повърхността на морето, твоята лодка постоянно ще се люлее, блъскана от вълните; ако живееш във въздуха, твоят аероплан ще изпита влиянието на бурите и на ветровете; ако живееш на земята, твоята кола ще бъде подложена на промените, които земята претърпява. Следователно спасението на човека не е нито във водата, нито във въздуха, нито на земята, спасението на човека не е нито между рибите, нито между птиците, нито между млекопитаещите. Какво показва това – че човек трябва да влезе в нова област и там да намери спасението си.

Аз бих определил новата област, в която човек трябва да влезе, със следните думи: *Люби, жив бъди*. Как ще се постигне това, чрез молитва ли? Не, да се молиш е едно нещо, да желаш спасението си е друго нещо, да се примириш с хората е трето нещо; освен тези неща има още много, но нито едно от тях не може да спаси човека. Едно се иска от него: да люби и жив да бъде. *Люби, жив бъди* – при това състояние всички противоречия в живота на човека изчезват. Такова е било състоянието на онзи адепт, на когото един от учениците ударил плесница – противоречия за него не съществували, той бил зает с мисълта за възвишеното, за Божественото в себе си и нищо отрицателно не съществувало за него. Какво показва това – че грехът, противоречието, недоразумението не съществуват в Божествения свят. Това, за което хората проливат съзри, в Небето е непознато. Когато някоя душа от Земята отиде

при Бога и се оплаква от страданията си, Той казва: „Дайте нещо на тази душа!“ – Бог знае, че страданията на хората се дължат на някакъв недоимък. Понякога страданията произтичат и от изобилие, от излишък. Човек страда и когато има, и когато няма; повечето страдания се дължат на изобилие – някои хора имат толкова богатства, че не знаят как да ги използват, вследствие на което страдат.

Съвременните хора са направили един голям бент на Божията Любов, заради което тя не може да се прояви чрез тях. И днес, при такива големи богатства, те минават за сиромаси. Грехът, на който хората се натъкват, не е нищо друго, освен една голяма преграда, която те са поставили – както в себе си, така и помежду си; и мъжете, и жените са сложили по една голяма преграда за Божественото в себе си и казват на Господ: „Ти няма да се месиш в нашия живот, ние сами ще го уредим, сами ще разрешим всички въпроси; Ти само гледай отдалеч, да видиш какво ще направим“. Щом искат сами да се оправят, Господ ги оставя да правят каквото знаят.

От хиляди години насам хората сами разрешават всички въпроси и какво направиха, какви са резултатите от тяхната работа? Всичко изядоха и изпиха, знанието, богатството, здравето им се изгуби и днес вървят безпомощни, невежи, болни и сиромаси; гредите и мостовете на къщите им изгниха, житото им мухляса – всичко, каквото имаха, развалиха; няма учение, няма религия, няма добродетел, която те да не опорочиха. Най-после се яви християнството, но тъй както хората го разбраха, и то оstarя.

Формата, в която християнството се яви навремето, представяше степеня, до която бялата раса беше достигнала в развитието си – по развитие тя не разполага с възможности да разбере Божията Любов в нейната пълнота, затова когато говорим за бялата раса, разбираме начина и степеня, до които най-много може да се прояви Животът (външно и вътрешно). Бялата раса не изразява още стремежите на душата, тя не е още раса на Любовта; в нея повече преобладава обективният ум, а отчасти и висшият; в нея преобладава главно насилието и разрушението.

Съвременните хора не са съединени още с нишките на Любовта, те са съединени само посредством своите чувства. Днес водата, въздухът, земята сближават хората, а светлината и топлината – отчасти; в бъдеще Любовта ще се прояви като съединителна връзка между хората. Когато Мойсей дал заповедта *Да възлюбиш Господа Бога твоего*, той имал предвид външната страна на Любовта. Невъзможно е човек да възлюби някого, без той да му е направил някакво голямо добро, което да привлече вниманието му; невъзможно е човек да възлюби и Бога, ако Той не му е направил такова добро, което никой друг не може да направи – това добро трябва да бъде такова, че да произведе преврат в душата на човека. За да познаем Любовта, първо трябва да се събудят всички скрити чувства в нас. Първият признак за идването на Любовта е страданието – колкото повече страданията се увеличават, толкова по-близо е Любовта.

От две хиляди години насам страданията на хората все повече се увеличават, понеже самата Земя е влязла в нова фаза. Днес всички хора се намират под сянката на Божиата Любов – когато се казва, че сме под крилата на Бога, това значи, че сме под сянката на Неговата Любов. Чрез Своята Любов Бог иска да освободи хората от техните неестествени желания, които ги държат в робство – по този начин Той ще покаже какво нещо е безкористната Любов, която осмисля живота. Засега хората още не са в състояние да разберат тази Любов – те не могат да си представят каква е Любовта, която няма предвид някакъв обект; когато дойдат до нея, тогава ще разберат, че са готови всичко да пожертват за Бога, за Любовта Му, без да искат нещо от Него – това значи безкористна Любов. Безкористието е онази връзка на Любовта, която поддържа живота на цялото битие. Никое живо същество на Земята, от най-малкото до най-голямото, до човека даже, не познава тази връзка; единствен Бог проявява Любовта си към всички същества, без да очаква нещо от тях.

Защо се молят хората? Всяка молитва е просене на нещо от Бога – като се моли, човек все иска нещо, мо-

литвите на хората са повече искания, а не изказване на някаква благодарност. Колко от вас четат Господнята молитва, когато са болни? Щом ви заболи нещо, вие веднага започвате да викаете: „Олеле, Божичко, моля Ти се, намали болката ми!“ и с тези думи на уста заспивате; след това вече благодарите, че болката малко ви е отпуснала. Такива са вашите молитви, такива са и молитвите на всички хора; рядко ще срещнете човек, който при най-трудните условия на своя живот да отправя чиста, благодарствена молитва към Бога. Що е молитвата – молитвата е предговор, въведение в Любовта. Как се молят източните народи – те сядат на земята, кръстосват краката си, кръстосват ръцете си, съсредоточават се и мислено се молят. Западните народи гък, като се молят, стоят прави или коленичат. Кой начин за молене е по-прав? Сядането на земята е материалистично молене.

Седят двама души на земята с кръстосани крака и разговарят; единият казва на другия: „Иване, я ми дай пет крини жито назаем!“ – и това е молитва, молба за нещо материално. Когато някой иска извинение, и той коленичи; и това е молитва, молба, която засяга ума. Когато се молят, християните коленичат. Коленете представят човешкия ум, но не висшия. Според мене най-добрият начин за молене е човек да бъде прав: ще застанеш прав и няма да гледаш нито към земята, нито нагоре, но направо, в посока перпендикулярна на челото – тази е правата посока на нашето движение. Когато гледа нагоре, човек се увлича от Слънцето, от звездите, а това пречи на молитвата му. Следователно молиш ли се, направо ще гледаш.

Съвременните хора обръщат погледа си нагоре, защото мислят, че там живее Бог; не, Бог живее там, където и ние живеем – това значи: където живее нашата душа, там и Бог живее. Следователно, като се изправите на молитва, Бог е вече пред вас. Давид⁸ казва: „Гледах Господа пред лицето си“; щом Господ е пред лицето ви, ще знаете, че Той всичко вижда, знае всичките ви нужди и може да ви помогне. Пред вас седи един образец на всички добродетели, пред вас седи един образец на всички възможности

и сили – какво трябва да Му говорите тогава? Представете си, че вие имате достъп да седнете до Бога; как ще започнете да разговаряте с Него?

Сега ще ви приведа един пример, който се отнася и до вас. Преди няколко дни дойдоха при мен три жени и един млад момък, били от хасковските села някъде. Двете жени бяха около четиридесетгодишни, третата беше около тридесетгодишна, а младият момък – на около 20-25 години. Те казали на една сестра, че искат да се срещнат с мен, че били наши хора, посещавали беседите в Хасково. Аз казах на сестрата, че не мога да ги приема днес, да дойдат на другия ден след обяд, но след малко сестрата пак се връща и ми казва, че те молят да ги приема още сега, защото утре сутринта заминават; при това положение се съгласих. Като влязоха в стаята ми, обърнах се към двете по-възрастни жени и казах:

– Знаете ли защо не исках да ви приема днес? Вие двете носите грамадни раници на гърба си, с по пет крини жито. Пътували сте дълго време, уморени сте и не ще можете да вървите по моя път.

– Какво да направим тогава?

– Ако искате да следвате този път, трябва да си купите една голяма лъжица и с нея всеки ден да вадите жито от раниците си и да раздавате на ближните си. Ще вадите всеки ден по една лъжица. Като усетите, че товарът ви е олекнал и лесно го носите, ще можете свободно да вървите в пътя – иначе гръбнакът ви ще се счупи от тежкия товар.

После се обърнах към по-младата жена и младия момък и им казах:

– Вас пък не приех, защото сте още в гнездото на майка си. Трябва да поседите там известно време, докато ви израснат крилца, за да можете свободно да прелитате от едно място на друго. Вашата работа се заключава само в това да отваряте устата си и да приемате всичко, каквото майка ви носи; съветвам ви обаче да се пазите от лакомство, да не преяждате много.

– Кога ще ни израснат крилцата?

– От вас зависи – колкото повече слушате майка си, толкова по-скоро и крилцата ви ще израснат.

Физическият живот представлява големи раници, които носим всеки ден на гърба си. Наистина, какви по-големи раници могат да съществуват от желанията на хората да бъдат обичани, да бъдат богати, учени, щастливи, силни и т.н.? В желанието на хората да бъдат обичани се крие голямо користолюбие – те искат да вземат нещо; когато ги обикне някой, те веднага ще му поискат една-две крини жито назаем. Хората не подозират даже, че в който ден вземат нещо назаем, с това нарушават и Любовта; Любовта е извор, който постоянно тече и дава – не е нужно да искате от извора вода, достатъчно е само да отидете при него, за да ви даде от своето изобилие. В това отношение от хората се иска само да бъдат отворени цветове, отворени съдове, за да може Любовта направо да се втича в тях; човек трябва само да знае как да използва тази Любов. Що се отнася до желанието на хората да имат вниманието на Любовта, това трябва да остане на заден план; идете при Божествения извор и чакайте ред – нищо повече.

Съвременните хора трябва да учат, да се домогнат до великите знания на живота – по какъв начин? Много са начините за придобиване на истинското знание: при Авраам⁹ например дойдоха трима Ангели в будния му живот, на физическия свят, и разговаряха с него, поучаваха го; пророците пък имаха видения – значи те се поучаваха чрез въздуха, т.е. чрез мисълта; апостол Павел беше свален от коня си, изгуби зрението си и така му се яви Христос. Дълъг разговор имаше Христос с Павел и му обясни причините защо не може да следва Божествения път. Павел запита:

– Кой си Ти, Господи?

– Аз Съм Този, Когото ти гониш, но ще знаеш, че не е лесно човек да рита срещу остен. Ти ще познаеш, че Този, Когото гониш, е по-силен от ревността ти към твоя Бог. Аз Съм Този, Който те свалих от коня и ще те въздигна; Аз затворих очите ти и Аз ще ги отворя. Аз Съм Този, Който свалям и въздигам, Който затварям и отварям.

След този дълъг разговор Павел разбра своето заблуждение и се върна от пътя си.

Като четете живота на апостолите и пророците, ще видите по колко различни начини Бог се е изявявал на хората, говорил им е и ги е поучавал. Как ще говори днес на християните? Те ще бъдат свидетели, ще видят как Бог се изявява.

За апостол Петър се казва, че държи ключовете на Рая, а за Христа – че държи ключовете на ада. Какво представят адът и Раят? За ада и Рая хората имат тесни, ограничени разбирания. Адът е път в живота, през който човешките души неизбежно трябва да минат, той е път, през който всяка душа трябва да мине; Христос държи ключовете за този път и затова казва: „Аз свалям и въздигам, Аз отварям и затварям“. Адът е пътът, по който слизат човешките души, а Раят е пътът, по който възлизат.

Съвременните християни минават за правоверни; те мислят, че познават Бога, познават Христа. И Павел беше правоверен, но като Савел гонеше Христа; той трябваше да изгуби зрението си, да падне от коня си и тогава да Го познае. Ананий¹⁰ беше правоверен, но когато Бог го изпрати при един езичник да проповядва, той се усъмни, отказа се да послуша Бога – защо? Намираще, че този езичник е лош човек. „Иди при него, този човек се моли, иска да се просвети“, каза Господ; едва тогава Ананий послуша и се освободи от съмнението си.

Много примери има още от живота на правоверните, от които се вижда, че те не могат да разберат какво нещо е Бог. Мнозина могат да кажат какво нещо е триизмерният свят, но всъщност те не го разбират. Да мислиш, че знаеш нещо, е едно; да познаваш нещата в тяхната същина – друго. Учените говорят за първо, за второ, за трето, за четвърто измерение. Какво е първото измерение – животът на първичната клетка; тя се движи по права линия. Следователно първото измерение се образува от движението на точката. Всички знаят, че при движението на точката се образува линия, която има едно измерение – дължина; границите на линията са точките. Когато линията се

движи, тя образува плоскост, която има две измерения – дължина и ширина; границите на плоскостта са линиите. Лесно може да се говори по-нататък и за останалите измерения, но те имат смисъл, когато се представят в органическия свят като живи светове, като живи величини.

Желанията на хората могат да се отнесат към един от тия светове: те могат да бъдат или от едноизмерния, или от двуизмерния, или от триизмерния, или от четириизмерния свят и т.н. Първоначално човек е бил скромен в желанията си, те са се движили само в едноизмерния свят; колкото повече се развивал, едновременно с това и желанията му се разстиляли, заемали по-голяма повърхнина, минавали в двуизмерния свят, в плоскостта; след това придобивали обем, съдържание и минавали в триизмерния свят, но и тук не спирали – те продължавали в света на многото измерения, с които се занимава висшата математика. Докато узрее, докато не даде своите плодове, желанието не прекъсва движението си във все по-високи и по-високи светове.

Кога, при какви условия и в кои светове узряват човешките желания? При сегашното развитие на човека нито едно от неговите желания не е узряло, не е дало завършен плод. Желанията на съвременните хора цъфтят, но не узряват, а окапват преждевременно – защо? Защото сегашните хора са смъртни, а за да узрее едно желание, човек трябва да бъде безсмъртен. Само при Божествената светлина и топлина зреят човешките желания, само при Божествената Любов зреят плодовете на човешката душа. На Земята хората започват добре, свършват зле – това значи: желанията на хората цъфтят, някои от тях връзват, но никои не могат да узреят и в края на краищата хората се разочароват и казват, че не може да се живее на Земята. Не, може да се живее на Земята, има хора, плодовете на които зреят на Земята – това са хора, които живеят на специални места на Земята, където има висока култура, възвишен живот; те представляват висококултурно общество, неизвестно за обикновените хора, но познато само на напредналите души. За всички останали, които са около

два милиарда, казваме, че плодовете на техните души не могат да узреят на Земята – днес условията не са благоприятни за това, но човечеството върви напред, развива се, подобрява условията на своя живот, докато най-после ще дойде до положение да реализира своите желания.

Мнозина искат да знаят къде живее това общество; мястото е по направление към Хималаите, но те не живеят на Хималаите, както някои мислят – мястото, където живеят, е по-високо от Хималаите. Какво ще кажат учените: Хималаите ли са по-високи, или Северният полюс? По-високо място от Северния полюс няма, следователно мястото на Изгубения рай, трябва да се предполага, е Северният полюс. Понеже хората не останаха да живеят на Северния полюс, това място днес е обиталище на Истината.

Като слязоха на другия край на Земята със своите мисли и чувства, хората станаха причина за отклоняването, за изкривяването на земната ос – днес земната ос е наклонена на 23 градуса от първоначалното си положение. Един ден, когато хората се изправят, и земната ос ще заеме първото си положение. Какво ще кажете на всичко това? Ще кажете, че вярвате на тази теория, но понеже не е научно доказана, тя трябва да се подложи на критика. Като разсъждавате така, и вие, от своя страна, можете да изнесете ред причини за отклоняването на земната ос; каквито и причини да изнесете, ще знаете, че всички причини за промените в Природата са разумни, а не механични – всяка физическа промяна е във връзка, в зависимост от някаква разумна причина.

Следователно, когато говорим за някаква материална, физическа, видима промяна, ние всякога разбираме, че зад нея се крие някаква духовна, невидима причина; щом се прояви на физическия свят, тази причина се оформя в някакво видимо явление, забележимо даже и от най-простия човек. Значи физическият свят, в който живеем, представлява оформени изпълтени духовни разумни причини; с други думи казано: физическият свят е сбор, съвкупност от последствия, а Духовният – сбор от причини. Разумните същества са създали Земята. Ние наричаме

живота на Земята физически, ограничен живот; един ден, когато хората завършат развитието си на Земята, от техните мисли и желания ще се създаде друг свят, в който ще живеят същества, които са по-ниски от хората, и тогава ще казваме, че хората са причина за съществуването на техния физически живот. Това показва, че различните светове са от различни йерархии, създадени от същества, които са минали през известно развитие; значи разумните същества създават различните светове.

Сега всички трябва да работите, да постигнете своите желания, да реализирате своите стремежи. Вие се стремите към Бога, но какво нещо е стремеж към Бога? Да се стреми човек към Бога, това не значи да отиде при Него по физически начин; да се стреми човек към Бога, това не значи, че той трябва да се моли, да вярва в Бога. Стремещт към Бога е вътрешен процес, пробуждане на съзнанието, път към Светлината, към Истината и Любовта. *Люби, живи бди!* – това изречение, тази мисъл осветява пътя към Великата Мъдрост; само по този начин ще познаете себе си, ще разберете своите стремежи, само по този начин ще намерите методи за реализирането им.

Вие се стремите към Бога, а същевременно мислите как да се осигурите отделно от другите хора; в стремежа си към Великото, към Първата Причина, вие навлизате в колективното съзнание, където не съществува никакво деление между хората – там успехите, усилията на едного са общи за всички и обратно: успехите, усилията на всички, на множеството, се отнасят и до единицата; когато един говори, всички се радват, подкрепят го, защото той изразява общата мисъл. Когато един човек от Земята предава една възвишена мисъл, всички Разумни същества от Небето го слушат, одобряват това, което говори, защото и те мислят по същия начин. Докато мисълта, която някой изказва, било за Любовта, било за Мъдростта, не се одобри и от Разумните същества на Небето, тази мисъл не спада към кръга на Великото космическо съзнание.

Ние говорим за Любовта като наука, която носи Живот; този Живот именно представлява предмет за изучава-

не. Кой човек днес не се интересува от Живота и неговите най-разнообразни прояви? Най-красивото, най-великото нещо, което човек може да има при сегашното си положение, това е Животът; който е придобил Живота в себе си, той може да опита Любовта, макар и в най-слабите ѝ прояви.

Чрез беседите, които държах във времето на този събор, ви се даде много работа и същевременно се определи посоката, направлението, в което трябва да работите. Ако изпълните поне част от зададената работа, вие ще придобиете достатъчно знания, сърцата ви ще се разширят и ще получите такова благословение, каквото не сте помисляли; обаче за това се изисква съзнание, готовност да изпълните поне част от това, което ви е казано.

Много още има да ви се каже, но всяко нещо чака своето време. В приложението се изисква широта, да прилагате методите по дух, по смисъл, а не по буква. Където е духът на нещата, там е Любовта. Ще започнете от Живота, който произтича от Любовта; петъкът е ден на Любовта, значи ще започнете работата си от петък. Щом дойдете до събота, този ден е ден на почивка; събота или неделя, безразлично кой от двата дни ще изберете, но в този ден ще почивате. Ще си вземете свободен билет и ще тръгнете на разходка: ще оставите баща, майка, жена, деца, братя, сестри – за нищо няма да мислите; ще бъдете свободни, безгрижни като деца. Но дойдете ли до деня на Любовта, там има много работа; ще впрегнете на работа всичкото си знание, всички благородни чувства и желания, като внесете част от всичкото си богатство и в света. Който работи със закона на Любовта, той е извор, който постоянно дава от себе си; ако нищо не давате от себе си, ще страдате, сами ще се подпушите. – „Ама толкова години вече течем.“ Радвайте се, че течете; докато тече човек, дотогава ще има живот в себе си, а престане ли да тече, и животът престава. Докато мисли, дотогава ще има светлина в съзнанието си; престане ли да мисли – и съзнанието потъмнява.

Що е мисълта? Мисълта е течение – докато мислите, имате живот; работата е също така течение. Следовател-

но, докато мислите, чувствате и работите, имате живот в себе си; щом престанете да мислите, да чувствате, да работите, и животът престава. Казвате: „Какво представлява страданието?“; и страданието е течение – колкото по-голямо е страданието, толкова по-голямо е течението у вас. Когато дойде радостта, това показва, че Разумният свят е решил да регулира течението, което страданието ви е причинило. Когато дойдете до пълна индиферентност и към страданията, и към радостите, това показва, че всякакво течение у вас е престанало.

Някой започва да философства и казва: „Какво от това, че Любовта е посетила човека?“; много нещо е Любовта да посети човека и най-малкото, което прави тя, е това, че внася разширяване. Да се разшири човек, това значи да се отпуснат всички канали на неговата инсталация, а с това заедно да се увеличи и неговата възприемателна способност. Тогава можете да кажете: „Защо е нужна философия на човека? Защо му е нужен духовен живот?“. Не, нещата не трябва да се отричат; философия, наука, поезия, изкуство, духовен живот – всичко това са области от Целокупния живот, към който всеки се стреми.

Едно е важно за човека: в каквито и състояния да изпадне, положителни или отрицателни, всякога да се стреми да намери душа, която да го разбира; това е опитността на целия живот. Не само хората, но и животните, и растенията търсят някой да ги разбира. Като намери такава душа, човек се чувства радостен, щастлив. Какво става впоследствие? Понеже тази душа има свой определен път на движение, тя напуска нашия свят и си заминава; временно само тя се е докоснала до орбитата на вашия живот и неотклонно продължава своя път. Вие започвате да страдате и казвате: „Остави ме моят приятел!“; не, той не ви е оставил, нито е изчезнал, но е преминал в друга слънчева система на Космоса, вследствие на което временно се е отдалечил от вас; някога пак ще се срещнете, след което отново ще се отдалечите. Като не разбирате този закон, вие ще плачете, ще страдате, ще кажете на тази душа, че сте готови да умрете, да се жертвате за нея. Каква полза от

вашиите жертви – нито смъртта, нито жертвата разрешават въпроса; досега е имало само жертви и смърт, но важните въпроси пак са останали неразрешени. Единственото разрешаване на въпросите седи в Живота. Кажете: „Аз съм готов да живея за тебе“ – нищо повече; в това се заключава истинската философия на Живота. Нито *Ще умирам*, нито *Ще се жертвам за теб*, но *Ще живея за теб*; Христос е изразил тази идея чрез стиха: „Аз дойдох, за да дам живот, и то преизобилно“. Той умря, но за грешните, Той всичко пожертва за грешните, за да ги повдигне; за праведните обаче Той живее и продължава да живее.

Като хора, вие се намирате пред три положения: или умираме, или се жертваме, или живееете едни за други; когато дойдете до положение да живееете едни за други, тогава ще започнете да се разбирате като души, като братя на един и същ Баща – в това седи красотата и величието на Божествения живот. Да живееете за някого, това значи да съдействате за разцъфтяването на неговата душа; щом цъфне, тя ще завърже и ще даде сладки, вкусни плодове, а вие ще се радвате, ще се усмихвате на тези плодове, защото те ще бъдат за вас свещени – те ще бъдат плодове, зрели на Божествената топлина и светлина. Аз не говоря за цветове, които капят, не говоря за плодове, които гният; аз говоря за плодове, които вечно траят и които никакъв червей не може да прояде.

Тази е новата мисъл, която трябва да държите в ума си, особено когато изучавате беседите. Четете, изучавайте беседите, без да се смущавате от това, че не разбирате всичко – каквото и да правите, вие не можете да разберете всичко. Не мислете, че ако разберете какво представлява смъртта, ще разберете смисъла на Живота; не мислете, че ако разберете закона на самопожертването, ще разберете и смисъла на Живота. Следователно първата ви задача е да се научите да живееете правилно; да живееете правилно – това е една от великите науки, към които всяка душа се стреми. Хората не са опитали още какво представлява истинският Живот; този Живот тече във всички хора, без те да подозират това, този Живот представлява иде-

ал на цялото човечество. За да се дойде до този Живот, човечеството минава през страдания, през големи изпитания – страданията са приготвление за влизането му в Божествения живот. Като казвам, че със страдания може да се влезе в Истинския живот, имам предвид разумните страдания.

Съвременните хора се натъкват на противоречия, на недоразумения по единствената причина, че не живеят още в Божествения свят. Срещат се двама поети, двама учени философи или двама проповедници и първият им разговор още започва със спор – защо? Защото всеки има особено мнение, особени възгледи за живота, обаче противоречията не разрешават въпросите, противоречията, споровете не водят към Царството Божие. Това означава стиха: „По-лесно камила ще мине през иглени уши, нежели богатият – в Царството Божие“ – богатият е натоварен с тежки раници, които не му позволяват да възлезе нагоре. Тежките раници представляват кривите разбирания на хората. Кривите разбирания не водят към Царството Божие, кривите, изопачените възгледи са проказа, с която никой не се допуска в Невидимия свят; който се опита с тази проказа да влезе в Невидимия свят, той още на първата станция ще бъде спрял като на карантина, докато се пречисти. Казвате, че не можете да търпите този, онзи; можете ли при това положение да влезете безпрепятствено в Невидимия свят? Какво трябва да правим, за да се освободим от тези чувства?

Ще приведа един пример, от който ще можете да извадите метод за работа. Дохожда при вас един познат и се оплаква от положението си – казва, че цяла година вече страда от треска. Вие го изслушвате, влизате в положението му и му препоръчвате да пие пелин. Между треската и пелина се създава връзка; щом треската и пелинът се свържат, човек оздравява, освобождава се. В дадения случай вие знаете какъв метод да употребите срещу треската, защо не знаете тогава как да лекувате вашите неприязнени чувства? Аз бих ви съветвал да употребите същия метод и против неприязнените чувства – пийте

пелин; както двама млади се свързват, така и вие можете да свържете треската с пелина, т.е. неприязнените чувства с пелина. Извикайте свещеник и го помолете да чете молитва на вашите отрицателни чувства и пелина, да ги благослови; те ще се благословят, а вие ще се освободите от тях.

Това са символи, които трябва да се преведат, да се използват в практическия живот; в това седи истинската философия на Живота. Животът е пълен с хиляди неразрешени задачи, които хлопат на вратите ви, чакат своето разрешение. Седите замислени, решавате една задача; тъкмо я решите, дойде втора, трета и т.н. За да разрешите задачите си, вие трябва да се научите да пиете пелин. Много пелин трябва да пиете, докато се освободите от треската – пелинът и треската трябва да вървят заедно. Едно е важно: да се научите правилно да пиете пелин – пийте пелин, без да го повръщате.

Аз нямам нищо против различията на хората – всъщност красотата на живота седи в разнообразието, а не в различието; разнообразието подразбира единство на принципите. Духовният живот е външно разнообразен, а вътрешно еднообразен. Откажете се от живота и философията на стария Адам; главата на този Адам е пълна с теории, с философии, нищо ново не може да се вложи в нея. Адам и до днес не може да забрави своето величие и казва: „Синко, знаеш ли какъв живот съм прекарал в Рая, знаеш ли колко пъти съм разговарял с Господа; знаеш ли каква другарка ми даде Господ; знаеш ли, че аз пръв построих моста между Небето и Земята; знаеш ли, че аз пръв родих поета, учения, философа в света, знаеш ли, че аз създадох свещеника, владиката? Голямо величие съм аз!“; дълга е историята на Адам, тя няма край. Като го изслуша, синът казва: „Татко, благодаря ти за тази наука, с която ме запознаваш. Сега и аз желая да опитам този Рай, от който ти излезе. Ти излезе от Рая, обиколи света, аз пък искам от широкия свят да вляза в Рая, в Божествения свят. От тебе искам само да ми послужиш с пари, за да отида до онзи светъл свят на блаженство и мир“. Така разговарят

баща и син и взаимно се поучават. Синът не споменава на баща си, че знае защо той е изпъден от Рая; слуша какво говори баща му и се поучава от него. Бащата ще отговори: „Радвам се, че онзи, който е излязъл от мене, е готов да се върне в Рая – мястото на моето първо пребиваване“.

Христос казва: *Не противи се на злото!*; това значи: *Не противи се на стария Адам, който живее в тебе!* – това е една от великите тайни на Живота. Започне ли старият Адам да ви говори, слушайте го, нищо не му възражайте, той ще ви говори много умни работи; слушайте го какво ви говори, но по неговия път не вървете. Затова е казано в Писанието: *Побеждавайте злото чрез доброто!* – само по този начин ще възпитате стария Адам, защото той е страхлив, плаши се от собствената си сянка.

Какъв смисъл има в това да съдите хората или да се произнасяте за делата им? Всеки човек може да се произнася за другите дотолкова, доколкото се простират неговите познания. Човек трябва да бъде разумен, да се освободи от всички неправилни връзки. Старият Адам още работи в света и служи като условие за вашето развитие; когато преодолява спънките и мъчнотиите в живота си, човек расте и се развива. Докато не се освободите от всички връзки и не останете само с една, вие не можете да вървите напред. Можете да падате и да ставате, но вървете напред; като вървите напред, ще растете, ще се движите от благодат в благодат.

Сега, желая ви да започнете сериозно да изучавате беседите, но не както сте правили досега – мнозина са започвали, малцина са издържали докрай; някои работят редовно, с усърдие само един месец и после напускат, други работят два месеца, трети – три месеца и т.н. и само няколко души са издържали до края на годината. Направете този опит, за да видите доколко можете да постоянствате в дадена работа. Каквото придобиете, вие ще се ползвате от резултатите. Всичко, което е казано в беседите, се отнася пак за вас. Когато чета беседите, аз изучавам в тях това, което не съм казал; от беседите аз изучавам и прилагам онова, което не съм казал, което съм задържал за себе си.

Ще кажете, може би, че Учителят трябва да знае всичко; който знае всичко, той учи повече от всички. Колкото повече курни има чешмата, толкова повече се движи; колкото повече дава, толкова по-голяма е вероятността движението ѝ да не спира.

Следователно колкото повече знае човек, толкова повече учи, понеже придобиването на знанието е безкрайно. Никога няма да дойде време, когато човек може спокойно да каже, че е свършил с придобиването на знание или че е свършил вече учението си; да свърши човек учението си, това значи да стане пресъхнала чешма. Знанието е радостта в човешкия живот, а живеенето в закона на Любовта представлява смисъла на Живота. Като учите, това не значи, че съвършено ще отстраните мъчнотиите в своя живот, но ще можете поне 75% от тях да разрешите по естествен начин; само така ще разберете отчасти великата Мъдрост, която съществува в Живота и в Природата.

И тъй, от всички се изисква работа, учение. Ако не изпълните това, което е казано в беседите, вие ще изгубите добрите условия, които са ви дадени за тази година, а веднъж изгубени, тези условия не могат вече да се върнат; дълго време трябва да чакате след това, за да се върнат същите условия. Те идват от време на време, периодически; след две хиляди години вие ще се намерите пред същия възел. Обаче като работите съзнателно, ще подобрите не само духовното, но и физическото, и умственото, и сърдечното си състояние. Каквото направите тази година за духовното си развитие, то ще засегне живота ви във всички направления; тази работа не само че няма да ви ограничи, но ще ви освободи от много заблуждения и противоречия. От вашата работа зависи успехът ви. Не мислете, че с един замах Бог ще ви освободи от всички мъчнотии и страдания, не, има фази в Природата, които трябва да се преминат. Наистина, има и преповторение в условията и в явленията, но те се явяват в различни гами, а човек трябва да мине през всички гами. В Природата няма скокове, няма и празнини.

Когато става въпрос за служене на Бога, млади и стари се натъкват на противоречие в себе си и казват: „Младият трябва да си поживее, не му е дошло времето да служи на Бога“; старият казва: „Аз съм стар вече, трябва да си починам, не мога да служа на Бога“. Чудно нещо – младият трябвало да си поживее, старият трябвало да си почине, тогава кой ще служи на Бога? И младият, и старият трябва да служат на Бога; в който ден се откажат от това служене, подписват своята присъда, сами признават своята старост; щом признаят, че могат да изпълнят тази задача, признават своята младост. От служенето на Бога, от любовта им към хората зависи тяхната младост – докато обичате всички живи същества, вие сте млади; щом престанете да ги обичате, вие сте стари.

Любовта осмисля живота – такъв е Божественият закон. Когато Бог похлопа на вашето сърце и ви покани да отидете с Него да посетите някоя бедна страдаща сестра или някой отчаян брат, вие трябва веднага да се отзовете на тази покана; ако отидете с Него, ще се ползвате. Ако всички хора отидат при Бога, още по-добре за тях, обаче откажете ли на този зов, вие губите условията, които скоро не се връщат. Бъдете всякога будни, всякога готови да чуete и да се отзовете на този глас; дали сте свещеник, учител или чиновник, временно напуснете работата си, но не пропускайте случая. Помолете началника си да ви освободи за малко, за да видите Баща си, Когото години не сте срещали; началникът ще влезе в положението ви и ще ви даде отпуск. Ако сте болни, ще кажете на болестта си: „Ще бъдеш тъй добра да ми дадеш отпуск за малко, за да посрещна Баща си“; щом види готовността ви да служите на Баща си, болестта ще ви напусне.

Желая ви да имате поне една такава опитност през годината. Божественото ще похлопа на сърцето ви, но вие трябва да бъдете готови да Му отворите; тази опитност ще внесе в ума ви светли и възвишени мисли, в сърцето ви – благородни чувства, в резултат на което всички ще се измените, ще израстете и млади ще станете, т.е. ще се подмладите. Това не е насърчение, но една велика Истина.

Кои се насърчават – страхливите. Къде са тия страхливци? Тук поне ги няма; ако пред мене имаше страхливци, аз не бих им говорил.

Помнете следното нещо: всичко, което тази вечер ви говорих, е възможно за реализиране; възможно е, но при какви условия – *Люби, жив бъди*. Когато Бог ви повика, веднага станете и идете при Него; считайте, че отивате на сватба. Правете опити в това направление, за да видите какви резултати ще имате. Аз съм правил много опити и наблюдения и съм дошъл до заключението, че който чуе Божия глас и Му се отзове, той всякога печели. Отивате в някое село, влизате в един дом, където има млада мома, но тя седи настрани, не ѝ дохожда наум да ви посрещне. Майката и бащата излизат весели, засмени пред вас, поканват ви да седнете, угостят ви, разговарят с вас; по едно време те започват да се оплакват от дъщеря си – че била своенравна, никого не слушала, нищо не работела, била готова с всички да се кара. Нищо, ще се поправи вашата дъщеря. След две-три години отивате в същото село, в същата къща и какво виждате: същата мома излиза, поканва ви да влезете, угощава ви; тя сега е спретната, добре облечена, пъргава – всичко работи; майката и бащата са доволни от нея, разправят, че ходила за вода, на нивата работила, вкъщи чистила. Как стана тази промяна с момата? Господ я срещнал на пътя и я поканил да тръгне след Него; тя веднага се съгласила и казала: „Господи, готова съм всичко да направя за Тебе; откога чакам да дойдеш да похлопаш на сърцето ми!“.

Това, което ви говоря, е факт, който всеки може да опита, да се увери в истинността му. Когато Божествено-то проговори в човека, той е в сила всичко да направи; в него се разкриват сили, способности, възможности, той става творец, чудеса може да сътвори. Желая ви всички да се преобразите като тази млада мома, нищо друго не искам от вас; искам и вярвам, че това може да стане и с вас. Като ви срещна втори път, ще ви говоря други работи; това, което днес ви говоря, не може да се повтори, защото е казано на особено място и при особена обстановка. Ако

следната година минем през същото място, ще се повторят същите впечатления.

Сега, като отивате у дома си, ще си занесете няколко неща; ще знаете, че Господ ви е срещнал на пътя. Дали вярвате в това, или не, оставям на вашата добра воля; дали ще го разберете, или не, зависи от вашата разумност; дали ще изпълните Волята Божия, това зависи от вашата готовност. Факт е обаче, че Господ ви е срещнал на пътя и ви е казал: „Можете ли да дойдете тази вечер с Мене?“. Защо именно вечер трябва да отидете с Бога? Защото тогава е тъмно, човек не получава много впечатления, както през деня; многото впечатления са в състояние да го отклонят от правия път. Най-благоприятното време за съсредоточаване, за вглъбяване на човека в себе си, това е тихата Божествена нощ. Нощта в човешкия живот е ден в Божествения, затова именно Бог казва на човека: „Ела тази вечер с Мен, където всичко е ново!“; който чуе този зов и го последва, той ще влезе в Новия живот, в Новия път – в Пътя на Радостта и Веселието, на Знанието и Светлината, на Истината и Свободата.

Изпейте песента *Благословен Господ Бог наш*.

Тайна молитва.

3. лекция, 9 ноември, 1927 г., София

ПРЕВРЪЩАНЕ НА КИСЕЛИНИТЕ

*Бог царува на Небето, Бог царува в Живота.
Да бъде името Му благословено!*

Размишление.

На всички е известно, че при предаване и приемане на телеграмите има предавателни и възприемателни станции; такива станции съществуват и в психическия живот на човека. Представете си, че в този живот на човека има само предавателни станции, а няма възприемателни; как мислите, какво ще бъде тогава положението на човечеството? От две хиляди години насам християнството се сили да построи възприемателни станции, чрез които хората да възприемат всичко онова, което Небето им изпраща. В Новата култура хората ще се снабдят вече и с възприемателни, и с предавателни станции за Небето. Който няма собствен телефон или телеграф, той ще бъде принуден да ползва този на своя ближен. За предпочитане е всеки човек да има свой собствен телефон, телеграф или свое собствено радио и да си служи с него, когато му потрябва. Голяма привилегия за човека е да има свое собствено радио; да има човек свое радио, това значи направо да възприема знанието отгоре и после да го асимилира в себе си.

Какво виждаме днес? Всички съвременни хора възприемат истините опосредствено – от устата на светиите, на пророците, и ги предават на другите; преповтарят какво е казал еди-кой си пророк или светия, какво са казали апостол Петър, апостол Павел, какво е казал Христос – те само възприемат и повтарят. Ако учениците само повтарят какво е казал учителят им, а не изучават и прилагат казаното, какво ще ги ползва това знание? Стоици години да преподава, учителят пак не би могъл да изкаже всичко онова, което знае. Предаването на знанието е непрекъснат процес и като такъв, той е органически. Преда-

ването от Невидимия свят е прилив към физическия свят, а възприемането от физическия свят е отлив.

Следователно, докато има отлив, т.е. възприемане, всякога ще има и предаване на Божественото от Невидимия свят. Понякога и в Божественото става отлив – тогава хората започват да страдат. Страданията насилва заставят човека да се моли – ако нямаше страдания в живота, хората никога не биха се молили доброволно. За да накарат човека да предаде една телеграма до Небето или да отпрати няколко топли, сърдечни думи към Него, непременно трябва да се натъкне на някаква голяма беля или да преживее голямо страдание. Ако не преживее нещо тежко, нещо страшно, молитвата на човека е повърхностна, тя едва се издига над главата му, но по-далеч не може да отиде. Щом се натъкне на големи страдания, човек отправя гореща, дълбока молитва към Бога – само тази молитва може да отиде далеч, да се предаде направо в Невидимия свят.

Значи практическото приложение на страданието е това, че прави молитвата на човека интензивна, а връзката му с Бога – здрава и съзнателна. Ето защо всеки човек трябва да има собствено радио, чрез което да предава и да възприема телеграмите. Станциите днес са евтини и всеки трябва да прекара в себе си такава станция, чрез която да влезе в контакт с Божествения свят; щом имате този контакт, ще ви се даде и съответен номер. Човек не може всякога, когато пожелае, да говори с една или с друга станция; той трябва да чака ред, да избира благоприятни моменти – в Духовния свят има строго установен ред и порядък за всяко нещо. Възприемането и предаването чрез радиото представлява вътрешната страна в живота на ученика; чрез радиото си той придобива главно вътрешни, проверени знания, а външно, чрез своя ум и сърце, той придобива външни, теоретични знания, които служат за упражнение на неговия ум и неговото сърце.

Например в Духовния свят човек изучава вътрешната, мистичната страна на химията; на физическия свят той пак изучава химия, но от теоретична и практическа страна. Като правите опити в областта на химията, вие знаете,

че киселините могат лесно да се неутрализират с основи и оттам според количеството на основата дадена киселина може отчасти или напълно да се неутрализира. Като знаете това нещо в практическата химия на Земята, вие ще пренесете това знание и в психическия живот: ако се натъкнете на някоя мисъл, която съдържа повече киселина, отколкото основа, трябва да потърсите начин как да неутрализирате излишното количество киселина в тази мисъл; ако излишната киселина остане свободна, където мине, ще изгаря, ще разяжда – с една дума тя ще причинява пакости. Същевременно трябва да знаете по колко атома от всеки елемент трябва да извадите от дадена киселина. Имате например формулата на киселината, която се състои от два атома завист, от четири атома омраза и от пет атома съмнение: $Z_2 O_4 C_5$; какво трябва да направите с тази киселина, за да стане безвредна? Тя е образувана от Черната ложа, затова трябва да се пазите от нея, тя е силна отрова; предава се на мисълта чрез въздушните течения, вследствие на което човек мъчно може да се освободи от влиянието на тези отрови върху организма си.

Как се промъква завистта в човека? Имате един слуга, когото не обичате, обаче един ден той се издига материално над вас и заема високо положение в обществото; у вас веднага се явява скрита вътрешна завист към него, имате желание даже да му напакостите по някакъв начин. Ако го обичахте, вие щяхте да се радвате на неговото повдигане. Но и той от своя страна не ви обича – когато е бил ваш слуга, вие не сте се отнасяли добре с него, вследствие на което и той крие тайна омраза към вас. При това положение и в двамата се явява съмнение един към друг, и двамата се съмняват в себе си дали ще постигнат своите цели. Тези три елемента се съединяват и образуват психическа киселина. Един от елементите на тази киселина действа върху ума, друг – върху сърцето, а трети – върху волята. Съмнението действа върху волята, вследствие на което човек се колебае, не знае как да постъпи; в съмнението, макар и отрицателен елемент, се крие духовна сила извън човешкия живот.

Понеже знаете материалната химия, кажете с кой елемент можете да заместите съмнението в дадената киселина. Вие знаете при това, че във всяка киселина можете да заместите водорода ѝ с метал и да я превърнете в сол, която има съвършено различни свойства от дадената киселина; щом знаете това свойство на киселините, правете опити да заместите омразата, завистта или съмнението с такива елементи, че да се получи съвършено ново съединение с нови и безвредни свойства в сравнение с киселината. Като ученици на окултна школа, вие трябва да изучавате окултната химия, за да се справите с киселините. Химикът лесно се справя с киселините: щом види, че някъде има излишък от киселина, той взема известно количество основа и я неутрализира.

Питате: „Трябва ли да мразим?“; да задавате такъв въпрос, то е все едно химикът да се запитва трябва ли да има сярна, солна или азотна киселина в лабораторията си – химикът трябва да има и сярна, и солна, и азотна киселина в лабораторията си, но всяка киселина трябва да бъде поставена в шишенце, добре запушено, и да си служи с нея само когато му потрябва; той може да употреби тези киселини за добро или за зло. Следователно злото не седи в това, че химикът има киселини в лабораторията си, но в начина на употребата им: ако не ги употребява намясто, киселините ще причинят големи вреди; ако ги употребява намясто, ще бъдат като медикаменти.

И завистта е киселина за психическия живот, но става опасна, когато се придружава от омразата; иначе сама за себе си приложена, тя не е опасна. В българския език думата *завист* не е лоша; докато работи сама, завистта не е вредна киселина, но щом дойде при нея омразата, става опасна – при това положение идват лошите последствия: съмнението, отмъщението и т.н. Тогава се образува сложната формула: $Z_2 Y_4 C_5 O_{10}$ – това е киселина, която е дошла до върха на своето развитие; където влезе, тя произвежда големи разрушения. Не мислете, че тази киселина е въображаема, тя съществува в психическия живот на хората и създава големи нещастия. Докато елементите ѝ са отде-

лени един от друг, те не оказват разрушително действие върху човека; съединят ли се в едно цяло и образуват киселина със сложен състав, разрушителното ѝ действие е голямо.

Като се изследват свойствата на отделните елементи *омраза*¹¹, *завист*, *съмнение*, *отмъщение* и др., ще видите, че всеки елемент е съставен от специфична материя, опитният химик лесно ги различава; всяка материя е проводник на съответни сили, в този случай материята е формата, в която дадена сила трябва да се облече. За всяко нещо трябва да има съответен проводник. Как би се разпространила светлината, ако не съществуваше етерът? Всички знаете, че етерът е проводник на светлината, т.е. на светлинната енергия; въздухът, водата също така играят известна роля като проводници на някакви енергии – без проводници енергиите в Природата не биха могли да се предават и възприемат.

Вие трябва да изучавате тия въпроси от научна гледна точка, за да познаете себе си, да познаете и другите хора. Например често се поддавате на афекти и мислите, че те са присъщи на вашето естество; като ги изучавате внимателно, ще видите, че те са сили извън вас, които не съставляват неразделна част от вашия вътрешен живот; те са сили, енергии, които се проявяват в различните възрасти на човека. Същото може да се каже и за отрицателните елементи в природата, които действат като киселини в човешкия организъм. Съмнението например се явява повече в старите хора; то е образувано от по-фина материя от омразата.

Вие трябва да изучавате силата на тези елементи и киселини, за да можете да се ползвате от тях – те са специални знаци и формули, с които си служи бялата магия. В Писанието, в *Псалми Давидови*, има ред формули, с някои от които си служи бялата магия, а с някои – черната. В някои от псалмите си Давид отправя заклинания към неприятелите си – тези заклинания са магически формули, с които той иска да ги обезсили, да се освободи от тях.

Когато изучавате човека с неговите положителни и отрицателни качества, добре е да разгледате произхода на

всяко негово качество. Например какъв е произходът на завистта – завистта се е явила с първата проява на творческия ум в човека, и то главно в областта на неговото стяженолюбие, на желанието му да придобива повече богатства, повече знания; всякога, когато му поставят някакво препятствие в тази област, веднага в него се явява завистта.

Щом се противодейства на творческия ум на човека, той започва да се страхува да не би някой да го изпревари, да излезе пред него; този страх събужда завист, а понякога и омраза.

След това се явява гневът – щом се разгневи човек, творческият ум започва да работи в него, но в разрушителните области; тогава и въображението му взема участие и той започва да търси някакъв начин за отмъщение. В това време религиозното чувство, съвестта, моралните чувства като че се парализират, докато даде ход на своето отмъщение; като се извърши експлозията, човек утихва, прибира се в себе си и започва да мисли.

Но тук действието не спира: всеки акт или всяка реакция има обратно действие – няма да мине дълго време и този човек от друго място ще получи същия удар, какъвто сам е нанесъл; вторият пък ще получи същия удар от трето място и така ще се образува цяла верига на отмъщения. Докога ще продължава това нещо – докато най-после се намери един разумен човек, който ще даде друго разрешение на въпроса и спре тази верига на отмъщения; хиляди хора могат да влязат във веригата, но една разумна душа е в състояние да ги извади от кръга на престъплението, в което са попаднали.

От две хиляди години насам християнството се сили да освободи човечеството от тези омотавания, за да ликвидира със своята карма. Човечеството ще ликвидира с кармата си, когато всеки поотделно ликвидира със своята карма, когато се освободи от всички връзки на миналото си. Мнозина мислят, че задачата на християнството е да спаси човека; въпросът не е в спасението, лесно е човек да се спаси – веднъж имате обещание от Бога, че ще ви спа-

си, няма защо повече да се страхувате. Опасността е там, че и спасеният пак може да греши, пак може да създава карма. Бог никога няма да отмени думата си; хиляди пъти да грешите, Той пак ще ви прости, но за вас е важно като сте спасени веднъж, да не повтаряте същите погрешки – за вас е важно като ликвидирате с кармата си, да не се свързвате отново, да не създавате неправилни връзки.

Казано е, че Бог ще изхвърли човека от лицето си – при какви условия е възможно това? Това е възможно, когато човек съзнателно скъса връзката си с Бога, иначе веднъж спасен, Бог е вложил в човека възможности и условия да поддържа своето състояние. Човек е спасен вече, няма защо да очаква ново спасяване. Евреите криво разбраха стиха, че Бог ще изхвърли човека от лицето Си за вечни времена – думата *вечни времена* е относителна, тя подразбира един век, два века и повече, но не подразбира Абсолютната вечност; ето, евреите прекараха в робство под египтяните четиристотин години, след което Мойсей ги освободи. Те изправиха една погрешка, едно престъпление, но направиха друго; казано е в Писанието, че те няма да получат Божието благословение, докато не кажат: „Благословен Онзи, Който иде в името Господне!“ – щом кажат така, те ще разрешат въпроса.

Сега се проповядва на човечеството, че цялата вечност не би била в състояние да изкупи греховете му; такова нещо не е казано в Писанието. В Стария завет се казва, че някои хора и до девети род няма да влязат в Царството Божие – кои са тези хора? Това са хората на безлюбието. Който люби, той няма защо да се страхува, този стих не се отнася до любещия. Веднъж спасен, веднъж влязъл в Божиата Любов, човек не трябва да се страхува, нито да се съмнява. Да бъдеш спасен, това значи и ти от своя страна да издържиш на обещанието да живееш в Божиата Любов.

В Бога обратни решения няма – веднъж дал обещание да ни спаси, Той вече го е изпълнил. Ние трябва да бъдем внимателни, за да не спрем Божието благословение, да не запушим онези места, през които се втича. Щом затворим кепенците си за външната светлина, ние мислим, че Бог

се е отдалечил от нас; не, Божието благословение минава и заминава, но не може да проникне през затворените кепенци. И след всичко това ще кажете, че Бог ви е забравил; вие сами себе си забравихте. – „Какво да правим тогава?“ Отворете широко кепенците на вашите прозорци, за да може Божиата светлина да мине през тях с всичката си сила!

За да не изпаднете в заблуждение, в тъмнина, пазете се от отрицателните сили като завист, омраза, съмнение, подозрение и т.н. – те са киселини, които действат разрушително върху ума, сърцето и волята. Ако съмнението попадне в ума на човека, той престава да учи и казва: „И без знания може, не ми трябва толкова много знания“. Чудни са съвременните хора, като се отказват от много знания – колко знание е нужно на човека?

Когато придобила изкуството да плава във водата, жабата казала: „Повече знание от това не ми трябва“, но ето, жабата и до днес е останала в много елементарно състояние на развитие; и до днес още жабите крякат във водата. Когато рибата си направила перки, с които да плава във водата, и тя казала: „Повече наука не ми трябва – нали мога да слизам дълбоко във водата и да излизам на нейната повърхност, за да си намирам храна, това ми е достатъчно. Няма защо да мисля за къщи, за оране и за копане, няма защо да мисля за готвене, за наредба на къща и т.н.; културата, която имам, ме задоволява“. Да, но рибите и до днес останаха във водата, с малки придобивки за развитието си. След рибата дойде птицата, тя развила изкуството да хвърчи във въздуха и се задоволила с това, което е постигнала; да, но с това изкуство птиците останаха и до днес във въздуха. Някои птици можаха да се превърнат в четирикраки и слязоха на земята, за да учат изкуството на ходене по твърдата почва; четирикраките не потърсиха повече знания, затова останаха и до днес такива. Най-после дохождаме до човека, който казва: „Достатъчно ми е това, което зная“, обаче има хора, напреднали в своите стремежи, които не се задоволиха с малко знание и работиха, станаха светии, Ангели – какво показва това? Това

показва, че човек се нуждае от здрава, от положителна наука.

Докъде се простират знанията на съвременните хора – съвременните хора признават за наука само онова, което може да се подложи на опит; така е, но има още ред науки, които откриват миналото, говорят за настоящето и предсказват бъдещето. Истински ученият трябва да бъде астролог, физиогномист, хиромантик, френолог и т.н.; като вземе ръката на човека, той трябва да чете по нея неговото минало, но и това още не е достатъчно – на ръката е написано миналото на човека, а по рефлексия, по отражение на това минало, хиромантикът трябва да прониква и в бъдещето и тогава, според степента на неговото прозрение, някои неща ще бъдат верни, а някои няма да бъдат верни.

Всички окултни науки, синтезирани в едно, дават една обща наука, която всеки окултен ученик трябва да придобие. Когато един Ангел слезе на Земята, той започва да изучава първо елементарните работи: изучава състава на въздуха, на водата и на твърдата почва; после започва да изучава всички форми, които предшестват човека – минералите, растенията и животните, и най-после, като дойде до човека, той има вече достатъчни знания. Той не чете по ръката на човека, но чете по обкръжаващата среда – средата, условията, при които човек живее, определят какъв е този човек. Наистина, ако хората се водят по рецепти, дадени от Разумния свят, те ще имат съвсем друга хигиена, различен от този начин на живот, по който днес се водят.

Адептите например не пият водата както обикновените хора: като вземе чаша вода, адептът първо ще я прецеди, ще я дестилира и тогава ще пие; той знае бърз начин за пречистване на водата. Ако трябва да посади жито, той ще го посади и отгледа по начин, свършено различен от този, по който съвременните хора го отглеждат: адептът не сее с десетки и стотици декари, както правят нашите земеделци, той ще посее най-много половин до един декар земя, но ще изкара от нея голямо количество жито –

защо? Защото знае начини, по които внася част от своята енергия в житото: сам трябва да пипне житото и при това през цялото време, от посаждането до ожънването на житото, той е в молитва. Без съзнателна работа и молитва нищо не става.

Като ученици, вие трябва да изучавате съзнателно всеки предмет и като го изучавате, трябва да се молите да ви се открие неговия вътрешен смисъл и приложение. Великият Учител разбира всички неща в техния вътрешен смисъл, вследствие на което знае как да постъпва. Ако при него дойде някой невежа без никакъв стремеж, той няма даже да се докосне до ръката му – защо? Знае, че този човек няма разумно да използва дадената енергия. Великият Учител се занимава с души, които се стремят към знание, към светлина, а за обикновените хора, за невежите има обикновени учители. Великият Учител не губи времето си за празни работи; неговото време е скъпо, не може да се изразходва без полза. Той има право отношение към Бога и служи на Неговата воля; щом изпълнява тази Велика воля, предава знанието си само на онези души, които са готови да следват Неговия път, а що се отнася до останалите, до обикновените хора, той оставя времето да ги събуди – ако преждевременно им даде някакво знание, те не могат да го използват.

Като знаете това, не трябва да се обезсърчавате. Обезсърчението ще дойде при вас, ще ви посети, но приемоте го само като гост – да дойде и да си отиде, не го задържайте дълго време при себе си. Обезсърчението, страхът у човека показват, че той знае малко, не вярва във Великите закони на Живота и на Природата – с една дума, вярата му е относителна, а не Абсолютна. Един пророк като Илия¹², и той се поколеба в своята вяра – като се намери в трудно положение, обърна се към Господ: „Господи, защо Си ме оставил сам? Аз мислех, че ще мога да помогна на израелския народ, а видях, че нищо не направих“. И му се отговори: „Обърни се и виж, че като тебе такива има в Израил още седем хиляди, които те подкрепят“. Илия, който беше виден пророк, който виждаше нещата, не знаеше

това. Кога се разколеба Илия – когато изби пророците на Ваал¹³; тези 400 пророци го обсебиха, като му казваха: „Ти ни уби, защото сме служили на лъжлив бог; покажи ни сега пътя към истинския Бог, кажи ни как да се домогнем до огъня на Любовта!“ и след това трябваше да дойдат Същества от Невидимия свят, за да му помогнат. Те не го избличиха, но му казаха: „Ще отидеш сега в пустинята, където ще прекараш в пост и молитва, докато ти покажат по кой начин светът може да се изправи“. В това време се яви голяма буря, вятър, който къртеше камъни и дървета, но Бог не беше в бурята и вятъра; после дойде огън от небето, който разпали, изгори всичко, но Бог не беше и в огъня; и най-после Илия чу тих глас от небето, който му говореше: „Научи ли вече урока си? Разбра ли как ще се оправи светът?“. Светът няма да се оправи нито чрез бурята, нито чрез огъня, но чрез тихия глас, т.е. чрез разумното начало в човека. – „Вместо тебе ще дойде Елисей¹⁴.“ Елисей се отличавал със своя мек характер.

И тъй, бурята, огънят – това са методи, които се прилагат в нисшите светове; обаче когато е необходимо да познаем Божествения свят, Божественото, тогава ще чуем тихия, мекия глас. Докато се интересувате от това защо двама души се карат помежду си или изживяват някакво съмнение, вие сте в метода на бурята. Какво правеше Илия, когато дойде бурята – той се молеше, но същевременно разбра, че Бог не е в бурята. Бурята е метод, който се прилага от хората. Бог не е в бурята, не е в огъня, не е в омразата, в съмнението, в отмъщението, в осъждането; Бог е в тихия глас, Той е Разумният живот, Той е в тишината. Когато тихият глас проговори на човека, той ще разбере какво нещо е Божественото и какво – човешкото, и ще си каже: „Едно време живях в бурята, във ветровете като птица, но сега разбрах Великото. Едно време живях в омразата като риба, но сега разбрах Великото“. Наистина, който живее в омразата, той е студен като риба; за себе си е горещ, но за другите е студен. Той има в себе си желания да унищожава, да къса, да руши – тези състояния са вътре в него и трябва да се освободи от тях; те се дължат на мис-

лите и чувствата на падналите същества, които засягат изобщо цялото човечество – те изпращат своите мисли и чувства в пространството, вследствие на което хората се заразяват от тях като от епидемия. В това отношение любовта на сегашните хора служи като добър проводник за възприемане на тази епидемия – защо? Защото в Любовта душата се отваря като цвят и тези течения падат върху нея като слана и я попарват; ето защо Напредналите същества от най-стари времена са давали методи на хората да се предпазват от тия течения – те неизбежно ще дойдат, но като знае методите, човек ще се разклати външно, а вътрешно ще остане неуязвим.

За възприемане на отрицателните чувства и мисли човек има радио в себе си – иначе не може да се обясни как познава кой го мрази, кой му завижда и т.н. Как овцата познава вълка? И на голямо разстояние да е, овцата знае, че вълкът ще дойде, и започва да става неспокойна – тя още отдалеч възприема мислите му. Дивите кози също познават отдалеч, че иде вълк, и го избягват. Често овце и кози, които овчарят води, попадат в устата на вълка – защо? Защото господарят им е неразумен: овцете предчувстват приближаването на вълка и започват неспокойно да обикалят овчаря, но той спи дълбоко, нищо не подозира; вълкът влиза в кошарата, грабва една овца и си заминава.

Сега да направим превод на тази мисъл. Душата на човека представлява овчарска кошара. Ако овчарят е заспал дълбоко, ще дойде вълкът – лошият дух отвън, ще влезе в кошарата и ще грабне една от добрите овце. Ще кажете, че няма лоши духове в света; желал бих да няма, но как ще си обясните причината за противоречията в света? Вършите нещо, а сами сте недоволни от него, казвате, че това, което сте извършили, е неразумно. Разумно ли е, когато човек пакости на себе си и на другите; разумно ли е, когато човек губи Вярата си в Бога; разумно ли е, когато губи Любовта си; разумно ли е, когато мрази, завижда, отмъщава и т.н.? Разумно е обаче, когато Вярата на човека от ден на ден се увеличава, когато Любовта му постоянно

се усилва. Любовта на човека към ближния му и към себе си постоянно трябва да се усилва; под думите *себе си* разбирам висшето начало в човека. При това положение и науката, и изкуствата придобиват смисъл.

За следния път всеки да отговори какво чувство или какъв метод трябва да употреби срещу завистта. Някой ще каже, че срещу завистта може да се постави Любовта; не, и най-добрите приятели могат да се скарат с Любовта – тъй както хората днес разбират Любовта, тази Любов може да развали отношенията и на най-добрите приятели. Човешките прояви на Любовта не разрешават въпросите. За да намерите метод срещу завистта, трябва дълго време да мислите, да правите опити, да се самонаблюдавате.

Който иска да работи съзнателно, като ученик, той ще влезе в лабораторията; тази лаборатория е невидима, в нея може да влезе само онзи ученик, който има искрено желание да работи, да се самовъзпитава – той ще има на разположение всички химически реактиви за своите опити. Както трескавият взема хинин и се лекува с него, така и ученикът, когато страда от треска, ще влезе в своята невидима лаборатория, мислено ще вземе хинин и ще оздравее – и в двата случая резултатите ще бъдат еднакви. За това се изисква Вярa; който има Вярa, той ще си служи с алхимията, ще превръща елементите.

Човек може да се лекува чрез лекарства, но може и мислено да се лекува. Имате хрема например – какво трябва да направите? Някои препоръчват да седите в топла стая, да правите промивки със солена вода или да изпиете няколко чаши гореща вода, докато се изпотите, и след това да се преоблечете. Но същото може да се направи мислено: седнете спокойно на един стол и започнете мислено да пиете гореща вода; като изпиете няколко чаши, ако опитът ви е сполучлив, ще се изпотите, след това ще се преоблечете и ще видите, че на другия ден още хремата ви ще мине – това показва, че мисълта ви е силна. Силната мисъл лекува всички болести. Ако мисълта ви не е силна, опитът ще излезе несполучлив.

Кабалистът¹⁵ изяснява научно лекуването чрез мисълта по следния начин: мисълта е в състояние да видоизмени вибрациите на човешкото тяло. Когато човек заболее, вибрациите на неговото тяло се понижават, с мисълта обаче той може да ги повдигне и от нисши да ги превърне във висши; щом постигне това, той вече се е излекувал. В този смисъл хремата се предизвиква от особен род микроби, които попадат в носа, и ако вибрациите на организма са понижени, те намират условия за размножаване; като се размножават, те дразнят слизестата ципа на носа. За да се освободят от това дразнене, от чуждите вещества, носните жлези отделят изобилно течност, която ги изхвърля навън; щом вибрациите на организма се повишат, изхвърлянето на чуждите вещества става лесно и бързо. Чрез мисълта си човек може да усили хремата, да я доведе до най-големия предел на нейното развитие, след което тя започва да намалява, да отслабва. Най-дългият период на хремата е една седмица, повече от това време тя не трябва да остава.

Хремата, треската, туберкулозата и ред още болести се дължат на размножаването на известни бацили в организма. Това размножаване на бацилите представлява любовен процес, през който те минават; за тях е добре: те пеят, играят, веселят се, но човека изпичат – той става жертва на тяхната любов. На всяка сватба се дава поне по една жертва: все ще се заколи овца, овен или крава – може ли днес да стане сватба без ядене и пиене? Някои хора издържат на тези сватби, а някои се изпичат на общо основание. Охтиката, треската се лекуват чрез страх; целта при това лекуване е да се предизвика голям страх в болния – страхът ще го излекува. Ако болният е туберкулозен, ето какво може да се направи: както лежи и охка, изнесете го на чист въздух в проста дървена барака и запалете бараката, като оставите вратата ѝ отворена, за да може веднага да излезе вън; като види, че стаята се запуши от дим, че нещо гори, той ще се уплаши и веднага ще бяга вън, ще забрави, че е болен, че не може да се вдигне от леглото. Като се види спасен от пожара, в него ще се

събуди мисъл и ще благодари на Бога, че го избавил – тази мисъл ще събуди в него подтик за нов живот. Този опит може да се направи, когато болният е в първия период на болестта си. Вие можете да направите опита лятно време, но болният да не разбере, че нарочно сте запалили бараката – ако разбере намерението ви, методът няма да даде никакъв резултат.

И треската може да се лекува с предизвикване на страх в болния. Като видите някой трескав човек, бързо излейте върху него един котел студена вода, без той да знае това, и тогава от една страна изненадата, а от друга – страхът, ще предизвикат в трескавия силна реакция, той ще се уплаши и треската ще изчезне. Освен това можете да бутнете трескавия от пет-шест метра височина във вода, дълбока три-четири метра, но с условие да има човек, който веднага да го извади от водата. И този опит трябва да изненада болния. Който прави опита, трябва да бъде много сръчен.

Това са научни методи, които са били употребявани в древните времена, и то в краен случай, когато никакви други методи не са дали резултати. В такъв случай за предпочитане е да изгори една барака, отколкото да умре един човек. След като употребите един, втори, трети метод за лекуване на някой човек и не получите никакъв резултат, тогава Невидимият свят употребява един от силните методи: ако болният е бил богат човек, отнемат му богатството; той изгубва богатството си, но заедно с него и болестта му изчезва. По този начин могат да заставят човека да влезе в Царството Божие. Като вземат всичкото богатство на някой добър, но нерешителен човек, той най-после се примирява със загубата си и казва: „Няма какво, ще вървя вече в правия път. Доброволно това не направих, но като ми отнеха насила всичко, сега вече няма за какво да мисля и съм готов да следвам Божия път“. Крайните методи са за неразумните хора, а не за разумните – за разумните хора не е нужно да се употребява насилие.

Често хората разказват за големите изпитания, които са минали, и мислят, че всички ще минат по техния път; не, по никой начин двама души не могат да минат по

един и същ път – пътищата, методите, които се прилагат за развитието на човека, са различни, специфични за всяка душа, но опитностите, които придобиват, са еднакви за всички. Пътят, по който хората добиват знанието, е също така различен за всяка душа; в това разнообразие седи красотата на Живота. Едно е важно за човека: да придобие знания и опитности; по какъв метод и по какъв път ще ги добие – това не е важно.

Опитностите се добиват чрез големи изпитания – в това отношение изпитанията представляват Божествен метод, чрез който хората се лекуват от своите физически и психически болести. Например омразата, завистта са психически болести, от които човек съзнателно трябва да се лекува. Като ви посети омразата, напишете тази дума на един лист красиво, отчетливо и като ставате сутрин, погледнете листа и започнете научно да разглеждате какво съдържа тази дума. Буквата *У*, с която започва думата *умраза*, представлява човек, обърнат с главата надолу. Какво трябва да направи, за да се обърне в правото си положение – с главата нагоре? Ако е лек и ловък, той лесно може да се обърне, но ако е тежък, ще потърси външна помощ – като се огледа тук-там, все ще намери някаква помощ, която Провидението е определило за него. Наблизо има две дървета; полека, с люлеене на ръцете на една и друга страна, той ще дойде до едното дърво, ще се хване с една ръка за него, а после с другата – за второто дърво и ще се изправи на краката си. Люлеенето представлява мисленето; ако е паднал, човек трябва да мисли, за да се изправи на краката си.

Буквата *М* както в български, така и във всички западни езици, означава незаконни желания, т.е. желания, които се развиват по незаконен път. Когато е слизал в материята, човек е развил в себе си чувството на лакомство, вследствие на което у него са се събудили много материалистични желания; за да се освободи от тях, той трябва да живее в закона на жертвата. Ако човек не пожертва незаконните желания в себе си, преди да са се оплодили, след като се оплодят, те ще причинят големи препятствия и страдания в живота му.

Буквата *P* ще бъде оръжието, което ще причини пакости и страдания на човека. Буквата *M* означава още и процес на изпразване, следователно човек трябва да изхвърли вън от себе си онзи серум, чрез който се хранят незаконните желания – само по този начин ще се спре тяхното развитие. Като извадите от думата *умраза* буквите *M* и *З*, ще остане думата *ура-а*. Като се освободиш от умразата, ти си намерил начин да се обърнеш с главата нагоре, да заемеш първото си положение, и тогава непременно ще извикаш *ура-а*! Буквата *P* показва, че волята и умът на човека са започнали вече да работят.

Това са ред превръщания, ред упражнения, които трябва да правите, за да се освободите от отрицателните мисли и чувства в себе си – така можете да превръщате енергиите на всяка отрицателна мисъл в положителна.

За справяне с мъчнотиите има различни методи, и то за всяка специфичен. Всеки сам може да се справи с малките си мъчнотии. Големите мъчнотии, които препятстват човешкото развитие, се дават като специални задачи. Когато може самостоятелно да реши една такава задача, светлината в съзнанието на човека се увеличава и той става радостен и весел – затова е казано, че след скръбта иде радост, след нощта иде ден, след заоблачаването иде разсветляване; ето защо всеки човек трябва да прави опити да преодолява малките спънки, а да разрешава големите задачи – така той ще се кали и ще стане силен да носи изпитанията, които му се дават. Като четете окултни книги, ще видите, че там в разни форми е предсказано, че учениците на XIX и XX в. ще бъдат подложени на големи изпитания; за да издържат на тези изпитания, те трябва да имат силна воля, а волята се засилва с ред упражнения и опити. Мъчнотиите, изпитанията ще бъдат повече вътрешни, отколкото външни.

Като четете и прилагате беседите, ще се натъкнете и на ред методи вън от дадените. Като прилагате различните методи, в съзнанието ви ще се събудят спомени от миналото, но не случайно, а като резултат на усилията, които правите – това е необходимо, за да можете да се

освободите от наслояванията на миналото. Много от тия наслоявания са отрицателни, вследствие на което създават мъчнотии в живота ви, които непременно трябва да се разрешат. От вас се иска самообладание. Знайте, че не сте сами – Разумни същества вземат участие във вашия живот и ви помагат; разрешаването на вашите задачи е във връзка с разрешаването на задачите на тия Разумни същества. Всички живи същества, били те нисши или висши, са свързани помежду си; следователно вие не живеете само за себе си, но сте свързани, от една страна, със Същества, които седят по-високо от вас, а от друга – със Същества, които са по-нискостоящи от вас. Когато пророк Илия заминаваше за другия свят, приятелите му дойдоха със специална колесница да го вземат. Никой не живее сам, никой не умира сам.

Като ученици на окултна школа, ще знаете, че има кой да се интересува от вас, има кой да ви обича и да ви дава съвети в най-трудните моменти на живота ви. Тези Същества, които са готови всякога да помагат на човечеството, са наречени *Невидими помагачи*. В миналото, когато не са знаели това, хората са чувствали помощта им, но са мислили, че тези Същества са някакви божества, вследствие на което са ги боготворили; така се е създала идеята за многобожието – като са делили божествата на добри и лоши. Всъщност Невидимите помагачи са Божествени лъчи, изпратени от Бога да помагат на хората в техния труден път. Благодарете на Бога за тези лъчи, без да ги боготворите.

Когато срещнете една круша или един извор на пътя си, това не са нищо друго, освен условия, които подпомагат вашето развитие. При известни случаи съществата от Невидимия свят не помагат на хората, защото ако в едно отношение им помогнат, в друго ще ги спънат – например излекуват някого, но като не знае как да поддържа здравето си, той влошава положението си. Срещате човек, който е имал някакво хубаво видение; какво прави този човек – започва надясно-наляво да разказва какво е видял и по този начин сам си пакости, вместо да придобие нещо от това видение. Този човек трябваше да започне да

работи върху себе си, да използва енергията, която му е дадена чрез видението. Не е лошо, че някой се е похвалил с опитността си, но като се хвали с нещо, човек трябва да прецени в себе си дали тази похвала ще послужи за неговото повдигане, както и за повдигането на неговите ближни. Ако опитността на един човек събуди завист, омраза в другите, по-добре да мълчи. От своите опитности човек може да разказва само онова, което не събужда отрицателни чувства и мисли в обкръжаващите.

Ето защо от най-дълбока древност на учениците се е препоръчвало мълчание, докато развият в себе си деликатност, внимателност, да разбират къде какво да говорят. Всеки ученик, който е постъпвал в школата на Питагор¹⁶, е трябвало цели три години да мълчи – мълчанието е било първото качество, което ученикът е трябвало да развива. Не е лесно човек съзнателно да си наложи мълчание. Египтяните са мълчали като риби – силни хора са били те. Докато спазвали закона на мълчанието, били силни хора; щом нарушили този закон, загубили силата си. Същото може да се каже и за евреите. И съвременните християни се намират пред същата опасност: те повече говорят, по-малко действат; говорят какво е направило християнството досега, а не мислят какво трябва да направи днес. Когато се говори, че Англия, че Америка са силни, силата им зависи от прилагането на великите принципи в живота; когато се казва, че дадено общество седи високо, това зависи от прилагането на великите принципи в неговия живот. Това не значи, че хората на това общество са по-добри от другите, но тия хора прилагат – щом прилагат, те ще имат резултати. Който прилага Божествените принципи в своя живот, той има Божието благословение, той има добри резултати.

И тъй, започнете да работите съзнателно върху себе си. Вземете едно от своите противоречия, най-малкото, и го подложете на анализ, да видите кое е същественото в него и кое – не; същественото задръжте в себе си, а несъщественото сложете настрана или го превърнете – ако можете да изкарате нещо от него, ще имате добри резул-

тати. В това отношение ученикът трябва да бъде алхимик: като вземе сложното тяло, чрез алхимически анализ той трябва да го разложи на съставните му елементи, при което опасните, вредните да отдели настрана, а за себе си да запази само полезните, необходимите за неговото развитие. Така ще намерите почвата, върху която се е развивала завистта, омразата и т.н. – съмнението, отмъщението, омразата, завистта се развиват на специфични за себе си основи, които трябва да се изучават. Например завистта не може да се развива на всякаква почва – за нея има специална; не я ли поставят на съответната за нея почва, тя изсъхва.

Тези неща, за които ви говоря, не са ясни за вас, но те представляват сили със специфични свойства, които проникват човешкото естество и му влияят; тези сили се промъкват във всички хора и се явяват като резултат на техния вътрешен живот. Борбата между боговете, предадена в митологическите разкази, се дължи именно на тия отрицателни прояви в човека, специално на завистта.

Сега да направим едно *упражнение*: пръстите на дясната ръка се събират на едно място и в това положение се поставят пред устата така, сякаш ще извадят нещо от нея; после същата ръка се изнася надясно, пръстите се разтварят, а ръката се спуска надолу; същото нещо се прави и с лявата ръка. Това упражнение се повтаря още няколко пъти ту с дясната, ту с лявата ръка.

*Бог царува на Небето, Бог царува в Живота.
Да бъде името Му благословено!*

4. лекция, 16 ноември 1927 г., София

СВЕЩ, КОЯТО НЕ ГАСНЕ

*Бог царува на Небето, Бог царува в Живота.
Да бъде името Му благословено!*

Размишление.

За следния път пишете върху темата: *Разлика между математическите вероятности и душевните способности.*

Колкото по-дълго време храната се държи в устата и колкото повече се дъвче, толкова по-добре се използва. Същото може да се каже и за мислите – колкото по-дълго време се държи една мисъл в ума, толкова тя е по-полезна и по-хранителна; следователно дълго време трябва да се държи една мисъл в ума, за да може разумно да се използва. Но както мисълта, така и храната не трябва само да се държат дълго време, а трябва и да се дъвчат, т.е. да се обработват; иначе, ако се държи само в устата, без да се дъвче, храната не би ползвала човека. Много хора държат известни мисли в ума си дълго време, без да мислят върху тях; така правят и децата – те заучават много неща наизуст, дълго време ги помнят, но не мислят върху тях. И това е добро, но то има значение главно за усилване на паметта, обаче човешкият ум разполага със способността да издирва причините и последствията на нещата, а затова той трябва да мисли.

Ученикът трябва да се развива всестранно. Той трябва да работи едновременно и на физическия, и в Духовния свят, като не прави разлика между работата в единия и в другия – по този начин той ще засегне едновременно четирите свята: физическия, Астралния, Умствения и Причинния. Разрешаването на великите задачи в живота се крие в Причинния свят; човек не може да разбере Живота, докато съзнанието му не се повдигне до Причинния свят, всички трябва да повдигнете съзнанието си до него.

В света има оглашени, вярващи и ученици. Истинският ученик ще познаете по духовния му живот – учениците се различават по степента на своята духовност. Влизате в стаята на един ученик и веднага вниманието ви се спира върху лампата му – тя свети силно, има две хиляди свещи и осветява стаята добре. Излизате с тази свещ в бурно време, но свещта веднага изгасва – какво показва това? Че този ученик е силен само в тихия живот; щом излезе вън, на открито, в бурния живот, свещта му изгасва. Защо е така – не е важно, за вас е важен фактът. След това влизате в стаята на друг ученик и виждате, че и неговата стая е осветена, но свещта му е обикновена, не прави впечатление; излизате с тази свещ навън в бурна нощ и виждате, че тя не изгасва – вие казвате, че този ученик е силен в бурния живот.

Коя от двете свещи е по-хубава? Първата свещ е по-хубава за вътре, в стаята; втората свещ е по-хубава за вън, в бурната нощ. Всеки от вас трябва да има свещ, която, като се изнесе навън в бурна нощ, да не гасне. На мнозина свещите изгасват в бурите на живота. Свещта представлява човешкото съзнание, което често се помрачава, и тогава казваме, че свещта на човека е изгаснала – при това положение той обърква пътя, защото няма светлина в съзнанието си и е готов да спре, да чака спасение отвън. Това се отнася до съзнанието на ученика, а не до неговото верую или до неговото произхождение.

Някои от вас считат, че са царски синове, и мислят, че техният живот трябва да бъде по-особен от този на другите. Че някой бил царски син, че царска кръв течала в жилите му – това не ни интересува; за нас е важно какво разбиране има този царски син, какво носи в съзнанието си. Царският син учи – това е важното за него. Че сте живели един ден само добър живот, а след това сте се впуснали в широкия път, вие нищо не печелите; един ден добър живот не може да изкупи сто дни лош живот. Че днес вярвате в Христа, а утре вярата ви се разколебава – вчерашният ден не може да ви спаси.

Ако веруюто ви всеки ден се закрепва и ако светлината на съзнанието ви всеки ден се увеличава и не гасне в

бурите на живота, вие се повдигате. Всеки ден трябва да анализирате своето верую, своето знание и да отделяте същественото от несъщественото, да знаете с какво разполагате. Онова, което днес се явява в съзнанието, а утре изчезва, не е съществено; щом констатирате, че не е съществено, изнесете го вън от съзнанието си. Казвате, че някаква велика мисъл ви обладава; потърсите на другия ден тази мисъл, но не можете да я намерите – изчезнала; на такава мисъл не може да се разчита, върху нея не може да се гради.

Ние говорим за положителните мисли, които съграждат живота, а животът трябва да се гради разумно, иначе има опасности в неправилното градене; неправилното градене е в зависимост от неразбирането на знанието и от неправилното му приложение. Не е лошо човек да има знание, но знанието трябва да се прилага, да стане органическо. Човек трябва да има материал, с който да работи, да гради, тогава всеки ден ще прилага по нещо към своя бъдещ организъм или към своите бъдещи способности.

Често хората се поддават на свои атавистични желания или на желанията на света, а с такива желания те не могат да отидат далеч. Като не знаете причините за проявите на хората в живота, вие се запитвате защо нещата стават по този, а не по друг начин; всяко явление в живота или в Природата има своя причина, която може да се обясни. Добре е понякога да се знаят причините, а понякога е добре да не се знаят – защо не могат да се кажат причините за всяко явление в живота?

Ще приведа един пример от живота на Буда¹⁷, с който ще обясня защо понякога не може и не трябва да се знаят причините на нещата. Някога, в далечното си минало, Буда изпълнявал длъжност на свещено лице; тогава той още не е бил известен като Буда, като Учител. Един ден трябвало да направи десетдневен пътешествие. По пътя се изморил, отслабнал, нямал сили да продължи пътуването си; за тази цел усърдно се молил Бог да му помогне по някакъв начин да се подкрепи, да не остане всред пътя. Не след дълго един гълъб долетял при него, Буда го уло-

вил и подкрепил силите си – по този начин той могъл да завърши молитвата си, да продължи пътя си и да свърши определената си работа.

След време, когато Буда се изявил като Учител в последното си слизване на Земята, по липса на свободно време трябвало да върне много от посетителите си. Същия ден при него дошъл един беден човек. Като го видял, Буда веднага скочил на крака, радостно го приел, угостил го и му услужил във всичко, от което се нуждаел. Като видели това нещо, учениците му казали помежду си: „Виж какво пристрастие! Бедняка веднага прие, нагости го, услужи му, а толкова хора върна днес“; като разбрал мисълта им, Буда ги извикал и им казал: „Едно време този беден човек беше гълъб и се пожертва за мен, когато умирах от глад, от умора и безсилие; днес ми се представя случай да му благодаря, да го възнаградя за любовта и жертвата, които направи за мен. Онези хора, които върнах, не само че никаква услуга не са ми направили, но са ми причинили ред пакости“. Ето, Буда е дал обяснение за причината на една своя проява. Той даде обяснение на учениците си, които бяха готови да го разберат, обаче това обяснение не може да се даде на всеки човек – малцина разбират, затова и на малцина се дават обяснения.

Какво ще кажете вие според вашата философия? Вие ще кажете, може би, че тъкмо на лошите хора трябва да се правят услуги, да се възпитават. Да, философски разгледан, въпросът е така, обаче животът изисква друго нещо от човека: той първо трябва да се заплати към онези, които са му направили услуга или някакво добро; към другите хора той няма задължения, но доброволно може да им услужва както и доколкото иска – това зависи вече от неговата любов.

Ще знаете, че в света съществуват причини и последствия, следователно, ако вие като гълъба не сте готови да пожертвате живота си заради някого, Буда не би ви приел в своя дом. И тогава, ако Господ не отговаря на молитвите ви, ще знаете, че има ред причини за това. Хората се молят на Господа, но като не се отговаря на молитвите

им, казват: „Чудно нещо, защо Господ не отговаря на молитвите ни?“, какво сте направили за Господа, че искате Той непременно да отговори на молитвите ви? – „Ние се молим, обръщаме се към Него.“ Какво от това, че се молите – молитвата е за вас, Господ не се нуждае от вашата молитва. Какво сте направили за славата Божия, за Неговото дело, за ближните си?

Понякога Господ слиза на Земята, облечен в разни форми, за да не Го познаете, и по този начин ви изпитва; Той ще влезе в някой страдащ, нуждаещ се човек и вие трябва да се пожертвате, да направите нещо за този човек; това, което направите за страдащия, направили сте го за Господа – ако се пожертвате за този човек, при друг случай пък той ще ви отговори по най-благоприятен за вас начин. Ще кажете, че не знаете в кой човек е влязъл Бог, за да му услужите; ако сте готови при това положение да услужвате, то е користолюбие, а човек трябва да живее безкористно, безкористието трябва да бъде неговият идеал.

Съвременните хора са повече материалисти, отколкото идеалисти; те много философстват, но светлината на тяхната философия лесно изгасва при бурите на живота – за стаята тази светлина е добра, силно свети, но като се изнесе вън, всред бурите на живота, там лесно изгасва и ви оставя в тъмнина. Как е наречена в историята на философията светлината, която свети главно в гостните стаи? Ние нямаме нищо против философията, но понякога сме против философските методи. Мнозина философстват, без да са философи – там е злото; и като философстват, изнасят ред методи, които осакатяват хората. Мъдрецът, истинският философ, не философства – той е като дете, готов е да слуша всички, но когато ви каже нещо, то ще бъде толкова съществено, че през целия си живот ще го помните. Онзи, който не е философ, той не може да слуша, не може да търпи чуждо мнение. Мъдрецът еднакво изслушва и детето, и учения, и от всичко вади поука.

Хората често говорят за отрицателните черти на човека – те говорят за омразата, за завистта. Каква поука могат да извадят от омразата например – само едно може да се

каже за омразата, а именно, че тя е настойчива. Като наблюдава живота, човек ще види, че и Доброто е също така настойчиво, както омразата. Когато мразите някого, вие го търсите, за да му отмъстите така, както когато обичате някого, го търсите да му направите добро; както сте готови ден и нощ да не спите, от къше на къше да търсите онзи, когото мразите, за да му отмъстите, така сте готови да постъпвате и при Любовта. Където е Любовта, там има голяма деятелност, голяма активност. Човешкият живот се гради главно върху Любовта, вън от нея никаква философия не съществува; върху тази философия е почивал животът на миналото, върху нея почива настоящият живот, върху нея ще се съгради и бъдещият – това изисква новото съзнание на човечеството.

При един милионер отиват двама души – стар дядо и млада красива мома, за да им даде някаква сума в помощ. Дядото влиза при милионера, поглежда го накриво, недоволено и му поисква някаква помощ; банкерът му подхвърля един лев, без да му каже нещо. След дядото влиза младата мома – весела, със светъл, чист поглед; още с влизането ѝ той я поглежда приветливо, поканва я да седне и започва да разговаря с нея. Милионерът разбира какво е положението ѝ, веднага изважда от касата си хиляда лева и ги подава на момата, а на излизане от кантората я поканва при случай на нужда пак да се обърне към него за услуга.

Питам защо този милионер даде на момата хиляда лева, а на дядото само един лев – защото чрез момата той получи подтик към Великото в света. Дядото нищо не можа да внесе в душата на банкера; той не можа да го предразположи, да отвори сърцето му, да започне с него разговор. И наистина, няма по-неприятно нещо в живота от стар човек, който постоянно се гневи, от всичко е недоволен и по цял ден мърмори. Ако срещнете стар човек, но весел, засмян, доволен от живота, и той ще ви вдъхнови, както и младата мома.

Мнозина се оплакват от живота – че нямали успех, че не им вървяло напред; успехът на човека зависи от маг-

нетичната сила, която той съдържа в себе си. За да бъде силен на физическия свят, човек трябва да има характера на младата мома, да бъде пълен с Любов и Вяра. Дядото не вдъхва доверие в хората, а младата мома, със своята Вяра в Бога, внушава доверие. Привидно дядото минава за благочестив, за вярващ човек, но хората не се нуждаят от привидни неща – те различават истинските монети от фалшивите; хората се нуждаят от Божествената Любов, която човек може да прояви в даден случай.

Правилна обмяна трябва да става между всички хора – който дава, ще му дават. Като се намерят пред някаква мъчнотия, хората се отказват да я разрешат и започват да разправят, че не могли да работят, че не могли да учат, че нищо няма да излезе от тях; не, въпросите не се решават по този начин, а ще работите, ще правите усилия, докато постигнете това, което сте предприели. Всеки трябва да работи, за да разреши правилно задачите на своя живот.

В един от стиховете е казано: „Който изтърпи докрай, който победи, той ще бъде спасен“ – какво означават думите *който победи*, кой може да побеждава? Побеждава само онзи, който среща на пътя си препятствия. Хората често запитват: „Защо са нужни изпитания, препятствия в живота?“; според мен този въпрос може да се задава само от хора, които не учат. Който учи, той непременно ще бъде изпитван – комисията ще дойде и ще започне да изпитва учениците един след друг. Привилегия е за ученика да бъде изпитван – само добрият, способният ученик се изпитва. Неспособният ученик всякога ще намери причина да се извини пред комисията да не го изпитват. Способният ученик се поставя на изпитания, на мъчнотии, които непременно трябва да реши. Живият човек се поставя на изпитания, а не мъртвият – какъв смисъл има да поставят мъртвите хора пред някакви мъчнотии или изпитания? – „Не може ли да минем живота си без учение?“ Не може, ти си дошъл на Земята, за да учиш; ако не учиш, невежа ще останеш.

Хората искат да влязат в Рая без наука, без знание – това е невъзможно. Който мисли, че без наука може да

влезе в Рая, той ще се намери в положението на онова момиченце, което искало да влезе в царската градина, където имало много добре и чисто облечени деца; децата били весели, доволни и свободно отивали от дърво на дърво, късали сладки зрели плодове. Момиченцето било бедно, окъсано, но искало да влезе при другите деца, да се повесели заедно с тях; то надзъртало оттук-оттам, но отникъде не могло да влезе, никой не го пускал. Най-после царят разбрал желанието на момиченцето и изпратил един от слугите си да го вземе и да се разпорежи да го изкъпят, облекат с нови дрехи и изпратят на училище да учи – само след това то ще има право да влезе в царската градина.

Царската градина представлява Рая, а пътят за Рая е през училището. Никой не може да влезе в Рая, ако не е минал през училището; който мисли, че може да влезе, без да е минал през училището, той е на крив път.

Една стара баба сънувала, че отишла в Рая и първото нещо, което видяла, били 24 старци, облечени с бели дрехи; те седели пред една голяма маса и пишели, правили изчисления. Като стигнала до масата, бабата започнала да се оглежда – не знаела какво да прави и къде да отиде. Един от старците я запитал:

– Бабо, защо си дошла тук?

– Дотегна ми животът на Земята – дотегнаха ми теглилата и мъчнотиите, искам малко да си почина.

– Знаеш ли да четеш и пишеш? Знаеш ли някаква наука?

– Нищо не зная, не мога нито да чета, нито да пиша – никаква наука не познавам.

– Щом си невежа и неграмотна, вода ще носиш.

– И тук ли вода ще нося? Цял живот носих вода на Земята – и тук ли трябва вода да нося?

– Така е, бабо; който не е учил, той вода ще носи където и да е – на Земята или на Небето. Върни се пак на Земята и започни да учиш!

Събудила се бабата и започнала съзнателно да учи.

Мнозина си представят Рая като място на блаженство; прави са, Раят е място на блаженство, но за онези, кои-

то са готови за това блаженство. Раят е Велика Школа, в която се придобиват велики качества. За да влезе в Рая, човек трябва да притежава такива качества, които могат да го допуснат вътре – всяка душа трябва да бъде облечена с дрехи, съответни на нейното развитие, но всяка дреха трябва да носи качества на някои добродетели: красота, благоухание, чистота и т.н.

Казвате: „Разбираме всичко това, но как ще прекараме земния си живот?“. Вие ще прекарате този живот различно – според това какво представлява всеки от вас: ако някой е гърне, той непременно ще се счупи; ако е лед, ще се стопи; ако е вятър, ще се раздуха; ако е вода, ще изтече; ако е пила, ще се изтрие; ако е камък, ще се строши; ако е човек, ще умре. Какъв смисъл имат всички тия неща? Като временни положения, те нямат особено значение и смисъл, но от временни трябва да станат вечни. Докато дойде до вечното, човек трябва да мине през променливите, през временните положения в живота – само след това той ще разбере стиха, който Христос е казал: „Ако Словото Ми пребъдва във вас и вие в Мене, Аз и Отец Ми ще дойдем и жилище ще направим у вас. Тогава Аз ще ви се изявя“. Кое се изявява на човека – науката и знанието. В един стих се определя какво трябва да придобие ученикът, за да постигне Вечния Живот – казано е: „Това е Живот Вечен – да позная Тебе, Единаго Истиннаго Бога“; познаването на Бога и Христа е условие да се придобие Вечният Живот – придобивката на знанието е Животът.

Тъй щото, когато се казва, че трябва да познаем Единаго Истиннаго Бога, това се дава на ученика като метод за придобиване на Живота; ако с познанието, ако със знанието не можете да придобиете Живота, това знание остава без съдържание и смисъл. Някои ще възразят, че от толкова години насам работят, учат – още ли не са придобили новото знание? Само онзи може да придобие новото знание, който е дошъл до изпълнение на двата стиха: „Това е Живот Вечен – да позная Тебе, Единаго Истиннаго Бога“ и „Ако думите Ми пребъдват във вас и вие в Мене, Аз и Отец Ми ще дойдем и жилище ще направим у вас“. На

онези от вас, които са изпълнили тези два стиха, ще дам някоя лека задача, да видим как ще я решат. Обаче трябва да знаете, че законът на съвършенството е безграничен, вечен, същото може да се каже и за Вярата; тя има много степени, не само една. И знанието е на степени. Степента на развитието на даден човек определя неговото знание. Целта на знанието е да освободи човека от страданията.

Има страдания, които човек сам си създава – те не са необходими; но има страдания необходими, неизбежни – те идват по причина на ограниченията, в които човешкият дух изпада. Щом слезе в материята, човешкият дух се ограничава, а щом се ограничи, щом изгуби свободата си, духът започва да страда; тези страдания са наречени *мирови страдания, мирова скръб*¹⁸. Духът схваща живота на Земята като скръб, като страдание, от което не може лесно да се освободи, връщане назад няма. Какво му предстои – да работи, да учи, да мисли, докато намери начин да се освободи от ограничителните условия на материята. Ако поиска да се противопостави на материята, духът ще си създаде ненужни страдания. Всеки дух, колкото и повдигнат и съвършен да е, щом слезе в материята, непременно ще изпита мировата скръб.

Защо страдат хората – защото слязоха в гъстата материя, облякоха се в плът и се натъкнаха на ограничителните условия на Живота. Какво търси човек днес – той търси начин да се освободи от материята. За да се освободи, трябва да мине през ред мъчности и страдания, въпреки това слизането на духа в материята и обличането му в плът е толкова необходимо, колкото е необходимо да купите хляб от фурната.

Хлябът е свършил и непременно трябва някой да отиде до фурната, да купи пресен хляб; кой от дома ще отиде – майката, бащата или някое от децата – не е важно, един от членовете на семейството трябва да купи хляб. Ама времето във било дъждовно, ветровито, кално – нищо не значи, важното е, че хляб трябва да се купи. Не само това, но случва се, че пари за хляб не ви достигат – какво трябва да правите? Ако хлебарят е добър, благороден човек, той

ще ви даде хляб и колкото пари не достигат, после ще ги занесете; ако хлебарят е недоверчив човек, ще трябва да отидете някъде, да поработите малко, да изкарате пари и като платите хляба, тогава ще го занесете у дома си. Но и с това въпросът не се изчерпва – сега трябва да давате отчет у дома си защо сте се забавили толкова време. Такова е положението на всеки човек, който е слязъл на Земята.

Следователно веднъж дошъл на Земята, първата работа на човека е да си изкара прехраната – той трябва да се домогне до онази наука, посредством която може да изкара необходимата храна за живота си. За да поддържа живота си, човек трябва да придобие Живия хляб – същественото, към което се стреми.

И тъй, истинската наука се заключава в придобиване на Живота. От най-стари времена до сега всички хора се стремят към придобиване на Живота, защото само той може да ги освободи от ограничителните условия – за тази цел се изискват ясни схващания за Живота, без никаква критика, без никаква философия. Божествената наука позволява да се разсъждава върху нея, но не да се критикува; тя иска хората да бъдат прями, справедливи и чисти. Ако трябва да дадете на приятеля си чаша вода, дайте му я по всички правила на тази наука: чашата трябва да бъде съвършено чиста, а водата – прясна, чиста, без никаква пращинка в себе си. Внимателен трябва да бъде ученикът на Божествената наука. Немарливият, небрежният ученик ще подаде една чаша вода на приятеля си, в която ще има не една, а безброй пращинки; той ще се оправдава с водата – ще каже, че водата е такава; не, стомната на този ученик е била отворена и водата се е напращила. Всичките работи на този ученик са като отворената му стомна, същото може да се каже и за мислите и чувствата на човека – каква мисъл или какво чувство е това, което е пълно с прах?

Всяка мисъл, всяко чувство, които отправяте към приятелите си, трябва да бъдат чисти, прецизни, да няма в тях никаква двусмисленост. Ако не спазвате това, можете ли да искате приятелят ви да ви посрещне внимателно,

с разположение? Дойде приятелят ви при вас, иска да му услужите, но вие отлагате, не сте готови да му помогнете; той чака месец, два, три – вие все отлагате, обаче като отидете при Бога, за да се помолите за нещо, искате веднага да се отговори на молитвата ви. Както постъпвате с другите, така ще постъпват и с вас. Ако не можете да услужите на приятеля си, кажете му направо, без залъгвания и обещания. Ако приятелят ви иска да му станете поръчител, запитайте го за какво трябва да му поръчителствате и кажете: „Готов съм да стана поръчител на всеки, който иска да влезе в Царството Божие и да работи за него, обаче не съм готов да поръчителствам на онзи, който мечтае да си прави къщи, да се нарежда на физическия свят. Готов съм да поръчителствам на всеки, който иска да учи; не съм готов да поръчителствам на онзи, който иска да се нарежда в живота, да заема високи служби – последното сам може да направи, той има знание, което само ще го препоръча“.

Който иска да работи в света, той трябва да започне от най-долното стъпало и постепенно да се качва нагоре, без да прескача стъпалата. Смирение се иска от човека. Добрите, силните хора не се нуждаят от препоръка, само слабите се нуждаят. – „Ами богатият от какво се нуждае?“ Богатият се нуждае от музика, от песен; музиката, песента ще отворят сърцето му, а сърцето – кесията му, и той ще си създаде отношения с хората. Бедният пък се нуждае от пресен хляб – като му дам един топъл хляб, после мога да му изпея някоя песен; щом се нахрани, той може да прецени какво нещо е хубавата песен и ще благодари.

Сега вие мислите, че това са обикновени работи; не, това са философски работи, които могат да се разберат само след като се преведат. Знаете ли какво нещо е хлябът, знаете ли какво нещо е една чиста, светла мисъл или едно възвишено чувство, знаете ли какво нещо е песента? Това са велики светове, но за да се разберат, трябва да се намерят техните еквивалентни стойности.

Ще кажете, че сте чувствителни, досетливи, лесно възприемате нещата. Щом е тъй, аз ще се скрия някъде

в гората, а вие ще ме намерите; като направите опита, ще видите каква е вашата чувствителност. Знание се иска от всички хора, а не само говорене. Всяко нещо, което се говори, трябва да е изпитано, проверено. Говорите за търпение, без да сте изпитали търпението си. Често по липса на търпение вие изгубвате последното благо, което ви се готви – чакате известно време, работите, но в последния момент се отказвате; в този момент иде доброто, но вие сте напуснали поста си.

Мнозина се намират в това положение: работят, подвизават се, докато един ден се обезсърчат и напуснат всичко. Някои от вас се намират пред стария си навик да започват и прекъсват, но в края на краищата ще имат стари резултати. Ученикът трябва да има търпение да чака; за всяко нещо той трябва да се яви на определеното време и място със завършена работа. Той трябва да чака, а не него да чакат. Каквато и работа да започне, ученикът трябва да знае, че може да я свърши навреме, никакво отлагане! – „Половината работа да свърша.“ Не, цялата работа ще свършиш, и то на определеното за нея време.

Като ученици на окултна школа, от всички се изисква точност – всяко нещо трябва да става точно навреме; Невидимият свят е много точен. Освен това от вас се изисква безстрашие – през най-големите бури на живота да минавате, ще вървите напред; космите ви могат да настърхнат от страх – важно е да не спирате по пътя, нито да се връщате назад. Напред трябва да вървите! Ще минавате през страдания, през мъчности, ще плачете, ще се смеете, но при всички положения напред ще вървите; като минете през всички изпитания, един ден ще кажете: „Плаках, страдах, сълзи проливях, смях се, радостен бях, но свърших най-после определената за мене работа“. – „Защо трябва да минем през тези изпитания?“ Оставете този въпрос настрана, за вас е важно да знаете свършили ли сте си работата и как сте я свършили.

Мнозина търсят лесния, широкия път; те не знаят, че широкият път е най-мъчен – защо? Защото той е широк само в началото, а колкото повече навлизате в него, явя-

ват се големи съпротивления, сътресения и вие не можете вече по никой начин да се върнете – трябва да го извървите докрай; този път в началото е лек, приятен, но в края става страшен, непоносим. Значи в широкия път мъчнотиите са в края и отзад, а в тесния са в началото и отпред. В тесния път тилът е всякога свободен, този път е правият път в Живота. В правия път мъчнотиите са пред лицето на човека, те са естествени, а също така и необходими за човешкото развитие; в широкия път има естествени мъчнотиите, но повечето са кармически, създадени от самия човек, и той трябва сам да се справя с тях – достатъчно е при това положение да се намери между две такива мъчнотиите, за да бъде смазан.

Друго положение, пред което учениците се спират, е въпросът надясно или наляво да вървят; това зависи от пътя, в който са попаднали: ако са в широкия път, опасно е и наляво, и надясно, обаче ако са в тесния, те могат да вървят и надясно, и наляво – важно е да се качват нагоре, към определената цел. Неизбежно е колебанието наляво и надясно, това да не ви смущава, то е в реда на нещата. Щом е влязъл вече в правия, т.е. в тесния път, за ученика не представлява никакво противоречие обстоятелството дали е взел дясната, или е взел лявата страна. Той има строго определена цел – нагоре; като върви нагоре, не е важно дали ще вземе лявата или дясната страна. Той трябва да бъде свободен и при всеки даден случай да прави разумен избор.

Едно е важно за ученика – да има будно съзнание; ако съзнанието му е будно, той малко ще учи, много ще разбира и повече ще прилага. Когато времето за реализиране на вашите желания се удължава, какво означава това – че тези желания не узряват скоро. Следователно ученикът трябва да се въоръжи с търпение, да чака. Ако се безпокои, това показва, че той не разбира характера на своите желания: има желания, които скоро зреят, има и желания, за узряването на които се изисква дълго време; същото е и с плодовете. Всички желания са постижими, но търпение се изисква; търпеливият ученик дава възможност на

желанията си добре, спокойно да зреят и не се смущава от това, че времето се удължава.

В индийската философия има едно изречение, което казва: „Убий всяко желание в себе си!“; в християнската философия пък е казано: „Убий плътта си!“. Според мен и едното, и другото са криво преведени – защо? Природата не търпи никакви убийства. Каквото има в човека, Природата го е вложила – как може тогава тя да убива сама себе си? Когато се натъкнете на някое нисше желание в себе си, не го убивайте, не го коренете, но върху него присадете едно добро желание. Веднъж Природата е вложила тези желания в човека, тя знае защо е направила това – всяко явление, всяка проява в Природата има свои дълбоки причини. Като знаете това, не се мъчете да корените нисшите желания, но присаждайте ги.

Не е лесно човек да корени желанията си; ако изкорените едно желание, ще израсте друго. Който има повече нисши желания, но пожелае да се развива духовно, трябва да научи закона на присаждането. Кой от вас е присаждал желанията си? Мъчно е да се присади едно желание; като се присади, понякога човек трябва да лежи цял месец на легло и през време на боледуването си ще вика, ще охка, ще протестира, че не е очаквал такова нещо.

Природата си служи с присаждането; ако доброволно не прилагате присаждането в живота си, тя сама ще ви наложи, ще извърши присаждането върху вас. От Невидимия свят е казано: „Който има дръвчета в градината си, той непременно трябва да ги присади“; ако изпълните това правило сами, толкова по-добре за вас, а ако не го изпълните, няма да ви се карат, няма да ви наказват, но ще дойдат хора от Невидимия свят, които сами ще извършат присаждането – ще вземат присадка, ще ви присадят и ще си заминат, а вие ще усетите болка, без да разберете защо страдате. Онези, които са извършили присаждането, ще си заминат тихо и спокойно. Щом страдате, ще знаете, че страдате за добро, присадени сте с цветове и плодове на Божествените дарби. Защо и за какво страдате, Невидимият свят не дава обяснения.

Разумният, способният ученик се учи от малките неща – достатъчно е да му нарисувате един триъгълник, за да разбере какво искате да му кажете; той разбира от всякакви образи и фигури. Кръст с точка (или без точка) за него е език, по който чете и разбира. Като видят кръст върху някоя буква, мнозина мислят, че тази буква е зачеркната; не, кръстът означава Живота. Кръстът подразбира познаване на почвата: на елементите, от които е съставена, на условията, които благоприятстват за посаждане в нея на едни или други семена и т.н.; вие трябва да знаете на каква почва можете да поставите вашата къща. Кръстът – това е наука за почвата, за твърдата материя, върху която почива Животът. Който не разбира кръста, той го носи за сила, чрез него черпи сила от Бога; вярно е, че кръстът е сила Божия, но когато се движи, а не когато стои на едно място. Някои носят звезди, пентаграми; каква полза може да допринесе една звезда или един пентаграм на човека, ако те не пускат искра, не издават светлина – от всеки връх на пентаграма трябва да излиза светлина и където минавате, всеки да се спира и да гледа. Днес всички хора се кичат с кръстове, със звезди, с пентаграми като символи, но техните символи не светят; истински учениците, истински добродетелните хора се кичат със символи, със значки, които никой не вижда, но светлината на техните значки не може да се скрие – те представляват свещи, които вечно горят и никаква буря не е в състояние да ги изгаси.

И тъй, ученикът трябва да носи значки, които са от никого незабелязани; неговите значки трябва да светят вечер, в тъмните нощи на неговия живот. Ученикът трябва да има в себе си свещ, която не гасне – това означава стиха, изказан от Христа: „Така да просветнат делата ви пред человете!“; следователно всеки човек трябва да придобие безсмъртния огън в себе си, от който постоянно да гори, без да изгаря, да свети без да изгасва. Когато ученикът е слаб, Невидимият свят е снизходителен към него – в какво се изразява това снизхождение? Като изгасне свещта му, те отново я запалват. И наистина, щом свещта на ученика изгасне, той започва да се моли, да плаче, докато свещта му светне.

Всяко неразположение на духа е изгасване на свещта. Много от учениците бързат, искат да имат големи постижения, те се страхуват, че животът им минава, без да придобият нещо; не, те трябва да знаят, че придобивките не се виждат на Земята – тук ще се ползват от последствията на придобивките, а самите придобивки са в Невидимия свят. От ученика се изисква всеки ден да заяква духом; щом духът му се засилва, той може да издържа повече и по-лесно да решава задачите си. Бъдете силни по дух и всичко, каквото желаете, ще постигнете.

Изпейте песента *Духът Божи!*

Тайна молитва

*Бог царува на Небето, Бог царува в Живота.
Да бъде името Му благословено!*

5. лекция, 23 ноември 1927 г., София

ВЕРОЯТНОСТИ И ВЪЗМОЖНОСТИ

*Бог царува на Небето, Бог царува в Живота.
Да бъде името Му благословено!*

Размишление.

(Четоха се работите върху темата: *Разлика между математически вероятности и душевни възможности.*)

Проявите на човешкия дух не зависят от вероятности – вероятностите представляват условия за ума. Процесите на душата също не зависят от вероятности – защо? Защото известни вероятности са възможности, обаче на физическия свят тези възможности произлизат от дадени вероятности. Например имате известен план или известен стремеж, насочен към нещо, и в дадения случай вие можете да изчислите вероятността за постигане на този план; тези изчисления са възможни на физическия свят, но в Духовния свят тази математика не работи – там си служат с висша математика.

Сега, като говорим за вероятностите, ние имаме предвид едно широко поле на работа; тази работа е достойние на свободните хора – само свободните хора се спират пред вероятностите и възможностите в живота. Хората, у които умът не е развит, не вярват в никакви вероятности и възможности, те казват: „Ако има пари, ще вярваме; щом няма пари, в нищо не вярваме“. Като погледне лицето на когото и да е, умният човек веднага познава каква вероятност има в дадено лице да изпълни известен план, а който не може да чете по лицата на хората, веднага казва: „Дайте пари, ако искате да се реализира известен план“ – днес всичко става с пари. Който разбира нещата, той първо разглежда условията, вероятностите за реализиране на известна работа и тогава кредитира; който не отпуска никакъв кредит, той вижда, че в дадена работа няма никаква вероятност за успех. Някои търговци работят със занаемна на вероятността и затова дават на кредит – още като

погледнат човека в лицето, те веднага разбират може ли да се отпусне кредит на този човек, или не. Не мислете, че като си служите със закона на вероятностите, всичко ще се уреди лесно, не мислете и че като вземате предвид възможностите за реализиране на нещата, всичко ще върви по прав, по гладък път; не, колкото и да вземате в съображение възможностите и вероятностите, животът пак няма да бъде увенчан с рози и венци – възможностите подразбират всички най-възможни неща.

Като говорим за Живота, вие разбирате само една от неговите страни, но Животът не е такъв, какъвто хората го прекарват на Земята – друго нещо е Животът. Тъй, както вие си представяте Живота, това е само някаква вероятност, която съществува някъде; Животът, който вие търсите, ще дойде в бъдеще, но само за онези, които са завършили своето развитие. Какво показва това – че вие търсите и очаквате такъв Живот, за какъвто още не сте готови; и да ви го дадат днес, вие ще го снемете на равнина, на който се намирате сега. Ако на малкото момченце дадете една книга с висша математика, то ще започне да я разгръща, да я прелиства и в края на краищата ще си направи от нея едно хубаво хвърчило, което ще пусне във въздуха; същото правят и някои религиозни хора – след като им се даде най-хубавият Живот, те ще си направят от него хвърчило. Това е резултат на човешката дейност, проявена в лявата страна на Живота; наистина, ако проследите живота на тези хора, ще видите, че се молят или за пари, или за къщи – с една дума, те се молят само за хвърчило.

Животът не седи нито в парите, нито в яденето, нито в къщите, нито в науката – науката е приятно развлечение за човешкия ум. Ще кажете, че не се нуждаете от никакви развлечения; ако не се нуждаете от никакви развлечения, защо ядете, защо спите, защо страдате, като изгубите приятелите си? Значи яденето, спането, приятелите ви – това са развлечения в живота. Когато обувките и дрехите ви са скъсани, вие пак страдате – защо? Защото хубавите обувки и дрехи са развлечение за вас.

Ние изнасяме всички тия неща, за да си съставите ясна представа за Живота, да видите, че между вашия и Божествения Живот има голяма разлика. Както и да си представяте Божествения живот, вие пак няма да го разберете, но поне ще се съобразявате със закона на вероятностите, ще знаете в колко и в кои случаи през деня ще можете да изпълните волята Божия и в колко случаи не ще можете да я изпълните. С познаването на този закон човек би могъл да определи за себе си дали ще завърши училището и с какъв успех ще завърши; ако е търговец, той ще може да определи дали ще спечели в търговията си, или ще изгуби.

Астролозите, които добре познават този закон, правят изчисления и могат да предскажат на някой търговец доколко най-много може да се впусне в търговия – ще му кажат: „Ти можеш да спечелиш най-много десет милиона лева; щом спечелиш тази сума, напусни търговията, защото ако още продължаваш да я въртиш, всичко ще изгубиш“. На някой писател ще кажат: „Ти трябва да напишеш едно хубаво съчинение, с което да спечелиш име пред света; след това ще се предадеш на служене на Бога“ – така беше с Толстой¹⁹.

Така беше и с Буда – Буда живя като царски син, заобиколен с богатство и разкош, далеч от страданията в живота, но един ден видя една нещастна жена и един нещастен старец и в него се събуди състрадание към човечеството; от този момент спокойствието на неговия живот се наруши и той се свърза със страданията на цялото човечество; Буда се зае с разрешаване на задачите на живота. Коя е причината да напусне царския палат – как ще отговорите с вашата математика на този въпрос? Ще кажете, че Буда не е разбрал Живота – трябвало е да остане при условията, при които се е родил, и като цар да бъде полезен на обкръжаващите; обаче Буда не е разбирал така живота. Да бъдеш цар – това е физическа страна на живота, а като цар нищо не би могъл да направи.

Откакто светът съществува, нито един цар не е бил щастлив – ако царят внесе пет в света, десет ще изгуби; и

най-добрите царе са били нещастни. Това не значи, че не са имали желание да помогнат на своя народ, но заобиколени от приятели и неприятели, те често са изпадали под тяхно влияние и са носили отговорностите за всяко добро или престъпно дело, извършено в тяхно име.

Питам: каква е вероятността човек да влезе или да не влезе в Царството Божие; каква е вероятността човек да бъде или да не бъде спасен? Мнозина се съмняват дали са спасени, дали ще влязат в Царството Божие и като се съмняват, те казват: „Тази работа е празна, вятър работа е, нищо няма да излезе от нея“. Духането на вятъра е една вероятност, горенето на огъня е една вероятност. Наистина, когато два предмета се търкат един в друг, произвежда се топлина; когато двама души с противоположни идеи се търкат, между тях става известна реакция, известно химическо съединяване – как мислите, вероятност ли е това, което става между тия двама души, или е възможност? Търкането между хората дава възможност за широк замах на ума. Когато се говори върху различни въпроси, всичко е вероятно, но за всеки даден случай от тия вероятности само някои могат да се реализират. По време и пространство всичко е възможно, но за даден момент само едно нещо е възможно: в даден момент от времето човек може да направи или Добро, или зло; в даден момент от времето човек може или да обича, или да мрази. В най-краткия момент от времето, който човешкото съзнание може да схване, човек може да направи разлика между две душевни състояния – така се образува права линия, или малка междина; именно в тази междина се явява възможността за реализиране на нещо.

И тъй, вероятността се заключава именно в този малък промежутък, в тази малка междина – да направиш зло или Добро, да проявиш Любов или омраза. За вас е важно да знаете каква е вероятността при дадени условия да постъпите по един или по друг начин. Когато някой Ангел слезе на Земята и се оплете в материята, може математически, чрез теорията на вероятностите, да се изчисли каква възможност има човек да сгреши и колко

грехове може да направи. Никой нищо няма да му каже, но ще следят като върви в пътя, къде ще се отклони и колко отклонения ще направи в живота си.

Животът е пълен с вероятности и възможности; вероятностите засягат Умствения свят, а възможностите засягат, от една страна, Причинния свят, а от друга – нисшите области на Астралния свят. Има два вида възможности в света: едни, които могат да се реализират, и други, които не могат да се реализират. Например има възможност всеки човек да стане ясновидец, но колцина досега са станали ясновидци? Който от вас е ясновидец, нека прочете от мястото си какво е написано на някой лист, поставен на известно разстояние, и всички ще слушате с приятност какво се чете. Някои ще се чудят как става тази работа – от толкова далечно разстояние да може да се чете; наука е това. Вероятно и възможно е всеки да стане ясновидец, но това постижение още не е реализирано за всички; това, което днес не може да се реализира, в бъдеще ще се реализира.

Много от учениците се спъват в своето минало; те не трябва да се спират на миналото си, но да вървят напред. Противоречията, страданията на човека – това е неговото минало; негодите, съмненията, завистта, омразата в живота – това е миналото. Всичко онова, което спъва хората в развитието им, е тяхното минало; щом се натъкнат на своето минало, те трябва да кажат: „Това е от моето минало, не искам да се занимавам с него“. С какво трябва да се занимавате – с новото; кое е новото – Любовта, тя ще се реализира в бъдеще. Когато омразата похлопа на сърцето ви, вие ще отворите вратата си, ще я погледнете и ще ѝ кажете: „Аз отивам на работа, нямам време да се занимавам с теб; ако не искаш да се върнеш, влез в стаята на миналото и чакай колкото искаш“; според закона на кармата тя ще остане да чака, докато се върнете, а в това време вие ще разговаряте с Любовта, ще правите свои изчисления върху възможностите и вероятностите в Живота. Вашата погрешка в Живота се заключава в това, че като дойде Любовта, я слагате в стаята на миналото, а като дойде

омразата, я слагате в стаята на бъдещето – размествателните места им.

Вие се оплаквате, че ви е тежко; на кого не е тежко, миналото е всякога тежко – щом дойдете до миналото си, всички страдате, всички се оплаквате. Човек трябва да бъде герой, да се справи със своето минало; той сам е създавал миналото си, сам ще се справи с него и няма защо да се страхува от него. Тъкмо размишлявате върху Любовта, дойде в ума ви мисълта, че от вас човек не може да стане; щом тази мисъл ви посети, веднага станете на крака и кажете: „Добре дошла, заповядай в стаята на миналото и почакай, докато свърши работата си“ – в това време ще видите, че нов човек може да стане от вас. Спокойно вършете работата си, а тази мисъл – неканената гостенка, нека чака в стаята на миналото; не се тревожете защо е дошла. Тази мисъл е завистта, която иска да ви спъне в пътя; тя е ваша роднина от миналото, с която лесно можете да се справите, тя е дъщеря на чичо ви или на брат ви – ще ви почака известно време и като види, че не дохождате, ще се върне, откъдето е дошла.

Казвате: „Буквално ли да разберем това нещо, или символично?“. Що е символ – символите са математически знаци на висшата математика и като такива те боравят само с живи числа. Числата на Духа са живи: единицата, двойката и всички числа, произлезли от единицата, са живи. Миналият живот на човека също е жив, миналото не е мъртво, то е реалност.

Задачата на ученика е да се стреми да разбира нещата правилно, за да може сам да си помогне. Каквото мисли човек, това придобива; какъвто предмет поставите пред светочувствителната плоча на фотографията, това ще се прояви. Колко пъти може да се фотографира върху една плоча – веднъж; същото нещо се отнася и до човешката мисъл: върху ума на човека като върху фотографска плоча²⁰ могат да се отпечатват различни мисли, при това всяка мисъл може да се отпечата само един път. В случая плочата представлява апарат, върху който се отбелязват мислите на човека; понякога апаратът е отворен, а поня-

кога е затворен – това са възможности за възприемане на мислите. Щом имате апарат, явява се въпрос на кое място и при каква обстановка трябва да се постави той – обстановката или мястото на апарата представлява вероятността за човешкия дух да се установи на едно или на друго място; щом се установи мястото, вие отваряте касетката, в която се намира плочата, фотографирате и като снимате образа, бързо затваряте касетката и прибирате стъклото, т.е. плочата. За всяко ново фотографиране употребявате нова плоча – за тази цел човек трябва да разполага с безброй плочи, за да ги употребява, когато са му нужни. От него зависи да избере мястото, обстановката, в която ще снима изображението; от него зависи и да избере предмета за фотография.

Човек трябва да бъде разумен, да се издигне над дребнавостите в живота – дребнавостите не правят човека гениален, те не внасят нито мир, нито радост в човешката душа; великото бъдеще, което се открива пред човека, носи радост и веселие в неговия живот – това съзнават не само духовните, но и светските хора, затова всеки работи, поставя здрава основа за великото бъдеще на Живота. Стремелът на хората да бъдат добри, да обичат и да бъдат обичани, да развиват Вярата си и в тях да вярват се обуславя именно от този закон – да създадат условия за бъдещия Живот.

Първата работа на ученика е да развива своята Вярa. Вярата се занимава с вероятностите, а не с възможностите – с възможностите се занимава Любовта; следователно, който иска да развива Вярата си, трябва да работи с вероятностите. Любовта пък се занимава с възможностите – в даден момент човек не може да обича повече от едно същество; в следния момент той може да обича и второ същество. При това човек не може да обича когото да е, определено е кого може да обича – защо? Защото Любовта се определя от вибрациите. Например един Ангел не може да обича един обикновен човек, защото неговият ум, неговото сърце, неговото тяло не са в състояние да издържат на вибрациите, на трептенията, които Ангелът

излъчва от себе си; Любовта на Ангела ще разтопи този човек, той не е в състояние да издържи на тази голяма Любов – на обикновените хора се дава по малко Любов, през едно чучурче.

Следователно Любовта се определя от степента на човешкото развитие и въпреки това човек иска много, той се лакоми, без да държи сметка, че не може да се справи със силните течения в Природата. Лакомството е присъщо на малките деца – малкото дете може да изяде най-много две ябълки, обаче то плаче, иска от майка си да му напълни джобовете с ябълки. Давате парче хляб на някой човек, той погледне хляба, погледне вас, иска да каже, че малко му е дадено – тази черта у хората не е добра; рече ли, че хлябът, който му е даден, не е достатъчен, човек се връща в миналото си. Малкото се благославя, а не многото. Приемайте с благодарност всяко нещо, което излиза от сърцето на човека, колкото и малко да е то; благодарете за него и не критикувайте онзи, който ви е дал нещо. Малкото, прието с благодарност, внася мир в душата на човека.

Слушате някой говорител и казвате: „Този човек не развива темата си добре, той можеше да каже много повече по дадения въпрос“; благодарете за малкото – може би този говорител нарочно е казал по-малко неща, за да ви даде възможност вие да мислите, да разработите и развиете това, върху което той не се е спрял. Животът е пълен със задачи: една ще разрешите, втора ще дойде на нейно място; вие трябва да разполагате със светъл ум и с широко сърце, за да решавате задачите си свободно. Смутения, противоречия ще дойдат и за ума, и за сърцето – те са неизбежни, те са в реда на нещата, защото сегашният живот се намира на граница, в средата между миналия и бъдещия живот; следователно, от една страна, вие носите последствията от миналото, а от друга – вие поставяте основа на бъдещето.

Някои се спират пред въпроса какво ще придобият, ако продължават да следват пътя за Новия живот; голяма е придобивката, вие даже нямате представа какво светло бъдеще ви очаква, ако живеете съобразно законите на

Великата природа. Вие вървите тъжен, скръбен, навели сте глава надолу, никого не поглеждате – нито ближните си, нито времето; а денят е ясен, светъл, Слънцето хубаво грее, небето е чисто, прозрачно и птичките весело чуруликат. Казвате: „Тъжно, скръбно ми е на душата“; вярно е, че имате някаква скръб, но тази скръб не е толкова голяма, че да затъмни Слънцето. Погледнете навън, вижте как Бог се весели, помислете малко за Него и скръбта ви ще се превърне в радост. За какво има да тъжите, влезте в радостта на Господа! Ученикът трябва да се радва на всички условия, които са му дадени за работа, за учене – по този начин той ще придобие Търпение, Кротост, Въздържание, Милосърдие, Любов и т.н.; само така ученикът ще придобие истинското знание, към което се стреми, само така той ще развие в себе си досетливост, вътрешно прозрение – качества, необходими за правилното разрешаване на задачите.

Пейте и като млади, и като стари, и като весели, и като скръбящи, понеже пеенето е необходимо условие за трансформиране на вашите състояния. Наскоро дохожда при мен една госпожа, завършила музика, която се оплаква, че не може вече да пее; преди години пяла и свирила, но вече престанала да пее, защото баща ѝ фалирал, всичко изгубил. В същото време един от нашите братя заболя тежко, по цели дни и нощи не можеше да спи: страдеше, мъчеше се от някакво възпаление, но през всичкото време на боледуването си пееше. Като го слушали да пее, запитвали:

– Как можеш да пееш при тези големи болки и страдания?

– Пея на болестта си.

Казвам: този човек е на прав път. Всеки може да плаче – това е най-лесно; мъчно е обаче в най-големите страдания да пееш – това значи силна воля, това значи усилия. Наистина, мнозина плачат във време на скръб, обаче малцина пеят в скръбта си.

Следователно изучавайте това, което малцина знаят. Кой не е плакал във време на скръб – от най-малките до

най-големите същества, всички са плакали и плачат. Ако погледнете под микроскоп някое малко същество, ще забележите, че и то плаче; колкото и малки да са неговите слъзни жлези, и то плаче. Всичко в света охка и пъшка под влиянието на скръбта, но изкуство е човек да дойде до положение да се радва при скръбта.

Като се говори за закона на вероятностите, вие трябва да го изучите добре главно в положителната му страна. Например вероятно е 100%, че на човека са дадени всички възможности да просвети ума си; човек има всички възможности да добие добродетелите на душата, а най-голямото постижение за човека е да придобие Божията Любов – затова обаче се изискват усилия, геройство, познаване на законите, с които трябва да се работи. Пътят за постигане на добродетелите не е произволен. Не мислете че като ученици ще ви пуснат в Царството Божие по благодат – благодатта се отнася само до пособията, на ученика ще се дадат пособия да учи по благодат, а усилията, трудът и работата се изискват от него. Дълго време ще теглят ученика, докато го пуснат в Царството Божие; щом дойде до преддверието му, ще го претеглят с най-чувствителни везни и за най-малкия недостиг или излишък в теглото веднага ще го върнат назад. Казано е в Стария завет: „Претеглен си“. Всеки ден ученикът се тегли, следователно и вие, като ученици, ще бъдете теглени на най-точни везни и според теглото ще се определи и мястото ви.

Първото нещо, което се изисква от ученика, е обич към знанието; за тази цел вие трябва да имате свободен ум, да не се ограничавате. *Свободен ум* подразбира ум с полет, със стремеж нагоре. Дойде в ума ви една светла, красива мисъл и вие вземате перото да пишете; веднага дойде противодействие и казвате: „Не му е времето сега“. След това дойде някаква възможност да проявите една добродетел, но пак се усъмните в себе си и казвате: „Не му е времето сега“; и така отлагате нещата от днес за утре, докато един ден се намерите пред нереализирани вероятности и възможности.

Математиката говори за теория на вероятностите и ние говорим за вероятности, но теориите на математици-

те по този въпрос коренно се различават от нашите; ние ги разглеждаме по един начин, а те – по друг. Когато ученикът се яви пред някой професор по музика, последният веднага познава дали този ученик е даровит, или не – той го познава по вибрациите му. Щом вибрациите на ученика съответстват на тия на учителя, последният счита този ученик за даровит, за способен и намира, че от него може да излезе нещо. Изобщо, силата на човека се определя във всички отрасли на науката и изкуствата; много хора едва сега започват да работят в тези области. Добре е човек да пее хубаво, да завладява с гласа си; добрият певец задоволява себе си, задоволява и слушателите си. Истинско пеење е, когато човек пее за себе си. Мнозина нямат желание да пеят, нямат никакъв импулс, никакво вдъхновение, обаче всеки би пял, ако чуе, че се плащат по десет английски лири на час на онзи, който пее – тогава и бедни, и богати ще пеят, и който знае, и който не знае ще пее. Пейте и се насърчавайте едни други в пеењето! Истинските певци са дошли на Земята с определена задача – да утешават и да повдигат скръбните, страдащите и падналите души.

Изпейте сега песента *В начало бе Словото*.

Съвременните хора се оплакват, че мислите и желанията им не се реализират – защо не се реализират? Защото мислите и желанията им са лишени от музика и поезия; ако в мислите и желанията на хората имаше музика и поезия, те непременно щяха да се реализират. Всеки човек не може да има музика, не може лесно да стане певец – дълго време трябва да се упражнява, за да разработи своя ларинкс, но вътрешно може да бъде музикален и да излива тази музика в своите мисли, чувства и желания.

Не е лесно човек да пее правилно, чисто; малко певци вземат верни, чисти тонове. За да познаете дали един тон е верен, трябва да го поставите в съгласие с друг тон. И в Природата има съгласуване на тоновете. Когато човек е тъжен, ритъмът на сърцето му се изменя. Той може да превърне скръбта си в радост само чрез пеење, като съгласува тоновете на своята душа. Достатъчно е да запее тоновете *до* и *ми*, за да се измени състоянието му в продължение на най-много десет минути.

Изпейте гамата до мажор, а след нея песента *Духът Божий*.

За да не се обезсърчавате, когато пеете, пазете следното правило: никога не се стремете да предадете свършено чист тон – на физическия свят това е невъзможно. Същият закон се отнася и до мисълта – невъзможно е човек да има свършена мисъл. Ако пеенето и мисълта ви бъдат свършени, вие ще се обезсърчите, ще мислите, че никой не може да ви разбере. Добрият певец се обезсърчава, ако няма хора, които да го разбират; великият певец, великият поет трябва да бъдат заобиколени от хора, които да ги разбират.

Допуснете сега, че искате да изпеете една нова песен – какво се изисква за това? На първо място се изисква разбиране, без разбиране всеки ще изпее песента по различен начин. Всъщност един е правилният начин за изпяване на дадена песен. Тъй както вие изпахте песента *Духът Божий*, това е обикновено пеене, вън от правилата на истинското пеене – при такова пеене песента изгубва всякакво значение; като изпеете песента така, тя става обикновена и у вас изчезва желанието да я повторите, искате да минете на друга.

Ако се дадат по-нататък думите от Евангелието на Йоан, гл. 1, как бихте ги изпели? Тези думи са следните: „Синът Божий, родений в света, Той беше истинската виделина. Чрез Него светът стана и светът Го не позна“; тези думи не могат да се изпеят на същия глас, с който пеете *В начало бе Словото*. Когато човек се ражда на Земята, всички се радват – как се изразява тази радост?

Като ви задавам тези въпроси, всички се намирате в напрегнато състояние; колкото и да се напъгвате, няма да ги разрешите, но поне ще упражните мисълта си. Положението, в което се намирате, е подобно на това, когато се намирате пред някое цвете. Представете си, че ви покажа един хубав карамфил; онези от вас, които са близо до карамфила, ще усетят миризмата му и ще се разположат добре – значи един малък карамфил е в състояние да внесе радост и хармония между хората. Обаче има цветя, които могат да внесат дисхармония между хората, има и песни,

на които още първият тон внася дисхармония в живота. Духовните мотиви обикновено започват с мажорна гама, българските мотиви пък са повече в минорна.

(Изпя се новата песен *Синът Божий*, която започва с думите: *Имаше човек...*, текст от Евангелието на Йоан, гл. 1.)

Засега ще оставим тази песен, няма да я пеем известно време, за да потъне в съзнанието на добрите певци; след време ще я пеем пак, ще направим в нея малки корекции. Вие трябва да се занимавате със сегашната музика и от нея постепенно да минавате към свободната музика – за тази цел съзнанието на човека трябва да бъде будно, лесно да възприема. Като се упражнявате в пеенето, ще станете добри певци. Какво става всъщност – като пеете известно време, вие започвате да отстъпвате на младите да пеят и казвате, че сте стари вече, че пеенето не е за вас. Мислите ли така, вие сте на крив път – на каквато и възраст да сте, пейте и не мислете за възрастта си; докато не заминете за онзи свят, вие сте още деца и трябва да пеете! Защо ще се лишите от способността си да пеете? Какво ще правите, ако отидете на онзи свят и пред вратата на Рая ви спрат, за да изпеете една песен – ако изпеете една песен добре, ще ви пуснат; ако не я изпеете добре, няма да ви пуснат. Или представете си, че ви накарат да напишете едно хубаво стихотворение или да направите едно добро – Невидимият свят разполага с много възможности и вероятности, чрез които ще провери всеки човек дали е готов да влезе в Рая, или не. Следователно трябва да пеете, за да бъдете готови, защото като се намерите пред вратата на Рая, ще ви накарат да изпеете една песен.

И тъй, като ученици, всички трябва да бъдете свободни по ум, по сърце, да схващате нещата правилно. Щом влезете в класа, оставете вашите стари схващания вън; като излезете от класа, пак можете да ги вземете, обаче докато сте в Школата, вие трябва да бъдете свободни като банкери – тази свобода ви е необходима, за да можете да възприемете Божественото благословение, Божествените дарби, които се дават само на готовите.

Пейте за Господа, а не за себе си; работете за Господа, а не за себе си! Бъдете готови, че като се намерите пред вратата на Рая и ви накарат да пеете, да останат доволни от вас.

*Бог царува на Небето, Бог царува в Живота.
Да бъде името Му благословено!*

6. лекция, 30 ноември 1927 г., София

ВЕЧНО ОБНОВЯВАНЕ

*Бог царува на Небето, Бог царува в Живота.
Да бъде името Му благословено!*

Размишление.

Чете се резюме на темата: Разлика между математически вероятности и душевни възможности.

За следния път пишете върху темата: *Време и вечност.*

Време и вечност – това е една важна тема; интересно е да видим какво ще пишете върху нея. Според гръцката митология времето е създадено от Хронос²¹, бог на времето; според астрологията, когато Сатурн е паднал, създал е времето – той е бирник на боговете и когото хване, иска нещо от него. Сега оставям вие да мислите какво можете да напишете за времето.

Сега всички трябва да се стремите към вътрешно опресняване, към вътрешно обновяване в живота; красотата му седи във вечното опресняване, или обновяване. И в Писанието е казано: „Постоянно се обновявайте!“. Когато лошите и добрите работи се преповтарят, те произвеждат обратни резултати – защо? От честото повтаряне на известни неща става втръсване в човека, вследствие на което се произвежда вътрешна реакция; дойде ли до тази реакция, човек непременно трябва да се опресни, да се обнови – като се обнови, той ще може разумно да си обясни причините за противоречията в живота. В края на краищата всеки човек трябва да си изясни противоречията в своя живот. Когато дойдете до съзнанието, че живеете в един разумен свят, вие ще видите, че всяко живо същество е поставено точно на мястото си, следователно и противоречията, на които се натъквате, са на мястото си. Като вървя по улиците, гледам как са наредени електрическите стълбове и намирам, че всеки от тях е поставен

точно на мястото си със строго определено предназначение. Ако покрай тия стълбове минава някое дете или един прост човек, той няма да се спре върху тази мисъл – как са наредени електрическите стълбове, а ще мине и замине покрай тях, без да им обърне внимание.

Като ученици на тази Велика Школа, и вие трябва да наблюдавате всяко нещо, да видите какви закони действат в Природата. Влизате в някоя гора, минавате покрай дървета, покрай треви и цветя, без да наблюдавате как са наредени. Всяко растение, всяко дърво е стълб, подобен на електрическите, вижте как е поставен този стълб! Какво правите вие – спирате се пред дърветата и започвате да човъркате, да чоплите кората им с ножче или с някое острие; така постъпват неразумните ученици. Какво правят българите по селата – като влезе в някоя гора, българинът вади брадвата си и започва да сече ту това, ту онова дърво. И след всичко това хората се чудят защо работите им не вървят; докато между хората и Разумната природа съществува дисхармония, постоянна борба, никога работите им няма да вървят напред. Хората постоянно сечат дърветата – стълбовете на Природата, но и тя сече. Когато разумността влезе в човека, и Природата ще измени отношенията си към него.

За да придобие разумност, човек трябва да бъде крайно внимателен към всичко, което го заобикаля. Когато срещнете един човек, вие трябва да бъдете внимателни не само към неговото външно положение, но и към службата, която той извършва в Природата – на всеки човек е дадена от Природата известна работа, която трябва да извърши. Когато не изпълнява службата си както трябва, човек не се обновява; когато не е верен на своя идеал, човек не се обновява; когато не е постоянен в своите възвишени мисли и чувства, човек не се обновява. Много от мислите и чувствата, които вълнуват съвременните хора, са минали през много умове и сърца, вследствие на което са изгубили своята първоначална чистота, но за човека са важни ония мисли и чувства, които сега излизат от Бога, с които Той сега твори. За да се обнови, човек трябва да

пречисти в себе си всички Божествени мисли и чувства, които още от миналите векове е изопачил; много от тия мисли и чувства са така наслоени с прах и нечистотии, че днес са недостъпни както за самия човек, така и за света.

Представете си, че имате идеал да станете щастливи; какво разбирате под думата *щастие*? Щастието е нещо невидимо. То се дължи на благоприятни духовни съчетания, а не на никакви материални блага – материалните блага са външен израз на щастието. От това гледище красивите дрехи могат да се уподобят на щастлив човек – и наистина, само щастливият човек може да се облича с най-хубавите си дрехи; нещастният не може и не трябва да се облича с хубави дрехи, защото те освен че няма да му придадат нещо, но ще увеличат нещастията му, понеже не може да ги оцени. В такъв случай по-добре е този човек да бъде облечен в дрипи, със скъсани дрехи, отколкото с хубави нови дрехи – защо са му тия хубави скъпи дрехи, щом всеки, който го срещне на улицата, може да го съблече и да му ги вземе? Щастливият човек е същевременно и умен, той разбира не само човешкия, но и Божествения свят.

И тъй, за да се обнови, човек трябва да избягва повторението на нещата, което води към пресищане. На преситения трябва да се отнеме нещо, за да се обнови – този процес се извършва непрекъснато в Природата и в Живота. Забележете какво става с хората – те очакват едно нещо, сполетява ги друго, вследствие на което постоянно се намират пред изненади. Няма човек в света, на когото да не е отнето нещо – това е необходимо, за да дойде обновяването.

Този закон се прилага както по отношение на отделния човек, така и по отношение на обществата и народите – когато някое общество или някой народ събере много енергия в себе си и не знае как и къде да я пласира, той започва да се стреми към нещо грандиозно, което в края на краищата ще го разруши; за да не стане това, Провидението му създава някаква изненада, от която той губи част от енергията си, но започва вътрешно да се обновява. Такова нещо преживя Германия в Общоевропейската война в 1915;

нито Англия, нито Франция спечелиха това, което Германия спечели – в Германия започна процес на вътрешно обновяване. И Русия е подложена на такова обновяване.

Съвременните хора се заблуждават от външните неща. Като дойдат страданията, те мислят, че всичко са изгубили; не, страданията винаги обновяват човека. Човек може да изгуби богатството си, без да е изгубил нещо съществено; придобиването и загубата на богатството е хазартна игра в живота – само в една минута човек може да стане и беден, и богат. Ако някой играе на борсата, той може да влезе последен бедняк, а да излезе милионер; и обратното се случва – влиза милионер, излиза последен бедняк. Като казвам, че за да се обнови човек, трябва да му се отнеме нещо, това е само външна страна на въпроса, то не значи, че постоянно трябва да се отнема нещо; отнемането трябва да бъде като външно условие, а не като постоянен вътрешен процес. Обновяването е вътрешен процес в човека, който внася нещо ново в неговата душа; във всеки ден, във всеки час, във всеки момент трябва да се внася нещо ново в мислите и в чувствата – само новото обновява и повдига човека.

Само Любовта е в състояние да внесе новото в човешката душа. Много е говорено за Любовта, но малцина я разбират – Любовта е нещо велико, колкото понятно, толкова и непонятно за хората; Любовта изисква да обичаш всички и да те обичат всички. Само Бог, като Вечно начало, като Абсолютна величина без начало и без край, обича всички и всички Го обичат. Той е неизменен, затова всички същества, от малки до големи, Го обичат; помежду си тия същества спорят, бият се, примиряват се, но дойдат ли до Него, всичко това изчезва – защо? Защото Той е идеал на всяко живо същество; следователно идеалът на всяко живо същество е да бъде обичано от всички. Да ви обичат всички – това е велика идея, която не може да се разбере в нейната дълбочина. Бога всички обичат, защото Той може да отговаря на всички – значи само онзи е обичан от всички, който може разумно да отговаря. Който иска да бъде обичан от всички, той не трябва да живее в личността;

личността представлява листа на дървета – листата траят временно: през пролетта, през лятото и през есента, в края на есента започват да капят, а на другата пролет израстват нови.

Като ученици на окултна школа, вие се стремите към обновяване – такъв е бил стремежът на учениците във всички окултни школи досега. Някога и апостол Павел е говорил за обновяване. Красиво нещо е обновяването; то се постига чрез законите на Любовта, на Мъдростта и на Истината. По какъвто и да е начин човек трябва да се обнови. Не мислете, че това обновяване ще ви наложи да влезете в съгласие с обкръжаващите, не; щом искате да се обновите, не мислете за обкръжаващата среда. Щом искате да се обновите, не мислете и за времето: дали е облачно, дали вали сняг или дъжд – за нищо друго не мислете, освен за обновяването.

Някой иска да направи добро; щом иска да направи добро, не трябва да се ръководи от времето – дали вали сняг или дъжд – ще направи добро без никакви отлагания, без никакви коментари. Като се натъкне на някакво противоречие, този човек казва: „Няма смисъл да правя добро“ – защо няма смисъл да прави добро? Защото хората трябвало да живеят в хармония и взаимно да си помагат, а понеже не било така, той се обезсърчил. Вярно е, че хората трябва да живеят в хармония помежду си, но е вярно и това, че те трябва да минат през сегашния живот, да се натъкнат на ред мъчности и противоречия – преди да се внесе хармония, в живота, както и в музиката, първо се натъкваш на дисхармония. Човек трябва да мине през всички състояния поне по един път. Например някой изживява тежко състояние, струва му се, че светът се събаля върху него; колкото и тежко да е състоянието му, той трябва да знае, че само веднъж ще го мине, втори път по никой начин няма да мине през същото.

Ще ви приведа един пример. Снощи седя в стаята си и чувам, че някой пъшка пред вратата; вслушвам се, чувам, че се напират – някой иска да влезе вътре. Излязох и видях на стълбата едно куче. То ме погледна, каза ми нещо

– разбрах, че не е добре, дошло е да иска помощ: яло някаква храна, която развалила стомаха му. Мисля си: как е дошло наум на това куче да напусне топлата кухня и да се качи горе, за да иска помощ? Някой му дал варени горещи картофи, без да знае, че кучетата не обичат горещо ядене. След малко кучето слезе долу, но едва вървеше, губеше равновесие. Господарят на това куче имал добро желание, искал да му даде топла храна, но му напакостил.

Често и вашите господари ви дават горещи картофи, с които развалят стомасите ви, и след това вие мислите, че сте господари на положението си. Не зная доколко сте господари на себе си. Когато параходът влезе в морето и започне да се движи на една и на друга страна, от него ли зависи това движение? Движението на парахода се управлява от един разум, по-висок от този на самия параход, но люлеенето му на една или на друга страна, нагоре или надолу се определя от морските вълни; разумът, който направлява движението на парахода, е вътре в него. Тъй щото, когато видите, че някой се криви на една или на друга страна, не съдете, не го критикувайте. Казвате: „Защо този човек криволича в пътя си?“, ако сте на негово място, и вие ще криволичите. Нищо лошо няма в криволиченето; колкото и да криволичите, това е неизбежно, гледайте обаче да пазите равновесие.

Докато параходът е в пристанището, никакво криволичене няма да има; щом влезе в морето, във Великия океан на живота, криволиченето неизбежно ще дойде. Ако морето е тихо, параходът ще бъде спокоен; започне ли да криволича, това е добър признак – той показва, че има бури в океана, които ще внесат опресняване в живота. Природата обича постоянното опресняване; ако въздухът и водата не се опресняваха, шяха да бъдат в постоянен застой, който би се отразил неблагоприятно върху Целкупния живот. Като знаете значението на закона за обновяването, приложете го в своя личен живот, за да се ползвате от него.

И тъй, тази година ще работите за своето обновяване. Човек може да се обновява и при най-неблагоприятни ус-

ловия. Обаче за растенето не е така – има условия в живота, при които човек не може да расте.

При обновяването на човека вземат участие същества извън него – например когато детето трябва да се облече с нови дрехи, това правят родителите му: те го обличат както искат, стига детето да не им пречат. Когато се разсърди, то не иска да го обличат, не харесва дрехите си, плаче, дърпа се назад – недоволен е нещо; и съвременните хора като децата не са доволни от живота си – те се стремят към друг някакъв живот, вследствие на което сегашният не ги задоволява.

Хората бързат много, нека потърпят малко; Животът, който очакват, ще дойде, той едва е започнал да се проявява. Ако имате търпение, Новият живот ще дойде и ще донесе всичко, каквото желаете. Кога ще дойде? Може тази вечер да дойде, може и утре вечер; ако не дойде днес или утре, ще дойде след месеци, след години: след десет, след сто хиляди години, а може би и след милиони – важното е да дойде. Ако сте умни, за един ден ще дойде; ако сте глупави – след хиляди години ще дойде.

– „Как можем да поумнеем?“ Като вършите волята Божия. Ставате сутрин рано, имате добро разположение на духа, искате да направите нещо за Бога, да извършите Неговата воля, да живеете изключително за Бога. Това не значи, че ще занемарите вашия живот и вашите работи, не; първо ще свършите нещо за Бога, а после – за себе си; в това време ще дойде някой отвън да свърши вашата работа. Поискате ли да свършите първо своите работи, а после Божиите, нито вашите ще свършите както трябва, нито Божиите.

В Живота има две течения: в едно от двете течения попада човек и там работи – то е ограниченото състояние; другото е неограниченото състояние, в което само Бог работи. Тези две течения се намират в постоянно съприкосновение помежду си. Първото течение обхваща времето и пространството, а второто е извън времето и пространството; ето защо човек трябва да изучава законите на времето, да се освободи от Сатурн, от своята карма – когато

се говори за време, ние разбираме кармата. И наистина, когато някой има да взема от вас, той постоянно гледа кога ще дойде времето, падежа на задължението; щом получи каквото има да взема, повече не мисли за времето.

Докато живее във време и пространство, човек мисли и работи само за себе си и не само това, но той счита, че и хората, и Бог трябва да мислят и работят само за него; няма защо да се изисква това от Бога, Той всичко е направил, при това всичко е направено безпогрешно. Като знае това, апостол Павел е казал: „Око не е видяло и ухо не е чуло това, което Бог е определил за тези, които Го любят“.

Най-важният въпрос за човека е въпросът за вътрешното обновяване; то седи във връзка с доволството. Щом станете сутрин, започнете да работите с най-малките условия, които са ви дадени. В София има една книжарница, наречена книжарница *Три лева* – защо е наречена така? Защото този книжар е започнал търговия само с три лева; работата му тръгнала добре и в скоро време той станал капиталист. Други търговци са започвали с големи капитали и в скоро време всичко са изгубвали. Следователно който иска да стане човек, той трябва да започне работата си само с три лева; по същия начин и ученикът трябва да започне своята работа с капитал от три лева.

Като четете и изучавате беседите, вие не трябва да се спирате върху буквата на нещата, а трябва да ги изучавате по дух, като се спирате главно върху ония методи, които помагат за вътрешно обновяване.

За изучаване на всяка наука има два начина: външен и вътрешен – например едни изучават математиката по време и пространство, а други изучават математика на Битието. Друг е въпросът, ако изучавате резултатите. Като живо същество, самият човек е цяла математика и геометрия, същото нещо може да се каже за всяка наука. Следователно, ако изучавате естествените науки като резултат, е едно нещо; ако ги изучавате като битие, е друго нещо. Ако изучавате астрологията като резултат, е едно нещо; ако я изучавате като битие, е друго нещо. Докато съзнаваш,

че живееш, всички противоречия за теб изчезват; щом дойдеш до отношения с хората, до кармата, до проява на явленията във време и пространство, противоречията излизат налице и ти виждаш, че имаш да даваш.

Значи докато изучаваме човека като същество, излязло от Бога, противоречията лесно се разрешават. Това не значи, че няма да имаме никакви страдания и мъчности – и при това положение страданията и противоречията ще ни следват, но ще имат разрешение, макар и във вечността; тогава човек ще разрешава задачите си, ще върви напред и ще намира причините за всяко явление, което става в живота и в Природата – той ще вижда резултатите на днешните противоречия в далечното бъдеще. Ако от страданията на човечеството може да се изработи един голям великолепен диамант, който да свети на главата на един Ангел, тези страдания имат смисъл – заслужава си да се прекара една вечност в страдания, за да светиш цели вечности върху главата на един Ангел; щом е така, заслужава си човек да страда, за да се превърне в диамант, който един ден да стои върху главата на някой Ангел и да отразява неговата светлина.

Обаче това са само начини на разсъждения, всъщност душата на човека в Божествения свят има съвсем друго предназначение, а не само да страда; това, което ви говоря за страданията, е само за изяснение на нещата. Следователно каквито и отвлечени въпроси да се повдигат в сегашния живот, вие ще се спъвате в тях, без да ги разрешите – защо? Защото сегашният ви живот е определена величина. Сегашният живот на хората е преходен, даден само за определено време и пространство. Той е подобен на едно ядене, сложено в чиния и валидно само за даден случай; мине ли времето на това ядене, минава и значението му. Това ядене не разрешава въпросите за цял ден, то разрешава въпросите само за една трета от деня: като донесат сутринта ядене, някаква закуска, ти се усмихнеш, хапнеш си, доволен си; като донесат ядене на обяд, пак се усмихнеш, пак си доволен. Ще дойде време, когато няма да се задоволяваш с това ядене и ще стане нужда да измениш яденето си, да стане идеално.

Когато се говори за обновяване, разбирам намаляване на тежестта, която човек е сложил върху себе си; тази тежест се дължи на чрезмерно големи желания, към които човек се стреми. Хронос, от една страна, и Сатурн, от друга, са казвали и продължават да казват на човека: „Ние можем да ти дадем назаем пари колкото искаш; колкото за плащане, не се безпокой, има време – цялата вечност е пред тебе, ще се изплатиш“. Като се основава на техните думи, човек взема и труп, не мисли, но един ден го изправят пред дълговете му: трябва да плаща, а пари няма. Дойде ли до плащане, човек изпада в положението на онзи българин от провадийските села, който дал назаем осем крини жито на един турчин; след като плащал десет години наред, турчинът дължал на българина още 80 крини жито. Казвам: вземеш ли от Хронос осем крини жито назаем, твоята работа е свършена вече; при такива случаи българинът си служи с пословицата: „Не искам нито жилото му, нито меда“ – това е кармата.

Страшен е кармическият закон, с който са свързани всички хора; докато сте свързани с този закон, вие не можете да се откажете от плащане на дълговете си. Такъв закон съществува и в съвременните държави: когато някой има дългове, но не иска да ги плаща, слагат го в затвор, за да лежи няколко години и да компенсира задълженията си. Кое е за предпочитане – да изплати човек дълговете си или да лежи в затвор? Изобщо, за предпочитане е човек да изплати дълговете си, отколкото да лежи в затвор; ако при излежаване на наказанието в затвора му дават да чете, да се просвещава, това не е лошо.

Сега, сложете в ума си мисълта, че трябва постоянно да се обновявате. Каквито и противоречия да срещнете в живота си, старайте се разумно да ги разрешавате; всеки трябва да се стреми разумно да разреши противоречията на своя живот, не да ги избягва – не е въпрос да се избягват противоречията, важно е разумно да се разрешават; щом ги разрешите правилно, ще преживеете най-малката радост като печалба в живота си.

Някой ще каже, че вместо обновяване е по-добре да има няколко стотици хиляди лева – според него по-добро

обновяване от парите няма. И това е вярно, има случаи в живота, когато парите са необходими, но има и случаи, когато парите не са необходими. Когато се ражда, човек се нуждае от пари, а когато умира, не се нуждае от пари; когато се ражда, човек се нуждае от ядене, а когато умира, не се нуждае от ядене; когато се ражда, човек се нуждае от знание, а когато умира, никакво знание не му е нужно – тази е истинската философия на живота. Когато човек се ражда, могат да му дадат какъвто кредит иска, но трябва да чака известно време, докато редът му дойде. Отивате в английската банка, за да извадите сто милиона английски лири; лесно е да ви дадат тези пари, но трябва да чакате ред, да свършат работата си всички, които са дошли преди вас. Вие гледате час по-скоро да вземете тези пари, но къде ще ги сложите, не държите сметка – знаете ли колко тежи това злато?

Казвате: „Да взема това злато, че повече да не мисля – то ще бъде един сигурен запас в живота ми“; по същия начин искате големи блага от Бога, без да държите сметка какво представляват тия блага – те са стоте милиона, за които не държите сметка къде ще сложите. Знаете ли колко коли са нужни за пренасяне на това злато? Следователно, когато човек иска да придобие всички блага изведнъж, това значи да изтегли сто милиона английски лири от английската банка – да се искат по този начин блага е неразумно, всеки ще получи толкова, колкото е определено. Не е само въпросът човек да придобива блага, но като ги придобива, да ги впряга на работа. Един господин казваше, че можел да впрегне на работа само два и половина милиона лева; ако има повече от два и половина милиона лева, не би могъл да ги впрегне. Следователно както парите, така и благата, които има, човек трябва да впрегне на работа, а не да ги държи в себе си без употреба.

Тази вечер ще ви дам следната песен:

*Тъги, скърби са богатства за живота,
в душа скрити за бъдни добрини, за благи плодове,
за светли дни, (3 пъти)
дни, дни, дни.*

Щом имате някаква скръб, изпейте тази песен, важно е да може човек да я изпее. Лесно е да се говори, но мъчно е да се изпълни. Някой казва: „Като видиш мечка, цъкни една клечка кибрит и не се безпокой“; лесно е да цъкнеш клечката, но мъчно е да ти дойде наум, че трябва да цъкнеш. Когато пеете тази песен, имайте предвид закона на контрастите, затова пейте я веднъж по-слабо, после – по-силно; ако я пеете няколко пъти по един и същ начин, тя ще изгуби своята сила и значение. В ирационалната музика по никой начин не можете да изпее един и същ тон два пъти, там няма повторение на тоновете.

С нашите песни ние внасяме обновяване в българската народна музика. Българските песни са крайно материалистични, няма да намерите българска песен, която да изразява молитвата на българина. Чрез своите песни българинът е изразил скръбта, веселието, но никъде не е представил молитвата на своята душа; като запее, той удря калпака си и казва: „Дай тук половин кило вино!“.

Думите в песните трябва да бъдат така наредени, че да смекчават тоновете. Има известни енергии, които могат да се трансформират само със скачане, с тропане, с игра, с викане; след това наставка тишина, спокойствие. Такова е състоянието на човека, когато спечели много пари – първо той е весел, скача, вика, играе, пее, докато се успокои и улегне в себе си. Но веселието и скръбта не представляват живота, те само водят към него; те са само условия за живота, но не и самият живот. Радостта не показва, че човек е придобил живота, скръбта не показва, че човек е изгубил живота – радостта и скръбта са условия да се прояви животът в човека.

Един старец от търновските села получил писмо от сина си, който следвал в странство. Като неграмотен, бащата занесъл писмото на касапина в селото, за да му го прочете; касапинът отворил писмото и с груб тон прочел: „Татко, изпрати ми малко пари, защото имам нужда!“. „Виж го ти, синковеца – казал бащата, – чак оттам ми заповядва! Нищо няма да му пратя, пет пари не давам за него!“. Върви старецът и мърмори, недоволен от сина си.

„Чакай да се отбия при фурнаджията, и той да прочете писмото“ – казал огорченият старец. Фурнаджията бил добър човек, с мек характер; взел писмото и с тих, кротък глас прочел: „Татко, изпрати ми малко пари, защото имам нужда“. „Виж, така разбирам – да се помоли малко, да се обърне човешки към баща си, а не да ми заповядва. Сега ще му изпратя пари, но в първия случай не бях готов пет пари да му дам“, успокоил се старецът и продължил пътя си.

Както виждате, интонацията има голямо значение в живота. Само душата е в състояние да изрази онова меко красиво чувство, което се крие в човека. Всеки човек трябва да се стреми да прояви мекото, топлото, красивото чувство в себе си и да престане да се занимава с външните работи, с външния свят; дойде ли до това състояние на душата, човек нито скърби, нито се радва. Докато скърби и докато се радва, той изразява общи състояния – едновременно с него скърбят и се радват всички живи същества на Земята: и хора, и животни, и растения. Дръжте се за тихото, за Великото в себе си, в което се крие Животът, а що се отнася до скърбите и радостите, кажете: „Такава е била волята Божия; Бог е наредил всичко за добро“.

*Бог царува на Небето, Бог царува в Живота.
Да бъде името Му благословено!*

7. лекция, 7 декември 1927 г., София

ВРЕМЕ И ВЕЧНОСТ

*Бог царува на Небето, Бог царува в Живота.
Да бъде името Му благословено!*

Размишление.

Чете се темата *Време и вечност*.

За следния път прегледайте какво са писали философите за времето и за вечността. Един мъдрец определил времето и вечността по следния начин: времето се движи около човека, а човек се движи във вечността. Във времето има две точки, които минават пред човека, и той ги наблюдава; значи времето парадирва пред човека и той го вижда, а човек парадирва пред вечността и тя го наблюдава. Това са иносказателни думи; ако преведете термина *парадиране*, какво ще разберете? *Парадиране* значи *движение, минаване пред нещо*. Кои са подбудителните причини за движението, какво значи да се движи нещо?

За следния път пишете върху темата: *Причини за движението*.

За да разберете вътрешната страна на въпросите, поставяйте ума си във възприемателно състояние. Ако иска да успява в училището, ученикът трябва първо да се научи да слуша; когато учителят открива буквите пред него, той трябва да внимава, да следи всички обяснения, които му се дават. Докато не знаеш нещата, ти си ученик; щом знаеш нещо и можеш да го предадеш на други, ти си учител. Когато изучаваш някой предмет и се нуждаеш от помощта на някого, ти си ученик. Често ученикът минава през известни състояния, които отвличат вниманието му и пречат на успеха му – какви са тези състояния? Разни болести, недъзи: или глава го боли, или корем, или ръка го боли, или някакъв цирей му излязъл и т.н. Значи, когато влезе в училището, ученикът трябва да бъде съвършено здрав, да няма абсолютно никакви недъзи; ако е болен и

по някакъв начин изкаже това, учителят веднага го изпраща у дома, за да се лекува, и щом оздравее, отново влиза в училището.

Ученикът трябва да разбира времето и вечността като две величини в живота си, в които и около които се движи. Казвате, че е настанало нещастно време, друг път казвате, че е настанало щастливо време – какво разбирате под думите *нещастно* и *щастливо време*? Преди всичко може ли времето да бъде нещастно или щастливо? Казвате, че времето ви е ограничено. Може ли времето да бъде ограничено или неограничено? Мислете върху тия въпроси! Времето всякога разширява човека; то подразбира неограничено състояние, в което човек живее и се движи. Интервалите на времето, които ние различаваме, са относителни и именно тази относителност ни дава понятие за ограничено и неограничено време. Ако поставят някого да прекара сто години в магнетичен сън, като се събуди, той ще бъде толкова млад, колкото преди заспиването; но ако прекара на Земята сто години буден живот, той ще бъде стар – значи движението на човека хвърля отпечатъци върху неговото физическо тяло, върху съзнанието му. Има случаи, когато времето не оставя никакви следи върху човека.

Една пословица казва: „Времето е пари“ – какво означава това? Казано е че, парите, т.е. златото, са знание; оттук заключаваме, че времето е знание, т.е. знанието се придобива във времето – това означава пословицата „Времето е пари“, а не, че времето в буквален смисъл е пари. Във времето човек придобива знание, опитности, мъдрост; щом има тези придобивки, лесно може да се домогне до външните блага на живота. Здравият по-лесно изкарва прехраната си от болния, ученият по-лесно може да си създаде приятелски отношения с хората и да подобри положението си, отколкото невежия.

Въпросът за времето е свързан с кармата – където има карма, там има и време; когато говорим за кармата, ние подразбираме времето, събрано не само от един, но от много животи – при кармата имаме такива положения,

сякаш Невидимият свят е събрал времето в бутилка. Кармата носи времето от миналото, тя държи човека отговорен за делата му отпреди четири-пет поколения насам. Когато човек направи някакъв грях или някакво престъпление, кармата дебне да го улови и в който живот го хване, тя го заставя да плати – в това отношение времето представлява написана Книга на живота.

Когато говорим за времето, разбираме човешките преживявания; всичко, каквото човек е написал в съзнанието си, представя времето на миналите животи и в този смисъл времето може да бъде или добро, или лошо. Всичко, което човек пише във вечността, представя моменти от времето, т.е. ограничение. Като знае това, човек трябва да бъде буден в делата си, защото всичко се пише във времето; без съзнанието времето не може да се прояви.

Както се определя времето, това е външната страна на живота. За да имате ясна представа за времето и пространството, те трябва да се обяснят психологически: вечността е без начало и без край, в нея няма никакво прекъсване; в нашия живот, като част от времето, съществуват ред прекъсвания. Сега, каквото и колкото да се говори, времето не е толкова важно за вас, колкото Животът; като говоря за Живота, аз нямам предвид вашия обикновен, ежедневен живот, който е непотребен товар на миналото. Ако нямаше идеал в живота си, човек не би се задоволил със сегашния живот, който минава на Земята – той търпи всичко благодарение на своя велик идеал, към който се стреми. Значи докато имаме висок идеал, докато търсим Бога, животът ни всякога ще има смисъл.

Идеалът, стремежът ни към Великото, към Абсолютното начало показва, че истинският Живот е извън обикновения, извън сегашния ни живот. Както живеете днес, ако нямате идеал в живота си, всякога ще завършвате с известни разочарования. Когато имаме приятели на Земята, животът ни става красив; когато имаме приятели в Невидимия свят, вечността е красива. Няма по-страшно нещо от това човек да няма приятели на Земята, да няма приятели и в Невидимия свят – тогава той живее в неблагоприятни, тежки условия, които сам трябва да преодолява.

Представете си, че се виждате увиснал в пространството, без почва, без вода и въздух около вас, без никаква светлина; поглеждате, не виждате тялото си, не виждате никакви органи, а живеете само в съзнанието си – можете ли да си представите какво ще бъде вашето състояние? Като почувствате, че от вас е останало само голо съзнание, вие ще се ужасите и тогава ще разберете каква привилегия е да имате органи, чрез които да изпълнявате всички функции на вашия ум, на вашето сърце и на вашата воля. Щастието на човека се заключава в това да може чрез органите си да изразява всички подтици на душата и на духа си.

И досега още хората не са осъзнали какво благо е тялото, което им е дадено, вследствие на което сами още нищо не са направили. Дойде ли до положение сам да извърши нещо, човек се натъква на противоречия, на съмнения дали има друг живот, съществува ли Бог, или не; този е един от трудноразрешимите въпроси. Всеки счита, че не е живял още както трябва, че времето му е отишло напразно; наистина, човек трябва да мисли за времето, да го цени, но той трябва правилно да го използва за придобиване на положителни знания – това знание е във връзка с времето. Въпреки това времето подразбира ограничения.

Вечността подразбира вътрешна свобода, следователно свободен човек е само онзи, който живее във вечността. Време без ограничение се нарича вечност, времето пък е вечност с ограничение – така окултистите определят времето и вечността. Някои философи определят времето като интервали от вечността; и това определение е право.

Според вас кое определение е най-добро: когато се раждате, когато сте в зряла възраст или когато умирате? Определете такова време, когато всички да сте доволни. Най-доброто време е, когато всички учат: майката и дъщерята, бащата и синът, господарят и слугата. Ако бащата седи у дома и нищо не върши, а синът учи, това е ограничение. Най-красивото време е, когато всички учат, когато всички работят, когато всички почиват, когато всички се радват или скърбят.

Хората философстват върху живота, върху страданията и радостите, но щом им дойде някаква болест, те изменят своята философия. Страданията, болестите са условия, чрез които проверяват докъде е достигнало съзнанието на хората. Какво съзнание е това, което при най-малкото страдание се прекъсва – всяко прекъсване показва, че съзнанието не е будно. Истинският адепт, истинският ученик при никакви изпитания, при никакви болести не прекъсва съзнанието си.

Много от окултните ученици от най-стари времена до днес продължават да се съблазняват. Някои от учениците на Христа не повярваха във Възкресението и се усъмниха. Причината за съблазните, за съмненията се крие във вътрешните ограничения на човека; вътрешните ограничения пък представляват предмет на дълбоки изучвания. Човек трябва да дойде до положение да не се прекъсва съзнанието му и да седи над мъчнотиите в живота; който е постигнал това, той е силен човек. Онзи човек, на когото съзнанието се прекъсва, прилича на малките деца, които искат да прескачат големи трапове. Какво правят те – засият се, дойдат до трапа, уплашат се и се върнат назад; ако някой поиска да им подаде ръка, те не приемат, страхуват се и не вярват на никого – съвременните хора са толкова напласнени, че са изгубили доверие един на друг. Защо хората са изгубили вяра един в друг – защото слагат за мостове сламки вместо греди и след това искат да убедят хората, че ако минат по сламките, никаква опасност не ги чака. Всеки, който е повярвал на техните думи, дълго време е носил последствията на своето лековерие. И днес, когато някой човек не се поддава на философиите на хората, има право. Питат го после:

– Ти не вярваш ли в Господа?

– В Господа вярвам, но в твоята философия, подобна на мост от сламки, не вярвам.

– Ами нали Господ е създал сламката, защо не вярваш в нейната здравина?

– По-скоро вярвам, че крила могат да ми израснат, отколкото вярвам, че мога да мина през мост от сламки –

ако искаше да ме прекара през такъв мост, Бог щеше да ме направи лек като мравка. Щом Бог ме е създал човек, Той е предвидил за мене друг мост, не от сламки.

Следователно, когато разисквате, когато философствате, внимавайте в изводите си. Казвате: „За Бога всичко е възможно“; вярно, за Бога всичко е възможно, но какво трябва да се разбира под думата *всичко*? За Бога е възможно всичко разумно, но не и неразумното. Бог никога няма да застави човека да мине през мост от сламки, Бог никога няма да застави човека да краде, за да завърши училище – кражбата не влиза в методите на правия път. Да краде човек, това значи да взема от благата, предвидени за друго; крадецът нарушава установения ред на нещата – той не дочаква времето, за да получи благата, които са определени за него, но прибързва да ги получи и в това прибързване ги взема от друго, не чакайки естествения им път. Когато разбере това, човек никога не си служи с кражба, но за да дойде до това разбиране, съзнанието му трябва да се пробуди.

Много окултисти и теософи²² са писали за кражбата, но те имат различни разбирания по този въпрос; те не са разглеждали само въпроса за кражбата, но и много други, пред които трябва съзнателно да се пристъпва – защо? Защото както са разгледани, те не представят обикновена захар за ядене и за подправки, но захарин, който трябва внимателно да се употребява. Захаринът е 500 пъти по-сладък от обикновената захар, вследствие на което е необходимо да се разтвори в много вода, за да се използва; по същия начин, когато някой от тия окултисти говори за вечността, за да не се уплашите, вие трябва да разредите във вода неговата философия.

Един виден астроном пожелал да проникне само за момент във вечността, да види какво нещо е вечност. Той дълго време се молил на Бога да му се даде тази възможност, докато най-после молитвата му била приета – Господ казал на един Ангел да извади от тялото на астронома човешкото съзнание и човешкото сърце, да остави тялото му на Земята и като дух да го разведе из Вселената. Като

разбрал, че молитвата му била приета, астрономът се зарадвал и благодарил на Бога. Ангелът го взел и понесъл из пространството; така пътували от една система на друга, от един свят на друг, от едно слънце на друго и т.н. и най-после астрономът запитал Ангела:

- Няма ли край това нещо?
- Няма край, ние едва сме започнали пътуването си.
- Я тогава ме върни на Земята, не мога вече да издържам – това не е за мен; не ме интересува вече въпросът за вечността.

Казвам: че нещо не е интересно за нас, не значи, че не е интересно за други същества – има високо напреднали същества, които биха използвали тази разходка разумно. За да дойдат всички хора до високо съзнание, Невидимият свят работи усилено върху тях, приготвява ги. Едно се изисква от човека – да има Любов към Бога; при това положение където застане, човек всякога ще има близки, които ще го обичат. В света няма по-страшно нещо от самотата.

Представете си, че както сте сега непригответени, някой Ангел ви понесе и остави между Земята и Слънцето – какво ще правите там, какво ще бъде положението ви? Вие мислите, че ще паднете; няма да паднете, но ще останете в пространството. Благодарете, че сте дошли на Земята, че живеете всички заедно като пчели в кошерите си. Когато кошерт се развали, пчелите се разпръсват; когато царицата на кошера умре, останалите пчели постепенно умират. Хората живеят в кошери като пчели, но за да се развиват правилно, те трябва да спазват законите на своите кошери. Една основна, свещена идея поддържа живота на кошерите, в които хората живеят; щом тази идея изчезне, с нея заедно и кошерт се разнебитва, а щом кошерт се разнебити, други пчели дохождат отвън и разграбват меда; докато едни от пчелите умират, други се разпръсват и отиват в чужди кошери, а трети се роят.

И тъй, кошерт трябва да се размножава, трябва да се рои. В Божествения свят кошерт не се разделя при рое-нето, но става все по-голям. Тази е една от задачите, коя-

то съвременните хора, пък и вие, като ученици, трябва да разрешите. Когато се отглеждат и възпитават деца, между майката и децата трябва да съществува хармония, иначе при първа възможност в кошера на семействата ще става роене, което ще се разреши с разделя на децата от майката. Ако в семействата съществува хармония, майката ще влиза във връзка с Разумни същества от висока йерархия, които ще ѝ помагат при възпитанието на децата; няма ли хармония в семействата, майката ще влиза във връзка със същества от ниска йерархия, които ще я спъват при възпитанието на децата. Същият закон се забелязва и при избиране на приятели – ако за приятел изберете човек, с когото се сходжате по ум и сърце, вие ще влезете във връзка с Разумни същества от висока йерархия; ако приятелят ви е със сърце и ум от нисък уровень, вие ще се свържете със същества от ниска йерархия.

Като знаете този закон, ще бъдете внимателни, защото от връзките, които правите на физическия свят, вие или ще се понижите, или ще се повдигнете – затова и в Писанието е казано: „Лошите общества развалят добрите нрави“. Общението с лоши хора разваля доброто в човека, ето защо учениците на окултните школи от древни времена досега са употребявали от половин до един час време за размишление, за медитиране, за да се свържат с Разумни същества от Невидимия свят.

Какво нещо е *медитация* – размишление върху хубави, красиви неща, които повдигат ума и сърцето на човека и по този начин го свързват с по-висок, по-възвишен свят от този, в който се движи. Като медитира, човек първо трябва да се спре върху своите добри страни, а после върху лошите с цел сам да ги изправи; като работи съзнателно върху себе си, човек лесно може да се коригира, да изправи изопачените страни на своето съзнание. Като се изправяте, вие постепенно внасяте в себе си весел дух – дух на свобода; докато не стабилизирате възгледите си, вие всякога ще се поддавате на хората, ще се колебаете, ще губите свободата си и кой каквото ви каже, ще се чудите как да разберете това.

Щом се колебае за нещо, щом не можете да го разберете, това показва, че е станало прекъсване на съзнанието ви. Прекъсването на съзнанието може да се представи с права линия, която в началото и в края е дебела, а в средата – тънка; на това се основава графологията – когато някой се колебае, когато губи самостоятелността си, почеркът му се изменя: линиите стават тънки, несигурни. От почерка на човека може да се определи характера, състоянието, професията му и т.н.; като разглеждате почерците, можете да кажете дали даден човек е философ, поет, музикант, художник или писател.

Изкуството да се чете характера на човека по почерка се дължи на известен биологически закон. От вибрациите на човешкия мозък се определят състоянията и характера на човека: когато е сит, доволен в живота си, човек пише по-дебело, линиите са удебелени; когато е гладен, незадоволен в нещо, линиите на буквите му са тънки, изтънчени. Като правите различни опити в това направление, ще видите, че гладът се отразява не само върху почерка на човека, но и върху вкуса му към музиката. Дръжте някой разположен човек няколко дни гладен и след това идете да му посвири малко; ако го питате какво желае да му изсвири, той веднага ще каже: „Щом си дошъл да свириш, изсвири ми някое парче с материален, с физически характер; не ми се слушат идеални работи“; дайте му след това да напише нещо и ще видите, че линиите в него са тънки, слаби, без удебеляване.

Следователно при сегашния живот на Земята човек трябва да започне от видимото, от материалното, и постепенно, крачка по крачка, да върви към невидимото, към идеалното, към духовното. Да правите добро, да се жертвате за другите, да помагате на по-малките, да ги учите – това са неща, които се отнасят към Идеалния свят. Всеки има желание да прави добро, да помага на по-малките от себе си, да ги учи, но той трябва да знае как да направи това – за тези неща се изисква вътрешна подготовка, вътрешно знание.

Мнозина искат да познаят Христа, но не знаят как да се домогнат до това познаване. Чудно нещо – от две хиля-

ди години насам се говори за Христа, а хората още не Го познават. Как може ученикът да се представи пред учителя си – като учи; достатъчно е ученикът да учи добре, за да го намери учителят му и щом го намери, ученикът започва постепенно да го познава. Тъй щото когато ученикът изучава предметите, които учителят му преподава, той влиза освен във външна, но и във вътрешна връзка с учителя си.

Следователно, когато искате да бъдете обичани от Бога, вие трябва да живеете според законите на Божествения живот. От вас не се изисква да разберете работата и проявите на Бога във всички светове и слънца, достатъчно е да проникнете в онзи малък кръг на дейността Божия, която можете да схванете със своето съзнание – в това отношение вие трябва да бъдете като децата, да сте доволни от малкото. Щом искате да познаете Бога и Христа, трябва да вземете участие в тяхната работа в най-малък размер, в кръга на вашите възможности. Ако нищо не правите за Бога, за Христа, по никой начин не можете да Го познаете. Мнозина искат първо да получат блага от Господа, а после да повярват в Него; всъщност законът е обратен: първо трябва да повярвате, а после ще получите блага. Питам: какви блага можете да очаквате, когато предварително вече сте получили най-голямото благо – живота?

За следния път всеки от вас да напише един стих или едно изречение с най-красив почерк.

Ако пишете азбуката внимателно, бавно, спокойно, ще видите, че всички букви не са еднакво красиви – буквите А и Б са красиви, но буквите В, Г, Д, Ж не са толкова красиви. В бъдеще новите краснописци ще обръщат внимание на движенията, които ръката прави при изписване на буквите – движенията на ръката оказват влияние върху мозъка, върху нервната система на човека; ако движенията при написване на буквите са правилни, те се отразяват благоприятно върху паметта, върху развиването на ума – те развиват мекота и стабилност на човешкия характер. Изобщо всички движения, които човек прави, определят неговото състояние, както и характера му: срещате един човек с наведена глава, едва влачи краката си – по движе-

нията на този човек съдите, че той е изгубил смисъла на своя живот; ако срещнете човек, за когото животът има смисъл, ще видите, че той върви смело, с изправена глава, със сигурна стъпка.

Сега ще ви дам едно *упражнение* за усилване на паметта. Които имат силна памет, те са свободни да не го правят, а онези, на които паметта е слаба, ще го правят в продължение на един месец. Управнението е следното: ще сложите ръцете си на кръста, след това ще вдигнете десния си крак и ще го допрете колкото може по-нагоре на бедрото на същия крак; през това време ще стоите само на левия крак; после ще свалите крака си и ще направите същото упражнение с левия крак. Така ще правите ту с десния, ту с левия крак в продължение на десет минути. Това упражнение развива стабилност, устойчивост на организма, а също така оказва влияние и върху паметта.

Ако искате да имате резултати, правете упражнението редовно. Какво ви струва да отделяте всеки ден по десет минути от времето си за подобрене на своя организъм? Ако доброволно не правите движения, Природата насила ще ви застави, тя разполага с ред негативни методи, чрез които възпитава хората – изпраща болести и по необходимост те правят движения, въртят се в леглото на една и на друга страна. Резултатите на тези движения не са толкова добри, колкото при движенията, които здравият човек прави.

Всяко движение, което правите, трябва да бъде разумно, да има смисъл. В идейния живот всяко движение е разумно. Когато сте добре разположени, движенията излизат естествени; щом изгубите разположението на духа си, движенията започват да стават неестествени. Като правите движения, не се страхувайте, че ще направите повече или по-малко, отколкото трябва – броят на движенията е точно определен. Движението на ръката означава волев импулс; ако това движение е правилно, то събужда красив подтик в човека.

Баща имал син, който следвал в странство. Един ден синът пише на баща си писмо, бащата отваря писмото,

чете, вижда се в него, но нищо не може да разбере. Писмото е писано набързо, едни от буквите са нагоре, други – надолу, остри, тълести като йероглифи – това е неразбраното писмо в живота. Когато обичате някого, вие пишете красиво, отчетливо, чисто, не бързате; вземате хубаво перо, чист лист, хубаво мастило и тогава пишете – по всички правила на етикета. На баща си пишете: „Татко, искам да изпълня желанието ти, но...“; на възлюбения или на възлюбената си пишете: „Добрият живот носи щастливи минути“. Питам: как трябва да напишете писмото на баща си? На баща си ще напишете едно красиво писмо, да се чете добре, разбрано; като го прочете, бащата трябва да остане доволен.

И ние всеки момент пишем писма до Небето – всяка наша мисъл, добра или лоша, е писмо, отправено до Небето; всяко наше разсъждение върху известен въпрос не е нищо друго, освен писмо, изпратено до Небето. Ако мисълта ни е красива и разсъждението право, ние сме доволни от това писмо; тогава го затваряме в плик, подписваме се и го изпращаме в пространството. Вие написвате на баща си писмо със следното съдържание: „Любезни татко, намирам се при лоши условия – работа нямам, гладен и бос ходя. Важно е при това, че не зная коя е причината за положението, в което съм изпаднал. Ако можеш, пиши ми нещо по този въпрос“; изпращате писмото и чакате отговор.

Понеже нещата са наредени разумно, Невидимият свят ви е поставил при тези условия с цел да ви възпита; по някакъв начин той ще ви изпрати една мисъл, чрез баща ви или чрез друг някой, от която ще научите защо сте поставени при неблагоприятни условия на живота. Щом се домогнете до причината на вашето положение, вие постепенно започвате да се коригирате и положението ви се подобрява. Чрез изпитания и страдания човек намира мястото, което му е определено в живота. Днес последните са заели първите места, а първите – последни. Който иска да бъде пръв на Небето, като слезе на Земята, трябва да заеме последно място; ще се впрегне на работа,

ще учи и по този начин ще намери причините за противоречията в своя живот – това е задача, която всеки човек трябва да реши.

Като ученици, у вас трябва да се събуди желание да разбирате Живота; щом разберете Живота, тогава и науката, и изкуствата се осмислят. В науката, в изкуствата, във всички отрасли на Живота участва човешката мисъл; щом е така, човек непременно трябва да се интересува от Живота (разбирам от съзнателния, добрия Живот). Щом живеем добре, ние изразяваме Божествения живот в себе си – без този Живот няма мисъл, без този живот не можем да влезем в общение с разумните, с напредналите същества. За да влезем във връзка с мисълта на някой велик писател или учен, ние трябва да носим в себе си Великия живот, Животът на Бога – само при това положение можем да разберем каква е била интимната мисъл на този велик човек. Тази мисъл не е само негова, тя се е носила от векове насам, минавала е през много улове, разработвала се е, докато най-после е излязла от перото на този учен в стройна красива форма, за да просвещава умовете и сърцата на хората. За това се изисква още и любещо сърце, пълно с Любов, с обич – тогава ще ви се разкрие дълбокият смисъл на всяка прочетена дума, ще разберете при какви условия е работил този учен и защо си е послужил с една или с друга дума.

Когато е писал своите *Послания*, апостол Павел е употребявал някъде неопределена форма; той е бил учен човек, което показва, че е правил това съзнателно, а не произволно. Много филолози и досега не могат да разберат защо си е служил с неопределена форма; щом си е служил с тази форма, той имал някаква идея. Затова всички трябва да работите – да влезете във връзка с великите, с учените хора на миналото, да разберете интимната мисъл, която ги е заставяла да пишат по един или по друг начин; това се постига с подобрение на живота, с внасяне в него на елемента на Любовта.

Човек трябва да обича – какво? Той трябва да обича красивото, Великото в света и към него да се стреми. И

грозното може понякога да се обича, но само дотолкова, доколкото е контраст на красивото; злото може да се обича само като контраст на Доброто; омразата може да се обича само като контраст на Любовта. Който има изобилна Любов в себе си, той може да обича и омразата, и злото, и грозотата – какво означава това?

Когато обичате някого, вие го обичате и с недъзите му, и с погрешките му – всичко му обичате; когато не го обичате, и най-малкия недъг в него, и най-малката запетая са в състояние да ви отдалечат от този човек – това опорочава живота ви, нарушава чистотата на вашата Любов. Затова и Писанието казва: „Да възлюбиш Господа Бога твоего с всичката си душа, с всичкия си ум, с всичкото си сърце, с всичката си сила. Да възлюбиш ближния си като себе си“; значи първо ще възлюбиш Бога, след това ще възлюбиш ближния си – човека.

И тъй, когато Божествената Любов се прояви у нас, ние казваме, че Бог е проява на тази Любов; когато пък ние проявяваме своята любов в Божествения живот, тогава Бог проявява Любовта Си към нас. Следователно ние ще проявим своята любов в Божествения живот, а Бог ще прояви Своята Любов в нашия живот – това е великото в света, това е задача за разрешаване. Значи ние трябва да разрешаваме Божествената Любов, да проявяваме Бога в себе си, а Той трябва да проявява нас в Себе Си – по този начин ще има допирни точки между Божествения и нашия живот, само така ще разберем разликата между Божията Любов и нашата; така ще се създаде вътрешна връзка, вътрешна хармония между двата свята и тази връзка ще осмисли живота на хората и ще ги сближи.

Следователно, ако искате да създадете връзка с някой човек, вие трябва да намерите в него поне една добра черта, която винаги да държите в съзнанието си – по този начин и вие, и той ще проявите Любов един към друг; това е приятелство, това е Любов към ближния. Не е нужно човек много да говори, за да създаде приятелски отношения с някого – многото говорене забулва Истината. За да

се домогне до Любовта, човек трябва да постави за основа на живота си такива максими, такива правила и закони, които да имат резултати. Всеки Божествен закон, приложен в живота на човека, произвежда буря, която или ще го повдигне, или ще го разруши; за да не пострада, човек трябва да върви в съгласие с този закон, да не му противодейства. Не може ли без бури? Не може – защо? Когато влиза в гъста материя, каквато е човешкият живот, Божественото среща голямо съпротивление, вследствие на което частиците на тази материя се раздвижват силно, сгорещават се и се образува голяма топлина, от която тялото или ще се стопи, или трябва да направи усилие да си пробие път.

Ето защо, когато тръгне в Божествения път, човек не трябва да спира, да се колебае, да се съмнява; той трябва да върви напред с бързина, която да преодолява всички препятствия. За последствията не мислете; щом сте влезли в Божествения свят, страхът трябва да отстъпи, да излезе навън. Така е било с мъчениците християни – когато ги заковавали на кръста, когато ги слагали на кладата, те пели и славели Бога; идея са имали тези хора. Който носи в себе си Божествени идеи, той не страда. Изобщо в човека страда низшето, но щом Божественото, Висшето съзнание в него се пробуди, той повече не страда. Докато е в ада, човек страда; щом влезе в Рая, страданията му изчезват. Човешкото съзнание носи страдания, Божественото съзнание носи радости.

Когато работите върху себе си, правете наблюдения коя е първата дума, с която започвате деня. Записвайте всяка сутрин коя е първата дума, с която се обръщате към другите. Като се събуди от сън, някой казва: „Донесете обувките ми!“ или „Донесете дърва и запалете печката!“; друг казва: „Чакай да видя какво имам в кесията“; детето пък казва: „Мамо, хляб искам!“ – всеки човек започва деня с някаква дума или с цяло изречение, но интересно е да направи наблюдение върху себе си поне в продължение на десет дена с какви думи ще започва своята реч. Не само това, но правете наблюдения каква ще бъде първата дума,

с която ще посрещнете някой свой приятел или своята жена, или дъщеря си. Онези от вас, които са по-свободни, нека направят това наблюдение върху себе си, да видят с какви думи започват деня. Това упражнение ще държи съзнанието ви будно поне за десет дни.

Като правите тия упражнения, не мислете, че ще влезете в разрез със своите знания, не; знанията, които сте придобили, могат само да ви радват, обаче трябва да знаете, че освен знанията, до които човечеството е дошло, има и други, за които човек трябва да се приготвя по ум, по сърце и по воля. Упражненията, които се дават в Школата, са приготвление на вашите органи за възприемане на бъдещото знание.

Всеки ден носи ново знание със себе си и човек трябва да развива своята чувствителност, за да възприема това знание. Първото нещо, което се изисква от човека, е да бъде доволен от живота си: ставаш сутрин – бъди доволен, че си станал; боли те единият крак – бъди доволен и благодари, че само единият крак те боли, а не и двата; ако те болят краката, благодари, че поне ръцете не те болят; ако те болят ръцете и краката и не можеш да станеш от леглото, благодари, че можеш да се молиш. Като се молиш четири-пет часа, ще се развърже едната ти ръка; като се молиш още четири-пет часа, ще се развърже и другата ти ръка; след това ще се развърже единият ти крак, после – вторият, няма да забележиш как ще се развърже тялото ти и ще станеш от леглото си здрав, доволен, че можеш да се молиш на Бога така, както никога не си се молил.

Не са лесни тези упражнения, те изискват воля, усилие. Мъчно е човек да бъде благодарен, доволен при всички условия на живота си, но трябва да работи в това направление, да развие тази черта в себе си. Мнозина дават външен израз на доволство от условията си – те се усмихват и казват, че са благодарни, но това е привидно. Човек вътрешно трябва да бъде доволен, вътрешно трябва да се усмихва, сам със себе си да разговаря, да разсъждава и да се запитва: „Защо не съм доволен и благодарен от положението си?“.

Толстой дава един разказ, в който представя разбирането на съвременните хора за християнството. Двама братя разговаряли помежду си по въпроса за Христовия закон. Единият от тях казал: „Христовият закон – законът на любовта, се изразява в готовността на човека да приеме всичко в живота си с любов, с търпение, без никаква критика, без никакво роптание“. Представете си, че някой благочестив човек е прекарал цели 20 години в пустиня в пост и молитва, в служене на Бога и след това слиза в света да помага на хората. Потропа на една врата – не го приемат; потропа на втора врата – не го приемат; потропа на трета, на четвърта – пак не го приемат; сто-тици врати обиколи, но никъде не го приемат. Ако при това положение този човек се обърне към Бога с молба да го упъти там, където се нуждаят от него, и благодари за тези изпитания, без да роптае, без да се огорчава, той е постъпил по Христовия закон; след това Бог ще го упъти към онази врата, където ще го приемат с благодарност. Започне ли да роптае, да съди, да критикува хората, че не са внимателни, не са добри, този човек е далеч от Христовия закон, той не може да се нарече християнин; това е мъчение, а не страдание. Съвременните християни минават през същия изпит, но като не са готови за него, те се мъчат. Онези християни, които са минали този изпит, не се страхуват – те гледат на него като на книжен нож; за тях изкушенията в света не са нищо друго, освен миражи, които постепенно се разсейват, затова душите на тия хора са свободни като птички във висините.

На ученика е нужно и самообладание. Чрез самообладание той развива своя ум, своето сърце и своята воля; от друга страна, то помага за усилване на паметта, за подобрене на физическото му здраве, за подобряване на отношенията между приятелите му. Човек трябва да прави усилия, да работи съзнателно върху себе си, за да развива самообладание – без това качество той не може да прогресира.

За следния път напишете по едно изречение или по един стих, но красиво, чисто и се подпишете на листа.

Ще бъдете смели, решителни, ще бъдете като автори; тази работа ще бъде като конкурс, на който ще получите премия. Древните гърци са устройвали игри, надбягвания, на които само един е получавал награда – венец; считайте, че и на вас ще се даде от Невидимия свят такъв венец, затова гледайте да напишете нещо хубаво, което да задоволи самите вас. Като напишете изречението, прочетете го няколко пъти и ако не ви хареса, не го късайте, но сложете този лист настрани и като отидете на Витоша, изгорете го. Друг път ще ви дойде по-хубава мисъл. Докато не останете доволни от мисълта, която сте написали, не спирайте; пишете една, втора, трета мисъл, докато се установите върху тази, която най-много ви хареса – може би тази мисъл ви е предадена от някое Възвишено същество. Вие трябва да зачитате всяка мисъл, всяка идея, която минава през ума ви, макар и да не ви харесва много. Често децата могат да изнесат по-хубави мисли от възрастните. Затова се стремете да уважавате и почитате всичко хубаво, което човешката глава може да роди.

Ще ви дам един съвет относно космите, които падат от главите ви при ресане. Когато се решите, не хвърляйте космите си, а ги събирайте в торбичка; като съберете повече, занесете ги на Витоша и там, на някой чист камък, ги изгорете. Нека пепелта от космите се разнесе из въздуха, за да се оплодят идеите, които са минали през главите ви.

Сега ще кажете: „Защо трябва да горим космите си, а да не ги хвърляме – какво ли се крие в това?“. Не чоплете Божественото – ако чоплите, ще го изгубите и после ще съжालявате, защото не можете вече да го върнете. – „Ами какво ще кажат хората?“ За вас е важно какво Бог ще каже, а Той никого не съди; казано е за Бога: „Отец никого не съди“. Кой съди тогава – Той е предоставил това на синовете Божии, значи ние сами себе си съдим: като сравняваме нашите работи с Божиите, не ги харесваме и започваме да се съдим. Обаче Бог лесно изправя нещата – достатъчно е да духне веднъж, за да изправи всичките ни погрешки; за Него всичко е възможно.

Сега в резюме ще кажа следното: не чоплете Божественото в себе си; не се обезсърчавайте; изправяйте недъзите си разумно; не слагайте излишен товар на гърба си!

*Бог царува на Небето, Бог царува в Живота.
Да бъде името Му благословено!*

8. лекция, 14 декември 1927 г., София

БЛАГОТО НА ЧОВЕКА

*Бог царува на Небето, Бог царува в Живота.
Да бъде името Му благословено!*

Размишление.

Даде се песента Имаше човек, изпратен от Бога.

Чете се темата Подбудителната причина на движението.

Сега ще се спра върху думата *благост*, *благо*; питам: може ли благо на един човек да бъде благо за всички хора? Може ли благо на човека да бъде благо на животните – не може. Може ли благо на Висшите същества да бъде благо на човека – не може; наистина, благо на един Ангел не може да бъде благо на човека. Това показва, че между всички същества са поставени линии, които разпределят благата им. Съзнанието на всички същества е строго разпределено, то върви по свой път, с определени входи. Съществуват три входа, през които минава съзнанието на човека: те са сърцето, умът и волята – това са пътища, чрез които хората общуват. Когато хората се обичат, тогава благата им могат да бъдат общи. Където има Любов, там има блага; където няма Любов, никакви блага не съществуват. В безлюбието всяко същество живее за себе си. Забелязано е, че когато Любовта отсъства, човек говори изключително за нея; тогава той говори за постигане на свои лични интереси, за подобрене на своя живот. В такъв случай можете ли да изчислите колко души в София се интересуват лично от вас или колко хора от цялото човечество се интересуват от вас? Да се интересува човек от вас, това значи да взема участие в живота ви.

Като наблюдавам живота на съвременните хора, като изучавам разбиранията на религиозните хора, намирам, че те искат Бог да взема пряко участие в техния личен живот – те се чудят защо Бог не ги освободи от страда-

нията им, а ги е оставил на произвола на съдбата. Като се натъкват на страдания, хората започват да се сравняват помежду си, да казват, че на еди-кого си са дадени повече знания, повече богатства и здраве, че няма Правда в света и т.н.; изобщо, хората са склонни да критикуват Божествения план – в това отношение те приличат на ония палави, немирни деца, които удрят главите си в стените. Не, това не разрешава въпросите. Вие задавали ли сте си въпросите защо приятелите ви трябва да се интересуват от вас или защо Бог трябва да се интересува от вас? Онези, които са разрешили този въпрос, разбират законите и се развиват правилно; които не разбират законите, мислят, че в Природата, както и в Живота, съществува произвол. Като не разбират законите, те се намират в противоречие със себе си, вследствие на което страдат – те са в положението на пътник, който се е заблудил в тъмна гора през мрачна нощ и мисли, че всяко дърво, в което се спъне, е поставено нарочно, като препятствие в живота му, и като се удря от дърво в дърво, той се чуди как никой не му влияе в положението, никой не разбира страданията му.

При големите страдания и противоречия човек изпада в един лабиринт, където всичко е заплетено, но той трябва да знае, че тук именно действат Разумни същества. Учените обясняват страданията със същите закони, които съществуват и в Природата – в Природата съществуват горещина и студ, веят силни ветрове, бури, циклони, но често появява лек, приятен зефир; в природата става смяна на енергиите, смяна на теченията, които се изразяват в живота като радости и скърби, приятности и неприятности.

Учените дават различни мнения за магнетичните и електричните течения в атмосферата. Една научна теория поддържа, че Слънцето не е с еднаква температура навсякъде: от единия полюс се отделя енергия, подобна на електричеството, и когато тази енергия докосне Земята, настава студ; от другия полюс се отделя енергия, подобна на магнетизма, и когато тази енергия се докосне до Земята, настават горещини. Ако запитате защо единият полюс на Слънцето отделя електрична, а другият – магнетична енергия, няма

да ви се отговори. Защо? На някои въпроси не може да се отговаря; в някои отношения съвременните хора са като децата – не на всичко трябва да им се отговаря.

Едно научно твърдение казва, че ако човек може да си отговори на всички въпроси, които го интересуват, от него нищо няма да остане – той ще се разруши, ще се превърне на пара и ще изчезне някъде в пространството. За да живее човек на Земята, Провидението казва: „Не разрешавай всички въпроси в живота си изведнъж, нека останат някои неразрешени в ума, в сърцето и във волята ти“. Това не е само научна теория, но положителна наука. Що се отнася до двата полюса на Слънцето, единият от които е електричен, а другият – магнетичен, това може да се вземе за предположение, което търпи корекция, но второто положение е научно. И аз мога като апостол Павел да кажа: „Първото е от мене, а второто е от Бога“. Следователно, дойдете ли до второто, кажете: „За да живея на Земята, не трябва да разрешавам всички задачи изведнъж; за да бъда щастлив, не трябва да зная всичко; за да бъда учен, не трябва да разбирам всичко“.

Понякога знанието спира човека в развитието му, а понякога го подтиква към развитие, към придобиване на още знания, на повече наука. От кои хора страда светът, от бедните или от богатите – от богатите; от слабите или от силните – от силните; кой лъже, простият или ученият – ученият. Въпреки това всички искат да бъдат богати, учени, силни. Ученият прилича на човек, който прави баня – като вземе точилката в ръката си, прави от тестото каквото иска.

Като наблюдавам съвременните хора, виждам какви психологически състояния преживяват. Вземете например числото десет – това число показва, че вие имате едновременно десет състояния, пет от които се отнасят към вашия ум и пет – към вашето сърце; можете ли да определите в даден момент колко от тия състояния работят за вашето повдигане и колко от тях ще ви спънат?

Представете си, че ви дойде наум още тази вечер да отидете на Витоша; можете ли да определите ваша ли е

тази мисъл, или е дошла отвън някъде, при това трябва да знаете, ако отидете на Витоша вечерта, ще се ползвате ли, или не. Най-после решавате да отидете на Витоша. Като религиозен човек, като човек, който уповава на Бога, тръгвате за планината с тънки дрехи, недобре екипиран; казвате си: „Щом съм с Бога, от нищо не ме е страх“. По едно време излиза вятър, става студено и вие започвате да се съмнявате дали няма да се простудите – при това положение можете ли да пеете, да бъдете тих и спокоен в себе си? И обратното може да се случи – тръгвате за Витоша, но времето е много горещо, вън температурата е около 35°, а вие сте облечени с дебели дрехи; при това положение можете ли да издържите на тази горещина, без да се страхувате, че ще ви прилошее? Като знаете всичко това, можете ли да определите дали мисълта за отиване на Витоша е ваша, или не? Ако мисълта е ваша, тя ще ви донесе благословение; ако не е ваша, ще ви донесе нещастие. Човек трябва да се наблюдава, да разбира кои мисли са негови и кои не са.

Същевременно той трябва да се наблюдава, да види кои движения в него са естествени – човек трябва да бъде естествен. Например някой иска да измени говора си, но като го измени, говорът му става неестествен; в това време той има две мисли в себе си: иска да измени говора си, а същевременно мисли какви изрази да употреби – тази мисъл вече не е негова – защо? Защото никой никого не може да измени. Никой не е изпратен в света да ревизира и да изправя когото и да е. Да се наблюдава човек, да се изменя – това е свободна професия, която той сам е поел върху себе си.

Каквото и да правите, вие никога няма да разберете кой е праведен и кой – грешен, кое е лъжа и кое – истина. Човек трябва да има на разположение известни максими, с които да разполага при всеки даден случай, ето защо за вас е важно от десет състояния, които имате, да определите кои и колко от тях съдействат за вашето повдигане – ако можете да определите това, вие ще придобиете вътрешен мир, а ако не можете да определите, ще изпитате

голямо безпокойство. Числото десет е мярка за определяне на нещата; нулата представлява условия за развиване на единицата.

Сега ще ви задам въпроса защо трябва да учите. – „За да подобрим живота си.“ Не, нито знанието, нито науката могат да подобрят живота; при сегашните условия науката само улеснява живота, но не го подобрява. Който изучава великите Божии закони и ги прилага, той ще има по-лек, по-сносен живот; който не изучава тия закони, ще бъде изложен на по-големи страдания. В този смисъл истинското знание освобождава човека от страданията, които биха го сполетели, без това знание мъчно би могло да се прекара живот като сегашния, който е пълен с препятствия. Има два вида препятствия: едни са поставени от самата природа, те са естествени; другите са създадени изкуствено, от обкръжаващата среда. Като разполага със знания, човек лесно би могъл да се освободи поне от изкуствените препятствия в живота.

Представете си, че влизате в една гостилница и не познавате гостилничаря, нито как готвят, как обслужват, при какви цени и т.н; при това положение вие можете да излезете от гостилницата с разстроен стомах – защо? Защото не познавате гостилничаря, не познавате готвенето му. Умният човек влиза в гостилница само тогава, когато познава гостилничаря – иначе той ще се излъже. Ще кажете може би, че като се нахраните, от яденето ще познаете гостилничаря; не, тогава ще бъде късно – докато познаете гостилничаря, стомахът ви ще се разстрои. Ще кажете, че гостилничарят ви се вижда добър човек; добър човек е този, който всякога е добър, а не само за един момент. Онези, които не са дошли до това убеждение, казват, че се стремят да бъдат добри; няма защо да се стремите да бъдете добри, вие трябва да проявявате Доброто, а не да се стремите да бъдете добри.

Какво значи да се стремите да бъдете добри – това е сложна психологическа идея. Можете ли да прерисувате картината на някой велик художник – можете, но как? Ще я копирате. Както и да я копирате, тази картина по никой

начин няма да бъде по-хубава от оригинала. Същото може да се каже и за човека – колкото и да се стреми да бъде добър, той никога няма да стане по-добър от оригинала, от своя първообраз. Следователно, за да бъде добър, човек трябва да се върне в своето първично състояние, към своята първична доброта. Колкото да се стремите да направите живота си по-добър, няма да успеете, докато не се върнете в своя първичен живот – първичният живот е оригиналът, а следващите животи са негови копия. Ако трябва да продадете оригинала и копието на една картина, коя от двете ще струва по-скъпо – оригиналът. Вие можете да се упражнявате, да копирате оригинала, но никога не можете да го постигнете. Художникът рисува една велика картина; привилегия е за него да рисува тази велика картина, но каквото и да прави, той не може да я постигне. Мнозина искат да бъдат като Ангелите; добре е човек да бъде като Ангелите, но кой човек на Земята може да има силата на Ангелите, кой обикновен човек може да има интелигентността и чистотата им? Днес няма такъв човек, но в бъдеще ще има. Днес можете само да рисувате, да копирате Ангелите, но не и да станете като тях; ала можете да правите опити, за да видите доколко можете да подражавате на някои техни черти. Каквато и рисунка да направите, това ще бъде за вас придобивка, Невидимият свят няма да ви осъди, напротив – той ще каже: „За днес още не е много добре, но вървете напред, бъдещето е ваше“.

Съвременните хора се измъчват в живота си поради своите криви разбирания. Някой казва за себе си, че не е добър човек – според мен тези думи означават, че този човек не е нарисувал картината си добре; щом е така, нека не се обезсърчава, в бъдеще ще я нарисува по-добре. – „Кой ще чака толкова време?“ От думите на този човек се разбира неговото скрито желание – той иска час по-скоро да нарисува картината, за да я продаде. Кой му пречи да я продаде – иска да я продаде, но никой не я купува, никой не я харесва; щом нарисува една хубава картина, веднага ще се намери човек да я купи. Богатите хора плащат скъ-

по за хубавите картини, обаче за обикновените мъчно ще се намери човек да плати скъпо. Не е ли същото и с музикантите – когато дойде някой велик, гениален музикант, всички отиват да го слушат, веднага му дават най-добрия салон на разположение и всеки се счита щастлив, че е могъл да го чуе; ако пристигне някой обикновен музикант, колкото и да обикаля салоните, навсякъде слуша едни и същи думи: „Салонът е зает“. Същото може да се каже и за вашия живот.

Една мярка съществува за нещата. Животът на хората не върви добре, понеже са попаднали в една област на вечно съмнение, където живеят всички фалирали души – тази е причината хората да говорят за своите разочарования. Мнозина от вас са навлезли в същата област – в областта на съмнението, и виждат всичко наопаки – каквото и добро им се направи, те виждат в него само лошото; където и да отидат, все ще се натъкнат на някакви противоречия. Опасна зона е съмнението. Който се съмнява, той прилича на човек, болен от треска – каквото и ядене да дадете на трескавия, той все ще каже, че е горчиво, но щом треската мине, приема същото ядене с удоволствие, с голям апетит. Каквото и ядене да дадете на болния, той ще намери, че му липсва нещо. Като ви наблюдавам, виждам, че и някои от напредналите ученици са нагазили в тази опасна зона до пояс и се мъчат, не могат да излязат оттам; казвам: излезте час по-скоро от тази кал! Не мислете, че можете да разрешите въпроса за съмнението; докато сте в калта, нищо няма да разрешите. – „Как да излезем от тази кал?“ Хванете се за въжето, което ви се подава – въжето представлява Вярата, която може да ви спаси, единственото спасение е в това въже. Докато излезете на повърхността, ще се кривите на една, на друга страна, но не се излиза лесно от областта на съмнението. Колко светии са плакали от тази кал!

Сега, като говоря върху съмнението, казвате: „Какво ли е писано по този въпрос в Библията и в Евангелието? Как да разберем този въпрос?“. Каквито и коментари да правите върху съмнението или върху въпросите, които

разглеждам в беседите си, вие нищо няма да постигнете; само аз мога да правя коментари върху думите си. Когато говоря, имам предвид само един морал, който се заключава в следното: на първо място поставям Бога, на второ място – ближния си, а на трето място – себе си; от това гледище изнасям всички въпроси, всички положения. Бог представлява главата на човека, ближният – неговото тяло, а аз – краката и ръцете, с които оперирам навсякъде; следователно ближният държи главата, а аз нося цялото тяло и работя за него. Ближният може да разполага с главата, но без моите ръце и крака той нищо не може да направи; също така ръцете и краката нищо не могат да направят без сърцето и белите дробове. Така трябва да се разсъждава, за да имате права философия за Живота. Ако нямате една положителна идея в живота си, вие нищо не можете да направите; дали сте търговец, учител, свещеник, майка или баща – не званието определя вашия живот. Животът на всички хора се определя от онази велика, постоянна идея, която те имат за Бога; тя движи хората напред, прави ги устойчиви, като им дава условия за растеж и развиване.

Често слушам хората да се произнасят, че някои неща в живота представляват проза, а други – поезия. И прозата, и поезията са необходими за строежа на човешкия живот: прозата е нужна за създаване и обработване на полета и долини в човека, тя е необходима за човешкото сърце; поезията е необходима при създаване на планини в човека, тя е нужна за обработване на човешкия ум. Науката е необходима за създаване на градовете в човека, а философията специално – за устройване на обществения живот в човека. От това гледище човек трябва да се занимава и с наука, и с философия, и с музика, и с изкуства – всички тия неща допринасят нещо за развитието на целокупния човек.

Като знаете тези неща, бъдете внимателни едни към други, не се присмивайте на онзи, който е попаднал в калта на съмнението – всеки ще мине през него; турците казват: „Не се смей на съседа си, за да не дойде същото и

до твоята глава“. Когато беше в Гетсиманската градина, Христос се обърна към учениците си с думите: „Молете се, за да не изпаднете в изкушение!“; знаете ли какво беше положението на Христа тогава? Той се намираше в голямо затруднение и трябваше правилно да реши въпроса, Той се намираше пред задача, от която зависеше благосъстоянието на цялото човечество – затова казва: „За този час дойдох на света“. Голямо напрежение прекара Христос, но реши задачата си правилно.

Следователно, когато се намирате пред голямо затруднение, знайте, че не сте сами. От вас се изисква да издържите докрай – щом издържите, помощта ще дойде и тогава ще разберете, че не сте били сами; ако се усъмните и започнете да казвате, че Бог ви е забравил, че хората не ви обичат, вие сте на крив път. Каквито и изпитания да ви дойдат – сиромашия, болести, изкушения – дръжте се за Бога; речете ли, че може и по нечестен начин да живеете, вие сте пропаднали. Изкушения и съблазни ще дойдат, но ако имате Вярa, ще издържите.

Като говоря по този начин, мнозина ще помислят, че имам някого предвид; никого нямам предвид – изнасям законите, с които Невидимият свят си служи. Всички минават през изпитания; защо и за какво са нужни изпитанията не е важно – това е тайна, която обикновеният човек не може да разреши. Изпитанията ще минат и ще заминат, но вие не трябва да се смущавате; съмнението неизбежно ще дойде, но вие не трябва да го държите дълго време в себе си.

Един ваш приятел ви е обещал, че в понеделник, в девет часа вечерта, ще дойде при вас, за да ви донесе една книга. Вие го чакате да дойде, минава девет, десет часа, но той все още не дохожда и започвате да се съмнявате в него, съмнението вече ви е обхванало. Казвате: „Излъга ме този човек – обещава, а нищо не изпълнява. Не разбирам какво приятелство е това – той трябваше да преодолее всичко, но да изпълни обещанието си!“. Така ще разсъждавате, ако не обичате приятеля си, но ако го обичате, вие ще си кажете: „Случило се е нещо на приятеля ми. Какво

от това, че днес не е дошъл – утре ще дойде, ще ми донесе книгата и ще обясни причината, поради която не е могъл да изпълни обещанието си“. Много причини има, които могат да попречат да се изпълни едно обещание: може да го е хванал някой апаш и да го е развеждал целия ден из града – какво не се случва на човека? Щом разсъждавате така, съмнението ще ви напусне. На другия ден приятелят ви ще дойде при вас и ще ви каже истинската причина за закъснението на книгата.

Ще приведа онзи анекдот за една българка, която каквото говорила, все казвала: „Ако е рекъл Господ“. Една сутрин мъжът ѝ станал рано, взел мотика на рамото си и казал на жена си:

– Жена, отивам на лозето. Ти заколи една кокошка, сготви я хубаво и я донеси на лозето.

– Добре, ако е рекъл Господ, всичко ще направя.

– Рекъл-не рекъл, ще наготвиш кокошката и ще ми я донесеш. Аз отивам на лозето и ще се надявам там за кокошка.

Това било в турско време. Тръгнал той, но на пътя го срещнали турски челебии, вързали ръцете му и така го развеждали целия ден из града. Жена му отишла на лозето, но останала учудена, когато не намерила мъжа си. Вечерта, като се върнал, тя го запитала:

– Къде беше цял ден – нямаше те на лозето?

– Остави този въпрос настрани! Отвори ми по-скоро, ако е рекъл Господ, че съм уморен.

Защо го развеждали челебиите цял ден из града? Защото при започване на работата си не е казал „Ако е рекъл Господ“, или не е призовал Волята Божия на помощ.

Ще ви дам един пример от живота, с който ще обясня какво нещо е Волята Божия. Често политическият живот налага на хората в един град или в цялата държава военно положение, което трае известно време, и тогава поданиците считат, че държавата им се намира в някаква опасност. През това време всеки трябва да има лична карта, която да представя при поискване. Някой казва: „Аз трябва да имам лична карта“ – това е човек, който зачита

волята на държавата, това е човек, който зачита и Волята Божия. Друг казва: „Аз не се нуждая от лична карта, и без нея мога да минавам където искам“ – да, но щом излезе от дома си, стражарят веднага го спира на пътя и му казва:

– Господине, моля, дайте личната си карта!

– Аз нямам лична карта.

– Вървете след мен!

Този господин тръгва след стражаря, който го завежда в участъка. Тук го държат цял ден, проучват самоличността му и вечерта той се връща у дома си изморен, измъчен.

– Къде беше цял ден? – пита го жена му.

– Остави се, човек трябва да има лична карта!

Това значи: човек трябва да зачита Волята Божия. Който е богат, той лесно ще разреши задачата си – ще извади една златна монета, ще я даде на стражаря и ще се освободи от участъка. И това е добре, но не е изгодно, не е практично – ако всеки ден вадиш от джоба си по една златна монета и я даваш на стражаря, твоето движение из града ще излезе много скъпо. Не, всеки трябва да носи със себе си своята лична карта, да не става нужда да отива в участъка. Личната карта или златната монета не са нищо друго, освен знак, с който човек показва, че признава Волята Божия и апелира към нея.

Следователно като ученици, вие трябва да имате любов към учението, за да се справите със съмнението. И ученикът се излага на съмнения, и ученият човек се излага на съмнения, но и единият, и другият трябва да се справят разумно с него – затова от всички хора се изисква Вярата. Като четете Евангелието, ще срещнете ред принципи, които и на времето си, и сега, и в бъдеще ще имат и са имали еднаква стойност. Приложението на тези принципи усилва Вярата на човека. Когато предприеме някаква работа, човек трябва да бъде тих и спокоен – това показва, че Вярата му е силна; щом се безпокои, вярата му е слаба. Това не е упрек, но човек трябва да потърси причината за своята слаба вяра – ако причината за неговата слаба вяра се крие в ума, в сърцето или във волята му, той трябва

да вземе мерки да се засили в това направление. Една от причините за неустойчивостта на сърцето е страхът, а на ума – съмнението. Ученикът трябва да работи съзнателно върху себе си, да се наблюдава, да знае колко от мислите и чувствата, които минават през него, са действително негови и колко от тях са чужди – само по този начин той може да прогресира правилно.

Какво представлява съмнението – съмнението, безверието представляват утайки, които пълнят полето на етерното тяло на човека, както и неговия мозък. Отрицателните мисли на съмнението, на безверието се отразяват вредно върху целия организъм – върху мозъка, върху белия и черния дроб, върху сърцето, върху общата жизненост, вследствие на което нервната система напълно се изтощава и отслабва. Ученикът трябва напълно да се освободи от ненужния товар на съмнението – как ще се освободи? Чрез Любовта; Любовта му трябва да бъде изобилна, за да се проникне от готовността всичко да жертва за Бога.

За онзи, който люби, мъчнотии не съществуват. Аз не говоря за човешката, но за Божествената Любов, заради която всеки е готов да направи всичко – тази Любов носи радост за човека; това виждаме в живота на апостолите, на мъчениците, на великите хора в света – апостолите са били бити, измъчвани, поругавани, но се връщали у дома си радостни и весели, че са удостоени да страдат за Христа, за Бога. Някои от учените, от изобретателите, от носителите на велики идеи в света също са били подлагани на мъчения, но те са знаели, че ако не днес или утре, ще дойде ден, когато тяхното изобретение или тяхната идея ще се приеме. През каквито и изпитания да минавате, важно е да създадете в себе си положителна Вярa.

Като ученици, вие трябва правилно да разрешите въпроса за страданията: когато другите страдат, вие трябва да влизате в положението им, да помагате; когато вие страдате, трябва да носите страданията разумно и без протести. Когато бедният трепери в стаята си от студ, да благодарите, че има възможност да изпита и това страдание; някога е бил богат, радвал се е на топла стая, нека сега

вземе дял от съдбата на сиромаша. Когато богатият седи на топло в стаята си, нека благодари за това на Бога, че има възможност да помага на бедните. Сиромашът, който служи на Бога, и богатият, който служи на Бога, трябва да приемат страданията с благодарност.

Да помагаш на ближния си, това не значи, че можеш да помогнеш на всички. Ако имаш желание хората да не страдат, обърни се към Господа с молба да завърти онзи кран на Слънцето, от който да се разлее топлина за целия свят, за цялата Земя; щом се завърти този кран, топлината се разстила по цялата Земя и всички живи същества едновременно се стоплят. Така се моли светията за хората – той не може да помага поотделно на всеки човек, но се моли за всички и Бог изпраща общо помощта си. Ако тия хора имат да плащат, вие можете да изплатите от дълга им само една десета част, останалата те сами ще си плащат.

Съвременните хора, както и учениците на окултизма, са дошли до опасно положение – те са затънали в областта на свещения егоизъм и мислят само за себе си, за своето спасение и самоусъвършенстване. Житното зърно няма какво да се самоусъвършенства, ябълката, крушата, лозата няма какво да се самоусъвършенстват; светлината и топлината няма какво да се самоусъвършенстват, Любовта, Мъдростта и Истината няма какво да се самоусъвършенстват – всички тия неща трябва да се проявяват, а не да се самоусъвършенстват. Човек трябва да прояви хубавото, красивото, което е вложено в него, а не да се самоусъвършенства; той е дошъл на Земята да прояви Божията Любов – като проявява тази Любов, едновременно с това той ще се развива и усъвършенства. Тъй щото първо ще работите за Името Божие и Неговата слава, после за доброто на своите близки и на трето място за себе си – така вие ще постигнете всичко, каквото желаете; този е правият ред на нещата.

Като говоря така, мнозина ще се натъкнат на въпроса дали са добри, или не; това не е важно, от всички се изисква да бъдете носители на Божията Любов – тази Лю-

бов е в сила да разтопи ония елементи в човека, които са причина за неговите страдания. Тези елементи се противопоставят на Божието влияние, вследствие на което в човека се зараждат ред страдания и противоречия – в този смисъл страданието не е нищо друго, освен голям студ, който обхваща главно психиката на човека. Когато се намери при такива условия, т.е. при температурата на страданието, човек става добър проводник на Божиите мисли и чувства, на Божиите блага. Без страдания човек прилича на пустиня без вода и само страданието е в сила да стопи онези твърди елементи в човека, които не се поддават на влиянието на добрите сили в Природата. Например срещате един беден човек, искате да му дадете нещо; бръкнете в джоба си, извадите една монета, погледнете я, вижда ви се голяма – нещо отвътре ви казва: „Много е това, дай по-малко“; бръкнете втори път, извадите друга монета, погледнете я, намирате, че и тя е много, и най-после извадите една дребна и я давате на бедния. Външно искате да дадете повече, но отвътре нещо не ви позволява; това, което не ви позволява, не е Бог.

Ако слушате Бога, вие ще дадете повече и колкото дадете, ще мислите, че малко сте дали; каквото и добро да направите, ще мислите, че малко сте направили – такова нещо е да живее и да постъпва човек Божествено. Който живее в свещения егоизъм, той се натъква на ред мъчности в себе си – тези мъчности са резултат на излишни енергии в човека, които той не може да впрегне на работа. Този човек прилича на богат търговец, който има много стока, но малко купувачи; вследствие на излишната стока на пазара се явява конкуренция, която става причина за фалит, между търговците се явява гонение, недоволство. За да се избегнат тия лоши последствия, човек трябва да живее с пълна Вяра и упование в Бога, без никакво съмнение; той трябва да се освободи абсолютно от съмнението, което се поражда в неговия умствен свят.

Много от страданията на съвременните хора се дължат на това, че искат да живеят, както те разбират, а при това да заставят Бога да върши това, което им понася. Све-

щено нещо е Бог, Който дава свобода на всички същества, позволява им да правят каквото искат, но не съизволява в техните дела. Той знае как действат законите – знае, че всяка крива постъпка носи своите лоши последствия, които се трупат върху онзи, който я направил. Кое е по-хубаво тогава – да живеете за Бога или за себе си; да се радвате или да страдате; да бъдете богати с Вяра и Любов или да сте сиромаси? За да живее добре, човек трябва да различава нещата; какъвто и предмет да изучава, той трябва да се ръководи от закона на различаването, да следи в себе си как се отразява даден предмет върху него. Ако работата, с която се занимавате, или предметът, който изучавате, уравновесяват силите у вас, те са намясто.

Следователно да живее човек за Бога – това значи да уравни силите на своя организъм. Да живее за себе си – това значи да се самоотравя; това значи да го затворят херметически в тъмна стая, лишен от светлина, от въздух и от вода. Не е лесно да се живее между много хора, но още по-мъчно е да се живее сам. Човек трябва да знае законите как да се хармонизира с обкръжаващата среда; мъчна наука е хармонизирането на душите. Студът ли трябва да се хармонизира с вас, или вие трябва да се хармонизирате със студа? Вие трябва да се хармонизирате със студа – как? Ще запалите печката и ще се стоплите. Значи когато вълн е студено, вътре ще бъде топло, а когато вълн е топло, вътре ще бъде студено.

Едно се иска от ученика – да възстанови своето вътрешно равновесие; ако не успее да направи това, той ще изпадне в положение на пълна индиферентност, при което няма да върви нито напред, нито назад. За да придобиете вътрешно равновесие, вие трябва да си дадете отчет колко от мислите и чувствата ви са ваши и колко – чужди. Ваши мисли са тия, които са ви дадени от Бога – само те могат да ви ползват, те са ваш капитал, с който можете да разполагате; с този капитал човек може да расте и да се развива. Божествените мисли и чувства внасят в човека мир и спокойствие и той може лесно да се справи със студа и с горещината. Който е неспокоен, който се гневи лесно, той

не може да издържа на резките промени на времето; като излезе вън, студът веднага го заставя да се свива. Кога се свива човек – когато страда; кога се разширява – когато се радва. Студът и страданието предизвикват свиване, топлината и радостта – разширяване.

И тъй, от всички се изисква положителна Вярa – без колебание, без съмнение, без страх; от всички се изисква такава Вярa, каквато детето има в майка си, каквато ученикът има в учителя си – ученикът отива на училище, защото вярва, че учителят му ще го научи да чете и пише, ще отвори очите му. Аз говоря за онази Вярa, която има морален характер, а не за вярата, която има характер на физическо подчинение, на физическа преданост.

*Бог царува на Небето, Бог царува в Живота.
Да бъде името Му благословено!*

9. лекция, 21 декември 1927 г., София

КРЪГОВЕ НА СЪЗНАНИЕТО

*Бог царува на Небето, Бог царува в Живота.
Да бъде името Му благословено!*

Размишление.

Ще ви дам следното мото: *Верен, истинен, чист и благ всякога бъди и Господ на мира ще изпълни сърцето ти с всички добрини.*

Какво разбирате под думата *дух*? Когато се говори за човешкия дух, вие разбирате човека в неговата форма; всъщност под думата *дух* се разбира съзнателно движение. Движат се само разумните неща; където няма дух, където няма разумност, там не може да има движение. Следователно мъртвите работи не се движат, движат се само живите, разумните неща. Често се говори, че духът обсебил някого; не, духът не може да обсебва, той може само да движи човека. Тъй щото за да говорите за духа, вие трябва да имате ясна представа що е дух.

Мнозина говорят за душата – що е душа? Под думата *душа* се разбира възвишеното и благородното в човека, т.е. разумното начало в него, което твори и съгражда. Душата не е нещо отделно от човека; в него тя се изявява като принцип, който твори, съгражда нещата и ги пази от разрушаване. Душата представлява мекия принцип в човека, чрез който се изявява Любовта; Духът пък представлява силният, мощният принцип в човека. Духът и душата са в такова отношение помежду си, в каквото отношение са умът и сърцето.

Ако приемем, че душата е подобна на топлината, а духът – на светлината, могат ли те един без друг? Духът е плоскост, върху която душата се отразява. Същото става и със слънчевата енергия – ако слънчевата енергия не срещне на пътя си някаква плоскост или по-гъста среда, която да я отрази, тя никога не би се изявила като светлина и топлина. Докато дойде на Земята, слънчевата енергия

е срещнала в пространството ред плоскости с различни гъстоти, през които се е пречупила неколkokратно. Какви и колко пречупвания е претърпяла слънчевата енергия – това е известно на истински учените, обаче обикновените учени не знаят тия неща, те едва сега навлизат в положителната наука, в науката на Битието. Истински учените знаят, че Земята е обвита в особена материя, която служи като трансформатор на слънчевата енергия, за да я превърне в светлина, която ние възприемаме чрез очите си; част от слънчевата енергия се трансформира в топлина, при температурата, на която нашият организъм расте и се развива. И топлинната енергия претърпява ред пречупвания. Ако един ден трансформаторът на слънчевата енергия се развали, животът на Земята ще изчезне. Това са научни данни, които могат да се проверят.

Много данни има в науката, много учени хора има в света, но малцина от тях са мъдrecи. Например учени, интелигентни хора казват, че Духът обсебил някого и го задигнал – какво разбират те под *обсебване от Духа*? И в Писанието е казано, че Духът задигнал някого – това значи, че Духът, който разполага с мощните сили на Природата, е задигнал някой човек; той може да задигне не само един, а цяло събрание от хора и да ги пренесе от едно място на друго. Ако един асансьор може да задигне стотици и хиляди хора или стотици и хиляди тона и да ги пренесе от едно място на друго, защо Духът да не може да направи това? Духът има знания, той знае законите, с които Природата си служи; той може да трансформира материята, той може и да я поляризира.

Като говоря върху тези въпроси, едни от вас ги разбират по-добре, а други не разбират всичко – защо? Защото не са учени, но искат да бъдат наред с учените и по този начин се поставят на крива основа. Те трябва да знаят, че никога няма да се постигне равенство в знанието; в неравенството именно седи красотата. Всички хора са братя помежду си, но с различни разбирания; и волът е наш брат, но с рога и копита; и птицата е наша сестра, но с човка, с крила и с пера. Като ни срещнат тия по-малки наши

братя и сестри, те бягат от нас, защото не се отнасяме с тях както трябва.

Като дойдат до науката за отношенията, хората се спъват. До едно място и светските, и религиозните хора вървят добре, но като дойдат до ония тънки, деликатни вътрешни отношения, всички спират и казват: „Опасна е тази зона, по-нататък не може да се върви“. Като дойде до това място, майката казва: „Не си струва човек да става майка, да ражда деца“; като дойде до това място, бащата казва: „Не си струва човек да става баща“; учителят пък казва: „Не си струва човек да бъде учител, да учи и да възпитава тия неблагоприятни деца“. Като дойдат до тази зона, всички хора спират и казват: „Не си струва повече да вървим“. Това е зона на замръзване, която непременно трябва да се премине и да се върви напред; зад тази зона има още една, по-опасна, която също трябва да се мине. За да минете благополучно тия две зони, вие трябва добре да се екипирате. Зад тези зони ще влезете в областта на красивия живот.

Като ви наблюдавам, виждам колко често се менят състоянията ви: един ден сте вдъхновени, разположени, готови да обхванете целия свят, а два дни след това отпадате духом, вървите с наведена глава, тежко ви е нещо – защо ви е тежко? Много причини има за това. Преди всичко не сте дишали правилно, вследствие на което е станало свиване на кръвоносните ви съдове, затова мозъчната ви енергия не тече правилно; етерното ви тяло не е в хармония с физическото – тия състояния предизвикват вътрешно подпушване в човека и той започва да се съмнява, да вижда всичко наопаки.

От вашето разположение зависи дали виждате нещата налице, или наопаки. Например купувате си лотариен билет и спечелвате 50000 лева; вземате парите в джоба си и тръгвате към дома си весел, разположен и където кого-то срещнете, виждате все сияещи лица, щастливи, доволни – във всеки човек виждате доброто. Друг някой носи в джоба си 50000 лева и минава през една гора, срещат го разбойници и го обират; като остане без пет пари, където

когото срещне на пътя си, счита за разбойник – този човек вижда навсякъде лошото. Питам: кое от двете положения е право – първото или второто? Добри ли са всички хора, или са лоши? В първия случай всички хора бяха добри, защото вие бяхте добре разположени; във втория случай всички хора бяха лоши, защото разбойниците ви обраха. Значи дали хората ще бъдат добри, или ще бъдат лоши – това зависи от вашето разположение или неразположение.

За да не изпадате в заблуждения, за да не правите криви заключения, вие трябва да проучавате състоянията си. Разположение и неразположение – това са състояния на съзнанието; съзнанието представлява плоча, подобна на светлочувствителната плоча във фотографията, вследствие на което върху него се отпечатват и най-малките промени, които стават в психиката на човека. Когато забележите и най-малката промяна в съзнанието на човека, вие трябва да бъдете внимателни, да не го безпокоите, да не философствате върху това, което той преживява, защото и вие можете да се натъкнете на същото положение въпреки вашата философия, и вие можете да направите същата погрешка. Какво трябва да направите? Дайте пример на човека, за да разбере от вас как трябва да постъпва. Обрали някого – не му казвайте, че Господ е добър, че ще му помогне, че ще се уреди работата му, но ако е беден, а вие разполагате с пари, подпишете му един чек, за да види Божията помощ, изпратена чрез вас; а тъй: че Бог ще му помогне, че работата ще се уреди, че „Аз те обичам“ – това са празни думи, които нищо не струват. Стои пред теб гладен, гол, бос човек, а ти му казваш, че го обичаш; докажи това по някакъв начин – облечи го, нахрани го, задоволи го и този човек без твоите изявления в любов ще разбере, че го обичаш. Гладният да се моли – разбирам; той се моли, за да го нахрани някой. Но ситият да се моли – не разбирам. Трябва ли ситият да се моли за гладния? Не, ситият трябва да повика гладния у дома си, да го нахрани, да го облече, а после може да му поговори малко за Божията Любов. Иначе думи без добри дела създават противоречия в живота.

Следователно преди да учите хората как да постъпват, вие трябва себе си да научите – тази наука е най-мъчна, тя е особен род педагогика, която малцина имат търпение да изслушат, а още по-малко търпение да я приложат. Не е лесно човек да възпита себе си, да си създаде правилна обхода към всички живи същества. Изнасям в беседите си един пример, но вие казвате: „Този пример се отнася за еди-кого си“, друг казва: „Този пример визира мен“ и се обижда; не, примерите, които се дават в Школата, са общи за всички живи същества – те са обиколили и обикалят целия свят с цел да поучат хората и се отнасят до живите същества, а не до мъртвите, не до камъните. Следователно, ако искате да се ползвате от тях, тълкувайте ги в положителен смисъл.

Не е лесно да се възпита човек, да придобие добра обхода, външна и вътрешна. Мъж и жена се скарали – жената казала няколко обидни думи на мъжа, той се ядосал, потъмнял, не може да преглътне тези горчиви думи, носи ги забити като гвоздеи в съзнанието си и не може да се освободи от тях. Срещате този човек на пътя си и се чудите защо не иска да ви поздрави – зает е човекът, бори се с тия обидни, горчиви думи, които жена му е казала; оставете го спокоен, време се изисква, докато асимилира тази отрова в себе си.

Един българин от Костенец Баня²³ имал обичай да понатупва жена си по всички правила на Евангелието. Той наскоро се обърнал към евангелизма, започнал да чете и да изучава Евангелието и като понабивал от време на време жена си, се оправдавал с един стих, според който се казвало: „Когато Бог обича, него наказва“. Един ден жена му била нещо неразположена, преживявала някакво особено състояние, което раздразнило мъжа ѝ и той я набил; огорчена и обидена, тя му казала: „Да знаеш, че цял живот няма да ти простя за този бой!“. Той отишъл на лозето и започнал да копае, но работата не му вървяла – защо? Измъчвало го нещо – съжалявал, че бил жена си. Отново започвал да копае, но копаенето не му се отдавало. Върнал се най-после от лозето, отишъл право при жена си и казал: „Моля ти се да ме простиш, не постъпих добре с

теб. Отидох на лозето да копая, но не можах, мъчно ми е, искам да ме простиш“; „Иначе – мисли си той – отиде моят евангелизъм“.

Питам: защо този човек пъшка и се мъчи? Когато е ударил жена си, той е възприел нейното тежко състояние, затова се мъчи; в този случай тя е станала господарка, а той – слуга и целият ден се разправял със състоянието, което е било в нея. Той се запитвал: „Като си толкова голям евангелист, любиш ли жена си?“, а нещо отвътре го запитвало: „Ами тя покорява ли се на мъжа си?“. Където има Любов, там има покорство; където няма Любов, никакво покорство не съществува. Следователно подчинение, покорство може да съществува само при Любовта; щом няма Любов, това вече е насилие. При Любовта подчинението иде по естествен път, защото който люби, той не злоупотребява със своята власт.

И тъй, всичко, което се случва в живота на човека, трябва да се обяснява разумно. Всяка промяна в съзнанието има своето разумно обяснение. Не е достатъчно само да кажете, че ви е мъчно, но трябва да знаете причините, защо ви е мъчно. Мъчнотиите могат да бъдат от физически характер – яли сте някаква мъчносмилаема храна; те могат да се предизвикат и от някаква сърдечна или умствена причина. Следователно човек трябва да знае причините за промените, които стават в съзнанието му.

Всяко съзнание може да се представи във вид на кръг и според това доколко е широко и пробудено, дотолкова и този кръг ще бъде голям. В такъв смисъл съзнанията на всички същества се представят във вид на безброй концентрични кръгове, от които вътрешният е най-малък, а външният кръг, като най-голям, прониква през всички останали съзнания, които неизбежно трябва да му се подчиняват – те съставляват органи на външното съзнание, което, от своя страна, ги направлява. Значи всяко вътрешно съзнание трябва да се подчини на всяко външно, което е над него, а всички заедно трябва да се подчиняват на най-външния кръг.

Казвате: „Аз не вярвам в Бога“ – ти риташ против остен; „Аз не вярвам на Ангелите“ – ти риташ против остен; „Аз не вярвам в светиите и в гениите“ – ти риташ против остен. Светиите, Ангелите, гениите – това са кръгове, които съществуват в самия теб и стоят над твоето съзнание. Ти можеш да виждаш само това, което е под теб, но не можеш да виждаш онова, което е над теб, а това, което е над теб, всякога може да те вижда. Понякога вие усещате влиянията на външните кръгове – Съществата от тия кръгове предварително знаят какво ви чака, какви страдания ви се готвят, затова вземат мерки да ви помогнат. Те виждат, че вие сте тръгнали в крив път, и започват да ви въздействат; ако не можете да ги разберете, те ще ви създадат такъв род страдания, които събуждат вашата мисъл, и щом започнете да мислите, започвате правилно да чувствате и тръгвате в правилния път.

Да допуснем, че имате всичко 30 кръга, т.е. 30 съзнания, които се проникват едно друго. Най-външният кръг има сила и власт да заповяда на останалите 29, обаче най-вътрешният няма никаква власт, никаква сила – той се чувства сам, всички могат да му заповядват, той заповядва само на себе си. Съзнанието на всеки човек постепенно се разширява и в този процес той изживява различни състояния. Когато се намира в най-вътрешния кръг на съзнанието, човек се усеща свършено сам, изоставен от всички, никой не го обича и мисли, че нищо не може да направи – това състояние продължава около два-три часа, след което съзнанието му започва по малко да се разширява, той минава през всички останали кръгове, докато най-после дойде до 30-ия кръг. Щом влезе в това съзнание, човек започва да се чувства свободен, доволен от себе си, мисли, че много знае, че всичко може да направи.

Според законите на астрологията и на хиромантията може точно да се определи в кой кръг на съзнанието се намира човек. Никой не може да остане постоянно в един и същ кръг, в съзнанието му стават постоянни слизания и качвания – това именно представлява красотата на живота. Художникът може да нарисува тия кръгове, според ко-

ито всеки ден можете да определяте в кой кръг на съзнанието се намирате. Всеки кръг е свързан с известни сили на Природата, вследствие на което човек е носител на тия сили. Добре е да нарисувате тия кръгове с цветни моливи, а в средата им да поставите човека – ще имате една хубава картина, която трябва да изучавате. Тези кръгове представляват новите съзнания, които действат в света.

Сега, като говоря за съзнанията, мнозина могат да се изложат на противоречия – да кажат: „Защо трябва да изучаваме кръговете на съзнанията, през които минава човек? Днес ние се нуждаем от хляб и само от хляб – нямаме време да учим“. Всеки гледа да изкара нещо, да се прехрани. Според мен какъвто и да е човек, каквото и положение да заема, пак има малко време да учи. „Търговец съм, нямам свободно време“ – и като търговец имаш малко свободно време да учиш. Учението е необходимост за всяка душа. Що се отнася до сиромашията, до болестите и страданията в света, те са условия, които подтикваат човека към учение. Аз не искам сега да демонстрирам тия работи – и без да ги демонстрирам, вие сами имате много случаи в живота, в които проверявате истинността на моите думи.

Наскоро един наш брат заболя от нищо и никакво – на врата му се явил малък сърбеж, той се почесал няколко пъти и с почесването разранил мястото; потекла малко кръв, но като нямал памук, нито чист плат, с който да попие кръвта, станала инфекция на кръвта, вследствие на което вратът му се подул. Ако не бяха се обърнали за помощ, кръвта му щеше напълно да се отрови. Като отидох да го видя, намерих положението много сериозно; почудих се как се е оставил до това положение – да се инфектира кръвта му, но както и да е, въпросът беше по-скоро да му се помогне. В това време близките му го убеждавали да му се направи операция.

– Защо ще ти правят операция?

– Остави се, съвсем капитулирах.

– Не си капитулирал, но отсега нататък ще учиш уроците си. Сега научи първия урок.

Важното е, че домашните на този наш брат решили да му правят операция и той се убедил, че не може без нея. Не, и без операция ще мине – как? Имай търпение, ще видиш. Не се мина много време, на врата се отвориha няколко дупки, откъдето изтече около кило и половина нечиста материя. След това братът се усещаше отслабнал – как да не се усеща отслабнал?

Мнозина от вас се плашат дали ще оздравеят, дали ще мине болестта им, те се боят от смъртта. Писано е на човека дали ще умре от дадена болест, или не. Лекарите казват за някой болен, че ще умре; няма да умре – когато трябва да умре, и здрав да е, човек пак ще умре, ще го вземат по някакъв начин и той няма да разбере как е станало това. Досега аз съм казал само на един човек кога ще умре – определих точно деня и часа на неговото заминаване: казах му, че след шест месеца ще заmine за онзи свят. На друг човек досега не съм казвал кога ще заmine и няма да кажа, но на всеки човек е определено точно кога ще заmine.

Като ученици, вие не трябва да се страхувате от смъртта, нито от болести и изпитания – болестите и изпитанията ще дойдат, но зад всяка болест, зад всяко изпитание има кръгове, които играят важна роля в процесите на съзнанието. Всички болести се дължат на известна дисхармония в човека: когато черният дроб се разстрои, това показва, че в човешките низши чувства има нещо неправилно; когато го боли главата, това показва, че в мисловните му способности, в неговите мозъчни центрове има някаква дисхармония – това значи, че той не мисли право; когато сърцето на човека се свива, това показва, че в милосърдието му има някаква дисхармония. Досега не съм срещнал милосърден човек, на когото сърцето да се свива; щом сърцето ти се свива, ти трябва да проявиш своето милосърдие – като го проявиш, сърцето ти ще започне да се разширява. – „Ама сърцето ми тупа неправилно.“ Как да не тупа – ще тупа, защото не си милосърден; преди години ти беше по-милосърден, отколкото сега. Щом проявиш милосърдието си, сърцето ти ще започне да бие правилно. Децата са по-милосърдни от възрастните, но майките им

не дават да проявяват милосърдието си. Какво искате от човек, който държи ръцете в джобовете си, или от онзи, който държи ръцете си под мишниците – за такъв човек ние не можем да имаме добро мнение.

Вие не можете да си обясните причината за тези неща, но те се дължат на известни недъзи у хората. Всеки недъг показва, че един от кръговете на тяхното съзнание не функционира правилно. Някой обича да почесва главата си – това показва, че един от кръговете на съзнанието му не действа правилно. Друг държи главата си малко накриво – защо? Един от кръговете на неговото съзнание не действа правилно. Всички кръгове на съзнанието трябва да се поставят в ред и порядък. Тези кръгове представляват известни сили, известни енергии, които заобикалят човешката душа; тези сили се предават именно чрез кръговете на съзнанието и от тези кръгове зависи успехът или неуспехът на човека.

Това, което ви говоря за кръговете, представлява положителни знания, които всички трябва да придобие. Ще кажете, че знаете тия неща, че сте ги учили. Който казва, че знае тия неща, нека се опита да превърне желязото в злато. Може ли да има мъчнотии онзи, който е в състояние да превърне желязото в злато – невъзможно е да има мъчнотии, които да не може да разреши. Този човек ще вземе сто килограма желязо и ще го превърне в злато; с тези пари ще има най-скъпите книги, ще обиколи света и ще придобие много знания. Ще кажете, че това не се отнася до вас; това знание е достъпно и за вас, но кой досега е могъл да превърне желязото в злато? Други ще кажат, че не се нуждаят от такова знание, с което да превръщат желязото в злато; това е друг въпрос, важно е, че желязото може да се превърне в злато. Наистина, вие сте далеч от това знание – както ви гледам сега, за да дойдете до него, трябва ви поне още хиляда години учение, и то само половината от вас могат да го направят; на останалата половина трябва още хиляда години, за да дойдат до положение да превръщат желязото в злато.

Изобщо, изискват се още три хиляди години, докато част от човечеството бъде в състояние да превръща желязото в злато.

И тъй, виждате какво нещо е съзнанието, колко бавен е процесът на разширяване и пробуждане на човешкото съзнание. Аз сам ще се чудя, ако мога да превърна една желязна пръчка в златна – сила е това! Кой няма желязо в своята мисъл? Изкуство е обаче това желязо да се превърне в злато.

Представете си, че имате едно любовно чувство в себе си, обичате някого – значи се намирате под влиянието на Венера; това е Божествено чувство. Но по едно време се яви Сатурн, понеже и той обича Венера, и пусне микроскопична част от своето желязо в кръвта ви; това желязо веднага пуска отровата си и вие усещате, че е станала някаква промяна у вас. Тази част от желязото, която Сатурн е внесъл в кръвта ви, е микроскопична, съставлява една милионна част от милиграма, но тя създава известна пертурбация у вас, вследствие на което по цели нощи не можете да спите – какво трябва да направите при това положение? Ще вземете това желязо и ще го превърнете в злато. По кой начин? Ще внесете слънчевата енергия у вас – като повикате на помощ Слънцето, бог Аполон, то веднага ще ви покаже начини как да превърнете желязото в злато; щом успеете да превърнете желязото в злато, веднага в ума ви ще просветне една светла, красива мисъл.

Така постъпват и християните – като се намерят в някакво затруднение, те дълго време се молят на Бога, докато най-после в ума им блесне някаква светла мисъл и по този начин разрешават своята мъчнотия; след това колкото и да ги бият, те са радостни и весели: пеят и благославят Бога. Те се обръщаха към своите братя с думите: „Братя, няма защо да се страхувате. Бог е дошъл на Земята и е превърнал желязото в злато“. Следователно намерите ли се в трудно положение, ще се молите ден, два, три, седмици и месеци наред, докато превърнете всичкото желязо в кръвта си в злато. Понякога не са нужни много дни, достатъчни са няколко часа, за да стане това превръщане.

На какво се дължат отрицателните състояния у вас? Те се дължат на това, че кръговете на вашето съзнание още не са уравновесени. Няколко часа сте радостни и весели и след това казвате: „Тежко ми е нещо на душата“; няма какво да ви е тежко, трябва да работите върху себе си, за да изпитате силата на вашата молитва. Има начин, по който всеки от вас трябва да се научи специфично да се моли; Учителят няма да ви даде наготово тази специфична молитва, всеки сам трябва да я намери. Тази молитва е магическа, тя е в състояние да превръща неблагородните метали в благородни; тази молитва е Сила Божия, тя е формула, пред която няма нищо невъзможно.

Питам: вие вярвате ли в това? Ще кажете, че вярвате; според мен наполовина вярвате, защото ще се запитате дали сте проверили това нещо. Вие отчасти знаете, защото сте още в началото на своето учение; в бъдеще с това знание никъде няма да ви приемат. Не е въпрос само да се проповядва, в този живот се изискват сили от човека. Не е достатъчно само да обърнете човека към Бога, но трябва да му покажете начин как да работи. Като отидете на Небето, можете да останете няколко години там, но трябва да знаете как се работи. Не е достатъчно да заведете приятеля си в университета, но той трябва да учи, за да завърши успешно. Казвате: „Ние знаем тия работи, знаем, че трябва да се любим“; това знание, което имате, може да ви помогне, но има едно съществено Знание, към което всички се стремят – то е Знанието на безсмъртието.

Казвате, че много работи не ви са ясни. Питам: изучавали ли сте кръговете, знаете ли имената на всички кръгове? По-нататък в тридесет последователни лекции ще се спра да говоря за всеки кръг специално, да ви запозная с техните отличителни черти. Вие наистина имате много знания, но едно, което ви пречи, е, че имате високо мнение за себе си – това подразбира, че мислите себе си за повече, отколкото сте всъщност. Някой казва, че е много силен; за да познае колко е силен, ще го подложим на подигравките, на закачките на всички ученици от класа, да видим доколко ще издържи. Ако някой брат каже нещо лошо за него, той веднага ще започне да се оплаква: „Зна-

ете ли какво ми каза еди-кой си брат?“. Какво е казал брат ти – случайно езикът му се е подхлъзнал и казал нещо лошо; кой от вас не е казал лоша дума за някого, кой от вас не се е заканвал на някого?

Една ученичка от осми клас в една от софийските гимназии разправяше следното. Един ден дошъл инспектор да ревизира един от учителите. За да покаже, че има добра дисциплина в класа, от време на време учителят се обръщал към ученичките и им се заканвал с пръст – с това искал да им обърне внимание да се държат добре пред инспектора. Като видели това, ученичките започнали още повече да се смеят, видяло им се смешно.

Сега ще ви дам една елементарна формула, която можете да употребявате при всички случаи на живота си, добри или лоши; каквото и добро или зло да ви се случи, веднага произнесете в себе си тази формула и вижте какво ще стане в душата ви. Формулата е следната: „Господи, аз Те благославям хиляди и милиарди пъти“. Кажете формулата само тогава, когато не мислите нищо лошо. И в най-голямото зло или нещастие да се намерите, не казвайте: „Господи, аз ли съм най-големият грешник в света?“, кажете си новата формула: „Господи, аз Те благославям хиляди и милиарди пъти“. Докато се считах за голям грешник, ти си в най-вътрешния кръг, сам, изоставен; щом кажеш: „Господи, аз Те благославям хиляди и милиарди пъти“, веднага ще се намериш в най-външния кръг, ще имаш сила и живот – веднага пътят ти ще се отвори навсякъде, по най-естествен начин ще се справиш с мъчнотиите си и ще постигнеш всичко онова, за което си роден.

Всеки човек е роден за нещо. За да обясня своята мисъл, ще взема за пример Библията или Евангелието. Виждате, че тези свещени книги са съставени от много листи. По какво се различават листите на Свещената книга? Листите на Свещената книга се различават по това, че всеки от тях съдържа специфично знание, при това всеки лист е съставен от определен брой редове; всеки ред се отличава от другите по своето специфично съдържание и не само това, но всяка дума, всяко изречение се отличава от другите също по своето специфично съдържание. Слоговете,

думите и изреченията на всеки ред се различават едни от други. Ако липсва един от слоговете на една дума, той лесно може да се възстанови; ако липсва цяло изречение, възстановяването му е вече по-мъчно. При това всеки трябва да знае за себе си какво представлява в тази Свещена, в тази Божествена книга – дали е само буква, слог, дума или цяло изречение. Ако сте само буква, трябва да знаете колко пъти се повтаряте в цялата книга. Броили ли сте например на колко места се среща буквата *Б* в Библията? Колко време ще употребите, ако трябва да преброите на колко места се съдържа всяка буква в Библията? Това е една трудна задача, която в бъдеще ще ви се даде.

Има една наука – Кабала, според която по един правилен начин може да се направят изчисления, да се види колко пъти се среща в Библията буквата *Б* например. За това се изисква постоянство. Тази задача не може да ви се даде сега, понеже нямате време да я изпълните. Ако направите това изчисление, сега то ще представлява за вас безполезен труд – вие няма да знаете защо и за какво ще ви послужи това изчисление. Като правите тези изчисления, трябва да имате специален дневник, специален бележник, в който да си отбелязвате всички неща.

Някои си държат дневник за всичко, каквото им се случва в живота. Една госпожица пише в дневника си: „Днес ми дойде на гости моята добра приятелка, с която разменихме доста остри думи – тя ме обиди и аз на свой ред я нарязвах както трябва“ – това не е дневник. Когато човек говори или пише, той трябва да регулира чувствата си, да знае какво да каже; за всяка дума се държи сметка – Христос казва: „За всяка празна реч ще бъдете съдени, ще давате отчет“. Като знаете това, вие трябва да държите сметка за всяка изговорена или написана дума.

*Бог царува на Небето, Бог царува в Живота.
Да бъде името Му благословено!*

10. лекция, 28 декември 1927 г., София

ФОРМИ НА СЪЗНАНИЕТО

*Верен, истинен, чист и благ всякога бъди и Господ на мира
ще изпълни сърцето ти с всички добрини.*

Размишление.

В Природата съществуват ред процеси, някои от които са съзнателни, имат отношение към Разумния живот, а някои са несъзнателни. Например вижте какво прави простият каменар – дават му задача да издяла един камък, да му предаде четириъгълна форма или да издяла от него някакъв корниз за къщата на някой човек; всичко това той прави по някакъв образец, но ако го запитате какво е работил днес, ще ви каже: „Зная, че дялах един камък, изработих от него нещо, но къде ще се сложи този предмет – не зная“. Това е един от несъзнателните процеси. Какво ще постигне този каменар, ако през целия си живот дяла само камъни или прави корнизи на хората – ще постигне изкуството да дяла камъни, от които хората ще се ползват.

Често съвременните хора, съвременните учени се занимават с такива маловажни мисли като тези – да дялат камъни, да правят от тях корнизи, без да знаят къде могат да се употребят тези мисли. Това показва, че в живота на хората всички неща не могат да бъдат еднакво важни: ония, които са далеч от сърцето ни, считаме маловажни, а тези, които са близо до сърцето ни, считаме важни. Ето защо мнозина считат като важна, велика, Божествена идея да обичаме цялото човечество; съзнателна идея е тази, но човек не може да обхване в себе си цялото човечество – да обичате ближния си, това е възможно, но при съзнанието, в което се намирате, по никой начин не можете да обичате цялото човечество. Под *ближен* разбирам някой ваш приятел или приятелка, ваша сестра, някой ваш съученик, някой верен ваш слуга и т.н.

Питам какъв трябва да бъде вашият морал като ученици; ще кажете, че моралът на света е известен вече, а вие,

като ученици, се стремят към нов, възвишен морал, а не към сегашния, който съществува от осем хиляди години – той е създаден от хората, но такъв, какъвто е днес, крачка напред не може да отиде. Сегашният морал е остарял, той е вече на израждане. Всичко в света остарява: религия, наука, философия, изкуства; всяко нещо, което има форма, остарява.

В съвременния свят от паметивека съществуват четири вида религии, на които хората и до днес още се кланят; тези четири форми религии са били известни от най-стари времена на всички стари народи. Първата форма на религията наричаме клерикализъм, т.е. обредна форма: палене на свещи, на кандила, кланяне на икони, зачитане на разни образи – като триъгълник, кръг с точка в средата, пентаграм, шестограм, на някакви муски – като парченца от дрехата на някой светия и т.н.; към тази религия и до днес още принадлежат маса хора. Втората форма религия наричаме милитаризъм – религия на ножа, на револвера, на насилието; когото срещнете от тази религия, той ще ви каже: „Този свят само със сила може да се оправи“. Третият вид религия е капитализмът – тази религия е мека, нежна, прилича на жена, която където ходи, навсякъде се обръща; в нея няма никакъв морал, тя си служи с всички видове далавери. Четвъртият вид религия е социализмът. Първите три форми религии представляват семейството: клерикализъм е майката, милитаризъм е бащата, капитализъм – децата, социализъм представлява слугите на това семейство; слугите работят за своите права пред господарите си.

Като проследите развитието на цялото човечество, всички тия религии ще намерите във всеки човек отделно; наблюдавайте себе си, наблюдавайте и хората – ще видите отличителните черти на всяка форма, на всеки вид религия. Всеки ден човек може да бъде или клерикал, или милитарист, или капиталист, или социалист. Ставаш сутрин и започваш с молитва, с обреди; вървиш така до едно време и после казваш: „Не може само с молитва, трябва да се приложи грубата сила“; след това казваш: „И това не

помага, човек трябва да разполага с пари“; най-после, като видиш, че и това не помага, казваш: „Ние, слабите, трябва да се обединим, да станем силни, да устояваме на трудните условия – трябва да образуваме братство, да опитаме силата си“. В това отношение всички форми на религии имат свои богове, на които се кланят.

Всички форми, всички обреди на тия религии са външни заблуждения, в които човечеството е попаднало, но това са форми, наложени от черната ложа, от тъй наречените тъмни сили. Всяка от тия четири форми съответства на една от проявите на истинските религии: клерикализъмът съответства на Любовта, милитаризъмът – на Мъдростта, капитализъмът – на Истината, а социализъмът – на Правдата. Клерикалите имат грехове, молят се на Бога, палят свещи и кандила, те се занимават с въздуха; милитаристите палят огън навсякъде, стрелят – те се занимават с огъня; капиталистите се занимават с водата, а социалистите – с почвата, със земята. Обаче светът няма да се изправи по нито един от тези начини.

Следователно религията е изопачена форма на Любовта; военщината е изопачена форма на Мъдростта; капитализъмът, който представлява кръвообращението в човека, е изопачена форма на Истината; социализъмът е изопачена форма на Правдата. Всички тия форми на религията искат свобода, а въпреки това си служат със закона на насилието: и клерикалът ще те обеси, и милитаристът ще те обеси, и капиталистът ще те обеси, и социалистът ще те обеси – защо? Защото всички са деца на една майка, те си приличат, понеже една майка ги е родила. И след всичко това един ще се хвали, че е клерикал, друг – милитарист, трети – капиталист, четвърти – социалист. Това са учения, които не могат да оправят света; убийството, насилието трябва да се изхвърлят вече навън – това е външна, а не вътрешна идея. Има закон, който може да оправи света, но хората още не са дошли до този закон: тези учения трябва да се заместят с единствения велик закон в Живота – Любовта, която е в сила да оправи света; този закон трябва да се приложи в живота. Следователно новият морал в света трябва да бъде морал на Любовта.

Сега аз засягам въпроса принципно. Когато човек е вървял през някоя гора и се е спирал пред някои извори, в пътуването си е направил доста пакости; обаче ако съзнанието му е будно, той ще се обърне към Бога с думите: „Господи, прости прегрешенията ми: като минавах през гората, изплаших много птички, изпочупих доста клончета, изкалях водата на малките изворчета. Трябваше да бъда внимателен, да не причинявам никаква пакост“. Нека птичките, дърветата, цветята и изворите знаят, че човек минава край тях – такова трябва да бъде съзнанието на всички ония, които живеят според новия морал. Който живее по новия морал, той не може да направи пакост нито на растенията, нито на животните, нито на своите близки. Вие искате сега да изправите живота си, но докато не дойдете до онова високо съзнание в себе си – да чувствате Бога, да се свържете с Него, никога няма да постигнете това. Не само вие искате да изправите живота си; всички хора имат същото желание, но будно съзнание се изисква за това.

Вие се молите на Бога и казвате: „Дали ни слуша Господ?“ – в това отношение вие положително трябва да знаете слуша ли ви Господ, или не ви слуша. За да ви слуша, трябва да заемете положението на едно разумно дете, което е готово да се учи. Какво правят съвременните религиозни хора – те се изправят пред Господа, изпъчват се и започват да се молят, като че кой знае какво са направили. Какво са направили, с какво ще се похвалят? Ако е въпрос да се похвалят с главата си, слонът има по-голяма глава от тях – по тегло слонът има повече мозък от човека. Съвременните учени се стремят да намерят ония съществени черти, които отличават човека от животното.

За следния път и вие пишете върху темата: „Отличителните черти на човека и животните“. Някои окултисти казват, че човек се отличава от животните по светлината. Човек има повече светлина от животните, но това различие се отнася главно за неговото съзнание. Какви са отличителните качества на човешкото съзнание и какви – на животинското? Мислете върху този въпрос.

И тъй, като разсъждавате върху четирите форми на религията, ще ги разглеждате като учения, като школи, като фази на живота, през които човечеството е минало; обаче с тези вярвания човек не може да влезе в Царството Божие, всички те трябва да се изменят. Ако един набожен човек може да те обеси, че не споделяш неговите възгледи, каква набожност е тази? Ако един милитарист може да те обеси само за това, че не поддържа неговите възгледи, какъв милитаризъм е това? В Америка през 1905 година двама американски милиардери взели участие в една борсова игра: единият купувал, другият продавал, а всички останали около тях страдали; хиляди хора се опропастили материално, хиляди полудели и т.н.

Питам коя е формата, по която съвременните хора трябва да живеят; всички тия учения дадоха ли образец, по който хората да живеят в хармония помежду си? Никой не пожертва нещо от себе си, с което да внесе мир в света. Кой господар днес ще бъде доволен, ако види, че слугите му го управляват? Като погледне слугата си, господарят казва: „Слуга е това!“. Тъй щото, ако и за в бъдеще продължават да се прилагат четирите вида учения, в света ще продължава да съществува кастовата система, която не допринася никаква свобода, никакъв простор между хората.

Учениците на Новото учение трябва да имат определена форма, определен начин на живеене. Човек сам създава формите – например клерикализъмът, милитаризъмът, капитализъмът и социализъмът са човешки учения, тези учения не са създадени от Бога, но от хората. В Природата не съществува никакъв клерикализъм, никакъв милитаризъм, никакъв капитализъм, никакъв социализъм; ако влезете в Разумния живот, който е зад сцената, на която хората живеят, ще видите, че там никакви форми не съществуват.

Често Разумните същества напускат своя живот и слизат на Земята, за да си създадат едно забавление само за няколко часа; те могат да вземат формата на някое нисше същество и да изиграят известна роля. Те разполагат със знания, които могат да приложат когато и както пожела-

ят. Докато гледате с очите на вашето съзнание, вие нищо не можете да видите. В очите на едно млекопитаещо, на един вол, вие можете да видите голяма красота – това зависи от вас. Ако търсите красиви очи, вгледайте се в тия на вола – волът има по-красиви очи и от човека, очите му са дълбоки и изразителни. Като гледа как господарят му се отнася с него, волът казва: „Няма нищо, един ден и ние ще се освободим от това бреме. Понеже ходи на два крака, като човек, господарят ни мисли, че ние нищо не разбираме; и ние разбираме живота, макар и не като нашия господар“. Волът върви спокоен, невъзмутим, в него има тишина, спокойствие, той не знае какво е злоба. Като гледа, че господарят му бърза, волът казва: „Защо толкова бърза господарят ми? Не знае ли, че за всяко нещо има определено време?“; после обърне поглед към господаря си и продължава работата си. Понякога господарят мине покрай вола, потупа го по гърба и казва: „Вол е това, нищо повече!“; не, под тази козина се крие разумна, още непроявена душа – тази душа може да се прозре само в очите му. Който познава добре хиромантията, френологията, по особени белези в животните ще разбере тяхната съдба, принципите, към които спадат и т.н.; и те като хората се различават едни от други – някой кон например обича да хапе, да рита, а друг не върши това.

Тези учения, за които ви говоря, са допринесли нещо за развитието на човечеството, те са помагала в човешкия живот. Наистина, когато постъпва по човешки, човек ще се прояви или като клерикал, или като милитарист, или като капиталист, или като социалист; обаче като постъпва по Божествения закон, той не може да бъде клерикал, той ще бъде човек на Любовта и ще говори или за Живота, или за Любовта; не може да бъде милитарист, но ще бъде човек на Мъдростта, ще говори за знанието, за силата; той не може да бъде капиталист, но ще бъде човек на Истината и ще говори за свободата, за простора: той няма да търси само материалното богатство, което не строи, не създава нищо, но ще търси онова богатство на Истината, което строи, което създава нещата; и най-после, който постъпва

по Божествения закон, той не може да бъде социалист, но ще бъде човек на Правдата. Истинският човек трябва да бъде човек на Любовта, която ражда Живота; на Мъдростта, която ражда Знанието; на Истината, която ражда Свободата и определя посоката, към която първите два принципа се движат; и най-после, истинският човек трябва да бъде човек на Правдата, която показва какво може да се реализира на физическия свят – Правдата показва крайния предел на това, което можем да реализираме.

Следователно всеки ден човек може да минава през едно от тия четири състояния. Някой казва: „Без пари в живота не може“ – този човек е капиталист; друг казва: „Човек не може сам да живее, все трябва да има един другар“ – този човек е социалист, домът е първата фаза на социализма. В дома бащата представлява милитаризма и казва: „Хайде, деца, всички на крак! Трябва да знаете, че закон съществува в света“. Майката представлява клерикализма – тя казва: „Деца, трябва да се молите, да се подчинявате на Бога, на Великия закон“. Какво представляват децата – те са импулсът на родителите, капиталът, който движи и домовете, и обществата, и държавите. В дома децата движат ума и сърцето на родителите: докато децата са при родителите си, домът е богат, майката и бащата имат импулс да работят; щом изгубят капиталите си, т.е. синовете и дъщерите си, бащата и майката казват: „Какво ще се прави сега?“, но после се примиряват с положението си и казват: „Да са живи слугите!“. Така беше и с Адам – той първо беше сам, но пожела да има другар; Бог му каза: „Ще родиш син“ и най-после Адам роди своя пръв син – Ева.

Сега от всички се изисква установен морал. Когато ви питат нещо за Учението, което ви се преподава в Школата, вие трябва да имате определено понятие. Това Учение не е учение на Любовта, нито е учение на Мъдростта, на Истината, на Правдата или на Добродетелта – то се стреми към тях, но още не ги е достигнало; това Учение се нуждае от нови форми, които още не е изработило. Не трябва да се говори само за морал или че трябва

да се обичае. Когато обичате някого, не трябва да имате абсолютно никакво съмнение, никакво подозрение; щом дойдете до Любовта, Новото учение изключва абсолютно всякакво съмнение. Щом дойде в дома ви някой човек, вие трябва да имате пълно доверие в него, да можете тихо и спокойно да спите, да не мислите, че той може да ви обере. Какви трябва да бъдат отношенията между учители и ученици в Новото учение? Те трябва да почиват на пълно доверие, на взаимна Любов. Съмнението неизбежно ще дойде, но човек трябва да се справи с него – за това се изисква съзнателна работа; обаче има цял за съмнението, също така има цял и за малодушието, за безверието и т.н.

За да се въздейства на тия отрицателни прояви в човека, преди всичко самият човек трябва да се познава. Астролозите познават кой човек е страхлив или кой е подозрителен. Сатурновите типове са подозрителни; каквото и да им се говори, те казват: „Тази работа не ни радва, тя няма да се нареди добре“. Защо работите на българите не се уреждат добре – понеже Сатурн ги управлява; каквато и работа да започне българинът, в края на краищата той ще фалира. Българинът започва добре, но като дойде до едно място, казва: „Тази работа не върви напред, няма да се нареди както трябва“. Той обича да разсъждава, да философства. Българинът е енергичен, малко марсианец, но щом дойде Сатурн, всичките му работи се развалят. От астрологическо гледище е интересно да се знае кога ще дойде времето, когато България ще се управлява от друга планета освен Сатурн. Днес всички се запитват кога Сатурн е взел надмощие над българите; кога са изпаднали българите под влиянието на Сатурн – това е метафизичен въпрос, върху който няма да се спирам. Едно нещо, което може да повдигне българите, е да дойдат под влиянието на Венера; Сатурн има особена слабост към Венера – щом я види, сърцето му веднага започва да тупти и той се съживява. Сатурн, Венера, както и останалите планети, съществуват като реалности и оказват въздействие както върху отделния човек, така и върху отделните народи.

Не само планетите влияят върху човека, в Невидимия свят съществуват цели йерархии от Напреднали, Разумни същества, Ангели, които влияят, помагат на цялото човечество – тези Същества са отражение на Любовта. Аз разглеждам Венера като Напреднало същество, като отражение на Любовта, от чието влияние българите са лишени и сега трябва да направят връзка с този принцип. Не само българите, но всички хора още след грехопадението са изгубили връзката си с Любовта, с този Велик принцип, и днес трябва да я възстановят. Всеки човек може да бъде българин, в смисъл – сатурнов тип. Българинът е повече замислен, обича да философства; като седне някъде, той веднага започва да мисли, да разсъждава и да мълчи. За да се развесели, трябва да пийне поне половин или едно кило винце – тогава Венера дохожда при него, той хвърля калпака си настрани и започва да пее: „Заплакала е гората, гората и планината“ или „Стоян мами думаше“.

Сега аз ви навеждам на тия въпроси, за да се заинтересувате от тях, да започнете да ги изучавате. Вие трябва да изучавате християнството от ново гледище. Когато дойдете до характера на Христа, трябва да го разглеждате като проява на Божията Любов – така ще дойдете до реалността на нещата, до онази положителна наука, която трябва да се подложи на опит; по този начин вие ще придобиете поне микроскопични резултати. Който има това положително знание в себе си, той трябва да бъде в състояние да стисне тебешира и да го превърне в злато. Този човек може да каже: „Знаеш ли кой съм аз?“ – той има вяра в себе си, в своите знания; ще ви поиска едно обикновено камъче и веднага ще го превърне в злато.

В златото се крие истинското изкуство на Живота, изкуството да се трансформират нещата; ако нямате в себе си изкуството да трансформирате нещата, ако нямате Любов, вие не можете да разберете посоката на вашите идеи. Идеите могат да се трансформират, да се облагородят или да се превърнат в мощна сила в живота само ако имате влиянието на Възвишените същества. За да се убедите дали съществуват тези Възвишени същества, вие трябва

да направите опит; ако не можете да направите никакъв опит, трябва да приемете това твърдение като аксиома – в Духовния свят не е позволено да се говорят неща, които не са опитани и проверени. За всяко нещо трябва да направите опит и ако опитът излезе несполучлив, трябва да намерите един учител, който ще ви каже защо не сте успели в опита си. Всяко нещо, което е опитано и проверено, е всякога вярно и истинно.

Ако вземете един квадрат, ще знаете, че двете му страни са положителни, а другите две – отрицателни. Тези четири страни могат да бъдат положителни низходящи и отрицателни низходящи, както и положителни възходящи и отрицателни възходящи. Като познавате законите и силите, които действат в квадрата, вие можете да се ползвате от тях за трансформиране на своите мисли и чувства. Докато са в зародиш, идеите са положителни, кинетични, те са впрегнати на работа; щом се оплодят, те стават отрицателни, т.е. с отрицателна енергия.

Когато дойде някаква идея в ума ви, гледайте дали тя е възходяща, или е низходяща; според идеята и вие ще вземате съответна посока. С други думи казано: всяка идея има своя посока на движение – или към центъра на Земята, или към центъра на Слънцето. Ако дадена идея има посока към центъра на Земята, вие трябва да вземете мерки, за да не попаднете под нейното влияние; докато минавате през центъра на Земята, никога не трябва да се ползвате от нейните плодове. Следователно не вземайте нищо назаем от съществата, които живеят на Земята – ако вземате от техните плодове, ще изпаднете в низходящо състояние. Обаче когато пътувате към центъра на Слънцето, към възвишените принципи, с които вашата душа е в съгласие, всичко, каквото те имат, ще бъде във ваша услуга, на ваше разположение. Това показва, че не може и не трябва да приемате всичко като храна за вашия организъм – например можете ли да употребите дребните камъчета или пръстта за храна? Не можете, следователно пазете се от всяка храна, която не е полезна за вас – тази храна ще ви причини ред болезнени състояния. Обаче мо-

жете да се ползвате само от плодове, които вземат соковете си от дълбоко.

Много научни въпроси, които могат да ви ползват, са обяснени в моите беседи, но вие не ги изучавате както трябва. В беседите са дадени важни, специфични правила и методи, от които, ако се приложат, и слепите биха прогледали. Ако се заемете сериозно да изучавате беседите, вие ще да имате по четири очи: две отпред и две отзад; като имате четири очи, всичко ще виждате. Ако проучите беседите от първа серия, ще придобиете много нещо – в беседата *Житно зърно* например се вижда начинът, по който човек може да расте. Ако житното зърно може да понесе толкова много страдания и да храни целия свят, колко повече човек може да направи това; кажете: „Каквото житното зърно може да направи, и аз мога да направя“.

Англичанинът казва: „Каквото хората могат да направят, и аз мога да направя. Каквото растенията могат да направят, и аз мога да направя“. Наистина, в някои отношения растенията са по-добри химици от най-добрите химици в света – в своите лаборатории те изработват това, което хората химици не могат да постигнат. Ще кажете: „Нима хората трябва да се учат от растенията?“; да, от растенията ще се учат, те владеят изкуството да боядисват, което хората не могат да постигнат – те трябва да изучават това изкуство от растенията.

И тъй, вие трябва да се ползвате от Живата, от Разумната природа. Като работите съзнателно върху себе си, ще видите, че Божественият принцип един ден ще ви докосне. Често този велик принцип минава и заминава покрай вас, но в това време вие сте някъде замислени и пропускаете случая да се възползвате от неговото добро въздействие. Когато Бог се приближава към една душа, веднага около нея се натрупват много същества с разумни съзнания, които искат да ѝ влияят, и по този начин ѝ причиняват ред страдания; следователно, когато имате страдания, знайте, че Бог се е приближил към вас. В този момент около вас се трупат не едно-две, но хиляди същества; щом усетите това натискане, вие трябва да излезете над тази тълпа и да

й кажете, че разбирате повече от нея. И Христос разреши въпроса по същия начин – как? С Любов.

Когато се запитвате защо страдате, ще знаете, че страданията носят велики блага за вас; зад всяко страдание се крие едно велико благо. Казвате: „Защо страдам?“ – за да станеш богат; „Защо страдам?“ – за да станеш учен; „Защо страдам?“ – за да станеш умен; „Защо страдам?“ – за да станеш силен; „Защо страдам?“ – за да станеш добър, да познаваш Живота. Това са отговори на въпроса *Защо страдам*; след като разрешите тези въпроси, още има да отговаряте на въпроса *Защо страдам*.

Един ден, като отидете на Небето, ще прегръщате, ще целувате страданието и ще му благодарите за доброто, което ви е причинило. Ако не беше страданието, никога не бихте могли да влезете в Небето. Вие ще искате извинение от страданието за лошите работи, които сте говорили за него – кой от вас не е казал поне една лоша дума за страданието? Като ви дойде някое страдание, казвате: „Да не дава Господ никому такова страдание!“. Като не можете да разрешите въпроса за страданията, търсите смисъла на живота, дано се домогнете до някакво обяснение на страданията. Едно трябва да знаете: степенята на съзнанието, до което днес сте достигнали, не може да помогне за разрешаване смисъла на живота.

Сега вие трябва да се наблюдавате, да видите колко бързо се сменят състоянията у вас: ставате сутрин, клерикал сте; после вземате ножа и с него се разправяте – милитарист сте; не минава много, ставате капиталист; скоро след това минавате в друго състояние, ставате социалист. Обаче вие трябва да дойдете до положение да видоизменяте тия състояния – това може да се постигне само чрез закона на Любовта. На клерикала може да се въздейства главно с Любовта, на милитариста – с Мъдростта, на капиталиста – с Истината, а на социалиста – с Правдата. Следователно, който има Любов в себе си, той ще бъде богат; който има Мъдрост, той ще бъде силен; който има Истината, той ще бъде свободен, той ще бъде господар и слуга на себе си, а не на другите хора.

В Америка един милионер срещнал метач и му казал:

– Ти ми харесваш, искам да те направя свой наследник; имам седем милиона долара – искаш ли да ги завеща на теб?

– Не ми трябва пари, не зная какво да ги правя. Аз имам много хубава работа, за нищо не я сменям с друга.

– Вземи парите и ги употреби както знаеш – казал милионерът.

Метачът взел парите, раздал ги на бедни, а за себе си задържал метлата, с която и по-рано метял улиците.

В лицето на метача милионерът видял един добър, справедлив човек, една събудена душа, затова дал милионите си на него и казал: „Вземи тези пари и ги употреби както знаеш – нека по този начин Бог благослови и теб, и мен!“. Ще кажете: „Глупав човек е бил този метач – да не задържи парите за себе си, а да ги раздаде на бедните“. Не е лошо човек да задържи и за себе си една част от парите, но с тези пари той трябва да изпълни Божия закон.

Обратен на Божия закон е човешкият. Отивате в една банка да вземете пари, обаче сте отишли много рано и намирате гишетата затворени. Какво ще правите – ще чакате да се отворят гишетата. Всички гишета ли ви интересуват, или само едно от тях? В дадения случай ви интересува само едно гише, и то това, което може да осребри вашия чек; спирате пред гишето, вземате парите и си излизате. Ако вървите по човешкия закон, вие ще се интересувате от всички гишета, но колкото и да се интересувате от всички гишета, вие няма да получите това, което те съдържат. Ако вървите в Божествения живот, едно гише ви интересува – то ще ви даде поне част от това, което съдържа в себе си.

Като ученици, вие искате да знаете целия смисъл на Живота; не, нужно ви е само едно гише, на което да размените чека си, не са ви нужни всички гишета, не ви е нужна цялата банка. Следователно, когато искате да разберете изцяло смисъла на Живота, това значи, че искате да разгледате цялата банка. Едно гише ви трябва; ще вземете чека си, ще се представите пред касиера на банката

и ще кажете: „Заповядайте, имам един чек, ще ви моля да ми услужите“. Според Божествения закон, като отивате при някой човек за известна услуга, първо ще го поздравите, после ще се ръкувате с него и ще кажете: „Радвам се, че случаят ми даде възможност да ви видя“, а той ще ви запита: „Какво обичате? Приятно ми е, че мога да ви услужа, заповядайте и втори път“.

Всеки от вас трябва да има поне една основна идея, около която всички останали да се централизират: една основна идея на Любовта, около която всички други да се централизират; една основна идея на Мъдростта, около която всички други да се централизират; една основна идея на Истината, около която всички други да се централизират. Като живеете по този начин, ще имате резултати, ще бъдете свободни. Само умният човек е свободен да живее както иска; той не може да прави погрешки и какъвто и метод да избере в работата си, той всякога ще го осмисля. Хиляди начини има за работа, но един от тях е най-близък до Истината, най-близък до идеала. Колкото по-умен е човек, толкова по-близък път ще избере той; колкото е по-малко интелигентен, толкова по-далечен път ще избере в работата си, но това ни най-малко не спъва желанието му да я свърши.

Сега, като разглеждам живота, съзнателно поставям някои неща пред вас да събудят вашия песимизъм. Казвам например, че едн-коя си работа не може да се постигне; вие вземате буквално въпроса и сте готови да се обезсърчите. Казвам: който не разбира Живота, той ще страда; който не разбира Любовта, той ще страда; който не се учи, той ще страда; който не дружи с хората, той ще страда. Следователно човек трябва да бъде в съприкосновение с всички души, със своите ближни. Изобщо, кой за каквото е роден, трябва да го извърши. Като ученици на Живота, на Божественото учение, вие ще кажете в себе си: „Каква-то работа ми се даде, веднага ще я започна, без отлагане“. Мнозина отлагат работите си за друго някое прераждане; в следното прераждане работите ще бъдат толкова сложни, че няма да остане време да завършите изоставените

работи от сегашния си живот. Който отлага работите си за следното прераждане, той прилича на онзи ученик от първи клас, който казва: „Сега аз няма да уча, ще отложам уроците си за догодина – тогава добре ще изуча този материал“; той не знае, че във втори клас ще има по-трудни уроци, за изучаването на които трябва да владее материала от първи клас. Такова нещо представлява въпросът за следващите прераждания.

Когато ученикът минава от клас в клас, като започне от първи и дойде до осми, той завършва най-после гимназия. За ученика от Великата окултна школа гимназията се състои от 12 класа, университетският курс се състои пак от 12 курса с четири кардинални специалности, тъй щото за да завърши гимназия и университет, на ученика са потребни цели 24 години. Всяка година пък се състои от 25 000 години. Сметнете колко години са нужни на окултния ученик, за да завърши гимназия и университет във от четирите отделения. Това не трябва да ви обезсърчава – като ви говоря за продължителността на времето, аз повече ви насърчавам, отколкото обезсърчавам. Представете си, че някой човек е осъден на смърт. Разглежда се делото му и се издава присъда още утре да бъде обесен. По някаква щастлива случайност изпълнението на присъдата се отлага за една година. Докато сърцето на този човек туптеше от ужас, от страх, сега вече започва да тупти радостно – животът му е продължен с една година; щом дойде определеният за присъдата ден, изпълнението ѝ се отлага за още две години, после за още четири, пет, шест, докато най-после престъпникът се амнистира. Той излиза от затвора доволен, щастлив, радва се на живота. Какво лошо има в това продължаване на времето – с продължаване на времето този човек продължава живота си.

Тъй щото когато се говори за продължаване на времето, ние подразбираме дълъг процес на изкупление. Щом кажем, че времето е дълго, това е идея, която осмисля живота. В този дълъг период от време, ако пътувате с бързината на светлината, се изискват хиляди години, за да извървите вашия път. Ако трябва да минете един къс пе-

риод от време на Земята и се движите с бързината на светлината, къде ще отидете? За осем минути вие ще стигнете на Слънцето. Бързината на движението, броят на годините – това са въпроси, които се определят от съзнанието. За същества, на които съзнанието е развито, 25000 години представляват 25 дни. Казва се в Писанието, че пред Бога хиляда години са като една година, значи 25000 години се равняват на 25 години. Като разглеждате нещата по този начин, вие ще влезете в особена зодия, където изчисленията са съвсем други. Бъдещият живот, в който ще влезете, астрологически коренно ще се различава от сегашния – в този живот вече ще намерите смисъла на нещата; това, което сега се говори, ще ви бъде като подарено; много от идеите, които сега не ви са понятни, тогава ще станат понятни. Тогава ще разберете, че животът е непрекъснат.

И тъй, впрегнете тази година ума си на работа, да не допускате никаква тъжна мисъл да вземе надмощие над вас. Ако Бог ви е дал един спасителен пояс, дръжте го, даже и да сте добри плувци; при положението, в което се намирате сега, за предпочитане е да имате спасителен пояс, отколкото да нямате – така само ще можете да преодолеете мъчнотиите, които имате.

*Верен, истинен, чист и благ всякога бъди и Господ на мира
ще изпълни сърцето ти с всички добрини.*

11. лекция, 4 януари 1928 г., София

НОВИ ВЪЗГЛЕДИ И МЕТОДИ

*Верен, истинен, чист и благ всякога бъди и Господ на мира
ще изпълни сърцето ти с всички добрини.*

Размишление.

Чете се темата *Разлика между човека и животните.*

Съвременните хора са дошли до една фаза на знанието, в която теорията е почти завършена. Сега иде нова фаза, в която теорията се свързва с практическото приложение на принципите, които са известни. Например ако паякът направи своята мрежа по-тънка, отколкото трябва, тя непременно ще се скъса; ако и вие направите вашата мисъл по-тънка, отколкото трябва, и тя непременно ще се скъса – какво ще разберете от сравнението, което правя между паяжината и човешката мисъл? Ако напиша на дъската цялата азбука или числата от едно до десет, какво ще разберете – какъв смисъл имат тези букви и числа за вас? Те имат смисъл за разумния, но не и за неразумния човек. За онези от вас, които знаете да пишете и да смятате, буквите и числата имат смисъл, но за онези, които се занимават с висшата математика, са нужни вече други елементи – те боравят с елементите на Живота, а не само с обикновените числа и букви. Тези, които се занимават с висшата математика, могат точно да изчислят какво ще се случи на човека и кога ще му се случи това; тези, които се занимават с обикновената математика, не са в състояние да го направят. Следователно всеки, който се занимава с висшата, с положителната наука, може да разбере аналогията, която се прави между паяжината и човешката мисъл.

Казвам: голяма е разликата между нещата на физическия свят и тези от Божествения. Например човек може да вярва, но неговата вяра се отнася само до една от областите на физическия свят – до сърцето, до ума и до

волята; вярата на човека може да се отнася и до Причинния свят; най-после, вярата на човека може да се отнася до Абсолютния свят. Оттук виждаме, че има физическа, сърдечна, умствена, причинна и абсолютна вяра – това са термини, които трябва да се разбират.

Учениците решават ред задачи и намират, че $x = 0$. Какво означава това – те не разбират, обаче ученият, математикът вижда цяла Вселена в нулата. Нулата представлява колело в движение, т.е. път, по който енергията се движи; да разбереш нулата, това значи да намериш пътя, по който енергията се движи. Който намери този път, той намира вече начин да впрегне енергията на работа; щом я впрегне, човек вече придобива знания – той има колело, което може да върти. Това значи да успява човек.

Като ученици, вие трябва да работите, да придобивате знания, богатства, сила. Трябва ли ученикът да очаква майка си, баща си, дядо си и баба си час по-скоро да умрат, че да му оставят наследство? Ако ученикът очаква на дядо си и на баба си, ако поставя своя успех и знание върху труда на другите, той е на крив път, за тази негова мисъл ще бъде изпъден от училището. Докато е във училището, ученикът може да мисли каквото иска; щом влезе в училището и очаква на този, на онзи, в скоро време той ще се намери във от него. Само онзи може да бъде ученик, който има обич към знанието, обич към своите учители. Какво ще стане с училището, ако един ученик, който е недоволен от учителя си по математика, пожелае да махнат този учител? След време този ученик ще бъде недоволен от друг учител, ще пожелае и него да махнат. Втори ученик пък ще бъде недоволен от друг учител и ще иска неговото отстраняване. Не, това не е ученичество. Всякога ще има нещо, от което ученикът ще бъде недоволен, но не е този пътът, по който трябва да се задоволи. Какво учение, какво училище е това, в което учениците и учителите умират и се отстраняват? Смърт може да има, но във училището; в училището има само учение – там се изучават уроците на Живота в пълния смисъл на думата.

Друго положение, до което човек може да се домогне, е да се научи да рисува. Казвате, че изкуството действа възпитателно; право е това, но не трябва да очаквате само на великите художници, всеки човек трябва да се учи да рисува. Например гледате една картина, която представя изгряващото Слънце; на същата картина са представени Земята, която се движи около Слънцето, и Луната, която се движи около Земята. Всички сте виждали как изгрява и залязва Слънцето, виждали сте как изгрява и залязва Луната, но не сте виждали въртенето на Земята – защо? Защото и вие се въртите заедно със Земята, вследствие на което ви се вижда, че Земята стои на едно място. Оттук ние вадим следния закон: ако се движите с един човек в една и съща посока, вие ще мислите като него. Когато обикне света, човек започва да се върти заедно с него; този човек казва: „Каквото светът върши, това е идеал за мен“. Някой се увлече в театъра и казва: „Каквото театърът върши, всичко е добро, заслужава да се подражава“. Каквото и когото обикне човек, в него се явява желание да му подражава.

Всички говорят за изкуството, но въпрос е как може да се приложи това изкуство в живота. Изкуството е положителна, кинетична сила в Природата, която трябва да се приложи. Да мислите, че художниците трябва само да рисуват – това е неразбиране на нещата; рисуването започва с геометрията, не може да бъде художник онзи, който не разбира математика и геометрия – геометрията е основа на художеството. Който работи върху себе си, който рисува, пее, учи, той по-лесно носи страданията.

Мнозина се оплакват от страданията, чувствуват се тъжни, самотни, нещастни, неразположени духом. Причината за тяхното неразположение се дължи на обстоятелството, че те се намират в някоя пуста област, било на физическия, било в Астралния, било в Умствения свят; значи в положението, в което се намират, те са лишени от нещо, липсва им нещо – и тогава ние казваме, че когато е лишен от нещо, човек всякога страда. Защо страда бедният – защото няма пари; защо страда малокръвният

– защото няма достатъчно кръв; защо страда невежият – защото няма знания; защо страда болният – защото няма здраве, няма достатъчно жизнени сили в себе си.

Животът е течение, ток от сили, които трябва да се вливат във всеки човек. За да не страда, човек трябва да работи, да върви напред. Когато умният остане без работа, той непременно ще стане художник – художеството е един от добрите методи за трансформиране на енергиите. Щом сте неразположени, вземете рисувателен лист, молив и започнете да рисувате за себе си. Не е нужно да излагате картините си на показ, правете изложба за себе си. Когато ви е скучно, нарисуйте един висок планински връх, покрит с дебел сняг, който на места се топи и образува потоци, извори, реки; после нарисуйте една долина, изпъстрена с различни цветя. На друга картина нарисуйте голяма река, покрай която са насадени плодни дървета; част от речната вода е отбита и полива хубава цветна градина. Освен тази картина, можете да отидете някой ден край морето и да нарисувате морето с параходите, които пътуват по него. Ако не можете да нарисувате тия картини в действителност, нарисуйте ги мислено. Представете си, че се качвате по един планински връх, че слизате в долина, че садите дървета, цветя, които отглеждате; представете си още, че мислено отивате край морето, возите се с лодка, с параход и после пак се връщате назад. Като рисувате с въображението си, по този начин ще трансформирате състоянието си и ще станете весел, радостен.

Някой се оплаква, че нямал приятели. От него зависи да си създаде приятели. Колко струва на човека да си направи една градина? Ще купи семена, ще ги насади, ще ги полива и няма да забележи как семената ще изникнат, ще цъфнат и ще разнесат своите благоухания надалеч; тяхното благоухание ще привлече Светли същества от Невидимия свят, които ще му оставят своето благословение. Тъкмо се е замислил, впрегнал се е в някаква работа и току-виж някое Светло същество от Невидимия свят посети неговата градина, благослови работата му. Друг път

някой ваш близен дойде от Невидимия свят и се поразходи из градината; вие сте готови да го нахраните, да го облечете.

Ще кажете, може би, че това е забавление. Когато майката роди дете и мечтае как ще порасне детето ѝ, какво ще излезе от него, това не е ли забавление? Умът на човека се забавлява, но и в това забавление има красота. Детето расте, пораста, но един ден заминава за другия свят и майката остава пак сама. Къде е детето ѝ – няма го. Във въображението си майката е рисувала ред картини, които за другите хора изчезват, но за нея все остава нещо от рисунките ѝ.

Питам къде е реалното в живота – реалността седи в творчеството, умът пък твори; следователно това, което умът твори, е реално. Реалността има свойството да расте. Това, че нещата изчезват и отново се появяват, не говори, че не са реални. Всяко нещо, което обичаме, става ясно за нас; всяко нещо, което не обичаме, остава тъмно. Това, което обичаме, иде при нас, приближава се; това, което не обичаме, се отдалечава, изчезва от нас. В момента, в който имате неприязнена мисъл към нещо, то веднага изчезва, отдалечава се от вас. Някой се оплаква, че нямал знания, че не бил учен. Ако обичаш знанието, науката с всичкото си естество, те непременно ще дойдат при теб; обаче това не значи, че науката ще дойде при теб така, както парите могат да дойдат в джоба ти – такъв закон не съществува. Знание, наука се придобиват чрез усилие, чрез работа и приложение. Учениците очакват от учителя си повече, отколкото трябва. Учителят може да даде много знания на учениците си, но след това ще ги изпитва и ако са научили уроците си добре, той ще им предаде нови лекции, нови уроци; ако не са научили уроците си, никакво знание повече няма да им даде. Следователно от ученика се изисква приложение, но не евангелско приложение, нито православно, нито окултно приложение.

Сега да се върнем към изкуството като възпитателно средство в живота. Чрез изкуството човек възпитава и своя дом. Като говоря за изкуството като възпитателен метод,

разбирам не само рисуването, но изкуството в най-широк смисъл на думата; само рисуването не помага за възпитанието на ученика, към него трябва да се прибавят още ред изкуства: музика, пеене, поезия и т.н. Като дойдете до художеството, прибавете към него и музиката. При картината, която сте създали – своята градина, започнете да свирите и пеете; ако не можете да свирите и пеете, започнете да поетизирате, да декламирате – ще декламирате на цветята, на дърветата. По-добри слушатели от дърветата и цветята няма, те ще слушат, без да ви критикуват.

Свят, в който съществува критика, е аномален. Да критикува човек и да разсъждава – това са две различни неща. Човек всякога трябва да мисли, да разсъждава, а не само когато се намира в мъчнотии. Турците казват, че умът на гяурина работи само когато бяга, когато го гони някой. Това може да се каже и за животните – умът на животните работи, когато ги гонят, когато се намират в опасност. Не е достатъчно само да се разсъждава, но окултният ученик трябва да прилага; каквото знание придобие, той трябва да го приложи. От ученика се изисква не обикновено приложение, но приложение, в което има творчество, гениалност, изобретателност; в приложението на нещата всеки трябва да прояви своя талант. Без това приложение нещата остават чужди, неработени.

Като се говори за изкуството, направете опит да напишете буквите на азбуката, но да ги поставите в такъв ред, че да образувате от тях нещо цяло, завършено. Изкуство е наистина човек да напише буквите в такъв ред, че да образува от тях срички, от сричките – думи, от думите – изречения, от изреченията – цяла реч, която да представлява нещо добре изразено логически и граматически. Изкуство има в нареждането на буквите, изкуство има в нареждането на тоновете при музиката и пеенето, изкуство има и в говоренето. Хората могат да ви слушат, когато говорите, свирите и пеете, само ако видят някакво изкуство у вас, което може да ги удовлетвори. Как ще се удовлетвори един учител, ако учениците му не учат и не го разбират? Как ще се удовлетовят учениците, ако учителят

им не може да преподава или няма знания? Как и с какво ще удовлетовите един Ангел, който е слязъл от Небето и дошъл при вас? Вие искате Духът да дойде при вас и да ви ръководи; за да дойде Духът при вас, вие трябва да сте готови да изпълните всичко, каквото Той ви каже; ако не Го разбирате, вие ще Го критикувате и няма да се ползвате от Неговото знание.

Един европейски княз поканил на гости един селянин. Князът заповядал на слугите си да нагответ най-добри ястия, да сложат трапезата красиво, изящно; той искал да приеме селянина като скъп, велик гост. Като седнал да се храни, селянинът погледнал към лъжиците, вилиците и ножовете, сложени на трапезата, но отчупил хляба с ръката си и започнал да топи хапките в яденето направо с пръстите си. Князът веднага заповядал на слугите си да махнат вилиците и лъжиците от трапезата и сам той започнал да топи в яденето хапките си, да яде без вилица, както направил селянинът – с това той искал да изкаже уважението си към своя гост.

Следователно, когато Ангел дойде на гости у вас, вие трябва да топите хапките си, както той топи – закон е това. Ако вие не топите хапките си като Ангела или ако не топите като мене, работата ви е свършена. Ако аз съм на гости у вас, вие ще топите като мене; ако вие сте на гости у мене, аз ще топя като вас – това са елементарни правила и закони, които трябва да се приложат в новата етика.

В живота има хубави, красиви неща, но зависи как гледа човек на нещата. Който гледа на красивата страна на живота, в погрешките на хората той ще вижда техни бъдещи добродетели – защо? Защото ние не знаем още кои са истинските погрешки. Вашият морал е неустановен, вследствие на което за вас нещата не са още абсолютни. Не мислете, че вашият морал е единствен, абсолютен и установен; Природата си служи със съвсем други правила и закони, с друг морал, свършено различен от този, според който вие живеете. И методите, с които Природата работи, са различни от вашите. Методите, правилата и законите в човешкия живот не са абсолютни, вследствие

на което хората се колебаят, съмняват се едни в други; при това положение те се отегчават от живота, не искат да живеят. Когато някой не иска да живее, това показва, че той е нарисувал вече своята картина.

Тази вечер четохте темите си върху *Отличителните черти на човека и на животните*. Казвате, че човек се отличава от животните по мисълта си, човек е мислещо същество. По-правилно е да се сравнява човек с човек, а не човек с животно и да се търсят отличителните им черти. Защо не може да се сравнява човек с животно? Представете си, че имате сто незапалени свещи и една запалена. Можете ли да сравните незапалените свещи със запалената? Сравнение може да става само между две запалени свещи, но не и между запалена и незапалена свещ. Следователно да сравняваме човека с животното, това значи да сравняваме запалената свещ с незапалената. Животното не съдържа в себе си този огън, този пламък, тази светлина, каквито човек съдържа – как ще ги сравнявате тогава? Човек има мисъл, а животното няма. Животното има материала на свещта, но този материал не гори, не дава светлина. Тъй щото запалената и незапалената свещ можете да сравнявате по чистота на веществото, от което са направени, по големината на фитила, но по никой начин по светлината. Когато сравнявате хората, имайте предвид техните добродетели: сравнявайте любовта на един човек с любовта на друг; разумността на едного с разумността на другото и т.н. Значи могат да се сравняват, да се съпоставят само очевидни и еднородни неща.

Казвате: „Еди-кой си е добър човек“; за добрината на човека не се говори, тя се изпитва. Някой проповядва, че трябва да си помагаме, обаче близо до него живеят десет бедняци. Дойде един при него, иска да му се помогне – с колко трябва да му се помогне? Да се осигури животът му за един ден само, защото Земята се завърта в денонощието един път около себе си. Ако някой иска сто лева, ще го заведете на едно въртящо се колело и ще му кажете, че ще му дадете сто лева, но ще го накарате да се завърти един път с колелото; ако иска хиляда лева, ще го накарате да се

завърти десет пъти с колелото – това значи да подпишеш полица. Като се завъртиш с колелото, ще се благословиш. Някой дойде, иска пари, а не иска да се завърти с колелото – такъв закон не съществува в Природата. Наистина, който е готов да се качи на колелото и да се завърти с него, той всякога ще има пари; който не е готов да направи това, той никога няма да има пари. Следователно докато колелото се върти около оста си, пари ще има; щом спре това движение, пари няма да има. Това не е само фигура, нито образ на речта, но действителност.

Като ученици, вие трябва да изучавате съществените неща в живота, за да различавате постоянното, непреходното, от непостоянното, от преходното; като се домогнете до това различаване, вие ще измените начина си на живот. Животните, растенията живеят по свой начин, но учениците, които са влезли в Новия, в Божествения живот, не могат да живеят по своему; те трябва да живеят по нов начин, по Божествения закон. В този Живот законите са съвършено различни от тия в обикновения живот. Докато е у дома си, при майка си, детето може да живее както иска; щом влезе в училището, то трябва да се подчинява на законите, които съществуват там. Такъв е редът и порядъкът и в Живата природа – който иска да прогресира, да бъде здрав, той трябва да изпълнява, да се подчинява на законите, които регулират Разумния живот; при това положение всичко може да се постигне – няма непостижими неща.

Кой не може да нарисова една картина или един портрет? Всеки може да бъде художник. Ще вземе апарата, ще го сложи пред лицето си и след това ще промие плочата; само в няколко минути портретът ще бъде готов. Какво по-голямо изкуство от това да нарисувате човека такъв, какъвто е, без никакво ретуширане, без никакво заглаждане? Нарисувайте работника на нивата такъв, какъвто е – черен, изгорял от Слънцето, мускулест; нарисувате аристократа такъв, какъвто е – бял, изнежен. От първия портрет ще познаете, че човекът е работник на нивата, от втория пък ще познаете, че този човек е живял охолно, свободно. Това значи да рисува човек нещата такива, как-

вито са в действителност. Когато рисувате нещата във въображението си, свободно можете да рисувате каквото и както пожелаете, обаче копирате ли нещата, там се изисква точност. Който иска да стане талантлив, гениален художник, той трябва да обръща внимание на много неща, той трябва да се справя с най-малките подробности.

От всички се изисква работа, учение и приложение. Каквото научите, прилагайте; правете опити, ако искате да имате резултати, иначе знанието ви ще се вкисне. Знанието, идеите имат определено тегло; ако не ги приложите в живота си, те ще започнат да натежават върху нервната система, вследствие на което организмът ще заболее. Всяко знание, всяка идея трябва да се превърне в кинетична енергия.

Казвате, че човек трябва да бъде добър и може да бъде добър. Като твърдите това, правили ли сте опити да видите доколко е вярно? Щом казвате, че човек може да се поправи, направете опит да видите доколко вашата мисъл е силна и може да повлияе на другите: влизате в една кръчма и на една от масите виждате ваш познат, който пие вино; вие седате на стол при него и казвате на кръчмаря: „Моля, можете ли да ми донесете един чай?“ – „Може“. Веднага ви донасят чай, вие започвате да пиете и в това време мислено разговаряте с вашия познат, като му казвате и той да си поръча чай, за да пиете заедно; по едно време забелязвате, че вашият познат слага настрани чашата с вино и поръчва на келнера да донесе и на него чаша чай. Щом започнете и двамата да пиете чай, между вас се създава по-тясна връзка – това показва, че мисълта ви е дала резултат. След това вие продължавате мислено да разговаряте с него – казвате му, че той трябва да се грижи за семейството си, да не се разсипва материално и т.н.; обаче ако започнете да му говорите устно: че не трябва да пие, не трябва да се разсипва материално, той ще се противопостави на думите ви и ще каже: „Ти проповедник ли ще ставаш? Не искам да слушам съветите ти. Ще пия, ще пиляя средствата си както искам – това не е твоя работа“.

Това са два различни метода, с които човек може да си служи; първият метод е новият, вторият – старият. Тези методи коренно се различават един от друг – при първия метод вие ще си спечелите приятел, който всякога ще ви благодари, ще остане доволен от вас и ще ви следва в живота; при втория метод можете даже да изгубите приятеля си. Вие трябва само да прилагате – като прилагате, ще придобивате все повече и повече знания. Сега вие имате много знания, но ако не ги прилагате, ще дойдете до положение да опитате отрицателната им страна; и тогава ще придобиете опитности, но с повече мъчнотии и страдания – при това положение у вас ще се яви съмнение, ще загубите правата посока на движение. Не е лошо, че сте изпаднали в съмнение, но трябва да правите научни изследвания, да видите доколко това съмнение е вярно.

Като се изучавате, ще видите колко често се менят състоянията ви – сега сте весели, радостни и след половин или един час ставате скръбни; тези промени в състоянията ви не са произволни. Често промените в състоянията се дължат на натрупване на излишно количество желязо в кръвта на човека; понякога в кръвта се натрупва излишно количество фосфор, мед, сребро или други елементи, които не могат да се асимилират от организма и създават особени психически или някакви болезнени състояния. Как ще се освободите от излишното желязо? Когато се натрупа излишък от захар в кръвта, човек заболява от захарна болест; за тази болест препоръчват на болния да яде по 200-300 грама прясно масло на ден, но да избягва употребата на белтъчни вещества, хляб и др. Ако в кръвта има излишък на злато, човек става експанзивен, жизнен, разширява се, харчи много енергия, но същевременно в него се развива гордост и тщеславие. Освен тези елементи има и други, те са също от физически характер, обаче има елементи, които влизат направо в живота и го видоизменят. Ако попаднете в някоя област на живота, където те са проникнали, вие ще изпитате голям страх – защо? Защото не разбирате характера им, не можете да се справите с тях.

Един офицер чел спиритическо списание, което пишело за тези особени прояви в живота, за тъй наречените му тайнствени страни, и толкова се изплашил, че се страхувал вечер да излиза сам навън; казвал на жена си: „Ако е нещо, което се отнася до физическия свят, не ме е страх – имам сабя, имам пушка, с всичко мога да се разправам. Но с невидимите неща не зная как да се разправам“.

Какво показва това? Това показва, че в живота има мъчни задачи, които трябва правилно да се разрешат. Мъчнотията седи в това, че тези задачи не са на физическия, но в по-висок свят, където условията са по-трудни – затова се изисква наука, а не критика. И критиката има смисъл, но да бъде намясто. Всичко, каквото вършите, трябва да бъде навреме и намясто.

Сега всички искате да ви се каже нещо ново. Какво ще направите, ако ви кажа още тази вечер всички да тръгнете в полунощ от Изгрева за Витоша – веднага ще се изплашите какво ще стане с вас, ако изпълните незабавно задачата; всички сте облечени с тънки леки дрехи, затова ще се уплашите да не би да се простудите. За да не се уплашите, пръв аз ще направя опита: ще отида на Витоша с тънки дрехи, с тънки чорапи. Това ще направя, за да ви покажа, че в Природата съществуват ред сили, с които човек може да оперира; той всякога може да използва тези сили, щом това се отнася за благото на цялото човечество, както и за неговото лично благо.

Едно се изисква от вас – да се пазите от съмнението. То е наука, която трябва да изучавате. Ако съмнението обхване целия ви мозък, ще изпаднете в анормално състояние; то ще усили дейтелността на чувствата ви и ще събуди страха у вас. Чувството на страх е силно развито в животните. Когато страхът се събуди в човека, в съответния мозъчен център се развива много топлина, вследствие на което в организма настанва известна аномалия – това показва, че се е нарушило равновесието между силите, които протичат в човешкия организъм. За да се възстанови нормалното състояние на силите, през едното полушарие на мозъка трябва да текат топли течения, а през другото – студени.

Като говоря за анормални, за болезнени състояния на организма, вие се плашите, защото не сте готови, нямате онова положително знание в себе си, което може да трансформира вашите сили. Някой се оплаква от главоболие и се страхува, че мозъкът му заболял; не, мозъкът никога не заболява, причината за главоболието се крие другаде. Мозъкът е много устойчив, на десет хиляди болни едва един случай може да се яви от заболяване на мозъка, при това може да заболее задната част на мозъка и в редки случаи предната. Заболяването на задната част се дължи на някакво сблъскване между ума и сърцето на човека. Когато заболее задната част на мозъка, всякога се констатира повишаване на температурата; ако това повишаване се премахне, болният оздравява, а ако не се премахне, тогава се явява усложнение. Щом заболяването на задната част на мозъка за светския човек е толкова рядко, за ученика е още по-рядко.

Понякога ученикът се оплаква от силно напрежение на мозъка и казва, че мозъкът му ще се пръсне. Не, мозъкът не може да се пръсне, Невидимият свят създава тия напрежения, за да предизвика в съзнанието на ученика известно разтърсване; това разтърсване има предвид пробуждане на неговото съзнание. Мозъкът се нуждае от разтърсвания – те са ставали и стават с всички велики, с всички талантиливи и гениални хора, вследствие на което мисълта им всякога е раждала нещо ново, нещо възвишено и красиво. Четете историята на великите хора, за да видите през какви страдания и изпитания са минали, докато родят нещо ново. Щом е така, не мислете, че вие ще избегнете страданията – и вие ще минете през страдания и изпитания, съответни на вашето развитие. Като знаете това, не трябва да се смущавате – бъдете герои да понесете всичко, каквото ви е определено от Провидението.

*Верен, истинен, чист и благ всякога бъди и Господ на мира
ще изпълни сърцето ти с всички добрини.*

12. лекция, 11 януари 1928 г., София

МАЛКИ И ГОЛЕМИ ПРИДОБИВКИ

*Верен, истинен, чист и благ всякога бъди и Господ на мира
ще изпълни сърцето ти с всички добрини.*

Размишление.

Чете се резюме на темата *Разлика между човека и животните*.

За следния път пишете върху темата *Придобивки от знанието*.

Като наблюдавате себе си, както и другите хора около вас, ще видите, че всички носят в себе си известни придобивки не само от сегашния си живот, но и от своето далечно минало; учен или прост, всеки човек носи в себе си придобивките на своето минало, с които днес свободно разполага като със свой капитал. Има придобивки, които са благо за човека, има и придобивки, които носят неговото нещастие. Представете си, че сте работили при един господар, който слага в ръката ви огън като заплата за вашата работа; в това време идва някой при вас и взема огъня от ръката ви – какво изпитвате в този момент? Радост. Следователно има блага, придобивки, които в даден случай носят нещастие за човека и отнемането на тия блага носи щастие. Наистина, какво по-голямо благо от това да дойде някой при него и да отнеме от ръката му насипания огън?

Оттук можем да извадим следното заключение: малкото благо е дадено от човека, голямото благо – от дявола, а където няма никакво благо, там Бог взема участие; щом всичките блага на човека се отнемат, там Бог е взел участие. Когато някой се оплаква, че няма никакви блага, той се лъже – всъщност няма човек без блага в света. Какво по-голямо благо от Живота – Бог живее и се проявява в Общия, в Целокупния живот, в този Живот живеят и хората; затова е казано в Писанието: „Ние живеем и се движим в Бога“. В момента, в който човек започне да мис-

ли, че Животът е само негово благо, и търси начин как по-рационално да го използва за себе си, той е създал вече своето нещастие – защо? Защото никой няма право и не може да използва Живота за свое лично благо. Да се мисли другояче, то е все едно някой човек да купи грамадни пространства земя и да се заеме сам да ги пази; ще ги пази ден, два, три, на четвъртия ден ще усети голям глад и ще напусне поста си. Това е неразбиране на Живота. Какъв е изходът от това положение? За да разбере добре Живота на Земята и да знае как да устрои своя живот, човек трябва да спре вниманието си върху Божествения живот; като разбере Божествения живот, по аналогия на него той ще разбере и Живота на Земята.

В сегашния живот вие носите последствията на ред минали животи, добри и лоши, и не можете да се избавите от тях, докато не разберете законите, които управляват Целокупния живот; който не иска доброволно да научи тия закони, пак ще ги научи, но вече по отрицателен път, чрез насилие. Засега каквото и да правят, хората не могат да се освободят от последствията; нещастията неизбежно ще вървят след тях, докато решат най-после да поемат пътя нагоре, към възлизане – пътят на слизане трябва да се превърне в път на възлизане.

Човек може да се освободи от страданията само след като се върне там, откъдето е излязъл – как ще стане това? Ще кажете, че като живее съобразно Божиите закони, човек може лесно да се справи с мъчнотиите и страданията. Да, лесно се говори това, но какъв е методът за този живот и кой човек има такъв дълбок мир в себе си, че при всички условия да е готов да живее освен за себе си, още и за своя ближен? И такива хора има на Земята, но те са малцина; ученикът трябва усилено да работи върху себе си, за да придобие този вътрешен мир.

Сега, като говоря на хората за Любовта, мнозина от тях не я разбират: казвам, че едно от качества на Любовта е да ограничава – те се чудят как е възможно Любовта да ограничава и да прави човека нещастен. Вие мислите, че когато дойде, Любовта веднага ще ви направи щаст-

ливи – не, това е невъзможно. Казано е, че Любовта ражда Живота, следователно за да се прояви Животът, човек трябва да се ограничи, да мине от безграничния в граничния свят. Който очаква щастие от Любовта, той е на крив път – Любовта не носи щастие, нито блаженство; тя носи нещо по-велико – Целокупния живот. Това не значи, че Любовта прави хората нещастни, но като не я разбират, те влизат в стълкновение с нея и стават нещастни; тази е причината, поради която днес всички хора са недоволни: богати и сиромаси, господари и слуги, учени и прости. Богатите са недоволни – искат повече, отколкото им е дадено; сиромасите са недоволни, защото нямат достатъчно средства за живеене; господарите са недоволни от слугите и слугите – от господарите и т.н. Ако оставите две деца да ядат на една трапеза, те непременно ще се скарат – едното ще погледне в чинията на другото и ще намери, че на него е дадено по-малко. Не само децата, но и възрастните хора спорят помежду си.

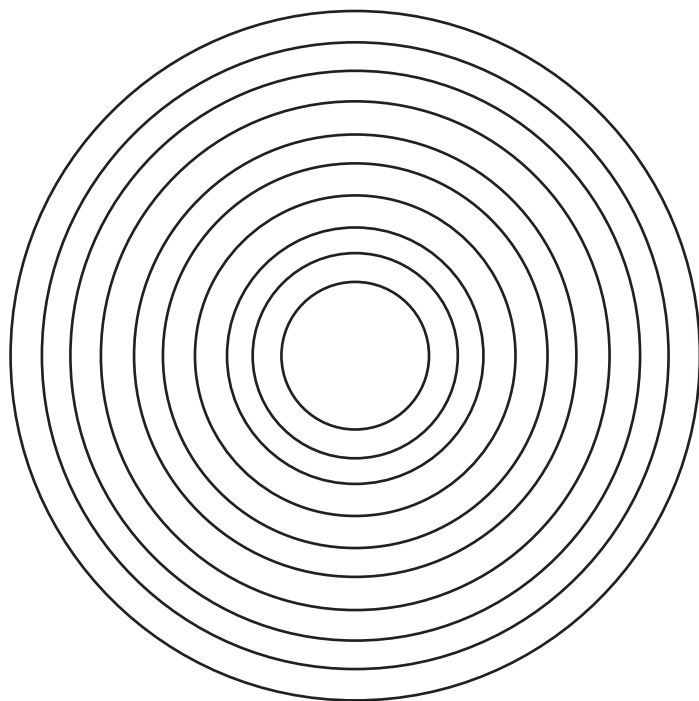
Спорът между хората може да бъде от материален, от сърдечен или от умствен характер. Двама души спорят кой от тях е по-учен, кой седи по-високо в умствено отношение. Да има човек много знания, които не е обработил и приложил, това е все едно да се товари с повече багаж, отколкото му трябва. Имате две магарета: едното носи на гърба си сто килограма товар, а другото – петдесет; по какво се отличава едното магаре от другото? Ще кажете, че едното магаре е по-голямо и по-силно, но какво особено има в това различие? Имате две шишета: едното събира един килограм вода, а другото – два килограма от същата вода; разликата между двете шишета е само в количеството на водата, но количеството още не разрешава въпросите.

Ние не поддържаме идеята, че хората трябва да бъдат равни, еднакви, ние не сме за равенството – такъв закон в Природата не съществува; Животът е неравенство. Когато обичаш някого, или ти трябва да му дадеш, или той трябва да ти даде; в Любовта трябва да има обмяна, но същевременно и безкористие. Децата обичат баща си, рад-

ват му се, защото е богат, има какво да им даде; щом осиромашее и остарее, те вече не могат да го търпят и чакат по-скоро да си заmine за онзи свят, да не седи около тях като стражар, за да следи как живеят, колко харчат и т.н. Ако бащата е богат, и стар да е, синовете обикалят около него с почитание, очакват да им даде нещо – какъв морал има в тази любов? Любовта с пари нито се предава, нито се продава. И Знанието с пари не се предава, Мъдростта, Истината, както и всички добродетели изобщо, с пари не се предават; добродетелите нито се предават, нито се придобиват с пари.

Казват, че всяка добродетел може да се придобие – това е самоизлъгване. Любовта е свободна в своите прояви, тя не зависи от никого: щом иска да помогне на някой грешник, тя слиза в ада, хваща грешника за ръка и го изнася навън, като минава и заминава покрай светията, без да обръща внимание на последния; светията се обърне, погледне към нея, но не може да я спре, оставя я свободно да се проявява – Любовта погледне грешника, позасмее му се, позабавлява се с неговите страдания и го пусне. Ще кажете, че хората на Любовта имат меки сърца; и това е възможно, но защо Любовта обича грешния? Защо майката обича детето си – защото плаче; като плаче, като вика, детето се налага на майка си, иска тя да го обича, да му обърне внимание. Следователно всички хора, които искат да бъдат обичани, се налагат. Това не е правилно разбираше, Любовта не се изисква; който иска да учи закона на Любовта, той трябва да мисли за нея, но не да я изисква. Това не значи, че човек не се нуждае от Любовта; всеки се нуждае, но начините, по които я търси и по които постъпва, не са правилни.

На фиг. 1 имате десет концентрични кръга; с помощта на тия кръгове ще обясня причината за страданията и нещастията на съвременните хора. Представете си, че тия десет кръга са сита с различна гъстота: външните са по-едри, а колкото по-навътре се влиза, от десетото до първото, стават все по-ситни, по-гъсти. Тези сита, които имат форма на плоскости, са насочени към Земята; на

Фиг. 1

тях отговарят други десет концентрични кръга – десет сита, т.е. десет плоскости с посока към небето. Мисълта на човека минава през различно гъсти сита, независимо от това дали е възходяща, или е низходяща. Когато мисълта е възходяща, т.е. когато тръгва от Земята и върви към Небето, тя минава постепенно от по-редки в по-гъсти сита, като последното е толкова дребно, че почти не я пропуска; за да мине една човешка мисъл през последното сито, изисква се голяма чистота – вътрешна и външна. И обратно: когато мисълта на човека е низходяща, т.е. тръгва от Небето към Земята, първите сита са по-гъсти и колкото по-надолу слиза, толкова по-едри стават те; последното е толкова едро, че през него минават цели планини.

Значи нещастията на хората се дължат на факта, че без да съзнават, те се стремят към центъра на Земята, в гъстата материя, в плоскости, в сита, през които минават нечистотиите на всички хора. Това значи хората да ви обичат – щом искате да ви обичат, те непременно ще ви заведат в гъстата материя, при редките, при едрите сита, през които минават и хубавите, и лошите им работи. Мишката е направила следния договор с котката: „Ти ще ме ядеш, но ще знаеш, че заедно с това ще вземеш и хубавото, и лошото, което имам в себе си“; мишката причинява много болести на котката, често и смърт.

Следователно, докато се привлича от обичта, от любовта на хората, човек слиза към центъра на Земята и започва да се товари с нечистотии; вместо да се изкачва с мисълта си нагоре, към гъстите сита, и да се освобождава от нечистотиите, от лошото в себе си, той слиза надолу, в гъстата материя, където ситните дупчици на ситата се запушват и остават само едрите, през които минават най-големите нечистотии, и по този начин човек все повече и повече се товари – това показва, че той е сбъркал пътя на своето движение. Какво трябва да направи – да обърне ситните сита нагоре, а едрите – надолу, т.е. да измени посоката на своята мисъл.

Казвате: „Как ще прекараме живота си, какво ни чака в бъдеще?“ – това са въпроси, които само Бог разрешава. Това са въпроси, които не се разрешават при движението на човека към центъра на Земята; ако при това движение искате да знаете как ще живеете, казвам ви, че на парчета ще ви направят и нищо няма да излезе от вас, но ако отивате нагоре, ще растете, ще се увеличавате, ще се превърнете в цял свят, в цяла система и ще получите Божието благословение. – „Ама какъв ще бъде нашият живот?“ Това не е твоя работа, това е задача, която само Бог може да реши, а ти ще се радваш на това решение и ще живееш. Радвай се, че не можеш да разрешиш тази задача; и богат да си, и силен да си, пак не можеш да я разрешиш. – „Ще стана ли учен човек?“ Този въпрос се решава на Небето, не на Земята. – „Ще стана ли добър човек?“ И този въпрос се ре-

шава на Небето. Това са висши проблеми, които искате да решите на Земята, за да се осигурите, но вместо да станете учени, добри хора, вие получавате обратни резултати.

Много такива примери има в живота. Майката е добра, разумна жена, а бащата е учен, виден човек; те искат да им се роди добро, умно дете, да прилича на тях. Наистина, ражда им се дете, което външно прилича на тях, но по качества се различава и от майката, и от бащата: то е упорито, своенравно, не слуша нито майка си, нито баща си, не иска да учи, да работи – защо е така? Има дълбоки причини за това. Тогава и вие можете да се запитате защо не приличате на Бога, от Когото сте излезли, а сте толкова упорити и своенравни. Ще кажете, че сте сгрешили, излъгала ви е змията и сте изгубили Божествения си произход; други пък ще кажат, че са получили тия лоши качества по наследство от своите деди и баби, от своите майки и бащи. Не, да се извинявате с грехопадението на първите човеци, с наследствените си черти, това не е философия за живота, това са затъгалки. Някой казва, че е наследил голямо богатство от дядо си и от баба си; каквото представлява богатството, което наследявате от тях, такова нещо представляват наследствените черти. В някой дом дядото има четири внуци, но оставя наследството си само на един от тях – защо? Защото дядото обича този внук най-много и желае чрез него да се прероди – той си приготвя условия за новото идване на Земята. Така се предават и наследствените черти: един от внуците наследява една черта от дядо си или от баба си, вторият внук – друга черта. Когато само един от внуците получи наследство от дядо си, останалите се сърдят, завиждат на брат си; те не знаят, че с осиновяването на един от внуците дядото си приготвя условия за идването на Земята – той оставя внука си като слуга на парите му, че като дойде пак на Земята, да си ги вземе.

Като слушате тия неща, вие се питате вярно ли е това, или не. Задавали ли сте си въпроса колко от вашите мисли и чувства са верни? Колко от вашите опитности са верни? Това не е за обезсърчение, но вие трябва да дойдете до

положение да проверявате истинността на всички факти и да гледате на тях с еднаква сериозност. Не е въпрос да делите нещата на важни и маловажни. Не делете и хората на красиви и грозни, *красота* и *грозота* са относителни неща; в един случай можете да кажете, че някой човек е красив, а друг – грозен, но в друг случай грозният е сянка на красивия, а красивият е обект на грозния. Грозният е толкова необходим за красивия, колкото красивият – за грозния, те не могат един без друг: грозотата е необходима, за да изпъкне красотата, а красотата е необходима, за да изпъкне грозотата.

Сега онези, които не разбират закона, са недоволни – защо да бъдат грозни, а не красиви? За всички хора има възможност да бъдат красиви, но има и възможност да бъдат грозни – каквато възможност има за човека да бъде красив, такава възможност има да бъде и грозен; това са неизбежни неща. Каквато възможност има за човека да бъде светия, такава възможност има да бъде и най-големият грешник. Понеже човек сам е създал условия за тия неща, затова те са неизбежни за него; той може да създаде и своята святост, и своята греховност – сам е творец на съдбата си. Представете си, че някой човек влезе в къщата си, затвори кепенците на всичките си прозорци и след това усилено се моли на Господа да изпрати слънчевата светлина в къщата му. Цял ден да се молите за това, молитвата ви няма да бъде чута – слънчевата светлина няма да влезе в къщата ви. Молитвата ви ще бъде приета, но за други хора – докато сте се молили, много хора са отворили прозорците си и слънчевата светлина е озарила техните къщи. Вие като сте се молили, забравили сте да отворите кепенците на вашите прозорци, значи светлината е влязла в къщите на всички хора с изключение на вашата. Какво трябва да направите, за да влезе светлината и във вашата къща – преди да изгрее Слънцето, трябва да отворите кепенците; щом слънчевата светлина огрее къщата ви, това показва, че молитвата ви е приета. Понякога светлината може да влезе в къщата на човека и без молитва, при условие прозорците да са отворени и къщата

да е изложена на изток. Какъв извод можете да направите за себе си от това положение?

Мнозина от вас ще се обезсърчат, че при толкова молитви, които са направили, не са придобили това, което желаят. За да обясня коя е причината на вашите неуспехи или незначителни придобивки, ще приведа следния пример. Имате една голяма бъчва, която искате да напълните с вода. Наблизо има чешма и започвате да наливате вода в бъчвата с малък съд; като се напълни бъчвата, изливате водата със същия съд. Това коства време, усилия, без да имате големи резултати, защото става прекъсване на работата. Същото може да се постигне при следното положение: слагате бъчвата под крана на чешмата, започвате да я пълните и скоро тя се напълва. Когато пожелаете да излеете водата, за да напълните отново чиста, веднага отваряте крана. Първото пълнене и празнене на бъчвата представлява човешкия живот, в който нещата се прекъсват, застояват и забавят; второто пълнене и празнене на бъчвата представлява Божествения живот, в който нещата се извършват непрерывно, бързо и резултатно.

Следователно има хора, които са добри по човешки, има и хора, които са добри по Божественому; добротата на първите ту се губи, ту отново се придобива, а добротата на вторите непрерывно се излива и непрерывно се втича. Същото може да се каже и за знанието: който разполага с човешкото знание, той лесно го изразходва и губи, но и лесно може да го придобие; що се отнася до Божественото знание, то е неизчерпаемо – постоянно се влива и излива от човешката душа. Като се натъкват на изпитания, хората веднага се запитват защо това изпитание е дошло до главата им; много просто – всяко изпитание е дадено с цел да се види колко килограма вода има в бъчвата. Колкото по-малко е водата в бъчвата на някой човек, толкова по-лесно се обезсърчава – и при най-малкото изпитание той губи смисъла на живота си и започва да роптае против съдбата си, против Бога, против всичко, което се изпречва на пътя му.

Съвременните хора се намират в същото положение: Бога не са видели, но са недоволни от Него; каквито и

блага да им дават, те все протестират, роптаят, че малко им е дадено или че не им е дадено това, което очакват, вследствие на което постоянно се съмняват. Съмнението неизбежно ще дойде в човека, но той не трябва да го държи дълго време в себе си; щом го държи малко, то ще мине и замине като пътник. Защо трябва да се съмнявате в човека? – „Ама този човек е лош.“ Не е лош човекът, но е сянка на нещо – на какво е сянка? На добрия човек; значи зад лошия се крие добър човек, зад добрия пък се крие лош – какво лошо има в това, такъв е редът на нещата. Защо съществуват добри и лоши хора – това не трябва да питате; защо някой ви обича, а друг не ви обича – и това не трябва да питате. Тези въпроси седят извън възможностите за разрешаване, с които човек разполага. Ако някой ви обича, все има за какво: или че сте красив, или че сте богат, или че сте добър, или че сте учен; той още не обича душата ви. Щом изгубите качеството, за което ви обича, и любовта му ще изчезне – такова нещо представлява любовта на хората. Като знаете това, не се стремете да разрешавате тия въпроси.

Сегашните хора са навлезли в областта на неразрешените въпроси – такъв е въпросът за старостта и за младостта. Старостта настъпва, когато приходите на човека намаляват – тогава настава тъй наречената финансова криза: дюкяни имаш, няма на кого да ги дадеш под наем; стока за продан имаш, няма кой да я купи; дъщеря и син имаш за женене, не можеш да ги ожениш. Чудиш се какво да правиш, хванеш се за главата, търсиш изход отнякъде – какво ще правиш? Не се грижи за работи, които не влизат в кръга на твоите възможности: не е твоя работа да жениш дъщеря си и сина си – хората се женят, а Бог съчетава душите, следователно щом Бог е изпратил дъщеря ти и сина ти на Земята, Той има грижа за тях. Не се меси в Божиите работи, не се наемай да правиш хората щастливи, преди ти сам да си щастлив. Ти си нещастен, а искаш другите да направиш щастливи – това е невъзможно. Как е възможно една нещастна мома да направи момъка щастлив или един нещастен момък да направи момата щастлива? Как

е възможно един нещастен момък и една нещастна мома да се оженят и да бъдат щастливи? Това не трябва да ви обезсърчава, но радвайте се, че знаете истината по този въпрос. Не мислете, че знанието, което придобивате сега, ще ви направи щастливи – напротив, колкото повече знание придобивате, толкова по-нещастни ставате. Знанието не носи щастие, то е условие за развитие, а в процеса на развитието си човек непременно ще мине през страдания; който може да използва това условие, той ще придобие Мъдростта и щом има Мъдростта, той има и Любовта в себе си.

Какво представлява знанието, какво представлява Мъдростта? Казано е, че Мъдростта носи знание и светлина. Без Мъдростта вие ще се намерите в положението на човек, който има огнище, на което е сложил дърва, въглища, но му липсва запалка, кибрит, с който да запали огъня – той иска да си сготви нещо за ядене, всичко си е приготвил, само огънят му не гори. Любовта е запалката, а Мъдростта ще научи човека как да употреби тази запалка – значи Любовта без Мъдростта не може; щом Любовта дойде, огънят ще се запали, дърветата ще изгорят, а човек ще се стопли и ще си сготви нещо за ядене. В такъв случай за предпочитане е човек да живее, отколкото дърветата да останат неизгорели. Любовта взема, но стократно дава. Щом подложи дърветата на изгаряне, тя е готова да им даде нов живот, по-добри условия от тия, които е отнела, казвайки им: „Вашите форми са стари, от миналите култури. Вие станяхте жертва за човека, но аз ще ви дам нови форми, нови тела, ще ви приготвя за нов живот“. Любовта има право да взема живота на дърветата, защото тя го задържа в себе си и при случай го връща, но вече подновен, възроден.

Значи човек е огнище без запалка, Любовта носи запалката. Това е противоречие за вас, вие се чудите как е възможно да нямате Любов в себе си. Вие имате Любов, т.е. имате Живот, но между вас и дърветата няма отношение; за да се създаде това отношение, Божията Любов трябва да дойде като запалка – без тази Любов въпросът за огъня на

огнището може да има само едно обикновено разрешение: днес ще се разреши, утре ще бъде пак неразрешен.

Много въпроси не са разрешени: за яденето, за дишането, за богатството и сиромашията, за знанието и т.н. Казвате, че Бог ще разреши тези въпроси; Той отдавна ги е разрешил, но всеки сам трябва да сложи искрицата, т.е. запалката, с която да подкладе своя собствен огън. Какво правят хората днес – като нямат запалка, с която да нак-ладат огъня на своето огнище, търсят от съсед на съсед и искат малко огън назаем, обаче съседите казват: „Нашият огън гори, но ние не даваме огън назаем, най-много, с което можем да ви услужим, е да ви дадем възможност да сготвите яденето си на нашето огнище. Донесете тенджерите си тук и почакайте, докато яденето ви се сготви“. И това е хубаво, но за предпочитане е човек да има свое огнище, свой огън, отколкото да ходи по чужди огнища – защо? Като ходи с тенджерката си от огнище на огнище, някъде могат да му кажат да я махне, защото огнището им е нужно – в това отношение вие трябва да бъдете будни, да не чакате даже да ви казват да свалите тенджерката си, защото огънят трябвал. Както виждате, това е нова обстановка на познанието, която трябва да имате предвид.

Съвременните хора, както и учениците на окултизма, търсят неща, които не могат да намерят, и като не ги намират, те се отчайват и обезсърчават. Някои ги намират външно и мислят, че нищо повече не им трябва, други пък не ги намират и бързо се отчайват. И едните, и другите са на крив път. Защо не ги намират още – защото не знаят как да ги използват. Те трябва да бъдат вътрешно готови, за да може като ги намерят, да ги използват разумно, да се посветят в служене на Бога; тогава ще разширят кръга на своята деятелност и ще влязат в общение с Разумните същества – при това положение ще изпитат радост, а не затруднение. Представете си, че тази вечер се даде на всеки от вас по един свободен билет за първа класа на трена или на парахода, да обиколите с него целия свят – какво повече можете да желаете на Земята? Такова нещо пред-

ставява за човека служенето на Бога – пред него се отваря голям простор, той се запознава с хора, с местности, придобива опитности и знания.

Представете си, че ви дават такъв билет за Небето – какво ще спечелите от този билет? Ще кажете, че това са фантазии. Колкото се отнася до Земята, всичко е възможно, но дойде ли до Небето, въпросът е поставен другояче – много неща могат да се реализират на Земята, но ако същите неща искаме да реализираме на Небето, намираме се пред невъзможност. Тези неща са невъзможни за болшинството, но са възможни за малцинството – само Учителите и мъдреците имат привилегия да пътуват извън Земята, а обикновените хора, добрите и праведните са лишени от тази привилегия. И те имат желание да излязат извън Земята, но не са достигнали още до това положение; един ден и те ще постигнат това, което възвишените духове са придобили.

Мислете и вие по този начин, за да можете лесно да се справяте с мъчнотиите на своя живот, и тогава ще гледате с еднакво уважение на всички неща – няма да казвате, че едно е важно, а друго е маловажно. Всички букви от азбуката са еднакво важни и свещени, всички числа от едно до десет са еднакво важни и свещени. Като наблюдавате великите сили в Природата и тяхното действие, ще видите, че те са съставени от елементарни енергии, които не се виждат, нито се чувстват. Нито една от тия елементарни енергии не е в сила сама да произведе и най-малкото действие, но много от тия енергии, събрани на едно място, представляват велика сила.

Нашата Земя е съставена от милиарди елементарни енергии, които представляват малки телца; тези телца са в непрекъснато движение и на известно разстояние едно от друго. Малките телца се наричат *монади*. Една от тия монади е наречена централна, защото тя приема първия тласък от Невидимия свят. Този тласък, тази енергия се предава постепенно на всички останали монади по права линия. Движението на енергията постоянно се усилва, докато мине през всички монади и после се върне пак към

центъра, към централната монада. Движението на тази енергия минава през няколко фази: първо върви по права линия; после – по плоскости с две измерения, и най-после се движи в посоките на куба – в три измерения.

Движението на телцата, на монадите, е причина за движението на Земята около нейната ос. Първоначално Земята се е движила много бързо около своята ос, вследствие на което част от енергията ѝ станала излишна – именно излишната енергия е дала подтик на Земята да се движи около Слънцето. Енергията в малките монади, която постепенно се усилва, е причина за движението в Космоса. Невъзможно е да влезе Божествена енергия в човека и да не му даде някакъв тласък; щом този тласък влезе в човека, той не може вече да остане в това положение, в което е бил първоначално. И най-малката Божествена енергия е в състояние да събуди човека, да го оживи и възкреси; силата е в малкото, а не в многото и всеки трябва да знае, че малкото, което има в себе си, е в състояние да го спаси. Малкото всеки може да има, а голямото е достояние за малцина.

Мнозина от вас боледуват и се страхуват да не им се случи нещо лошо. Няма защо да се страхувате – болестите са задачи за разрешаване; доброто, злото, сиромашията, богатството – това са задачи за разрешаване. Животът е пълен със задачи. Когато решите една задача правилно, изпитвате радост; когато решите задачата неправилно, изпитвате скръб. Вие сте постигнали известни знания, които трябва да приложите в живота си. При разрешаването на всяка задача е нужно знание – знанието е капитал, който трябва да вложите в обръщение. Знаете ли колко капитал е нужен на всеки от вас? Рокфелер, който разполага с милиарди, още работи – това показва, че той е недоволен от това, което има. Ако Рокфелер е недоволен от своите капитали, можете ли вие да бъдете доволни от малките капитали, с които днес разполагате? Можете ли да бъдете доволни от вашата малка опитност? Само светията, само ученикът може да бъде доволен от положението си; вие още не сте нито светии, нито ученици – как можете да

бъдете доволни от положението си, какво знание имате, че трябва да сте доволни? Ще кажете, че знаете да пеете, да свирите. И децата знаят да пеят и да свирят като вас – това не е пеене още. Добрият певец влага нещо от себе си, от душата си; за него се казва, че пее с душа. Има певци, които не влагат нищо от себе си – това пеене е мъртво; то умъртвява, приспива човека, действа хипнотично. Доброто пеене съживява, ободрява. Някой пее любовна песен и унася човека – защо? Защото събужда образи, които го упояват и той забравя песента. Истинското пеене събужда мисъл; който веднъж чуе такава песен, той никога не я забравя.

Каквото е истинското пеене, такова нещо представлява и истинската Любов. Който не познава тази Любов, той казва, че обича някого, че е готов да умре за него; днес се кълине в Любов, готов е да умре за любимия човек и след две години не иска да го види – това не е Любов, Любовта не е играчка. Ако е Божествена, Любовта всякога остава една и съща, тя не може да се мени; ако е човешка, любовта всякога си остава човешка, тя не може да приеме качествата на възвишената Любов. Божественото е всякога Божествено, човешкото е всякога човешко, дяволското е всякога дяволско. Защо ще се сърдите: дяволът е търговец и човекът е търговец – въпрос е кой от двамата ще надхитри, кой повече ще вземе.

Един светия имал хубава стомна, в която всякога си наливал чиста, прясна вода. Един дявол често влизал в стомната с цел като пие светията вода, да го приеме в себе си. Светията забелязал това и винаги преглеждал стомната, да не би дяволът да е влязъл вътре; като го виждал там, казвал му: „Слушай, ти трябва да излезеш от моята стомна. Ето, толкова хора има по света, иди малко и на друго място“, но дяволът не слушал, постоянно влизал в стомната. Един ден светията я запечатал добре, затворил дявола вътре и му казал: „Сега можеш да ме водиш по целия свят. Аз съм готов да вървя с тебе“. Дяволът тръгнал със светията, обиколил света и най-после му казал:

– Моля ти се, пусни ме на свобода!

– Ще влизаш ли пак в стомната ми?

– Не, повече няма да влизам.

Следователно, ако искате да се освободите от дявола, накарайте го да работи; той пак ще ви посещава, но всякога по различни начини.

Какво представлява дяволът? Дяволът символизира същество, което има за цел да спъва хората в развитието им – такова е неговото разбиране. Не само дяволът се различава от хората по своите разбирания, но и хората се различават помежду си. Срещате двама учени; и единият, и другият изучават небето, звездите, но единият разбира едно, другият – друго: единият разговаря със звездите, а другият само ги наблюдава и описва. Защо първият учен разговаря със звездите? Той знае по какъв начин може да влезе във връзка с тях. Срещате един човек, махнете му с ръка и той веднага ви отговаря – разбира ви. Друг някой махне с ръка на същия човек, той не му отговаря – не го разбира. Много хора разговарят с движения, предават си цели телеграми, разбират се – какво показва това? Че светът, в който живеем, е пълен с разумни същества, които знаят причините и последствията на явленията в живота и в Природата. Добре е да разбирате тия същества, но ако не ги разбирате, ще се учите. Голямо благо е за онзи, който ги разбира; който не ги разбира, той се чувства изолиран от света, като че е попаднал в чужда държава и не знае езика, на който говорят нейните поданици.

Съвременните хора искат да влязат във връзка с Разумните същества, но не знаят по какъв начин могат да постигнат това. Едно се иска от всички хора: да бъдат снизходителни, да прощават грешките на своите ближни. Как ще постигнат това – като си служат с едри сита за грешките на другите хора. Когато отивате към центъра на Земята, носете със себе си сита с едри дупки; със ситно сито приятелство не се прави. Щом съжалявате хората, че страдат, че грешат, не ги съдете, но им помагайте – само така хората могат да се оправят. Когато отивате на Небето, при Ангелите, ще носите със себе си ситните сита. При хората ще отивате с едри сита и с широки сърца, а при Ангелите – със ситни сита и с възвишени сърца.

Днес всички хора страдат, всички плачат, но с плач светът не се оправя. И майки, и бащи, и братя, и сестри са плакали, но грехът си е останал, сълзите не са го измили. Велики учители са слизали между хората, пророци и апостоли са идвали между тях, държавници са чертали нови програми, проповедници са проповядвали, но светът все още не се е изправил. Висшият свят е съвършен, няма какво повече да се усъвършенства, но човешкият трябва да се изправи – той е сянка на Висшия, но в сравнение с него е грозен, изопачен.

Всички говорят за изправяне на света, всички го оправят и все неоправен остава. Роди се дете в някой дом, всички се заемат да го възпитават, учен човек да излезе от него – в това седи първата погрешка; сложете детето в правия път и ще видите, че всичко, каквото е вложено в него, ще се прояви. За развитието си човек се нуждае от вътрешна свобода. Детето познава слабостите на родителите си и щом забележи, че искат да му се наложат, в него веднага се явява обратна реакция и то започва да им се противопоставя. Когато детето порасне, стане голяма дъщеря или голям син, то започва да критикува родителите си – дъщерята казва на майка си: „Добър е баща ми, но възгледите му не са прави“. Щом дъщерята разбере това, бащата не може вече да ѝ влияе; и да е прав, всичко е свършено вече, сега остава животът да влияе на тази дъщеря. По какъв начин – чрез изпитания и страдания; когато дойдат големите бури и изпитания в живота ѝ, тя ще разбере истината, ще разбере баща си, ще види, че той е бил прав в своите възгледи. Прав е бил, но методите на възпитанието, с които си е служил, не са били прави. Докато не мине през опитности, дъщерята не е в състояние да разбере съветите на своя добър баща. И без страдания дъщерята може да се вслуша в съветите на баща си, но само ако желае това; ако не желае, никой не може да я отклони от пътя ѝ.

Тази е причината, поради която всички хора се пристрастяват към известни свои стремежи и желания с риск да счупят главите си. Не, пристрастието е стар метод – с

него нищо не се постига. Някой се пристрастява към пост, иска да придобие някакви дарби – този човек е на крив път; постът не помага за развиване на дарби – чрез него човек може да намали малко от своите мазнини, но не и да развива дарби. Той усилва волята, донякъде развива търпението на човека, докато най-после се увери, че и с малко ядене може да живее. Изобщо постът е метод за борба с лошите наследствени черти в човека. Някой обича да яде много, да си угажда – като пости от време на време, той започва постепенно да се задоволява с малко ядене.

Значи чрез пост човек може да смекчи донякъде неблагоприятните условия, при които е роден; знанието пък ще му покаже как по-разумно да използва тия условия. Щом има известни придобивки, Мъдростта ще дойде в човека, ще донесе запалката на Живота – Любовта, която ще запали огъня на неговото огнище. Когато огънят в огнището ви е запален, вие ще опечете хляба и като дойдат децата на вашите приятели, ще ги нагостите – тогава всички ще бъдат весели и доволни. Ако не запалите огъня, кой как дойде, ще ви пита защо не сте опекали хляба, защо не сте сготвили и ще остане недоволен от вас. Дом, в огнището на който огънят не гори, е изложен на вътрешни разногласия и недоразумения. Може ли хляб да се пече без пещ, може ли огнище без дърва – дърва се изискват за огнището. Който разполага с повече средства, той лесно може да си достави дърва; който не разполага с много средства, той трябва да прави голяма икономия на дървата.

Аз вземам думата *икономия* в най-широк смисъл: икономия на ума, на сърцето, на волята – изобщо икономия на силите в целия организъм. Природата не обича разточителност – тя наказва и скържавите, и разточителните. Към онези, които разумно приемат и раздават, тя е добре разположена. Следователно и от вас се изисква да не бъдете нито скържави, нито разточителни, но разумно да се справяте с вашите енергии.

От всички се изисква съзнателна работа: да четете лекциите и беседите, да вадите от тях най-ценното и да прилагате; иначе ще се намерите в положението на хора,

които са изпаднали в неблагоприятни условия и не знаят как да си помогнат.

Преди години бях в Търново и се разхождах из лозето с един млад брат. Спряхме пред един орех, клоните на който бяха увиснали надолу. Питам брата защо клоните на този орех са увиснали надолу, а той казва, че навярно породата на ореха е такава. Не, причината за навеждането на клоните надолу не е в породата на ореха; причината за това е, че под корените на този орех има канара, вследствие на което клоните увисват надолу като ръце, на които дървото се подпира – когато човек падне на земята, по същия начин и той се подпира на ръцете си. Орехът спуска клоните си надолу, за да преодолее лошите условия, същото може да се каже и за човека – когато човек се наведе надолу, това показва, че условията, при които живее, са неблагоприятни. Когато се изправи, условията му са благоприятни – тогава сърцето и умът му са свободни, той се намира при добри условия на живота. Когато изпитва притеснение в ума и в сърцето си, човек не е свободен. Когато условията ви са лоши, ще се заемете да изкъртите канарата под вашето дърво на живота.

Казвате, че Господ ще оправи всичко – това е формула, която хората употребяват от осем хиляди години насам и от която главите им са побелели. Господ всичко е направил, но ние какво ще направим в този век – този въпрос е принципен, а не личен. Който иска да придобие повече от това, което е постигнал, той трябва да учи, а не да чака Господ да оправя работите му.

Работете върху следните четири неща: Любов, Светлина, Радост и Мир – това са четири елемента, необходими за всяка душа. Първото нещо, с което трябва да започнете, е Мирът. Поставете Мира за основа на своя живот, Любовта и Светлината – отдясно на себе си, а Радостта – отляво. Когато между мислите, чувствата и постъпките на човека се възстанови пълно единство, той разполага вече с дълбок вътрешен Мир. Мирът представлява психическа сила в човека, при която спокойно могат да се развиват неговите способности; когато се развие една способност, тя ще предизвика втора, трета, докато се събудят всички

умствени способности в човека – това подразбира правилно растене и развиване.

И тъй, ако искате правилно да се развивате, спазвайте закона: когато слизате надолу, към центъра на Земята, служете си с широки сита, т.е. бъдете снизходителни към погрешките на хората; когато се качвате нагоре, в Небето, към центъра на Слънцето, служете си с ситни сита – бъдете строги, вискателни към своите погрешки. Когато отивате нагоре, трябва да знаете докъде сте достигнали и какво още има да постигате. Човек не трябва да си прави илюзии – да мисли, че Бог му говори или че Ангелите му говорят; и това е възможно, но за да бъде така, много се изисква от човека. Добре е да помислите малко върху въпроса по какво се отличава човек, на когото Бог говори, от този, на когото Ангелите и светиите говорят – такъв човек коренно се отличава от другите.

Изпейте песента *В начало бе Словото*.

Сега някои от вас гледат по-скоро да си отидат вкъщи. Какво ще спечелят, като си отидат по домовете – нищо особено. Ще кажете, че сте закъснели доста. Колко е часът – девет; какво означава деветият час вечер? Той означава закон на равновесие, а срядата – ден на знание; деветият час показва, че от Невидимия свят искат равностметка докъде сте достигнали в знанието. В областта на знанието вие трябва да бъдете тъй пластични, тъй гъвкави и подвижни, каквито са акробатите, които ходят по въже – най-малкото отклонение ще ви свали от висотата, затова трябва да пазите равновесие със своята върлина.

Мнозина питат какво изучавате в окултната Школа? Ще кажете, че в Школата изучавате изкуството да вървите по въже на височина 10-15 метра с най-голямо спокойствие. Ще ходите по въжето тихо и спокойно и ще пазите пълно равновесие – това значи окултизъм. Вие сте слуги, изпратени в чужда страна при строги господари, и сега бързате да се върнете по домовете си; причината за това е, че господарите ви чакат да свършите определената за деня работа. Ще се върнете при господарите си, но кесията ви трябва да бъде пълна с пари – без пари работата

ви няма да върви. Ако слугата се върне от лозето с пълна кошница грозде, господарят ще бъде доволен от него.

Мислете върху положението си като слуги, изпратени на Земята на гурбет, мислете и върху това какво трябва да занесете на Небето от вашия гурбет. Мислете, че отново трябва да се явите пред баща си като блудния син и да кажете: „Татко, сгреших пред Небето и пред Тебе. Приеми ме като един от последните Си слуги!“. В едно старо предание се казва, че блудният син се явил пред баща си със скъсана торба, която обаче била много ценна – следователно всеки, който се върне на Небето, все трябва да занесе нещо от своя гурбет. В притчата за блудния син не се предава подробно разговора на сина с бащата. Блудният син казал на баща си: „Татко, докато бях при тебе, ядох и пих, измъчвах слугите. Откак се отделих, изгубих тези условия, но се научих да работя, да слугувам. Днес съм готов да изправа погрешките си“. Тази е причината, задето бащата заповядал на слугите си да заколят най-глъстото теле за изгубения си син. Той сам сложил пръстен на ръката на сина си и го целунал. Блудният син казал на баща си, че се връща в неговия дом не като син, който знае да заповядва на слугите си, но като син, който е готов да слугува, да даде пример и на другите как да работят.

Следователно всеки син, който отива на гурбет и се връща при баща си, непременно трябва да носи нещо ново, ценно в своята скъсана торбичка; скъсаната торбичка говори за мъчностиите, през които синът е минал в чужбина. Един ден, когато и вие се върнете на Небето при своя Баща, трябва да сте се научили вече да слугувате. Ако през време на вашия гурбет на Земята се научите да слугувате, задачите ви са добре решени. Няма по-велико и по-красиво нещо от това да знае човек как да слугува!

*Верен, истинен, чист и благ всякога бъди и Господ на мира
ще изпълни сърцето ти с всички добрини.*

13. лекция, 18 януари 1928 г., София

РАВНОДЕЙСТВИЕ НА СИЛИТЕ

*Верен, истинен, чист и благ всякога бъди и Господ на мира
ще изпълни сърцето ти с всички добрини.*

Размишление.

Чете се темата *Придобивки на познанието.*

За следния път пишете върху темата: *Най-голямата скръб в света*; пишете свободно – всеки да изкаже мнението си, без да се влияе от мнението на другите – най-голямата скръб за едного не е най-голяма скръб за всички. Най-голямата дължина за моравката не е най-голяма дължина и за човека; когато листът на дървото, разлюляван от вятъра, се движи по всички посоки, той прави безброй движения, но тия движения нямат нищо общо с цялото дърво. Ако допуснем като абсолютно правило положението, че зад всяко движение седи една разумна причина, трябва да приемем, че и зад движението на листата се крие някаква разумна причина; в случая разумната причина е вятърът, а зад вятъра се крие друга разумна причина.

Някои ще извадят заключение, че щом зад всяко движение се крие разумна сила, тогава всички движения на човека са разумни – но дали е така? Ако един капелмайстор излезе на сцената, за да дирижира една симфония, написана от самия него, всичките му движения ще бъдат смислени и разумни, най-малкото му движение ще изразява съзнателна мисъл – той познава всеки тон, всяка пауза, разбира техния говор; ако същата симфония се дирижира от капелмайстор, който не разбира много от музика, неговите движения ще бъдат неразумни – това не са движения, но ръкомахания, които нищо не изразяват. Всяко разумно движение е музика, хармония, следователно всяко разумно движение на листата на дървото представлява пеене, музикален говор; можем да кажем, че растенията разговарят помежду си музикално и тяхната реч е като

тази на поета – най-хубавите опери се изпълняват от растенията.

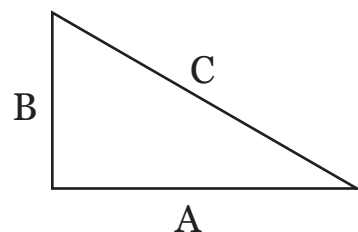
Като ученици, вие трябва да разсъждавате по нов, а не по стар начин. Досега хората са разсъждавали все по стар начин, но нищо особено не са придобили – защо трябва и днес да се занимават с въпросите кога са се родили и кога ще умрат, колко момчета и колко момичета са родени, кога ще се оженят и как ще живеят, какви служби ще заемат и с какви заплати и т.н. – тези въпроси са разрешени, няма защо повече да се повдигат. За какво трябва да мисли човек – той трябва да мисли върху онова, което не може и не трябва да се коригира, то е Божествено; докато нещата се коригират, те още не са Божествени. Има писатели, които постоянно четат, препрочитат своите произведения и ги коригират; има и такива, които не коригират произведенията си, считат ги за Божествени, т.е. придобити чрез вдъхновение, а дали са съвършени – това е въпрос. Важно е, че засега даже и гениалните хора по няколко пъти четат и препрочитат произведенията си и правят корекции в тях. Има някои гениални писатели, които никога не коригират произведенията си, но те са гении от първа величина.

Вие сте от тия писатели, които коригират произведенията си: дойде някоя мисъл в ума ви, вие веднага я спирате и започвате да я анализирате; каква ще бъде тази мисъл – или положителна, или отрицателна. Някой иска да напише нещо гениално, с което да учуди света: той взема перото в ръка и започва да пише роман – избере действащите лица, отдели от тях главните герои и започва да мисли от каква смърт ще умрат. Докато намери по какъв начин да умрат, и той се мъчи – защо? Не може произволно да се наложи наказание на някой човек. После определя какви добродетели да вложи в характера на своите герои. И в единия, и в другия случай – при наказанието и при възнаграждението на героите си, авторът си мисли, че може да ги наказва и възнаграждава произволно. Всичко трябва да почива на законите на Великата правда.

В живота си човек трябва да знае следното правило: каквото мисли, каквото желае, той непременно сам ще го преживее. Следователно каквото писателят пише, рано или късно и той ще го преживее; не само той, но целият му дом ще преживее романа, който е написан вече – ако това не стане в този живот, ще стане в един от бъдещите животи. Като знаете това, трябва да бъдете внимателни в писането – щом напишете нещо, след време ще ви поставят при такива условия, че да преживеете написаното от вас; тогава вие сами ще си дадете най-добра критика и рецензия. Това се налага от Великата справедливост в света. Ако съдията отсъжда несправедливо, и него ще поставят при условия да преживее същото нещо. Каквото човек направи, добро или зло, всичко ще изпита на гърба си, в Бога няма лицеприятие – и доброто, и злото в края на краищата ще се върнат при източника, от който са излезли.

Как може да се избегне този закон? Никой не може да избегне закона на възмездие. Едно се изисква от човека: всеки сам да изправя, да коригира погрешките си, сам да изправя своя живот. Никой не може да изправя живота на другите хора – как можете да го направите, когато не сте влезли в тяхното положение? Да изправяте другите, това значи да минете през техния живот. Най-мъчното нещо е да коригирате другите хора. Някой взема перото и започва да дава съвети на някого какво трябва да направи, за да коригира живота си – откъде знае този човек как може да го коригира? Той ще каже, може би, че има опитност и знае как трябва да се постъпи в дадения случай; според мене опитността на писателя и опитността на неговия герой коренно се различават – един ден, когато писателят мине през същата опитност, тогава може напълно да разбере героя си, но днес те могат да имат само няколко допирни точки. Това още не е достатъчно, за да може някой да изправя живота на своя ближен.

В живота се говори за допирни точки между хората, но и в геометрията се говори за допирни точки между силите. Правите линии *A* и *B* (фиг. 1) имат една допирна точка. Намерено е, че когато две сили имат една допирна точка,

те образуват равнодействаща сила. Правата C е равнодействащата сила, която определя посоката на движението на силите A и B . Следователно, за да знаете какви са отношенията ви към дадено лице, първо трябва да видите

имате ли поне една допирна точка с него; щом намерите допирната точка, ще прекарате равнодействаща между вас и дадения човек. Коя е първата допирна точка в живата геометрия – Любовта; щом между две същества има отношения, първата допирна точка е вече налице. Допирната точка определя посоката на движението между двете сили.

Сега аз говоря за Любовта като първо условие за създаване на отношения между две същества; без Любов никакво отношение не може да съществува. Това е нов начин на разбиране на отношенията – достатъчно е човек да има само една допирна точка с хората, за да не може да измени направлението си в живота. Веднъж влязъл в правия път съзнателно, човек не може да измени отношенията си към хората. Това, което Любовта прави, не може да се определи с друга дума, освен с думата *отношение*. Където Любовта е допирна точка между хората, там всякога съществува хармония. Същият закон срещаме и в музиката – два тона могат да бъдат хармонични, ако между тях има поне една допирна точка.

Ще обясня този закон със следния пример: седят трима души пред една маса, смеят се и разговарят весело. Като се вслушате в разговора им, виждате, че нищо сериозно не ги свързва – те водят разсеян, разхвърлян разговор, не могат да се съсредоточат помежду си. По някое време единият напуска компанията, остават двама и веднага обстановката между тях се променя – те стават сериозни, замислени. Единият се приближава към другия и тихо му прошепва:

– Кога ще платиш дълга си? Нали знаеш, че имаш да ми даваш десет хиляди лева?

– Зная, но сега нямам пари. Вчера изплатих една полица, затова ще те моля да отложи дълга си към тебе за известно време.

Тези хора са сериозни, имат отношение помежду си, имат една допирна точка – полицата, т.е. дълг от десет хиляди лева. Следователно, когато двама души се съберат на едно място, единият от тях е кредитор, а другият – длъжник. При това положение на нещата между тях непременно ще се създадат известни отношения: в дадения случай единият представлява положителна величина, а другият – отрицателна.

Освен полицата допирната точка между тия двама души може да бъде Любовта – тогава отношенията между тях ще бъдат правилни. Обаче двама банкери, които представляват две положителни величини, не могат да се съберат на едно място, между тях непременно ще произлезе сблъскване – защо? Те са две бомби, които при докосване една в друга избухват. Следователно между две положителни величини не може да съществува допирна точка – щом тези величини се докоснат, те веднага ще се ударят една в друга и ще се отдалечат. По същата причина в един и същ момент, на едно и също място в ума си човек не може да постави две положителни мисли, нито в сърцето си две положителни чувства, нито във волята си две положителни действия.

Тъй щото за да има равнодействаща сила между мислите, чувствата и постъпките на човека, те непременно трябва да бъдат противоположни едни на други – този е пътът, по който можете да създадете в себе си права мисъл, която помага за съграждане на здраво тяло, а също и за регулиране на силите в организма. Докато човек спазва Божиите закони, всяка клетка в неговия организъм е подложена на обновяване; щом престане да спазва тия закони, клетките му започват постепенно да се рушат. Всяка отрицателна мисъл, всяко отрицателно чувство предизвикват особени сътресения, особени експлозии в клетките на човешкия организъм, които се отразяват болезнено върху него. Човек може да внесе такава отрицателна мисъл в

ума си, която след известно време ще експлодира и тогава да се чуди откъде дойде тази експлозия, коя е причината за това – тази мисъл е работила с години в него, копала е, докато най-после е намерила път да излезе навън, но с излизането си тя е предизвикала разкъсване на някой нерв или на някой кръвоносен съд. Като не знае силата на отрицателните мисли, човек не си задава въпрос на какво се дължат болестите – причината на всички болести се крие в човешката крива и отрицателна мисъл. Като знаете това, не значи, че трябва да се страхувате, страхът не изправя работите, той е аномално състояние в човека. Когато греши, когато върши престъпления, човек всякога се страхува. Трябва да бъде предпазлив, внимателен преди да е съгрешил – предпазливостта трябва да предшества страха, благоразумието трябва да предшества предпазливостта, благочестието пък трябва да предшества благоразумието.

Следователно, за да не се поддаде на страха, човек трябва да се ръководи първо от благочестието, после от благоразумието и най-после от предпазливостта. Ако се отклони от благочестието, ще спре на стъпалото на благоразумието; ако се отклони от благоразумието, ще спре на стъпалото на предпазливостта; ако се отклони от предпазливостта, ще се намери пред страха и тогава не му остава нищо друго, освен да проточи задните си крака и да бяга, както заекът прави. Копоят ще подуши заека и ще започне да го гони – привидно копоят и заекът си играят, но зад сцената, на която се разиграва тази игра, седи господарят на копия, въоръжен с пушка, и чака момента да улучи заека. В дадения случай копоят е прокурор, а ловджията е съдия, които решават смъртната присада на заека – прокурорът произнася смъртната присада, а съдията я привежда в изпълнение; ако прокурорът се умилюва и се откаже да преследва обвиняемия, и съдията се отказва да стреля. Щом заекът се отдалечи от прокурора с няколко километра, последният казва: „Делото трябва да се прекрати“. С мисълта си човек може да въздейства върху копия, да прекъсне връзката между него и заека и да го застави да не го

гони. Копоят гони заека не по свое собствено желание, но по желанието на своя господар, той действа по внушение, заразен от желанието и стремежа на господаря си.

Сега да се върнем към мисълта за равнодействащата на две сили. Две сили, които имат една допирна точка помежду си, имат и една равнодействаща. Следователно щом се намерите пред някакво противоречие, първо помислете за силите на вашия ум и на вашето сърце, а после помислете за тяхната допирна точка – Любовта; най-после помислете за равнодействащата на двете сили – умът и сърцето, които работят в две противоположни посоки. Когато двама души работят в две противоположни посоки при една допирна точка – Любовта, те всякога ще имат успех. Най-малкото съмнение в този закон показва, че силите нямат за допирна точка Любовта – тогава те веднага се отблъскват и за да се възстанови равновесието между тях, едната трябва да стане положителна, а другата – отрицателна. Тук трябва да действа Вярата – тя ще превърне силите в противоположна посока една на друга. Кой са двете сили – това са умът и сърцето на човека. Допирната точка на ума и сърцето е Любовта, а равнодействащата между тези две сили е Бог; щом Бог е равнодействаща сила между ума и сърцето на човека, резултатите на всички негови работи ще бъдат добри. За да има тия резултати, човек трябва да приложи живата геометрия в своя живот и никога да не се отклонява от равнодействащата сила на ума и сърцето си. Тази резултатна е канара, на която човек може да се опре при най-големите бури в живота си; тази канара е Божественото начало, на което всякога може да се разчита. Божественото е виделина за човешкото съзнание.

Съвременните хора говорят за онзи свят като за нещо далечно. Колко е далеч онзи свят от този? Колкото от тук до Витоша – всичко четири часа; четири часа отиване до Витоша и три часа връщане – всичко седем часа, значи за седем часа вие ще отидете на онзи свят и ще се върнете. Аз правя аналогия между времето, нужно за отиване до Витоша, и времето, нужно за отиване до онзи свят, по

следната причина. Вчера бяхме на Витоша, където прекарахме отлично: през целия ден беше тихо, спокойно, никакво движение на въздуха – небето беше чисто, ясно, никакво облаче нямаше. Температурата беше около 18-19°. Мнозина правеха слънчеви бани. В това време, докато ние се радвахме на великолепен ден, в града имало голяма, непрогледна мъгла; Слънцето се явило само за един-два часа и веднага се скрило. Каква по-вярна аналогия може да се даде за този и онзи свят – всички, които останаха в града, бяха в този свят; онези, които отидоха на Витоша, влязоха в онзи свят. За да отидат до Витоша, до онзи свят, те употребиха само четири часа; за да се върнат назад, в този свят, употребиха три часа. Тъй щото когато човек се намери пред мъчнотиите на физическия свят, в гъстата материя, не му остава нищо друго, освен да се качи на една височина от 500-600 метра, да отиде временно на онзи свят, където няма ветрове, няма облаци и бури, където Слънцето грее ясно, силно, и там да разреши задачата си; щом разреши задачата си, нека се върне в града, в този свят – в света на мъглата и гъстата материя. Следователно всяка мъчнотия, всяка трудна задача може да се разреши в продължение на седем часа.

Сега да се върнем към съществената мисъл. Казахме, че две сили, които имат една допирна точка, имат една равнодействаща помежду си; следователно всяка сила, която излиза от вас и среща на пътя си друга, с която има една допирна точка, непременно ще има равнодействаща. Тези сили могат да вървят и в успоредна посока – така равнодействащите между тях сили ще образуват стълба, казано на човешки език. Оттук вадим заключението: когато двама души имат общ идеал, общ стремеж, те вървят успоредно един на друг; само при това движение са в състояние да превръщат динамичните сили на своя организъм в прави мисли и в благородни, възвишени чувства. При това положение на нещата човек може да напише нещо ново, различно от това, което досега са писали поети и писатели, учени и философи. От това гледище каква е задачата на философията – да внесе чистота в ума. Каква

е задачата на музиката – да внесе тишина, спокойствие в сърцето; музиката трябва да успокои бурите в морето, да направи морската повърхност тиха, гладка; музиката трябва така да успокои морето, че по него да се виждат само леки, приятни вълнения, присъщи на живота. Каква е задачата на природния ум – да внесе в човека условия за придобиване на знания; истински знания може да придобива онзи, който знае какво нещо е права линия, плоскост и тяло – щом разбира тези неща, той ще знае какви трябва да бъдат отношенията между разумните същества.

Като говоря за изучаване на отношенията между разумните същества, това не значи, че вие нищо не познавате от науката за отношенията; много неща знаете, дълго време сте градили, но този градеж не е дал богатата, които сте очаквали. Че е така, виждаме в Стария и в Новия завет, в книгите на учени и философи, където пророци, учители и апостоли са се обръщали към хората с желание да им дадат начини как да живеят, как да градят правилно. Не е достатъчно човек да бъде учен, да изобрети нещо, неговото изобретение трябва да бъде за благото на цялото човечество. Какво благо се крие в направата на една бомба, която ще убие десетки хора – който е изнамерил бомбата и нейното приложение за убиване, той цял живот ще носи последствията на тези експлозии: всяка негова работа, всяка негова мисъл и всяко негово чувство ще бъдат придружени с експлозия и след това той ще се чуди защо животът му е толкова нещастен; много просто – нещастията в живота му се дължат на експлозивите, които е открил и приложил в бомби за убиване на хора.

Няма ли право човек да изобретява, да прави открития? За всичко има право: и бомби да прави, и поезия да пише, и философия да създава и т.н., но той трябва да знае, че ще носи последствията на своите изобретения. Някой написал една драма: лоша или добра, няма да мине много време и той ще преживее тази драма – провидението ще го постави при такива условия, че сам да изиграе ролята на своя главен герой. Няма ли право човек да мисли? Има право да мисли, но не като обикновен човек – той трябва

да мисли като праведен човек, като гений, като светия, като Ангел и най-после като Бога. Човек трябва постепенно да се изкачва в мисълта си като по стълба и когато дойде в положението на гений или на светия, тогава да напише онова, което е преживял.

Сега, като ученици, задачата ви е да дойдете до положението на гения, на светията, на Ангела. Ученикът е кандидат за Ангел; когато стигне това положение, дава му се висока служба, да участва в създаване на някаква слънчева система. Различни служби се дават на Ангелите: някои управляват теченията на въздуха, други управляват движенията на водата, трети – силите на огъня, четвърти уреждат обществения живот, петти устройват женитбите, като правят ред изчисления, изучават характера на хората – кой за кого може да се ожени, колко и какви деца ще има и т.н. Като знаете това, вие можете да изпратите молбата си до един от Ангелите, които се занимават с женитбите на хората, и да го помолите да ви отговори трябва ли да се жените, или не; понеже този Ангел ви познава от хиляди години, веднага ще ви направи хороскоп и ще каже, че в сегашния живот нямате благоприятни условия за женитба, а трябва да приготвите добри условия за бъдещия си живот. Ако не го послушате и се ожените, нещастията ще ви следват едно след друго: жена ви ще се разболее и ще умре, децата ви ще боледуват, вие ще боледувате и т.н. и най-после ще видите, че сте направили грешка и ще съжалявате, че не сте послушали съветите на вашия Ангел. Има случаи, когато този Ангел ще ви посъветва да се ожените, защото трябва да родите деца, които да възпитате в духа на новите идеи – тогава пък у вас няма да има желание да се жените и ще се противопоставите на съветите на Ангела; не се ли ожените, ще сгрешите. Каквото е писано на човека, това трябва да се изпълни. Ако искате да станете учител или да заемете друга някаква служба, вие пак можете да се обърнете за съвет към някой Ангел; щом молбата ви е искрена, непременно ще получите отговор, който ще бъде точен, съгласен с това, което е определено за вас.

Тъй както Разумният живот се изявява на Земята, той е строго определен в своите главни точки.

Едно се изисква от вас: да работите съзнателно, с Любов и без никакъв страх за утрешния ден. Мнозина искат изведнъж да се освободят от стария живот и да го заместят с нов – знаят ли те какво именно трябва да изхвърлят от стария живот? Ще кажете, че първото нещо, което новият живот изисква, е да живеете по закона на Любовта. Знаете ли какъв е този закон и какво изисква от вас? Някои се хвалят със своята опитност в Любовта; къде е опитността им днес – изгубили са я. Каква е тази опитност, която се придобива и губи, каква е тази свещ, която се пали и загасва, която свети и изгаря – какъв е този огън, този пламък, който ту се запалва, ту загасва? Ние говорим за онзи огън, който веднъж запален, никога не загасва – ние говорим за Божественото, което е постоянно, вечно начало.

Какво правят съвременните хора – те запалват своята свещ, но сами стават причина тя да изгасне. Че имат опитност от Любовта, че я познават, те са прави, но не я задържат дълго време в себе си. Като дойде в дома им човек, когото обичат, те запалват свещта си, вземат даже още няколко от съседите си и не мислят да ги гасят; щом дойде в дома им човек, когото не обичат, даже своята свещ не запалват, но вземат една малка вощеница, запалват я временно и скоро я загасват – искат да заставят този човек по-скоро да си отиде. Това са хора, които познават Любовта, които са я опитали, но не искат да я прилагат – тази е причината хората да живеят пак в стария живот, въпреки че разбират новия. Такъв човек няма допирна точка в себе си – защо? Защото не служи на Любовта; това значи човек на настроения – където има настроения, там състоянията често се менят.

Добре е човек да мени състоянията си, но трябва да знае причините за тези промени; добре е човек да мени състоянията си, но когато минава от по-ниско в по-високо, обаче ако от по-високо състояние минава в по-ниско, тази смяна не е намясто. Следователно ученикът трябва

да знае положително какво е състоянието му в даден момент, какви мисли и чувства го занимават във всеки даден случай. – „Нали трябва да живеем?“ Да живее човек – това е цяла наука; важно е как трябва да живее. Ще живеем, както Бог е определил – това именно всеки трябва да знае, в това седи Новото учение, което се отнася едновременно и за хората, и за Ангелите. Новото учение е това, което сега, в дадения момент, излиза от Бога; то не може да се даде изведнъж, защото всеки момент излиза от своя Източник и се влива във всяко живо същество. Новата мисъл не може да се приеме от човека, докато той не се освободи от всичко старо, докато не свали човешкото от себе си, както змията съблича своята кожа. Няма по-велико нещо за човека от това да се докосне до новата мисъл; най-лесното ѝ докосване е в състояние да произведе цял преврат в него – такъв човек е готов вече на всички жертви: готов е да учи, да помага на ближните си, да служи на Бога, да раздаде всичкото си имане – това значи да се докосне Божествената мисъл до човека.

Сега желая на всички ви да бъдете верни на Божествената мисъл, да се преобразите вътрешно. – „Дали ще постигнем това?“ Работете, учете и не се съмнявайте. Знайте, че докато сте ученици, вие ще учите и ще ви изпитват; вие сте дошли на Земята да учите. Дадени са ви задачи, които непременно трябва да решите – ще решавате и ще ви изпитват. Животът на Земята е красив, докато има изпити; без изпитания животът няма смисъл. Да ви изпитват – това значи да се интересуват от вас.

Двама приятели се срещат, и двамата са богати. Единият запитва другия:

– Моля ти се, можеш ли да ми дадеш 30000 лева назаем?

– Защо ти са? Ти нали имаш пари?

– Имам, но ми трябват още. Впрочем благодаря ти, ще се справя по някакъв начин с това, което имам.

Този човек не се нуждае от 30000 лева, но изпитва приятеля си би ли му услужил, когато се намери в нужда. Той разбира, че приятелят му не е готов на услуги – щом

запитва: „Защо ти са тия пари, нали имаш свои?“, това значи, че тук отсъства всякаква готовност за услуга. Така и Господ ви изпитва чрез хората: дойде някой, поиска от вас пари или друга някаква услуга, вие му отказвате под предлог, че нямате пари или че нямате свободно време, за да му услужите. Не, по този начин не може да се живее. Това не значи, че на всички хора и във всички случаи трябва да се услужва по един и същ начин. Задачите в живота не се решават с една мярка: философията на мравките не е философия на хората; философията на хората не е философия на Ангелите; философията на Ангелите не е философия на боговете. Една мярка не разрешава задачите, но ученикът трябва да знае къде каква мярка да приложи. Сложни са отношенията между хората, но вие трябва да ги изучавате – затова именно ви се дава светлина, правилно да ги разрешавате.

Божествената светлина влиза първо в умовете на Ангелите, където претърпява едно пречупване и после – в умовете на хората, където претърпява второ пречупване; тази светлина слиза и надолу, но това не се отнася до вас – за вас е важно какво става над човешкия свят, а какво става под човешкия свят, това не ви интересува. Всяко пречупване на светлината се отразява във вас като сътресение; колкото по-голямо и по-неправилно е пречупването, толкова по-голямо е сътресението.

Какво значи *пречупване на светлината* – това подразбира да се пречупи светлината, без да се счупи. Да се пречупи светлината значи да се поляризира, да се даде ход на Божественото в човека; да се счупи светлината значи да се подпуши. Който е пречупвал светлината в себе си, без да я е счупвал, той е вървял в правия път, в пътя на възлизане; който е счупвал светлината в себе си, той е вървял в кривия път, в пътя на слизане. Значи едни хора пречупват светлината в себе си, а други я счупват; първите отварят пътя на Божествения живот в себе си, а вторите затварят пътя на Божествения живот, вследствие на което сами се подпушват и се натъкват на големи противоречия.

Красиво е това, което ви говорих, но важно е за вас да знаете, че две сили, които имат една допирна точка, имат една равнодействаща. За вас е важна допирната точка – Любовта; без Любовта животът не може да се разбере, хората всякога остават недоволни – ако имат малко, недоволни са и ако имат много, пак са недоволни; ако са грозни, недоволни са и ако са красиви, пак са недоволни. Някоя мома е грозна, недоволна е, никой не я поглежда; ако е красива, пак е недоволна, че много момци я обикалят. Следователно и грозотата е лошо нещо, и красотата е лошо нещо – кога? Когато са неразбрани, когато човек не знае как да ги използва.

Според вас красотата е най-малкото зло, грозотата е най-голямото зло; богатството е най-малкото зло, сиромашията е най-голямото зло. Според нас по-вярно е обратното: красотата е най-голямото зло, грозотата е най-малкото зло; богатството е най-голямото зло, сиромашията е най-малкото зло – защо? Защото сиромашът никой не може да обере, никой не мисли да го убива, да го трови; богатият обаче е в очите на всички: апашът дебне да го обере, престъпникът замисля да го убие. Ако богатият си направи къща, всички казват: „Ще си направи къща, разбира се. Колко бедни, колко нещастни хора е изнудил!“; ако се облече хубаво, ако облече децата си добре, кой когато ги види, казва: „Лесно е да се облече човек на чужд гръб. И ние искаме да се облечем, да поживеем добре, но от такива като него за нас ред не дохожда“. Така мисли всеки, който няма допирна точка в живота си, но който има, той правилно разбира нещата – за него сиромашията е най-голямото добро, а богатството – най-голямото зло. Кое от двете положения е за предпочитане – най-голямото добро.

Аз не говоря за сиромаси, които просят по улиците, но имам предвид онези, които вътрешно са богати, а външно сиромаси; тяхното богатство е скрито, никой не го вижда, освен ако те сами не пожелаят да го открият на някого. Влиза един такъв сиромаш в богат дом и като поседи малко, казва на домакина:

– Вие имате цигулка, можете ли да я дадете малко да я опитам?

– Знаеш ли да свириш?

– Малко.

– Ние имаме една цигулка, от години седи на тавана, никой не я пипа.

Свалят цигулката от тавана и я дават на този прост, беден човек и гледат какво ще прави; сиромашът взема цигулката, изчиства я от праха, слага нови струни, нагласява я и започва да свири. Всички слушат като замаяни, чудят се на изкуството на този прост човек. Те го задържат у дома си, водят го по роднини, приятели, не го пускат да си отиде, а той им говори за музиката, разкрива им какво богатство се крие в тяхната стара цигулка и ги поощрява към работа. Децата започват да учат, да свирят. След това сиромашът напуска този дом и отива да посети друг, който като посещения пак така е привидно богат, а вътрешно беден.

Изпейте сега упражненията *Изгрява Слънцето* и *Сила жива, изворна, течуща*. Като пеете хорово, песента излиза добре, но ако пее само един, песента няма да излезе добре – от кого зависи това? Освен от певеца, още и от слушателите – ако публиката не е музикално настроена, и най-добрият певец или музикант няма да изгълни програмата си добре; с мисълта си слушателите трябва да подкрепят певеца или музиканта, мислено да го придружават; като ги слушат, всеки за себе си да чувства сякаш хор пее. Мислите на всички трябва да се отправят към певеца, мисъл се изисква и от певеца, и от слушателите. Не само философът трябва да мисли, но и музикантът; не е музикант този, който не мисли, но и философ не е този, който не пее; гениален музикант е онзи, който едновременно пее и мисли.

Живот без музика не е живот. Музиката въздейства на човека във всяко направление: с музиката аз изучавам света, изучавам хората, гадая с нея, изследвам мисълта на човека; когато правя тия изследвания, аз свиря тихо, никой не чува. Като се свързва с великия свят, създаден от

Бога, свиренето ми има отзвук – ако някой слуша, няма да чуе една цигулка, но множество цигулки; тоновете на тия цигулки се сливат с моята в един величествен акорд – това показва, че Божият свят е хармония и музика.

Следователно, когато мислите на хората са хармонични, те се сливат в общ акорд: работите на хората вървят добре и те се чувстват разположени; тогава и песента им е хармонична, и свиренето им е хармонично – всичко излиза вдъхновено. Когато умовете на хората са в съгласие с Божествения живот, всичко е хармонично; това значи да има човек допирна точка с Любовта – тогава всяка идея, която се роди в ума на един човек, получава отглас в умовете на всички хора и те казват: „Заслужава си да живее човек за Бога“. Това значи силна мисъл. Силната мисъл е творческа – тя премахва всички препятствия, които хората са поставили на пътя си.

Сега от всички се изисква съзнателна, разумна работа. Мнозина се спъват от мисълта, че хората от нашето общество не работели както трябва. Кое е нашето общество и колко души го съставят? Едно общество се състои първо от двама души, после от четирима, след това от осмина, от шестнадесетина и т.н. Кой е първият в нашето общество – първият е този, който носи двамата. Кой са двамата – които носят всички останали; двамата носят дънера на дървото, което има много клони и клончета.

Дойде някой да ме пита може ли да влезе в нашето общество; казвам му: в нашето общество може да влезе всеки, който е в състояние да носи – щом може да носи, той може да бъде един от двамата. Защо този човек иска да влезе в нашето общество? За да стане добър – това е стара философия. Бъди добър като поет да напишеш нещо ново, което да повдигне умовете на хората, да изчисти сърцата им, коренно да ги преобрази; бъди добър като музикант, че като изсвириш или запееш нещо, да събудиш Божественото в хората – тази е азбуката на нашето Учение, такива трябва да бъдат поетите и музикантите.

Много от съвременните музиканти и поети работят за пари: някой ще даде концерт, ще определи цени на мес-

тата от 40 до 200 лева. Ако някой посети наш концерт, и с 200 хиляди лева няма да го пуснем да влезе, най-много да го пуснем в салона да стои прав – и това е голяма привилегия за него. Който веднъж само присъства на Божествен концерт, той никога няма да го забрави; ще се преобрази, ще разбере какво нещо представлява човешката душа, човешкият дух, човешкият ум и човешкото сърце и неговата душа ще се отвори, ще затрепти в унисон с Цялото, с Великото в света. Не струва ли човек да даде за такъв концерт всичкото си имане, целия си живот?

Стремете се всички да бъдете добри нови певци, нови музиканти; и стари, и млади – всички да пеят, да разработват гласовете си. Вложете нова идея, нов подтик, нов импулс в пеенето; старите желания, старите подтици оставете настрана. Когато един свири или пее, всички вземайте участие, подкрепвайте го с мисълта си и тогава който пее, ще пее вдъхновено, а който слуша, и той ще бъде вдъхновен. Това значи музикално общество, това значи общество от хора, които имат велик идеал, които имат за допирна точка в живота си Любовта.

*Верен, истинен, чист и благ всякога бъди и Господ на мира
ще изпълни сърцето ти с всички добрини.*

14. лекция, 25 януари 1928 г., София

СЪСТОЯНИЯ НА МАТЕРИЯТА

*Верен, истинен, чист и благ всякога бъди и Господ на мира
ще изпълни сърцето ти с всички добрини.*

Размишление.

Чете се темата *Най-голямата скръб*.

Няма да четем всичките теми, защото скръбта е заразителна, има опасност да се поддадете на влиянието ѝ.

За следния път пишете върху темата *Цяр за най-голямата скръб*.

Цяр има за всяко нещо, но затова се изисква търпение; с търпение всичко се постига – за случая българите си служат с пословицата: „Капка по капка море става“. За да приложи търпението, човек трябва да се ръководи от един основен закон, върху който да постави живота си – от гледището на него той ще си обяснява всички неща. Например какво ще отговорите на въпроса за отношението на ума и на сърцето към човека? Различни отговори могат да се дадат на този въпрос, но важно е първо умът и сърцето да се впрегнат на работа и тогава да се види какво е тяхното отношение към човека. Да се впрегнат на работа – това не значи, че трябва да им се заповядва; само умният човек може да заповядва, но не и глупавият. Отговаря се на молитвите на умния човек, но не и на молитвите на глупавия – последният може да се моли цял ден, но ни глас, ни услишание на неговите молитви. Служителите на Ваал се молиха цял ден, но никакъв отговор не получиха, ала когато Илия повдигна ума си нагоре и се помоли, веднага получи отговор.

Разумност, права мисъл се иска от хората, а не празни думи. Без да мислят, мнозина казват: „Животът е борба, животът е течение, което завлича човека“ – като кажат така, те сами се поставят в безизходно положение. Според тях животът е течение, което завлича човека, без да

може да му се противопостави. Не, когато умният попадне в условията на въздуха, той става птица; когато попадне в условията на водата, той става риба; когато попадне при условията на земята, на твърдата почва, той започва да ходи на два крака като човек. Въздухът представлява човешкия ум, водата – човешкото сърце, а твърдата материя – човешката душа. Следователно, който иска да развива ума си, той трябва да изучава свойствата на въздуха; който иска да развива сърцето си, той трябва да изучава свойствата на водата; който иска да намери душата си, той трябва да живее на сушата, да изучава свойствата на твърдата материя.

И тъй, човек трябва да изучава законите и свойствата на различните видове материя, за да може да се справя с нея. Ако в него се събере въздух повече, отколкото трябва, той ще изпита вътрешни напрежения, големи течения, големи бури; тия бури, като минават през областта на ума, ще образуват големи вълни, които от своя страна правят пакости на човека. В края на краищата най-безопасно за човека е на сушата, на почвата; почвата, твърдата материя, представлява човешката душа, върху която растат ябълки, круши, грозде. Водата и въздухът са потребни като условия за развиване на човешката душа; по нея срещаме чисти извори, кристални води. Душата заповядва и на ума, и на сърцето – тя познава техните свойства и може да ги управлява, без да ги вади от условията, в които те се развиват; умът не може да живее вън от въздуха, сърцето не може да живее вън от водата и душата не може да живее вън от твърдата почва. Думите *не могат да живеят* подразбират *не могат да се проявят*.

Съвременните хора се раждат и умират, търсят щастие, но не го намират; докато го намерят, ще ги извикат за онзи свят. Има случаи, когато човек може да бъде щастлив, но само временно. Например вървиш по улиците, никъде не намираш вода, а голяма жажда те мъчи; срещаш един човек, който носи в ръката си шише с вода – погледне те, схване положението ти и предлага да пиеш вода от шишето му; ти се напиеш добре с вода и си

щастлив, че си задоволил жаждата си. Друг ден вървиш по полето, но си гладен. Срещаш една крава, която спира пред тебе и ти предлага от млякото си; ти издоиш малко мляко и си щастлив, че си задоволил глада си. Друг път пътуваш в планината и усещаш голяма жажда. По едно време чуваш, че наблизо клоkochи извор; приближаваш се, гребваш с шепата си няколко пъти от неговата чиста, освежителна вода и си щастлив, че можа да задоволиш жаждата си.

Както виждате, три случая в живота ви носят щастие, но кой от трите носи най-голямо щастие? Истинско щастие е онова, което е постоянно. И в трите случая щастиято не е постоянно – защо? Защото всеки ден не можете да срещате човек, който да ви дава вода от шишето си; всеки ден не можете да срещате крава, която да ви предлага от млякото си; всеки ден не можете да намирате такъв чист планински извор, който да утолява жаждата ви. От няколко случая вие не можете да vadите заключение, че нещата всякога ще стават по един и същ начин, в Природата нещата не се повтарят; от един и същ човек не можеш да пиеш два пъти наред вода, от едно и също дърво не можеш да ядеш два пъти наред плодове – закон е това.

Казвате: „Докажи този закон“, но и да го направя, пак ще знаете толкова, колкото преди доказването му. Ако отидете на театър, да гледате някаква драма, какво ще научите – ще видите, че героите страдат, мъчат се и ако са млади, в края на краищата ще им сложат венец на главите, ще им направят къща и ще ги оставят да живеят заедно. Още на другия ден ще видите, че тази къща, този нов дом започва да дими. Народната пословица казва: „Къща без дим не може“ – това е вярно не само по отношение на външната къща, но и по отношение на самия човек. И външно, и вътрешно човек дими – защо? Защото по естество той е двойно същество: едното е жител на ада, а другото – на Рая; тези същества са така свързани помежду си, че през целия си живот човек не може да се освободи от тях – където отиде светлото същество, там ще бъде и черното, то навсякъде го следва неотклонно.

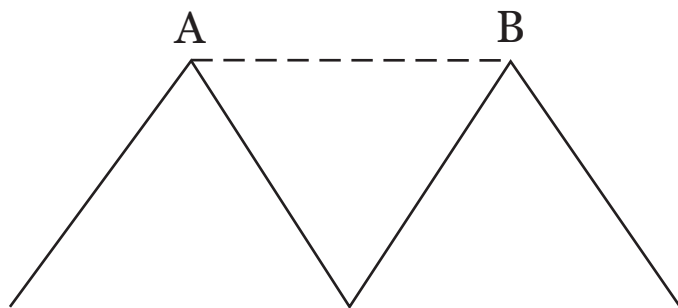
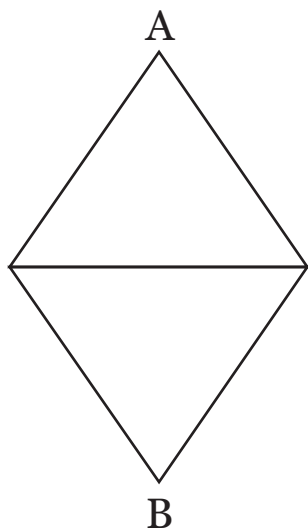
Апостол Павел, велик апостол, много плака и се моли на Господа да го освободи от тъмното същество в него, но Господ му каза, че засега то му е нужно; ще дойде ден, когато той сам ще се освободи. Апостол Павел казва, че е намерил начин как да се справя с това същество, но не казва, че абсолютно се е освободил от него. И Христос не е бил свободен от това тъмно същество – Духът на Христа беше свързан с плътта, с тъмното същество, което понесе греховете на човечеството; щом Той не можа да се освободи от тъмното същество в себе си, за вас още повече няма да се направи изключение – в живота изключения не съществуват. Обаче Христос дава методи как може човек да се справи с това същество, да го направи слуга на Божественото в себе си.

И тъй, когато се натъква на известни мъчнотии в себе си, човек трябва добре да мисли, да търси начини как да се справи с тях. Щом не може да реализира една светла идея, в него се образува празнина, която му причинява ред страдания и нещастия. Природата не търпи никакви празнини, следователно всяка празнина в живота на човека се дължи на някаква нереализирана светла мисъл в миналото му. Например пристига при вас един човек, изпратен от Бога, за да му помогнете в нещо; вие работите върху своите добродетели, но в този момент друго нещо ви занимава, отказвате всякаква помощ на човека и той си отива недоволен, огорчен от вас. Вашият отказ създава една празнина в живота ви и един ден тази празнина ще ви причини някакво нещастие; като страдате, като се мъчите, най-после ще я запълните и ще се научите как трябва да се изпълнява волята Божия. Тъй щото когато някой човек ви преследва, ще знаете, че в миналото си някога вие не сте му направили онова добро, което е било нужно за неговото повдигане. Човек трябва да прави добро, за да не го сповети зло. Доброто е храна, условие за развитие на сърцето; най-малкото добро е капка вода, която се втича в сърцето и увеличава неговите притоци.

Българите казват: „Капка по капка море става“; морето представлява човешкото сърце. Широко трябва да бъде

то, защото в него се складираат грамадни богатства. Доброто оформя, развива и организира силите на човешкото сърце. Щом сърцето се прояви, умът се свързва с него и започват заедно да работят за реализиране на великите идеи на душата; умът и сърцето са два велики центъра, чрез които душата реализира своите идеи – без ум и без сърце душата не може да се прояви.

Казано е в *Битие*: „И създаде Бог човека по образ и подобие Свое“. Вие гледате човека и намирате, че той не представлява истинско подобие на Бога; тогава представете си мислено идеален човешки образ и приемете, че той е подобие на Бога. Ако нарисувате на черната дъска един ромб, истински ли е – не; тази фигура е подобие на ромба. Ромбът има четири ъгъла, от които два по два срещуположните са равни помежду си, например ъгълът *A* е равен на ъгъла *B*. Този ромб (фиг. 1) може да се разложи така, че върховете на ъглите *A* и *B* да са поставени на една плоскост – тогава тия ъгли ще представляват два планински върха. Правата *AB* представлява един от диагоналите на ромба, който не се вижда.

Тази фигура е перспективна представа за ромба: за да си го представим в това положение, ние приемаме, че страните му са в движение и между двата върха се образува долина. При движението на страните на ромба се вижда как функционират силите в Живата природа – едни от тия сили са възходящи, а други – низходящи. Долината представлява лошите условия на живота.

Ако нарисувате човешкото лице геометрически, то представлява красива фигура; в него са концентрирани всички космически сили – всички планети, всички слънчеви системи се отразяват в човешкото лице, следователно по него можете да изучавате цялата астрономия. Слънцето, Луната и звездите могат да се поставят на човешкото лице и така погледнато, то има вече смисъл. Много сили са работили за неговото създаване, ето защо, когато видите лицето на човека, радвайте се, че виждате целия Космос в миниатюр. Не мислете дали сте красиви, или не, но знайте, че лицето ви представлява Небето и Земята, създадени от Бога; докато гледате на въпроса по този начин, вашето лице всякога ще бъде младо и красиво, а щом престанете да гледате на лицето като на небе, на което се виждат Слънце, Луна и звезди, то ще започне да се набръчква и остарява. Днес хората остаряват за нищо и никакво.

Искуство е човек да разбира своя живот, да разбира своя организъм, да познава лицето си и да чете по него. Който не разбира живота, той не може да бъде щастлив. Не е въпрос да бъдете щастливи за себе си, но да се радвате на всичко, което Бог е създал, както и на това, което сте направили. Щастлив ли е съвременният човек – не е щастлив, от сутрин до вечер той роптае, сърди се, гневи се, от всичко е недоволен. Докато е доволен, човек се намира в горната част на ромба, в ъгъла *A*, в Рая; щом стане недоволен, той слиза в долната част на ромба, в ада. Докато бил в Рая, Адам се е намирал в горната част на ромба, в ъгъла *A*; щом съгрешил, той излязъл от Рая и слязъл в ъгъла *B*, в ада. Бог лишава недоволния от всички блага, за да го смири, да го направи доволен; като изгуби всичко,

каквото е имал, човек казва: „Ще върша волята Божия, че каквото Бог даде“ – този човек е слязъл в долната част на ромба и се е примирил с положението си.

Това върши Природата всеки ден с човека – за недоволния тя обръща Рая надолу, поставя Ангел да пази пред вратата и казва: „Раят не е място за недоволни, той е място за доволни, за смирени хора“. Питате: „Кой остана в Рая след изгонването на Адам и Ева?“; в Рая останаха послушните синове и дъщери на Бога. Адам и Ева, синът и дъщерята на първия Адам, не послушаха Бога и затова ги изгъди да отидат в света, там да се плодят и размножават; има надежда един ден и те да се върнат отново в Рая. Всички съвременни хора са непослушните синове и дъщери на първия Адам. Това не значи, че първият Адам е бил грешен – той е бил добър и праведен човек, но синовете и дъщерите му и досега са извън Рая за непослушанието си към Бога. Тяхното непослушание се проявява в това, че ядат плодове от Забраненото дърво; малко непослушание е това, но повдига голям въпрос. И днес виждате как майката взема пръчицата, потупва детето си, че без разрешение късало плодове в градината, и като го натупа добре, изгъди го навън.

Следователно, като ученици, от всички се изисква послушание; абсолютно вътрешно послушание – това е първото условие, което се иска от ученика. Послушанието е първият закон, върху който се крепи хармонията. Докато човек не възстанови своята вътрешна хармония, докато не възстанови хармония с обкръжаващата среда, той не може да се ползва от Божиите блага, от Божието благословение.

И тъй, като ученици, от всички ви се иска работа; всеки трябва да работи съзнателно върху себе си, за да приготви условия за идването на Любовта. Любовта може да се разглежда от три страни: като проява на ума, като проява на сърцето и като проява на душата; като проява на сърцето, Любовта се различава от тази на ума и на душата. А да работите върху себе си – това значи да знаете как да възприемате необходимото количество въздух, вода,

светлина и земя. Човек трябва да има в себе си светлина, въздух, вода и земя: земята е необходима като място за почивка – като пътник, човек трябва да спре някъде да си почине и душата е мястото, на което той може да го направи. Казват някои: „Канара на моя живот“; думата *канара* символизира душата. „Дом, построен на канара, няма да се разруши“, е казано в Писанието; значи душата е най-устойчивото място, на което човек може да съгради живота си. Душата е мястото, където растат най-хубавите плодове; който няма душа, той е неплоден, а неплодният нищо не може да постигне.

Какво представлява душата за човека се вижда от стиха, в който Христос казва: „Ако целия свят спечеля, а душата Си изгубя, нищо не се ползвам“. Всички съвременни народи се борят за придобиване на земя; прав е този стремеж, но те не схващат вътрешния смисъл на земята – да се стремиш към придобиване на земя, това значи да дадеш условия на душата си да се прояви. Ето защо човек трябва да има само толкова земя, колкото му е нужна – ни повече, ни по-малко. Един ден земята ще бъде така разпределена, че всеки ще вземе такава част, която да отговаря на степента на неговото развитие; тогава ще си направи там една къща с нужното количество светлина, въздух и вода.

Какво представляват въздухът, водата и земята за човека – въздухът символизира ума, водата символизира сърцето, а земята символизира душата. За да разберете отношенията между ума, сърцето и душата, трябва да разберете отношенията, които съществуват между въздуха, водата и земята. За да изучите законите на различните видове материя, ще отидете при земеделците, които обработват земята; после – при рибарите, които ловят риба; и най-после – при птицевъдците, които отглеждат птици. В края на краищата ще видите, че и рибите, и птиците се стремят към земята и към сушата. Рибите приготвят условия за развиване на човешкото сърце; птиците приготвят условия за развиване на човешкия ум; животните пък приготвят условия за развиване на човешката душа. Ако рибите, птиците и млекопитаещите изчезнат преж-

девременно от Земята, развитието на човека моментално ще се преустанови.

Ако разгледате човека с окото на ясновидеца, ще видите в него всички видове животни и растения, всички реки, морета и океани, всички гори и планини – изобщо външният свят е отразен в самия човек, но в миниатюр и затова именно наричат човека малка вселена, или микрокосмос. Така трябва да гледате на себе си, ако искате да се самовъзпитавате; иначе каквито и усилия да правите, можете само да се дресирате, но не и да се възпитавате. Дресировката нищо не ползва – тя е толкова трайна, колкото златният прах върху медния предмет; дресирането е подобно на позлатяването на някой предмет – колкото и да дресирате едно животно, щом го поставите при старите условия на неговия живот, то отново ще подивее. Същото се отнася и до човека – колкото и да дресирате дивака, щом го поставите при условията на неговия живот, той пак дивак остава.

И тъй, не развивайте в себе си това, което не е Божествено, защото при пръв удобен за него случай ще го изгубите; щом го изгубите, ще страдате – защо трябва да страдате за чужди неща? Често хората страдат от чужди мисли, от чрезмерна работа, от големи тревоги и т.н. – във всичко това има нещо чуждо, някакви примеси. Ще кажете, че някой измислил нещо, направил някакво откритие; никакво откритие не е направил той – единственият, Който мисли, това е Бог, а човек само копира това, което Бог е създал. Някой минава за изобретател само затова, че използвал някои природни сили и ги впрегнал на работа; но той не ги е използвал за повдигане на човечеството, а за неговото падане, за унищожаване и убиване на хора – вследствие на това този изобретател ще отговаря за своите открития. Знаете ли какво ще бъде положението на онзи изобретател, който е измислил бомбите за убиване на хора – всяка бомба, която е ударила на живо месо, ще се отрази и в неговия мозък.

Съвременните хора страдат от много огън, те произвеждат големи експлозии помежду си: в който дом вле-

зете, ще видите, че мъжът и жената цъкат, произвеждат огън със своите кремък и огниво – това голямо количество огън изпарява водата в организма на мъжа и жената, вследствие на което в ума им настанва голяма сухота, от която те не могат да мислят. Какво трябва да правят, за да намалят количеството на този огън? По-силният от тях трябва да се заеме да трансформира тази енергия, да я превърне в мисъл, т.е. да я впрегне на работа. Така лекуват болен, който имат висока температура – поставят го при условия силно да се изпоти, от всяка негова пора да излезе вода и тогава вътрешният и външният огън се уравновесяват и болният се успокоява, започва да мисли правилно. Изобщо, съвременните хора са майстори за произвеждане на огън, но не са майстори за произвеждане на вода. Когато човек се успокои, това показва, че той е възстановил своето равновесие; в такъв случай неговото спокойствие трябва да се предаде и на обкръжаващите – ако те се успокоят, той е придобил вътрешното си равновесие, а ако не се успокоят, и той не се е успокоил.

Мнозина казват, че вярват в Бога; вярват в Бога, а са неспокойни. Истинската Вярa включва в себе си такива елементи, които никога не се губят – тя е подобна на златото, което банкерът има в касата си. Той като казва: „Аз имам голямо количество златни монети в касата си“, не трябва да се безпокои, че някога ще ги изгуби; ще пусне тези монети в обръщение, ще работи с тях и в края на краищата те пак ще се върнат при него, но с една придобивка – това значи Вярa. Каква вяра е тази, която ту се придобива, ту се губи? Някой банкер се хвали със своето богатство, но се страхува, че ще го изгуби – това не е истинско богатство, това не може да бъде положителна Вярa; такива богати лесно губят богатството си и щом го изгубят, те изгубват и вярата си. Тогава нито богатството им е било тяхно, нито вярата им е била силна; те не са имали онзи елемент на Вярата, с който да издържат на изпитанията.

Спокойствие се иска от човека, за да издържа на изпитанията. Луната дава спокойствие, майка на спокойствието е. Тя влияе върху въображението на човека – който има

силно развито въображение, може да понася изпитанията с голямо спокойствие; който няма добре развито въображение, няма спокойствие в себе си.

Когато се намерите в трудно положение, в някаква мъчнотия, започнете да работите с въображението си: предс-тавете си, че сте си купили много земя, направили сте си къща, отишли сте в странство да учите езици и се връщате обогатен със знания; като си представите тия неща, няма да забележите как ще се успокоите, ще трансформирате състоянието си. Възможно ли е да постигнем това нещо? Като си въобразите, че сте придобили богатства, знания, че се разпореждате надясно и наляво, това е достатъчно за вас – повече не ви трябва. Като сте неразположени, представете си, че седите пред един голям оркестър и слушате музика; щом си представите тази картина живо, ще започнете да чувате музиката. „Ама ще кажат хората, че сме смахнати.“ Да казват каквото си искат. За предпочитане е човек да живее във въображението си, на Луната, отколкото да ходи с увиснала глава, отчаян и обезсърчен – да не намира смисъл в живота.

Като ученици, вие трябва да изучавате желанията си, да знаете на кои от тях да давате предимство – едни от желанията ви са намясто, а други не са. Някой се оплаква от своите лоши желания, от своите пороци; не се спирайте върху пороците си, но ги изучавайте – пороците не са нищо друго, освен нереализирани мисли и желания, не проявени добродетели. Всеки порок подразбира неразрешена задача и като знаете това, имайте готовност да разрешавате задачите, които са ви дадени.

Всяко желание съдържа в себе си динамична сила, която трябва да се впрегне на работа; ако не се впрегне, тя ще произведе лоши резултати – ето защо ученикът трябва да знае как да работи с динамичните сили на своя организъм. За това не се изискват големи усилия, малката искра е в състояние да запали цялата Земя – дайте тази запалка в ръцете на малкото дете и то ще запали Земята.

Най-малкото усилие, навреме приложено, е в състояние да реализира една мисъл. Речете ли да философства-

те дали тази мисъл може да се реализира, какъв ще бъде резултатът ѝ, никакво постижение няма да имате – при това положение за реализирането ѝ са нужни месеци и години. Докато човек прилага нещата, без да философства, те стават лесно; щом философства, без да прилага, нещата стават мъчно. Като дойде някоя Божествена мисъл в ума ви, веднага пристъпете към приложението ѝ; що се отнася до Божествените мисли, прилагайте ги без разсъждение, защото колкото повече философствате върху тях, толкова повече постижението им се отдалечава.

Вие трябва да прилагате Божествените мисли, за да развиете вътрешна хармония в себе си – хармония в своите мисли, чувства и постъпки; без тази хармония сърцето и умът не могат да се развиват, без тази хармония душата не може да даде никакви плодове. Докато служите на Божественото, работите ви ще вървят добре, ще имате добри резултати; щом връзките ви с Божественото се прекъснат, животът ви ще бъде пълен с разочарования. Който върви в Божествения път, той не знае какво значи падане.

Христос дойде на Земята, за да покаже на хората как трябва да живеят. Апостол Павел, последовател на Христа, искаше да спаси еврейския народ, но с това свое желание той се отклони от своето предназначение – защо? Защото веднъж Христос спаси света, нямаше защо Павел да го спасява; един е спасителят в света, няма защо повече спасители да се явяват – само Бог спасява. Ние можем да бъдем само проводници на Божиите мисли.

Христос изпрати Павел да проповядва между езичниците, като му каза да не се мъчи да спасява еврейския народ – Христос е предвидил начин за спасяването и възпитанието му. Често и вие изпадате в положението на Павел – искате да обърнете целия ваш род към Бога; казвам: не се бъркайте в Божиите работи – Бог има специфични методи за спасяване на всяка душа. Докато майките и бащите ви, братята и сестрите ви не споделят вашите идеи и ви противодействат, вие по никой начин не можете да им въздействате; не се занимавайте с работи, които не влизат във вашата област. Ако мислите, че

можете да обърнете света към Бога, вие ще се намерите в положението на онези 12 души, които в името на Христа и Павел отишли да пъдят духовете от един беснуем; беснуемият им казал: „Христа познавам, Павел познавам, но вие кои сте – не познавам“, хвърлил се отгоре им и ги набил. Божията сила не се проявява в множеството, но в единството, в хармонията между душите. Тези 12 души били хора без ум, без сърце и без душа – такива хора не могат да вършат Божиите работи; човек нищо не може да направи без ум, без сърце и без душа.

И тъй, който не е намерил душата си, да я намери. Не е въпрос за обръщане към Бога, за спасение; важно е за човека да намери своя ум, своето сърце и своята душа и да научи законите, които ги управляват – в това седи истинското учение.

Ние вземаме ума, сърцето, душата и духа като символи. Въздухът символизира ума, водата символизира сърцето, земята символизира душата, а светлината символизира духа. Когато духът се възцари в човека, неговата светлина ще изгрее в душата му и плодовете на тази душа ще започнат да зреят – това означава присъствие на духа. Следователно, ако в човека няма въздух, вода и земя, какво ще го ползва Слънцето? Човек трябва да има в себе си въздух, вода и земя, за да могат топлината и светлината да проникнат в него, да види изгряването на Слънцето. Казано е, че Слънцето на душата никога не залязва – това е реалното в света.

Сега вие мечтаете за спокоен живот и понеже не го намирате на Земята, представяте си го на онзи свят – казвате: „Като отидем на онзи свят, ще влезем в Рая“ и започвате тогава да си въобразявате един особен Рай, обаче като отидете на онзи свят, ще видите, че нищо няма от това, което сте си въобразявали на Земята. Ако действително попаднете в Рая, вие ще се намерите при условия, каквито никога не сте си въобразявали: богатство, щастие, изобилие; като ви дотегне това щастие, ще слезете на Земята, за да се разсеете. Този Рай е за хората на Земята, които са мечтали за него, които са го търсили.

Слънцето, Луната, звездите са създадени за човека, за да ги изучава, да се свързва с онези Разумни възвишени същества, които живеят там; щом тия Същества са интелигентни, със сърца и души, там ще има и въздух, и вода, и земя. Има системи, в които греят три слънца: когато едно от тях залезе, второто изгрява – как бихте живели в такъв свят? За да живее човек там, мозъкът и нервната му система трябва да се приспособят към условията на тия системи – законите в този свят са съвършено различни от тия на Земята. Светът на трите слънца подразбира троеличието на Бога, за което се говори в Православната църква.

И тъй, за да прогресирате, вие трябва да възстановите своята вътрешна хармония, да хармонизирате душите си – в това седи истинската радост. Радостта е плод на живота, следователно радвайте се на живота, който днес имате, а не на този, който очаквате в Рая. Вие ще влезете в Рая с плодовете на сегашния живот, затова стремете се да използвате условията на сегашния си живот, да имате добри плодове, с които да влезете в Рая – там ще ви се дадат най-добри условия. Обаче никога не считайте, че сте бедни; за да не ви сполетят неприятности, мислете, че сте богати, че разполагате с много неща – в онзи свят просияци не приемат. Да просиш, това значи да мислиш, че си нещастен. Не, ще работиш, ще изкарваш прехраната си, няма да очакваш наготово – каквото изкуство имаш, ще го приложиш и ще получиш Божието благословение; просията е наказание.

Обаче казано е в Писанието: „Просете и ще ви се даде!“ – тази просия коренно се различава от обикновената; в този стих се говори за просене от Господа – да просите от Господа е едно, да просите от хората е друго. Щом е дал живот на човека, Бог му е дал и хляб; щом му е дал ум, Той е дал и храна за този ум; щом му е дал сърце, Той е дал и храна за това сърце – като е дошъл човек на Земята, Бог е предвидил всички негови нужди. Задачата на животните е да събират магнетизъм. Докато животните са здрави, и хората ще бъдат здрави; щом животните започнат да бо-

ледуват, и хората ще боледуват. Ето защо ние трябва да бъдем приятелски разположени спрямо животните, за да можем да се ползваме от магнетичните сили, които те складира в себе си.

Както виждате, за да възприеме човек новия мироглед на живота, той трябва да се свърже с Божествения свят, да види как Разумните същества работят там, да научи законите на този свят; по този начин ще види как всичко съдейства за неговото добро и му помага: Небето му помага, рибите, птиците, млекопитаещите, растенията му помагат, светлината, въздухът, водата и земята също така му помагат – изобщо всичко живо в света помага на човека. Бог ни помага и говори чрез всичко – защо? Защото сме дошли в последните времена, в края на епохата, сега сме в епоха на ликвидация.

По какво се познава, че е дошло време на ликвидация – по голямото разтърсване, което иде сега на Земята. При това разтърсване и най-дебелите глави ще узреят, няма да остане глава, която да не се разтърси и узрее; каквито и вярвания да имате, главите на всички ще узреят, ще разберат, че има един закон в света, който управлява цялата Вселена – резка няма да се измени от този закон заради вярванията и теориите на хората.

Всички хора трябва да дойдат до правилно разбиране на живота – едно е това разбиране; накъдето и да текат реките, все на едно място ще отидат. Не чакайте деня, когато насила ще ви накарат да бягате, защото като бягате, можете силно да се задъхате и да не стигнете на определеното време; докато има още време, вървете умерено, спокойно, да бъдете готови за новата епоха, която иде. Новата епоха изисква нови хора, т.е. млади хора, с умове и сърца просветени, с души възвишени. Казано е в Писанието: „Всички ще бъдете научени от Бога“ – кога ще дойде това време? Иде вече, всички хора ще бъдат научени от Бога – Той ще им говори, ще ги учи, а те ще Му служат; това значи: „Капка по капка море става“.

Сега от всички се изисква да знаете законите за създаването на водата, за да образувате морета около себе си.

Време е вече да се върнете в Рая, от който сте изгъдени – ще учите, ще работите, ще се молите да ви върнат в Рая, при добрите условия. Адам и Ева не послушаха Господа, ядоха от Забраненото дърво и осем хиляди години вече човечеството опитва последствията на своето непослушание. Какво са постигнали в този път – нищо особено; сега трябва да се върнат от него, да влязат в новия живот, да приложат послушанието.

Новият път подразбира право разбиране на живота; това разбиране ще внесе мир във всеки дом, във всяко сърце и във всяка душа – тази е задачата, която трябва да се реализира в живота. Вие очаквате Духа да ви посети и тогава да започнете работа; не, Духът не иде по механичен начин. Всеки от вас носи в джоба си най-малко по сто семена – какво трябва да прави? Където мине, трябва да сее, да пръска тия семена. „Ами хората ще искат ли нашите семена?“; пръскайте семената си и не питайте – когато е въпрос за правене на добро, не се пита, а щом е за злото, питайте човека да му направите ли зло, или да не правите. Искаш да откраднеш коня на някой човек – няма да го откраднеш, без да питаеш, а ще отидеш при него и ще му кажеш:

– Искам да открадна коня ти. Позволяваш ли?

– Слушай, ако имах само един кон, не бих ти позволил, но понеже имам два коня, единият ти го подарявам. Качи се сега на коня, който ти подарявам, да видя как изглеждаш! Прилича ти да яздиш кон, хайде сега, добър път!

Щом поискаш да направиш добро на някого, не питай; това подразбира пословицата: „Капка по капка море става“. На болни, на страдащи, на бедни носете вашите светли, красиви мисли и чувства и не се страхувайте.

Като ученици, вие трябва да бъдете носители на красивото и възвишеното в света. В Школата се дават ред случаи, където можете да прилагате вашите мисли и чувства. Например някой от учениците се проявява неправилно: започва да буйства, да изопачава истината, да злослови по адрес на новите идеи, на Новото учение – това са неща,

допуснати от Разумния свят като предметно учение, и учениците трябва да се учат от тях. Ако в обикновените училища учителите си служат с пособия като предметно учение, колко повече това е необходимо за такава Велика школа, каквата е тази, която следвате. Много образци ще изпрати Невидимият свят като предметно учение за учениците, било положителни или отрицателни, но вие трябва да прилагате знанието си, да се учите от тях. Ако прилагате добрите си мисли и чувства, и вие ще се ползвате, и на онези, които са послужили за предметно учение, ще помагате; ако не прилагате това, което сте научили, нито вие ще се ползвате, нито те ще се ползват. – „Ама защо се явяват такива неправилности между учениците?“ Всичко, което става в Школата, е допуснато, защото това са задачи за разрешаване, които вие можете да решите: те са задачи и за вас, и за онзи, който неправилно се проявява. Някоя сестра се проявява неразумно – защо? Тя не е просветена още, не разбира идеите и ги изопачава. Защо трябва да бъде така – това е въпрос, на който не може да се отговори.

В древността един цар срещнал млада красива жена. Той я харесал и я взел при себе си. Оказало се, че тя била съпруга на един беден човек, който нямал никаква радост в живота си освен нея; бедният тръгнал след жена си, плакал, молил се да му я върнат. Като видял нещастieto на този беден човек, царят го извикал и му казал: „Ето, вземи жена си и се върни назад“.

Защо плаче този човек – взели са му нещо, което го е правило щастлив. Царят върнал това, което е взел – вие можете ли да върнете на човека това, което му е отнето?

Следователно, когато видите някаква неправилност в Школата – че някой се е отклонил от правия път, т.е. изкривил е малко пътя си, не питайте защо става това, не хвърляйте камъни върху него, да увеличавате спънките му, но помагайте му по някакъв начин да се почувства като в свой дом, между близки, които се интересуват от неговото положение. Не му ли помогнете вие, отвън ще дойдат хора да му помогнат, но те ще го изопачат, ще го

използват за свои лични цели – много противници на Божественото учение чакат вън от Школата, за да пипнат някоя жертва в ръката си, да спечелят нещо от нея.

Не е лесно да станеш жертва на някого – това значи да попаднеш в ръце на хора, които ще те ограбят; какво ще ограбят – ще ограбят сърцето ти, ума ти, ще поробят душата ти и ще те изхвърлят на пътя като парцал; и след големи страдания най-после тази жертва ще се върне в пътя, който носи Живот, Светлина и Свобода. Божественото учение обаче няма жертви и не иска жертви – там има само служители. Казано е в Писанието: „Няма човек в света, който да е оставил майка и баща заради Мене, и да не е получил стократно“; не е имало случай в анализите на човечеството да служи човек на Бога и да не му се е въздало стократно, обаче служи ли на човека, не е било случай да не му се отнеме стократно. От човека зависи кой път да избере и като избере един или друг път, как да използва благата, които му се дават.

Срещате един човек и му говорите хубави, прави работи – запознавате го с новото, с Истината, но каквото и да му говорите, той вижда във всичко нещо криво, изопачено – защо? Такова е състоянието му: този човек е болезнено чувствителен – където пипнеш, все го боли; както и да пипнеш, рана ще му причиниш; ако речеш да го насърчиш, ще ти каже да се махнеш, нищо да не му говориш; седнеш близо до него, ще те накара да се отдалечиш, настрани да отидеш. Такъв човек нито го пипай, нито му говори нещо – умът и сърцето му не са сформирани, душата му е замъглено яйце, което преждевременно се е счупило, не е дочакало времето на своето излюпване. Опасно е това състояние за човека; всяко яйце трябва да се излюпи на определеното за него време, за да може животът, който излиза от яйцето, да се развива правилно – тогава каквото и да говорите на такъв човек, както и да го пипате, той вижда във всичко само добро и красиво.

Като ученици, трябва да знаете, че и вие се намирате в такава обвивка, в такава черупка като тази на яйцето, и всеки чака определения за него час – да се пукне обвивка-

та, да излезе животът оттам; всеки чака да се пукне пъпката, да разцъфти и да разнесе навсякъде своето благоухание. Затова четири неща се изискват от ученика: Любов, Светлина, Мир и Радост – в изявяването на тия неща е смисълът на живота.

Сега мислете върху всичко, което говорих тази вечер. Вие ще го разберете по вашето, но ако го разберете така, и мене ще разберете; ако не го разберете по вашето, и мене няма да разберете. Не се стремете да разбирате и да решавате въпросите като мене – никой не знае как аз решавам въпросите; както и да ги решавам, аз работя съобразно своите решения. Преди да дойде до известни решения, човек се нуждае от опитности – тези опитности ще го убедят в нещата и той ще вземе правилно решение по даден въпрос.

Някой седи замислен, обезсърчен, гладен, няма сила да предприеме нещо, няма кой да му помогне. По едно време той се унася и заспива и като се събужда, на масата намира плодове, хляб, дрехи, обувки и пари; чуди се кой е донесъл тия неща – един Ангел ги е донесъл. Възможно ли е това – възможно е, чрез някой човек ги е донесъл. След това Ангелът се скрива и наблюдава какво ще прави този човек: ако се зарадва и благодари на Бога за всичко, което му е изпратено, той ще вземе права насока в живота си, ще вземе право решение; ако погледне на всичко това и каже: „Добре, за днес съм осигурен, но утре какво ще правя?“, този човек не е взел права насока в живота си, нито може да вземе право решение.

Това е една от положителните опитности, от които Вярата на човека укрепва – тази Вяра побеждава мъчностите и страданията в света. Вярата е нужна на всички хора днес, защото те минават през дъното на ада. Герои трябва да бъдете; ако не сте герои, големи колебания, големи падания ще преживеете. – „А кое е правото учение?“ Не е важно да знаете кое е правото учение. Когато Слънцето изгрява, кое е по-важно за вас – да се ползвате от слънчевата светлина и топлина или да знаете колко трептения прави светлината в една секунда? Когато отваряте Свеще-

ната книга, кое е по-важно да знаете – какво е писано в тази книга и как може да се приложи или от колко страници е тази книга и колко автори са я писали?

За човека е важно първо да познава себе си, своя живот, а после да познава авторите, които са работили върху него; щом познава себе си, той ще познава и авторите. Ако запитате някой от съвременните учени кога и как е създадено неговото сърце, той нищо не може да каже – защо? Защото не познава себе си. Псалмопевецът е казал: „Бог е работил преди да съм се родил, преди създаването на света“. Какво се разбира под думата *Бог* – под думата *Бог* разбираме съвкупност от всички Разумни възвишени любещи същества, които са работили преди създаването на света, които и днес продължават да работят. Кой създаде човешкият ум и човешкото сърце – създаде ги Този, Който създаде човешката душа.

Казва се в Писанието: „И вдъхна Бог в ноздрите на човека дихание, и той стана жива душа“. И постави Бог човека в Рая между всички растения и животни, за да учи, да се развива; на Адам определи служба да даде имена на всички животни. Сега и от вас се иска, като се върнете отново в Рая, да дадете имена на всички животни, които са у вас; след това пак ще дойде вашата Ева, за да ви предложи от плода на Забраненото дърво, но вие ще се ползвате от опитността на миналото си: ще погледнете плода и ще се откажете от него – миналото ще служи за поука на сегашния ви живот. Щом втори път успеете да влезете в Рая, вие ще останете там за вечни времена като граждани на Царството Божие. Съществува следният закон: човек никога не може да повтори грешката, която веднъж е направил; по друг начин, при друга обстановка, при други условия тази грешка може да се повтори, но при същите условия е невъзможно да се направи.

И тъй, стремете се към новия живот, който иде сега. Бъдете готови за новото, за положителното в света – новото подразбира връщане в Рая, от който някога сте излезли.

„Капка по капка море става.“ Желая сега на всички ви да образувате това необятно море, в което се крият великите блага и богатства на Целокупния живот.

*Верен, истинен, чист и благ всякога бъди и Господ на мира
ще изпълни сърцето ти с всички добрини.*

15. лекция, 2 февруари 1928 г., София

ОЗЛОБЯВАНЕ, МЪКА, СКРЪБ

*Верен, истинен, чист и благ всякога бъди и Господ на мира
ще изпълни сърцето ти с всички добрини.*

Размишление.

Чете се темата *Церът на най-голямата скръб*.

Един от старите пророци е казал за Господа: „Потърсете ме в ден скръбен и Аз ще ви помогна“. Голямата скръб е от дявола, малката – от човека, а помощта – от Бога. Значи когато скърбиш много, дяволът те мъчи; когато скърбиш малко, човек те мъчи; когато намериш цяр за скръбта си, това е от Бога.

Бог не причинява скръб никога и на никого. Ние казваме, че човек греши, а Бог помага, избавя човека от греха; когато човек греши, Бог седи настрана и наблюдава какво прави, но не се меси в греха – Бог не участва в греховете на хората. Щом се обърнат към Него за помощ, за спасение, Той веднага им помага; спасението всякога иде от Бога. Човек греши, когато е силен; щом сгреши, той изгубва силата си и тогава се обръща към Бога – затова е казано: „Потърсете ме в ден скръбен“. Обаче има състояния в човека, които мъчно се лекуват – за да се излекуват, в края на краищата те трябва да се превърнат в скръб. Озлобяването трябва да се превърне в мъка, мъката – в страдание, в скръб и тогава вече скръбта може да се лекува.

Щом си скръбен, ще призовеш Бога на помощ да те спаси; като те спаси, ще Го прославиш. Който скърби, той е минал вече през две състояния – през озлобяване и мъка; значи като скърби, човек се намира в по-високо състояние, отколкото преди скръбта си. След скръбта иде радост – казано е в Писанието: „И скръбта ви ще се превърне в радост“. Кога – днес или утре, това не е важно; не мислете за утрешния ден.

Защо човек не трябва да мисли за утрешния ден – защото само днешният ден е наш, утрешният принадлежи на Същества, които са високонапреднали. Утрешният ден е зает вече, защото празни пространства в Природата не съществуват; утрешният ден, който за нас е бъдеще, е зает от Същества, които живеят в този ден като в настояще. Нашият днешен ден, нашето настояще, е бъдеще за същества, които идват след нас. Щом е така, няма защо да мислим за утрешния ден – за него нека мислят онези Същества, които работят в този ден. Ние, които работим за днешния ден, каквото спечелим, ще го оставим на онези, които идват след нас; те ще се ползват от нашите придобивки, а ние – от придобивките на онези, които живеят в утрешния ден. Следователно онези, които са над нас, работят за нас; ние работим за ония, които идват след нас; те пък работят за същества, които идват след тях и т.н. – това значи да възложи човек товара си на Бога, да уповава на Него.

Съвременните хора се безпокоят и искат да знаят какво ще правят след десет години например; това не е тяхна работа, досега никой не е разрешил този въпрос и няма да го разреши. Що се отнася до въпроси, които имат своето реализиране в бъдеще, те са задачи на Същества, които живеят в бъдещето – това са Същества, които решават великите въпроси на живота. Някой казва: „Ще се погрижа за прехраната си за утрешния ден“; това не е твоя работа – други се грижат за утрешната ти прехрана. „Да науча урока си за утре“; ти научи днешния си урок, а утрешния други ще учат. „Тогава ще отложа урока си за друг ден“; не, днес учи, а за утрешния ден други Същества ще учат.

Приложете тази философия в живота си, за да видите какви резултати ще имате. Каквото днес направиш, това е важно за тебе; каквото утре мислиш да направиш, други ще го направят вместо теб и те ще се ползват от придобивките на направеното. И тъй, каквото и да мислите за науката, за живота, съзнателно или несъзнателно, вие се свързвате с по-напреднали от вас Същества, които ви помагат.

Ученикът трябва да се радва, че утрешният ден е поверен в ръцете на Разумни напреднали същества – този ден носи някакво благо за него. Обикновено благо то е завито в много опаковки, не можете да го видите изведнъж, но не се обезсърчавайте – целият ден е на ваше разположение: ще отваряте и затваряте сандъците, докато намерите благо то, което е определено за вас. Един ден ще отваряш едни сандъци, втория ден – други сандъци, третия ден – трети сандъци и така ще отваряш сандък след сандък – всичко 365; цяла година наред ще отваряш сандъци с блага, докато намериш ония, които са определени за тебе.

Работете, учете и за утрешния ден не мислете; възложете товара си на Господа, защото Той работи в бъдещето. Казват някои, че Бог работи в настоящето – Той работи и в миналото, и в настоящето, и в бъдещето, обаче Божието минало, настояще и бъдеще не са наше минало, настояще и бъдеще. Ако е вярно твърдението на философите, че Бог живее само в настоящето, какво ще кажете за ония хора, които живеят в миналото и в бъдещето – ще излезе тогава, че тия хора са вън от Бога. Не, всъщност Бог не работи нито в миналото, нито в настоящето, нито в бъдещето, понеже това са части от времето. Бог не работи в частите, но в цялото. В нашето минало работят съществата под нас; в настоящето ние работим, а в бъдещето – Съществата над нас. Бог работи над всички – значи Той едновременно живее и работи между всички същества и проверява работите им.

Някои цитират стиха: „Отец ми работи“, с което искат да кажат, че Бог сега работи; ние пък казваме, че не е било време, когато Бог да не е работил, следователно работа е само онова, което има минало, настояще и бъдеще. Христос не определя времето, когато Бог работи, но казва: „Отец ми работи и аз работя“. Когато ни изкупва от греха, когато ни спасява, Бог работи в миналото; днес, когато се е ограничил да живее в нас, Той работи в настоящето, учи ни, взема участие в нашата работа. Като ни спаси, като ни научи как да живеем, ще ни въведе в Рая, който се приготвя вече; Раят представлява нашия бъдещ живот, в който

Бог работи. Значи Бог едновременно работи и в миналото, и в настоящето, и в бъдещето; човек обаче работи само в настоящето. Ето защо не трябва да казвате: „Аз ще бъда добър или аз ще бъда учен“; не, днес, сега още човек може да бъде добър, може да бъде и учен – от него зависи.

Това са ред положения, които всеки може да приложи в живота си. Като ученици, вие трябва да се пазите от втвърдяване, т.е. да не дойдете до положение да се оградите с правила, със закони, от които не можете да се освободите – те ще ви доведат до голямо еднообразие. Тогава ще заприличате на ходжата, който се качва на джамията и започва да вика: „Един е Бог“; ако джамията има три минарета, той се качва и на трите и все едно и също говори: „Един е Бог“. Съществата от Невидимия свят имат търпение да изслушат тия еднообразни молитви, но има нещо в света, което трябва да се приложи.

Еднообразието създава нещастията в живота; старото прави хората нещастни. Казвате: „Остаряхме, не знаем какво да правим“ – това е стара идея; „Как ще преживеят децата ни?“ – това е стара идея; „Има ли друг свят?“ – това е стара идея; „В Рая ли ще отидем, или в ада?“ – това е стара идея; „Ще ни посрещнат ли нашите близки на онзи свят?“ – и това е стара идея. Откажете се от старите идеи, които носят нещастия, които умъртвяват; приеми новите идеи, които носят живот, които възкресяват! Казвате: „Ще дойдат ли новите идеи и до нас?“ – смешно е да задавате такъв въпрос, все едно да питате: „Ще изгрее ли Слънцето и за нас, ще видим ли и ние Слънцето?“; Слънцето изгрява за всички живи същества без изключение – който го търси, той ще се ползва от неговите енергии. Който търси новите идеи, той непременно ще ги намери.

Днес всички хора говорят за възпитание на младото поколение, но все по стар начин го възпитават – и семейството, и училището, и обществото възпитават младите в практичен дух, в смисъл да бъдат силни, прозорливи, да разбират хората, да преодоляват мъчните условия в живота. Всичко е добро, но те изпускат едно нещо: невъзможно е човек да разбере, да познае другите, докато не е познал

и не е разбрал себе си – скърбиш и не знаеш произхода на своята скръб; натъкваш се на една отрицателна мисъл и не знаеш откъде е дошла тази мисъл в главата ти; заболяеш, не знаеш откъде е дошла тази болест, нито знаеш как да се лекуваш – викаш един, втори лекар, дано ти помогнат.

Преди години в град Ню Йорк един американец усещал силна болка в средата на крака си, като че бил счупен; викал един, втори, трети лекар – никой не могъл да му помогне; всички преглеждали крака му най-внимателно, търсили причината тук-там, но не могли да я намерят – външно кракът бил съвършено здрав. По едно време болният извикал един английски лекар, който изучавал проявите на психичния живот в човека, и му разказал как го боли кракът, какво е състоянието му. Лекарят го запитал: „Не си ли видял преди години някой човек случайно да е паднал пред тебе и да си е счупил крака?“; болният веднага се сетил за такъв случай и го разказал на лекаря: „Преди шест години трябваше да замина с трена по една важна работа и бързах за гарата; по пътя си срещнах един работник, който падна лошо на земята и счупи крака си – тази картина силно ме потресе и остави дълбоко впечатление в ума ми, но след време впечатлението се изглади и аз забравих този случай“. Тогава лекарят му обяснил, че причината за болката се дължи именно на тази силна мисъл, на това силно възприятие, което той е получил отвън – през тези шест години то е работило в ума му и днес се явява на физическия свят като болка. Лекарят започнал да лекува болния по обратния път на внушението и в скоро време кракът му бил съвършено здрав.

Това показва, че много от вашите болести са чужди състояния, възприети чрез внушение; като знаете това, работете съзнателно върху себе си, да не се поддавате на чужди състояния. Помагайте на ближните си и тях освобождавайте от чужди влияния, от внушенията, под които те съзнателно или несъзнателно попадат – ако срещнете човек, който се оплаква, че страда от някаква болест, спрете се малко при него, поговорете му, че тази болест е чужда, натрапена му по някакъв външен начин, и му кажете,

че трябва да държи в ума си положителна мисъл и да не се поддава на тази болка. С мисълта си човек може да се лекува. Ако не помогнете на своя ближен и по този начин не платите дълга си, ще знаете, че неговото болезнено състояние ще се прехвърли върху вас. Ако не помагате на ближните си и не влизате в положението им, вие ще се намерите в по-тежко положение от тяхното.

Един селянин се връщал от града и по пътя настигнал друг селянин с жена му; като минал покрай тях, забелязал, че жената ругае мъжа си, кара му се, сърди се, вдига ръка да го бие. Той спрял за малко колата си и се обърнал към селянина с думите:

– И това ми било мъж! На мене да се падне такава жена, аз зная как да се разправа с нея.

Жената чула тези думи, веднага се хвърлила в колата и казала на селянина:

– Карай сега в селото! Ще ме водиш у дома си, аз съм твоя жена.

– Слушай, не се шегувай с мене – къде ще те вода? Слез скоро от колата ми!

– Не, аз ще дойда у вас, ще разкажа на жена ти какъв мъж има. Нека знае, че не си светец, за какъвто се представяш.

Тъй, иначе се разправял той с жената, но тя не искала да слезе от колата.

Така иде злото в света. Вие борили ли сте се със злото, за да знаете как можете да се справите с него? Не е лесно човек да се бори със злото. Какво трябваше да направи селянинът, който видя как жената се караше с мъжа си – трябваше да спре и да каже на мъжа: „Братко, добра, отлична е твоята жена. Ти не я познаваш, не разбираш езика ѝ, не си я оценил“; като чуе тези думи, жената ще се засрами и ще измени поведението си към своя мъж.

Следователно, ако искате доброто да дойде у вас, мислете добре за всички. Ако искате Любовта да ви посети, пожелайте я от дълбочината на душата си – винаги се отговаря на силните, на искрените желания на човека, които излизат от неговата душа. Любовта не иде по механичен

начин, тя е сила, която не се подчинява на обикновените човешки желания. Човек е дошъл на Земята да работи, да се приготви за приемане на Любовта. Тя се проявява по два начина: или само отвън, или отвън и отвътре; когато се проявява само отвън, човек е нещастен, а когато се проявява отвън и отвътре, човек е щастлив. Когато видите образа си в огледалото, вън от вас, вие се радвате, приятно ви е, но не сте щастливи. Ако образът ви в огледалото е разположен, и вие сте разположени; ако образът ви не е разположен, ако е посърнал, и вие сте посърнали; ако носите своя образ вън и вътре в себе си, вие сте доволни, щастливи – такова нещо изпитва човек, когато Любовта е вътре и вън от него.

И тъй, каквото е отношението между външния и вътрешния образ на човека, такова е отношението между човека и неговия Ангел ръководител. Когато човек живее добре, и той се радва, и Ангелът му се радва; щом започне да греши, Ангелът му изгубва разположението си. Много Ангели са напуснали Небето заради хората; те са дошли на Земята с единственото желание да им помагат. Господ казва на някой високонапреднал Ангел: „Слез на Земята, за да помогнеш на еди-кой си грешник“; Ангелът веднага слиза и започва да помага на този човек – където ходи грешникът, и Ангелът с него. Щом сгреши, Ангелът веднага му прошепва, че не прави добре, сбъркал е пътя си, но грешникът не иска да чуе, върви по наклонена площ и не мисли да се връща назад; Ангелът се вижда в чудо, не знае какво да прави, как да го върне от пътя му – той прилага ту един, ту друг метод, но грешникът слиза все по-надолу и понеже Ангелът трябва да му помогне, по необходимост и той слиза с него; най-после Ангелът се обръща към Бога с молба да помогне на грешника. Като излязат и двамата на повърхността на Земята с големи опитности, Ангелът счита своята работа за завършена и се връща на Небето между своите другари; те го заобикалят и започват да го разпитват какво е научил на Земята, а той им казва: „Научих много неща и видях, че не е лесно да върнеш една душа от кривия път и да я обърнеш към Бога“.

Сега, като имате това нещо предвид, вие трябва да знаете откъде идват страданията ви – дали са ваши, или са чужди, дали са от миналия, или са от сегашния ви живот. Вие трябва да се изучавате, да знаете, че всички хора не носят еднакви страдания, нито еднакво мислят. В разнообразието е красотата на живота – всеки човек мисли, чувства и постъпва според степента на своето развитие.

Не само на Ангелите ще се дават задачи да ръководят някоя грешна душа, но и на хората. Няма по-велико нещо от това да помагате на своя ближен. За да свършите с успех тази задача, вие трябва да държите в ума си възвишени, светли мисли, а в сърцето си – чисти и благородни чувства; щом имате това нещо в себе си, ще бъдете силни да помагате и на другите, а щом помагате на ближните си, вие помагате и на себе си – по този начин ще придобиете безсмъртния живот.

Обаче пазете се да не се осакатите – как можете да се осакатите? Когато в ума ви дойдат светли, възвишени мисли, а в сърцето ви чисти и благородни чувства, непременно отнякъде ще нахлуят у вас противоположни мисли и чувства, за да ви смутят; ако не знаете закона и не сте готови да противодействате на тези отрицателни влияния, има опасност да се осакатите.

Пазете се и от несъзнателните движения. Някои хора правят известни движения, на които не разбират смисъла – тези движения не са красиви, не са хармонични, вследствие на което се отразяват лошо първо на самите тях, а после и на обкръжаващите. Съществува наука за движенията, която хората трябва да изучават. Движенията не трябва да бъдат еднообразни и шаблонни: понякога човек трябва да свърши една работа с дясната си ръка, а понякога – с лявата; понякога трябва да излезе от дома си първо с десния, после – с левия крак, а понякога – обратно: първо с левия, а после – с десния крак. Съвременните хора не знаят тези правила, те не познават науката на движенията, вследствие на което се натъкват на големи противоречия. Например някой отива да свърши една положителна работа и тръгва с десния крак, носител на

положителни енергии; при това положение той няма да има успех в работата си – защо? Защото между две положителни величини всякога става отблъскване; за да успее, трябва да тръгне с левия крак, носител на отрицателна енергия – така ще внесе мекия принцип в работата си и ще придобие добри резултати. Противоположните величини всякога се привличат.

Следователно човек трябва да знае при започване на всяка работа с кой крак да тръгне първо – с десния или с левия. Ще кажете, че това са суеверия; и учени, и прости вярват в суеверия, вярват във фатализма и се пазят било от фатални числа или от фатални дни, било от животни, от цветя, които според някакви предания носят зло за хората. Днес много хора се страхуват от числото 13. В Лондон съществува един клуб, който се бори против суеверията на хората: за да надвият страха, на 13-о число те нарочно внасят по домовете кукумявки, бели цветя, като носители на отрицателни енергии – по този начин те искат да ги заставят да не се поддават на страха, на суеверието. Каквото и да правят отвън, хората трябва да знаят, че суеверието е вътре в човека, а не вън от него; кукумявката, числото 13 са в човека, а не вън от него.

Какво представлява числото 13 – дом без майка: единицата е бащата, тройката – синът или дъщерята; значи майката отсъства в този дом. Където майката отсъства, там нещастията следват едно след друго; много естествено – бащата не може да възпитава децата. Щом децата в един дом са лишени от майчино възпитание, от възпитанието на Любовта, този дом е отворен за нещастия, за злото в света. Майка е нужна в дома, следователно, за да имате пълен дом, трябва и майката да присъства, да имате числото 123. Сборът от цифрите на числото 123 е шест; сборът от цифрите на числото 13 е четири, което е положително число. Ако вземете сумите 4 и 6 на числата 13 и 123, ще образувате числото 46, което не е особено щастливо, затова между 4 и 6 ще сложите числото 5 и ще получите 456, общата сума от цифрите на което е равна на 15. Вие не можете да разберете защо между единицата и тройката в числото 13 трябва да поставите числото две; тези числа са

свързани логически помежду си, което не подозирате – тази връзка съществува по силата на известен закон, който и да знаете днес, няма да ви ползва.

Всякога ли числото 13 е нещастно? В едни случаи е нещастно число, а в други е носител на добри и благоприятни условия. На физическия свят числото 13 разрушава и затова, ако отидете в странство, в какъвто и да е хотел, библиотека или друго някое заведение, никъде няма да намерите числото 13 – където трябва да се напечата или напише числото 13, всички го избягват и вместо 13 слагат числото 12 и половина или друго някое. Никой европейец не влиза в стая, която има номер 13.

Съвременните хора се страхуват не само от числото 13, но и от други числа: например те се страхуват от числото 4 – то символизира Божията Правда, пред която хората не могат да издържат, то е мярка на нещата. Числото 13 пък е апашът в човека, който се крие, не иска никой да го види. Велики, учени хора, царе даже се страхуват от числото 13. Въпреки това Балканската война²⁵ започна през 1912 г., сборът от цифрите на която е 13; тази война започна добре, свърши зле; по-добри резултати щеше да има, ако беше започнала през 1923 г. – сборът от цифрите на тази година е 14. Общоевропейската война²⁶ започна през 1914 г. – общият сбор от цифрите на тази година е 15; сборът от цифрите на следващата – 1915 г., е 16. Според кабалистите числото 15 означава разклащане трона на дявола; числото 16 означава хвърляне на дявола от трона долу. Годината 1912 е съставена от числата 19 и 12; числото 19 е неутрално число, а числото 12 е меко число. Числото 9, взето отделно, представлява завършване на нещо, ликвидация, резултат, а числото 2 е отрицателно – то представлява еволюция на нещата; обаче в дадения случай две отрицателни числа, умножени сами на себе си, дават положително число – така е и в алгебрата: $2 \times 2 = 4$. Това е закон, който трябва да изучавате в живота, за да разберете отношенията между хората.

Като не разбирате този закон, вие се чудите защо радостите се сменят със скърби и обратно – скърбите с радости. Кой скърби в света – мъжът скърби; кой се радва

– жената се радва. Като казвам, че мъжът скърби, а жената се радва, имам предвид мъжкия и женския принцип в човека. Следователно, когато жената е недоволна от положението си като жена, нека започне да скърби – щом започне да скърби, тя ще стане мъж; ако мъжът е недоволен от положението си, нека започне да се радва – щом започне да се радва, той ще стане жена.

Скърбта и радостта в човека са състояния, които лесно се сменят; те са сили, течения в Природата, които са в състояние да изменят човешката форма – когато скърбта преобладава в човека, той приема форма на мъж, а когато радостта преобладава, той се ражда жена. В скърбта човек мисли по един начин, а в радостта – по друг: ако е скърбен и някой го обиди, той е готов да отмъщава; ако е радостен и някой го обиди, веднага прощава. Радостта разширява човешкото сърце и го прави готово на всички жертви за доброто, за великото дело в света.

Сега научихте две нови философски положения: щом сте радостни, ще знаете, че сте жена, по-право дева; щом скърбите, вие сте мъж. Думата *дева* подразбира абсолютна чистота и съвършенство. Каква дума може да се постави между *жена* и *дева*, която да изразява по-добре идеята? Ако вместо *жена* и *дева* употребим думата *другарка*, тогава вместо *мъж* ще употребим думата *другар*; тъй щото ако скърбите, другар сте, а ако се радвате, другарка сте. На кого ще бъдете другар или другарка? На своя ум и на своето сърце.

Като скърбите, вие губите силата на своя ум, а като се радвате, увеличавате силата на своето сърце. Щом дойде скърбта, веднага я превърнете в радост, за да не губите мисълта си; когато скърбта ви посети, задръжте я в себе си най-много една стотиционна част от секундата – не е малко това време. Да държите скърбта в себе си една стотиционна част от секундата, това значи да я оставите да направи дупка в душата ви; години се изискват след това тази дупка да зарасне. Когато скърбта ви посети, вие предварително ще ѝ кажете, че тя има право да остане у вас само една стотиционна част от секундата; щом мине

това време, ще я изпратите тържествено, с подаръци, с големи почести.

Следователно в каквото и положение да изпаднете, добро или лошо, знайте, че то е гост, изпратен от Невидимия свят да ви посети – вие ще го посрещнете с почести и ще го изпратите с почести. Ама той бил лош човек, не заслужавал – това не е ваша работа. Божественият закон изисква от всички хора взаимно почитание и уважение – защо? Защото всички хора са създадени от Бога. Ако някой трябва да съди, това е Бог; поискате ли вие да съдите, ще се натъкнете на Божествения ред на нещата и ще се оплетете в него. Едно трябва да знаете: съществуват фатални числа, фатални дни в живота – не се подлагайте на изкушение да мислите, че можете да минете през тях незасегнати. Всеки човек, който е роден в 13-а година, в 13-ия ден, в 13-а лунна фаза, в 13-ия час, в 13-а минута и секунда, се намира пред трудни задачи, които разумно трябва да разреши. Всички хора ще се намерят пред такива трудни задачи в живота си, с които трябва да се справят, и докато не ги разрешат, те не могат да придобият онези велики науки, към които се стремят.

Старите учени са търсили начини да превръщат неблагородните метали в злато и окултистите говорят днес за това. Това може да стане, но човек трябва да разполага с мощна воля, за да превърне първо желязото в своята кръв в злато; като направи този опит и успее, той може и външното желязо да превърне в злато. Сега и на вас казвам: ако можете да увеличите златото в кръвта си, ще можете по алхимичен начин да увеличите и златото отвън. Когато мисли право, човек постепенно придобива свойствата на златото: неговото благородство, устойчивост, спокойствие и т.н.; за да постигне това, той трябва да се свърже с вибрациите на златото и тогава ще познава къде има заровено злато в земята и на каква дълбочина. В миналото учените са правили такива опити и днес някои хора правят същото. И Христос е разполагал с такива знания: Той казва на Петър: „Хвърли мрежата във водата и ще уловиш една риба, която има в устата си златна монета; извади монетата от устата ѝ и си послужи с нея“. Как позна

Христос, че в устата на тази риба има златна монета и как попадна тази монета в устата на рибата?

Следователно, щом човек се свърже с вибрациите на златото, той ще може да знае къде го има в Природата; но затова се изисква работа, знание – човек трябва да бъде в хармония със законите на Природата. Който е развил в себе си изкуството да намира злато в Природата, той няма да ходи от един банкер на друг да взема пари под лихва, но ще отиде на определено място, ще си извади колкото злато му е потребно и ще мълчи – на никого няма да разказва откъде е получил пари, как е забогатял. Правете опити в това направление – да развивате своята чувствителност; трудът ви няма да остане напразен, един ден ще ви възнаградят за него. От ваша страна се изисква работа, постоянство – тази дарба съществува в човека, но той трябва да я развива. Както човек може да познава къде има вода, къде има сол в земята, така може да познава къде има заровено злато. Много дарби и способности се крият в човека, които чакат времето си да се проявят, но за тази цел той трябва да работи. Всичкото злато, с което днес хората работят, е все от Земята, но наука се иска от човека, за да знае положително къде е то и там да копае.

Съвременните окултисти дават различни теории за произхода на златото; според едни то расте в земята – както плодовете черпят сокове оттам, растат и се развиват, така и златото се ражда в земята, размножава се, превръща се в безброй златни зрънца, които се съединяват в жили, наречени нерви и артерии на златото. Оттук може да се извади следното заключение: където се образува много злато, там хората живеят добре; където не се образува много злато, там животът на хората не е толкова добър. Понеже хората на Земята не водят добър живот, златото е в много малко количество. В океаните има около десет милиона тона злато, но в разтворено състояние, а не в твърдо, както хората го търсят. Каква е службата на златото в океаните – да запази живота там; това злато принадлежи на животните, които са във водата. Златото, което е в земята, принадлежи на хората, на животните и на растенията по Земята. Съвременните хора нямат дос-

татъчно злато на разположение, понеже това количество, което е в земята, трябва да го делят на три части и само една трета се пада на тях. Колкото по-добри стават хората, толкова повече златото се увеличава.

Днес на всеки човек се падат средно по 50 златни лева – какво може да направи той с тях? За да живее добре, човек трябва да има на разположение поне 12000 златни лева през целия си живот. Хората се нуждаят не само от външно злато, но те трябва да имат злато и в кръвта си – колкото по-голямо е количеството на златото в кръвта, толкова по-здрав е човек; болестите се дължат на недостатъчно количество злато в кръвта. За да се увеличи това злато, човек трябва да води чист, възвишен живот. Златото е емблема на Слънцето, на енергията, на здравето, на чистотата. Когато имате злато в кръвта си, и външното злато ще дойде; нямате ли достатъчно злато в кръвта си, външното злато няма да ви ползва. Какво ще ви ползва храната, ако стомахът ви е разстроен – за да се ползвате от външната храна, стомахът ви трябва да е здрав, вие трябва да имате достатъчно количество злато в кръвта си; щом сте здрави, и животът ви ще бъде поставен на здрава основа.

Пророците на миналото, както и учените от миналите векове, са говорили за различните елементи, които човек трябва да съдържа в кръвта си, за да бъде здрав; при това тези елементи трябва да се намират в известно съотношение помежду си. Христос е казал: „Това е живот вечен – да позная Тебе, Единнаго Истиннаго Бога“ – какво е искал да каже Той с този стих? Той ни най-малко е нямал предвид човешката вяра, нито вярванията на хората. Стихът, който някога е изказан, че страхът от Господа е начало на Мъдростта, също както и първият стих, имат дълбок вътрешен смисъл; те представляват елементи, на които свойствата трябва добре да се проучат и след като се изучат, те трябва да се преведат, да станат годни за приложение.

Какво означава страхът? Страхът е сатурнов елемент, т.е. елемент на Мъдростта. Страх от Господа не подразбира онзи ненормален страх, какъвто животните имат; като елемент на Сатурн, страхът подразбира предпазливост,

грижливост, предупредителност. Той е свързан със средния пръст на човешката ръка, със съвестта, със справедливостта в човека; да се лиши човек от този пръст, това значи да се лиши от чувството на справедливост в себе си. Не само това, но и най-малката промяна във формата на пръстите се отразява благоприятно или не върху човека. Ако средният пръст се изостри много, това не се отразява добре върху характера на човека; изобщо, краищата на пръстите трябва да бъдат повече заоблени, отколкото остри. Средният пръст на човешката ръка е свързан с Божиата Правда.

Някой пита има ли Правда в света; достатъчно е да погледне средния си пръст, за да си отговори, че има Правда в света – защо? Защото има среден пръст. Има ли благородство в хората – има; защо – защото имат показалец. Съществува ли Божествен свят – щом имат палец, съществува Божествен свят. Съществува ли наука, изкуство – щом имат четвърти пръст на ръката, съществува и наука, и изкуство. Съществува ли материален свят – малкият пръст на ръката показва, че материален свят съществува. Изобщо пръстите на човешката ръка са свързани със сили, с различни светове.

Не само пръстите, но и отделните фаланги на пръстите представляват сили, течения в Природата, които оказват влияние върху човека: първата фаланга на показалеца е свързана с религиозното чувство на човека; втората, средната фаланга на същия пръст, е свързана с неговия ум, т.е. с умствените му сили. Религия без ум не може – ако човек е религиозен, но със слабо проявени умствени сили, той се проявява като голям фанатик. Значи за да бъде религиозен, човек се нуждае от ум – област, в която се иска дълбока мисъл; умът пък се нуждае от материя – без материя той не може да се прояви; материята се нуждае от сила.

И тъй, човек може да се разглежда от пет положения: от гледището на Божествения свят; от гледището на възвишеното, на благородното в света; от гледището на великата справедливост; от гледището на науката, на изкуствата; и от гледището на материалния свят, в кой-

то живеят хората на Земята. Тъй щото истински човек е този, в когото тия светове са в хармония, в правилно съотношение – това значи морал. Щом видите човек, на когото пръстите са добре развити и в правилно съотношение един към друг, знайте, че той служи на велик морал или за основа на живота си има велик идеал. Това не се доказва, но се измерва – ще вземете сантиметъра и ще мерите пръстите на дължина, на широчина, ще съпоставяте тия числа и ще вадите заключения: ако числата са четни, ще имате едно разрешение; ако са нечетни – друго разрешение; при някои изчисления ще имате четни и нечетни числа, тогава заключенията ви ще бъдат съвсем различни от първите две. Като правите тези наблюдения и изчисления, най-после ще дойдете до една област, в която се иска дълбока мисъл – ако не мислите, ако не съпоставяте нещата, вие можете да изпаднете в суеверия, от които нищо няма да придобиете; но като изучавате нещата в тяхното последователно развитие, ще дойдете до положение да издирите законите, които са работили при създаването на човешките пръсти – така само ще разберете, че всичко това е резултат на дълга, съзнателна еволюция.

Например еднокопитните нямат такива пръсти, каквито има човек: свинята има два пръста, вълкът на задните си крака има по пет пръста, а на предните – четири добре развити и един недоразвит. Защо едни животни имат по един пръст, други – по два, по три, по четири, а човек – пет пръста, това има свои научни обяснения; Разумни сили са работили за създаването на пръстите у животните и у човека. Който е изучавал човешката ръка, само по първия пръст може да определи какъв е даден човек по характер, по способности, по сили в него. От значение е и кожата на човека – като погледнете кожата на ръката, ще видите дали е мека, или е твърда, суха или влажна. Също така имат значение и формите на клетките, от които кожата е направена – като погледнете кожата на най-горната фаланга на пръстите, на меката част, с която се пипа, ще видите някъде охлювчета, някъде – концентрични кръгове и т.н. Всичко това е резултат на разумно действащи сили, а не на нещо произволно, неразумно.

Като ученици, вие трябва да изучавате тия неща, да дойдете поне до онези елементарни знания, с които да си служите в живота. Каквото научите за ръката си, не се плашете, но знайте, че всичко може да се измени – с разумна воля, със съзнателна работа върху себе си човек може да измени пръстите си, да даде правилна насока на силите в организма си. За да измените пръстите си, вие трябва първо да измените мислите си, да въздействате на своя мозък; за да има мисъл, мозъкът на човека трябва да бъде пластичен, лесно сгъваем.

Някой иска да пише в духа на новото – затова той трябва да има съответни форми, в които да облече мисълта си; на същото основание, за да бъде религиозен, човек трябва да има съответни форми, в които да облече своите чувства. За да дойде до новите форми, човек трябва да живее съзнателно, да събере повече енергия, нужна за създаване на тия форми – тази енергия ще даде нов тласък, нов подтик в живота на всички хора; без тази енергия, колкото и каквито и стремежи да има, човек нищо няма да постигне. Като се намери в положението на човек, който нищо не е постигнал, най-после ще каже: „Каквото днес не придобих, в друг живот ще го постигна“; не е така – има неща, които човек днес трябва да постигне, те не могат да се отлагат. Програмата на днешния ден не трябва да се отлага за утре – определено е какво трябва да се направи днес и какво – утре. Например на някого е определено в този живот да развива чувството, с което да познава къде има злато в земята; на друг е определено да усилва паметта си; на трети – да работи за развиване на музикалното си чувство и т.н. Който не работи, той ще остане на едно място в развитието си и ще каже: „В грях ме зачена майка ми“ – и с този стих той ще иска да оправдае своето невежество, своя неуспех; при това положение нещастията ще го следват в живота му и той ще се чуди как да се освободи от тях.

От всичко, казано досега, аз правя следния извод: всичко е позволено на човека за добро; за тази цел той трябва да работи върху себе си, да увеличава златото в кръвта си – щом има вътрешно злато, той лесно ще намира злато в

земята. Тогава не е ли по-добре да отиде някъде, където знае, че има заровено злато и да го разрови, отколкото да разбива чуждите каси? Ще кажете може би, че с това се изкушавате. Какво по-голямо изкушение за човека от това да мине покрай пълната каса и да помисли как да се домогне до нейното съдържание? По-добре е да вземе пръчицата си и да тръгне с нея от едно място на друго да търси къде има заровено злато, отколкото да разбива пълните каси. Като придобиете това изкуство, вие всякога ще имате нещо в джоба си, без да бъдете подложени на изкушение да крадете пари оттук-оттам.

Който намери злато с пръчицата, той трябва първо да го преброи, да го претегли, да види какво количество е намерил – по този начин ще дойде до изследвания, които ще дадат нова посока на науката, нов тласък за работа. Това не се прилага нито в религията, нито в традициите в живота на хората – според тях да търси човек злато, това значи да влезе в стълкновение със себе си. Щом Бог е създал златото, Той знае защо го е създал; всичко, създадено в света, има свое велико предназначение – същото може да се каже и за златото.

Ако на човека е определено да работи със злато, нека работи с него за добро, а не за зло. В домогванията си за придобиване на злато хората вършат редица престъпления; ако златото беше в голямо количество и задоволяваше нуждите на хората, никакви престъпления не биха се вършили. За да се увеличи количеството на златото в Природата, трябва да се увеличи количеството на златото в кръвта на човека – това показва, че има съответствие между външното злато и това в кръвта на човека. Следователно, за да се увеличи златото в Природата, изисква се организираната дейност на цялото човечество.

И тъй, една от основните мисли на тази лекция е да работим за реализиране на днешната програма; утрешната програма не е наша, тя е за съществата, които живеят в бъдещето – те мислят за нас, а ние трябва да мислим за съществата, които идват след нас. Щом тръгнем за другия свят, ние ще оставим всичко на Земята; със себе си ще

вземем само духовните придобивки, които представляват неразделна част от нашето естество – това е подразбирал Христос в стиха: „Който не се отрече от баща си, от майка си, от своя живот, той не може да бъде Мой ученик, не може да влезе в новия живот“. Сега и на вас, като ученици, казвам: отрецете се от старото, от преходното, за да влезете във Вечното, в Абсолютното.

Сега, за да минем от златото в действителния живот, изпейте песента *Изгрява Слънцето*.

Който от вас намери злато, той ще го раздели с всички; щом един от вас намери два милиона лева в злато, той ще го раздели с останалите – ако задържи всичкото злато за себе си, ще го изгуби така, че нито за него ще има, нито за другите. Той има право да задържи за себе си само 12000 лева в злато, останалото непременно трябва да го раздаде. Ако мислите по човешки, вие ще искате да се осигурите, но след това ще кажете, че нямате нужда от майка, от баща, от братя и сестри, от учител; мислите ли по този начин, ще ви заобиколят същества, които всичко ще ви отнемат, и тогава няма да усетите как златото ви ще изчезне, а вие ще останете в по-страшно положение, отколкото сте били по-рано.

Следователно, ако искате вратите на Природата да не се затварят за вас, живеете според нейните закони; щом живеете според законите на Природата, тя ще разкрие тайните си за вас, ще ви направи достойни нейни наследници.

*Верен, истинен, чист и благ всякога бъди и Господ на мира
ще изпълни сърцето ти с всички добрини.*

16. лекция, 9 февруари 1928 г., София

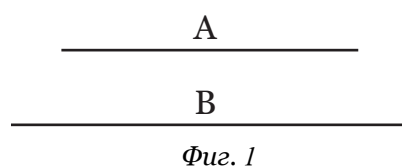
КЪСИ И ДЪЛГИ ЛИНИИ

*Верен, истинен, чист и благ всякога бъди и Господ на мира
ще изпълни сърцето ти с всички добрини.*

Размишление.

*Четоха се резюмета на темите Най-голямата скръб и Цярът
на най-голямата скръб.*

Представете си един човек с широко чело, което показва голямо въображение, спрете се върху очите на този човек и мислете за съзнанието. Очите показват будността на съзнанието, носът представлява корените на съзнанието, устата – източникът, откъдето съзнанието черпи сила, а ушите са вентилатори на съзнанието – съзнанието на човека се проветрява през ушите.

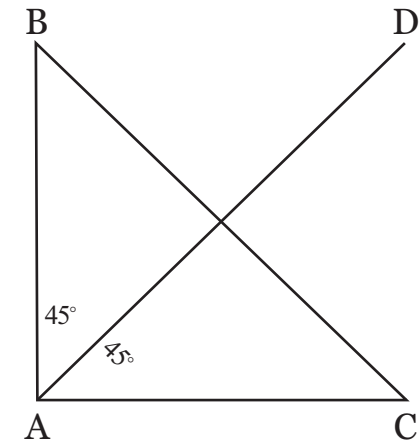

На фиг. 1. имате линиите *A* и *B* с различна дължина. Коя е причината линията *A* да е по-къса от линията *B*? Дължината на линиите се определя

от скоростта на движенията им – когато една линия е в покой, тя всякога е по-дълга от друга, която е в движение. Колкото движението е по-бързо, толкова линията изглежда по-къса; колкото движението е по-бавно, толкова линията изглежда по-дълга. Следователно от научна гледна точка бързината на движението определя дължината на линиите, а посоката на движението определя направлението на линиите. Въз основа на това по посоката на линиите в човешкото тяло може да се определи накъде се движи човек – веждите, носът, устата показват посоката на неговото движение. При движението си телата изменят не само големината, но и формата си: ако кубът се движи с бързината на светлината, той ще се проектира като плоскост, а не като триизмерно тяло, каквото

всъщност представлява; ако скоростта на движението на плоскостта се удвои, тя ще се проектира във вид на права линия; ако скоростта на движението на правата линия се удвои, тя ще се проектира във вид на точка; и най-после, ако скоростта на движението на точката се удвои, тя ще стане невидима.

Оттук можем да извадим следното заключение: всяка идея може да бъде понятна за човека само тогава, когато скоростта ѝ се изравни със скоростта на неговата мисъл; ако скоростта, с която дадена идея се движи, не отговаря на скоростта на човешките мисли, тя ще остане неразбрана. Щом човек разбере идеята, тя ще добие известна форма. Ако с окото на ясновидеца наблюдавате едно просто явление от Невидимия свят, т.е. от четириизмерния свят, ще забележите, че материята се движи с вихрена бързина и с всевъзможни цветове – атомите и йоните, от които е съставена материята, се движат непрестанно във вид на малки, светли точки, в конусовидна форма. Когато явлението *D* се проектира на физическия свят, то ще се проектира под ъгъл от 45° и ще отиде в посока *AC*. Ако това движение е вихрено, то ще отива все по-напред, но никога зад гърба ви – тогава то ще върви нагоре, по диагонала *CB*, откъдето ще слезе надолу, по посока *BA*, като образува друг ъгъл от 45° , а именно ъгъла *BAD*. Колкото повече движението се усилва, толкова повече материята се събира на едно място и пред вас се оформя образ, подобен на Ангел или на някое Светло същество. Докато движението не е много силно, вие виждате очите, ушите, устата, усмивката на това Същество; колкото повече движението се усилва, Съществото започва постепенно да се губи, докато съвсем изчезне.

В Духовния свят телата се движат с голяма бързина, вследствие на което, ако влезете в този свят, вие ще се намерите в голямо затруднение. Там не съществуват почти никакви посоки – вие не знаете къде е изток, къде е запад, къде е север или юг. Щом влезете в Духовния свят, първото нещо, което ще видите, е една светла топка, която се движи с вихрена бързина; от тази светла топка ще се поляризират две точки, две направления – нагоре и надолу. Щом видите тази светла топка, ще имате търпение да дочакате края, за да видите какво ще стане с нея – тя ще отива все по-нагоре и нагоре, ще се оформи в светъл образ, който ще ви се усмихне. Като види, че сте наскърбени, той ще ви каже: „Не се безпокойте, Бог е с вас – Той ще ви помогне и работата ви ще се нареди“. Тази топка е различно голяма, най-много може да стигне големината на Слънцето. Като видите тази светлина, вие ще се успокоите и ще се убедите в съществуването на Великата разумност в света, която се грижи за всички същества.

Мнозина искат да им се докаже това, но за целта трябва да бъдат поставени между двата полюса на живота – скръбта и радостта. Първо Бог поставя човека в ретортата на скръбта, т.е. в огъня на скръбта, където ще се разтопи като руда – сгурията не се отделя, докато напълно не излезе от метала; колкото и да вика човек, няма да го извадят от ретортата, докато сгурията не излезе вън от него. Като излезе от тази реторта, ще го прекарат през втора, трета, четвърта, докато свършено се освободи от сгурията, от примесите на живота, и премине в другия полюс – в радостта. Преди да е влязъл в ретортата, човек мисли, че е изоставен от Бога, че никой не го обича, че няма ум, сърце, душа в себе си, че краката му не го държат и т.н.; щом излезе от ретортата, той се усеща силен, подмладен, готов за работа. Разумната скръб прави човека здрав; тя води към радостта. Когато скърби, човек търси пътя към Истината; щом започне да търси Истината, той вече не се обезсърчава.

И тъй, който иска да стане силен, той непременно трябва да скърби – в скръбта човек заяква, засилва се; който не иска да страда, той неизбежно е осъден да стане

инвалид, да изгуби силите си. Човек трябва да скърби, но в скръбта си да бъде като малките деца, които лесно трансформират състоянията си. Христос казва: „Станете като децата“, с което иска да покаже на хората как да страдат и как да се радват: чиста е радостта на малките деца и мимолетна е тяхната скръб – докато видите, че някое дете плаче и тъжи, изведнъж го виждате весело, засмяно, изтрива очите си, усмихва се и всичко забравя.

Някой се оплаква, че имал голяма скръб; какво лошо има в това – когато той скърби, друг някой се радва, а когато друг скърби, той пък ще се радва. Ако пресечете скърбите на съвременния човек, ще видите, че на хиляда скърби едва една от тях заслужава внимание, останалите 999 са фиктивни. Слушате една майка да се оплаква, че детето ѝ било злоядо, не обичало да яде много, не обичало да яде каква да е храна; майката скърби, че детето ѝ не яде всичко – скръб ли е това? Тя трябва да се радва даже, че детето ѝ не е всеядно, а прави избор на храните – какво по-хубаво от това? Друг пък се оплаква, че цели 24 часа нищо не е ял, щял да умре от глад; чудно нещо, лекарите препоръчват на някои болни по три-четири дена абсолютен глад, а той щял да умре, защото не ял само 24 часа. С ядене само не се живее; многото ядене изтощава човешкия организъм – колкото по-малко човек яде, толкова повече животът му се продължава.

Съвременните хора вървят по пътя на крайния материализъм – те мислят, че животът седи в яденето и в пиенето. Не, животът не седи в яденето, но в живата храна. Хората се ползват от храната дотолкова, доколкото съзнават, че Бог е в нея – ако при храненето си те не внасят мисълта, че Бог е в храната, тази храна е гниеща и носи болести и смърт за тях. Христос е казал: „Който не яде плътта Ми и не пие кръвта Ми, няма живот в себе си“ – значи ние трябва да ядем плътта Христова и да пием кръвта Му, всичко се крие в тази храна и затова трябва винаги да благодарим за нея.

Обаче благото на живота не е само в яденето, нито опасността е в яденето. Човек трябва съзнателно да се

храни, да знае каква храна да употребява и как да се храни. Днес се повдига въпросът месна или вегетарианска храна да се употребява. За предпочитане е вегетарианската храна – защо? Едно от научните обяснения, с които се поддържа вегетарианството, е обстоятелството, че съзнанието на животните, които се колят, е доста развито и те искат да живеят, не се поддават доброволно на колене; въпреки това върху тях се упражнява насилие, което внася в организма на тия животни различни отрови, които минаят и в човешкия организъм. Животните предчувстват, че ще ги колят, и започват да се смущават; това смущение, този страх, тази омраза са причина за отровите, които се образуват в организма им. Човек трябва да наблюдава животните, които са определени за колене, за да види, че те предчувстват това няколко дена преди да бъдат заклани: наблюдавайте кокошките в курниците, да видите какво смущение насажда между тях, когато почувстват, че някоя е определена за смърт; страшни отрови се развиват в организма им и един ден химиците ще изследват тези отрови и ще се убедят в истинността на твърденията ни.

Много култури и цивилизации са изчезнали благодарение на отровите, които се съдържат в месната храна – атлантската раса например е изчезнала по тази причина; съвременната култура е осъдена да загине по същата причина. Сегашните хора употребяват много месо – зъбите на американците са развалени от това; и не само зъбите им ще опадат, но и главите им ще оголеят. Падането на зъбите, оголяването на главите, хлътването на гърдите води към израждане на човека; това израждане се дължи на отровите в месото, с което хората се хранят. Като знае това, човек трябва да стане вегетарианец по идея, съзнателно, а не по подражание.

Някой става вегетарианец без всякаква идея в себе си и като му замирише на кокошчица или на свинско, пожелава да си хапне малко, но го е срам от обкръжаващите, които знаят, че не яде месо, и той съжалява в себе си, че е станал вегетарианец. Някой вегетарианец си купил една-две скумрии, опекал ги, полял ги с лимон и започва да

яде, но се озърта да не го види някой – защо се страхува да не го видят, за хората ли е станал вегетарианец? Когато се определя в себе си да стане вегетарианец или не, човек трябва да запита Бога какво Той ще го посъветва; ако му се каже, че не трябва да яде месо поради отровите, които месната храна съдържа, той трябва да слуша, да изпълни този съвет – ако не слуша съвета на Господа, никой не може да му помогне срещу тия отрови.

Голям бич са те за съвременното човечество – причината за болестите на хората се дължи именно на тия отрови. За да се изчисти кръвта на човека по естествен път, изискват се най-малко десет поколения чист живот. Има методи за бързо пречистване на кръвта, но те се дават на малцина – само на ония, които са готови да посветят живота си в служене на Бога; с прилагането на тези методи в десет години човек може да пречисти кръвта си и да се подмлади – наука е това.

Често в Школата се изнасят общи принципи и положения, които изглеждат съвсем противоречиви за съвременната наука; това не значи, че ние отричаме основите на науката – ние отричаме човешкото, преходното в науката, обаче поддържаеме Божествената наука, която е една и съща за всички векове и въпреки това вечно прогресира.

Като ученици, вие трябва да изучавате Божествената наука във всички нейни отрасли – музика, изкуство, художество, както и отделните области на науката. Като дойдете до музиката, трябва да различавате творци от изпълнители. За тази цел изучавайте челата на великите музиканти – колкото по-широко е челото на музиканта, толкова по-силно развити са творческите му способности; ако челото е тясно, музикантът може да бъде добър изпълнител, но не и творец.

Днес се говори за класическа и модерна музика – класическа музика е тази, която е в сила да измени състоянието на човека, да превърне скръбта му в радост. Когато сте скръбни, помолете някой музикант да ви изсвири нещо от Моцарт, от Бетховен или от Бах – ако това парче може да смени състоянието ви, тази музика наистина е класичес-

ка. Класическата музика трябва да оказва възпитателно влияние върху човека; ако тя не го окаже или не може да лекува, тогава или музикантът не е изпълнил добре парчето, или музиката не е класическа. Бах е писал своите произведения с вдъхновение и който ги свири, трябва да има същото вдъхновение.

И тъй, Божествената наука, за която говорим, включва в себе си съвършената музика – тя се отличава по това, че е проникната от любовни чувства и светли възвишени мисли; в нея чувствата и мислите са хармонично съчетани. За да се изрази тази музика, човек трябва да има добре развито въображение. Въображението е майка на идеите и в него като в утроба се раждат всички хубави неща; без въображение човек не може да зачене нищо хубаво. За да развива въображението си, човек трябва да си представя най-хубавите неща, макар и непостижими.

Съвременните хора се стремят към грубото реално в света, към онова, което може да се възприеме с петте сетива, но те трябва да знаят, че тия неща не развиват въображението. Музикантът, поетът, писателят непременно трябва да имат добре развито въображение. Те не трябва да бъдат богати, защото ако дадете един-два милиона на няколко музиканти или поети, те ще престанат да работят и в скоро време ще ги видите инвалиди – по цели дни ще се разхождат с автомобили; истинските музиканти, поети, писатели, учени са живели при най-големи лишения и мъчности – така те са расли и са развивали своите дарби.

Сега каквото и да правят учените, обществениците, държавниците, трябва да знаят, че няма да обърнат, т.е. да изправят света; те могат да въздействат на отделни личности, но не и на света. Светът слиза в гъстата материя, той върви по свой определен път. Но който не служи на личността си, той може да се повдигне, да излезе от гъстата материя и да вземе посока към Бога, противоположна на тази, по която светът върви.

Значи две са главните посоки на движение: едната е надолу, в гъстата материя, а втората – нагоре, в Духовния

свят; първата посока е тази, към която светът се стреми, а втората посока е тази, към която ние се стремим. Тези две посоки са съединени помежду си – каквото светът спечели, то е за нас; каквото хората правят, то е пак за нас. Кой каквото спечели, ще го остави на Земята, не може да го вземе със себе си – то ще остане за онези, които придобият Земята в наследство. Каквото спечелят музикантите, поетите, художниците, то ще остане на света, но това не значи, че те принадлежат на света, нито са от категорията на света; светът нищо не е създал, той е банка, в която са вложени Божествените капитали. Когато казвате, че трябва да влезете в света, подразбирам Божествения свят, а не онзи, който върви надолу, в гъстата материя, защото ако влезете там, вие ще приличате на пауни – ще стъпвате гордо, с разперени крила, но ще излезете оскубани, без пера; ще влезете с всичкото си величие, а ще излезете обрани, оскубани, за посмешище на хората. Волът ще влезе в света с рогата си, а ще излезе без рога и с одрана кожа; овцата ще влезе с вълната си, а ще излезе оскубана и одрана.

Хората в света се делят на две категории: тия от първата категория се движат в посока на същественото и казват, че материята трябва да се сгъсти – прави са тия хора, защото те слизат; хората от втората категория казват, че материята трябва да се разрежи – и те са прави, защото възлизат нагоре, където материята става все по-рядка. Ние се движим по равнодействащата на тия две линии, които имат обща точка – значи ние се движим нито надолу, нито нагоре. Кога двама души имат една обща допирна точка – когато имат общ интерес, като той може да бъде от различен характер. Ще видите, че след време тези двама души се сродяват – на единия се ражда момче, на другия – момиче; като пораснат децата им, те ги оженват и по този начин правят връзка помежду си.

Животът на хората не е нищо друго, освен непрекъснатата верига от връзки, съвременната култура се занимава изключително с правене на връзки. Поетите пишат само за мъже и за жени, за млади момци и моми; рядко ще

срещнете поет да пише за Бога, за нещо велико. Поети, музиканти, художници повече възпяват или рисуват младостта – защо? Защото младостта е носителка на Божествения живот – докато е млад, човек е носител на Божественото в себе си; щом остарее, Божественото го напуска. Младостта представлява Божествения живот, старостта – човешкия живот. Когато младият се гневи, сърди, той е стар; когато старият престане да се сърди, той е млад. Следователно, който иска да се подмлади, той трябва да стане господар на гнева си.

Не се гневете на никого; когато гневът дойде у вас, говорете с него, но не се гневете. Помнете всякога, че Бог живее във вас и вие в Него; ако Той търпи всички хора, всички противоречия, радвайте се за това и не се сърдете на хората. Какво правите вие – погледнете този, онзи и казвате, че са големи грешници; в бъдеще тези грешници ще станат големи светии, а в по-далечното бъдеще ще станат Ангели – само време се изисква за това. Във всеки човек има скрити възможности за неговото повдигане и падане – грешникът може да стане светия и светията може да стане грешник. Бог е създал света, Той е господар на положението; Той въздига царе и сваля царе, въздига души и сваля души. Като не разбирате това, вие гледате на света от две страни и ту го осъждате, ту го одобрявате.

Когато виждате злото, казвате, че Бог не е създал света както трябва – тогава съдите Бога; когато виждате доброто, казвате, че светът е създаден идеално. Който не разбира Божията мъдрост, без да иска, създава злото – той намира, че в света съществува несправедливост, защото едни са учени, а други – прости.

Докато човек не дойде до положение правилно да разбира отношенията между най-малките същества и човека, той никога няма да разбере Божиите закони. И в най-малката мушица има възможности да порасне, да стане голямо същество, но за това се изисква време; ако на мухата се дадат условия, каквито са дадени на човека, и тя може да стане като него. За Яков²⁷ се казва в Писанието, че Бог се обърнал към него с думите: „Не бой се, червей Якове!“, т.е.

ако Бог се е грижил за Яков, когато е бил червей, колко повече се грижи за него сега, като човек, надарен с дарби и способности. Като знаете това, постъпвайте справедливо към всички същества: видете ли червей, не го тъпчете – знайте, че някога и вие сте били като него. Благодарете на Бога, че сте се повдигнали до положението на човек и помолете се Той да благослови този червей по-скоро да излезе от своето положение. Задачата на човека е да помага на по-малките от себе си, а не да ги осъжда.

Сега трябва да работите върху себе си, за да очистите ума и сърцето си от всичко отрицателно. Не чакайте наготово да получите знания – никой нищо няма да ви даде наготово; само на детето се помага, само на детето се дава наготово – който срещне детето, ще го вземе на ръце, ще го помилва, ще го целуне; стария обаче никога не вземат на ръце – той трябва да ходи сам. Казва се в Писанието, че Бог е носил Израел на ръце през пустинята – това е преносен израз; Бог е имал грижата за израелския народ, но не го е носил на ръце – такава грижа има Той за всички живи същества, малки и големи.

Като ученици, вие трябва да работите за развиване на своето въображение, за пробуждане на съзнанието си. Будно съзнание се иска от всички – очите ви трябва да бъдат отворени не за злото, за отрицателното в света, но за доброто, за положителното. Че виждате злото – това не трябва да ви спира в пътя; щом съществува злото, има причини за това, но какви са те – не е ваша работа да търсите. Злото като сила има своето право и във Вселената. Който разбира злото, той може да го използва за добро; който не го разбира, той не трябва да му слугува, нито да му се подчинява.

Казано е в Писанието: „Побеждавайте злото с добро!“ – следователно не мислете за злото, за да не се вкисвате; мислете за доброто, за красивото и хубавото в света, за да развивате своите дарби. Това не се постига лесно – много време ще плачете, ще проливате сълзи, докато придобиете микроскопично знание. Не е лошо да плаче човек – какво показва плачът? Плачът показва, че изворите на

човека текат; по-добре е изворите да текат, отколкото да са пресъхнали. Кой хора плачат – живите; мъртвите никога не плачат. По-добре е детето да плаче, но да е живо, отколкото да не плаче и да е мъртво; по-добре е човек да скърби, но да е жив, отколкото да не скърби и да е мъртъв. Колкото по-голяма е скръбта на човека, толкова по-голяма е и радостта му. Когато скърби, човек мисли за всички, които скърбят, страдат едновременно с него и по този начин им помага – това и Христос правеше. Затова се казва, че Христос понесе страданията на хората.

Каквото и да правите, знайте, че това, което човек желае, ще го постигне. Кога – това не е важно; днес или утре, той ще постигне това, което желае; има едно Божествено *днес или утре*, но то не е определено. Каквото желаете, сложете го в Божествения ден, там да се реализира. Ако хиляди години сте били при Бога и Той ви е угощавал, без да ви иска нещо, не трябва ли сега да работите? Той ви е пратил на Земята да работите: скръбта, страданията, които преживявате, са работа. Всеки от вас е прекарал няколко хиляди години при Господа, но щом сте дошли на Земята, вие трябва да работите. Така е и в живота: като ви дойде гост, три дни може да яде и да пие, да гостува, без да работи, но на четвъртия ден вече трябва да работи. Мнозина заобикалят това правило – те ходят на гости от един дом в друг, навсякъде прекарват по три дена и не дочакват четвъртия.

Каквото и да правите, трябва да знаете, че от всички се иска съзнателна работа. Всеки ще бъде поставен на ред изпитания, за да се научи да ги преодолява. Например започне някой да се моли, дойде му на ума, че не е свършил никаква важна работа, и прекъсне молитвата; после пак започне да се моли, но друго нещо ще го отклони – така той ще отлага молитвата си, ще се чувства недоволен от себе си, докато най-после привикне да се съсредоточава. В това отношение турците се молят продължително: преди да започне молитвата си, турчинът се мие, облича, нарежда и като бъде съвсем готов, пристъпва към нея; ако в това време някоя лоша мисъл мине през ума му, той прекъсва

молитвата и започва отново да се мие и щом се измие и изчисти, пак започва да се моли; докато не направи молитвата си без грешка, той все я прекъсва и отново започва. Някой се моли и току поглежда часовника си да не закъснее – този човек е влязъл в областта на изкушенията.

И тъй, когато се молите, забравете всичко във вас и около вас: забравете часовника си, забравете работите, които ви чакат през деня, забравете и себе си най-после; затворете очите си, вгълбете се в себе си и започнете да се молите – само така ще дойдат Божиите благословения върху вас. Щом отворите очите си, започнете работата си. Като се помолите по този начин, вие ще получите вътрешно вдъхновение и каквато и работа започнете при това вдъхновение, всичко ще върви добре. Щом имате вдъхновение, не отлагайте работите си за друг ден; и на път да сте, като ви дойде вдъхновение да направите нещо, не отлагайте. Вдъхновението струва повече от всичко друго, затова го използвайте още на момента. Не мислете върху това какво ще кажат хората за вас; за вдъхновения човек хората нищо лошо не могат да кажат – той е умен, добър човек.

Сега желая на всички да бъдете умни, добри, да бъдете образци в прав смисъл на думата. Не мислете, че ако сте умни и добри, няма да дойдат изпитания за вас – изпитанията неизбежно ще дойдат за всички. Скърбите следват радостите. Който не иска да скърби, той може да ми продаде скръбта си – аз купувам човешките скърби. Нека всеки оцени скръбта си и дойде при мене, да я продаде. Всяка скръб има точно определена цена: обикновените човешки скърби едва ли струват по пет стотинки едната. Има скърби, които струват по хиляда лева, но те идват един път на десет години – те са като лотарийни билети. Тъй щото когато някой се отегчи от скърбите си, нека дойде при мене, аз ще ги купя.

Скърбта е товар, който може да преминава от един човек на друг – значи човек може да носи чужди скърби. Отивате при някой болен, който се оплаква от главоболие, слагате ръката си на главата му и той оздравява; болният

оздравява, но вашата глава заболява – защо? Защото не знаете как и къде да поставите ръката си. Като отнемете болката и скръбта на някого, вие трябва да знаете къде да я сложите. Помагайте на ближните си и не се страхувайте! Правете малки опити да лекувате, за да придобиете знания – по този начин вярата ви ще се усили.

Следователно, искате ли да усилите вярата си, правете опити със себе си, правете опити и с ближните си: щом заболее, повдигайте мисълта си към Бога, докато болестта ви изчезне; ако паметта ви е слаба, молете се да се усили, да се възстанови първоначалната ви памет; ако очите ви са отслабнали, пак се молете, докато се усилят. Причината за отслабването на очите ви се дължи на това, че или вие сте вложили някаква отрицателна идея в ума си, която влияе върху очния нерв, или чрез внушение сте възприели тази слабост на очите от други хора. Каквато и да е причината за отслабване на очите ви, работете по обратен път на внушението, под което сте се намирали, за да се освободите от него – дружете с хора, които имат силни очи. Ако дружите с човек, на когото очите са слаби, той може да ви повлияе така, че и вашите очи да отслабнат, затова пазете се да не изпаднете под неговото влияние; в случая по-добре е вие да му повлияете с вашите силни очи, отколкото той на вас.

Често окултните ученици говорят за лоши влияния и се страхуват от тях. Има лоши влияния в света, но човек не трябва да се страхува; като измиете ръцете си добре със сапун, всякаво лошо влияние минава; ако и при това средство се страхувате от лошото влияние, излезте навън, на чист въздух, тръснете дрехата си няколко пъти, духнете три пъти и лошото влияние ще изчезне. Същото правят хората, когато искат да покажат, че са потресени от нещо – те отърсват дрехата си, духнат няколко пъти и потресването изчезва. Като изтърсвате дрехата си, кажете: „Както прахът не остава върху дрехата ми, така и лошото влияние да не остане в душата ми. Бог живее в мене, аз изпълнявам Неговата воля, вследствие на което никакво зло не може да ме сполеги“.

Никой не може да направи зло на онзи, който изпълнява волята Божия – целият свят да се опълчи срещу него, пак нищо не може да му направи. Силна трябва да бъде вярата на ученика! Христос казва: „Станете като децата“ – значи детска вяра се иска от вас. Ако сте като децата, можем да се разбираме; ако сте стари, не можем – защо? Защото старите искат да им се слугува, а не те да служат. Децата обаче имат готовност да служат – за един орех, който дядото е обещал на внучето си, то е радостно, доволно, отива да му донесе вода. Така трябва да се радвате и вие не за материални придобивки, но за малки, духовни придобивки, които носят в себе си Божието благословение; колкото и малко да е това благословение, благодарете за него – то представлява мощна сила за душата. Това благословение е като синаповото зрънце, което расте, развива се и плод дава; посейте това семенце и не се безпокойте какво ще стане с него.

Сега няма да ви питам разбрахте ли ме, или не – аз съм напълно убеден, че сте ме разбрали. Когато някой казва, че не разбира нещо, той хитрува, защото ако каже, че разбира, ще трябва да плати. Така постъпват търговците, когато купуват стока: търговец отива да купи жито от някой селянин, погледне го и казва: „Не струва това жито“ – защо казва така? Защото иска да го купи евтино и щом го купи, веднага да вдигне цената му. Това са методи, с които светът работи, но ученикът трябва да бъде като дете – каквото става около него или в него, трябва да го посреща с радост, с усмивка на лице: дали го корят, или хвалят, той трябва еднакво да приема и укор, и похвала. Всичко в него трябва да бъде естествено – този е пътът за развиване на ума, на въображението.

Съвременните училища допринасят нещо за умственото развитие на ученика, но те не разполагат с методи за оживяване, за одухотворяване и приложение в живота на всичко онова, което се преподава. Например викат един лекар при някой болен. Лекарят познава болестите, знае как да лекува, но въпреки това той не може да помогне на болния – защо? Липсва нещо в неговите методи. Той

лекува и разчита само на своето знание, на това, което медицината му е дала. За да помогне на болния, който се намира в критично положение, лекарят трябва да се обърне с молба към Бога; после трябва да извика няколко свои другари, които също така уповават на Бога, и всички заедно да се помолят. Молитвата е сила – тя оживява и одухотворява знанието.

Ще кажете, че молитвата е просия; от човешко гледище молитвата е просия, но от високо духовно гледище не е така. Преди всичко молитвата подразбира закон на жертва – не можеш да се молиш както трябва, докато не пожертваш нещо; който иска молитвата му да бъде приета, той трябва да познава закона на жертвата. Молитвата трябва да бъде интензивна. Щом се спазват елементите, които се съдържат в нея, тя има резултат. Не е в многото молене, молитвата може да бъде кратка, но интензивна – тогава тя изминава дълъг път, както светлината изминава 300 хиляди километра в секунда. Ако бързината на светлината е голяма, много по-голяма е бързината, с която скръбта се движи – в една стотиционна част от секундата скръбта обладава целия човек. Каква грамадна енергия се развива при бързината, с която скръбта се движи! Колкото по-голяма е интензивността на скръбта, толкова по-голяма е скоростта на движението ѝ; от това зависи и трайността на скръбта – колкото по-голяма е скоростта, с която скръбта се движи, толкова по-малко продължителна трябва да бъде тя. Същото се отнася и до радостта, радостта и скръбта взаимно се уравновесяват – на голямата скръб отговаря голяма радост, на малката скръб – малка радост.

Сега онези от вас, които са напреднали, които искат да следват духовния път, трябва да работят за развиване на известни органи в себе си, с които да възприемат енергиите на Духовния свят; за развиване на тези органи е нужна специална храна. За да бъде в контакт с обкръжаващата среда, човек има на разположение пет сетива, но понеже той се намира в преходно състояние, нужни са му и други органи, други сетива, с които да влезе във връзка

с Духовния свят. С това ние не отричаме физическия свят, ние не отричаме и сегашния живот на хората, напротив; сегашният живот е основа на бъдещия, на този, който сега градим. Когато работи съзнателно върху себе си, човек едновременно развива и своите духовни сили, посредством които физическият му живот се улеснява и подобрява.

Казано е в Евангелието, че Христос е нахранил пет хиляди души с пет хляба и две риби – какво показва това? Това показва, че Христос е разполагал с особени духовни сили, посредством които е могъл да прави тези чудеса. Ще кажете, че само Христос е бил в сила да направи това; не, всеки може да направи това и ако не можете да нахраните пет хиляди души, себе си поне можете да нахраните.

Представете си, че сте в една гора, пътувате за някъде, но нямате хляб, три дена сте гладували – какво можете да направите? Затворете очите си, вгълбете се в себе си и започнете да се молите; няма да мине много време и като отворите очите си, ще видите пресен топъл хляб, поставен на камък. Възможно ли е това? Възможно е, това е факт, който всеки може да опита и провери. Ако някой пожелае да има печена кокошка, няма да получи, обаче хляб може да се даде на всеки, който искрено се моли. Колкото по-голяма е вярата на човека, толкова по-големи възможности крие той в себе си – и тогава не само за себе си може да измоли хляб, но и за 20, за 50 или за 100 души още. Всичко зависи от вярата на човека.

Христос казва: „Станете като децата!“ – това значи: имайте вярата на децата; и тогава, преди да се помолите на Бога, всичко ще ви се даде. Какво разбирате под думата *всичко*? Всичко съществено. Искайте от Бога да ви помогне да развиете в себе си известни дарби и способности; искайте да придобиете известни добродетели – Любов, Мъдрост, Истина. Като придобиете тези добродетели, всеки ще ви търси, ще иска да ви даде нещо от себе си; тогава, без да искате пари, торба с пари ще ви следва – дали сте в гората, или в града, тя сама ще ви намери.

„Станете като децата!“; който има вярата на децата, той по-лесно ще носи страданията и изпитанията в живо-

та си. Страданията представляват късите линии в живота, затова се казва, че скръбта се движи бързо. Пророк Илия имаше опитността какво значи човек да бъде гонен, да страда и затова той се обърна към Бога с думите: „Господи, пророците Твои избиха и олтарите Твои разкопаха, и сам аз останах, искат и моя живот да вземат“; Бог му отговори: „Не си сам. Оставил съм си седем хиляди души мъже, които не са преклонили коляно пред Ваал“. Отиде Илия след това на Синайската планина, където Господ му говори; там той реши кого да остави за заместник. На Илия му липсваше мекота – той прилагаше юмручното право и казваше, че светът ще се оправи само с нож, ножът ще очисти света; после той разбра, че който нож вдига, от нож умира, затова заместникът му беше по-мек от него.

И тъй, като ученици, вие трябва да се радвате на скърбите и страданията и да ги понасяте с търпение. Вие сте се уплашили от страданията и се молите да не ви споветават, но колкото повече искате да ги избегнете, толкова повече те ще ви нападат. Казвате: „Да ме пази Господ от страдания!“; Господ може да ви пази от греха, но не и от страданията. И Христос имаше страдания, страданията са неизбежни – те свързват хората.

Изпейте една песен, която да е в съгласие с това, което говорих сега. Коя песен искате? (*Духът Божий.*)

Някои казват, че не могат вече да пеят – те сами се лъжат. Всеки може и трябва да пее, защото пеенето е Божие благословение. Музиката е дошла на Земята от три-четири хиляди години преди Христа; до това време музика не е съществувала – атлантската раса например не е била музикална. Ако разглеждате черепи на човешки глави от това време, ще видите, че малко от тия черепи са добре оформени; много от тях са престъпни типове.

Изучавайте хората, изучавайте себе си, за да можете правилно да се развивате. Каквото и да правите, пейте; музиката, пеенето влияят добре върху психиката на човека. Няма да пеете цял ден, сутрин ще пеете по половин или един час. Който иска да живее дълго време, той трябва да пее. Искате ли да опитате силата си, вземете една тухла и

я стиснете; ако тухлата отгоре пусне огън, а отдолу – вода, вие сте силен човек. Правете този опит всяка вечер, за да видите доколко сте силни да трансформирате състоянията си. Човек има скрити сили в себе си, които от време на време се проявяват.

Преди години в Сливен имаше едно младо 15-годишно момиче, което свиваше ръката си в юмрук, помолваше се на Бога и като я отваряше, вътре имаше две-три малки клончета – как ставаше това, и то не знаеше. Това момиче ходеше от къща на къща и правеше този опит, но след пет-шест месеца изгуби тази способност. Някои ще кажат, че това е фокус; каквото и да се говори, както и да се философства, това не разрешава въпроса. Със своите отрицателни мисли хората отричат всичко и по този начин си въздействат зле.

Сега да оставим философията настрана – тя не е път към Божественото разбиране, тя е гимнастика на ума. Дойдем ли до положителната наука, там се искат други методи, друга работа. Например когато изучавате влиянието на скръбта и радостта върху човека, правете следните опити: измерете ширината на ръката на човека, когато нито е радостен, нито е скръбен, и след това измерете ръката му, когато е скръбен, и после – когато е радостен; сравнете тези три числа и ще видите, че при радостта ръката се увеличава с един милиметър поне от нормалната мярка, а при скръбта се свива малко. Изобщо може да се извади заключение, че при радостта цялото тяло се разширява, а при скръбта се свива.

Като дойде скръбта, човек трябва да бъде внимателен, да не ѝ дава ход повече, отколкото трябва – ако даде широк простор на скръбта в себе си, свиването може да бъде толкова голямо, че да стане атрофия на някой орган; като знаете това, работете върху себе си, да превръщате скръбта в радост. Христос казва: „Аз ще ви се изиявя и скръбта ви ще се превърне в радост“. Силата, която може да превърне скръбта в радост, е Любовта. Както барометърът може 24 часа по-рано да предскаже времето, така и Любовта е в състояние да предскаже какво ще прекара човек. Няко-

га времето е хубаво, а барометърът започва да спада; друг път времето е лошо, а барометърът се повдига. На същото основание и Любовта е такъв барометър, който определя какво предстои на човека – където Любовта присъства, там съществува хармония, мир и радост; където Любовта отсъства, там има дисхармония, скръб и нещастия.

Знание е нужно на хората. Аз не говоря за книжовното знание, но имам предвид положителното знание, придобито чрез наблюдение и опит. Ако започнете да изучавате например физиогномия само по книги, вие ще придобиете теоретическо знание, но не и такова, с което можете да си послужите при всеки специален случай. Който се занимава с окултните науки, той трябва да бъде крайно досетлив, да възприема нещата правилно. Днес ще срещнете много гадатели: едни гадаят по лице, други – на ръка, по глава, по планетни съчетания, трети гадаят на карти, на кафе, на охлюв, на мида и т.н.

Преди години във Варненско се яви една циганка, която гадаеше на охлюв; тя предсказваше много верни неща на хората. При нея отиваха граждани и селяни, от които спечели доста пари, но един ден разбойници влезли в дома ѝ и я обрали. Тя предсказваше на хората какво ще им се случи, но за себе си не можа да предвиди какво я чака. Какво знание е това, с което предсказваш на хората какво има да им се случи, а на себе си не можеш да предскажеш – това знание не е положително. Как се обяснява способността на някои хора да гадаят на охлюв, на мида, на карти, на кафе? Това се обяснява с вибрациите на телата: ако между вибрациите на охлюва например и тия на човека има известно съответствие, човек се свързва с тях и започва да предсказва. Така се обяснява защо някои хора имат известно разположение към даден поет, писател, философ или учен – силата не е в книгите на тия учени, нито в мидата или охлюва; силата е в самия човек, а книгите служат само като подтик за проява на тази сила.

И тъй, като дойдете до музиката, до пеенето, до науката, не казвайте, че не можете да свирите, да пеете или че не можете да учите. – „Ама търпение се изисква за всич-

ко.“ Да, за всичко се иска търпение. Когато пишете, трябва да внимавате коя буква как ще напишете, да разработвате почерка си: всяка буква трябва да бъде хармонична, красива, да има съотношение между линиите ѝ. Някой започва отначало с едри букви и като пише, постепенно ги намалява; друг започва реда правилно и постепенно слиза надолу, изкривява го – този човек е песимист; трети постепенно се качва нагоре – и той изкривява реда, но в него има нещо възходящо. Човек трябва да пише хоризонтално – нито да се вдига нагоре, нито да слиза надолу. Ако почеркът му има тенденция да слиза надолу, без да иска, той пакости на себе си. Когато пишете писмо на някого, десет пъти го препишете, но да излезе хубаво, добре написано.

Каквото правите, старайте се да излезе добре. Колкото и време да ви е нужно за това, не се смущавайте, достатъчно време има. Ако четете някоя молитва, *Отче наши* или *Добрата молитва*, не бързайте, четете я бавно, спокойно, с мисъл – вие сами да останете доволни от себе си; щом вие сте доволни, и Бог ще бъде доволен от вас и ще ви изпрати Своего благословение.

Днес от всички хора се изисква съзнателна, разумна работа – не с бързане, но с постоянство. Като работите по този начин, вие ще се приготвите за приемане на Божиите блага, на Божиите благословения. Първо ще приемете тия блага, ще се нахраните добре и после ще дадете от тях на своите ближни. Не повтаряйте грешката на петела, който изкукуригал и сиренето паднало от устата му; първо ще свършите работата, която ви е определена, после ще приемете благото, а след това ще пеете на хората, т.е. ще им дадете от своето благо.

*Верен, истинен, чист и благ всякога бъди и Господ на мира
ще изпълни сърцето ти с всички добрини.*

17. лекция, 15 февруари 1928 г., София

ВЪЗКРЕСЕНИЕ

*Верен, истинен, чист и благ всякога бъди и Господ на мира
ще изпълни сърцето ти с всички добрини.*

Тайна молитва.

Като предмет на лекцията си ще взема цигулката. Виждате една цигулка, направена от орехово дърво; можете ли да определите преди колко години е отсечен орехът, от който е направена цигулката и при това как мислите, живи ли са клетките на този орех? Като знаете, че орехът е отсечен от своя корен, ще кажете, че клетките му са мъртви, но всъщност не е така – клетките на ореха са живи и продължават да живеят. Че са живи, това се вижда от факта, че колкото повече се свири на цигулката, толкова повече тя се разработва – клетките все повече оживяват. Човек може така да оживи тези клетки, че те да придобият известна интелигентност, известна отзивчивост.

Ако клетките на дървото не умират, колко повече човек не умира. Всичко в света е живо. В човека има скрити потенциални сили, които чакат времето си да се проявят: например косите, космите в човека отговарят на цигулката – той трябва да разбира музикалните тонове, които те съдържат, за да произведе от тях Първичния, Божествения живот, който се намира в него в потенциално, в затворено състояние; докато не дойдете до това положение, вие не можете да придобиете Божествения живот.

Сега аз няма да говоря за музиката като изкуство, но ще говоря за музиката като идея – като изкуство, музиката е едно нещо, а като идея, тя е друго нещо. Който владее музиката като изкуство, той свири с техника; който разбира музиката като идея, той свири с душа, вдъхновено. За да свири с душа, цигуларят трябва да познава законите – да извади своя двойник и да го вложи в цигулката и в лъка си; само при това положение той ще може да изкарва от цигулката си каквито тонове желае.

Същият закон се отнася и до човешкото тяло – ако двойникът на човека може да проникне през всички клетки на тялото му, той ще направи от себе си каквото пожелее. Човек има в себе си един инструмент, една цигулка, с която трябва да знае как да се справя. Ако знае законите на Божествения свят и ги прилага към този инструмент, той би станал гениален. Гениалността изключва всякакво съмнение; съмнението, омразата, обезсърчението, страхът, изобщо всички отрицателни неща, са човешки работи. Човек не е създал нещо велико, неговите работи са все отрицателни; обаче когато Божествените и човешките работи се съединят в едно, човек става добър, т.е. когато доброто и злото се съединят в едно, човек става добър. Когато Бог се съедини с човека, Той проявява Своята милост; когато Бог се отдалечи от човека, проявява се Неговата святост, но когато човек се отдалечи от Бога, налице изпъква човешката лошавина.

Следователно, докато цигулката е без човека, тя е лоша; щом човек я вземе и засвири на нея, тя става добра. Можете ли да познаете какво ви говори цигулката, когато я вземете в ръцете си и засвирите на нея? Мнозина минават за музиканти, но нямат дълбоко, вътрешно разбиране за музиката. Разбиране се иска от всички – когато човек разбере основния закон на Живота, той ще има големи постижения. Постиганията в живота са резултат на малките дарби, с които човек разполага. Всички дарби, всички таланти на човека са ценни, когато има кой да го слуша и разбира. Кой може да слуша и разбира музиката – разумният човек; който може да гледа картините на художника и да ги разбира – разумният човек. Следователно, за да угодим на Невидимия свят, ние трябва да бъдем първо разумни, за да можем да слушаме и разбираме музиката, а после да бъдем и музикални, за да можем да свирим.

Всички Същества в Невидимия свят са музикални – никой не може да прекрачи прага на Рая, ако не е музикален, ако не знае да пее и да свири. Който няма външен инструмент, той трябва да свири на своя вътрешен инструмент. Докато не развиете своето музикално чувство, вие

не можете да мислите право – без музика права мисъл не съществува. Аз имам предвид вътрешната, реалната музика, а не външната; реалните неща се отличават по това, че растат, а нереалните неща се увеличават външно, но без да растат. Значи човекът, животното, растението са реални неща; който мисли, чувства и действа, той е реален човек. Който има стремеж към музика, към придобиване на добродетели, той има условия да расте. Злото обаче е механичен процес, който внася в човека натрупване, а не растене.

Изпейте сега песента *Стани!*, за да се внесе музикалност в настроението ви.

Сила, магия е музиката – тя превръща енергиите, тя твори, тя създава. За една вечер с една малка цигулка великият майстор може да изкара 50-100 хиляди лева – каква по-голяма магия от тази? Някой работник отива на нивата, цял ден вдига и слага мотиката и едва изкарва прехраната си, а един виртуоз за няколко часа изкарва десетки и стотици хиляди лева – след всичко това този работник се обезверява, не вярва в Бога. Какво трябва да направи, за да се освободи от своето съмнение и безверие? Да вземе цигулката и да свири – така ще се усили вярата му, защото е по-добре да вярва, отколкото да се съмнява. Българите казват: „Цигулар къща не храни“ – така е било някога, но днес цигулар къща храни; когато дойде някой добър цигулар да свири, всички го приемат много добре.

В света съществува закон, наречен *закон на мъртвите неща*. Мъртви неща са непостижимите, ненавременните. Да се занимаваш с мъртви неща, това значи да се занимаваш с неща, при които времето се губи; въпреки това тия неща именно се развиват – това е афоризъм, противоречие, контраст. В смъртта има нещо велико, дълбоко, тя не е тъй страшна, както хората си я представят. Знаете ли какъв е Ангелът, който взема душите на хората и ги носи при Бога? Зад смъртта, която хората си представляват във вид на човешки скелет със сърп в ръка, седи един красив Ангел; по-красиво нещо от този Ангел няма, но и по-страшно нещо от него няма.

В живота има красиви, светли неща, но и разочарования има. Можете ли да очаквате хората да ви ръкопляскаат, да слагат венци на главата ви, ако свирите *Цвете мило, цвете красно*²⁸ – не само че няма да ви ръкопляскаат, но даже ще ви освиркат. Хората обичат хубава музика и тези, които са дошли да ви слушат, са музикални хора, с вкус и изискване към музиката, не се задоволяват с каквато и да е музика; ако изсвирите нещо хубаво, с добро изпълнение, те ще ви ръкопляскаат, на ръце ще ви носят и с такова свирене ще ви приемат и на Земята, и на Небето.

Животът е велика музика; науката е също велика музика. Коя наука наричаме *музика* – великата, Божествената, положителната наука е *музика*, а не обикновената, човешка наука, която почива върху хипотези, които или минават в теории, или остават хипотези. Тази наука ние уподобяваме на началник на трена, който само проверява билетите; тя не разрешава въпроса откъде иде човек и къде отива.

Съвременната наука казва, че човек е произлязъл от една клетка, наречена първична, чрез деление; клетката е минавала през различни форми, докато най-после е дошла до човешката и този последователен процес на развитие, на минаване на формите в живота във все по-високи, наричат еволюция. При този процес всички клетки в човешкото тяло постепенно са се организирали, докато са създали човешкия организъм. Хиляди години Духът е работил за създаване на този организъм, за създаване на своя дом; този дълъг процес на развитие някои наричат еволюция, други – странстване на душите, трети – прераждане и т.н. Значи да еволюираш, да странстваш, да се прераждаш – това представлява една и съща идея.

Който не разбира този закон, той обяснява всички неща със закона на наследствеността. Казват, че синът наследява качествата на баща си; може би преди четири поколения този баща е бил син на сегашния си син – това показва, че вън от себе си човек нищо не може да наследи. Наистина, докато работникът не отиде на нивата да копае, господарят нищо няма да му даде, но щом отиде да копае,

господарят ще му плати, и то според работата – колкото повече е работил, толкова повече ще получи.

И тъй, който следва Божествената наука, той ще разбере, че животът се развива по определен план. Които не разбират тази наука, те сами създават разни теории без никакво приложение в живота и след като ги попитат откъде са дошли и къде ще отидат, те нищо не знаят. Някой казва: „Само едно нещо зная – че съм дошъл на Земята по някакъв начин и трябва да си поживея, но как именно съм дошъл, откъде съм дошъл и къде ще отида – нищо не зная“. Обаче един ден красивият Ангел на смъртта ще дойде, ще похлопа на вратата и ще ви повика за онзи свят – какво ще правите тогава? Ще се скриете и като онази негърка в Америка, ще отговорите на Архангел Михаил: „Няма я тук“?

В Америка една 70-годишна негърка, отегчена и изморена от живота, дълго време се молила на Бога да изпрати Архангел Михаил да вземе душата ѝ. Близко до нея живеели няколко студенти, които чули молитвата ѝ, отправена до Бога, и решили да се пошегуват с нея, като един от тях се престори на Архангел Михаил и похлопа на вратата ѝ, а другите студенти да го придружат, за да видят какво ще му отговори. Решили и така направили; като приближили до дома на старата негърка, студентът, който се престорил на Архангел Михаил, похлопал на вратата.

– Кой там? – запитала бабичката.

– Архангел Михаил. Бог чу твоята молба и ме изпрати да взема душата ти.

– Кажете Му, че тя не е тук.

Съвременните хора се страхуват от смъртта като тази негърка и щом почувстват, че тя приближава към тях, се скриват и отговарят: „Кажете ѝ, че ги няма тук“. Намясто е този страх, но хората не трябва да умират, а трябва да се видоизменят; веднъж дошъл на Земята, човек не трябва да умира. Смъртта, в смисъл на заминаване, не е страшна, страшно е неразбирането между хората; то се дължи на особен род чувства, които са ги разделили – те говорят на различни езици помежду си, вследствие на което не се разбират.

Един велик Учител дал задача на един от своите ученици. Ученикът обаче скоро забравил задачата и тръгнал по света; като пътувал от място на място, той спрял в едно красиво село и тръгнал по улиците – тук спирал, там спирал, искал да се разсейва, да убива времето. Един господин минал покрай него и като го видял, ударил му две силни плесници и казал: „Защо не отидеш между хората да работиш, ами зяпаш по улиците без работа?“. Ученикът се зашеметил от плесниците и паднал на земята; там намерил една великолепно книга и торба със злато и скъпоценни камъни. Като взел книгата и торбата със скъпоценностите, ученикът си спомнил за задачата, дадена му от Учителя, и си казал: „Благодаря на този господин, че ме удари, за да падна на земята и намеря книгата и торбата, за които Учителят ме прати в света“.

Книгата и торбата със скъпоценности не струват ли две плесници? Кой ученик би се разсърдил, ако Учителят му даде задача да намери Книгата на живота и торбата със скъпоценности, с благата в света? Не само две, но много повече плесници струва да получи човек, за да придобие Книгата с мъдростите на живота и торбата с великите блага, които Природата е скрила в нея. Казвате: „Как да разбирате тия неща – в буквален или в преносен смисъл?“. Разбирайте нещата както искате, т.е. и в буквален, и в преносен, и в идеен смисъл; три вида разбирания има в света, от които трябва да черпите поука.

Срещате една натоварена кола по пътя; тази кола е жива – всички клетки в нея са в движение. В колата е впрегнат кон. Колата е направена по закона на натрупването, по механичен начин – в нея няма растение, няма никакво съчетание. Впрегнатият кон обаче се намира в процеса на растенето – за него има живот. Разумното начало е човекът, който слага юздите в устата на коня, качва се на колата и двамата тръгват; човекът седи в колата, а конят я тегли. Щом свърши работата си, човекът вкарва колата в двора, разпряга коня, завежда го в обора, а той влиза в стаята си. На другия ден се повтаря същото.

Колата представлява физическото тяло на човека; конят представлява астралното тяло, сърцето на човека;

юздите, поводите – човешкия ум, който направлява коня; разумното начало, което кара колата, това е човешкият дух. Ще кажете, че и без кола може. И без кола може, но по-добре е с кола, още по-добре е с кон, а най-добре е да има човек на колата, защото без него конят ще отнесе колата далеч някъде.

Следователно три неща са важни в живота: здрава кола, силен кон и разумен господар, който да кара колата в живота. Някой ще каже, че знае тия неща, че много пъти ги е слушал. Българската пословица казва: „Повторението е майка на знанието“; забележете – когато нещо е хубаво, всеки има желание повторно да го чуе, да го види, да го прочете и т.н.

Всички хубави работи са за нас и затова ние се стремим към тях, имаме желание да ги възприемем. Какво по-хубаво нещо от пеенето и свиренето? Ето защо всички трябва да се стремите да пеете и да свирите хубаво. Вярно се изисква за това. Че хората ви освиркват, че ви се присмиват – това да не ви смущава; колкото повече неуспехи, освирквания и подигравки сте преживели, толкова повече условия имате за успех – всички велики хора са минали през тези състояния. Който ви осмива, той ви мисли доброто; който ви хвали, и той ви мисли доброто. Обаче човек успява повече, когато го осмиват, а не когато го хвалят.

Вие трябва да разбирате този закон, да тълкувате нещата и в лошите работи да виждате доброто – то е скрито дълбоко някъде и вие трябва да разровите пластове, които го затрупват, и като го намерите, да го изчистите от примесите; тогава ще разберете, че доброто е създадено за вас, но вие трябва да направите известно усилие, за да го издирите.

Каквото и да ви се случи в живота, знайте, че такава е волята Божия: ако Бог ви каже да свирите, заради Него свирете; ако ви каже да пеете, заради Него пейте; ако ви каже да учите, заради Него учете. Ако ви сполети някакво нещастие, знайте, че волята Божия е такава: че си болен, че си сиромаш – не се страхувай, за всичко благодари; каквото и да те сполети, пей и свири за Бога – това е кра-

сивият, детинският живот, към който всеки трябва да се стреми, и затова е казал Христос: „Станете като децата!“.

Мнозина се обезсърчават от сегашния живот и казват: „Какво ли ще бъде следващото ни прераждане?“. Не мислете за него; използвайте сегашния живот, а за бъдещето не мислете. В следващите прераждания ще ви се дадат по-сериозни упражнения, по-сложни задачи. Като сте дошли на Земята, вие трябва да работите, да свършите определената за вас работа. Ако знае кога ще умре, човек ще свърши работата си в най-скоро време – това зависи от интензивността на неговата дейтелност.

Каквото и да ви се случи, не се обезсърчавайте, а пейте и благодарете на Господа – такава е волята Му. Молете се на Бога да възрасти у вас всички добродетели, всичко благородно и възвишено; молете се за развиване на всички дарби, които са вложени у вас; молете се да развиете в себе си търпение, кротост, милосърдие, въздържание, усърдие в работата си и т.н.

Усърдието е едно от добрите качества на ученика – където има усърдие, там има растение; усърдието изключва обезсърчението – колкото и препятствия да срещнете на пътя си, кажете: „Такава е волята Божия. Моята работа ще се уреди, като разнищвам конец по конец“. Действително, усърдният урежда работите си бавно, спокойно, без никакво смущение. Когато усърдието изчезне, в човека се ражда гневът, а гневът предизвиква експлозии; поради гнева велики хора са спирали своето усърдие, вследствие на което са се заплитали като пророк Илия и са намирали, че светът трябва да се унищожи.

Гневът не е слабост, а излишна енергия, която човек трябва да знае кога и къде да използва и впрегне на работа. В Писанието е казано за Господа, че се гневи – това значи, че Господ има в себе си много енергия, която знае как и къде да приложи. Като не знаят как да се справят с енергията на гнева, хората сами си създават пакости; за да не си пакости, човек трябва да развива мекота в себе си, да не се гневи, да не създава никакви експлозии. Само на добрия, на умния човек е позволено да се сърди; докато не стане

добър и умен, той няма това право. За да станете умни и добри, трябва да развивате в себе си самообладание.

Сега аз искам да обърна нов лист във вашия живот – листът на положителните сили. Каквито примери съм ви привеждал, всички са положителни; каквото съм проповядвал досега, всичко е изпитано и проверено. Аз познавам хората, изпитал съм ги – зная какво могат да дадат, какво могат да направят. Като не познавате хората, вие лесно се обезсърчавате. Отивате в един дом, похлопате на вратата, но не ви отварят; отивате на друга врата да хлопате, там ви отварят, но не ви приемат – вие веднага се обезсърчавате и казвате: „Господи, на сто врати похлопах, но никъде не ми отвориха“. Не, вие не говорите истината – едва сте похлопали на една-две врати и вече сте се обезсърчили. Имайте търпение: идете на трета врата, там ще ви приемат добре. Вие не сте изпитали хората, не сте ги познали. Милиони врати има, на които можете да похлопате: ако на едно място ви изпъдят, на друго ви чакат с отворени обятия. Не се обезсърчавайте, големи богатства ви очакват.

Често ме запитват от онзи свят има ли кандидати за пансионери и аз се чудя кого да изпратя там на пансион. Вие се страхувате да отидете на онзи свят, да не би да умрете, но не знаете, че има особен начин за отиване: вечер ще отивате, сутрин ще се връщате. Ако много ви хареса там, можете да останете два-три дена, най-много седмица и пак да се върнете на Земята; повече от една седмица не се позволява да останете на онзи свят – вие трябва да се върнете на Земята, да нахраните кончето си и след една седмица пак можете да отидете, да придобиете знание.

Къде е онзи свят? Не е много далеч – разстоянието от този до онзи свят е един ден път; колкото време минава от изгряването до залязването на Слънцето, толкова време ще употребите да отидете до Небето, до Рая, т.е. до онзи свят. Как трябва да се разбира това – в буквален или в преносен смисъл? Това може да се разбере и в буквален, и в преносен, и в идеен смисъл: ако го разберете в буквален смисъл, ще намерите на Земята онази Школа, която е клон

от Небесната, от Божествената; ако го разберете в преносен смисъл, ще се пренесете с мисълта си в една област, в един пояс над Земята, където ще влезете в друга Школа, също така клон от Божествената – там ще изучавате по-високи неща от земните. Това ви се вижда чудно и отдалечено, защото мислите, че пространството над Земята е празно; не, цялото пространство е населено от Същества с по-висока култура от нашата, цели царства ни заобикалят. Ако речете да тръгнете от Земята за онзи свят, ще ви спират на много места, ще ви спират пред всяко царство и ще ви искат свободен билет, паспорт, както правят на Земята при минаването от една държава в друга.

Сега, като говоря за тия царства и светове над вас, виждам, че вие нямате представа за тях. За да имате ясна представа, трябва да излизате от тялото си и да ги посещавате – ще отидете, ще ги разгледате и ще се върнете пак в тялото си; тогава няма да се страхувате от това, което днес ви плаши. Колкото и да се страхувате, Ангелът на смъртта ще дойде, ще ви вземе и ще ви занесе на онзи свят; на младини или на старини – Ангелът ще дойде, няма да ви отминете. Докато сте на Земята, вие трябва да работите, да изпълните това, за което сте дошли, за да не ви вземат преждевременно и неподготвени. От всички се иска работа, за да свършите това, за което сте дошли, и тогава, като ви се заговори за онзи свят, да не се страхувате. Вие няма да умрете, но ще възкръснете; който е възкръснал, той не знае вече какво нещо е смъртта.

Желая на всички ви да се събудите, да оживеете, да възкръснете – това значи да бъдете господари на себе си. Който мисли, чувства и действа право, той е господар на себе си, той е човек на музиката не само като изкуство, но и като идея. При обикновената музика човек свири по обикновен начин; при музиката като изкуство, човек не може да движи лъка по своя воля, а ще го движи по правилата; при идейната музика лъкът се движи свободно, неподчинено на никакви правила и закони. Който изучава живота като изкуство, той мисли по един начин; който изучава живота като идея, той е свършено свободен в постъпките си и дава израз на своя живот.

Никой не трябва да се меси в живота на другите и да ги морализира, да ги учи как да живеят. Както и да постъпвате, не се съдете. Знайте, че днес такава е волята Божия; утре тя ще се измени и вие ще бъдете по-готови. За какво – да изпълните волята Божия, да свършите работата си на Земята. Казано е в Писанието: „Пейте и възпявайте Господа в душата си!“ – за да бъде здрав, човек трябва да пее и да свири. Ако не външно, поне вътрешно човек трябва да пее. Каквито и мъчнотии да минавате, пейте и не се безпокойте: болен си, беден си, три дена не си ял – пей, като пееш, работите ти ще се наредят. Силен е онзи човек, който пее от Любов и който мисли, че всичко, което става в живота, е за Славата Божия и за доброто на всички живи същества. Затова е казано, че всичко каквото става в света, е за добро на онези, които любят Господа.

Като ученици, дръжте тази мисъл в ума си и ще проверите, че е така: за онзи, който люби Бога, всичко се обръща на добро. Така са проповядвали пророците, така е проповядвал Христос, така проповядва Новото учение, така се проповядва и от хората на Новата мисъл.

Новата мисъл е течение, което съществува в Америка; хората от това течение поддържат, че в света съществува само енергия, само дух, а материя не съществува, т.е. реален е само духът. Според това течение болести не съществуват; хората на новата мисъл се лекуват чрез отричане на болестта: като заболее някой от тях, той казва: „Духът не боледува и понеже аз съм дух, а не материя, не съм болен“ – той отрича болестта и постепенно оздравява. Обаче каквото и да се говори, в света съществува материя – тя е облекло, дреха на духа. Следователно материалният живот е необходим за духа – той представлява условия, среда за работа и за проява на духа. Колкото и да са възвишени някои духове, от време на време те слизат на Земята, т.е. в материалния свят, за да прекарат поне малка част от живота си тук, да направят няколко опита и да придобият известни резултати.

Като ученици, вие трябва да работите чрез закона на внушението и да внесете в себе си новата мисъл. Някои

ученици се обезсърчават и казват, че не вървят добре, не са добри, не мислят право – това е старият живот; новият живот, новата мисъл изисква положителни възгледи за нещата. Вие трябва да знаете, че докато работите съзнателно върху себе си, сте добри, вървите в правия път, вършите волята Божия. Днес вършите волята Божия по един начин, както разбирате, но утре ще я вършите по-добре; на третия ден ще я вършите още по-добре и т.н. Новата мисъл прониква във вас и работи върху умовете и сърцата ви.

Една опасност има за вас: да не изпаднете в пресищане – в Школата се дават много методи и правила, които ако не се прилагат, ще ви доведат до пресищане. Постоянство се иска от ученика, да прилага тия правила постепенно, едно след друго, а не изведнъж; не е в многото, но в малкото и в постоянството, в будността на съзнанието.

Някой иска да пости десетина дена, да придобие нещо. Според мен 24 часа съзнателен пост се равнява на десет дена механичен пост; в 24 часа съзнателен пост човек може да обнови клетките на тялото си. Някои учени поддържат, че клетките на тялото се обновяват в продължение на три месеца, други – в продължение на седем години; ние твърдим, че и в 24 часа абсолютен пост клетките на тялото могат напълно да се обновят. Постете 24 часа и бъдете весели, радостни, пейте и благодарете на Бога за всичко. Като минат 24 часа, нахранете се и пак благодарете на Бога за хляба, за водата, които ви е дал. Числото 24 е добро, хармонично; то съответства на обръщането на Земята около оста ѝ. Числото 24 ще ви постави в хармония със Земята.

Изпейте сега песента *Имаше човек*.

*Верен, истинен, чист и благ всякога бъди и Господ на мира
ще изпълни сърцето ти с всички добрини.*

18. лекция, 22 февруари 1928 г., София

ПЪРВАТА ПРИЧИНА

*Верен, истинен, чист и благ всякога бъди и Господ на мира
ще изпълни сърцето ти с всички добрини.*

Тайна молитва.

За следния път пишете върху темата: *Книгата, която е упражнила най-голямо влияние в детството ми.* След тази тема пишете върху следната: *Защо човек живее.* Когато пишете темите си, пазете се от философстване. За да се развивате, за вас не е важно кой какво е писал по даден въпрос, но какво вие знаете от вашия живот, от това, което вие сте опитали и преживели.

Изпейте песента *Бог е Любов.*

Сега като ви наблюдавам, като изучавам хората, във всички виждам погрешно схващане на основните въпроси в живота – например всички хора искат работите им да бъдат свършени, а това е невъзможно по единствената причина, че съзнанието на хората постоянно се прекъсва; да бъдат работите ви свършени – това е крайната цел на живота, това е Идеалният живот, който някога, в далечното бъдеще, ще се реализира. Тази цел може да се осъществи и днес, но индивидуално, само от отделния човек. Когато казвам, че свършенство може да се постигне в далечното бъдеще, имам предвид Целокупния живот; свършенство за всички живи същества на Земята, а не само за единици хора.

Понеже съзнанието на човека се прекъсва, ще го видите днес в едно общество, а утре – в друго; днес минава през една област, утре – през друга; днес харесва една жена, утре – друга; днес се сприятели с един човек, утре – с втори, трети; днес започне един занаят, утре – втори; днес изучава една наука, утре – друга и т.н.

Като разсъждавате върху един или друг въпрос, вие често се запитвате защо сте влезли в Школата – не можете ли да живеете, без да влизате в Школата? Можете,

човек може да живее и с философия, и без философия; той може да живее и с музика, и без музика; и без да става баща или майка, човек пак може да живее; и без Вярa човек може да живее, и с Вярa може да живее. Ще кажете, че без Вярa няма живот; а как живеят рибите, птиците, млекопитаещите – те нямат Вярa и въпреки това живеят. Когато казвате, че без Вярa няма живот, вие имате предвид вашата специфична вяра, но това е ваше субективно схващане.

Вие мислите, че вашите схващания и отношения към живота определят отношенията ви към Първата причина. Само онзи има прави отношения към Бога, към Първата причина, който е близо до Нея. По какво се познава тази близост? По добротата на човека – който се приближава до Бога, той е добър; който не се приближава до Бога, той не може да бъде добър. Ако житното зърно не се устреми към Бога, не се насочи към Слънцето, никога няма да израсте, т.е. не може да бъде добро; без Любовта, без Слънцето, житното зърно не може да придобие онези сокове, които са необходими за неговия живот, за неговото развитие.

Второто положение: когато Бог се приближава към хората, Той проявява Своята милост – това наричат философите *Божествен промисъл*. Срещате един прост човек, който ви разказва: „Чудно нещо, прост човек съм, не знам наука, нищо не зная, а хората са внимателни към мене – всеки се чуди как да ми послужи: този ме кани у дома си, онзи ме кани. С нищо не съм заслужил внимание, а въпреки това от всички го получавам“. Той се чуди на това внимание, на тия услуги, а във всичко това ние виждаме Божия промисъл. Отдалечи ли се Бог от човека, той вече е изложен на грубостта, на невниманието на хората. За съзнателния човек и приближаването, и отдалечаването на Бога е благословение: в първия случай той вижда Божията милост, във втория – Неговата святост; тогава човек вижда и Божията Мъдрост.

И тъй, който иска да опита върху себе си милостта Божия и Неговия промисъл, да се приближи към Бога;

който иска да опита Божията мъдрост, Божията святост и да познае себе си, той трябва да се отдалечи от Бога. За неразумния обаче отдалечаването от Бога внася в него недоволство, песимизъм, обезсмисляне на живота. За да не изпадат в песимизъм, хората трябва да имат връзка с Бога, макар и микроскопична, защото тогава те ще носят в съзнанието си жива идея за Него; тази връзка никога не трябва да се прекъсва, а за това е нужно будно съзнание, което не трябва да се помрачава.

Какво представлява връзката на човека с Бога? Тя е извор, който напоява и най-сухите и безплодни места и ги прави плодородни. Представете си, че имате сто декара земя, но наоколо няма никаква вода, която да я напоява; разоравате я, торите я, сеете я, но тя нищо не дава. Искате да я продадете, да се освободите от нея, но никой не желае да я купи или ако някой е готов да я купи, ще даде за нея нищожна цена. Едно нещо липсва на тази земя – вода; прекарате ли през нея вода, тя ще стане плодородна, върху нея всичко ще расте – жито, царевица, зеленчуци и плодове, и цената на тази земя веднага ще се вдигне.

Най-малката вадичка е в състояние да оплодотвори и най-сухата земя, същото се отнася и до човека – най-малката вадичка, прекарана през сърцето на човека, е в състояние да оплодотвори всичко; ето защо не правете опити да поливате почвата на своето сърце с кофи вода, но прекарайте през него една вадичка, която постоянно да тече и да го напоява. Постоянство и непрерывност се иска от човека: непрерывност в съзнанието, непрерывност в обработването на почвата на вашето сърце и на вашия ум – това значи вътрешна непрерывна връзка с Първата причина на нещата; без тази връзка човек се излага на съмнения, на недоразумения, на колебания.

Че някой е сгрешил или направил някакво престъпление – това не трябва да разколебава вярата ви; че кон е ритнал някого и го осакатил – това ни най-малко не трябва да разколебава вярата ви. Защо Господ позволи на коня да осакати този човек – вината не е в Бога; ако искате да не ви рита кон, не стойте зад него и ако искате да не ви

хапе, стойте на известно разстояние от него. Вие трябва да заемете определено положение спрямо коня, а не той спрямо вас; конят обича да рита и да хапе, не може да се измени заради вас – такова е неговото естество. Много коне хапят господарите си – защо? Защото съзнанието им не е будно.

Светът, в който живеете, е свят на противоречия – защо? Защото в този свят влизат и човешки планове и намерения; в този свят влизат и второстепенни сили, които произтичат от човешкото съзнание, от човешкия ум и човешкото сърце – където човешкото присъства, там всякога има противоречия, всякаква разумност отсъства.

В човешкия живот има ред причини от вторичен характер, които създават нещастия на хората. Например майката страда от туберкулоза, ражда син, който наследява болестта и след време се разболява; или някъде бащата е пияница и след време синът проявява същата слабост. За да избегне едното или другото наследство, синът трябва да бъде гениален, с необикновени умствени и духовни сили в себе си; той трябва да направи големи усилия, за да преодолее своите наследствени слабости. Обаче човек сам може да създаде в себе си охтика²⁹, пиянство, без да ги е наследил от родителите си – по какъв начин? Чрез своите отрицателни мисли и чувства.

Значи човек сам може да влоши положението си и сам може да го подобри. Как трябва да разбирате тази мисъл? Да подобри сам човек положението си, това не значи, че той не трябва да приеме помощта на другите хора, на своите близки, и да бъде съвършено самостоятелен, което мнозина желаят; сам да оправи положението си – това значи да насочва мисълта и чувствата си в права посока и да приема помощта на ония, които му съдействат в този път. Вие искате да си направите една двуетажна къща. Можете ли сам да я направите – не можете, обаче всички, които ще ви помагат, трябва да имат предвид вашия интерес, вашия стремеж; щом те се ръководят от вашите интереси и ви помагат безкористно, и вие ще им отдадете заслуженото. Или представете си, че искате да създадете

нова философия за живота. Ако стоите на становището, че трябва да бъдете свършено самостоятелни и независими, трябва да създадете свършено свободна философия, независима от ничий друг възглед, но това е невъзможно. Не, има една положителна философия, чиито принципи са неизменни. Следователно, ако някой иска да гради своя философия, той трябва да вземе за основа на тази философия онези неизменни принципи, общи за всички времена и епохи, и върху тях да гради; тези принципи ще ви бъдат помощници в съграждане на вашата философия – тях ще приемете на доверие, макар и да не сте ги изпитали, а нагоре ще строите сами.

Някой казва, че е видял Ангел, и го описва какъв е бил: с лице светло, с очи пламенни, с криле на гърба си и т.н. Ако вие не сте видели Ангел, не остава друго, освен да вярвате на този човек, но едно трябва да го попитате: какво е почувствал при вида на този Ангел; ако ви каже, че се е вкаменил на мястото си, ще знаете, че това видение не е Ангел – да видите Ангел, това значи да се освободите от ограниченията си, да възкръснете.

Следователно да поставите за основа на живота си неизменните принципи на Целокупния живот, това значи да построите къщата си върху канара, която нито бурите, нито ветровете могат да разрушат. Под думата *Ангел* се разбира същество с необикновена мекота, доброта и интелигентност, с голяма отзивчивост и готовност да помага на по-слабите, заради което е слязъл на Земята. Според степента на светлината, която Ангелите излъчват за човека, се съди и за интелигентността на самия човек – те никога не изразходват светлината си напразно. Когато учителят говори на учениците си за обикновени работи, това показва какво е тяхното развитие; ако става въпрос за високи работи, това показва, че тяхното съзнание е повдигнато.

Като говоря за будно съзнание, имам предвид онези хора, които познават същественото в живота и се стремят към него – четат или пишат нещо, те вадят същественото. Такива хора имат силна мисъл, могат да влияят на хората.

Някой казва:

– С мисълта си аз мога да влияя на хората.

– Как можеш да им влияеш?

– Мога да отклоня цял полк войници от пътя им – достатъчно е да концентрирам мисълта си към тях, когато вървят наляво по улицата, и да ги отклоня от тази посока, за да ги върна назад в казармата.

Можеш ли с мисълта си така да повлияеш на този полк войници, че като отидат на бойното поле, да не вдигнат оръжие срещу никого, да не убият нито един човек? Това значи силна мисъл. А така – само да отбиеш човека от пътя му чрез мисълта си, това не е силна мисъл. Силна мисъл е правата мисъл, която носи благословение за всички хора.

Преди всичко човек трябва да влияе на себе си, а после на другите. Съзнанието на човека има две страни: едната е тази, която се занимава с обикновените, с човешките работи, а другата – това е висшето съзнание, което се занимава с Божествените работи. Докато живее в обикновеното съзнание, човек постоянно ще се натъква на спънки и противоречия, защото то е свързано с физическия му живот, с неговите физически, материални нужди – този човек има желание да яде, да пие, да се облича хубаво, със скъпи дрехи, от най-скъпа и хубава материя; той иска да бъде богат, да разполага с къщи, добре мебелирани, с ниви, с плодни градини и т.н.; той обича от време на време да дава нещо от себе си, срещу което да получи похвали от хората, а когато не го разбират и не му отдават правото, се обижда.

Божественото, висшето съзнание заставя човека да прави жертви, да помага на ближните си. Човек, в когото това съзнание е събудено, разполага с грамадни сили; той не казва, че вярва в Бога, но неговата Вярa почива на вътрешни опити и се изразява в дела. Този човек е постоянен в чувствата си – вие не можете да го видите днес засмян, а утре – скръбен, с четири реда сълзи на очите. Сълзите не изразяват състоянията на човека, той може да плаче и когато е скръбен, и когато не е скръбен. Мнози-

на мислят, че който плаче, е религиозен, милосърден, а който не плаче, не е религиозен човек. Според мене нито който плаче, нито който не плаче, са религиозни. Като набиете някого, той може да плаче, но това не показва, че е религиозен човек; ако не плаче, и това не показва, че е религиозен, милосърден човек.

И тъй, вътрешната връзка определя стремежа на човека към възвишеното, към благородното в света. За тази цел човек трябва да има правилни отношения, добра обхода както към себе си, така и към обкръжаващите. Божественото съзнание изисква от човека да не презира в душата си никого; че някой бил прост – не го презирай; ако е прост и за това го презираш, и ти си прост като него. – „Ама аз съм роден от Бога.“ Ако си роден от Бога, ти другояче щеше да постъпваш. – „Роденият от Бога грях не прави.“ Всеки, който не е роден от Бога, прави грехове и е простак – нищо повече. Роденият от Бога е благороден човек.

Докато живее в обикновеното съзнание, човек постоянно е изложен на съмнения, на колебания, с които трябва да се справя. Той слуша някой да говори и казва: „Този човек не говори истината, той си служи с „ерменски долапи“. Какво означават тия долапи? В обикновен смисъл под думата *долап* разбираме нещо затворено, в което се крият много работи: дрехи, продукти и т.н. Всяко скрито, всяко затворено място е долап: касата например е долап, човешкият мозък е също така долап, с много подразделения – във всеки човек има долапи, които се отварят от време на време и той вади от тях онова, което му е необходимо. Когато някой не обича да отваря долапите си и да вади от тях нещо за другите хора, наричат го затворен човек – какво мисли, какво чувства този човек, никой не знае; ако някой го обиди, той мълчи, нищо не казва, но крои в себе си някакъв план, за да отмъсти за нанесена обида.

Ето защо, като разглеждате живота си, изучавайте се, за да видите по какво се различавате от другите хора. Единственото нещо, което отличава човека и го прави чо-

век в пълния смисъл на думата, е връзката му с Бога – това значи човек, в когото Божественото съзнание е развито. Където Божественото съзнание съществува, там има наука, музика, изкуство; тези неща се предават от човек на човек, те са изпитани, проверени, не са измислени.

Нещата, с които съвременната наука си служи, са били известни от най-стари времена на древните народи: египтяните са познавали електричеството и са си служели с него, преди да го познават съвременните хора; много от чудесата, които Мойсей е правел, се основавали на електричеството. Египтяните употребявали електричеството по един начин, а сегашните хора го употребяват по друг. Изобщо, съзнанието и разбиранията на египтяните коренно са се различавали от тия на сегашните хора. Например египтянинът вярвал, че за да се очисти от греховете си, трябва да мине през ред форми, по-ниски от човешката, да странства душата му и след това да отиде при Бога. Съвременният човек, особено християнинът, вярва по друг начин: той мисли, че като сгреши, ще се помоли, ще се обърне към Христа и след това ще се очисти; той признава бързата процедура – за него не са нужни хиляди години да странства душата, за да се очисти, а в половин или един час най-много това може да стане. Днес еволюционният процес е съкратен и всяко нещо, за реализирането на което в миналото са се изисквали хиляди години, днес може да се реализира в продължение на секунди, минути или часове – зависи от интензивността на мисълта.

Следователно, за да се развива човек бързо и правилно, нужно е единство на съзнанието и вътрешна връзка с Бога. Ставате или лягате, спите или сте будни, тази връзка трябва да бъде непреривна; тя носи всичко най-хубаво – талантливостта, гениалността, чистотата, светостта, силата на човека се дължат именно на тази връзка, всички негови постижения се обуславят от нея. Всички адепти, всички Учители на човечеството са имали тази връзка и силата им седи именно във връзката им с Първата причина; силата на учения, на философа, на духовния човек седи в тази връзка – без нея където и да отидете, каквото и да

правите, вие всякога ще останете обикновен човек. Школата, която следвате, се отличава по това, че всеки момент дава нещо ново за ученика, с което буди съзнанието му. Ученикът трябва да разшири съзнанието си, да дойде до Божественото съзнание, до вътрешната връзка с Бога.

В Школата се дават ред примери, изясняват се закони, които трябва да се изучават и прилагат; всеки пример съдържа в себе си велик закон. Такова нещо представляват притчите на Христа – всяка притча съдържа велик закон. От притчата за настойника, когото господарят уволнил, Христос вади закона: „Правете си приятели от богатството на неправдата“ – какво разбирате от тия думи? Ако успеете да обърнете богатия човек към Бога, в негово лице вие ще придобиете приятел, който може да подобри положението ви. До това време този богат човек е ял и пил, мислил само за себе си, изнасилвал и ограбвал бедни и сираци и в един момент го обръщате към Бога – няма ли да ви стане той добър приятел, няма ли да ви благодари за това?

Стремете се всички да имате, от една страна, доброто мнение и разположение на Бога, а от друга – доброто мнение и разположение на хората; едно без друго не може. Че баща ти те бил десет пъти на ден – ще го обичаш, защото ако обичаш баща си, и Бог ще те обича. Кога можеш да обичаш баща си, който те бие? Когато съзнаваш, че това е волята Божия. Не можеш да бъдеш обичан от Бога, ако постоянно се запитваш и протестираш защо баща ти, майка ти, брат ти или сестра ти те бият; докато намираш, че учителят ти е несправедлив, не ти е поставил заслужена оценка, ти си на крив път. Не питай защо те бият, не питай защо ти поставят слаби оценки в училище – за това има дълбоки причини, които ти не знаеш. В света съществува велик закон на компенсация: един ден вашите неприятели ще ви станат добри приятели – това значи „Правете си приятели от богатството на неправдата“. И обратното е вярно: един ден вашите добри приятели могат да ви станат неприятели.

И тъй, пазете връзката си с Бога и прилагайте Любовта Божия всеки според разбиранията си. Някой прави какво-

то иска и за свое оправдание казва: „Аз имам учител“. Кой няма учител – и вълкът има учител, и овцата има учител, и крадецът има учител. Кой е учителят на крадеца – който пръв го е научил да краде. И просякът има учител; кой е учителят на просяка – който го е научил да проси. И добрият човек има учител; кой е неговият учител – който го е научил да прави добро.

Тъй щото когато чуete някой да казва, че има свой учител, знайте, че той няма никакъв учител. Това може да е в противоречие с вашата философия, но оставете вашата философия настрана, както аз оставям своята. Ако е въпрос за лична философия, и аз имам такава, но личната философия е излишък в живота, тя не разрешава важните задачи; човек трябва да се проникне от онази положителна философия на Живота, която е една и съща за всички времена и епохи – само с тази философия той може да бъде над вълните в бурното море, а без нея ще бъде играчка на тия вълни, ще бъде носен от тях на една и на друга страна, докато най-после потъне в дълбоките води на морето.

За да не потънете в бурното море, за да не бъдете играчка на неговите вълни, откажете се от личното в себе си и се дръжте за Божественото. Божественото е струна, която докосне ли човека, моментално го преобразява, прави го добър. За да ви докосне тази струна, мислете добре за всеки човек – няма човек в света, който да не желае хората да имат добро мнение за него. Имайте доверие във всеки човек, защото щом той разбере, че имате доверие в него, ще се отвори към вас. Докато хората нямат доверие един на друг, докато мислят само да се използват, те не могат да се обичат, не могат да бъдат приятели помежду си. Всеки човек, за когото работите с всичката си душа, всякога ще има доверие във вас и ще ви обича. За да се обичате, за да създадете непреривна връзка помежду си, намерете във всекиго по една добра черта, която постоянно да носите в ума си – тази добра черта е Божественото в човека.

Сега, да дойдем до въпроса за благата, които са складирани в човешката душа; тези блага не са нищо друго

освен дарбите, които Бог е вложил в човека. Какво трябва да прави той с тия дарби – да работи, да ги развива, за да може чрез тях да се повдигне не като личност, но като душа; само при това положение дарбите са оправдани. Те са богатство, което човек няма право да употребява за свои лични нужди. Като развива дарбите си, човек трябва да се стреми към новото: нови методи, нови начини за работа. Кое е новото в света – Любовта. Забележете, всички хора говорят за любовта. По какво се отличава вашата любов от любовта на другите хора? Вие говорите и за мъдростта. По какво се отличава вашата мъдрост от тази на другите хора? Вие говорите за музика. По какво се отличава вашата музика от тази на другите хора? Все има някаква разлика между обикновената и окултна музика.

Сега, като говоря за Любовта, за Мъдростта, нямам предвид техните големи, велики прояви, но имам предвид най-малките, микроскопичните прояви. Започнете с малките величини като основа на вашия живот: всяка сутрин и вечер, като ставате от сън и като лягате да спите, свързвайте се със съзнанието на вашите напреднали братя, като пожелаете да ви помагат; отнесете се към тях като деца към своя баща и те ще ви помагат – при това положение вие лесно ще се справяте с мъчнотиите си. Няма мъчнотия в света, която да не може да се разреши; ако имате връзка с Възвишени, с Напреднали същества, тя моментално ще се разреши, но нямате ли тази вътрешна връзка, никаква мъчнотия не можете да разрешите. От тази връзка зависи всичко; величието на човека се определя именно от тази връзка. Който няма тази връзка, той не може да се надява на никакви постижения. Както математикът не може да решава задачи, без да познава законите и правилата на математиката, така никой човек не може да има постижения без вътрешна връзка с Бога. С математика може да се познае кои билети от дадена лотария печелят и кои не печелят – достатъчно е да се направят известни математически изчисления. Математикът може да изчисли, например, след колко години един човек може да срещне в живота си някой богаташ, милионер, който да му даде

голяма част от богатството си; не само това, но математикът може да изчисли каква е вероятността даден човек да срещне един милионер в пътя си, който да го ошастливи. Тази математика, която може да прави такива и ред подобни изчисления, наричаме истинска, положителна наука.

Какво разрешават съвременната математика или съвременните естествени науки, какво разрешава съвременната музика? Истинска математика, истинска музика, истинска наука е тази, която има приложение навсякъде в живота. Влизате в един дом, където има мъртвец, изваждате цигулката си и започвате да свирите; щом изсвирите едно парче, умрелият вдига главата си и излиза от сандъка – това значи музика. Трябва ли да се свири на умрял човек? Ако можете да го съживите, свирете му; ако не можете да го съживите, не свирете. Когато видите, че някой човек е неразположен, извадете цигулката си и му посвирете. Не го отблъсквайте, не казвайте, че той сам трябва да понесе кармата си; щом можете да помогнете на човека, помогнете му, без да разсъждавате заслужава ли, или не – ако не му помогнете, вие сами си създавате карма. Посвирете на този човек, докато трансформирате състоянието му.

И тъй, прилагайте всичко, каквото знаете – от вас се искат дела, не само думи. Като ви наблюдавам, виждам, че някои от вас са много усърдни, но усърдието ви постепенно намалява; за такова усърдие, за такава любов се говори и в Посланията на апостолите, където се казва, че любовта на някои от апостолите първоначално била гореща и постепенно намалявала, т.е. охладнявала. И Христос казва, че любовта на мнозина се е охладнила. Когато съзнанието на човека е будно, любовта му никога не намалява, а все повече се увеличава.

До каквато и възраст да живее човек, любовта му не трябва да намалява, нито да охладнява и като заминава за онзи свят, трябва да носи със себе си любовта, с която е живял на Земята. Той трябва да извика приятелите си, да се прости с тях и спокойно да си замине. Какво има на онзи свят? Много неща има, които не знаете; много неща

могат да ви се кажат, но не им е времето, защото хората не са готови още за Истината и ако тя им се каже, те ще хвърлят камъни срещу нея – евреите не въстанаха ли срещу Мойсей, не казаха ли, че има и други пророци като него?

Вие трябва да знаете, че всеки човек, изпратен на Земята от Бога, има своя мисия, в която никой не трябва да се бърка и не само че не трябва да му се противодейства, но трябва да му се съдейства. Ако този човек забрави, че мисията му е Божествена, и започне да работи за своя слава, в скоро време той всичко ще изгуби. Човек не е дошъл на Земята да работи за личното си благо, но за благо на човечеството; той не е дошъл на Земята да работи за човешкото, но за Божественото. Това не значи, че човешкото трябва да се пренебрегва, то не трябва да взема надмощие пред Божественото. Когато погледнете очите на човека и мислено прекарате една хоризонтална плоскост през тях, ще видите, че там, където Божественото има надмощие в човека, лъчът, който излиза от очите, взема направление нагоре; там, където човешкото взема надмощие, този лъч пада под плоскостта, по направление към земята.

Очите на човека са извори, от които всякога тече нещо ново; очите са центрове, от които излиза светлина. Като ви погледне някой, той трябва да внесе във вас подем към нещо възвишено и красиво. Ако се разколебаете и погледнете очите на добрия човек, вие веднага ще се насърчите, ще разберете, че има нещо в живота, на което можете да разчитате при всички условия – то е Божественото начало в човека, което никога не се мени. Когато учителят изпитва ученика си, той не мисли за него, че е невежа, но мислено му казва: „Не се страхувай, един ден и ти ще бъдеш учен като мене. Обичай знанието, както и аз го обичам; дръж връзка с Бога и всичко, каквото желаш, ще постигнеш“.

Това е велик закон, който се проверява навсякъде в живота: ако се свържеш с музикални хора, музикант ще станеш; ако се свържеш с хора на изкуството, и ти ще станеш като тях. – „Защо ми е изкуство – аз не искам да рисувам.“ Не, ти трябва да рисуваш, да свириш, да пееш,

да учиш, да шиеш, да скърбиш, да плачеш, да се радваш – през всичко трябва да минеш, защото това е животът.

Според вас в какво се заключава животът? Ще кажете, че животът се заключава в добри и благородни постъпки – кои постъпки са благородни? Представете си, че срещате човек, който се е отчаял, обезсърчил, решил е да се самоубива – какво трябва да направите? Колкото и важна работа да имате, вие трябва да се спрете пред този човек, да се поразговорите с него, да му посвирите или попеете малко, да го помилвате, за да види той, че Доброто съществува в света, и да се насърчи да живее. Погледнете този човек в очите, помолете се заедно с него и му кажете, че е добър, че хората не са го оценили, но ще дойде ден да го разберат, да му отдадат заслужената почит и уважение.

И тъй, бъдете будни, готови за помощ и услуга на своите близки, на своите паднали и по-слаби от вас братя и сестри. Кажете ли една добра дума на някой страдащ, тази дума ще го повдигне – тази е положителната философия на живота, с която трябва да си служите. Да насърчиш човека, да му кажеш една добра дума, да го подтикнеш да върви напред – в това седи Божественият метод. Божественото се застъпва за себе си – това значи, че във всеки човек е скрито Божествено начало.

Веднъж дошъл на Земята, човек има своя мисия, която трябва успешно да свърши. – „Ама ние сме стари, нашият живот свършва вече.“ Не говорете така, защото в Бога няма стари и млади, там всички са еднакви, всички имат условия да се развиват. Стари и млади – това са човешки идеи, това са отрицателни мисли, които спъват човека и той трябва да се освободи от тях, за да се подмлади.

Отрицателните мисли се дължат на излишна енергия в човека, която се натрупва в областта на слепите очи, където предизвиква голямо напрежение, и ако не може да трансформира тази енергия, човек става индиферентен: не му се яде, не му се работи, не иска да се моли. Не, дойде ли това състояние, веднага стани от леглото си, не се излежавай; измий се, облечи се, помоли се на Господа, проникни се от силното желание да изпълниш волята Бо-

жия въпреки тежкото си състояние; ако видиш някой нещастен човек, направи му някакво добро – няма да мине много време и твоето състояние коренно ще се измени.

Някои хора страдат от излишък на енергия – и те трябва да работят, да помагат на ближните си; други пък страдат от недоимък, от липса на енергия, защото става изтичане, което външният свят използва – той постоянно черпи. Това не трябва да ви плаши, нито пък да дохождате до положение да се изобличавате, че сте грешни, че нищо няма да излезе от вас – дръжте връзка с Бога и не се спирайте върху миналото; щом съзнаете една погрешка, изправете я и вървете напред. Какво сте били в миналото не е важно; какво сте днес и какво се изисква от вас – това е важно. Разумно използвайте всеки даден момент – това е истинската философия на живота. От друга страна, изправяйте погрешките си, без да се спъвате – само при това положение ще се върнете в Небето радостни и доволни, че сте изправили живота си, че можете да живеете чист, възвишен живот. Тогава Бог ще каже: „Ще залича греховете ви и няма вече да ги споменавам“. Щом Бог е с нас, ние всичко можем да направим.

Мнозина искат да видят Бога, за да се насърчат, за да следват с усърдие духовния път. Как искат те да видят Бога – във вид на образ или във вид на светлина? Като срещнете един талантлив, един гениален, един добър човек, радвайте се – в тях е Бог; където е Божественото, там е Бог. Божественото е във всеки човек, но вие трябва да Го намерите, да Го видите и познаете – от вас зависи да Го видите. – „Ще се изпълнят ли желанията ни?“ Няма желание, което да не се изпълни – от вас зависи; силните желания всякога се изпълняват, но за това те трябва да се подхранват.

Една млада булка ми разказваше следната своя опитност: „Оженихме се с моя възлюбен, с когото дълго време се обичахме, живяхме няколко години, но работите ни не вървяха добре; възлюбеният ми е добър човек, но не иска да задоволи едно мое желание – да ми купи кожухче от хубаво сукно, на яката и отпред с лисича кожа и обшито със сърма. Така го молих, иначе го молих, но кожухче не

ми купи. Струва ми се, че с отворени очи ще отида на онзи свят за това кожухче – толкова силно е желанието ми. Не получих кожухчето, но и животът ни не върви добре“.

Казвам: каквото представлява кожухчето за тази булка, такова нещо е връзката на човека с Бога – не направи ли тази връзка, той ще отиде на онзи свят с отворени очи; не направи ли тази връзка, животът му няма да върви добре. Умря младата булка без сукнено кожухче, но и очите ѝ останаха отворени. Следователно и на вас казвам: не отивайте на онзи свят, преди да сте направили връзка с Бога, преди да сте си ушили сукнено кожухче, защото очите ви ще останат отворени.

Когато хората направят вътрешна връзка с Бога, тогава науката, литературата, музиката, изкуството, общественият, семейният, личният живот ще се изпълнят с новото: с нови идеи и разбирания, с нов стремеж към възвишеното и красивото. Тогава всеки човек ще се проникне от силата на новата мисъл, с която ще може не само да отбива цял полк войници от пътя им, но ще застави хилядни армии да сложат оръжие пред неприятеля си и да се откажат да убиват. Който може да направи това, той е поставил за основа на живота си положителната философия, той е поставил за основа на живота си Любовта.

Упражнение: Добре изправени, ръцете напред, над главата, надолу. Постепенно свиване на ръцете в юмруци, като се поставят пред лицето, под брадата. Бавно изнасяне на ръцете напред, с разтваряне на юмруците, сякаш се отърсват от нещо.

Това упражнение има за цел да ви освободи от грешките, които правите.

*Верен, истинен, чист и благ всякога бъди и Господ на мира
ще изпълни сърцето ти с всички добрини.*

19. лекция, 29 февруари 1928 г., София

ДВЕТЕ ТОЧКИ

*Верен, истинен, чист и благ всякога бъди и Господ на мира
ще изпълни сърцето ти с всички добрини.*

Тайна молитва.

Като проследим схващанията на древните и съвременните учени и философи за устройството на Вселената, виждаме, че те коренно се различават; такова различие ще съществува и в бъдеще. Като проследим материалния живот на хората в миналото и сега, виждаме, че за да бъде този живот разумен, трябва да се вземат предвид всички данни, всички условия, които го обуславят.

Символично човешкият живот може да се представи във вид на кръг. Еднакви ли са условията на движение във всички посоки на този кръг? Когато се движи около диаметъра си, кръгът образува сфера; тази сфера може да се движи едновременно в две посоки – нагоре и надолу. Това движение съществува в Природата, то се забелязва и в човешкия организъм.

Ние казваме, че в човешкия организъм съществуват две противоположни течения; тези течения именно са причина за противоречията във възгледите на хората. Например някой човек намисли да направи едно добро и изведнъж му идва друга идея и той отлага извършването на доброто – защо? Не било сега времето. Когато е намислил да направи добро, той се е намирал под влиянието на горното течение; после дойде влиянието на долното течение и той отлага извършването на доброто. Друг някой намисли да направи нещо, но изведнъж му дойде мисълта да отложи – защо? Времето не подходило или убежденията не му позволявали да направи това нещо. Той ще отложи реализирането на мисълта си под предлог, че средства няма, че през лятото повече щяло да му върви и т.н. и така той отлага от пролет за лято, от лято за есен, от есен за зима.

Прав е човекът – къща не може да се гради по всяко време. Зимно време може ли да се гради къща? И зимно време може да се гради, но условията за това са много трудни.

Чете се темата *Книгата*, която е оказала най-голямо влияние в моето детство.

Какво знаете за диаметъра на окръжността, права линия ли е той, или крива? Според нас всяка линия, която има три точки, е огъната, следователно ние можем да кажем, че само радиусът в окръжността е права линия. Какво нещо е квадратът – квадратът е фигура, в която могат да се вместят само четири точки, пет точки не могат да се вместят; квадратът е величина, с която се мерят нещата. В триъгълника пък могат да се вместят само три точки. Точките в квадрата, в триъгълника, както и в другите фигури, представляват полета или центрове, в които действат известни силови линии.

Да се върнем към кръга. Какво представлява радиусът на кръга – той е права линия, с която човек започва живота си; тя символизира първата основна идея на човека и затова той трябва да бъде свързан с нея. Оттук ние вадим заключение за човека дали той е с устойчив характер, или не: докато е свързан със своята първична идея и не се отклонява от нея, казваме, че той има морален устой в себе си, има характер; щом човек се отклонява от първичната си идея и се стреми към втора, трета, четвърта, осъден е на постоянно падане – той е безхарактерен, няма морален устой в себе си и може да живее хиляди години на Земята, но нищо няма да направи. Наистина, всички хора, които не са вървели по закона на правата линия, всякога са падали. На научен език казано, всички хора, всички същества, които в посоката на движението си са избирали три точки, всякога са падали; те никога не са успявали, никога не са могли да постигнат нещо – защо? Защото цялата Вселена е построена само върху две точки.

Сега, като ви говоря тези неща, аз искам да мислите, а не само да ги приемате на доверие. Ако не мислите, ще кажете, че светът е построен на две точки, но това не

е достатъчно – какво разбирате под тия две точки? Тези точки представляват мисълта на две абсолютно разумни същества, които се проявяват и действат едновременно. Значи животът на всички същества се движи между тези две точки; те представляват възможности в живота и всяко същество, което излиза извън тях, което се отклонява от правата линия и върви по крива, е осъдено на падане. Щом падне, човек влиза в областта на несретите, на нещастията, на безверието, съмнението и т.н.; който се съмнява, той върви вече по крива линия.

Следователно, който изкривява живота си, той трябва да се заеме да го изправи – как? Много просто – ще извади третата точка от пътя на своето движение. Как могат да се примирят двама души – като извадят третата точка от своя живот; те трябва да се движат по права линия, от правата линия ще образуват квадрата и ще се примирят.

Някой се оплаква, че са го обидили – що е обидата? Третата точка на правата линия. Обидата е неизползвана енергия – който се обижда, той има излишна енергия в себе си, която не знае как да използва. В Божествения свят обида не съществува, тя е човешко произведение. Всяка обидна дума съществува за сметка на онзи, която я казва. Казано е в Писанието: „За всяка празна дума ще отговаряте“ – не е позволено да се говорят празни думи. Наистина, на какво основание човек може да говори лоши, обидни, празни думи? Казвате: „Човек не е ли свободен да прави и да говори каквото иска?“. Човек е свободен само когато се движи между две точки; щом се движи между три точки, той не е свободен. Човек е свободен, когато има един приятел; щом има двама приятели, той не е свободен. На същото основание казваме: докато има една жена, мъжът е свободен, но щом има две жени, той не е свободен; докато има един мъж, жената е свободна, но щом има двама мъже, тя не е свободна. Докато човек има по няколко мъже или жени, той е роб, по никой начин не може да бъде свободен.

Казват, че някой мъж имал две жени, но им помагал, влияел им. Той им влияе, но и те му влияят; който има

две убеждения за Бога, той е роб, не е свободен човек. Някои поддържат мисълта, че и Бог се мени; това е човешка мисъл, не е Божествена, за Бога е казано, че е неизменен. Еди-кой си философ е казал, че Бог се мени – този философ е от обикновените учени. От създаването на света досега тия философи са причина за нещастията на хората – защо? Защото накараха хората да поставят за основа на живота си три точки. Животът може да се построи само върху две точки, а не върху три. Живот, правилни отношения могат да съществуват само между две разумни същества.

Питате: „Как трябва да се разбира животът? Нали съвременната наука дава методи за правилно живеене? Нали животът е само на Земята?“. Оставете вашата философия настрана – така може да мислят само заекът, вълкът, рибата, птицата, така може да мисли само дивакът; само тези същества могат да мислят, че ако излязат от своята среда, с тях всичко се свършва. Заекът вечно ли трябва да остане в тази си форма; вълкът, лисицата, мечката, рибата, птицата вечно ли трябва да останат в сегашните си форми; човек завинаги ли трябва да остане във формата на човек? Ако всяко живо същество счита, че като неговата форма няма друга толкова хубава, то ще остане назад в развитието си.

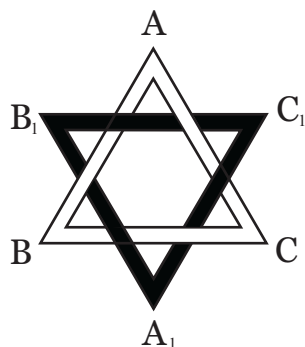
Един мъж бил много доволен от жена си и често я хвалил; като изтъкавала някое хубаво платно, той вземал платното и го носил при другарите си, за да хвали жена си, че тъче хубаво. Има философи в света, които приличат на този мъж – напишат една своя теория и я разнасят от човек на човек, да им показват, че като тяхната теория подобна не съществува. Кой мъж не може да вземе платното, което жена му е изтъкала, и да го изнесе пред хората? Че някоя жена е тъкала платно – това още нищо не доказва, важно е защо е тъкала това платно или какво е допринесло то в живота. Ако въжарят прави въжета, с които бесят хората, каква полза от тия въжета; ако един човек е убедителен и с речта си може да убеди мнозина, че животът няма смисъл, каква полза от неговата убедителна реч? Каква полза има човечеството, че някой се е

родил мъж или жена – формата не определя нещата; дали някой ще се роди мъж или жена – това нищо не допринася за живота, важно е как мъжът и жената ще изпълнят своето предназначение.

Сега ще ви задам следния въпрос: Господ щеше ли да даде другарка на Адам, ако той не искаше; при това нужно ли беше Адам да има другарка? Ако Адам нямаше другарка, жените пак щяха да дойдат на Земята, но в друга форма, съвършено различна от сегашната. Като видял своята другарка, Адам казал: „Тази е плът от плътта ми и кост от костта ми“ – какво е искал да каже с тези думи? Мислете по този въпрос. Като разсъждавате върху него, вие ще се намерите в положението на човека, направен от плът и от кости; от плът и кости бяха направени и Адам, и Ева.

До създаването на Ева Адам не се спираше върху въпроса от какво е направен – до това време той знаеше, че в света има две точки, между които може да се движи, но Ева му доказва, че има и трета точка, която той не знае. Жената откри третата точка в света. Третата точка не е нищо друго, освен отклоняване от правия път, от пътя между двете точки. Философите наричат това отклоняване *слизане на духа в материята*. Отклоняването от правия път представлява отдалечаване от Първичния, от Божествения принцип, на което се дължат страданията на хората – малка, нищожна причина може да предизвика това. Понякога една дума само, казана не намясто, може да донесе големи изпитания в живота на човека.

И тъй, слизането на духа в материята означава отклоняване от правия път. Слизането на духа се представя графически стригълник AB_1C_1 . За да спасят човечеството от това слизане, от това отклоняване, философите построяват друг тригълник ABC , с който представят възлизането на духа. Тези два тригълника имат шест ъгъла и шест допирни точки; така преплетени, те образуват тъй наречения

Соломонов знак. В тези тригълници има две прави линии BC и B_1C_1 , които са успоредни помежду си – те именно разрешават въпросите. Мъжът и жената вървят обикновено по успоредни линии.

Върху този закон са построени аритметичните правила и условия при събирането. Как ще си обясните защо при събирането на единицата сама със себе си се получава две, а при умножаването на единицата сама на себе си се получава пак единица – какво казват за това съвременните математици? Колко ще получите, като извадите единица от единица – нищо не се получава, т.е. получава се нула. Нищото е голяма величина. Когато шията се празни, ние се намираме пред нищото. Под думата *нищо* се разбира създаване на условия за започване на нещо ново, за създаване или започване на някаква работа.

Същото нещо се прилага и в окултните школи: когато ученикът влезе в школата, първата работа по отношение на него е да го изпразнят, при което той преживява големи, страшни борби – чувства се изгубен, изпразнен, сякаш няма ум, няма сърце в себе си, като че всичко е изгубил. Това не е изгубване, но изпразване от заблуждения, от суеверия, от стари философски учения; ученикът трябва да се освободи от всичко човешко, от всичко преходно, докато остане в него само Божественото. Когато процесът на изпразването започне, ученикът се усеща лек, подвижен. Колкото повече прогресира и навлиза в Духовния свят, толкова повече достига до положение да изгуби всякакво понятие за живот, за наука, за религия – всичко в него се обезсмисля и той остава само със силното желание в себе си да се учи; докато това свещено желание живее в ученика, той ще може в един ден, в една седмица, в един месец, в една година или в няколко години най-много да спечели повече от това, което е изгубил. Ето защо окултният ученик не бива да се обезсърчава от резултатите на своите опити.

Ученикът трябва да се ръководи в живота си от следните няколко максими: като се обезсърчава, да не се обезсърчава; като краде, да не краде; като лъже, да не излъгва. Например някой отива на гости и домакините го покан-

ват да яде заедно с тях, но той отказва да яде под предлог, че се е нахранил; после, като излезе оттам, казва, че е гладен, нищо не е ял у дома си. Ако домакините настояват да яде заедно с тях, той ще седне пред масата и ще каже, че заради тях ще яде, да им направи удоволствие, а после ще каже, че е ял с голям апетит, добре се е разположил в техния дом – това са прийоми, форми на езика, с които човек си служи. Това са и ред примери из живота, чрез които се изпитва човешкият характер. Сегашният човек не може да бъде още абсолютно искрен. Когато го канят да яде, нека си каже направо ял ли е, или не е, иска ли да яде, или не иска и т.н.

Представете си, че някой човек иска да послужи на друг – как трябва да му послужи и как този човек трябва да приеме услугата? Двама души седят в трамвая един срещу друг. Влиза кондукторът, започва да дава билети на пътниците и като стига до един от двамата, дава билет на първия, дава и на втория. Вторият изважда хиляда лева от джоба си и ги подава на кондуктора.

– Нямате ли дребни пари?

– Имам само един лев, два лева не ми достигат. Ако искате, дайте ми един билет и когато бъдете свободен, отбийте се на еди-коя си улица в магазина ми, ще ви дам двата лева.

– Нямам време, платете сега!

В този момент първият господин му предлага два лева.

– Не, няма нужда, благодаря ви.

Първият господин дава парите на кондуктора и с това въпросът с билета се решава.

Питам: защо кондукторът не иска да послужи на този господин, да му даде един билет; защо този господин не прие двата лева, които другият му предложи? Това са все съображения. Господинът, който послужи с два лева, искаше да внесе в ума на търговеца идеята, че светът е построен на две точки.

Съвременните хора трябва да имат предвид тази философия и да не се отклоняват от нея; те трябва да се ръководят от положителната идея, че светът е построен на

две точки – сложат ли още една точка, те изкривяват тази философия и застават на крива линия. Докато за основа на живота си човек е поставил крива линия, той всякога ще живее в заблуждения и каквато и работа да го накарат да свърши, всякога ще се отказва от нея под предлог, че достойнството му не позволява това или възгледите и убежденията му не позволяват и т.н.; какви са тия възгледи, тия убеждения, това достойнство, които не дават възможност на човека да работи – в края на краищата от този човек ще излезе един инвалид.

Как трябва да постъпва благородният човек в живота? Представете си, че в дома на един благороден човек пристига странник, за когото се говори, че е паднал човек, че обществото мисли лошо за него; трябва ли благородният човек да го приеме, или не? В първо време той ще се намери пред дилема: да се поддаде на вътрешния глас в себе си, че и в този човек има разумно, Божествено начало, заради което заслужава да бъде приет в дома му, или да се остави на течението на общественото мнение? След малка борба в него надделява Божественият глас и той приема странника в дома си с всичкото почитание и уважение; с тази постъпка в душата на странника трепва желание и силен стремеж да се изправи, да тръгне в пътя на Доброто – по този начин се създава разумна връзка между тия двама души.

Мнозина искат да изучават музиката, да се занимават с нея, но как трябва да се изучава музиката – като изкуство или като съзнателна разумна връзка между душите? За да се създаде тази разумна връзка, човек трябва да бъде музикален; за да уравни своя характер, за да образува вътрешна връзка между Бога и своята душа, човек трябва да бъде музикален.

Да бъде човек музикален, това не значи само да знае да пее и да свири – това е външна музика; истински музикален е онзи, който при всички условия на живота си казва: „Такава е волята Божия, всичко е за добро“ – това значи музика, това значи хармония на мисълта. Трептенията на думите в този човек не са нищо друго, освен музика и хармония.

Който прави добро, той е музикален човек, той е напълно хармонизиран в своите мисли, чувства и действия, а който не прави добро и се отказва от него, не е музикален, в него няма никаква хармония; добрият човек е музикален, лошият не е музикален.

Когато казваме, че човек трябва да бъде музикален, подразбираме да се поддържа в него свещеният огън на Любовта, т.е. да се поддържа и засилва в него стремежът на душата към Бога. Музиката има смисъл дотолкова, доколкото е в състояние да разпали свещения огън на Любовта в човешката душа; вън от това изкуство музиката няма никаква цел. Щом този огън в човека се разпали, той може да учи, да пише, да работи, да твори; не гори ли този огън в него, той нищо не може да направи.

Какво виждаме в съвременните хора: докато са млади, те пеят и свирят, но щом остарееят, престават да се занимават с музика и пеене – казват, че времето им е минало вече; не, и в младини, и в старини в човека трябва да гори свещеният огън на Любовта. Казано е в Писанието: „Човек трябва да пее и да хвали Господа и в мислите, и в чувствата, и в постъпките си“ – това значи да бъде човек музикален.

И тъй, всяка мисъл, всяко чувство и всяко действие трябва да се движат само между две точки; затова всяка вечер човек трябва да преглежда мислите, чувствата и действията си и ако намери, че някое от тях се е движило между три точки, да извади третата точка, тя не е нужна. За да има хармония в себе си, човек трябва да има една майка и един баща, една сестра и един брат, един приятел и една приятелка; ако има двама братя или две сестри, той ще се натъкне на големи противоречия – двамата братя или двете сестри трябва да се съединят в едно, както пръстите на ръката се свиват в юмрук.

Когато човек стисне нещо в ръката си, виждат се само два пръста – палецът и показалецът; тия два пръста образуват човека, т.е. Правдата в света. Правдата е истинската мярка на нещата. Какво общо има между Правдата и кръга? Като говорим за Правдата, ние подразбираме онази

първична енергия, онези разумни сили, които са работили за създаване на палеца – каква цел са имали те, когато са го създавали? Разумни сили са работили за създаването на всички пръсти, а не само на палеца. Мнозина гледат на пръстите като на израстъци, произлезли по някакъв механически начин; не, Разумни същества, Разумни архитекти са работили за създаването на пръстите, и то със строго определена цел.

Казано е, че Бог е създал човека. Каква е била мисълта на Бога при създаването на първия пръст? Да познае човек Правдата, да разбере смисъла на страданията; като скърби, като страда, човек придобива опитности. Смисълът на живота не се заключава в радостите и в страданията, но в резултата – в това, което човек ще научи и разбере от тях. Човек е дошъл на Земята, за да учи, да работи; скръбта и радостта са две математически числа, с които трябва да работи, а резултатът от тази работа са опитностите и знанието, които придобива. Който има опитности, той има Мъдрост, той има Знание. Знанието и Мъдростта са необходими за човека, понеже вземат участие при строежа на неговото тяло, на неговия ум, на неговото сърце, на неговия дух и на неговата душа; веднъж устроен както трябва, човек може да се ползва от тялото си, от ума, сърцето, душата и духа си. Това са сили, дадени на човека за разумна работа с тях. Който не иска да скърби, той няма и да се радва; щом нито скърби, нито се радва, човек се лишава от опитности, а лишен от опитности, той е лишен и от условия за развитие.

И тъй, ще знаете, че без скърби и радости нищо хубаво не можете да придобиете. Без скърби и радости никаква Любов не може да съществува; за да се прояви Любовта, необходими са скърби и радости – те са нейни слуги. Забележете – когато обичате някого, вие се радвате, когато ще дойде, а скърбите, когато ще си тръгне. Кои са мотивите за вашата скръб и за вашата радост – вие скърбите, защото нямате условия да проявите любовта си, и се радвате, когато имате условия да проявите любовта си.

Ако човек осъзнае и разбере, че Любовта всякога се проявява, той ще бъде радостен, ще запази своя мир и рав-

новесието си; тогава опорната точка в живота му ще бъде мирът. Човек трябва да има мир в душата си, а мирът е в зависимост от опитността и Вярата му – човек трябва да има такава Вярa, че каквито и промени да стават в живота му, както и да се менят условията, той да остава твърд и непоколебим, на йота да не отстъпва от своето убеждение, от своята свещена идея.

Съвременните хора – учители, проповедници, държавници и общественици, всички говорят и работят за изправянето на света. Светът може да се изправи с премахване на огънатите, на кривите линии – те имат приложение в живота, но не и в закона на Любовта. Когато някой иска да ви удари с камък, вие се изкривявате, образувате огъната линия, защото искате да запазите главата си от удара; като запазвате главата си, вие излагате друга част от тялото си, и то онази, която може да носи удара, без да повреди цялото тяло. Обаче като срещнете човек, когото обичате, вие разтваряте ръцете си в права линия, насочвате ги напред с желание да го прегърнете – какво показва това? Това показва, че Любовта се проявява само между две точки, т.е. между две разумни същества. В който ден се огъне правата линия, по която се движат тия разумни същества, токът на Любовта веднага се прекъсва – това показва, че вие сте направили някаква повреда в инсталацията на Любовта. Къде се намира тази инсталация – в Духовния свят; щом се прекъсне, и Знанието моментално изчезва.

Апостол Павел казва: „Който стои, да гледа да не падне“ – какво означава този стих? Който е прав, да гледа да не допусне в себе си трета точка, да не се огъне, да не се отклони от пътя на Любовта. Например имате един приятел: никога не допускайте в ума си мисълта, че той е по-лош, по-нечист от вас, а мислете за него така, както мислите за себе си. Изобщо, не мислете, че хората са по-лоши от вас – те са толкова добри, колкото сте и вие; обаче и не мислете, че вие сте по-лош от тях.

Някой иска да работи върху своя характер, за да го подобри; не, той трябва да работи за създаване на добри черти в себе си, за усиляване на вярата си, а не за подобряване на характера си. Човек лесно губи вяра в себе си – като

го подложат на някакъв изпит и не издържи, той веднага се обезверява. Като го обиди някой, той веднага изгубва любовта си и вместо да насочи ръцете си напред, да го прегърне, показва му лакътя си; този човек е внесъл третата точка в живота си или в отношенията си към своя приятел. Защо изменяте отношенията си – защото ви обидил, защото помислил нещо лошо за вас. Кой човек не е помислил нещо лошо за Господа; кой човек не е изказал недоволството си от Господа, че не му е дал каквото му е нужно или че на другите е дал повече, отколкото на него? Хората бързат много, те нямат търпение да видят какъв е Божият план, какво е определил Той за всяка душа. Всеки момент, всеки ден Той прибавя по нещо ново за всяка душа, ето защо вие трябва да имате търпение, да чакате цял живот, цяла вечност, за да разберете какъв е Божият план, каква е Любовта Му. Хората искат изведнъж да видят проявата на Божията Любов, изведнъж да получат всички блага – това значи да поставят три точки на своя път.

Сега от всички се иска приложение, от всички се иска права мисъл. Днес и млади, и стари само критикуват; като видят млада мома и млад момък заедно, те започват да ги критикуват. Злото, престъплението не седи в това – докато двама души се движат по права линия, между две точки, никакво престъпление не може да стане; щом линията се огъне и се яви трета точка, престъплението е вече на лице. Третата точка създава злото в света; злото влезе в Рая, когато се яви третата точка, змията – тогава изпъдиха Адам и Ева от Рая. В Рая не се позволява многоженство; понеже жената внесе многоженството в Рая, Бог я изпъди оттам и с нея заедно излезе и Адам. Днес ще изпъдят мъжа от Рая – жената внесе многомъжеството в света, а мъжът – многоженството. И едното, и другото са престъпления. На един мъж е позволено да има само една жена и на една жена е позволено да има само един мъж. Ще кажете може би, че Соломон, като мъж, е имал много жени и много наложници. Един беше Соломон, двама Соломоновци не могат да съществуват; един беше Давид, двама Давидовци не могат да съществуват; и Адам беше един – Природата никога не повтаря опитите си, тя никога не

прави два еднакви опита, тя казва: „Един Адам е достатъчен, един Авраам е достатъчен, един Давид е достатъчен, един Соломон е достатъчен“. Докато за всяко нещо има само по един екземпляр, той е на мястото си. Като знаете това, всички трябва да се стремите да създадете в себе си положителна философия за живота, всички трябва да си изработите правилно разбиране за Бога, всички трябва да придобиете вътрешни опитности.

Как ще разберете Бога, как ще Го намерите? Като изучавате себе си, като изучавате ближните си, вие ще намерите Бога и ще Го разберете. Вашият живот представлява един кръг; за да разберете живота си, за да се познаете, вие трябва да изучавате всички закони и правила, всички свойства на кръга – той представлява предметно учение за вас. Без предметно учение вие нищо няма да научите и разберете. Звездите, Луната, Слънцето – това са предметни учения за човека; всички науки също са предметни учения за учениците.

Който учи съзнателно, той вижда във всяко нещо някаква велика цел. Всяко нещо е на мястото си, всяко нещо има свое предназначение. В този смисъл и гневът има свое предназначение; който не се гневи, той не е човек. Как трябва да се гневи човек? В Писанието се казва как – „Гневете се, но не съгрешавайте!“. Гневът разширява главата; ако човек никак не се гневи, главата му остава плоска като дъска – какво може да постигне с плоска глава? Главата трябва да бъде овална, добре закръглена. Гневът е творческа енергия, която трябва да се впрегне на работа и щом се впрегне, тя разширява главата, развива известни мозъчни центрове. Който иска да развива гърдите си, трябва да се гневи, да използва енергията на гнева, но трябва да се гневи така, че да не съгрешава.

Ще кажете: „Щом е така, ние трябва да бъдем кротки“; не, светът не се нуждае от кротки, разумни хора са нужни на света, а не кротки. Едно трябва да знаете: каквото човек желае за себе си, това трябва да даде и на другите: ако искаш за себе си правда и на другите трябва да дадеш правдини; ако искаш за себе си свобода, трябва да помислиш за свободата и на другите хора.

Божественото е еднакво приложимо за всички живи същества според степенята на тяхното развитие. Например откъдето и да мине, водата дава на всички: и на растения, и на животни, и на хора – тя напоява, освежава и съживява всички живи същества според колкото могат да възприемат.

Божественото е мярка в живота, с която трябва да определяте работите си. За да дойдете до тази мярка, вие трябва да знаете философията на кръга; кръгът, изобщо, представлява Целокупния живот: горната половина представлява положителния живот, а долната – отрицателния. В положителната страна на живота е радостта; щом извърви горната половина на кръга, човек неизбежно ще слезе в долната половина, където е скръбта, нещастieto, страданието – затова именно казваме, че радостта и скръбта вървят една след друга и постоянно се сменят. Който се е родил в горната част на кръга, при благоприятните условия на живота, в светлата страна, той ще бъде в радостта, в щастieto; който се е родил в долната половина, при неблагоприятните условия, той ще преживее големи скърби и страдания – този човек се намира под влиянието на кармичния закон. Кармата не е нищо друго, освен закон за възмездие, но каквато и да е, тя може да се подобри.

И тъй, за да подобри човек кармата си, за да влезе в благоприятните условия на живота, той трябва да се домогне до положителната наука и да я приложи; за тази цел трябва да работи, да прилага знанието си, докато се свърже с Напреднали същества, които ще му помагат. Това може да провери всеки от вас: представете си, че изучавате музика, учителят ви дава едно мъчно парче и след няколко дена иска от вас да сте го научили добре. Вие свирите ден, два, три – не ви върви; започвате да се молите, дано по някакъв начин да ви се потръгне, и едно от Напредналите същества, което познава добре музиката, влиза у вас и започва да ви помага – като посвирите един-два часа, научавате добре парчето и сте готови да се явите на урок пред учителя си. Щом се свържете с едно от тия Напреднали същества в музиката, те са готови всякога да ви помагат. Докато ги слушате, докато вярвате в

тях, ще ви помагат; щом се усъмните в тях, ще ви изоставят, за да разберете какво значи да работите без помощта им. Докато работите ви се отдават лесно, казвате: „Аз сам научих урока си, никой не ми помогна“, но щом кажете така, сте под изкушение вече, а дойде ли то, вие изгубвате помощта на Светлите напреднали братя и оставате сам със собствените си сили – това значи да се оплетат работите на човека.

Забелязано е, че докато човек обича някого, готов е да слуша и да изпълнява всичко, каквото той му казва; щом изгуби любовта си, работите на този човек тръгват назад – той е попаднал вече в третата точка на правата линия. За да не изпаднете в това положение, обичайте – обичта, любовта върши чудеса. Когато двама млади се обичат, те се поощряват един друг и работите им вървят добре. Каквото и лошо да говорят външните хора за тях, било само за момата или за момъка, те нищо лошо не виждат. Всяка дума на възлюбения или на възлюбената е ценна, от нея се раждат светли, възвишени мисли. Когато не обичате някого, каквото и да говори той, каквато и мъдрост да казва, вие не го чувате – неговите думи за вас са обикновени, без никакво съдържание.

Следователно без Любов животът няма смисъл; Любовета дава възможност на човека да учи, да различава Доброто от злото. За да разбере живота с двете негови полувини – светла и тъмна, човек трябва да скара Доброто и злото, но докато те се карат, трябва да стои настрана, да не взема участие в препирните им, а само да наблюдава и размишлява – така той ще научи много неща. Не успее ли да скара Доброто и злото, човек изпада в голяма каша и толкова се обърква, че изгубва смисъла на живота. Ако човек може спокойно да наблюдава как злото и Доброто в него или вън от него се борят, той може да мисли и да се учи от тях.

Мнозина искат да кажат, че са надраснали обикновените условия на живота, вследствие на което нито обичат, нито мразят. Когато човек нито обича някого, нито го мрази, той не мисли за него. Кое е по-хубаво: да те мразят или да мислят за тебе? Да мислят за тебе е най-доброто

положение. Който мрази, той предава енергия на онзи, когото мрази, и по този начин го прави по-деятелен, по-активен; който мисли за някого, той го прави по-разумен. Следователно, ако някой ви мрази, радвайте се, защото той ще ви предаде повече активност, т.е. ще усили волята ви – това означава разширяване; който мрази някого, той му принася полза – ако знаеше това, той не би го мразил. Законът е такъв. Тази е причината, поради която първите християни бяха гонени, преследвани и измъчвани – те бяха мекушави и за да се калят, трябваше да бъдат подложени на големи мъчения и страдания: апостол Павел стана герой, след като му удариха три пъти по 39 тояги. Мъчно се издържат изпитанията, но за да се понасят леко, човек трябва да разбере философията на живота; като разбере тази философия, той ще види, че и в скръбта, и в радостта, и в мисълта има велик замисъл, те имат своето велико предназначение в живота и без тях той няма смисъл.

И тъй, за да разбере живота на Земята, човек трябва да приведе противоречията, на които се натъква, към общ знаменател. За да бъдете смели и доволни от живота си, вие непременно трябва да го разбирате; не го ли разбирате, каквото придобиете днес, утре ще го изгубите и тогава ще страдате, без да знаете защо. Човек трябва да дойде до положение да знае защо страда. Той трябва да се радва в страданията си и да скърби в радостите си – това значи: и като страда, и като се радва, човек трябва да мисли.

Сега от всички се иска приложение, защото без него човек винаги ще се натъква на противоречия. Често противоречията биват толкова големи, че насава мрак в човешкото съзнание, който помрачава мисълта; когато някой се оплаква, че в съзнанието му е тъмно, това показва, че липсва светлина в ума му. Следователно човек се нуждае от повече светлина в ума и от повече топлина в сърцето си.

Ние не говорим за онази топлина, която изгаря телата, нито за онази, която ги разтопява, но имаме предвид онази топлина, която помага за растенето и развитието на телата; ето защо човек трябва да се справи с онова горене в себе си, което произвежда дим, сажди и недоволство.

Човек трябва да си създаде ново тяло, нов организъм; сегашното му тяло ще се видоизмени, ще претърпи големи промени. До това време бъдете доволни от онова, което ви е дадено. Не само ново тяло ще имате, но и нова земя ще ви се даде. От вашите разбирания зависи кога и кои ще населят новата земя.

Когато придобиете Любовта и Мъдростта в себе си, вие ще напуснете старите си тела, старите си жилища, и ще влезете в нови, по-удобни, по-красиви от сегашните; за това време именно Христос говори: „Отивам да ви приготвя жилища и където Съм Аз, там ще бъдете и вие“. Това е една отдалечена, но права философия, която ви давам главно за размишление. С нея вие не можете да разрешите въпросите си, но можете поне да разсъждавате. Въпросите се разрешават от опитностите, които придобивате.

И тъй, от вас се иска да се движите между две точки – това значи да бъдете доволни. И най-малкото недоволство у вас внася третата точка на правата линия. На единия край на правата линия седи Бог, а на другия – човек; щом се яви трета точка на правата, Бог веднага запитва човека:

– Защо си недоволен, какво искаш?

– Искам да бъда красив.

– Щом искаш да бъдеш красив, ще ти се даде ангелска красота, но ще гледаш да се справиш с нея.

Като придобие тази красота, човек пак става недоволен.

– Защо си недоволен?

– Много ме безпокоят.

Така е; когато човек придобие ангелска красота, той не може да се справя с нея – който го види, ще иска да бъде с него, да разговаря, да му се радва. Красотата е подобна на меда – сложете една чиния с мед на открито и вижте какво ще стане: отдалеч още пчелите ще го помиришат и ще го накачат. Следователно, ако красотата и богатството, които имате, ви приближават към Бога, те имат смисъл; ако ви отдалечават от Бога, те не са на мястото си. Ако науката, която имате, е в състояние да събуди у

вас свещен трепет към Бога, тя е намясто; не може ли да направи това, отдалечи ли ви от Бога, тази наука не ви е нужна. Всяко нещо, което създава подтик на човека към възвишеното и благородното в света, е намясто.

Като знаете това, не се страхувайте от влиянието на хората. Докато вървите в правия път, хората могат само да ви вдъхновяват, но не и да ви влияят. Тогава между душите на хората ще става правилна обмяна – ще се разбират, братски ще живеят помежду си.

За да познаете дали един човек е благороден, погледнете го 10-15 минути в очите и вижте ще се смути ли той, или ще остане спокоен; ако не се смути от погледа ви, той е благороден човек. В случая вашият поглед не е нищо друго, освен свещ, на която може да се чете; благородният човек ще използва светлината на тази свещ и ще започне да чете, да учи. Значи смисълът на всяка запалена свещ седи в светлината ѝ, на която човек може да чете. Ако четете, вие ще се ползвате; ако закриете светлината на свещта с някаква цветна покривка и по този начин намалите и трансформирате светлината ѝ, всичко ще загубите. В това няма никаква философия. Всяка свещ, на която светлината се забулва, не е на мястото си – тази светлина е вредна за очите. Тъй щото с нищо не закривайте Божествената светлина. Когато Божествената светлина изгрява в човешката душа, в какъвто и размер да е, никакви коментари не трябва да се правят върху нея; тази светлина дава на човека Мъдрост, Знание и Сила.

Сега, като говоря така, мнозина ще кажат: „Защо трябва всичко това да ни се казва публично?“. Питам: защо пророк Натан³⁰ изнесе погрешката на цар Давид налице, не можа ли да отиде при него и да му каже да прикрие по някакъв начин погрешката си? Той каза всичко право в очите на Давид, вследствие на което и до днес, от три хиляди години насам, всички хора четат и препрочитат неговата история и неговия живот; затова хората се чудят как е възможно Давид, помазаник Божий, да е извършил такава погрешка. Това е неразбиране на живота. Давид плати скъпо за своята погрешка, но той беше благороден и като я съзна, изправи я.

Както Господ изложи Давид за една погрешка пред целия свят, така Той ще изложи всеки човек, който греши, Господ ще го изложи пред лицето на всички хора и на всички Ангели; и доброто, и злото у човека ще бъде изложено на показ, всеки ще бъде изложен, всеки ще бъде съден за делата си. – „Ама защо не се кажат погрешките ми само на мене, на ухото ми?“ Божественото учение не се проповядва на ухото, то се проповядва пред всички хора, на всеослушание.

Отношенията на хората към Бога трябва да бъдат чисти, разумни; щом отношенията им са разумни, те ще имат правилни разбирания за живота. Когато отношенията на човека към Бога са правилни, той не изпада в заблуждения; който няма правилни отношения към Бога, често изпада в заблуждения и мисли, че му се дават особени откровения от Бога. Това са частни откровения, а не общи, а за нас са важни ония откровения, които се отнасят до всички хора – Божественото се проявява в общото, в принципното.

Само Божественото е в състояние да разреши противоречията в живота. Щом разбере смисъла на живота, човек ще бъде в сила да обича както своите приятели, така и своите неприязтели; той ще обича и ония, които го обичат, както и ония, които го мразят. Това значи да опишете една окръжност около себе си, да завършите кръга на своята деятелност.

*Верен, истинен, чист и благ всякога бъди и Господ на мира
ще изпълни сърцето ти с всички добрини.*

20. лекция, 7 март 1928 г., София

ЖИВАТА НАУКА

*Верен, истинен, чист и благ всякога бъди и Господ на мира
ще изпълни сърцето ти с всички добрини.*

Тайна молитва.

Чете се темата *Защо живее човек.*

В живота има една отегчителна страна и тя се заключава в преповтарянето на нещата. Наистина, отегчително е да повтаря човек едно и също нещо по няколко пъти; и с повторението се придобива нещо, но от много повторение накрая човек изпада в положението на математик, който, след като е работил дълго време върху някой въпрос, завършва работата си с нула и казва: „Всичко това е равно на нула“. Така трябва да постъпва човек и при решаване на противоречията в живота си – много години трябва да работи върху задачата на противоречията, докато я сведе най-после до нула; дълго време трябва да решава задачата на скръбта и радостта, докато я сведе до нула. Нулата има смисъл за онзи, който разбира нещата, но не и за онзи, който не ги разбира.

Следователно, когато кажат някому, че нула не струва, това показва, че и нулата има стойност. Често в живота хората си служат с израза: „Този човек е диаметрално противоположен на еди-кого си“ – какво означава това? Знаем, че диаметърът е мярка на кръга, т.е. той определя големината му; когато казват, че един човек е диаметрално противоположен на друг, това показва, че и двамата вървят по крива линия, но така, че когато единият върви по горната половина на кръга, другият върви по долната половина – значи тези двама души не мислят еднакво, не разбират нещата еднакво, интересите им се пресичат и т.н. Това са изрази, с които хората определят известни положения в живота.

Мнозина се запитват какво могат да придобият от окултната наука. Щом се задава този въпрос, това показва,

че те не разбират тази наука; в такъв случай да оставим настрана окултната наука и да говорим за живата наука. Има една мъртва наука, която не расте, не се развива – тя е механична наука, подобна на камъните; но живата наука, за която ви говоря, постоянно расте и се развива, тя създава мисъл в човека.

Кой човек мисли – само онзи, който е уравнилил в себе си скръбта и радостта. Докато скърби, човек не мисли; докато се радва, също не мисли. Който скърби, той гледа по-скоро да се освободи от скръбта; който се радва, той пък се е захласнал в радостта и за нищо друго не мисли. Когато човек уравнил в себе си скръбта и радостта, свободен е вече да мисли. Понеже е минал и през скръбта, и през радостта, той мисли, разсъждава за причините, които са ги създали; ако при тези разсъждения човек може да намери причината за радостите и скърбите в живота, той е попаднал в правата посока на своята мисъл – това значи права мисъл. А който мисли право, той е свободен.

Всички хора искат да бъдат свободни. Свободата изисква едно нещо от човека – като я придобие, да знае как да я пази. Свободният човек контролира всички свои удове; деятелността на неговите удове се намира под контрола на разумната му воля. Докато краката и ръцете на човека са под контрола на неговата воля, той е свободен да ходи; докато мозъкът и нервната му система са под контрола на неговата воля, той е свободен да мисли. Свободният човек е господар на своите действия, но не и на ония, които стават вън от него, в Природата.

Вървите из една планинска пътека, когато отядно на пътеката се откъртва една канара и пада по направление към вас – какво трябва да правите? Отбийте се от пътя си, идете наляво, нека канарата мине свободно; речете ли да я заставите тя да отстъпи, вие ще пострадате. Няма да се урони достойнството ви с нищо, ако ѝ сторите път да мине. И скърбите не са нищо друго, освен камъни или канари, откъснати от някой планински връх; те продължават да се движат, докато пътят им е наклонен. Вие сте пътник, качвате се нагоре по планината, вървите към планинския

връх. На пътя си непременно ще срещнете скръбта и ако сте разумен, свободен човек, вие ще сторите път на скръбта да мине, без да ви докосне; тогава за вас ще останат само разсъжденията откъде иде скръбта, каква е силата ѝ, големината ѝ и т.н.

Сега да оставим настрана въпроса за скърбите и страданията, но да дойдем до положителната, до живата наука. Някой ще каже, че нищо особено не е придобил от тази наука, макар че следва вече толкова години. Питам: какво особено са придобили ония, които са завършили университет? Срещате учени, които са завършили даже два факултета, но и те не знаят същественото в живота; голяма теория имат, но практиката им е малка и като дойдат до някоя житейска мъчнотия, факултетите не им помагат.

Срещате един химик, гледате го как съединява елементите и образува съединения, после разлага съединенията и отделя елементите в свободно състояние – така изучава афинитета на елементите един към друг, изучава свойствата им. В това отношение химикът прилича на човек, който примирява и разединява хората. Той взема два обема водород и един обем кислород, съединява ги и образува вода; това не е голямо изкуство – термитите преди него са знаели как се образува водата.

Стенли³¹, знаменит английски естествоизпитател, се учудва на способността на термитите да получават по свой начин вода. Като правил изследванията си в тропическа Африка, той наблюдавал как вековни дървета изсъхвали от суша, когато в това време жилищата на термитите били влажни; той дошъл до заключение, че термитите по някакъв особен начин използвали въздуха и получавали вода. Какво особено допринесоха термитите със знанието си да съединяват водорода с кислорода и да получават вода? Между термитите имало не само химици, но и инженери, и архитекти, и скулптури, а при всичката им наука, те пак термити са си останали – защо? Тяхната наука била ограничена. И съвременната наука не е още онази, към която човешкият дух се стреми – и тя е още ограничена. Науката трябва да достигне до положение да освети пътя на човечеството, да го освободи от всички заблуждения.

Какво трябва да научи ученикът от окултната наука и какво – от живата наука? Живата наука започва оттам, където свършва окултната наука. За да влезе в живата наука, ученикът трябва да знае общите принципи на всички науки; от него не се изисква да знае всички факти в подробности, но той трябва да владее общите, основните положения на науките, т.е. трябва да знае основните принципи на химията, физиката, ботаниката, минералогията, геологията и т.н.

Човешкият дух непреривно работи, търси истината, вследствие на което се нуждае от всички науки. Например съвременните лекари казват, че сърцето на здравия човек бие 72 пъти в минута, но ако човек се заеме специално с изучаване на пулса на сърцето, ще види, че при всеки импулс, при всяка радост или скръб, при всяка най-малка промяна в състоянието му, съобразно с това и пулсът му се изменя. Значи твърдението, че човешкото сърце бие 72 пъти в минута, е толкова вярно, колкото е вярно, че разстоянието от Земята до Слънцето е 92 или 93 милиона мили.

Какви са тези изчисления, които имат разлика от един милион мили? Ако разликата в изчисленията е един метър или един сантиметър – разбирам, но да се изтъква разлика от един милион мили, това не говори за точност в науката – това е относителна наука. Какво ще бъде положението на онзи, който тръгне за Слънцето и увисне в пространството на един милион мили разстояние от него? Хората, които се занимават с живата наука, са определили разстоянието от Земята до Слънцето с точност до един сантиметър. Тъй щото ако някой тръгне до Слънцето, трябва да знае докъде ще стигне; има смисъл, ако като измине определеното разстояние, може да стъпи на Слънцето, а не да увисне във въздуха.

Човешкият дух прави точни изчисления във всички прояви на науката. Що се отнася до биенето на сърцето, забелязано е, че първите 12 часа от деня сърцето бие по-бързо и с няколко удара повече от нормалното; през тези 12 часа сърцето е във възходящо състояние. През вторите

12 часа на деня, т.е. през втората му половина, ударите на сърцето намаляват с няколко и то се намира в низходящо състояние. Същото нещо се забелязва и през месеците и годините: през първите 14 дни от месеца сърцето е във възходящо състояние, а през вторите 14 дни е в низходящо състояние; през първата половина от годината е във възходящо състояние, а през втората половина – в низходящо.

Мнозина от вас намират тия неща за маловажни; не, важно е човек да знае кога сърцето му е във възходящо състояние и кога е в низходящо. И тогава, ако започне някаква работа или ако изучава някаква наука през времето, когато сърцето му е във възходящо състояние, той ще има един резултат, а ако сърцето му е в низходящо състояние, той ще има друг резултат.

Какви резултати ще имате, ако посадите едно ябълково дърво през пролетта, друго – през лятото, трето – през есента, и четвърто – през зимата? Резултатите в четирите случая ще бъдат различни. Които не разбират тия закони, мислят, че нещата могат да станат по всяко време, като че в света съществува произвол, но не е така – за извършване на всяко нещо има точно определено време. Също така е определено за всеки човек кога трябва да пее, кога да свири, кога да учи, да работи, да почива и т.н. Наука е това. Какво правят съвременните хора? Когато трябва да пеят, тогава разговарят, а когато трябва да разговарят, тогава пеят; когато трябва да се молят, те играят, а когато трябва да играят, те се молят. Хората са разместили нещата в своя живот, вследствие на което са объркали работите си.

Някой казва, че не иска да се моли; привилегия е за човека да се моли. Молитвата не се прави насила, но въпреки това най-голямата свобода, която е дадена на човека, е свободата да се моли когато иска и както иска. Свободен човек е онзи, който се моли. Човек, който не се моли, и общество, което не се моли, са осъдени на израждане. Да се молиш – това значи да си в положението на царски син: седиш спокоен, от никого несмущаван, размишляваш за Великия, за Небето, за Напредналите същества, с които влизаш във връзка; така ще се създаде прииждане

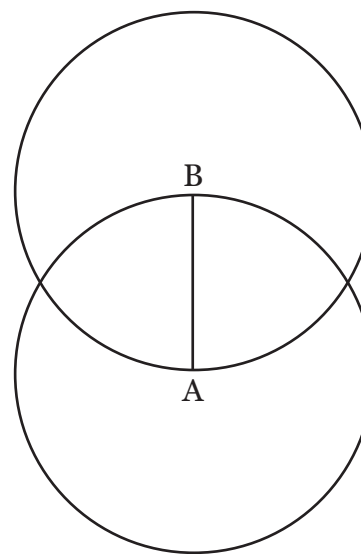
на сили от Бога до човека, при което той ще забрави нишето, земното, ще се повдигне по-високо от обикновеното си положение.

Ще кажете, че това са фантазии; според мене животът без фантазии няма смисъл. Докато фантазира, човек живее; щом престане да фантазира, той престава да живее. Човек трябва да фантазира, но трябва и да страда, и да се радва, докато дойде до пълно уравновесяване на силите в своя организъм.

Представете си, че имате две житни зърна, *A* и *B*. Житното зърно *A* остава в хамбара дълго време – то е спокойно, не е изложено на вятър и дъжд, не е изложено на страдания, но вечно остава само. Житното зърно *B* се изважда от хамбара и се посажда в земята при трудни условия – пръстта отгоре го наляга и то се бори да пробие земята, да излезе на повърхността ѝ, но като излезе, и тук го чакат страдания: дъжд, вятър, бури, горещини; един ден то узрява, размножава се и започва да се радва на своите плодове.

Житното зърно *A* се намира в будическо състояние, но се лишава от растене, развитие и размножаване. Житното зърно *B* не е в блажено състояние, не е в покой; то е изложено на скърби и на радости, но расте и се размножава, плод дава. Следователно, ако някой ученик иска да изпита будическото състояние, той трябва да се откаже от възможността да се развива; иска ли да расте, да учи, да се развива, трябва да приеме второто положение – да го посадят в почвата, където ще има условия да расте и да се размножава. За да се развива, ученикът трябва да изучава положителната, живата наука, която, от една страна, ще коригира сегашните му знания, а от друга страна, ще ги допълва.

На фигурата имате два кръга, *A* и *B*, които имат общ радиус. Точките *A* и *B*, които същевременно са центрове на двата кръга, представляват възможности за проява на човека. Горните части на двата кръга представляват Божествения свят, от който чрез вдишки и издишки се създават цели вселени, цели светове; долните половини представляват човешкия свят. Това е хипотеза, а не теория – от

нея вие можете да създадете колкото теории искате.

Представете си, че в центъра *A* на първия кръг се посажда едно житно зърно. Тази половина на кръга, надолу под центъра, представлява почвата на физическия свят. Житното зърно се разпуква, пуска коренчета, които се стремят да достигнат центъра на Земята, но не могат; след големи усилия житното зърно пуска стъбло, излиза над повърхността на земята и започва да се стреми към центъра на Слънцето.

И този стремеж не се реализира и затова, като стигне известна височина, житното стъбло се развива, пуска листа, клончета, започва да цъфти и най-после житният стрък дава клас, който започва да зрее.

Двата стремежа на житното зърно – към центъра на Земята и към центъра на Слънцето, представляват стремежа на човешката душа, който в един живот се реализира само до известна степен и продължава да се проявява във всяко негово съществуване. Когато стремежът на човешката душа не може да се реализира, човек се намира в потенциално състояние. Същото може да се каже и за човешките идеи: човек не може всякога да реализира идеите си – за да прокара една своя идея, той се нуждае от потенциални сили, с които да я отгледа, да я откърми и после да я прокара навън; без тях човек нищо не може да постигне. Когато се говори за търпението, подразбираме метод за развиване на потенциални сили в човека. Има три вида потенциални сили: механични; психични, или чувствени; и мисловни, или интелектуални. Следователно всеки човек се нуждае от трите вида потенциални сили, за да може да реализира някои свои идеи и желания.

Сега аз говоря върху различни въпроси, което на мнозина се вижда разхвърляно; това са само встъпителни мисли, както човек прави встъпителни движения, преди да започне някаква сериозна работа. Ние не сме дошли още до ония вътрешни опити, които потвърждават нашата наука; към тях ще пристъпваме постепенно – ще започнем от малките и естествено ще навлизаме към по-големите. Например един от малките опити е да изменим цвета на човешките очи – от черни да ги направим сини. Всеки човек може да направи този опит, в него няма никакво изкуство. Да измениш очите на човека – това значи едновременно да му предадеш нещо и да му отнемеш нещо. Промяната в цвета на очите е в зависимост от промяната в умственото състояние – всъщност тази промяна се дължи на отслабване на вибрациите на човешкия мозък; това отслабване се отразява върху блясъка на очите, вследствие на което те сменят своя цвят. Цветът на очите служи като диагноза за определяне на умственото състояние на човека, както и на състоянието на неговия мозък; състоянието на човешкия мозък определя външните условия, при които човек живее, а очите са огледало на вътрешния живот на човека.

Ето защо добре е всеки човек да се оглежда често, да следи състоянието на очите си: какъв е блясъкът им, какъв е погледът – остър или мек и т.н. Ако погледът е остър, човек е събрал в себе си повече кинетична енергия и трябва да потърси начин да се освободи от нея, иначе ще бъде нервен, възбуден, неразположен, готов да се кара с обкръжаващите и т.н.; щом дойде в това положение, човек трябва да внесе в себе си елементи на мекотата, а това се постига чрез внасяне на живи, светли образи и възвишени чувства в ума и в сърцето. За тази цел четете живота на великите хора – така вие се свързвате с тях и те започват да ви влияят благоприятно; тези велики хора ще започнат вътрешно да ви тълкуват своите мисли и ще внесат по-голяма светлина в умовете ви. Също така четете Евангелието, за да се свържете с Христа, с евангелистите; Христос ще внесе в сърцата ви повече мекота, която ще се

отрази добре върху мозъка ви, а оттам и върху целия ви организъм.

Четете всички автори, поучавайте се от тях, но същевременно вдълбочавайте се и в себе си, в своята мисъл. Някои автори са писали своите творения преди хиляди години и тогава са мислили по един начин, а днес мисълта им е отишла напред; затова те трябва да дойдат при вас, да изтълкуват какво са разбирали тогава и какво днес трябва да се разбира. Техните мисли и разбирания за живота не са безсмъртни, нито са абсолютни. Когато четете Евангелието на Йоан например, свържете се с него и пожелайте да ви обясни мисълта си, да разберете как може да се приложи днес – преди две хиляди години, когато той е писал Евангелието си, условията са били едни, а днес те са други. Достатъчно е да имате желание да прилагате знанията си и всичко ще ви се даде, но мнозина искат само външни знания, без да ги прилагат; не, и най-малкото знание трябва да се приложи.

И тъй, като ученици, работете съзнателно върху себе си, главно върху очите си. Човек се отличава от другите животни по израза на своите очи. Като погледнете очите на човека, в тях трябва да виждате мекота, доброта, интелигентност, чистота, съобразителност, интуиция и т.н. – това значи човек с високо съзнание; не виждате ли тия качества в очите му, той е още с елементарно съзнание. Така седи истината и тя не търпи никакво залъгване.

Природата не залъгва човека. Щом дойде до него, пита: „Искаш ли да изпълниш закона? Искаш ли да следваш правия път?"; ако се съгласи, тя обещава да му съдейства, за да реализира желанията на душата си: ако каже, че цар ще го направи, в скоро време ще изпълни обещанието си, но ако като цар не изпълни задачата си както трябва, тя ще го детронира и ще му докаже, че умът му не е готов за тази работа – неговото семе е паднало на пясъчлива почва, не е могло да пусне коренчета, затова бурите и дъждовете са го отнесли.

Природата дава всичко на човека, но същевременно го изпитва доколко може да устои, каква стабилност има в

себе си. Човек трябва да има сили, да знае как да се ползва от благата, които Бог му е дал. Използвайте и най-малкото знание, което ви е дадено, без да го складирате – а вие го складирате, слагате го в хамбарите си и след това сте недоволни; щом дойде недоволството, усещате се ограничени, като че отвън някой ви ограничава.

Ограничението е вътрешен процес, а вътрешно никой никого не може да ограничи; като не съзнавате това, вие се стремите към външна свобода. Едно трябва да знаете: свободата, била външна или вътрешна, е свързана с чистотата – чисти мисли, чувства и действия; нямате ли тази чистота в себе си, и да ви се даде свобода, в скоро време ще я загубите. Ако искаш да те почитат, и ти трябва да почиташ; ако искаш да те любят, и ти трябва да любиш, но разумност се иска от човека – давайте всекиму толкова, колкото той може да възприема и обработва.

Дойдете ли до Любовта, там трябва да бъдете много внимателни: като наливате от нея в чаша, ще гледате капка да не падне на земята и така наливайте чашата, че винаги да остава малко празна. Енергията на Любовта не търпи никакво преливане – прелееш ли малко от Любовта, ти ще си създадеш най-голямото нещастие. То е подобно на нещастieto, което би сполетяло човека, ако отиде близо до пчелни кошери с чиния, пълна с мед – всички пчели ще се нахвърлят върху него, ще го накацат, ще го жилят и той ще се принуди да хвърли чинията и да бяга далеч. Светът е пълен с ларви, подобни на пчелите, които от хиляди години насам гладуват, чакат да капне отнякъде сок на Любовта, тъй щото достатъчно е да потече най-малкото количество от сока на Любовта, за да ви нападнат всички ларви – какво по-голямо нещастие може да съществува от това? Всички хора страдат от неразбиране на Любовта. Свещено нещо е Любовта; като знаете това, не оставяйте да прелива сока на Любовта отвън, че да ви нападнат ларвите, да ви създават нещастия и страдания.

Сега, това не значи да се уплашите и да се откажете от Любовта; не, знание се иска от всички, нужно ви е ново знание, ново съзнание за Любовта. Любете всич-

ки хора, любете всички живи същества, но разумно. Мнозина поддържат идеята, че човек трябва да обича само едного; не, обичайте всички хора, обичайте всичко, което Бог е създал. Разширявайте съзнанието си колкото е възможно повече – така ще придобиете нужното благоденствие.

Обичайте всичко, което виждате и на небето, и на Земята. Стремете се да обичате всичко в света и знайте, че светът пак ще остане такъв, какъвто е, но едно можете да постигнете: душата ви да стане мощна, а умът – светъл, да разрешавате задачите си; едни от задачите си ще разрешите, а други ще останат за в бъдеще.

Следователно както и да работите, две неща ще ви дадат и две ще ви откажат; кои са тези неща – вие сами ще намерите, като учите, като придобивате знания. Вие сами ще си отговорите, а аз ще ви кажа само едното: вие търсите щастие, но няма да ви го дадат; вместо щастие, ще ви дадат смъртта, която не искате. И гении, и светии – всички са минали през смъртта; засега тя е неизбежен процес, колкото и както и да се стремят хората да я избегнат.

Това са ред мисли, които нахвърлям с цел да мислите, да разсъждавате, да придобивате права мисъл. Велика наука се придобива в Школата, но за това са нужни хиляди години; ученикът трябва да следва в Школата най-малко хиляда години, за да го приемат като кандидат за университета. Като се запише студент в университета, той трябва да следва две хиляди години, докато го допуснат на изпит по материала от първите два семестъра. Тъй щото за завършване на един факултет от Великата Школа са нужни осем хиляди години. След това, за да провери, за да приложи задачите, които е решавал в университета, нужни са около десет милиона години.

Като слушате да говоря така, ще пожелаете да се съкрати това време. Времето може да се съкрати така, че хиляда години да станат един ден. Това, което човек може да свърши за хиляда години, Бог може да го свърши за един ден. И обратното се случва: това, което човек може

да свърши за един ден, Бог може да го направи за хиляда години – зависи от работата, която се предприема. Това са хипотези, в които можете да вярвате, можете и да не вярвате: ако ви ползват, вярвайте; ако не ви ползват, можете да ги слушате само, без да градите нещо върху тях.

Едно е важно за вас: не влизайте в стълкновение с вашите идеи! Не казвайте, че това не можете да направите или онова не можете да направите. Докато живеете, вие трябва да учите; щом сте влезли в живата Велика школа, вие трябва да постоянствате в учението, за да имате резултат. Каквото придобиете в тази Школа, това ще ви остане; придобитото ще бъде плод на вашия живот. В светската наука е точно обратно: каквото човек придобие, всичко му се взема.

Някои ясновидци твърдят, че еди-кой си пророк, който е живял две-три хиляди години преди Христа, бил виден, знаменит, имал много знания и днес пак живее на Земята, но вече като обикновен човек, без пророчески знания и опитности. Питам: къде остана неговото знание? Други ясновидци казват, че еди-кой си учен, който е живял във времето на Христа, създал някакви научни теории, но днес минава между обикновените хора на Земята като прост човек – къде отиде неговото знание? Този учен създал една научна теория, която днес не разбира – какво показва това? Това показва, че той е работил в областта на обикновената наука – такъв учен бавно прогресира и често изгубва всичко онова, което е придобил. Обикновената наука е временна забава за човека – да подслади страданията в живота му. И това е хипотеза.

И тъй, две науки съществуват в света: обикновената, чрез която човек повече губи, по-малко печели, и живата наука, или науката на човешкия дух, чрез която човек непрекъснато прогресира. В тази наука няма пресичане на съзнанието; тя обхваща съзнанието на тъй наречената *обща, колективна душа* – *anima mundi*, която прониква и в отделния човек, в неговите стремежи. Следователно *anima mundi* има своя специфична наука, от която всички хора трябва да се ползват. Тя е умна, разбира и позна-

ва хората. Когато види, че някой човек не е готов още за нея, тя го забавлява; когато види някой способен, но упорит, употребява хиляди начини, но в края на краищата го застава да се интересува от нея. На добрия, на благородния човек тя говори с особен, мек глас, който гали душата, събужда съзнанието и го разполага към работа, към учение. Да се занимава човек с живата наука, това ни най-малко не подразбира, че трябва да презира обикновената, светската наука.

Разумният човек цени всички усилия на хората, радва им се и ги поощрява. Приятно е да гледаш усилията, стремежите на астрономите, на математиците да проникват в тайните на Природата. Детето със своя буквар и астрономът със своите изчисления са еднакво ценни; те се различават по степента на съзнанието си, обаче и двамата правят усилия. Детето се връща от училище, разказва с интерес за буквите А и Б, които учителят им е разкрил; астрономът се изправя пред телескопа си и ти посочва най-отдалечените слънца и звезди, като обяснява за разстоянието им от Земята, за тяхната големина, състав и т.н. По отношение на онази висша наука астрономите са деца в първи клас и за тях има още неоткрити букви; те още не са определили точно разстоянието от Земята до Слънцето – правят ред предположения и догадки в изчисленията си, но не са дошли още до абсолютни заключения. На окултния ученик обаче не се позволява да се основава на догадки и предположения – каквото знае, той трябва да го знае абсолютно, без никакви изключения. За да дойде до абсолютните изчисления, ученикът трябва да се домогне до вътрешния метод на работа – чрез него може да се измерва с абсолютна точност разстоянието на всички небесни тела от Земята и големината им, пак в сравнение със Земята. Божественото съзнание е онази вътрешна мярка, онзи вътрешен професор, който довежда човека до положителни, до абсолютни знания.

Като ученици на Великата школа, вие трябва да работите искрено върху себе си, да създадете благоприятна почва, в която да посее семена, които да растат и да се разви-

ват правилно – това значи да си създаде ученикът правилни отношения към Първата причина на нещата, към своя Учител и към себе си. Какъв ученик е този, който днес е доволен, разположен към Учителя си, а утре е недоволен или се чувства обиден от него? Това не е ученичество, това е материално схващане на нещата. Когато ученик е недоволен от Учителя си, това показва, че той е попаднал в тъмната, неосветената страна на своя Учител, където никакво угощение не се дава. На другия ден ще влезе в светлата страна на своя Учител, където има угощение, песни, разговор, и той ще се върне у дома си доволен, разположен. Този ученик ще има две противоположни мнения за Учителя си – кой е виновен за това? Ученикът е гладувал при Учителя си само един ден или един-два часа и вече е недоволен; има хора, които са гладували с дни и седмици, и въпреки това разположението им не се изменя. Който не иска да гладува, той трябва да бъде разумен, да попада в светлата страна на хората, да бъде всякога сит и доволен.

И тъй, стремете се да разбирате нещата по Божествен начин. Докато сте в личния живот, вие ще разглеждате нещата от положението на самосъзнанието; щом живеете в свръхсъзнанието, ще разглеждате нещата по Божествен начин. Докато е на Земята, човек се движи между две съзнания – човешко и Божествено: щом живее на повърхността на нещата, по отношение на тях човек ще прилага човешка мярка; щом се задълбочи в нещата, той ще прилага Божествена мярка. Тези две съзнания говорят за двете естества у човека: нисше и висше, или човешко и Божествено.

Ако разглеждате човека с окото на ясновидеца, ще забележите, че отляво го заобикалят и следват опашати, рогати същества, а отдясно го обикалят и следват Светли, Възвишени същества; значи от лявата му страна е адът, а от дясната – Раят. Тъй щото ако погледнете от лявата му страна, не се отвращавайте от него, нито се страхувайте, нито го съдете; той трябва да възпитава тия същества, да ги учи – трябва разумно да разговаря с тях, да ги назидава и напътва в правия път.

Лесно е да съдите човека – така постъпва съдията, така постъпва и главатарят на разбойниците: първият изслушва обвиняемия и го осъжда на основание еди-кой си член от закона за съдопроизводството, като произнася резолюция, че го осъжда на 20-годишен строг тъмничен затвор; вторият – главатарят на разбойниците, хваща някой богат човек в гората и въз основа на еди-кой си член от закона на разбойниците го осъжда да плати 20 хиляди лева глоба.

Казвате: „Има ли право съдията да съди хората, има ли право главатарят на разбойниците да съди хората?“. Ако той е власт, поставена от Бога, има право да съди; ако не е поставен от Бога, няма никакво право да съди хората – това разбираме ние под думите, че Бог е допуснал някои неща да станат, а някои не е допуснал. Следователно двата вида съдии – съдията при правораздаването и съдията разбойник, представляват двете съзнания: човешкото и Божественото. Щом съзнае това, човек ще бъде съдия сам на себе си: дойде ли въпрос за известно престъпление, сам ще се осъди, сам ще си наложи строг затвор; дойде ли въпрос за известно парично задължение, сам ще си наложи глоба, ще плати дълга си, без да чака да го обират. Когато Божественото съзнание се пробуди, т.е. когато Висшият съдия дойде у човека, той всичко ще оправя, ще възпита и разбойниците, и крадците, и апашите – това са лошите, мрачните разположения у човека, които идват да го ограбят и да го погубят.

Сега, това е материалната страна на въпросите. За вас е важно какво сте научили и какво сте приложили като ученици. Някой ученик следва 10-15 години Школата и после казва, че е изгубил времето си, че не си е струвало да се занимава с тази наука и т.н. Как е проверил този ученик, че знанието, което е придобил, не струва нищо? Ако е прав в твърденията си, печели; ако е крив, губи. Когато ученикът влезе в една школа, той трябва да знае на прав път ли е, или не и ако е на прав път, трябва да се заеме да учи. Тъй щото и на вас казвам: щом сте влезли в Школата, учете, за да завършите това училище. Че ще правите

грешки – това да не ви смущава; ще правите погрешки и ще ги изправяте, ще учите, ще придобивате знания и ще ги прилагате. Учете, прилагайте, но не мислете, че ще оправите света; на света можете да изпращате своите добри, чисти мисли – чистата, силната мисъл е в състояние да преобрази света.

И тъй, за да развивате мисълта си, търпението си, вие трябва да разглеждате живота на житното зърно, да видите през какви страдания минава. За развиване на търпението специално ви препоръчвам да дишате дълбоко – търпението е свързано с дишането, с дихателната система; колкото по-дълбоко и правилно диша човек, толкова е по-търпелив. Дишайте дълбоко и задържайте дишането си 10-20-30 и повече секунди; търпението се увеличава право пропорционално на секундите – колкото повече секунди задържате дишането си, толкова по-голямо ще бъде търпението ви. Ако човек диша една-две години правилно, дълбоко, той ще развие в себе си известни дарби и способности: ще стане по-търпелив, по-разсъдлив, ще развие въображението си, ще придобие по-голямо спокойствие. Без търпение човек нищо не може да постигне.

Някой иска да стане силен, да може да издържа на страдания, на изпитания. Има методи за развиване на сила, но хората нямат желание да правят упражнения, за да придобият тази сила; те поглеждат към водните пари и казват: „Пари са това – какво може да се постигне с тях?“. Докато е разпръснатата в пространството, парата е нищо, но сложите ли я на работа в парния котел, там върши велики неща.

Следователно всеки метод е мощен за човека само тогава, когато го прилага в живота си; не го ли прилага, той няма никаква сила. Първо опитвайте методите и после ги предлагайте на хората, а вие постъпвате точно обратно: като ви се препоръча някакъв метод, без да сте го приложили, бързате да го препоръчвате на другите.

Вие сте влезли в тази Школа по различни съображения: едни от вас са дошли с цел да станат по-добри, отколкото са; други – да придобият повече любов; трети – да станат здрави, да укрепнат физически; четвърти – да раз-

вият известни дарби и способности в себе си. Обаче малцина са дошли с искрено желание да придобият истинско знание – Мъдрост, която да ги освободи от заблуденията в живота им. И затова, ако ви срещне някой и ви нарече шури, заблудени хора, които не знаят къде вървят, някои от вас ще се спрат, ще започнат да мислят дали наистина не са сбъркали пътя си. Не, това не е знание. Вярно е, че човек не трябва да бъде фанатик, той трябва да изучава нещата; като изучава, като прилага онова, което му се преподава, ученикът развива в себе си убеждение и става силен да се противопоставя на всяка външна отрицателна мисъл. Без проверка и приложение на своите знания той ще се колебае, ще се поддава на всяка външна мисъл.

Този, който ви нарича шури, е човек, обърнат с главата надолу. Буквата *Ш* означава материализъм, а буквата *Щ*, която има опашчица надолу, означава материалист, който не мисли, не проверява нещата. Преди да ви нарече някой *шури*, той трябва да види каква наука изучавате и ако не я разбере и хареса, да я отхвърли; ако я хареса, нека пожелае да научи нещо, да я приложи и да се ползва разумно от нея – това значи разумен човек.

Когато разумният човек отива при някой естественик, който изучава животните, той ще го помоли да му предаде нещо от своите знания – не за всяко животно отделно, като индивид, нито като тип, защото това и сам може да научи, но ще поиска да му каже какви добродетели, какви качества е открил в животните.

Лесно е да се каже: „Вълк е това“, но и вълкът има добри страни: той е интелигентен, може да се привързва около човека, както кучето се привързва, но за това човек трябва да обикне вълка; обикне ли го, той става верен като куче. Днес вълкът е вълк по единствената причина, че хората не го обичат – те го гонят, бият, вследствие на което са го ожесточили; ако овчарят обикне вълка, последният никога не би нападал овцете му. Като дави овцете, вълкът иска да внесе в себе си онзи елемент, който е изгубил – мекотата. Човек може да привърже около себе си всяко животно, колкото и свиреп и жестоко да е, но

любов се иска за това. Индусите знаят този закон и като го прилагат, успяват да привържат около себе си кобри, лъвове, тигри, акули и др. Любовта действа и върху най-свирепите животни – като срещне човек, у когото живее любовта, животното се приближава към него и започва да ближе краката, ръцете му, да се умилква. Индусите не позволяват да се убиват животните.

Преди години в едно българско село се явили толкова много гъсеници, че всички дървета били осъдени на изсъхване. Един градинар от това село се видял в чудо как да се освободи от тях. Малко след като решил да им обяви жестока война и да ги убива, пред градината му минавал турски дервиш, който го запитал:

– Какво правиш?

– Заел съм се да убивам гъсеници, защото ще уморят дърветата.

– Стой, не ги убивай!

Дервишът влязъл в градината, спрял се под едно дърво, отворил някаква свещена книга, започнал да чете и не се минало много време – гъсениците една по една започнали да слизат от дърветата и да се събират накуп. Като видял това, градинарят се отправил към купчината гъсеници с цел да ги избие.

– Не бързай да ги убиваш – казал турчинът, – събери всички заедно и ги занеси в гората, там да ги хвърлиш. Благодари, че изведнъж се освободи от всички гъсеници, без да ги убиваш.

И тъй, работете върху себе си, за да изградите устойчив характер; щом имате устойчив характер, щом сте разумни, вие ще бъдете справедливи към всички – това иска Бог от вас. Започнете от малките работи и постепенно отивайте към големите. Каквото и да правите, каквито и усилия да полагате, вие първо ще започнете с материалните работи и после ще отивате към по-рядката материя.

Първо ще боравите със силите на скръбта, чиято посока е към центъра на Земята; скръбта се движи в гъста материя, в корените. Когато мислите и желанията ви не се реализират, вие сте дошли до корените им, където няма

никакво реализиране, никакъв плод – тогава започвате да скърбите, да страдате. След известни страдания придобивате опитности, знания и започвате да навлизате в по-рядка среда – в областта на радостта, в клоните на Живота, където цветовете цъфтят и плодовете зреят; с радостта вие отивате към центъра на Слънцето, към Бога. Следователно в процеса на развиването си човек неизбежно трябва да мине през двата процеса: през процеса на страданието, т.е. отиване към центъра на Земята, и през процеса на радостта, т.е. отиване към центъра на Слънцето. Защо скърби човек – защото отива към центъра на Земята; защо се радва – защото отива към центъра на Слънцето. Скръбта и радостта са пътища, методи, през които човек непременно трябва да мине – без тях няма растене, няма развиване.

И тъй, скръбта учи човека как да развива своите корени, радостта го учи как да развива клоните си; следователно в Духовния свят човек е растение с корени и клони, които трябва правилно да развива. Христос казва: „Когато дойда при вас, скръбта ви ще се превърне в радост“. Кога ще стане това – не е определено; за някои ще стане след една година, за други – след две, за трети – след пет, десет, сто, двеста и повече – от човека зависи. Сега вече разбрахте какво представляват скръбта и радостта, а всяко разбиране на нещо е пауза, почивка, мълчание. И в музиката има паузи – всяка пауза показва, че музикантът трябва да спре, да поеме малко въздух и отново да продължи.

Сега от вас се иска прилагане – щом разберете нещо, приложете го; колкото и каквито правила и формули са ви дадени, приложете ги. Не е достатъчно само като станете сутрин, да се измиете, да се помолите и да отидете на работа; всяка сутрин трябва да употребявате около 20-30 минути да размишлявате, да правите упражнения върху самообладанието, да владеете органите си, за да укрепне вашата нервна система. Не е достатъчно само да се молите и да чакате всичко да ви дойде наготово – това значи да вземете лотариен билет и да чакате благоприятен случай да спечелите някаква голяма сума; не, това не става лесно, редки са случаите на такова щастие.

Ученикът трябва да впрегне силите си и да работи във всяко направление. Като прилагате методите, вие ще придобиете положително знание, което ще послужи като ядка, като основа на вашия живот – това значи знание. А тъй, да мислите само, че знаете много, че сте добри математици, естественици, астролози – това не е още знание. Всяко знание трябва да се постави на изпит, да се види колко ще издържи. Ако е въпрос за цитати – кой какво е казал, това още не е знание; който има силна памет, той може да цитира цели страници от видни автори, но това още не е негово знание – защо? Защото не е приложено.

Човек трябва да знае законите, чрез които работи материята; той трябва да знае и законите, чрез които работи Духът. Щом знаете много, кажете през кои часове, минути и секунди на деня идват добрите и лошите мисли, кажете кога се явява и кога изчезва Любовта. Когато Любовта посети човека, той трябва да бъде много внимателен, за да не я изгуби; изгуби ли я, с нея заедно той изгубва и младостта си, и разположението си, и силата си – всичко изгубва. Всяко нещо идва на своето време – и Любовта трябва да дойде на своето време, да остави каквото носи и навреме да си отиде. За да стане така, човек трябва да бъде внимателен, да не изменя условията; дойде ли Любовта в човека преждевременно, тя преждевременно ще си отиде.

Това се отнася до онези, които разбират законите и могат да ги прилагат, а които не разбират законите, те ще се уплашат. Казано е в Писанието: „Страхът Господен е начало на мъдростта“ – следователно, ако страхът ви направи по-разумни, страхувайте се, но ако страхът убие всякакви желание, всякакъв импулс у вас за работа, сложете го настране. Страхът се отнася до онези, които мислят, че знаят много – щом казват, че знаят много, че са разрешили задачите на своя живот, че обичат всички хора, Невидимият свят веднага ще ги постави на изпит. Например един от тия самонадеяни ученици ще скарат с жена му – опърничава, упорита като Ксантипа³², и ще го заставят да се примири с нея, не с тояга, но по всички правила на

Любовта; след това ще изпратят комисия от Невидимия свят, за да види как ще разреши задачата си. Тази е първата задача – приложение на Любовта.

Втората задача за разрешаване е следната: като изгубите всичкото си богатство, да останете тих и спокоен, да не пролеете една горчива сълза, да не пороптаете срещу Бога, да не се вкиснете; като осиромашеете, яжте сухия хляб така сладко, както сте яли вкусните ястия като богат – така трябва да реши задачата си ученикът. Който не е ученик, той може да постъпва както иска. Обаче дали някой съзнава, че е ученик, или не съзнава – всеки ще бъде поставен на изпит, за да се провери неговата Вяра и Любов към Бога. Приятно е, когато Невидимият свят изпитва хората, защото който се изпитва, той е благонадежден човек. Кога учителят изпитва ученика си – когато ученикът е учил, когато е подготвил урока си; този учител обича ученика си и затова го изпитва.

Не казвайте това, което някога си един богат човек произнесъл – че не иска Бог да го обича много. Защо не иска Любовта на Бога – защото имал жена, която обичал. Но наскоро след женитбата тя умряла и му останало само едно момиченце, което израснало и станало голяма мома. Той обикнал дъщеря си и се привързал силно към нея. Изпратил я в странство да учи, но по пътя се явила буря в морето, параходът потънал и дъщеря му се удавила. След нейната смърт изгубил и богатството си. Като дошъл до пълно отчаяние, той си казал: „Ако е трябвало да мина през такива изпитания, за да видя, че Бог ме обича, по-добре да нямах Божиата Любов“.

Не, дойдат ли изпитанията, кажете като Йов³³: „Бог дава, Бог взема. Щом досега ми е давал, и отсега натаък пак ще ми даде“. В Бога няма обратни решения. Който издържи на изпитанията, той ще получи двойно благословение.

Сега, като ученици, от вас се иска да бъдете смели и решителни. Не е въпрос да страдате и да пъшкате, но да се учите от страданията. На всеки от вас е дадена задача, която правилно трябва да реши, при това, като българи,

вие трябва да решите задачата си именно в България. Каква е задачата ви обаче, сега не може да ви се каже, понеже още спите и няма да я разберете – първо трябва да се събудите и след това ще ви се каже. Засега някои от вас спят, други мечтаят, трети са заети със специални мисли; няма свободен човек, на когото може разумно да се говори. Ще кажете, че като е дошъл на Земята, човек трябва свободно да си поживее – в какво седи това живеене? Да бъде радостен и весел при всички случаи на живота си. Той трябва да осмисля всяко нещо: ако пее, трябва да разбира защо пее; ако учи, трябва да знае защо учи; когато вижда, че Слънцето изгрява и залязва, трябва да знае защо става това. Човек трябва да знае и да разбира защо едно явление днес става така или иначе; как ще стане това явление утре – той не може да знае, но всичко, което днес става, трябва да му е ясно и разбрано. Има неща, които са неизвестни и непостижими даже и за безсмъртните; това е добре за тях, защото и те трябва да имат стремеж да постигнат нещо, и те трябва да се намират пред изненади, да правят усилия, иначе и техният живот ще се обезсмисли.

Това са странични мисли, само за размишление, обаче всяка наука е важна за човека дотолкова, доколкото има приложение – следователно окултната наука е ценна за ученика главно със своето практическо приложение. Ако е въпрос за теории, всяка наука разполага с много теории, но излишните теории обременяват, натоварват човека. Ученикът се нуждае от наука, която може да го разтоварва от теориите на миналото, които днес не го ползват – такава именно е живата наука, тя представлява метод за разтоварване. От какво трябва да се разтовари човек – от богатството на своето минало, тъй като то вече е спечелено и трябва да се постави в архива. Не постъпва ли така всеки – вземе една книга от библиотеката си, прочете я и я връща на старото ѝ място; научи един факт или едно явление, държи го известно време в съзнанието си и после го сваля долу като непотребна вещ. Всяка разрешена задача трябва да се снесе от гърба на човека като непотребен товар.

Една от първите задачи на ученика е задачата за Вярата – той има един приятел, но често се пита да вярва ли в него, или да не вярва. Като реши тази задача, ще си зададе друг въпрос: да обича ли приятеля си, или да не го обича? Тук не става въпрос за обикновена вяра и любов, но за такава Вяра и за такава Любов, които повдигат човека и укрепват неговия дух.

Същото може да се каже и за храненето, и за мисленето: не е достатъчно човек да се храни, но той трябва така да се храни, че да придобива сила; той трябва така да мисли, че да проправя пътя си. Ако не се храни правилно, човек губи силата си; ако не мисли правилно, той обърква пътя си. Съществуват два вида мисли: електрични и магнетични; първите правят човека силен, като му дават възможност да проправя пътя си, а вторите го правят мек и способен, за да привлича хората около себе си.

Всяка чешма, на която водата е хубава, привлича, събира хората около себе си, но щом водата ѝ пресъхне, хората се отдалечават от нея. И вие получихте и научихте много неща в Школата, като от чешма или като от голям извор, но много работи развалихте и изпочупихте. Първите тръби, по които течеше знанието, бяха от пръст, но вие ги счупихте; после те се заместиха с железни тръби, но с тях се натъкнахте на големи противоречия – тук-там железните тръби ръждясваха и тази ръжда внасяше в живота ви противоречия. Железните тръби ще се заместят със златни; щом знанието потече през златни тръби, всички противоречия в живота ви ще изчезнат и всичко ще тръгне напред.

Всичко, което ви се преподава в Школата, ще се събдне. От вас се иска само работа и будно съзнание да проверявате и да изпитвате казаното. Като слушате една лекция, вие трябва да си помислите какво можете да приложите от нея още днес, още в дадения час и като се върнете по домовете си, отворете тетрадките си и вижте какво сте разбрали и как можете да го приложите. В това време от Невидимия свят ще видят как работите и ще ви се притекат на помощ; не използвате ли помощта им, вие ще изгубите благоприятните условия, които не могат да се

повторят, и тогава трябва да чакате да се създадат нови условия. Ето защо ученикът трябва да бъде буден, досетлив, да не пропуска моментите.

– „Бог ли ще ни помага, Той ли ще ни говори?“ Това не е важно. За вас е нужно да знаете дали писмото или мисълта, които получавате, съдържат Истината в себе си: ако съдържат Истината, приемоте я, без да се интересувате кой я носи; ако не съдържат Истината, сложете ги настрана и ги забравете.

Бог не говори външно, Той се проявява главно вътрешно. Какво разбирате под думата *вътрешно*? Думата *вътрешно* означава безпределно, безконечно пространство, в което Бог може да се прояви чрез вашето съзнание, т.е. вътрешно, за вас, и чрез съзнанието на вашите ближни, т.е. външно – пак за вас. Но и в единия, и в другия случай Бог се проявява чрез съзнанията на всички живи същества – вътрешно.

И тъй, като ученици на Великата школа, от вас се иска да учите. Изучавайте какво нещо са Смирението, Вярата, Справедливостта, Добрата обхода, Искреността, Чистосърдечие, Любезността и т.н.; изучавайте тия добродетели в истинската им проява, а не както светът днес ги изнася. От времето на тяхното раждане до днес тия добродетели са претърпели големи промени – те са се изопачили, изгубили са своята чистота и вашата задача днес е да възстановите първоначалния им вид, да ги представите в тяхната първична форма и чистота. Само така изнесени, тия добродетели могат напълно да ви ползват.

Изпейте песента *В начало бе Словото*.

*Верен, истинен, чист и благ всякога бъди и Господ на мира
ще изпълни сърцето ти с всички добрини.*

21. лекция, 14 март 1928 г., София

СФИНКСЪТ. НАЧАЛО И КРАЙ НА НЕЩАТА

Вие знаете какво нещо е началото, знаете и какво е краят на нещата – тези идеи са ясни за всеки от вас. Човек влиза в едно училище, за да учи – това е начало; завършва училището – това е край; назначават го на служба – това е начало; уволняват го, пенсионира го – това е край; влиза в една аудитория, за да слуша някаква лекция – това е начало; свършва лекцията – иде нейният край. Питате: „Какво ще бъде началото и какъв ще бъде краят на еднокоя си работа?“. Може точно да се определи началото и краят на всяка работа. Какъв ще бъде краят на твоето пътуване през океана с параход, направен от слама – началото ще бъде тържествено, но краят ще бъде трагичен. Кой е виновен – началото или краят?

Сега ние сме в края на старата година и в началото на новата. Какво ви донесе старата година – опитност; какво ви носи новата – надежда. Разумният човек знае какво му носи новата година. Ние не говорим за абсолютно началото на нещата, а за обикновеното, което съдържа в себе си известни възможности; щом тия възможности се реализират, краят ще бъде добър. Следователно според реализирането на възможностите, които се съдържат във всяко начало, може да се определи какъв ще бъде краят на известна работа – когато всички възможности на началото се използват добре, т.е. когато се реализират, ние ще имаме отличен край. Казваме: каквато е крушата, такъв ще бъде и нейният плод; крушата е началото с всичките си възможности, а плодът ѝ е краят, т.е. реализиране на възможностите.

Светът, в който живеем, е предметен, затова най-напред трябва да разбираме предметите – с тях са свързани живи същества от хиляди категории. Те са свързани с вас и работят заедно с вас; едновременно и те ви въздействат, и вие им въздействате. Освен тия същества има и ред други тела в пространството, които също оказват влия-

ние върху вас – значи вие живеете в един много сложен свят. Понякога хората питат защо светът е създаден така; казвам: оставете този въпрос настрана – той е задаван хиляди пъти досега и от обикновени, и от разумни хора, но никому не се е отговорило, никой не знае защо светът е създаден така. По този въпрос устата на Природата е затворена; като я запитах, тя е като сфинкс – мълчи, не говори с думи, но говори с образи, със символи. Какво представява сам по себе си сфинксът – загадка. Защо главата на сфинкса е човешка, какви са гърдите му?

Ако сега ви рисувам едно яйце, какво може да излезе от него – щъркел или друга птица? Каквото и да излезе, все ще мине по пътя на мъчението. Малката птичка, като си подаде главата от яйцето, ще бъде ли напълно свободна? Не, няма да бъде свободна изведнъж – първо ще покаже главата си, но още дълго ще седи в яйцето, докато излезе, цяла вечност ще е за нея; голямо усилие трябва да направи тази птичка.

Често говорим за време и пространство, които не се определят от продължителността на годините, месеците, дните, часовете, минутите и секундите, които минават, а по онази вътрешна интензивност, с която нещата се преживяват, с която се движат в съзнанието ни – човек в една минута може да преживее толкова неща, колкото в една година. Например може ли някой да извърви за една година този път, който светлината изминава в една секунда – не може. Интензивност има в чувствата, интензивност има и в мислите.

И тъй, сфинксът означава човек, който излиза от състоянието на звяр; той е обвит в звяра тъй, както птичката в яйцето – едва показва главата си от тялото на звяра. Засега само главата на човека е излязла, а цялото му тяло още се намира под неговото влияние, затова човекът мисли право, а действа криво – следователно задачата му е да се освободи от влиянието на звяра; и когато това стане, той ще разбере защо е създадена Вселената.

Сега вие говорите, молите се, но при едно малко неудобство, при една малка мъчнотия у вас веднага се събуждат

лоши чувства – това е звярът, от който човек още не се е освободил; после съзнавате, че това не е хубаво, не харесвате онова, което сте направили, разкайвате се за постъпката си, намирате, че не е права. Вие говорите, че трябва да бъдете милостиви, благородни, но дойде ли да се проявите в това, което говорите, не успявате – защо? Защото друг господар има над вас – звярът. Умен е този господар, той ви е опасал като змия, от която не можете да се освободите; тя ви диктува какво да правите – често ви казва: „Във ваш интерес така постъпете, а не иначе“ и много пъти слушате нейния глас, но виждате, че сте сгрешили.

Казвам: още от най-старо време всички адепти са търсили загадката на сфинкса. Намери ли се загадката, ще се намерят методи и начини как да се освободим от влиянието на този звяр. И всеки човек, който повярва в Първичната причина и се възроди, се заема със задачата да се освободи от звяра.

Ще ви приведа пример за пояснение на мисълта си. Представете си един голям слон и едно малко дете – как трябва да постъпи малкото дете спрямо този слон? Ако то извади сламена тояжка и започне да воюва със слона, ще надвие ли? Слонът има толкова силен хобот, че може с него да подхвърля детето както и където иска. Вие ще възразите: „Ами как Давид излезе срещу Голиат и го надви?“. Да, но това бяха двама души, същества от една и съща категория, и двамата въоръжени, всеки по своему. Тук обаче имате слон и дете. Физическото надмощие е на страната на слона, в това отношение детето трябва да се подчини. Живата разумна природа днес не допуска физическа саморазправа, не позволява физическото насилие на съществата едни над други; воюването в нея е абсолютно изключено. Тя казва: „Във всяко същество се крие нещо по-високо от всякакво оръжие, по-високо от всякакво насилие“ – кое е то? Разумното Божественото начало.

Сега и на вас казвам: развийте в себе си това Божествено начало, дайте ход да се проявява у вас и ще видите, че силата ще бъде на ваша страна. Ако и това малко дете постъпи разумно със слона, силата ще бъде на негова стра-

на. Как ще прояви то своята разумност – ще вземе ориз в шепичките си, ще се приближи до слона и ще му даде да си хапне. Питам: няма ли слонът да отстъпи сега пред детето? Ще отстъпи, разбира се. Ако детето в продължение на един месец редовно носи в шепичките си ориз, между него и слона ще се завържат приятелски отношения – слонът ще повдигне детето с хобота си, ще го сложи на главата си и ще го разходи; значи детето със своята разумност е спечелило разположението на слона.

И тъй, когато Христос е изказал стиха „Не противи се злomu“, Той е подразбирал именно това – да не излизаш срещу слона със своето физическо оръжие. Вземи малко ориз в шепата си и иди при него; ходи няколко пъти на ден, докато го спечелиш. Това може да продължава месец, два, три – постоянствай! Спечелиш ли го веднъж, можеш вече да се качиш на главата му и да го водиш където искаш.

Казвам: ние трябва да разбираме цялата Вселена, Разумната природа, в която живеем – тогава ще знаем как да постъпваме спрямо нея. Живата природа е жена, майка, тя не е мъж. По-мека жена от нея няма, но и по-строга няма; по-чувствителна от нея няма, но и по-безчувствена не можете да намерите – тя има тия две характерни черти. Разумната природа говори на всички езици, разбира всички същества. Няма език, който да не знае, но и тя има свой. Когато посещава децата си в пансионите, където ги е поставила, говори на техния език – в този случай е много внимателна към тях; но щом те отиват при нея, тя изисква да ѝ говорят на нейния език – говорят ли ѝ на този, който са изучавали в пансиона, тя ще мълчи, докато научат нейния.

Сега ще направя едно сравнение. Често ние говорим, че човек трябва да се моли на Господа. Молитвата е разговор с Бога. По колко начина човек може да се моли? Както съществуват два начина за разговор между двама души, така съществуват и два начина за молитва, т.е. за разговор с Бога – да отидеш на гости и да ти дойдат на гости. Ще изясня мисълта си – на гости можеш да отидеш само тогава, когато си направил някаква погрешка; гости ще ти

дойдат само тогава, когато си направил някакво добро. И тъй, когато се молиш на Господа, това значи, че отиваш на гости при Него, т.е. направил си някаква погрешка на Земята, и затова ще Му кажеш: „Господи, аз съм търговец, купувах и продавах, но в тия свои търговски работи обрах десет вдовици, причиних им много сълзи. Завчера им върнах ограбените пари с лихвите, но само едно нещо не можах да направя – не можах да събера сълзите, които тия вдовици проляха, и да им ги върна. За в бъдеще ще съм внимателен, да не им причинявам сълзи“. Питам ви: това вече не е ли предмет на разговор с Бога? Значи има какво да говориш на Господа – че си обрал десет вдовици и си върнал парите им. Бог ще се погрижи да върне на вдовиците пролетите от тях сълзи. Вдовиците пък, като отидат при Бога, нямат право да се оплакват, че еди-кой си ги е обрал – това не е тяхна тема на разговор.

Само онзи, който е направил погрешката, има право да разговоря с Господа. Ако съм направил добро на десет вдовици, нямам право да отивам при Него – сега вдовиците имат предмет на разговор с Бога; ще отидат при Него и ще Му кажат: „Еди-кой си човек ни направи добро“ – те ще говорят на Бога за доброто, което съм направил, а не аз.

И тъй, за злото, за своите погрешки, аз отивам на гости и говоря; дойдат ли ми гости, те говорят за доброто, което съм направил. Ще знаете: дойдат ли ви гости, оставете те да говорят, а вие слушайте; когато вие отидете на гости, вас ще слушат, вие ще говорите. Няма по-хубаво нещо от това да отиде човек при Господа с желание да изправи своята погрешка. Пожелаете ли да изправите погрешката си, ще кажете: „Ще отида на гости при Господа“; ако не направите погрешка, няма да ходите при Него.

Проверете всички стихове в Писанието и ще видите, че и там се говори същото. Христос казва: „Аз и Отец Ми ще дойдем и жилище ще направим у вас“. Когато човек направи някое добро, не може да отиде на гости, тогава ще му дойдат гости. Казвам: има два случая в живота на човека, когато той може да отиде на гости при Господа: или когато е направил някаква погрешка, или когато някой му е направил добро.

Следователно, ако вие превърнете доброто и злото, тия две величини, в прости, в обикновени форми от живота, ще разберете какво значи да направиш една погрешка или едно добро. То е все едно да отидеш на гости и да ти дойдат на гости. Аз не говоря за съзнателните погрешки, но за такива, които стават въпреки добрата ви воля и желание да не грешите. Стават погрешки в живота – без тях не може. Вземете онзи, който по цял ден работи с цифри – все ще направи някоя погрешка, ще пропусне някоя единица; вземете онзи, който по цял ден преписва книга – и той ще направи някаква погрешка: или ще пропусне някоя запетая, или ще сложи *е просто*, вместо *ѣ* и т.н.; често стават погрешки в правописа.

Казвам: целият процес на нашето развитие седи в изправяне на погрешки, при което има големи контрасти, чрез които се добива познанието. От създаването на света досега хората се занимават само с изправяне на погрешки. По какво се отличават египетската, асирийската, вавилонската, римската и индийската култури? Може да дадете отговор на този въпрос, но трябва да се знае, че всяка култура е имала своя специфична задача както в материално, така и в умствено, и в духовно отношение. И сегашната християнска култура има свои специфични задачи; донякъде тя е постигнала някои от тях, а другите остават за расата, която иде – тя ще има повече възможности за реализиране им; формите, в които ще живеят бъдещите разумни същества, ще имат по-големи възможности в себе си и затова ще реализират една култура, съвсем различна от сегашната.

Според вас по какво се отличават сегашната култура, сегашните хора? Всички писатели и учени считат англичаните за най-културни в света – те заемат първо място не само по своята философия за живота, но и по приложението ѝ. Често хората казват: „Английска политика е това!“, казвам: най-честната политика засега в света е английската, макар и при сегашните условия да не е още напълно съвършена, но в нея има голяма честност. Англичаните имат мощен дух. Всички народи имат своите добри страни, но англичаните се считат за възпитатели на човечеството.

И сега, като пренесем културата в себе си, питам: какъв трябва да бъде характерът на човека? Човек се готви за един живот, който не му е известен; на мнозина от вас, както и на хората по света, бъдещето е неизвестно. Вие например говорите за Небето, за Ангелите, но не сте ходили между тях; говорите за светиите и за много други неща, без да ги познавате. Един французин говори за Агарта – че там живеят около 20 милиона души, че този град е бил разделен на някакви особени кръгове, където обитават хора от различни степени на развитие; и вие говорите за тия неща, но кой от вас е отишъл да провери кръговете в Агарта – на вяра приемате всичко и на вяра говорите. Говори се още, че Христос живял в Йерусалим; казвам: досега много хаджии са ходили в Йерусалим, но намерили ли са там Христа? Ако не са Го намерили, защо го търсят там? По стъпките на Христа ходят, но не Го намират. Някои Го търсят другаде в Палестина, но и там Го няма. Един е Христос и който Го търси с всичкото си същество, ще Го намери – навсякъде е Той, а не само в Йерусалим.

Днес хората търсят лесния път, но вместо да ходят по хаджилък и тук или там по свети места, нека вземат Евангелието и да го приложат в живота си – само по този начин те ще намерят Христа. А тия, които Го търсят в Палестина или другаде, трябва да бъдат много учени, да имат силно развито обоняние, силно развити чувства, за да схванат по кои места е минал Христос – все ще има някакви следи в Палестина, останки от Него. Загадка е това за човечеството.

Аз съм виждал и стари, и млади да минават по една и съща улица, без да знаят защо вървят по нея. Във Варна имаше такава улица – една стара жена ми казваше: „По тази улица вървят много хора, защото е светла. Къщите са много осветени – красиви свещи от бял, чист восък горят в тях и се отделя приятна, хубава светлина, която осветява цялата улица; щом свещите изгаснат, никой не минава. Кой не обича да ходи по улица, тъй добре осветена? Ще върви леко, добре, няма да се препъва“. Алегорично ми говореше тази баба. Питам я:

– Бабо, какво искаш да кажеш с това?

– Нали си учен, умен човек, сам разгадай!

Аз не ѝ отговорих нищо, само се усмихнах и си казах: действително, тази е една от най-светлите улици в града.

Всеки човек се стреми да се освободи от известни ограничителни условия на своя живот. По колко начина може да го направи? По два – единият начин е като образува взрив в себе си, а другият е разумен. Да образува взрив в себе си е равносилно на самоубийство. Някой път човек мисли, мисли и като не може да разреши задачата си, казва: „Няма защо да търпя, има и бърз начин за решение“ – поставя една запалка в себе си, възпламенява я, тя избухва и всичко свършва. Той си казва: „Лесна е тази работа – едно *бум* и задачата е решена“; не, нищо не е решено, нищо не свършва така лесно, взривът е механичен начин за решение на задачите в живота. Постепенно развитието трябва на хората.

Аз говоря не само за самоубийството на тялото, а за самоубийството в широк смисъл на думата – самоубийство на чувствата, на идеите, на мислите на човека. Понякога, като не можете да постигнете известни идеи, вие ги убивате. Всяка идея има свое определено време, в което може да се развие, да добие своя форма и красота. Тя може да се развие и реализира само тогава, когато стане конкретна; всички идеи, които не са ясни, които не са добре очертани в самите вас, не могат да се реализират. Всеки трябва да фотографира своите идеи, своите мисли; ясни са само ония мисли, които могат да се фотографират, да се снимат на стъкло – само те могат да се реализират, да се постигнат. Това показва, че човек е мислил върху тази идея години наред, при което тя се е оформила напълно в неговия ум, станала е ясна, конкретна и затова вече е постижима и на физическия свят. Всички идеи, които в ума на човека са неясни, блуждаещи, не могат да се фотографират, нито могат да се постигнат.

Ние не създаваме сами идеите, а сме носители на Божествените идеи, чрез които изразяваме Великия Божи идеал. Ако човек отхранва в себе си една Божествена идея, каквато и да е тя, било от физическия, Духовния

или Божествения свят, цялата Природа е на негова страна. Ако ти заради Бога развиваш тялото си, за да стане здраво, силно, цялата Природа ще ти съдейства; ако заради Бога развиваш своето сърце и своите чувства – да бъдат правилни, идеални, цялата Природа е на твоя страна; ако заради Бога развиваш своя ум, своя дух, цялата Природа е в твоя услуга. Всичко това е крачка напред. Тялото, сърцето, умът, душата и духът на човека са свързани в едно цяло, те са в тясна зависимост едни от други.

Някой казва: „Аз не искам пълно тяло“; да, тялото не трябва да бъде пълно, но трябва да бъде здраво. Когато коремът на човека е издаден напред, организмът му не е напълно здрав; ако шията на човека бъде много тънка или много дебела, това показва болезнено състояние на организма – ако е много тънка, положението му е опасно, но ако надобелее малко, той е спасен. Ако шията става подебела отколкото трябва, и това е анормално състояние. Има норма, която определя какъв трябва да бъде вратът на всеки здрав, добре развит човек; ако я вземем предвид, тогава всяко число под или над нея изразява болезнено състояние. Когато вратът изтънява, това показва, че личността се проявява силно – човек е нервен, иска всички хора да го почитат и уважават, затова обръща внимание кой как го е погледнал.

Не е лошо да те почитат хората – това е Божествено желание, но за да те почитат, трябва да заслужиш тази почит. Ако един виден цигулар излезе на сцената да свири, всички хора му ръкопляскаат, почитат го – защо? Защото го заслужава. Ако някой неук цигулар излезе да свири, веднага го свалят от сцената, отдават му заслуженото – за него няма ръкопляскане, няма почит. Ако си виден писател, всички ще те почитат, ще четат произведенията ти и ще ти ръкопляскаат; не си ли виден писател, никой няма да те почита, никой няма да чете твоите произведения. Трябва ли да се докачаш, че хората не те почитат? Значи за да те обичат, за да те почитат в каквото и да е отношение, трябва да заслужиш това, да имаш нещо Божествено в себе си – така седи истината.

Нашите очи, уши, вежди, както и цялото ни тяло, се формират според нашите идеи. Често хората казват, че човек трябва да прекара един обикновен живот на Земята, без да философства много; не, той трябва вътрешно да премине целия Живот в неговата целокупност, но да се спре само върху известна област, която е дадена специално за него. Човек трябва да разбира и от поезия, и от музика, и от изкуство, но не всичко е определено за него. Когато дойде време да се проявява, той ще бъде силен само в една област на живота, а всички други области са му дадени само за известно време и за известни случаи.

Например определено ти е да слугуваш 20 години; през това време можеш да се занимаваш и с поезия, и с рисуване, и с музика, но ще държиш за себе си своите поезии и картини, ще свириш само за себе си. Понякога виждаш господаря си неразположен – какво ще направиш тогава? Ще използваш условията: ще вземеш цигулката си и ще изсвириш на господаря си едно хубаво класическо парче, което ще измени неговото състояние; всички в дома ще слушат и ще кажат: „Отличен човек е нашият слуга“. Друг път господарката ти е неразположена – какво ще направиш? Ще използваш и втората твоя дарба – рисуването: взимаш четката, рисуваш един хубав портрет на господарката си, в който тя има добро разположение на духа, и ѝ го представяш; тя веднага ще се усмихне и ще ти благодари. Питам: при такива постъпки от страна на този слуга господарите му няма ли да изменят мнението си за него? Ще го изменят, разбира се – всички ще бъдат доволни, че имат в дома си такъв умен и съобразителен слуга.

Първото нещо е всеки човек да има известна Божествена идея, която да се стреми да реализира, и за нищо на света той не трябва да я жертва – тя е носителка на неговото щастие, тя ще го повдигне; тази идея съгражда неговия дом, в който Божественото ще дойде да живее. У всички хора има Божествено начало, но не еднакво проявено. Като разсъждавате така, казвате: „Господ е и в най-свирепия звяр, както и във всички животни“. Така е, но понякога ви напада един звяр и ви разкъсва; питам: защо ви разкъса? Като ви говоря за звяра, не взимайте само външ-

ната страна на този образ; с образа му аз символизирам някои ваши скърби, които ви действат така, че разкъсват, разрушават вашите тела. Вие трябва да станете герои, да знаете как да се справите с тях.

Защо ви говоря сега за героите – искам да ви обърна внимание и да знаете, че само онзи може да бъде герой, който преодолява големите мъчности. Обикновените хора имат малки мъчности, а героите имат големи мъчности. Вие бихте ли нарекли герой онзи, който се занимава с кукли, с играчки и с ред още обикновени работи? Не, героят трябва да има големи мъчности, да се сражава с юнаци като себе си и да ги надвива. Защо и до днес уважават Давид – защото се бори с Голиат, великан, и го надви. Някои питат: „Не може ли без мъчности?“, не може – който не иска мъчности, нека се занимава с кукли, но трябва да знае, че герой никога не може да бъде. Ако искате да ви уважават, Бог да ви обича и да ви дава дарби, трябва да бъдете герои. Не си правете илюзии, че това, което сте постигнали, ви е достатъчно; хубаво е постигнатото, но има и друга област в живота и в науката, която трябва да постигнете – към нея се стремете!

Вие ще възразите: „Нали живеем, нали учим?“; казвам: вие едва сте започнали да живеете и трябва да реализирате този живот във всичката цялост и пълнота. Сега се намирате при най-добрите условия на живота, т.е. при най-мъчните. Разумните хора трябва да живеят в най-мъчните условия, а там, където няма мъчности, деца трябва да се поставят – само героите могат да издържат на най-мъчните условия в живота.

Ще ви приведа един пример. Във времето на един от турските султани броят на дембелханетата в Цариград се увеличил толкова много, че взел заплашителни размери – голяма част от държавните приходи отивали за тяхната издръжка. Султанът бил благодетелен човек, но при това положение често си казвал: „Какво да правя с тия дембелханета? Те се увеличават от ден на ден. Да ги изпъдя от държавата си – не мога нито според законите на Мохамед, нито според законите на турската държава; ако пък ги оставя на свобода, всичко ще се обърне на дембелханета“.

Най-накрая той се обърнал за съвет към своя пръв министър, който му казал:

– Лесна работа – ще ги поставим на изпит, да видим кои от тях са истинските герои дембелханета, които заслужават да бъдат поддържани от държавата.

– Как ще ги изпитаме?

– Ще запалим дембелхането и ще видим кои са истинските герои.

Така и направили – запалили зданието и „героите“ един по един избягали навън, само двама останали да лежат спокойно на леглата си. По едно време огънят ги наближил, започнал да ги пари по малко и единият казал:

– Слушай, приятелю, ще изгорим тук, хайде и ние да излезем навън.

Другият отговорил:

– Как не те мързи да говориш?

Султанът слушал отстрани техния разговор и казал:

– Заслужава да се запишат имената на тия герои дембелханета; трябва да им се даде голяма пенсия – те са философи, истински дембелханета, от никаква мъчнотия не се смущават.

Казвам: щом човек при такова опасно положение на живота си може да лежи спокойно в леглото, значи у него има идея. Той е дембелхане, но мисли, философства, разсъждава. Спокойствие са изработили тези хора в себе си – зданието гори, а те лежат, при това единият казва на другия: „Как не те мързи да говориш?“. Аз наричам тия хора мъдrecи в живота; малцина са те. Как мислите, изгоряха ли тези двама души – не; те не бяха дембелханета, но философи, хора с идея в живота. Онези, които избягаха навън, бяха дембелханета.

Казвам: когато човек тръгне по известен път, трябва да има една основна идея, към която да отправи всички свои мисли – само тогава може да бъде силен. Всичко, което изучавате, всичко, което четете, свеждайте към тази централна идея в своя живот. Всичко в света е хубаво. Тъй, както съвременният свят се развива, той представлява едно училище с всички свои стъпала – като започнете от забавачницата и свършите до висшата наука. Всички

майки или бащи, сестри или братя, всеки поет, художник или музикант, всяко животно, птичка, пеперуда и растение – всичко се намира под Божествения импулс. Всички тия същества, малки или големи, работят за проявление на Разумното, за познаване на общия Божествен план, който се прокарва чрез всички същества – така трябва да гледа разумният човек на нещата.

Казвам: ако от тази нова година започнете да гледате по този начин на живота, вие ще придобиете спокойствие – това ценно качество, което са развили в себе си двамата дембелханета. Дойде ли при тебе някой, за да ти приказва кой какво лошо е говорил за теб, ще му кажеш:

– Как не те мързи да говориш?

– Ама еди-какво си станало!

– Как не те мързи да говориш?

Ето нещо хубаво за приложение.

Ще кажете: „Детински работи са тия“; не, хубави неща са – те ще ви доведат до положение да запазите своята енергия, да не я прахосвате напразно. Използвайте енергията, която имате, за хубави мисли, за хубави чувства. Често заради една дума, за един поглед или че нещо е станало не по ваше желание, вие изгубвате вътрешното си спокойствие и всичко се разваля. Някой казва: „Ще ме извините, аз често избухвам, сприхав човек съм“; казвам: не си сприхав, а си енергичен – впрегни енергията си на работа и ще бъдеш добър, ще запазиш спокойствието на своята душа.

Вземете пример от двамата дембелханета. Те са герои, но единият от тях държи първо място. Първият от тях, като усети как огънят го припарва, разколеба се и каза: „Ето, всички излязоха навън, само ние ли да останем в зданието и да изгорим? Трябва ли да бъдем такива фанатици в своята идея? Какъв смисъл има да оставаме още тук?“. Вторият му каза: „Как не те мързи да говориш? От толкова години вече лежим тук, няма защо да се безпокоим. Не е наша работа какво ще стане с нас, нашата работа е да лежим, а онзи, който е запалил огъня, ще се погрижи да го изгаси“. И наистина, урежда се тази работа. Философ е бил този човек.

Често хората търсят лесния път, но те не знаят, че той е най-тежкият. Сегашният живот е пълен с изненади, но хората казват: „Няма случайности в живота“. Ако те действително са убедени в това, нищо не трябва да ги обезсърчава и отчайва. Въпреки това някои казват: „Това нещо можеше да стане по друг начин“ – значи не вярват абсолютно в това, че няма случайности в живота. Ако пък вярваха абсолютно в този закон, тогава биха изпаднали във фатализъм – че всичко, което става, е абсолютно предопределено и неизменно. От страданията на своя живот човек поне е разбрал смисъла им, независимо дали вярва, че всичко става под влиянието на разумни, съзнателни закони, или не вярва.

Какво разбрахте от примера за дембелханетата? Ще кажете: „Ние не искаме да бъдем в дембелханетата“; добре, тогава ще останете на работа в света, но той е взискателен, иска способни хора. Условиш ли се на работа при някой светски човек, той ще те разгледа от главата до петите, ще види как си облечен и ще разбере можеш ли да вършиш работата му, или не; ако можеш да работиш умело, ще бъдеш добре дошъл, ще имаш неговото уважение и в скоро време ще се осигуриш. По същия начин постъпва и Великата разумна природа с нас – тя ни дава работа и ни изпитва. Понякога се преструва, че не знае какво може да излезе от нас и иска да провери това с факти, от които и ние сами да се убедим на какво сме способни в даден момент. Справедлива е Разумната природа; щом ни види веднъж, тя вече ни оценява – ще ни постави на различни изпити, ще ни даде възможност да се проявим напълно и да се познаем. Последна се произнася, и то най-справедливо. И ако искаме Природата да бъде на наша страна, трябва да спазваме нейните закони.

Вземете например десетичната дроб 0,00009 – колко е това число? – „Девет стохилядни.“ Допуснете, че числото представлява една микроскопична погрешка, която сте направили в живота си. Ако разгледате това число от другата страна, ще имате едно голямо число – 90000. Какво показва това – че Доброто и злото, колкото и да са малки,

се увеличават. Когато замисляте едно малко добро или малко зло, те представляват една малка десетична дроб; щом пристъпите към реализирането им, те постепенно се увеличават и стават големи цели числа. Понякога злото и доброто са големи, но докато още се замислят, те са дробни числа; щом се реализират, стават цели. Затова и ние често казваме, че малките погрешки и малките добрини се обръщат от малки десетични дробни в големи цели числа. Ето защо хубаво е човек да увеличава броя на своите микроскопични добрини – те се увеличават и образуват големи цели числа; когато се увеличават постепенно добродетелите в човека, те образуват онази сила, която е необходима за неговото пълно развитие.

Някои от вас разбират нещата чрез сърцето си, други – чрез ума си, а трети – чрез волята си. По същия начин вие може да посрещнете някой ваш приятел: може да го посрещнете с ума си, да му говорите красиви думи; може да го посрещнете със сърцето си, да отправите към него нежни чувства; и най-после – може да го посрещнете с волята си, да му дадете големи угощения, подаръци. Чрез сърцето си хората завързват приятелство; чрез ума си се свързват идейно. Вие може да прилагате тия три метода всеки ден. Ако в първия ден започнете още от сутринта с волята, на обяд ще употребите сърцето си, а вечер – ума си. На другия ден ще сменяте тия методи: сутринта ще започнете със сърцето си, на обяд – с ума си, а вечерта – с волята си. На третия ден сутринта ще започнете с ума, на обяд – със сърцето, а вечерта – пак с волята.

И тъй, всеки ден ще употребявате и трите метода, за да реализирате Доброто в себе си, да градите върху характера си. Вечер, преди да си легнете, ще преглеждате събитията през целия ден, като си дадете искрен отчет какво сте придобили и какво сте загубили. Като видите, че сте направили някаква погрешка, ще се усмихнете и ще си кажете: „Ще ми дадете отпуск, защото ще отида на гости при Господа“. Чиновник ли сте, домакиня ли сте или на каквато и да е работа да сте, кажете ли, че ще отидете при Господа, веднага ще ви дадат отпуск. Какво по-хубаво

от това да отидеш на гости при Господа и да Му кажеш, че си обрал десет вдовици? Тогава Бог ще помогне да се върнат сълзите на тия вдовици. Освен това Той ще ви разкаже дълбоката наука за сълзите, какво допринасят те на човека – Бог ще ви въведе в Райската градина, да видите какви хубави плодове са вързали дърветата, поливани със сълзите на хората. Тогава Той ще откъсне един от тия плодове за теб, за да ги опиташ, а десет ще ти даде за десетте вдовици, които си разплакал, и ще им кажеш: „Това са плодовете, израснали от вашите сълзи“.

Всички същества, които са завършили своето развитие, са плакали. И тия, които вървят към това, също плачат. Един ден, като влезете в Божествената градина, ще видите какви плодове са израснали от вашите сълзи. Все някое плодно дърво сте полели, всички страдания и скърби дават плодове.

Аз искам и вие да гледате на нещата по този начин – да знаете, че страданията са метод за работа, метод за възпитание на човечеството. И за самовъзпитанието на индивида също има различни начини. Един от бързите начини за чистене е хирургическият, само че тогава се засягат и здрави клетки и се създават по-големи болки; има и други три метода за възпитание, а именно – методът на тялото, физически метод, метод на сърцето и метод на ума. Според мен най-добрият е методът на ума. Като казвам, че методът на ума е най-добър, аз не пренебрегвам тялото и сърцето, но слагам на първо място ума, понеже той пръв се е освободил от звяра. Ние виждаме, че главата на сфинкса е човешка – значи умът се е освободил от животинското влияние, затова той ще даде методи и начини за възпитанието на човека. Умът трябва да оправи пътя на сърцето, а сърцето – пътя на волята; този е методът, който ни води към Божественото.

И тъй, като ви говоря, аз не се интересувам от погрешките на хората – това е тяхна работа; те, като отидат при Господа на гости, сами ще Му разправят за своите погрешки. Аз се интересувам от добрините им и за тях ще говоря – този е най-правилният метод за работа; и всички вие трябва да се интересувате от добрините на хората.

Казвам: сега, като влизате в новата година, Доброто трябва да ви бъде девиз; трябва да се интересувате от Доброто, а не от злото, да си ходите често на гости, както и често да ви идват гости – по този начин искам животът ви да се осмисли. Когато отиваш на гости при някой свой приятел, ти трябва да знаеш конкретно защо отиваш; и когато твоят приятел ти дойде на гости, трябва да знаеш, че той вече е ходил при Господа, говорил е за доброто, което си му направил, и ти носи нищо от Бога. Ако ти отидеш на гости, и ти ще му занесеш нещо от Господа, понеже си ходил при Него.

Апостол Павел казва: „Молете се един за друг!“; този стих подразбира същото нещо, което ви казвам – да отидеш на гости и да ти дойдат на гости. Върху този принцип трябва да се построи новото общество. С това не подразбирам, че старото трябва да се разруши, но новото общество ще живее паралелно със старото – такъв е законът. Синът ще живее с баща си, бащата не трябва да умира; дъщерята ще живее с майка си, майката не трябва да умира. Ако дъщерята или синът са прекарвали около 20 години при своите майка и баща, братя и сестри, те ще имат по-фин ум, по-благородно сърце и по-развита и калена воля. Ако пък синът или дъщерята още в ранната си възраст изгубят било майка си, било баща си, те огрубяват, светът дълго време трябва да ги възпитава, за да ги облагороди.

Не е лесно човек да загуби майка си или баща си, братя или сестра си. Трябва да знаете, че гениалността в света не зависи само от нас; тя представлява съвкупност от дейността на хиляди души, които работят в едно направление. Всички тия души искат да проявят своята придобивка чрез един и по такъв начин създават от него гений; те проявяват своята Божествена идея чрез него и понеже той е на физическия свят, слагат му някакво име и тогава всички хора казват: „Еди-кой си човек е гений“. Ако някога искате да станете гениален, трябва да разбирате този вътрешен процес на общата, колективна работа, за да можете да привлечете към себе си разумните души, които, като се съединят с вас, ще улеснят живота ви. Така ще

разберете какво значи да работите сам и какво значи да работят хиляди души заедно с вас – в последния случай работата ще върви лесно.

Често казваме: „Бог ще ни помогне“ – това е така, но кога? Когато вършим волята Му, когато носим Неговите идеи, когато мислим само за Него. Когато отидете при Господа, не е достатъчно само да Му разправяте, че сте голям грешник, но ще му кажете: „Господи, ограбих десет вдовици и ги накарах да плачат, но всичко изправих, само сълзите им не мога да върна – сълзите им Ти ги върни, Ти оправи тази работа!“. Такива молитви имат смисъл.

По този начин ви давам една загадка, върху която трябва да мислите дълго време. Когато видя, че някой плаче, аз не го съжалявам, но си казвам, че този човек е извор – нека си тече, но да мине през такова място, че всички растения да се ползват от него. Трябва да се полива! Ако човек плаче, сълзите му трябва да паднат намясто, за добро да се използват. В Писанието се казва, че Христос плакал, като влизал в Йерусалим; колко сълзи е пролял Той? Ако Христос не беше пролял тия няколко сълзи, еврейският народ щеше да бъде загубен – Христовите сълзи спасиха остатъка от еврейския народ, те запазиха религиозното чувство в тия души, те са като капките на живата вода. Някой казва: „Моите сълзи няма да паднат на суха земя“. Аз не желая сълзите ви да паднат на суха земя, нито на камък, но да паднат на такава земя, на която да принесат своя плод.

И тъй, всички ще работите върху себе си, да запазите чистотата на своето тяло, на своето сърце и на своя ум – това е една от задачите ви не само за сегашния, но и за бъдещия ви живот. Тялото, сърцето и умът на човека представляват отделни общества, които се нуждаят от разумно управление, и ако човек не може да управлява своето тяло, своето сърце и своя ум, как ще управлява цяла държава или цял народ? Къде ще бъде тогава неговата гениалност? Да самовъзпитах тялото, сърцето и ума си е една сложна задача; ще упражнявате вашия ум, вашето сърце и вашата воля – как? Като ви дойде някоя болест, като ревматизъм, ишиас, главоболие или друго нещо, от-

правяйте ума си нагоре към Бога, внасяйте положителни мисли и болестта ви постепенно ще изчезне. Правете това един, два, три, четири, пет, десет пъти – постоянствайте; така ще се кали и волята ви. Гледайте сериозно на тази работа и резултатът ще дойде.

Аз ви дадох едно упражнение за усилване на паметта, но какви резултати получихте? Вие трябваше да постоянствате най-малко един месец, да вдигате ту десния, ту левия си крак под прав ъгъл и да стоите на един крак около десет минути. Вие какво направихте? Някои от вас, като направиха по 4-5 пъти упражнението, си казаха: „Не се усилва паметта ми“ и престанаха да го изпълняват. Това упражнение не е само за усилване на паметта, но и за трансформиране на състоянията. Някой път сте неразположени, цяла нощ не можете да спите – какво трябва да правите? Станете от леглото си, застанете на един крак като гъска, а другият да е подгънат под прав ъгъл. След това легнете. Ако неразположението ви още не е минало, пак станете, подгънете 3-4 пъти ту левия, ту десния крак и отново си легнете. Краката на човека означават неговите добродетели. И човек, като съедини своя ум – главата, със своите крака – добродетелите, образува едно колело, което се завърта; завърти ли се това колело, цялото Небе работи с него.

Голяма е енергията, която можете да придобиете чрез това упражнение. Разгледайте положението на войника, който застава прав, десният му крак е малко напред, ръцете – малко назад, главата е добре изправена, вратът е изопнат; какво означава неговото положение? Този човек е свързан с Небето, воюва той. Вие се навеждате, едва вървите, като отчаяни хора; не, ще се изправите, ще заемете поза на човек, който е готов във всеки момент да воюва, ще съедините ума с краката си, т.е. с доброто в себе си, и ще кажете: „Всичко добро в мен ще възрастне!“. Ще държите тази формула за себе си, а не за другите хора.

Казвам: изпълнявате ли всичко, както ви се дава, ще се повдигнете пред лицето на Бога. Дойдеш ли до положение да изпълниш това, което Бог ти повелява, ще кажеш: „Аз ще изпълня волята Божия, ако ще целият свят да ме

тъпче. Аз зная, че никоя сила не е в състояние да отнеме от мен това, което Бог ми е дал“. Но страхът дойде у тебе и ти казваш: „Е, ако е рекъл Господ, ще направя това, което се изисква от мен“; не, ако ти изпълняваш волята Божия, никоя сила в света не е в състояние да те стъпче. Веднъж Господ ти говори, кажи: „Амин, така да бъде!“. Ти казваш: „Може да ми говори някой лош дух“; няма лоши духове, които могат да ти попречат в изпълнението на волята Божия. Дойде ти някоя хубава мисъл – това да направиш, онова да направиш; не казвай „Ако е рекъл Господ“, но кажи: „Амин, така да бъде, както е рекъл Господ“ – ето къде е силата на човека.

Съвременните хора имат известни атавистични мисли и казват: „Ще направим това нещо, но ако е рекъл Господ“ или „Ще оставя за друг живот“, или „Тия лоши черти съм наследил от баща си и майка си, затова не успявам“ и т.н. Казвам: човек наследява не само лошото, но и доброто и ако злото имаше по-голяма сила, човек нямаше да може да се роди. Няма абсолютно лош човек в света; ако се роди такъв, той не може да живее на Земята повече от три години. Тъй щото злото в света е осъдено на смърт; то живее в чужди форми, тъй както един банкер влага парите си в някоя банка и взима за това големи лихви – той не работи сам, а Иван, Стоян, Драган работят за него. Същото е и със злото. Ако поискаш да го потърсиш, къде ще го намериш?

Някой казва: „Този човек е цял дявол, прилича на дявол“; питам: кой от вас е срещал дявол? Дяволът рога има ли, копита има ли? – „Ама черно е лицето му.“ Какво от това? Всички негри в Африка имат черни лица – дяволи ли са? Не, така не се говори. Злото и Доброто се различават съществено. Когато се намериш пред един добър човек, ти растеш и се развиваш, в теб се заражда стремеж към хубавото, към красивото; когато се намериш пред един лош човек, изгубваш смисъла в живота. Лошият човек, като влезе в дома ти, не носи никакво добро.

Често казвате: „Защо трябва да бъдем добри?“, за да може да растете правилно, да бъде тялото ви здраво, да се

развиват вашите ум и сърце. Други запитват: „Защо трябва да любим?“, без Любов животът не може да съществува. – „Защо трябва да бъдем мъдри?“, за да дойде Светлината. – „Защо трябва да обичаме Истината?“, за да имаме простор, ширина, свобода в живота. – „Защо трябва да обичаме Правдата?“, за да имаме равновесие.

Като ви казвам тия неща, не мислете, че можете да ги придобиете в един ден. Това трябва да бъде задача в живота ви, която да се стремите от тази година нататък да реализирате; щом я реализирате, десетичната дроб 0,00009 ще се превърне в числото 90000.

И тъй, числото 0,00009 нищо не означава, то е малка величина, но като го обърнете, ще получите голямото число 90000, което представлява идеал за постижение през целия живот на човека. Тази година трябва да започнете с малката добрина, която представлява десетичната дроб 0,000002; обърнете ли това число, ще получите 200000. Както виждате, колкото по-малка е една добродетел, толкова резултатите ѝ са по-големи; колкото доброто на пръв поглед е по-малко, толкова резултатите му са по-големи. С тия думи аз имам предвид Божественото в човека, в което седи силата му. Щом е така, когато се отнася до дребните неща, до малките добрини, вече не можем да кажем: „Не мога да направя това или онова“; всички можем да направим микроскопичното добро, което Бог изисква от нас, него и децата могат да направят. То не е голямо, но щом се обърне, става голямо цяло число. Започнете ли да правите такива малки добрини, от Божествения свят ще ви дойдат на помощ, за да ги обърнат в цели числа. Малките добрини са вече капиталът, с който можете да работите.

Казвам: време е вече да се насърчите за работа. Ще правите малки добрини и ще знаете, че те се превръщат в големи цели числа.

22. лекция, 21 март 1928 г., София

ПОЛЮСИ НА СЪЗНАНИЕТО

*Верен, истинен, чист и благ всякога бъди и Господ на мира
ще изпълни сърцето ти с всички добрини.*

Тайна молитва.

За следния път пишете върху темата: *Службата на уравненията.*

Често съвременните хора си задават въпроса защо Бог е създал света. Тези, които задават такъв въпрос, нека си отговорят защо един човек си е направил едноетажна къща, защо друг си е направил двуетажна, защо трети си е направил триетажна; защо едни хора си правят каменни къщи, а други – от дъски. Както могат да отговорят на тези въпроси, така нека си отговорят на въпроса защо Господ е създал света.

Преди всичко откъде знаят хората, че Господ е създал света? Те си правят предположения и въз основа на тях продължават да задават на Господа ред въпроси и да си отговарят вместо Него. Чувате някой да изказва недоволството си от Бога и да Го пита защо го е създал такъв; откъде знае този човек, че Господ именно го е създал – че Господ го е създал, това е негово предположение. Казано е в книгата на Мойсей: „И направи Бог човека“ – какво разбирате под думите *И направи Бог човека*? Знаете ли какво са означавали тези думи в техния първичен език? Ще кажете, че така е писано в Библията; да, но колко превода е претърпяла Библията досега и в кой превод е писано така? Колкото повече преводи претърпява една книга, толкова повече се отдалечава от оригинала си, от своя първообраз.

Библията се разбира по три различни начина според степента на развитието на онзи, който я чете: за простия човек тя е писана на прост език, във вид на приказки; за по-развития е писана в символи, които сам трябва да раз-

гадава; за посветения е писана на висок духовен език – като я чете, в нея той вижда вътрешния смисъл на живота; кабалистите пък намират в Библията особени кабалистични закони, каквито никой обикновен човек не може да види.

Значи думите на Мойсей, че Бог направил човека от пръст, имат съвсем различен от този смисъл, който хората разбират. Възможно ли е да се направи човек от пръст и ако е невъзможно, тогава какъв смисъл е вложил Мойсей в думите, какво е искал да каже той с този стих? Може би е искал да покаже на хората, че Бог лесно си прави модели: вземе пръст, направи от нея една форма, вдъхне ѝ живот и тя става човек. Значи човек е създаден като кукла, за забава на Господа – тази кукла започва да гледа ръцете си, да движи пръстите си, да се радва, после гледа лицето си, тялото си, космите си – радва се на всичко, но това още не е истинският човек; този човек може да пише и сам се чуди, че е цял поет. Къде е човекът? Човек не е направен от пръст. Че пръстта влиза като съставна част в човешкия организъм – това още нищо не значи; пръстта не е организирана, в нея няма никакво единство. А под думата *човек* ние разбираме закон на единство, т.е. нещо организирано.

Това, което сега говоря, не е отричане на Библията, но казвам, че всяка идея трябва да бъде разбрана. Когато четете Библията, през всичкото време вие трябва да водите чист живот, в молитва и съзерцание, за да дойдете до високо вътрешно просветление, да разберете вътрешния смисъл на всяка дума, на всеки стих – само така ще разберете какво означават думите *И направи Бог човека от пръст*; само така ще разберете какво е вложил Мойсей във всяка дума и във всеки стих.

Не само Библията, но всяка книга крие свой вътрешен смисъл. Всяка дума в даден език съдържа една определена идея; същата дума, употребена в изречение, подразбира друга някаква идея, а онзи, който превежда, също влага някаква своя идея в думите. Ето защо, когато чете, размишлява и прави коментари, човек трябва да има пред-

вид различните идеи, които думите съдържат, и сам да се ориентира в прочетеното. Някои думи имат четири-пет значения – например думата *bear* в английски език. Преди години някои думи са имали положително значение, а сега имат отрицателно: такава е думата *prevent* в английския език, която някога е означавала *застави ме да направя нещо*, а днес означава *ограничи ме да не направя нещо* – каква голяма еволюция трябва да е претърпяла тази дума, за да мине от един полюс в друг.

Сега, като навлизате в българския език, идвате до думата *любов*. Тази дума е изгубила своето високо, възвишено положение, тя е слязла много ниско и затова, ако днес кажете пред някого *любов*, думата няма да произведе в него онова възвишено чувство и разположение, каквото някога е съдържала, и колкото по-навътре се отива, толкова по-долу слиза тази дума.

В българския език силна дума е *благ*, *благост*. Ако кажете пред някого думата *любов*, той ще се усмихне леко, шеговито; изговорите ли обаче *благост*, той ще стане сериозен, състоянието му ще се повдигне, погледът му ще бъде съсредоточен, а не раздвоен. Ето защо, за да се повдигне значението на думата *любов*, да заеме своето първоначално положение, непременно *благостта* трябва да се вложи в нея като съставна част. Слабите букви, слабите звуци трябва да се съчетават със силни, за да повдигнат смисъла на ония думи, които са изгубили своята първоначална сила и чистота. Буквата *Л* в български език представлява клин и думата *любов* започва тъкмо с тази буква, с клина. Какво прави клинът – разединява. Ако искаш да разделиш, да скараш двама души, вмъкни помежду им *любовта*.

Двама приятели си дружат, добре се разбират, но влезе ли между тях млада мома, те веднага ще се разделят; ако между тези приятели влезе един благ човек, връзката, отношенията им ще заякнат. И едното, и другото положение е много естествено. В първия случай имаме двама приятели, които се разделят – защо? Защото е невъзможно двама души да се обичат едновременно – *Любовта* е положителна сила и ако двамата едновременно се обичат, ще се отблъснат. Този закон съществува навсякъде в

Природата: когато две положителни сили се срещнат, те веднага се отблъскват. Невъзможно е двама души едновременно да се обичат, затова ако се срещнат, между тях веднага ще се явят противоречия, недоразумения, които ще ги разделят. Детето отговаря ли на любовта на майка си – ни най-малко; майката го милва, гали, облива го с любовта си, а то по цели дни плаче, не подозира даже с каква любов, с какви грижи е обкръжено. Майката е силна, а детето – слабо; когато детето порасне, стане голям син или голяма дъщеря, тогава майката става слаба, а синът – силен. Тя е безпомощна, иска любовта на сина или на дъщеря си и ако синът или дъщерята са добри, те ще дадат от своята любов и на майка си.

И тъй, когато един люби, другият трябва да бъде благ – такъв е законът в Природата. Благостта съдържа в себе си необходимите елементи за растене; *Любовта* е мощна творческа сила, която се посажда в *благостта* като в благоприятна за нея почва, и там се обработва, израства и се развива. Тази е причината, че един трябва да люби, а друг – да бъде благ. Каква ще бъде *Любовта* – това зависи вече от човека, от елементите, които носи в себе си: човек с висока теменна част люби като войника – щом не му харесва нещо, веднага вади нож; човек, у когото личните чувства са силно развити, е много избухлив в *любовта* си – той е като взривните вещества: достатъчно е да види, че възлюбената или възлюбеният е погледнал някъде или мръднал малко с устата си, или е казал на някого една добра дума, за да създаде цял скандал – този човек живее главно в своите лични чувства, които го ръководят; човек, у когото разсъдъкът е добре развит, придава на *любовта* си философски характер – когато обича някого, той постоянно мисли, разсъждава дали заслужава *любовта* на този човек. Изобщо всяка умствена, всяка духовна способност или проява на човека представляват специални, особени полета на дейност; тези полета се отразяват специфично и върху *любовта* на всеки човек. Проявите на *Любовта* са толкова разнообразни, колкото са различни хората на Земята.

И тъй, когато се говори за *Любовта*, ние имаме предвид най-краткия момент на проявлението ѝ; *Любовта* е

кратковременна: ту се проявява, ту изчезва, поради което има смяна на състоянията у човека. Както се сменят тези състояния, така се сменят състоянията между двама и повече души – тази е причината, поради която любовта между двама души минава от единия в другия: ако в първия момент лицето *A* обича, във втория момент обича лицето *B* – значи любовта е минала от *A* в *B*.

Това показва, че на физическия свят двама души не могат едновременно да обичат, както двама души не могат едновременно да седят на един и същ стол – това е закон, който трябва да имате предвид. Като знаете този закон, любовта никога няма да ви изненадва: вие ще знаете как може да ви обича един човек, с какви елементи разполага в любовта си и т.н. Да желаете любовта на хората – това значи да искате тяхното съдействие във всяко отношение: в умствено, в сърдечно и във волево. Да ви обичат хората – това значи да се грижат за вас така, както за себе си.

Някой казва, че любовта му е духовна – каква е духовната Любов и по какво се различава от физическата? Да люби човек духовно, това значи да държи своя възлюбен в ума си и постоянно да го огражда с хубави мисли и чувства, всякога да му желае доброто и да мисли добро за него – при това положение той ще се чувства разположен, готов на подвизи, на жертви. Следователно, когато любят, той има условия да бъде благ, но двама души едновременно не могат да бъдат благи, защото както любовта минава от един полюс на друг, така и благостта мени полюсите си.

Този закон се отнася както до самия човек, така и до всички хора – ако в първия момент човек е благ, във втория няма да бъде благ; ако между двама души единият е благ, другият няма да бъде благ; после ще стане обратното: вторият ще бъде благ, а първият няма да бъде. Значи Любовта, благостта у хората се мени, движи се по полюси.

Това не трябва да ви обезсърчава, но да ви радва. Кратки, но богати, съдържателни са моментите на Любовта и благостта – Любовта трае една секунда, но отражението ѝ продължава дълго време. Също така и омразата трае една секунда, но сянката, която остава след нея, е голяма и

като знае това, човек трябва да бъде внимателен, да не се поддава на омразата. Законът на смените е неизбежен, но ученикът трябва да сменя Любовта с благостта и обратно, а не Любовта с омраза.

Когато смяната в самия човек, както и между всички хора, става правилно, навсякъде съществува мир, хармония; щом тази правилност се наруши, в живота на хората изпъкват ред противоречия, които ги спъват. И от това положение обаче има изход благодарение на великия закон – законът на Любовта, който превръща всичко в добро. И най-отрицателните сили в Природата съдържат нещо добро в себе си – например колкото и отрицателна сила да е омразата, тя все пак съдържа в себе си един обновяващ елемент; омразата не създава живота, нито го продължава, но го обновява. С омразата животът е лош, но без нея ще бъде още по-лош – както вятърът опреснява водите в Природата, така и омразата обновява живота. Рибите се ползват от опресняването на моретата, но слабите параходи плащат скъпо за това. Капитаните на параходите трябва да вземат в съображение времето, когато става най-голямото опресняване на моретата, за да избягват катастрофи със своите параходи – те трябва да знаят кога прозорците на моретата са затворени, т.е. кога морето е тихо, и тогава да предприемат пътешествията си.

Следователно, когато влиза в живота, човек трябва да знае кои са опасните зони, в които стават големи бури и урагани, за да ги избягва. Опасните зони в живота са зоните на омразата, на съмнението, на безверието, на малодушието и т.н. Човек не е причина за съществуването на тия зони, те съществуват като сили в Природата, които се движат по свой определен път; от човека се изисква разумност, да знае как да ги заобикаля, за да не се натъква на тях, а ако се натъкне, да знае как да ги превърне в добро.

Какво бихте писали върху темата *Ползата от съмнението*? Кога и в какво може човек да се съмнява? Ако е въпрос за Вярата, лесно се пише – човек трябва да вярва във всичко положително, а да се съмнява във всичко отрицателно; човек трябва да вярва в Доброто, а да се съмнява в злото. Следователно разумният човек може да използва

съмнението само по отношение на злото. Някой съветва другаря си: „Слушай, вместо да носиш сиромашията цял живот със себе си, влез в някоя банкерска кантора, бръкни в касата и си извади колкото пари искаш – така ще уредиш положението си“. Ето тук именно човек трябва да се съмнява, защото с кражби животът не може да се подобри. Преди да посегне към чуждата каса, човек трябва да мисли, че го чака затвор, лишаване от граждански права, безчестие и т.н. Сиромашът трябва да вярва в доброто, което носи в себе си като условие за подобряване на човешкия живот.

Прилагайте съмнението във всичко отрицателно, а Вярата – в положителното, в Доброто. Ученикът трябва да се пази от съмнението, за да не се петни, и трябва да прибегва към него само в крайни случаи. Служете си със съмнението като с щипци, като с лъжица, с която бъркате нечистата храна; не пипайте съмнението направо с пръстите си, а вземете най-простата лъжица и с нея бъркайте нечистата храна; дойдете ли до чистата храна, вземете вашата хубава чемширова лъжица и с нея бъркайте. Съмнението представлява проста, груба лъжица, а Вярата – чемширова лъжица, добре и фино изработена. Мястото на Вярата е в горната част на главата, затова тя се занимава с възвишени работи, а мястото на съмнението е в задната част на главата, затова то се занимава с обикновени работи.

Каквото и да се говори за съмнението, за омразата, в края на краищата и без тях не може. Псалмопевецът казва: „Господи, да не мразя ли тия, които и Ти мразиш?“. Какво е подразбирал под думите *тия, които и Ти мразиш* – възможно ли е Бог да мрази? Невъзможно е Бог да мрази. Псалмопевецът е искал да каже, че Бог не може да се радва на онзи, който краде, който изнасилва и убива, а след това отива да принася жертва на Господа. Това отвръщане на Божието лице от този човек псалмопевецът нарича омраза.

Не, Бог никого не мрази; казано е: „Бог е Любов“ – значи Той люби всички хора, всички живи същества. „И

отвърна Бог лицето си от човека“ – това значи: каквато и мисъл да изпрати човек към Бога, положителна или отрицателна, в края на краищата тя пак ще се върне към своя източник, с което Бог дава възможност на човека да реализира своята мисъл, да види резултатите ѝ. Някой иска да стане богат в най-скоро време и се обръща с молба към Господа; Господ му дава такива условия и този човек, като се намери пред отворената каса на някой банкер, бръква в нея и изважда колкото пари иска, но не минава много време и идват последствията на реализираната мисъл: хващат го, вкарват го в затвор и го лишават от граждански права.

Съвременните хора се съдят едни други, затварят се и като се намерят в трудно положение, питат: „Право ли е да ни затварят? Къде е Божията справедливост?“. Не, така не може да се пита; Бог ли ви е пратил да отваряте чуждите каси – вие ги отваряте и вадите пари от тях с цел да забогатее по-скоро. Не е позволено на човек да търси лесен път за забогатяване, а трябва да работи, с пот на челото да изкарва прехраната си, никога да не изнасилва и ограбва хората за сметка на своето лично обогатяване. Бързото забогатяване е отживял метод, който днес не остава ненаказан, и той не внася нищо ново в човешката душа, не е в състояние да облагороди човека – това трябва да знае ученикът, ако иска да внесе най-малкото подобряване в живота си. Като работи по този начин, човек може да бъде благоугоден на Бога; без това съзнание колкото и да мечтае да се повдигне, нищо няма да придобие. Когато работи, човек има право да мечтае, но да мечтае, без да работи – в това няма никакъв градеж, а където няма градеж, там нещата се израждат.

Съвременните хора се оплакват, че и като работят, пак нямат никакъв успех. Защо нямат успех – защото много от техните мисли, от техните идеи са на израждане. Всяка мисъл, която не е поставена на идейна база, в края на краищата ще се разруши, ще изчезне. Всяка мисъл, всяка идея трябва да има определена ширина, дълбочина и дължина и така измерена и оформена, човек трябва да я

нарисува, да бъде ясна първо за самия него, а после и за обкръжаващите – това значи да мисли човек право. Ако идеите и мислите му не са ясни за самия него, той ще се лута в живота си, ще търси начин първо да се справи с мъчнотиите си, а после да се занимава с някои възвишени въпроси. Не е така – колкото повече човек се спира върху великото и възвишеното в света, толкова по-скоро ще разреши мъчнотиите в живота си.

И тъй, като ученици, работете за създаване на добри връзки, за създаване на правилни отношения с хората. Не е лесно човек да създаде добра връзка с някого. Помнете следното положение: посредственият ученик никога не може да привлече вниманието на един виден професор, обаче даровитият, способният ученик всякога могат; същото може да се каже и за красивия човек.

Способността, красотата на човека са качества, които заслужават вниманието на хората – защо? Защото този, който може да изработи своята красота, е велик дух. Следователно, когато някой иска да привлече вниманието на Бога, той непременно трябва да има нещо особено в себе си, с което да постигне своята цел. С думи само човек не може да привлече вниманието на Бога. – „Тогава да се молим.“ И с молитва само не можете да привлечете вниманието на Бога. Молитвата на човека трябва да съдържа нещо особено в себе си, за да бъде силна, да има резултат. Много светии са прекарвали по 10-20 години в пустинята, за да привлекат вниманието на Бога, но въпреки това не са успели; много адепти в Индия, в Египет, са прекарвали с години в молитва, в съзерцание, но пак не са успели да привлекат вниманието на Бога – защо? Липсвало е нещо в техните молитви, в чистотата на техния живот. Който успее да привлече вниманието на Бога, той става велик човек; който не може да привлече вниманието Му, остава обикновен.

Какво трябва да прави човек, за да постигне желанието си? Той трябва да работи, да учи, да прилага. Лесно е да се каже, че някой е талантлив, гениален или светия, но докато стане такъв, той е работил с години с голямо

постоянство, без никакво обезсърчаване. Ние виждаме, че някои хора се раждат гении, а други – с усилие, с чрезмерна работа стават такива; първите са работили в миналото и сега жънат готови плодове, а вторите продължават още да работят, докато дойдат до жътвата, за да пожънат своите плодове. Работа се иска от всички. Някои хора се раждат готови праведни, а други чрез усилия стават такива. Усилията се подтикват от силни желания – едно силно желание дава подтик на човека да прави усилия, да работи, да постоянства, докато придобие нещо.

С един пример ще изясня горната мисъл. Представете си, че искате да посетите концерт на знаменит виртуоз, но когато отивате с ваш приятел да си купите билет, се оказва, че имате по 20 лева на разположение, а билетът струва 50 лева. Приятелят ви се оглежда, свива рамене и се връща в дома си, но вие не искате да се откажете, защото имате силно желание да слушате този виртуоз, затова се спирате в коридора и докато мислите откъде да намерите още 30 лева, ваши другари или познати пристигат на концерта; вие отивате при един, при втори, при трети, молите ги да ви услужат с по пет лева и така събирате 50, купувате си билета и слушате знаменитият виртуоз. Такова нещо е силното желание. Човек е готов да употреби труд, усилия, работа, за да задоволи едно свое възвишено желание. Това се иска от ученика: труд, постоянство, усилие; само така той ще постигне своите велики стремежи.

Като говоря по този начин, някои мислят, че изтъквам погрешките им; не, аз нямам предвид вашите погрешки, но искам да ви посоча методи, чрез които да засилите поне една от своите добродетели. Например вие искате да бъдете обичани, но не си задавате въпроса какво е нужно, за да ви обичат хората. За да ви обичат хората, все трябва да има нещо у вас, с което да им отговоряте. Мнозина могат да ви обичат, но можете ли да задържите любовта им?

За да задържите любовта на някой човек, трябва да бъдете внимателни, да не повтаряте грешката, която един млад момък направил: той се запознал с 20 богати красиви моми и на всяка поотделно се обяснил в любов; ходил

в домовете им и навсякъде бил добре посрещан и изпращан – те го обсипвали с подаръци, с голямо внимание. По някакво съвпадение тези моми се запознали една с друга и в разговора си узнали, че младият момък е възлюбен на всички. Тогава се наговорили в определен ден и час да се съберат на едно място, а една от тях да го покани да се разходят заедно дотам и да му дадат добър урок.

Без да подозира каква засада му се готви, момъкът с една от своите избраници излязъл на разходка. Като стигнал до мястото, където били събрани 19-те негови познати, той се стреснал, не знаел какво да каже, как да излезе от това трудно положение. Красивите моми му дали един урок, който завинаги му останал паметен.

У кого е погрешката? Погрешката седи в материалното разбиране на Любовта. С Любовта не може да се играе. Не е лошо, че този момък е обичал 20 моми – той може да обича всички хора, но на всеки трябва да даде онова, което му е нужно, което може да задоволи неговите духовни стремежи. Как трябваше да постъпи този момък? На една от момите трябваше да купи някоя хубава книга за четене; на втората трябваше да купи някакъв инструмент; ако третата мома имаше желание да следва в странство, трябваше да ѝ съдейства да реализира желанието си и т.н. – изобщо той трябва да даде на всяка мома онова, от което душата ѝ се нуждае. След време всички трябва да се върнат при него и да му изкажат своята благодарност, че им е помогнал с нещо – това значи любов.

Да любиш човека значи да му дадеш това, от което душата му се нуждае; може ли човек да отговори по този начин на всяка душа, той има право да обича всички моми и момци, да обича всички хора и всички живи същества по лицето на Земята.

Сега ще ви приведа един пример, който трябва да решите сами. Представете си, че един от вас има шише, пълно с чиста изворна вода. До вас се нареждат 20 души със своите празни чаши и всеки от тях очаква да му напълните чашата. Според закона на справедливостта вие наливате вода в първата чаша и казвате на човека да пре-

лее водата от своята чаша в чашата на втория; вторият да прелее водата от своята чаша в чашата на третия; третият – в чашата на четвъртия и т.н. – до 20-ия човек. На всички е сипана вода, но те пак не остават доволни – оплакват се, че водата в чашата им не е чиста. Чия вода ще бъде най-нечиста – водата на последния човек ще бъде най-нечиста, а тази на първия ще бъде най-чиста. Кой е виновен за това – вината е в тези, които не са измили чашите си; водата е била чиста, но чашите, в които са я наливали, не са били достатъчно чисти, вследствие на което са намалили чистотата на водата.

Следователно всички трябва да помните, че източникът на Любовта е един. Любовта сама по себе си е чиста, но съсдните, в които се сипва, не са еднакво чисти, вследствие на което намаляват чистотата на сипаната в тях Любов. Пазете чисти съсдните, в които ви сипват от Любовта, за да бъде и вашата любов всякога чиста.

Следователно, когато иска да разреши един въпрос правилно, човек трябва да знае къде се крият причините, които пречат за доброто разрешаване: в самата вода, в шишето или в чашата; освен това трябва да има предвид колко време най-много Любовта може да се задържи в човешкото сърце, защото тъй както то е изтъкано, Любовта не може да се задържи в него дълго. Ако налеете вода в една чаша и я оставите на открито, водата ще се изпари толкова по-скоро, колкото външната температура е по-голяма (лятно време водата се изпарява по-скоро, отколкото през зимата). Когато Любовта се губи лесно, човек трябва да знае, че причината за това е външната температура: сърцето му е било отворено и вследствие на външната температура любовта му се е изпарила; ако времето е било студено, любовта на този човек щеше да се задържи за повече време. Значи и за живота на сърцето има студено и топло време. Когато човек има на разположение всичко, каквото желае, той се намира в студена зона за сърцето си – защо? Защото не е изложен на изкушения, а където няма изкушения, там сърцето е затворено, температурата навън е по-ниска и изпаряването на Любовта става по-бавно.

В Природата съществува следния закон: налее ли се веднъж вода в Божествената чаша, тя трябва или да се изпари, или да се изпие. Преди да се налее втори път вода, чашата трябва да бъде съвършено празна и суха; има ли и най-малкото количество вода в нея, по никой начин не може да се налее нова. Никой няма право да обръща чашата си надолу, за да излее малкото вода, останала вътре, и да чака да му се сипе чиста, нова вода.

Оттук можем да извадим следния закон: докато човек не преживее най-голямото нещастие, новото няма да го посети. По какво се познава, че е дошло най-голямото нещастие – по изпразване на чашата до дъно. Когато чашата на човека се изпразни до дъно, тогава само Божественото ще дойде в него, ще напълни чашата му с прясна, с чиста вода и ще го зарадва отново – такъв е Божественият закон и той не може по никакъв начин да се измени. Една капка вода само да е останала в чашата ти, пак не може да се сипе нова; ще чакаш, докато и тази капка се изпари, и тогава ще се надяваш на чиста вода. Запомнете този закон и го приложете навсякъде в живота си, даже и по отношение на вашите мисли и чувства.

Всяка мисъл, която се приема от Божествения свят, трябва да се използва докрай и само след това могат да се очакват нови мисли; но така – да се приемат мислите и да се слагат настрана, за да се намират в запас, това не се позволява. Чашата винаги трябва да бъде празна, да чака момента, когато може да се налее нещо в нея, както пъпката на дръвчето чака първия слънчев лъч да влезе в нея и да я пукне. Цветът трябва да бъде отворен, за да приеме Божественото благо в себе си. Веднъж цъфнал, втори път не може да цъфне; веднъж ще цъфне, веднъж ще се напълни и веднъж ще узрее – Природата не повтаря нещата. Следната година същата чаша ще се яви отново, но вече празна. Тя е била пълна, после някой я е изпил и сега, като празна, отново се връща при източника си, за да я напълни.

И тъй, цветовете на растенията не са нищо друго, освен отворени чаши, пълни с Божествена вода, с нектар,

от който Разумните същества пият, а излишъкът от този нектар се дава на мушиците, за да могат идната година чашите отново да се напълнят. Цветове, от които сокът не е изпит до дъно, следната година пак цъфтят, но не завързват, плод не дават. Следователно само този цвят може да връзва, сокът на който е изпит или изсмукал до дъно. Изпиването не става изведнъж, но постепенно, в Природата няма бързи действия, бързи резултати.

Ако съвременните хора не успяват в нещо, то е защото искат бързи резултати, бързи постижения: те искат в две-три години да станат музиканти, учени, да придобият големи богатства, но такъв закон в Природата не съществува. Човек трябва всеки ден да прави упражнения, за да може след 10-20-годишна работа в дадено направление да има поне микроскопични резултати. Не е лесно да стане човек виртуоз: трябва десетки години да се упражнява, за да стане виден музикант, художник или артист. Да мисли, че без упражнения може да постигне нещо, това значи неговата чаша винаги да остава недоизпита; това значи всяка година да цъфти, но никога да не връзва. За такъв човек се казва, че цъфти, но плод не дава; той вдига шум около себе си, но нищо не оставя на света.

Следователно, колкото и малко земя да имате, трябва да я обработвате. Ако ви запита някой с какво се занимавате, какво изучавате, кажете, че изучавате музика, граматика, но сте едва на първите уроци: свирите гами, свирите едва с цели, с половини, с четвъртини и с осмини ноти, но по-нататък не сте навлезли, а по граматика едва сте стигнали до простите изречения. Не е достатъчно човек да знае да свири, да пее или да говори, но неговата песен, неговият говор трябва да отварят сърца. В това отношение всеки ще бъде поставен на изпит, за да разбере докъде е достигнал в знанията си.

Вие сте например добър цигулар или добър говорител. Дават ви следната задача: да отидете при един милионер, но голям скъперник, да му свирите и по този начин да въздействате на сърцето му, за да отвори касата си и да даде част от богатството си на нуждаещите се. Вие отива-

те при него и започват да свирите, той ви изслушва, но както сте дошли, така ви изпраща – какво показва това? Това показва, че вашата музика не е действала върху сърцето на този скъперник. Тогава изпращат втори, трети цигулар, докато се намери един, който може да му въздейства. Щом този скъперник отвори касата си и започне да раздава на нуждаещите се, той е отворил и сърцето си. Така трябва да действа всеки музикант, всеки говорител върху човешките сърца.

Един знаменит певец отишъл в Америка да дава концерт. След концерта си той бил поканен да пее в дома на един милиардер. В определения ден и час се облякъл със специални дрехи за концерт, понеже помислил, че ще пее пред публика, но когато отишъл в дома на милиардера и влязъл в залата, където трябвало да пее, останал изненадан – там бил само милиардерът със своето малко кученце, което дремело около господаря си. – „Заповядайте, господине, започнете да пеете!“ Певецът започнал, но щом чуло гласа му, кученцето скочило на крака и започнало да лае, да скача. Тогава милиардерът казал: „Достатъчно, господине“ и взел в ръката си един чек, дал го на певеца и го изпратил.

Какъв урок извлякъл певецът от този случай? В първия момент той се почувствал обиден, но милиардерът искал да му каже, че щом кученцето му се е събудило от песента и е започнало да скача, да играе, да лае, значи той е добър певец. Същевременно милиардерът е искал да достави удоволствие на своето кученце, да послуша хубаво пеене и от това как реагира на песента да извади заключение – добър ли е певецът, или не. Това кученце е било едно от най-привилегированите кучета в целия свят, защото то е единственото, което се е ползвало от щастливия случай да слуша такъв виден певец.

Каква е практичната, реалната страна на този пример? След хиляди години, когато кученцето мине в по-висока форма на развитие, тази песен ще изпъкне в съзнанието му и ако се е явило в човешка форма, този човек ще пожелае да се прояви като певец. Казано е, че нищо в При-

родата не се губи, затова и тази песен, попаднала дълбоко в съзнанието на кученцето, ще изпъкне някога отново, тъкмо когато то се яви на Земята като човек, който ще пожелае да работи в областта на музиката.

И тъй, като знаете закона, че нищо в Природата не се губи, че и най-малките усилия имат резултати, не се обезсърчавайте, гледайте на нещата положително. От Божествено гледище всички неща имат смисъл. Който не гледа така на нещата, той казва: „Защо съм дошъл на Земята да търпя обидите на хората? Защо съм влязъл в тази Школа, ако не мога да се освободя от обидите и страданията?“ Така се запитва и певецът, който е пял на милиардера и кученцето му. Ако гледате на нещата с окото на ясновидеца, ще разберете, че всяко нещо има смисъл и макар и в далечното бъдеще, то ще принесе известна полза.

Ако нещата имат смисъл за далечното бъдеще, колко повече някои от тях имат смисъл още днес! – „Ама не разбираме тия неща.“ Не се стремете да разбирате всичко, достатъчно е да имате от всяко нещо по едно малко добро. Това, което преживявате в даден момент, в бъдеще все ще ви донесе някаква малка придобивка. Не се стремете към натрупване, не трупайте много знания – знанието се осмисля само когато се превръща в жива сила. Бъдете доволни от малкото, което ви се дава, било в знание, в сила, в ядене, в ходене, в спане и т.н.

Нека довольството бъде основа на живота ви, защото то е Божествен закон. Една поговорка казва: „Бъдете доволни от малкото, за да ви се даде голямото“; в Писанието е казано: „Доволният, верният в малкото е верен и в многото“. Да бъде човек доволен в малкото, това не значи да стои на едно място, не; той трябва да върви напред и да бъде доволен от всичко, което животът му предлага. Успял или не успял в нещо – никаква критика. Самокритиката не допринася нищо; тя има смисъл дотолкова, доколкото човек може да съзнае едно положение; щом го съзнае, самокритиката трябва да се сложи настрана, иначе тя ще му причини излишни страдания, а човек трябва да ги избягва.

И тъй, основната мисъл на тази лекция е за Любовта като подтик за постигане, за реализиране на стремежите на човешката душа; Любовта е подтик за придобиване на знания, за създаване на характер, за придобиване на добри мисли и желания. Не е въпрос да се използва Любовта, но когато тя посети човека, той трябва разумно да работи с нея. Забелязано е, че с Любовта нещата стават лесно и бързо: когато ученикът обича учителя си, той учи добре или когато обича някой предмет, той учи лесно; който не обича нито учителя си, нито предмета му, той е разсеян, мъчно учи. Разсеяността е във връзка с известни вътрешни състояния у човека – когато умът му е раздвоен, т.е. когато за едно и също нещо има две противоположни мисли, той всякога е разсеян. Разсеяността пък се отразява върху паметта; разсеяният има слаба памет и за да засили паметта си, трябва да се концентрира, да мисли право за нещата. Правата мисъл не създава никакво раздвояване, но където има външно или вътрешно смущение, мисълта се раздвоява.

Например канят ви на обяд в едно видно семейство между знатни, богати хора. Вие се обличате добре, но започвате да се смущавате вътрешно как ще ви приемат, къде ще ви сложат да седнете, как ще се ръкувате, какво ще говорите с тези хора и т.н. – всичко това внася голямо смущение у вас, вследствие на което мисълта ви се раздвоява, вие се разсейвате и като влезете между тези хора, те виждат смущението ви и не ви отдават това внимание, което заслужавате.

Няма защо да се смущавате. Като влизате между хора, от каквото и обществено положение да са – министри, началници, главни секретари, вие трябва да заемете едно място и нищо да не очаквате. Не мислете какъв ефект ще произведете; слушайте какво говорят хората и ако трябва да дадете мнението си, кажете думата си спокойно, без никакво стеснение. Дали ще отидете на служба или като гост, вие трябва да пазите едно и също положение. Не очаквайте да направите някакво особено впечатление; колкото по-просто и естествено се постави човек, толкова по-добре за него.

Това, което се говори за обикновения човек, се отнася и за учения. Често някой учен създава една теория, но се смущава как ще я приемат външните хора, как ще се произнесат другите учени; няма защо да се смущава, защото другите учени могат да не я одобрят, но това още нищо не значи. Съображенията им да не я одобрят могат да бъдат различни: че не я разбират; че не е достатъчно пълна. Не е лесно човек да изнесе навън своите вътрешни, субективни схващания.

Ако някой музикант е написал една песен, но не се решава да я изнесе пред света, нека първо я изсвири пред няколко музикални деца, 4-5-годишни, и да следи какво впечатление ще им произведе: ако децата харесат песента и се въодушевят от нея, и възрастните ще я харесат. Често децата могат да служат за мярка на нещата. Така са правилно много видни писатели, поети и музиканти – преди да изнесат произведенията си пред света, те ги изпълняват пред няколко интелигентни деца и по ефекта, произведен върху тях, са предвиждали ефекта, който ще имат пред света. Когато пишете или разказвате нещо, внимавайте да няма нито една излишна или двусмислена дума. Ако пишете разказ, той трябва да бъде прост, свободен от надутости, неестествени изрази; такъв пример имаме в Библията – разказът за Йосиф³⁴, който може да послужи като образец за един чист, прост, естествен разказ.

Следователно основната мисъл в тази лекция е въпросът за Любовта и за благостта. Дойде ли въпрос за Любовта и за благостта, всеки трябва да си каже: „Аз мога да любя, мога да бъда благ“, но това трябва да бъде казано така, че отвън никой да не чува – защото чуе ли ви някой, непременно ще бъдете спънати. Няма сила в света, която може да попречи на човека да люби и да бъде благ, но той трябва да бъде разумен. Който не може да люби и да бъде благ, той е роб на условията, той не може правилно да се развива. Свободен е само онзи, който люби, който е благ; щом е свободен, той може да се прояви, може да еволюира – законът на еволюцията работи там, където Любовта и благостта се проявяват. Тъй щото посети ли ви Любовта,

ще знаете само за себе си, че любите. Кажете ли на друг някой, той няма да повярва и ще каже, че и той люби.

Известно е обаче, че в едно и също време двама души не могат да любят – ако единият люби, другият трябва да бъде благ; после състоянията ще се сменят: който е любил, той ще бъде благ, а който е бил благ, ще люби. Без смени животът на Земята няма смисъл. Смените – това са образи, картини, чрез които се проявява Любовта в човека. Божията Любов обаче не се нуждае от никакви обекти, от никакви образи и картини; под думите *без обект* разбираме Любов, която не очаква нищо материално.

Когато люби, човек не трябва да очаква от никого нищо. Когато люби, човек все трябва да има някакъв образ, но той не трябва да го издигне пред себе си като идеал, като идол – затова Мойсей е казал на евреите: „Освен Бога, никакъв образ, никакъв идол не трябва да издигате пред себе си“. Това значи: почитай Слънцето, ползвай се от неговата светлина и топлина, но не го прави идол за душата си; не се кланяй на никакви идоли в света, били те земни или небесни.

В пътя на своето развитие човек постепенно минава от обектната към безобектната любов. За да си състави каквато и да е идея за Бога, детето има предвид образа на майката, която го кърми, отглежда, храни, облича, къпе и т.н.; после то разширява понятието си за Бога, като приема в себе си образа на баща си, с грижите и любовта, които той полага за него; след това понятието на детето за Бога още повече се разширява и то приема в себе си образите на своя брат, на своята сестра, на учителите си, на външните хора и т.н. И най-после, когато детето порасне и от всички тия образи извлече само проявите на любовта, то достига до най-високото понятие за Бога, в което вече не влизат никакви образи, но само прояви и отношения на Любовта.

И тъй, дойде ли въпрос за Любовта, на никого не казвайте, че любите или че сте благи; знайте това само за себе си. Дали другите любят, дали са благи – това не трябва да ви интересува. Ако се интересувате за другите или

ако им разказвате за себе си, вие сами ще си напакостите – законът е такъв, а не че съзнателно ви се забранява да говорите. Понеже човек е изложен на постоянни промени, той не трябва да говори, защото сам ще се натъкне на противоречия. Който спазва този закон, той лесно може да се справя с противоречията в живота си; ако не го спазва, сам ще се намери в чудо защо това, което днес е казал, на утрешния ден го няма.

Думата *любов* при различни случаи може да се изрази с различни думи. Например като любиш някого, ти го обичаш, радваш му се и му съчувстваш, приятно се разполагаш към него – това показва, че Любовта представлява голямо общество или голяма фамилия, в която влизат благородни и възвишени чувства. Колкото повече благородни и възвишени чувства влизат в понятието за Любовта, толкова повече то се разширява и разклонява – значи любовта на човека се разширява и разклонява както дървото. Някой казва, че на младини любил, а на старини не може да люби – това е невъзможно, това са човешки схващания; за един и същ човек любовта е една и съща през всичките години на живота му, но схващанията му за Любовта не са едни и същи.

Тъй щото когато някой казва, че на младини имал повече любов, отколкото на старини, това показва, че той сменя схващанията си за Любовта, поради което често изпада в илюзии на живота. Подобни усилвания и отслабвания на темпото на нещата човек може да забележи навсякъде в Природата: във веенето на вятъра, в течението на водите, в зазоряването и т.н.; това нещо човек може да забележи и в своя организъм: в биенето на сърцето, във възприемането на звука чрез ушите и на светлината – чрез очите. Пред вас стои часовник, вие се вслушвате в цъкането му: в началото часовникът цъка равномерно, но колкото повече се вслушвате, струва ви се, че чувате едно отслабване на цъкането, после едно ускоряване; след време чувате пак някакво отслабване и т.н. Причината не е в часовника, но в промените, които стават с вашия слух. Това усилване и отслабване на темпа се забелязва и в бие-

нето на сърцето – често темпът на сърцето е във връзка с усилване и отслабване на вибрациите на Любовта. Всъщност в Любовта няма никакво усилване и отслабване, има промени в състоянията на човека, които са му необходими, за да се кали, иначе неговата нервна система не би могла да издържи вибрациите на Любовта. За да се кали нервната система на човека, той трябва да се движи между Любовта и благостта: ще минава от полюса на Любовта в полюса на благостта; като се движи от единия в другия полюс, постепенно се облагородява и по този начин става полезен за себе си и за своите близки.

И тъй, работете върху себе си тихо, мълчаливо, без да тръбите пред света какво правите и какво сте постигнали. Нека силните от вас направят следното упражнение: три пъти на ден (сутрин в 7 ч., по обед в 11.59 ч. и вечер в 22.59 ч.) да концентрират мисълта си и да се наблюдават в какво състояние са в това време – любовно, благо или неутрално. След това проследете какъв е полюсът на вашия ум, на вашето сърце и на вашата воля. Ако някой е заспал преди определения час за упражнението, т.е. преди 22.59 ч., трябва да стане, да свърши упражнението си и отново да си легне. Онези ученици, които не искат да правят това упражнение и се считат слаби, пак в същите часове, по три пъти на ден, трябва да казват за себе си: „Слабият става силен, когато се упражнява“.

Като ви даваме упражнение за силни и слаби, последните не трябва да се обезсърчават, защото никой не знае кой е силен и кой – слаб. Каквото придобиете от упражнението, ще го пазите за себе си – ще мълчите като рибите. Колкото и каквито и упражнения да ви се дават, трябва да ги правите, без да разправяте какво правите. С тези упражнения вие ще развиете постоянството си, а същевременно ще развиете и вярата си.

*Верен, истинен, чист и благ всякога бъди и Господ на мира
ще изпълни сърцето ти с всички добрини.*

23. лекция, 28 март 1928 г., София

СЛУЖБА НА УРАВНЕНИЯТА

*Верен, истинен, чист и благ всякога бъди и Господ на мира
ще изпълни сърцето ти с всички добрини.*

Размишление.

Чете се темата *За какво служат уравненията.*

За следния път пишете върху темата: *Отношение между корените на растенията и краката на животните.*

„Който бие млякото, той все ще извади малко масло“ – казва българската поговорка. Следователно всички въпроси в света не могат да се разрешат, но от всеки разрешен въпрос все ще се получи малко масло. Как се разрешават въпросите в живота – те се разрешават посредством опитностите на човека, от една страна, а от друга – посредством знанията и науката. Съвременната наука не може да реши всички въпроси, но поне забавлява човека, отвлича го от трудностите в живота; без наука човешкият живот щеше да бъде много тежък. Каквото са игрите и забавите за децата, такова нещо е науката за човека на Земята.

Още с дохождането си на Земята човек започва да се учи да ходи, да гледа, да слуша, да яде; като поизрасне, започва да учи как да се отнася с хората, с по-големите и с по-малките от себе си. Щом стане на седем години, изпращат го на училище, за да учи писане, смятане, граматика, и колкото по-голям става, толкова по-сериозни предмети изучава – геометрия, алгебра, решава различни уравнения и т.н. Като срещнем някой възрастен човек, виждаме, че той все уравнения решава: духовният решава духовни уравнения, а светският – светски. Но има голяма разлика между духовните и светските, т.е. материалните, физическите уравнения.

Как ще решите едно уравнение от мисли, в което едната е неизвестна? Ако навлезете в геометрията, как ще определите посоката на права, дълга 10 сантиметра? Поне-

же всяка права представлява силова линия, следователно тя е жива линия и щом е такава, вие трябва да определите нейния стремеж. Това може да се определи от посоката на нейното движение – всяко движение е разумно, т.е. зад движещото се тяло седи някаква разумна сила. От математиката знаем, че две величини, поотделно равни на трета, са равни помежду си; значи две мисли от Умствения или от Духовния свят, поотделно равни на трета, са равни помежду си. Щом знаете двете мисли, ще намерите и третата.

Каквито задачи решавате с числата в обикновената математика, такива задачи можете да решавате и в психическия живот. Следователно както има уравнения в алгебрата, така съществуват уравнения в Сърдечния, в Умствения и в Божествения свят – това е новата и положителната наука на живота, с която хората ще се занимават в бъдеще. Те още не могат да приемат тази наука, понеже трябва да намерят място на новите теории, на новите идеи – ако ги поставят между старите, в умовете им ще стане голяма каша и голямо объркване. Когато някой човек се домогне до новите идеи, той бърза да затвори книгата си и казва: „Не е време още за вас, вие можете да почакате малко“, но новите идеи не чакат – те хлопат от врата на врата, безпокоят този или онзи академик, подават заявленията си, искат да бъдат разгледани. Академиците, учените вземат тези заявления и ги оставят настрана, отлагат тяхното разглеждане. Отхвърлени от учените, новите идеи тръгват от човек на човек и хлопат на главите им, искат прием, но и тези хора не ги приемат – те намират, че първо трябва да уредят работите си и тогава да се занимават с тях. И така новите идеи остават на заден план. Тук-там ще се намери някой свободен човек, луда глава, както хората го наричат, и той ще възприеме новите идеи, ще започне да ги изучава и прилага.

Добре е човек да уравнява нещата, да се стреми към уреждането им, но трябва да знае как да направи това. Представете си, че един млад човек има в касата си десет хиляди лева, но същевременно дължи пак толкова – как

ще реши задачата си? Понеже е млад, неженен, той лесно може да реши задачата си: ще извади десетте хиляди лева от касата си и ще плати всичкия си дълг. Всъщност така ли я решава? Не, той дава пет хиляди лева срещу дълга си, а останалите пет хиляди оставя за себе си, за да си купи нови дрехи, обувки, шапка – да излезе пред хората и да го харесат; значи той е решил само едното неизвестно – x , а второто неизвестно – y , остава за следващата година, отлага решаването му. Какво става по-нататък? Следващата година той се оженва, вследствие на което разходите му се увеличават и решаването на задачата става по-мъчно: той внася в нея още едно неизвестно – z ; вече се намира пред уравнение с три неизвестни и от година на година неизвестните се увеличават и решаването на уравнението се затруднява. В Природата съществува закон, според който могат да се решават и най-мъчните уравнения, ще преведа този закон на обикновен език: докато имаш да плащаш, никакви удоволствия не ти се позволяват – плати първо дълга си, а после прави каквото искаш; с останалите пари можеш да си купиш най-хубави дрехи, обувки, шапка, можеш и да се ожениш, но докато не изплатиш дълга си до стотинка, нищо друго не трябва да предприемаш.

И тъй, като превеждам закона на обикновен език, той става разбран за всички. Често езикът спъва хората. Има разлика в езиците, но има разлика и в това кой говори и как говори. Например някой казва: „Няма какво да се прави, трябва да се живее“. Според мене това са излишни, празни думи – човек не може да определи трябва ли да живее, или не трябва; да живеем – това не зависи от нас.

Някои окултисти казват, че като твърди човек нещо, с това той го усилва или продължава – значи като казва, че трябва да живее, с това той продължава живота си. Не е въпрос във внушението. Има известен род шарани, които живеят около 400 години – те не твърдят, че трябва да се живее, и въпреки това имат дълъг живот. Някои хора специално подчертават, че ще живеят дълго време на Земята, а едва достигат 50-60 години. Дългият живот не се определя от внушението, което човек сам си прави;

продължителността на живота зависи от правилните отношения, които има към Първата причина, към ближните си и към себе си – спазва ли тия отношения, върви ли по законите на правата линия, той има условия за дълъг живот. Човек сам определя линията на своя живот – дали ще бъде къса, или дълга.

Като изучавате закона за наследствеността, ще видите, че цели родове следват живота на късите линии, а други – живота на дългите линии. Следователно деца, родени от родители, които произлизат от рода на късите линии, ще живеят малко време на Земята; ако се раждат деца от вторите родове, те ще следват пътя на дългите линии и ще живеят дълго време на Земята. Често в живота стават кръстосвания: майката е от рода на тия, които следват пътя на късите линии, а бащата – от тия, които следват дългите линии; тогава, ако синът или дъщерята на това семейство приличат на баща си, ще имат възможност да живеят дълъг живот, а ако приличат на майка си, ще живеят къс живот. В такъв случай синът или дъщерята ще живеят толкова години, колкото е живял бащата или колкото е живяла майката. Обаче ако синът или дъщерята водят по-добър живот от родителите си, техният живот може да се продължи с няколко години; ако младите не водят по-добър живот от родителите си, има възможност да умрат с няколко години по-рано от годините, до които са доживели родителите им.

Законът за наследствеността се изразява не само по отношение на продължителността на човешкия живот, но още и по отношение на неговите чувства. Има човешки чувства, които вървят по пътя на късите линии, вследствие на което те траят само няколко месеца, но има човешки чувства, които траят години – те вървят по пътя на дългите линии. Същият закон се отнася и до човешките мисли: има мисли, които вървят по пътя на късите линии – те са кратковременни; има мисли, които вървят по пътя на дългите линии – те са дълготрайни.

Ние не се занимаваме с мисли и чувства, които умират преждевременно. За да дойде до истинското положение на живота, човек трябва да следва пътя на дългите линии

във всяко отношение – и тогава, ако баща му е живял 93 години, и той ще живее толкова; ако баща му е бил гениален, и той ще бъде гениален. Какво виждаме днес – ако бащата е бил гениален, синът не излиза такъв, което означава, че бащата не е могъл да предаде своята гениалност на сина си. Изобщо, бащите са слаби да предават гениалността си на своите синове; майките могат да предават повече неща на синовете си, отколкото бащите.

Следователно гениалността се предава по женска линия, по линията на чувствата. Духът носи гениалността, а душата я отхранва. Думата *гений* е гръцка и означава *начало, зараждане на нещата*. Разумните, учените хора са дали друго значение на тази дума – под *гений*, *гениален човек*, те разбират този, който твори, който създава епохи.

Гениите работят в твърдата материя. Техният живот е изложен на големи пертурбации, вследствие на което те умират преждевременно. За да живее много години на Земята, геният трябва да стане светия – светията върви по пътя на дългите линии, а геният – по пътя на късите линии. Когато смъртта дойде при светията, той я посреща и изпраща любезно и тя се връща назад, не го взема със себе си. Смъртта има слабост към светиите: като види един светия, тя веднага се влюбва в него, вследствие на което той може да живее на Земята колкото време желае. Геният обаче се бори със смъртта, тя подкопава основите на неговия живот; геният иска да живее, да се учи, но смъртта го отстранява от пътя си, не иска да ѝ препятства.

Допуснете, че бащата и майката в някое семейство са живели само около 45 години. Как мислите, детето им може ли да живее по-дълъг живот от тях? Обстоятелството, че родителите са живели малко време на Земята, показва, че те са били слаби, хилави, следователно и децата им не могат да бъдат по-здрави от тях. Ние говорим за естествената смърт. Някои млади умират преждевременно, от неестествена смърт.

Ако някой хиромантик разглежда ръцете на хората, той ще види, че на ония, които имат дълъг живот, линиите на ръцете са дълги; колкото е по-кратък животът на хората, толкова линиите на ръцете им са по-къси. Това не

е абсолютно правило, не е закон; като правило, и в него има изключения. Късите линии са дошли впоследствие.

Съвременните хора вървят по пътя на късите линии. Първоначално хората са живели много години на Земята – такива примери имаме в Библията, в Стария Завет; тогава животът на хората е бил около 900 години, после се е намалил до 500, до 200, до 150, до 120 години, а днес хората живеят най-много до 60-годишна възраст. Като изследват въпроса за дълготрайността на живота, съвременните учени са дошли до заключението, че животът на хората е толкова по-дълъг, колкото е по-щастливо съчетанието на дългите линии на мислите и на чувствата им. Щом линиите на мислите и чувствата им са дълги и правилно съчетани, те ще разполагат с разумна воля, която ще съгласи здраво, хармонично сложено тяло, в което душата ще обитава колкото време желае.

Задачата на всеки човек е да си създаде здраво, добре развито тяло, в което силите функционират правилно. Ето защо човек трябва да избягва тези чувства, или по-право чувствания, които са кратковременни и са му наложени отвън. Само възвишените, благородните чувства и светлите мисли, които произтичат от душата и духа на човека, са в състояние да образуват дълги линии, да продължат неговия живот. В чувствата и мислите на човека има много присадки, които не представляват истинския човек. Чувствата и мислите на човека вървят по съвсем друг закон, а не по закона на присаждането.

За да разбере пътя на своето развитие, човек трябва да изучава себе си, да изучава законите, които вземат участие в неговото развитие. Когато изучава себе си, трябва да дойде до онова първично положение, когато е живял в Бога като разумна душа, с вложени в него сили, дарби и способности, които са създали тялото му. Да изучи човек себе си, т.е. да намери себе си, това значи да се подложи на щателно пречистване, да се освободи от ония мисли и чувства, които са наслоени върху него от векове. Когато търси себе си, човек достига до положение на индиферентност към всичко, което го заобикаля – всички вре-

менни, преходни желания го напускат и той се чувства съвършено изпразнен. Това е временно положение, но човек непременно трябва да мине през него, защото така ще разбере, че много желания, много скърби и радости на хората са фиктивни – например някой плаче, защото е прочел във вестниците, че баща му е умрял, а всъщност баща му е жив; поради някакво съвпадение в имената на двама души е станало погрешно съобщение за смъртта на баща му. Друг някой плаче за някакви изгубени пари, които всъщност не е изгубил. Това са несъществени страдания, които не засягат дълбоко човешката душа.

Обаче има съществени страдания, които дълбоко засягат човешката душа и се отразяват и върху тялото. Истинските, съществени страдания облагородяват човешкото сърце и разширяват съзнанието; фиктивните страдания огрубяват, ожесточават човека. Опасни страдания са ония, които довеждат човека до положение да роптае против Бога, да се настройва срещу хората. След като прекара големи страдания и мъчения, Йов изпадна в положение да иска отговор от Бога защо като отне богатството му, синовете и дъщерите му, най-после посегна и на тялото му? В първо време той носеше страданията мълчаливо, но след като се засегна и тялото му, взе да пита Господа къде е Божията правда, къде е Божественият ред на нещата – той не можеше повече да си дава отговор на страданията, които го сполетяваха едно след друго, и се обезсърчи. Най-после, когато разбра смисъла на страданията, Йов мина в нова фаза на живота, където те придобиха нов смисъл – той мина от човешкия в Божествения живот, във висшия порядък на Живота, свободен от съмнения, от противоречия. Всеки човек трябва да мине през страданията на Йов, за да бъде изпитан; като издържи изпита си, тогава ще влезе в Новия живот.

И тъй, страданията са голяма спънка в живота на човека, но същевременно те са и силен подтик за растене и за развитие. Досега никой обикновен човек не си е отговорил на въпросите защо идват страданията и скърбите в

света и не може ли без тях. Духът се мъчи, тялото скърби, а душата страда; щом е дошъл на Земята, човек едновременно ще се мъчи, ще скърби и ще страда. Веднъж слязъл на Земята и облякъл се в материя, духът е изложен на вечни мъки, както се мъчат духовете в ада. Всички духове, които не разбират същината на Битието, се мъчат. Такъв дух, изложен на вечни мъки в ада, е Луцифер – князът на света, за когото се казва, че е лишен от светлината си и изпратен в ада на вечен огън и мъчение, но кои са причините за това – не се казва. Поставен при тези условия, Луцифер се мъчи, иска да се освободи и като не може, се изпъква с такава омраза, че с един замах иска да унищожи целия свят – какво по-голямо мъчение от това? Следователно, когато някой се мъчи, това показва, че той се е наел с трудната задача да разруши света и да се освободи – това е невъзможно!

Кога скърби човек? Когато му се препятства да постигне някое свое желание. Казва се, че тялото скърби, понеже в него има същества, които са на ниска степен на развитие. Има силни духове, които, подложени на мъчение, толкова се ожесточават, че са готови да унищожат целия свят; какво ще стане тогава – светът ще се унищожи, а те само ще останат да съществуват? Това е невъзможно, щом светът се унищожи, с него и те ще изчезнат. Не, човек трябва да изучава състоянията на мъчения, скръб и страдания в себе си и да различава кои са негови и кои са чужди; неговите мъчения, скърби и страдания ще го спъват по един начин, а чуждите – по друг.

Мъчението, скръбта и страданието са елементи, т.е. известен род сили, с които Природата работи – затова именно Господ ги е допуснал. Като ученици, вие трябва да превръщате тия сили в себе си, да ги използвате за добро. Какво печелят разрушителните духове – нищо не печелят, в тяхното разрушаване няма никаква философия, никаква наука. Когато силните духове участват във войни, след голямо мъчение те побеждават; щом победят неприятеля си, влизат в областта на разрушението: горят градове и села, разрушават, грабят, изнасилват, където кракът им

стъпи, всичко се превръща на пепел и след всичко това се считат герои, господари на положението. Ученикът обаче трябва да се справи с разрушителния елемент в себе си, да му даде права насока.

Това, което се говори относно разрушението като резултат на мъчението, е предмет за размишление само за ония, които нямат работа; безработните трябва да размишляват върху казаното, да изучават себе си и ближните си, за да не се обезсмисли животът им. Ония, които имат работа, трябва да се занимават с други задачи, да превръщат отрицателните сили в положителни. На работещите се дава задача да размишляват върху състоянията на материята и службата ѝ в Природата. Всички говорят за твърдата материя; за какво е нужна тази материя – за проява на Живота, защото без твърда материя Животът не може да се прояви. Обаче това не е достатъчно – Животът трябва да се подхранва, а той се подхранва с течната материя, понеже тя е пъргава, пластична, огъваща се; освен течната материя, Животът трябва да се прониква от нещо – за това служи въздухообразната материя; и най-после, Животът трябва да бъде обвит в нещо – за това служи етерът, т.е. светлинната материя. Твърда, течна, въздухообразна и светлинна – това са четирите вида материя, с които се занимават и обикновената, и окултната наука.

И тъй, човек трябва да разбира законите на твърдата материя като прояви, като форми на Живота; течната материя – като условие за подхранване на Живота; въздухообразната – като условие за проникване на мисълта в Живота; и светлинната – като обвивка на Живота. Тези четири вида материя са различни области, които трябва да се изучават. Човек трябва да започне изучаването им първо от себе си: той трябва да стане господар на четирите вида материя в себе си, да научи законите, на които се подчиняват; трябва да владее естеството на всички видове материя, които съставят неговото физическо, духовно и умствено тяло – тези тела са неразривно свързани помежду си. Който владее материята на физическото тяло в различните ѝ видове, той ще владее и своето духовно

и ментално тяло. Твърдата материя определя формите на физическото тяло и който не знае законите, които я управляват, той ще доведе тялото си до пълно вцепяване, до замръзване.

Течната материя представлява чувствата на човека; по тегло тя съставя по-голяма част от теглото на тялото и ако не знае как да се справя с нея, тя може да залее сушата, да създаде наводнение в човешкия организъм. За да спаси човека от това наводнение, Природата му създава някаква болест, чрез която изпарява голяма част от водата и по този начин организъмът достига до естествено състояние. Обаче има болести, при които изпаряването на водата става чрезмерно силно, в резултат на което организъмът изсъхва; човек трябва да се пази от наводнения и от чрезмерно изсушаване – за тази цел той трябва да знае законите за регулиране на своите чувства.

Въздухообразната материя е свързана с човешката мисъл. За да не стават експлозии в организма му, които да го разрушават, човек трябва да знае законите за газовете, законите на мисълта. Никога мисълта на човека не трябва да се съгъсти дотам, че да предизвика експлозия – мислите трябва да запазват своето естествено състояние.

Най-после, човек трябва да познава свойствата на етера, на светлинната материя, за да не се предизвика спиране или противодействие на възвишените мисли в него. Всякакво противодействие на мислите у човека създава смърт – умствено умиране.

Сега, като говоря върху тази материя, това не значи, че веднага ще имате резултати. За да дойдете до микроскопични резултати, вие трябва да работите усилено върху себе си; ако работите по десет часа на ден, в продължение на три години ще имате микроскопични резултати. Изкуство е човек да владее силите на своя организъм, но това не се постига лесно – да удари с магическата пръчица и да постигне всичко изведнъж; има хора, които владеят магическата пръчица, но те са работили с векове, с голямо постоянство и усилие, докато се домогнат до нея.

Следователно владението или невладението на тази пръчица зависи от усилията, които човек прави, от неговата карма и т.н.; колкото по-близо е до изплащане, или ликвидиране, на своята карма, толкова по-голяма е вероятността да придобие магическата пръчица. Кармата на някои хора е много тежка, вследствие на което мъчно могат да придобият тази пръчица, но все пак усилията им няма да отидат напразно – и най-малкото усилие от тяхна страна ще им донесе поне микроскопични резултати. Усилията, които човек прави в пътя на своето повдигане, го улесняват при ликвидирането на неговата карма.

Така че дали лесно, или мъчно ще придобиете магическата пръчица, от всички се иска работа, труд, усилие. Само така ще дойдете до самообладанието, което е необходимо условие за вашето развитие. Самообладанието е във връзка с твърдата материя – да се владее човек, това значи да владее твърдата материя в себе си. Тя е най-устойчивата материя и който я владее, той има устойчив характер. Твърдата материя е основният камък на живота и който иска да работи върху себе си, той трябва да започне с нея.

Твърдата материя представлява конкретната човешка мисъл; тя придава формите на телата, тя е първото състояние на материята, чрез което животът е започнал да се извява навън. Когато се казва, че човек трябва да има поне една основна идея в живота си, имаме предвид, че той трябва да владее поне твърдата материя в себе си; щом владее тази материя, той ще може да се справи и с другите видове материи. Ако човек не владее твърдата материя, животът му ще представлява преплитане на всички видове материи, в резултат на което организъмът му ще бъде изложен на големи пертурбации и катаклизми – бури, наводнения, земетресения, експлозии и т.н., и при това положение топлинната и светлинната енергия в човешкия организъм ще се намират в неестествено състояние.

Като ученици, вие трябва да изучавате топлинните и светлинните енергии на вашия организъм и във връзка с

това да познавате кога сте в нормално и кога – в аномално състояние. Има случаи, когато става чрезмерно изтичане на топлинната енергия от човека, вследствие на което ръцете му са винаги студени, а понякога се развива повече топлинна енергия, отколкото трябва, поради което ръцете му са много горещи. Има два вида топлина: външна, която изсушава човешкия организъм, и вътрешна, която произтича от самия Живот. Вътрешната топлина е естествената топлина на организма и тя е носителка на красивото, на възвишеното в живота; тази топлина регулира силите на човешкия организъм, като го предпазва от изсушаване, от наводнение.

Следователно, който иска да бъде здрав в пълния смисъл на думата, той трябва да се стреми към новото в живота: да има висок идеал, да храни ума си със светли, възвишени мисли – с етерна материя, а сърцето си – с топли и благородни чувства, с най-чистата вода, но взета в определено количество. Това значи истински здрав човек. Няма ли такъв идеал в себе си, човек ще бъде здрав като всички обикновени хора и тогава каквато и работа да започне, в края на краищата ще я развали – например ако намери човек, с когото да създаде добро приятелство, в скоро време това приятелство ще се развали.

Нека всеки от вас си зададе въпроса колко приятели има, които са готови да пожертват живота си за него. Няма по-велико нещо от това да имате поне един приятел, който е готов да се пожертва за вас и вие – за него. Колко души от вас могат да се пожертват за себе си, т.е. за Божественото в себе си? Има жертви в света, но те са принудителни, а не доброволни, а от хората се искат доброволни жертви. Всяка принудителна жертва дава пет, получава три, вследствие на което хората се разочароват. В доброволната жертва човек може да даде десет и нищо да не получи – така жертват истински моралните хора: те жертват, без да очакват нещо. Тези хора са бедни на физическия свят, а богати – в Духовния.

Който не прави доброволни жертви, той може да бъде богат на Земята, но не и в Духовния свят. За такива бо-

гати Христос е казал: „По-скоро камила може да влезе в иглени уши, отколкото богат в Царството Божие“. Това не значи, че човек не трябва да бъде богат, но не е въпрос за външното богатство. Казано е в Писанието: „Какво се ползва човек, ако за външното богатство продаде душата си?“, значи истинското богатство е в душата. Има ли това вътрешно богатство в себе си, човек всичко има: достатъчно е да помисли само за златото, за да го има моментално – той знае къде има заровено злато в земята, за да си вземе толкова, колкото му е нужно. Може ли този богат човек да краде? Може ли царят на една държава да краде? Може ли жената да краде от мъжа си? Има семейства, в които жената краде пари от джоба на мъжа си – кога? Когато мъжът не внася нищо вкъщи. Обаче това е една от външните, изопачени страни на живота. Там, където животът правилно се развива, мъжът и жената представят едно цяло.

И тъй, когато мъжът краде жена си или жената краде мъжа си, това показва, че в този дом съществуват две каси, две различни банки и всяка банка мисли само за себе си – по какъв начин по-лесно да забогатее; в края на краищата едната банка ще изчерпи другата, но и тя няма да издържи много време.

Всяко благо, което човек е придобил с насилие, в най-скоро време ще изгуби. Същото нещо става и в самия човек – докато не се възстанови вътрешната хармония в човека, той всякога ще се стреми да уреди първо своите физически, материални нужди и тогава да се занимава с възвишени работи. Не, преди всичко човек трябва да определи отношенията си към Първата причина, Която му е дала власт върху твърдата материя – да я владее и управлява. Твърдата материя може да се уподоби на човешкия мозък – най-устойчивата материя в човешкия организъм е мозъкът; той не се изменя – колкото и тежка болест да прекара човек, теглото на мозъка не намалява.

Сега, като говорим за завладяване, можем да си зададем въпроса: кое се завладява – човешкото или Божестве-

ното? Само човешкото може да се завладява, а що се отнася до Божественото, не може и да става въпрос за това. Божественото може да се изнудва, да се малтретира, да се ограничава, да му се препятства, но по никой начин не може да се завладява. Досега никой не е успял да завладее или подчини Божественото и който се е опитвал да стори това, той е свършвал с катастрофа; който се е опитвал да подчини Божественото на човешкото, той е изпитал най-големи страдания и нещастия в света. Като знаете това, дайте свобода на Божественото в себе си, за да се прояви така, както то разбира – оставено само на себе си, Божественото ще направи повече, отколкото сте очаквали. Божественото в човека е в състояние да изправи живота му, да изправи всички негови погрешки, но за да стане това, той трябва да му даде път.

Когато човек се намери в някакво затруднение, той иска другите да се молят за него; и това е възможно, но какво ще даде той срещу тази молитва? Един американски милионер заболял сериозно и след като се обърнал за помощ към всички знатни американски лекари, най-после се помолил на един виден проповедник със следните думи:

– Моля ти се, ти си добър човек, добър проповедник и твоята молитва ще бъде приета от Господа: помоли се за мене да оздравея!

– Как мога да се моля за тебе? Досега ти не си направил нито едно добро, животът ти е пълен с грехове. Какво обещаващ, за да се помоля за тебе, какво можеш да пожертваш? За да се приеме молитвата ми, ти трябва да посветиш живота си на Господа или да раздадеш всичко-то си богатство на бедни. Какво ще поставя на коленете си, за да коленича пред Господа?

Същото нещо може да се каже и на всеки човек поотделно: за да бъде приета молитвата ви пред Господа, не е достатъчно само да признаете греховете си или да кажете като Давид, че в грях ви е заченала майка ви, но който иска от Господа, той трябва да обещае нещо, да пожертва нещо от себе си и каквото обещае, трябва да го изпълни; каквато жертва намисли да направи, той трябва да я даде.

Няма случай в света човек да е изпълнил обещанието, което е дал пред Бога, и да не е получил отговор на молитвата си.

Някой обещава нещо пред Господа, но после се извинява, че не е могъл да го изпълни, понеже е бил млад, бил е поставен на изкушения или че е бил стар, женен, със задължения към семейство. Оставете настрана вашите младост и старост – как ще докажете, че сте млади или стари? Как ще докажете, че сте женени? Че сте млади или стари – това е сън, това е илюзия, не е действителност.

Толстой сънувал една вечер, че е бременен и ще роди; цяла нощ се мъчил, докато най-после родил. Като се събудил и разбрал, че е сънувал, казал: „Ако раждането е такова страшно нещо, не си струва човек да бъде жена“. Някои тълкуват този сън в преносен смисъл и казват, че раждането се отнасяло до учението на Толстой – той е бил бременен с нови идеи, които трябвало да посее в света. Това е друг въпрос, но за Толстой е важно, че е сънувал, че е бременен, че ще роди и се е измъчил много. И вие казвате, че сте стари, че сте женени, но от по-високо гледище наблюдавани, може да се каже, че сънувате. Ние не отричаме положението, в което се намирате, но казваме, че всичко в живота е относително. Някой е скръбен, плаче, измъчва се – какво представлява тази скръб? Сън, този човек сънува; той се намира в положението на Толстой – бременен е с нещо, мъчи се да роди.

Христос казва: „Скръбна е душата ми до смърт“ и човек казва: „Скръбна е душата ми“ – какво показва това? Че човек е заробил душата си, потопил я е в скърби и страдания, от които трябва да я освободи. На всеки човек е дадена задача да освободи душата си от скърбите и страданията, защото те го спъват в развитието му. Той не може лесно да се освободи от тия спънки, защото погледът му не е насочен към душата му, а е насочен навън – например за изправяне на човечеството, което е работа на Бога; задачата на човека е изправянето на самия себе си.

Следователно, дойде ли въпрос за изправяне на света, на цялото човечество, това е работа на Бога – Бог е съз-

дал света и Той има грижа за изправянето му. Който иска да поправи човечеството, той трябва да отиде при Бога и с Него да се посъветва. Дойде ли въпрос за изправяне на обществата, на домовете, това е работа на Ангелите и който иска да се заеме с това, той трябва да се обърне към тях – те да го посъветват как да постъпи. Ангелите женят хората и ако някой иска да се ожени, нека отиде при тях и да ги помоли да му помогнат, те ще го оженят – те имат грижа за младите, които искат да се женят. Дойде ли въпрос за изправяне на отделния човек, това е лично негова работа, защото всеки сам може да се изправи.

Като спазвате тия отношения, вие всякога ще имате добри постижения и резултати в живота си. Мнозина не успяват, защото очакват светът да се изправи, обществата да се изправят, младите да се оженят, че тогава и техните работи да се наредят – това е невъзможно. Не очаквайте на другите хора, всеки трябва да изпълни своята задача – да изправи своя живот, да изправи себе си; изправи ли себе си, и светът е изправен, и обществата са уредени, и младите са настанени.

И тъй, щом се запитате кой ще поправи света, ще си отговорите, че това е работа на Бога; кой ще уреди отношенията между членовете на семействата – това е работа на Ангелите; кой ще се грижи за теб – това е лично твоя работа. Дали ще ядеш, ще се обличаш, ще учиш – това е твоя работа; единствената ти работа е да вземеш книжката си и да отидеш на училище. Когато човек разграничи тия неща в себе си, той се намира пред условията на Новия живот.

Красив е Новият живот, но за неподготвения и той носи противоречия – например ако някой неподготвен влезе в Новия живот, той първо ще иска да се осигури; право е това желание, но каква по-голяма осигуровка за човека от осигуровката, която Бог ще му даде, от тази, която Ангелите ще му направят, и каква по-голяма осигуровка може да желае човек от тази, която той сам е в сила да си направи? Когато Бог, Ангелите и човекът се съединят в едно, човек става силен, всичко може да на-

прави. Много хора днес не успяват в живота си, защото се наемат с непосилен товар – те поемат работата на Бога, на Ангелите и своята и след това пъшкат под голямото бреме на живота.

Следователно дойдете ли до трудностите в живота, ще се обърнете към Ангелите, към светиите с молба да ви помогнат; после ще се обърнете към Бога да оправи работите ви; и най-после ще упоавате и на себе си. Тъй щото Бог ще оправи обърканите работи от миналото и от настоящето ви, светиите ще подобрят условията ви, а вие ще учите.

Вие се безпокоите за децата си, не знаете дали ще могат да учат, но това е тяхна работа; безпокоите се за сина си, за дъщеря си, дали ще могат навреме да се оженят – и това не е ваша работа, а е работа на Ангелите. – „Ама дали ще се спасят децата ми?“ Това е работа на Бога. От вас се иска само едно – да обичате децата си.

Който обича, той е здрав човек. Да обичаш – това значи да владееш твърдата материя. Под думите *твърда материя* разбираме първичната материя, която се отличава с абсолютна устойчивост; тази материя не се мени, не се разлага – никакъв клин не може да се вмъкне в нея. Който няма тази материя в себе си, той е песъчлива почва и за него се отнася стиха: „Дом, съграден на пясък, не може да устои“. Които не разбират свойствата на различните видове материя и не могат да ги владеят, изпадат в противоречия и се залавят с решаването на задачи, които не влизат в кръга на тяхната дейност. Човек трябва да се занимава с ония задачи, които се отнасят до благополучието на неговата душа, а останалите задачи са предмет на разрешаване от Напреднали, Разумни същества.

Сега, коя е най-важната мисъл в тази лекция и коя мисъл остана в ума ви? Едно дете слушало приказка как млада красива мома се оженила за царския син и като го запитали какво е разбрало от приказката, то отговорило: „Разбрах, че е хубаво човек да се ожени за царския син“. Ако и вас запитаме какво най-много ви хареса в лекцията, навярно ще отговорите като детето. Наистина, най-важна

мисъл в една лекция е тази, която засяга човешката душа – тя не е нищо друго, освен царският син или царската дъщеря, за които всеки иска да се ожени, и около нея се координират всички останали мисли; тази мисъл трябва да се приложи в живота. Когато в ума на човека се роди една координираща мисъл, Бог я благославя, Ангелите я поливат, възрастват, а човек събира плодовете ѝ и ги опитва – затова от вас се иска приложение; силните ученици трябва да прилагат, да видят плода на своите мисли.

Кои ученици наричаме силни? Ще кажете, че силни ученици са тия, които минават за учени. Турците казват, че колкото по-учен е човек, толкова повече страда, но не е така – ученият не трябва да страда. Каква наука, какво знание е това, което носи страдания, с които човек не може да се справи? Не е учен онзи, който много страда; ако ученият страда много, това показва, че той се е натоварил с работи, които не са по силите му, а истински ученият избира такъв път, по който среща най-малко препятствия, най-малко страдания. Една от задачите на Школата, която следвате, е да намали до минимум скърбите, страданията и мъчнотиите на човека. Скърбите и страданията имат смисъл, но само дотолкова, доколкото облагодияват човека; дойдат ли до положение да го ожесточат, да го огрубят, те губят своя смисъл. Ето защо при страданията си човек се нуждае от светлина, за да разбира защо страда, да не се обезсмисли живота му; няма ли тази светлина, и най-малките му страдания могат да се превърнат в големи. Големите страдания не могат да станат малки, но малките всякога могат да станат големи.

Сега си представете, че на сестрите дам задача за 15 минути да изплетат шапка от памук или от вълна – колко сестри биха се заели с тази задача, която изисква голяма сръчност? Дупките на плетката могат да бъдат едри, важно е шапката да се изплете за 15 минути. Задачата може да ви се види смешна, но имайте предвид, че всяка задача, колкото и проста или мъчна да е на вид, съдържа нещо смислено в себе си; в живота човек често се поставя при положения да действа бързо, сръчно, съсредоточено и

най-малкото забавяне води след себе си някакво нещастие или катастрофа – за тази цел човек трябва да прави различни опити, за да бъде готов правилно и бързо да изпълни всички задачи, които животът му предлага.

Като ученици на живота, вие ще бъдете поставени в положение да ядете един или два пъти най-много през седмицата – какво ще правите тогава? Днес хората ядат по три пъти на ден, а при известни положения някой човек ще трябва да яде само един път през седмицата – за това се изисква подготовка. Има смисъл човек да не яде много, но той трябва да понесе това със съзнание и да не се дразни – дразненето влошава положението. Това изпитание може да се случи един път в живота на човека, но той трябва да е готов да го понесе, да го използва, да придобие нещо от него. Забелязано е, че колкото храната е по-рядка, толкова по-голямо количество се консумира; колкото е по-гъста, толкова по-малко се консумира. Например човек приема твърда храна три пъти на ден; течна – повече пъти; въздухообразна – по 20 пъти на минута, а светлинна, т.е. етерна, – непрекъснато.

Който знае законите за трансформиране на материята, той би могъл да се справи с всички положения, с всички изпитания, които се отнасят било до храната, било до мислите или чувствата – това са задачи за далечното бъдеще. Един ден, когато порасне, човек ще може да се справя с всички трудности в живота, но днес, като дете, той трябва да благодари за всичко, което му се дава и което се прави за него; докато е в детинското си състояние, човек трябва да се учи поне да не разваля онова, което Разумните същества правят за него и което Природата наготово му дава.

Кое разваля добрите неща у човека – гневът: като се гневи, човек разрушава хубавото, доброто в себе си, което с години е съграждал. Гневът е във връзка с центъра на разрушителността у човека, който се намира зад горната част на ушите. Не е лошо да се гневи човек, но трябва да впряга тази енергия в себе си на работа, да придобива нещо; остави ли се на гнева, той ще разруши много кра-

сиви неща в него. По отношение на гнева човек трябва да бъде буден, той да го управлява и възпитава, а не гневът него. В какво седи възпитанието на гнева – в работа; впрегни гнева на работа и повече не мисли. Щом се разгневиш, вземи трион и режи дърва или перо и пиши, или някаква научна книга, за да четеш, или, най-после, започни да се молиш – гневът иска работа, нищо повече. Дали си духовен, или си светски човек – това е безразлично; щом се разгневиш, работи! Гневът представлява общество от същества, които търсят работа и казват: „Ако искате да не рушим, да не разваляме готовите неща, дайте ни работа!“; те са безработни сили, които трябва да се впрегнат на работа. Същото се отнася и до човека: веднъж дошъл на Земята, човек трябва да има работа – без работа животът съвсем ще се обезсмисли.

Тайна молитва.

*Верен, истинен, чист и благ всякога бъди и Господ на мира
ще изпълни сърцето ти с всички добрини.*

24. лекция, 4 април 1928 г., София

ВЪЗПИТАНИЕ НА УДОВЕТЕ

*Верен, истинен, чист и благ всякога бъди и Господ на мира
ще изпълни сърцето ти с всички добрини.*

Размишление.

Чете се темата *Отношение между корените на растенията
и краката на животните.*

Чете се резюме на темата *Служба на уравненията.*

Сега ще задам два въпроса, върху които да размишлявате, а именно: кой е първият процес, с който животът е започнал, и кой стои по-високо: който яде или който приготвя яденето – защото когато например ви канят някъде на обяд, вие се подготвяте, обличате се и тръгвате в такъв час, че да стигнете точно навреме, за да не ви чакат, но и домакинята, която ви е поканила на обяд, е изживила цяла сутрин, за да сготви най-хубавото, най-чистото ядене, което да задоволи вкуса ви.

Когато се задават някакви въпроси, ще последват най-малко две мнения; тъй щото и в случая едното мнение ще бъде на страната на домакинята, а другото – на страната на госта. Готвачът е добър психолог – без да пита гостите или клиентите си какво искат да им приготви, той предварително знае вкуса им и ще сготви тъкмо това, което те обичат. Как е разбрал вкуса на своите гости? В дадения случай вие имате една задача с три неизвестни: госта, когото означаваме с X , готвача – с Y , а резултата – със Z ; който е решавал уравнения с три неизвестни, той може да реши и тази задача.

Буквите X , Y , Z , както и всички останали букви от азбуката, представляват известни символи, така че буквата X , с която си служи съвременната математика, не е произволен знак – той изразява закон на противоречие. Действително, като се вгледате в живота, виждате, че той започва с противоречия. Какво по-голямо противоречие

можете да си представите от това, че един Ангел е изпратен на Земята да решава въпросите на живота като човек, т.е. облечен е в проста човешка форма? Докато е бил на Небето като Ангел, той е бил свободен да посещава различните планети и със своята голяма интелигентност да решава сложни задачи, а дошъл на Земята, в гъстата материя, облечен в плът, той веднага се вижда ограничен, лишен от богатите условия на живота; той мисли какво да прави при тези ограничения, как да реши задачата си.

Само Висшите същества могат да се намерят в противоречията на знака)(– двете части на буквата Х представят един и същ белег – буквата С, която е дала гръб на друга.

Често и хората си дават гръб едни на други – слушате някой да се оплаква: „Моят приятел ми даде гръб“. Какво лошо има в това, когато няколко души се намерят зимно време в гора и имат желание да се доближат с гърбовете си един до друг, за да се топят; така доближени, те ще се запазят от вятър и от студ – къде е противоречието тук? Но ако отидете при своя приятел и пожелаете да ви услужи с нещо, а той ви даде гръб, това е противоречие за вас. Разумният лесно ще се справи и с тази ситуация – между двата полукръга на буквата)(той ще сложи права линия и ще образува буквата Ж – Животът; наистина, Животът примирява противоречията. Следователно, който разбира законите на Живота, той ще напише буквата Ж по такъв начин, че в нея ще преобладават паралелните линии.

Паралелните, успоредните линии показват разумност и само разумният човек може да се справи с противоречията на живота. Буквата У в българския език, с която започва думата ум, показва, че човек не се е справил още с противоречията, вследствие на което главата му е обърната надолу; един ден, когато разреши противоречията в живота си, човек ще обърне буквата У така, че главата ще бъде нагоре Λ. Този знак е египетски, с него египтяните са изобразявали човека в движение и в процес на мислене. Изобщо, всяка буква, всеки знак представляват известно съчетание на разумни сили, които трябва правилно да се използват.

Като ученици, вие трябва да изучавате буквите като методи за самовъзпитание. Човек не може да се самовъзпита изведнъж, той трябва да спре вниманието си върху най-силната си добродетел и около нея да централизира всички останали. Същото нещо ще прави, когато изучава различните букви: той ще ги изучава една по една и наученото ще прилага в живота си. Например буквата З означава закон за размножаване и като го изучава, човек трябва да се вглежда в себе си, за да знае как и до каква степен да размножава своите желания.

Не е въпрос човек само да умножава желанията си. Желанията се нуждаят от храна, но когато човек роди повече желания, отколкото може да храни, се явява икономическа криза; като знае това, човек трябва да ражда само толкова желания, колкото може да изхрани. Всеки сам трябва да отхранва желанията си, той няма право да ги продава, както прави с кокошите яйца – когато кокошката снесе повече яйца, отколкото може да измъти, излишните се продават; обаче на човека не е позволено да продава желанията си. Следователно човек трябва да има само едно основно желание, което да му бъде подтик в живота, и около него могат да се централизират и други желания, които взаимно да си помагат.

Представете си, че ви дам темата *Най-естественият метод за самовъзпитание на човека* – какво бихте писали? Според мен, за да се самовъзпита, човек трябва да започне от своите пет сетива: осезание, обоняние, вкус, слух и зрение или обратно – от зрение, слух, вкус, обоняние и осезание, като същевременно той може да прави различни пермутации. Изобщо, докато човек не разбере вътрешния смисъл на сетивата си, той не може да ги възпита. Ако някой започне с възпитанието на осезанието си, той трябва да бъде внимателен към всичко онова, което пипа – не трябва да пипа нито много студени, нито много горещи тела, защото ако пипа много горещи тела, ще се изгори и ще си извади криви заключения. Дойдете ли до огъня, ще застанете на такова разстояние от него, че да изпитате приятност, а не страх; значи от огъня ще бъдете нито мно-

го далеч, нито много близо – ако сте много далеч, ще измръзнете, а ако сте много близо, ще се изгорите. Дойдете ли до твърдите или до течните, до меките тела, ще пазите същото правило: пипайте нито много твърди, нито много меки или течни тела; пипайте такива тела, които да оставят в съзнанието ви приятни впечатления. Тъй щото каквото и тяло и да изследвате, поставете го на такова разстояние от себе си, че то да произведе в съзнанието ви приятност, а не ужас, страх или отвращение.

При развиване и възпитание на осезанието си човек си служи най-много с пръстите, затова той трябва да развива тяхната чувствителност; колкото повече се увеличава чувствителността на пръстите, толкова по-внимателен трябва да бъде към тях и да ги пази, защото те му служат като инструменти, с които работи. Ако отидете при някой опитен френолог, той може с осезанието си напълно да узнае вашия характер; може да завърже очите си с кърпа и с пипане само да опише и характера, и цялото ви тяло с най-големи подробности. Чувствителните места на пръстите се наричат папили; с папилите на ръцете си човек може да опише своя характер и способности така, както ги описва и на другите. Който не е развил чувствителността на пръстите си, той пипа главата си отпред, отзад, без да си дава отчет какво Бог е вложил в нея; който има тази чувствителност, щом пипне главата си, усеща какви сили се отделят от различните центрове и може да чете по нея като по книга. Като пипа главата си, човек трябва да знае къде и как да пипа.

Преди няколко дена дойде при мене една майка със своето малко момиченце, която се оплака, че детето било нещо неразположено, но не знае как да му помогне. В това време момиченцето седеше гърбом към мене и като го погледнах, видях, че отзад на главата му стърчи един косъм. Приблжих се към него и леко, без да ме усети, дръпнах косъмчето. След малко детето се обърна към мене, но вече весело, разположено и започна да скача, да играе в стаята; целият ден то беше весело и игриво. Коя е причината за смяната на състоянието му? С дръпването на косъма

в детето се отвори врата, през която нахлу известен род природна енергия; тъкмо тази сила липсваше на детето и щом прие тази енергия от Природата, то се развесели. Не е достатъчно само да се дръпне един косъм от главата на човека, но трябва да се знае точно кой косъм да се дръпне и как да се дръпне – наука е това; човек трябва да знае как да се пипа, къде да се пипа и по кое време.

И тъй, като работите върху развиването на своята чувствителност, пазете се от резки промени: не пипайте нито много студени предмети, нито много горещи. Пипането, осезанието е сетиво, което човек прилага не само по отношение на физическия свят, но и по отношение на Астралния – например това, което хората наричат влюбване, не е нищо друго, освен пипане в Астралния свят. Някой пипне ръката на мома и веднага изпита приятно чувство на мекота и след това този човек казва, че се е влюбил в нея – защо? Защото била млада, красива. Обаче и слепият може да се влюби в същата мома – видял ли е той нейната красота и младост? С очите си не е видял нито младостта, нито красотата ѝ, но с пипането на ръката ѝ лицето ѝ оживява пред него; този човек се е влюбил и казва, че без нея животът му няма никакъв смисъл. Когато пипнете лявата ръка на човека, вие познавате едно негово състояние, а когато пипнете дясната му ръка, познавате друго негово състояние; за да имате пълна представа за човека, трябва да пипнете и двете му ръце.

Следователно първият начин за познаване на Любовта е пипането; след това вие ще я познаете чрез вкуса – ще я опитате дали е сладка, или е горчива; после ще я опитате чрез обонянието, доколко е благоуханна; най-после, ще я познаете чрез слуха и зрението си: чрез слуха си ще опитате какъв е езикът ѝ, как говори, а чрез зрението си ще познаете красотата и обходата на Любовта – ще видите каква е косата на Любовта, дали е черна, руса или бяла. Любовта никога не носи бяла коса на главата си – тя може да има светла коса, но никога бяла.

Така позната Любовта, чрез петте сетива, това е само външно познаване, но не и вътрешно – това е астрално,

бързо познаване на Любовта, а който бързо познава Любовта, той бързо свършва с нея; който бързо говори, той бързо върши работите. Законът е такъв – както започва човек, така свършва. Мнозина искат в скоро време да научат много работи; научават ги, но в скоро време ги изгубват. Други хора обичат бавните, но сигурни неща: те пипат бавно, учат бавно, но основно; каквото научат, каквото разберат, дълго време го носят със себе си. Да не бърза човек, това не значи да бъде нехаен. Човек трябва да работи спокойно, равномерно, но с постоянство, да развива всички скрити сили в себе си. Какво правят съвременните хора – като дойдат до известна възраст, те започват да се оплакват, че са остарели, че страдат от ревматизъм, от главоболие, от стомашно разстройство, че не могат вече да учат, не могат да помнят и т.н. Те трябва да знаят, че сега именно имат условия да работят върху себе си: чрез тези болести те имат възможност да търсят един, втори, трети метод за лекуване; имат възможност да се свържат с Разумните сили в Природата и да се ползват от тях правилно – само по този начин могат да растат и да се развиват. Докато човек сам не намери методи за своето лекуване, за своето развитие, той не може да разчита на чужда помощ; щом сам си помогне, и другите ще му помогнат.

И тъй, хиксът е първото противоречие в живота. Ще кажете, че освен страдания, нищо друго не знаете в живота си. Ако наистина сте страдали много, вие сте учени хора, защото те страдат най-много – като четете живота на великите хора, виждате, че те са минали през големи страдания. Ако речете да опишете страданията на обикновения човек или на някое животно, или на растение, това описание няма да ви интересува много, но ако опишете живота на някой цар, на някой велик човек, бил той учен или светия, това описание ще ви интересува силно – защо? Защото животът на великите, на силните хора е богат със страдания и опитности.

И тъй, всички трябва да работите върху самовъзпитанието си: възпитавайте удове на тялото си, възпитавайте своите мисли и чувства; дойдете ли до сетивата си,

и тях трябва да възпитавате. Ако съзнателно не се самовъзпитавате, вие ще дойдете до положение удове ви да ви управляват. Ще се събудите една сутрин и ще видите, че краката ви не вървят – защо не вървят? Защото са на особено мнение и казват: „Ние ще сложим спирачка на господаря си, ще го заставим да не се движи; нека спре на едно място, да знае, че спрямо нас не е постъпвал както трябва. Господарят може да се сърди колкото иска, но ние не обръщаме внимание“. Ето защо човек трябва да бъде буден, да възпитава краката си така, че те винаги да изпълняват неговите желания и той – техните. Където има Любов и съгласие, там работите вървят добре. – „Трябва ли да зачитаме удове си?“ Ако искате удове да ви слушат и да изпълняват вашата воля, вие трябва да ги слушате и зачитате. Истински педагог е онзи, който цени и зачита своите удове, своите мисли и чувства; ако цени и зачита своите удове, той ще зачита удове и на другите хора.

Щом се научите да цените и зачитате удове си, трябва да започнете с изучаване на техния произход: всеки човек трябва да знае откъде са дошли краката, ръцете, очите, ушите, езикът му и с каква задача е натоварен всеки уд. Бог е създал удове на човека и всеки един от тях е предназначен за развиване на известна добродетел; ако не знаете това, вие ще погледнете към ръката си и ще кажете: „Ръка е това“. Външно виждате една ръка, но тя е уд, който изпълнява служба и на физическия, и в Астралния, и в Умствения, и в Божествения свят. Ако влезете в Невидимия свят с хилава ръка, веднага ще познаят, че не сте я хранили добре, не сте се грижили за нея както трябва. Ще възразите, че сте мазали ръцете си с различни помади или сте ги мили често със сапун и вода; не, грижите за ръцете не се заключават във външното мазане, нито в честото миене със сапун и вода. Ценно нещо е човешката ръка – чрез нея човек изявява волевите сили в себе си, чрез нея той възприема промените, които стават в Природата; ръката е радио, с което той може да възприема всички промени, станали в атмосферата – достатъчно е да постави ръката си срещу Слънцето и да затвори очите си, за да познае

какво ще бъде времето през деня: дъжд ли ще вали, вятър ли ще има и т.н. Човешката ръка е антена, чрез която се приемат и предават природни енергии.

Представете си, че на някого от вас предстои едно голямо пътешествие – какво трябва да направи? Той трябва да постъпи като праведния човек: да вдигне ръцете си нагоре, да концентрира мисълта си към Бога и да се помоли да му се даде възможност да разбере добро или лошо ще бъде времето и в зависимост от това да пътува ли, или да отложи пътуването си. Ако някой иска да отиде на гости някъде, също така трябва да вдигне ръцете си нагоре и да запита трябва ли да отиде, или не, каква работа му предстои да свърши и т.н. Едно е необходимо за човека: да развива чувствителността на пръстите си така, че да може чрез тях да възприема и най-нежните, най-деликатните вибрации. Чрез ръката си човек може да решава сериозни социални и духовни въпроси.

Това са упражнения, които можете да правите в свободното си време. Човек трябва да работи върху себе си, да развива чувствителността на своите пръсти, на ръцете си изобщо. Някои хора работят толкова много, че ръцете им огрубяват, хващат мазоли, други пък почти никак не работят, вследствие на което ръцете им са много меки; и едното, и другото положение са крайности в живота – Природата не позволява никакво насилие, но същевременно тя не позволява и никакво излежаване.

Колко трябва да работи човек? Чиновниците и работниците работят по осем часа на ден – това не е закон на Природата; майката работи по цели дни – и това не е закон на Природата. Природните закони са еднакви за всички хора. Ще кажете, че и птичката работи по цели дни. Където има пресилен труд, това показва, че условията на живота, а не на Природата, са неблагоприятни. Природата е предвидила храна за всички живи същества, но хората не са я разпределили правилно помежду си.

Птиците са започнали главно с развитието на очите си – понеже птичката няма ръце, с които да работи, в търсене на храната си тя си служи с очите; тази е причина-

та зрението на птиците да е силно развито – цял ден те напрягат очите си, за да търсят храна. И човек трябва да работи за развиването, за възпитанието на очите си – как? Той трябва по възможност да избягва лоши, грозни сцени, картини или образи в живота си; трябва да гледа само красиви, правилни неща. Дойде ли до нещо отрицателно, било чувство, било мисъл, било някаква постъпка – свои или чужди, човек трябва да затваря вътрешно очите си, да не ги приема в себе си, да не задържа такива образи в съзнанието си. Някоя майка се безпокои за децата си – да не се разболяват, да не умрат, и по този начин тя създава лоши образи, които се отпечатват в съзнанието ѝ; с това разваля зрението си.

Що е смъртта? Смъртта може да се представи в два образа: излизане от затвора и влизане в затвора. Животът на човека не е нищо друго, освен затваряне на духа в материята. Ако човек е живял правилно на Земята, ще дойде ден, когато ще отворят вратата на този затвор и ще го пуснат на свобода – това наричат хората смърт, но за умрелия това е освобождаване. Има случаи, когато някой човек, след като е живял на Земята в затвор – в затвора на плътта, пак умира, т.е. влиза в затвора на смъртта; този човек не се освобождава, но още повече се затваря. Той плаче и близките му плачат – те казват за него, че го затворили в черната земя. Тъй щото ако за даден човек смъртта отваря вратата на затвора, това е освобождаване; ако смъртта води човека от един затвор в друг, това е истинска смърт, истинско заробване на човешката душа.

И тъй, искате ли да работите за възпитанието на зрението си, дръжте в ума си такива мисли, които създават положителни образи; избягвайте всичко отрицателно – отрицателните форми привличат съответни сили. С каквито форми и образи се занимава човешкият ум, такъв става и самият човек. Псалмопевецът казва: „На ранина ще Те потърся, Господи“ – как става търсенето? С очи – когато човек търси нещо, той си служи с очите. Затова е казано в Писанието: „Потърсете ме в ден скръбен“, което значи: обърнете погледа, мислите и чувствата си към

Господа, да се освободите от злото, от отрицателното в живота. Който е възпитал очите си, ръцете си, той може да се нарече истински възпитан, истински морален човек – каквото и да види, той няма да се съблазни, няма да се разколебае, няма да се натъкне на противоречия; както и да бутнат ръката му, той няма да трепне. Това значи човек с устойчив характер, с морален устой в себе си, това значи човек с будно съзнание.

Като ученици, вие трябва да работите съзнателно върху себе си, да прилагате правилата и методите, които ви се дават в Школата, защото вашето бъдеще зависи от това. „Каквото посееете, това ще пожънете“, казва българската поговорка; религиозните наричат това *закон за възмездие*, индусите – *закон на кармата*, учените го наричат *закон за наследствеността*. Какво име ще се даде на този закон – това не е важно; важно е, че хората са се наплашили от живота и не искат да живеят, а като чуват, че има прераждане, още повече се плашат. От кое прераждане се плашат? Има два вида прераждане: естествено – когато духът се преражда, преминава във все по-високо състояние на съзнанието, и изкуствено – когато духът минава от една форма в друга, за да изплаща дълговете си. Свободният човешки дух седи над условията: над закона за кармата, над закона за наследствеността, над закона за прераждането; той е господар на всички условия.

Един знаменит физиогномист и френолог се явил при Сократ с цел да му посочи някои негови характерни черти и като го разгледал внимателно, той му посочил ред слабости. Сократ му отговорил: „Прав си, всичко това беше, но сега съм друг; всички слабости, които имах, днес са превъзможнати със силата на волята, с работа и постоянство. За да се справя и с последната си слабост, ожених се за една груба жена, която да ми бъде професорка, да сложи ума ми на мястото му – да не се вода по чужди умове, по ума на жените, но по своя ум“. Наистина, една жена може да изкара ума на човека от мястото му, но може и да го намести; от жената зависи, но и от мъжа зависи – на глупавия мъж тя може да измести ума от мястото му, но на умния тя намества ума.

Като ученици, вие трябва да бъдете внимателни, да се пазите от външни примамки. Срещате една красива жена, с начервени устни и страни, с направени вежди, разкошно облечена; тя ви погледне, усмихне ви се и вие се влюбвате – мислите, че като нея няма друга в света. Запознавате се, разговаряте, тя ви нарича ангел, божество, казва, че не може да живее без вас. Щом се ожените, отношенията ви се изменят и тя ви нарича простак, невежа, грубиян. Вие се чудите какво е станало с нея, че толкова се е изменила; не, тази жена ни най-малко не се е изменила, но това са методи на *астралната жена*, с които Природата си служи. За да даде добър урок на някой човек, *астралната жена* влиза в някоя женска форма и започва уроците си: докато го привлече към себе си, докато му сложи оглавник, тя е мека, внимателна; щом сложи оглавник на врата му, тя взема камшика си и отваря друга страница от своята книга.

Съвременните хора страдат повече от жени, отколкото от мъже – днес навсякъде срещате само жени, мъже няма още. Днес жените оправят света, но все неоправен остава. Под думата *жена*, взета в широк смисъл, разбирам неразумния принцип в света; под думата *мъж* разбирам Разумния, Божествения принцип. Следователно днес светът се управлява от неразумния принцип, безразлично в каква форма се проявява той: в жена или в мъж. Ще дойде Разумният, Божественият принцип, мъжът, който ще оправи света; ще дойде положителната, Божествената наука в света, която ще оправи забърканите работи.

Досега хората са се ръководили от чувствания и настроения, които са прояви на тъй наречената „астрална жена“. Тя казва, че ще прави каквото иска: яде ѝ се – ще яде; спи ѝ се – ще спи; разхожда ѝ се – ще се разхожда; не иска да се моли – няма да се моли; каквото ѝ се прави, това ще прави, а дали е разумно, дали е намясто това нещо – не иска да знае. Така правят и животните, само че животните не разсъждават; но това не е никаква философия, никаква наука. Ще накарате някого да учи и той веднага ще възрази, че не е разположен да учи и защо да

учи – професор няма да става, владика няма да става; той веднага ще ви донесе ред доводи защо не трябва да учи.

Това са методи на *астралната жена*, която на обикновен език бих нарекъл *благородна дама*, или *английска лейди*. Тя забавлява и мъжете, и жените. Като влезе в някоя мома, започва да я въздига, да ѝ казва, че подобна на нея няма, затова трябва да се облича хубаво, да се хареса на някой богат, красив момък; когато момата намери такъв момък и се ожени за него, благородната лейди обръща политиката си – тя започва да се проявява чрез мъжа и го настройва срещу жена му, той се отнася с нея грубо, жестоко и постепенно отношенията им се развалят. От друга страна, благородната лейди ще срещне някой мъж и ще започне да му говори, че толкова благороден и умен мъж не е срещала досега и той трябва да се ожени за някоя знатна, благородна мома, за да се повдигне още повече; след това виждате, че този момък напуска работата си и започва да търси богата мома от знатен род.

Такива и ред още илюзии и заблуждения създава благородната лейди на моми и момци, на учени и прости, на професори, на владици, на държавници, докато им сложи юлара; след това ги остава сами да се учат. Хората трябва да ѝ благодарят, че тя е проявила голямо търпение и усърдие да ги учи и възпитава.

Днес хората са уморени вече, не могат да следват пътя и школата на благородната лейди – те търсят друг живот, по-сносен, по-красив от този, който досега са водили; те искат чист живот, който да почива на здрава, положителна основа.

Първото правило за влизане в новия живот, живот на чистота и Любов, е възстановяване връзката на човека с Първата причина. Тази връзка трябва да бъде точно определена: нито по-дълга, нито по-къса, отколкото трябва. Всяка сутрин вдигайте ръцете си нагоре и мислено правете връзка с Първата причина, с всички Благородни и Възвишени същества, защото по този начин ще имате възможност да придобиете онези условия, които са необходими за развиване на вашите дарби и способности, на вашите

чувства. Без тази вътрешна връзка вие нищо не можете да постигнете, защото тя създава богати, разнообразни условия за развиване на човешките дарби и способности. Всяка дарба, всяка способност, всяко чувство у човека изискват специфична храна; няма ли съответна за тях храна, те умират от глад. Някой човек е лишил религиозните си чувства от храна, вследствие на което те умират; друг е лишил съвестта си от храна, вследствие на което съвестта му умира; трети е лишил разсъдъка си от храна, вследствие на което не може да разсъждава, но прави наблюдения само, събира факти и с това повече се товари, отколкото придобива нещо съществено. Като знае това нещо, разумният човек трябва във всеки момент да бъде във връзка с Първото начало на живота, оттам да черпи сокове за поддържане живота на своите дарби, способности и чувства. Този е първият метод за самовъзпитание на човека.

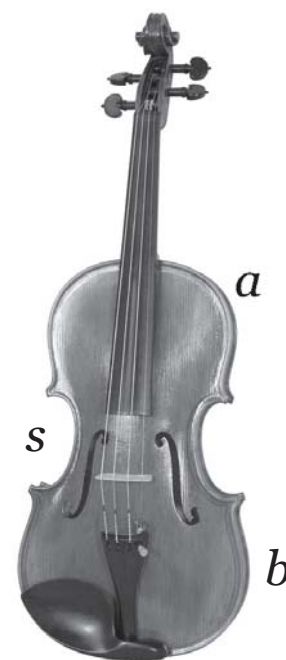
Като ви говоря така, това не значи, че вашите усилия не са допринесли нищо. Каквито и колкото усилия сте правили досега, те са дали нещо; вие сте дошли до едно място и оттам трябва да поемете. Каквото сте научили от благородната лейди, трябва да го приложите в живота си, да го използвате; време е вече да се простите с нея и да започнете сами да работите. Какво прави майката със своето малко дете? Докато е малко, тя го милва, гали, къпе, облича и съблича, храни, но щом стане на 7-8 години, го изпраща на училище, при по-строг възпитател, и ако не слуша, пръчицата играе по гърба му.

Следователно откажете се вече от благородната лейди; благодарете ѝ за всичко, което ви е научила, и ѝ кажете, че можете сами да учите. Вие сте ученик в първо отделение на Великата школа – друг е вашият Учител; Него ще слушате и на Него ще се подчинявате. Че сте минали и ще минавате през страдания, това да не ви плаши – красивото, великото се постига по пътя на страданията. Като знаете това, вие ще осмислите страданията си и ще ги използвате. Ако страданията не се използват разумно, те губят своя дълбок смисъл.

Коя е основната мисъл на тази лекция? За да я намерите, вие трябва да бъдете толкова концентрирани, толкова съсредоточени, че нищо друго да не ви интересува. Какво значи концентрирана мисъл? Едного осъдили на смърт, но след големи молби от негова страна да пощадят живота му, съдът издал следното решение: този човек ще бъде помилван, ако може да обиколи града с гърне мляко на главата си, пълно догоре, без да разлее капка от него. Какво се иска от този човек – пълно концентриране; той трябва да мине през града и да не види, да не чуе нищо. Мисълта му трябва да бъде съсредоточена изключително към гърнето с млякото върху главата му; и най-малкото отклоняване от тази мисъл ще коства живота му. Това значи концентрирана мисъл. Така трябва да бъде концентрирана мисълта на всеки, който изучава Божествената наука; така трябва да бъде концентрирана мисълта на ученика – той трябва да мисли само за гърнето с млякото, защото от него зависи животът му.

Упражнение. В продължение на три седмици работете съзнателно върху възпитание на осезанието и на зрението си, като пипате само такива тела и предмети, които помагат за развиване на чувствителността ви, а с очите си възприемайте само красиви образи и впечатления. Същевременно всяка сутрин вдигайте ръцете си нагоре с мисълта, че се свързвате с Първата причина, с Възвишените и благородни същества. Тези упражнения ще развият чувствителността ви, ще развият и вашето въображение.

Ученикът трябва да развива своята чувствителност, своето въображение. Ако разгледате цигулката, с която днес хората си служат, ще видите, че и от нея се изисква чувствителност и въображение. Цигулката е образувана от две чела, свързани със знака на вечността – ∞ . Въображението в цигулката е силно развито. От двете страни на магаренцето са двата отдушника *s*, с формата на знака на безконечността, или вечността. Цигулката има четири струни, които изразяват човешките ръце и крака: струните *сол* и *ре* представляват краката, а *ла* и *ми* – ръцете. В средата цигулката е по-тъсна, а горната и долната част

са по-широки – тези две части на цигулката представляват два принципа, свързани помежду си посредством тъсната част: горната част представлява Божествения свят, а долната – човешкия. Звуковете, които цигулката издава, представляват нейната мисъл. По средата на цигулката, от главата до долната ѝ част, е прекарана една математическа линия. Когато звукът минава по кривите линии на цигулката, той излиза през отдушниците и се докосва, т.е. отразява, в математическата линия и тогава имаме правилен тон. Същото може да се каже и за човешката душа – когато тя влезе в мозъка на човека, чрез ръцете и краката му може да изкара правилни, хармонични тонове. Как-

то хората държат отговорен ума за всичко, което човек прави, така и магаренцето в цигулката носи отговорност за сполучливото или несполучливо свирене.

Сега, като правим аналогия между цигулката и човека, тя не е абсолютна, важно е обаче да се замислите върху нещата, да видите, че всичко, което човек е създал, не е произволно – то е резултат на някакво копиране. Човек копира нещата от Природата: например формата на цигулката, дадена преди триста години, и досега още е запазена една и съща; тя не е изменена в нищо – значи формата на цигулката е взета от Природата, не е произволна. Когато Мойсей слезе от Синайската планина, той започна да строи скинията точно по формата на тази, която му се представи на планината. Щом е така, човек трябва да пресъздаде своето тяло точно по образа на първообраза, на това, което Бог първоначално е създал. В това отношение и на вас предстои велика задача – да пресъздадете

своето тяло, да го извадете като майстори творци. Които са способни, те лесно ще постигнат това; които са слаби, те трябва да се упражняват, силни да станат – като се упражняват, слабите стават даровити и добри.

Мнозина казват, че са сиромаси и без пари нищо не могат да направят; според мене няма сиромаси на Земята. Всички хора са големи капиталисти, но не знаят къде и как да приложат капиталите си; те имат много планове, но не знаят къде и как да ги приложат – седят и чакат да стане някакво чудо, за да се наредят работите им. Наистина, виждате, че някой млад човек е завършил университет или музикална академия и чака да го назначат като учител в някоя първокласна гимназия или музикант в някоя Опера. Десетина души могат да заемат първите места, но какво ще правят останалите? Казвате, че човек трябва да бъде учен, за да си пробие път. Добре е човек да бъде учен, но какво ще прави онзи, който не е учен; добре е човек да бъде търговец, да изкарва лесно прехраната си, но какво ще прави онзи, който не може да стане търговец? Всички хора не могат да бъдат учени, всички хора не могат да бъдат търговци или земеделци, всички хора не могат да бъдат господари – щом има господари, ще има и слуги. За всеки човек е определено какъв трябва да бъде, също така е определено какъв брой хора трябва да бъдат учени, какъв брой – търговци, земеделци, господари, слуги и т.н.

И тъй, работете съзнателно върху себе си, за да създадете своето бъдеще. От човека зависи да изправи своя живот, да създаде добри условия за себе си: четете историята на Робинзон Крузо³⁵, да видите какво може да направи човек; четете живота на Йосиф, на Мойсей, на Христа, да видите какви сили и възможности се крият в човешкия дух: Мойсей прекара 40 години в пустинята, за да изправи една своя погрешка; Йосиф прекара две години в затвор, за да развие известни дарби. Животът на великите, на силните хора в света е път, през който човешката душа, човешкият дух трябва да мине, за да се развие и укрепи. Някои отлагат работите си на Земята и казват: „Като отидем на онзи свят, тогава ще работим“; не, тези хора няма да работят и

на онзи свят – защо? Който може да работи на Земята, той ще работи и на онзи свят, защото и там се дават служби, за които човек трябва да бъде готов да ги изпълни.

Задръжте в ума си следната мисъл: всички разумни желания на човека са постижими. Как – като намери правилни методи за тяхното постижение. Всичко разумно е постижимо за човека, но за това се иска работа, приложение. Колкото и знания да има човек, той трябва да ги пусне в движение, както изворите текат в Природата – тя не търпи чешми с кранове, които се отварят и затварят; нейните извори нямат кранове, те текат непрекъснато. Колкото и малко да е вашето знание, щом някой иска да му кажете нещо, вие трябва да бъдете готови да му предадете част от знанието си, но така, че той да остане свободен.

Някой предава знанието си на даден човек, но същевременно иска да го обърне към Бога, да го направи член на дадено братство; не, свържи човека с Бога и остави го свободно да мисли, да чувства както той разбира. Дойде ли някой при вас с молба да му кажете нещо за Господа, поканете го у дома си на обяд и като се нахрани, оставете го да си отиде; колкото пъти поиска да ви запита нещо за Бога, сложете му трапеза да се нахрани; като го храните цяла година наред, накарайте го и той да даде обяд на сиромасите и след това нека дойде при вас да му говорите за Господа.

Религиозните хора казват: „Повярвай в Бога и работите ще се наредят“, а ние казваме: без Любов не може да се угоди на Бога, без Любов не може да се живее с Бога. Значи преди да повярва, човек трябва да люби Бога; първо иде Любовта, а после – Вярата. Вярата е свързана с Мъдростта. Който иска да познае Бога, той трябва да Го люби. За да разберете кой люби Бога, трябва да го посещавате най-малко една година наред, за да ви угощава, и ако в лицето на този човек не видите Бога, вие не сте Го познали. Любовта дава много, но и взема много; който много дава, той много взема.

Сега, като ви давам този метод за проява на Любовта, това не значи, че непременно трябва да го приложите; вие

трябва да бъдете свободни, да направите само онова, което няма да ви спъва – какъв смисъл има да приложите този метод, а после да съжбялявате? Пък и този, когото каните на обяд, трябва да бъде внимателен. Достатъчно е 12 пъти през годината да го угостите, за да разбере какво нещо е Божията Любов. Когато двама души се обичат, те трябва да бъдат много внимателни помежду си – Любовта изключва всякакво натрапничество. Ако случайно някой направи някаква погрешка по отношение на Любовта, той веднага трябва да я изправи и когато гледа, че другите грешат по отношение на Любовта, трябва да се ползва от техните погрешки, защото всяка погрешка, която виждате у другите хора, същевременно е и ваша погрешка.

Чрез своите погрешки, както и чрез тия на своите ближни, човек познава себе си. Например някой мисли, че е много търпелив човек. Идва при него приятелят му, за да иска пари назаем, и той му услужва; идва втори път – пак му услужва; идва трети, четвърти, пети път – все му услужва, но колкото повече зачестява, той казва: „Докога още ще ме безпокоиш? Не мога повече да търпя, изчерпи се търпението ми – ти много прекали, махни се от очите ми“. Така се справят хората от света, но който се стреми към Божествения свят, той трябва да постъпва по нов начин – като дойде някой човек десетина-двадесет пъти, за да му иска пари, той трябва да му каже: „Виж, решил съм да те направя наследник на имането си и каквото имам, оставям на теб; вземи имането ми и разполагай с него както искаш. Аз не съм дошъл на Земята, за да се занимавам само с тебе – имам отношения първо с Бога, после с Ангелите, със светите и най-после с хората. Нямам време да се занимавам с един човек с часове, защото ако на всеки човек дам по една минута, колко дни трябва да отделя за всички хора на Земята? На Земята има около два милиарда, значи за всички хора трябва да отделя два милиарда минути през годината“. Като знаете това, съобразявайте се с времето, мислете по колко време трябва да отнемате на всеки човек. Всеки има право да отнеме само по една минута от времето на човека.

Внимателен трябва да бъде човек. Какво правят хората, когато отиват при Бога – отнемат Му цели часове; оттук виждаме колко велик и дълготърпелив е Бог. Някой човек застане прав на молитва и с часове се оплаква, вайка се пред Господа, че е нещастен, бос и гол, невежа, не може да си помогне и като го изслуша, Бог казва: „Дайте на този човек всичко каквото иска, да се освободим от него“. Колкото повече богатства дава Бог на човека, толкова той е по-нещастен – богатството не прави човека щастлив; умът, разумността носи щастие на човека, но и то е временно. Следователно нито материалното богатство, нито умът и сърцето, като прояви на човека, могат да го направят щастлив, но постъпките му могат. Който не може правилно да постъпва, той не може правилно да решава задачите на своя живот.

И тъй, за да успявате в живота си, всеки трябва да има поне един приятел, който да го обича и напълно да му вярва; и тогава каквато и работа да започне, той непременно ще успее, защото приятелят му ще вярва в това. Ако по някакво неблагоприятно стечение на обстоятелствата той се провали някъде, приятелят му пръв ще го насърчи. Когато се намерите в голямо затруднение, достатъчно е приятелят ви да ви каже, че всичко ще мине, ще се нареди добре, за да се успокоите и насърчите. Една добра дума струва повече, отколкото цяла лекция от един час.

Това, което говоря днес, ще ви помогне за в бъдеще, когато се натъкнете на големи мъчности; засега вие можете само да слушате, защото не се намирате още пред големи мъчности.

Изпейте упражнението *Махар Бену Аба*.

*Верен, истинен, чист и благ всякога бъди и Господ на мира
ще изпълни сърцето ти с всички добрини.*

25. лекция, 11 април 1928 г., София

ДОБРОТА И РАЗУМНОСТ

*Верен, истинен, чист и благ всякога бъди и Господ на мира
ще изпълни сърцето ти с всички добрини.*

Размишление.

Сега ще ви кажа една мисъл, да видим какво ще разберете от нея. Тя е следната: „Силните ще носят тежестите на слабите“ – какво означава това? Всеки има известно разбиране, но се стеснява да изкаже мисълта си – стеснението е дошло, когато човек е излязъл от Рая. Когато някой се стеснява да се изкаже, друг се решава да каже какво мисли по даден въпрос и щом се изкаже, той изпитва приятност, известно доволство, че се е освободил от нещо. Кое е по-хубаво: да се стеснява човек или да му е приятно? Човек се стеснява, когато каже някаква глупост; радва се, когато каже нещо умно. Следователно стесняването е на място, когато човек се страхува да не каже нещо глупаво; тогава по-добре нека се въздържа, да не изкаже някаква глупост. Ако може да каже нещо умно, което ще зарадва всички, трябва да бъде свободен, да не се смущава.

Казва се, че човек трябва да бъде духовен. Що е Духът – Духът е закон на движение; движението е израз на интелигентност; интелигентността е израз на доброта. Човек не може да бъде интелигентен, ако духът му не е в движение; степента на човешката интелигентност се определя напълно от бързината на движението на неговата мисъл – колкото по-бързи са трептенията на мисълта, толкова по-умен е човек.

Някой се хвали с мисълта си – че била много обширна, обхващала целия свят; мисълта може да обхваща целия свят, но не може да го управлява. Следователно да обхващаш нещата – това е едно, да ги управляваш – това е друго; обхващането и управляването са две различни неща. Едно дете може да управлява цял дом, но не може

да го обхване, да го държи в ръцете си; посейте едно житно зърно в земята и вижте ще можете ли след сто години да го обхванете – значи някои неща са постижими за дадена епоха, а непостижими за друга.

Някой казва, че иска да разбере еди-кой си човек, да обхване мисълта му, да го обгърне в себе си: ако този човек е в положението на жълтъд, ти можеш да го разбереш, да го обхванеш, но ако той е станал вече стогодишен дъб, по никой начин не можеш да го обгърнеш. Казвате, че искате да разберете еди-кой си човек – как ще го разберете? Той е минал през различни места, носи в себе си различни опитности и придобивки: преди милиони години е бил на Сатурн, после на Слънцето, на Луната, откъдето е слязъл на Земята – как ще го обхванете, как ще го разберете? – „Вярно ли е, че той е обиколил толкова планети?“ Според твърденията на окултистите е вярно, но вие сте свободни да вярвате или да не вярвате. Как можете да разберете един човек – това е мъчна работа; преди всичко човек трябва да разбере себе си и щом разбере себе си, той ще разбере и другите – мъчно е обаче човек да разбере себе си.

Още в древността Сократ е казал: *Познай себе си*. Човек се погледне, вижда, че има очи, уши, нос, уста, ръце, крака; чува се, че говори, че се движи; забелязва, че мисли, че чувства, но въпреки това не се познава; след това взема сантиметър и се измерва на височина, на широчина, но и при това положение не се познава – той не се познава на Земята, а как ще се познае, като замине за другия свят? Ще кажете, че ще се познаете по астралното си тяло. Така е, но какво знаете за астралното тяло на човека? Докато сте на Земята, вие тежите 50-60-70 кг, а в Астралния свят ще тежите едва няколко грама – какво ще направите с такава тежест? Ако слезете с астралното си тяло на Земята, вие ще се намерите в чудо – и най-малкият ветрец ще ви носи из пространството като с аероплан и ще се чудите защо нямате никакъв устой, какво е станало с Природата, какво е станало с вас, че не можете за момент само да се задържите на земята. Учени, философи, които са заминавали за онзи свят, са оставали дълго време на Земята с

астралните си тела и като не са разбирали законите на това тяло, чудили са се на промените, които ставали в Природата: щом се спирали, вятърът веднага ги задигал във въздуха.

Който влезе неподготвен в онзи свят, той се намира пред по-големи противоречия от тези на Земята. Как ще примирите противоречията в живота? Това са величини, с които, от една страна, борави науката, а от друга страна – човешкото съзнание, но и те не са в състояние да примирят противоречията – в теоретическо отношение поне е така; как се примиряват противоречията практически, това е друг въпрос – Божествената, абсолютната наука разполага с ред методи за справяне, за примиряване с противоречията.

Едно от големите противоречия на Земята е съществуването на богати и сиромаси. Между богати и сиромаси всякога съществува известно съткновение – на какво се дължи то? Сиромашът постоянно мисли как да стане богат, по какъв начин богатството на света да мине в неговите ръце; богатият пък мисли как да запази богатството си, по какъв начин да го увеличи и как по-майсторски да използва сиромаша, главно неговия труд. Богатият постоянно казва на сиромаша: „Ти искаш да станеш богат, а не работиш. Ти трябва да работиш – нищо повече“.

Богат човек е онзи, на когото касата е пълна, сиромаш е онзи, на когото касата е празна – как ще примирите тези двама души помежду им? При сегашното разбиране на хората богатият и сиромашът не могат да се примирят – богатият иска касата му винаги да бъде пълна и все повече да се пълни, но и сиромашът иска касата му да бъде пълна. При това положение противоречията между богатия и сиромаша винаги остават неразрешени.

Като ученици, вие трябва правилно да разрешите тези противоречия. За тази цел трябва да отправите погледа си към Природата и да видите какво е вложила в идеята за сиромашията и богатството: в сиромашията тя е вложила мощна, велика сила за постигане на нещо, следователно сиромашът има възможности в себе си да работи,

да се стреми към известни постижения – той разполага с голяма енергия, която може да вложи в работа. Какво по-красиво и по-приятно нещо от работата?

Като не разбира богатството, което Природата е вложила в сиромашията, сиромашът се оплаква, че няма пари, няма условия да стане учен човек, да разработи своите дарби и способности; този човек е застанал на крива база в своите възгледи – преди всичко той трябва да разбере, че знанията не се придобиват само с богатство и освен това трябва да разбере, че външните знания не правят човека учен. Природата е предвидила сиромашията като цел за постигане на друго нещо – тя няма предвид от сиромаша да прави учен или богат човек, тя има предвид да превърне сиромашията в доброта: сиромашът трябва да стане добър човек, а богатият – разумен.

Когато сиромашията се превърне в доброта, а богатството – в разумност, както Природата е определила, между богатия и сиромаша няма да има никакво противоречие. Добротата е Божествен извор, който постоянно се излива навън, и когато човек отвори крана на този извор в себе си, той започва да дава от своята доброта на всички, да ги напоява, както водата напоява всичко, каквото срещне на пътя си. Когато богатият стане разумен, в него се отваря друг извор, друго течение, което също така се излива навън. Следователно, когато сиромашът стане добър, а богатият – разумен, светът ще се спаси, или с други думи казано: когато добротата и разумността се съединят в едно, светът ще се спаси. Това не значи, че сиромашът не е добър, нито че богатият не е разумен, но ние имаме предвид специфични доброта и разумност, които са в състояние да изправят и спасят света.

И тъй, когато сиромашът придобие тази специфична доброта, той става добър и следователно добрият човек всякога може да бъде богат. Оттук можем да извадим следното заключение: щастието се вози на две каляски – на каляската на добротата и на каляската на разумността. Тази е причината, поради която хората не могат да хванат щастието – как ще хванете едновременно двете каляски?

Още едно нещо трябва да се знае за щастието, а именно: щастието обича само Любовта. Който иска да бъде щастлив, той трябва да си приготви две каляски, т.е. да съдържа в себе си и мъжа, и жената, бащата и майката, и тогава на едната каляска ще сложи добротата – дъщерята, а на другата каляска ще сложи разумността – синът. Значи майката ще роди дъщеря – добротата, бащата ще роди син – разумността. Където е щастието, там е Любовта – щастието е дете на Любовта, а Любовта е майка на щастието. Когато щастието тръгне за някой дом с двете си каляски, с него заедно иде и Любовта; където са щастието и Любовта, там добротата и разумността работят в пълно съгласие и хармония.

Когато някой иска да знае каква е задачата на човека, казвам, че тя е двойка: от една страна, той трябва да разреши задачата на своето сърце, а от друга – да разреши задачата на своя ум. Задачата на човешкото сърце е да придобие доброта, задачата на човешкия ум е да придобие разумност и те могат да се съединят помежду си посредством вътрешна връзка – само при това състояние човек може да бъде здрав, да постигне желанията си. Тази задача може да се даде само на ония, които имат искрено желание да работят.

Казвате: „Вярно ли е всичко това, което ни се говори?“. Опитайте и ще се уверите, защото аз говоря само онова, което съм опитал, проверил и в което живея. Вдигам ръцете си нагоре и веднага влизам в съобщение с Божествения свят; искам да слеза долу, в ада, веднага слизам – и с Възвишените същества се разбирам, и с нисшите същества се разбирам. Като слеза в ада, веднага ме канят да прием; сядам заедно с тях, слагам своята оканица, пълна с вода, и започваме да прием: те пият вино, аз пия вода – в края на краищата те се опиват, изгубват всичко, а аз съм трезв, бодр, придобивам знания, научавам един урок от тях и си заминавам. Те започват да ме търсят тук-там, но не могат да ме намерят, защото съм дегизиран; не само те не могат да ме познаят, но и вие не бихте могли да ме познаете. Как ще ме познаете в онзи свят – мислите ли, че там ще

имам брада и мустаци като тук? С брадата и мустациите си аз изпитвам ума ви, както децата в училище се изпитват – на Земята колкото и да сте възрастни, вие сте още деца. Аз се занимавам с вас и ви уча, защото обичам да работя с деца; на възрастни, на стари хора не обичам да говоря, нито да ги уча – и в Писанието е казано: „Ако не станете като децата, не можете да влезете в Царството Божие“.

Съвременните хора, като станат 50-60-годишни, току поглеждат косата си и казват: „Остаряхме, побеляхме“. Според мене това е заблуждение – то е все едно млад момък или млада мома да играят на сцената ролята на дядо или баба: докато е на сцената, младият момък играе роля на стар дядо, но щом слезе от сцената, той е млад момък, 21-годишен; докато е на сцената, младата мома играе роля на стара баба, но щом слезе от сцената, тя е млада, 21-годишна мома. Каквото и да говорите на съвременните хора, нищо не може да ги убеди, че те са стари. Следователно и на вас казвам да не вярвате, че сте стари – вие сте дегизирани, играете роля на сцената на стари баби и дядовци, но слезете ли от сцената, вие сте млади моми и момци.

И тъй, нека идеалът ви бъде вътрешно да се подмладявате, а не да останете външно вечно млади; това може да се постигне само чрез доброта на сърцето и разумност на ума – само по този начин може да се създаде хармония между хората. В музиката се говори за хармония и мелодия. Хармонията се нуждае от разумност, а мелодията – от доброта; ако музикантът не може да съедини хармонията и мелодията в едно, той не може да се нарече истински музикант.

Обикновено хармонията се поставя в края на музикалната пиеса – тя е цветът на пиесата. Хармонията внася разширяване, а мелодията – мекота. Любовта се проявява чрез мелодията. Много оратори, проповедници имат хармония в себе си, но мелодия им липсва; ако проповедникът или ораторът има и мелодия, той е в състояние да разплаче слушателите си.

Хармонията се отнася до ума, мелодията – до сърцето. Западноевропейската музика прилага повече хармонията,

а източната музика – мелодията. Ако един западноевропейски музикант иска да изсвири някое парче от източната музика, той няма да го изсвири добре и ако на източния музикант се даде да изсвири нещо от западноевропейската музика, и той не може да го изсвири правилно – защо? Защото законите на едната музика са едни, а на втората – съвършено други.

Същото може да се каже и по отношение на добротата и разумността: законите, чрез които разумността се проявява, са едни, а тия, чрез които добротата се проявява, са други. Ето защо богатият не може да стане добър и сиромашът не може да стане разумен – такъв е законът: ако богатият иска да стане добър, той трябва да осиромашее; ако сиромашът иска да стане разумен, той предварително трябва да забогатее. Христос е казал: „Богатият не може да наследи Царството Божие“, което означава: богат, който не може да превърне богатството си в разумност, не може да наследи Царството Божие – такъв богат човек смело може да се нарече глупав; затова именно стихът, който Христос е изказал за богатия, може да се преведе в следния смисъл: „Глупавият не може да наследи Царството Божие“ – този е вътрешният смисъл на стиха.

Богатият има задача да стане разумен, а сиромашът има задача да стане добър. Ако иска да стане добър, богатият трябва съзнателно да раздаде богатството си на сиромасите; ако иска да стане разумен, сиромашът трябва съзнателно да работи върху себе си, за да придобие богатство. Доброта и разумност са богатство за човека. Това са величини, които човек може да превръща – той може да работи с тях, както математикът работи с числата.

И тъй, сиромашията и богатството са възможности за постигане на нещо, от което човек се нуждае. Ако човек осъзнава това, като осиромашее, той трябва да се радва – трябва да извика приятелите си на угощение, да им каже, че от този момент за него наставка нов живот. Който гледа това угощение, той ще се чуди как е възможно човек да осиромашава и да се весели. Тогава какво трябва да прави човек, когато забогатява? Според мене, когато забогатява,

човек трябва да се предаде на пост и молитва; целият му дом да прекара един ден в пост. Значи когато осиромашава, човек трябва да се радва, да дава угощение на приятелите си; когато забогатява, цял ден трябва да прекара в пост – това значи разбиране на живота. Който разбира смисъла на сиромашията, само той може да стане добър; който разбира смисъла на богатството, само той може да бъде разумен.

Като ученици, вие искате да вървите напред, да се развивате, без да си задавате въпроса какво се изисква от вас. За да вървите напред, трябва да следвате пътя на Любовта без каквото и да е отклоняване – вън от този път няма условия за развитие. Казвате: „Какво трябва да правим тогава?“. Две неща се искат от човека: да е в състояние да направи на някого микроскопично добро или микроскопично зло – Бог обръща внимание само на онзи човек, който може да направи на някого едно микроскопично добро или микроскопично зло. Който може да направи едно микроскопично добро или едно микроскопично зло, той е майстор.

За да разберете значението на микроскопичното добро и на микроскопичното зло, ще приведа следните примери. Представете си, че разбойник е намислил да убие един добър човек заради богатството му и се скрива зад едно дърво, причаква го със заредена пушка. В това време Бог внушава на една пчела да ужили разбойника в окото; тя веднага изпълнява заповедта на Бога – ужилва разбойника, вследствие на което той цял се разтреперва и изпуска пушката от ръката си. Разбойникът намислил да направи най-голямото зло, но му попречили – пчелата е направила микроскопично зло, с което е предотвратила да стане най-голямото зло. Малкото зло спира голямото. След това иде онзи, който може да направи микроскопично добро: той превързва окото на разбойника, който благодари и казва: „Слава Богу, че не ослепях!“.

Това са примери за микроскопично зло и добро в света – за тях всеки благодари, защото идват в моменти, които спасяват човека от голямото зло. Засега голямото добро

и голямото зло не дават добри резултати: например някой богат човек дава четири крини жито на един сиромах, но последният е недоволен от богатия и казва: „Издник, само това ли се откъсна от сърцето ти?“. Остави Бог да го съди и бъди благодарен на най-малкото добро. Някой е направил някакво голямо зло на съседа си – запалил къщата и хамбарите му; пострадалият се ожесточава срещу него, иска да го даде под съд, да му отмъсти за нанесените щети и загуби. Остави Бог да го съди; бъди благодарен, че не е посегнал на живота ти, че си останал жив.

Мнозина поддържат мисълта, че човек не трябва да бъде добър. Прави са тези хора – човек трябва да бъде толкова добър и толкова лош, че да е в състояние да направи микроскопично добро или микроскопично зло. Например ако чуе, че някой говори лошо за някого, нека го жилне по езика, да се надуе малко езикът му, че да не говори лоши работи; ако друг гледа лошо, отрицателно на нещата, нека дойде някой отвън да го жилне по окото, за да се опомни, да гледа положително на всичко, което го заобикаля – това е микроскопичното зло, което човек може да направи. След това ще дойде трети, за да превърже окото на пострадалия, да направи микроскопично добро.

Микроскопичното зло и микроскопичното добро ще спасят света – нещастията и страданията на хората не са нищо друго, освен микроскопичното зло, което спасява човечеството от голямото зло. Бог е дал на всеки човек очи, за да гледа с тях света, да гледа красивото и възвишеното, а той е недоволен; Бог му е дал мозък – да мисли, сърце – да чувства, дробове – да диша чист въздух, стомах – да се храни, а той е недоволен. Това, което Бог е дал на човека, струва милиарди, а въпреки това той поглежда завистливо към къщата на някой човек и е недоволен, че няма такава; кое струва повече: очите или къщата на човека? Следователно, за да съзнае и оцени човек богатството, което му е дадено, Бог ще му изпрати някое малко страдание или нещастие да го жилне някъде, за да го опомни.

Сега, като знаете това, вие трябва да бъдете готови всеки момент да ви жилнат, да ви боднат с някоя губерка на

едно или на друго място. Когато грешите, двама Ангели ви придружават – един отляво, друг – отдясно, и те носят със себе си по една губерка: ако грешката ви се отнася до областта на сърцето, ще ви боднат отляво; ако грешката ви се отнася до областта на ума, ще ви боднат отдясно. Когато убодат някого в лявото око, той веднага се стряска, пробужда се и казва: „Благодаря на Господа, че не ме ослепи“, след което ще дойде някой да превърже окото и болката ще мине.

Когато питате каква е ролята на лошите духове в света, трябва да знаете, че те са определени да мушкат хората от време на време ту отляво, ту отдясно, за да ги предпазват от голямото зло, на което сами се натъкват. Апостол Павел казва за себе си: „Даде ми се сатанински трън в плътта, да не се възгордея от голямото знание, от голямото откровение, което придобих“ и колкото пъти се въздигал Павел, всякога трънът го мушкал. На молитвите му да се освободи от този трън Господ отговорил: „Достатъчна ти е благодатта, дадена от Мене. Моята сила се вижда в твоята немощ“.

Преди да стане християнин, Павел искаше изведнъж да се освободи от еретиците, както той наричаше християните: вадеше нож срещу тях, но бе свален от коня и получи светлина, за да познае истината, да разбере, че не се рита срещу остен. След това откровение Павел измени характера си коренно: по характер той беше дипломат, обичаше политиката и казваше: „С езичниците – като езичник, с евреите – като евреин“, но след като получи пет пъти по 39 удара, се видя в чудо как да постъпва, как да се справя с хората – тази е причината, заради която той е прилагал дипломатията.

Като ученици, от вас се иска стабилност на ума и сърцето – който няма тази стабилност, той е осъден на заболяване. Хората заболяват от чрезмерна чувствителност, но не и от много мислене; правата мисъл закрепва човека, а не го разболява, но колкото повече чувствата обладават човека, толкова повече неговата чувствителност се увеличава, вследствие на което той става ексцентричен. За да се

кали, за да не боледува, човек трябва да внесе хармония между своите мисли и чувства, а където има тази хармония, там има и мелодия.

Хармонията и мелодията трябва да вървят успоредно и за тази цел умът на човека винаги трябва да се контролира от разумността, а сърцето – от добротата; това значи всяко чувство и всяка мисъл да бъдат на своето място и тогава всеки ще се ползва от любовта на другите толкова, колкото заслужава, т.е. колкото може да възприеме, да асимилира в себе си. Бог дава изобилно светлина, топлина, храна на всички живи същества, но всяко същество приема от тях толкова, колкото може да обработи в себе си.

Някои ще възразят, че на младите трябва да се дава повече, отколкото на старите но кои са млади и кои – стари? Според мене стари са ония, които са на сцената; млади са ония, които се готвят да се качат на сцената – като се качат, и те ще станат стари. Тъй щото всичко седи в дегирирането – човек лесно става млад, лесно става стар. Щом е така, оставете настрана въпроса за млади и стари, за вас е важно да бъдете разумни и добри. Да бъдете разумни – това значи да избягвате губерката; да бъдете добри – това значи да се притичате на помощ на всеки, когото губерката е мушнала. Разумността носи светлина за ума на човека, добротата носи топлина за човешкото сърце; има ли тия две качества в себе си, човек всякога може да помага на своите близки.

Светлата мисъл повдига човека, освобождава го от мрачни мисли; добрите чувства стоплят човека, освобождават го от всичко отрицателно, което внася в него студ. Обаче и Доброто, и злото имат велико предназначение в света. Вие трябва да различавате кога злото или Доброто произтича от вас и кога иде отвън някъде.

Следователно, когато имате лошо разположение на духа, направете следния опит: вдигнете ръцете си нагоре, с дланите навън, и отправете мисълта си към Възвишения свят. Ако скоро след това състоянието ви се измени, това показва, че лошото, злото е външно; ако състоянието ви не се подобри, това показва, че злото е у вас. По този

начин човек може да констатира кои неща са негови и кои – чужди, или външни. Дали погрешката е ваша, или чужда – това не трябва да ви смущава; за вас е важно, че в изправяне на погрешките се откриват възможности за познаване на Бога.

Като четете Стария Завет, вие се учудвате защо фараонът се опълчва срещу Мойсей, когото Бог изпрати при него, за да иска освобождаване на израелския народ. Бог ожесточи сърцето на фараона, за да му покаже Своята слава, да разбере, че Мойсей е изпратен от Него – иначе той и целият израелски народ щяха да потънат в Червено море, а така Бог раздели морето на две и ги прекара от другата страна, докато войниците на фараона се удавиха. Докато сте на Земята, по-добре е да играете ролята на Мойсей, да бъдете проводници на Божията воля, отколкото да играете ролята на фараона.

Следователно всички светли мисли в ума на човека и всички добри чувства в сърцето му представляват израелския народ, когото Мойсей трябваше освободи от фараона. Фараонът представлява личното в човека; ако този фараон не освободи израелския народ – не даде ход на светлите мисли и добрите чувства в него, т.е. ако не даде ход на Божественото, и с него ще стане това, което стана с фараона. Окултният ученик ще преживее опитностите на фараона, за да разбере какво представлява човешката личност.

Някой казва: „Аз ще покажа на хората какво представлявам и ще им докажа, че не могат да ме тъпчат“ – тук говори личното в човека. Много хора искате да бъдете като фараона, но който иска да играе неговата роля, той трябва да е готов да срещне Мойсей с жезъл в ръка – Господ не търпи фараонство в света. Който иска да бъде фараон, той трябва да бъде разумен и добър, а да бъдеш разумен и добър, това значи да бъдеш силен човек – нямаш ли тия качества в себе си, ти нищо не можеш да постигнеш. Мнозина искат да победят света, преди да са победили злото в себе си – това е невъзможно. Има кой да изправя света. Турците казват: „Остави пияният сам да падне“ – щом пи-

яният сам падне, той по-лесно ще се изправи, отколкото други да го бутат.

И тъй, главната мисъл в лекцията е мисълта за богатството и за сиромашията. Сиромашът има условия да работи и чрез ума, и чрез сърцето си, за да добие доброта; щом добие доброта, той трябва да работи, за да придобие разумност, и после, като съедини добротата и разумността в едно, става човек в пълния смисъл на думата. Добротата и разумността са методи, чрез които човек може да работи, за да постигне желанията на своята душа. По кой път ще работи човек не е важно; за него е важно да има резултати, от които да се ползва той сам, както и неговите близки.

Задачата, която дадох на сестрите – за изплитане на шапка за 15 минути, трябва да се изпълни. За следния път добре е сестрите да напишат коя за колко минути е изпле-ла шапката – от тези числа ще направя известни изводи. Колкото и малка и проста да ви се вижда тази задача, тя има добри резултати; тя представлява една от микроскопичните добрини, които човек може да направи. Микроскопичното добро, което човек може да направи, има смисъл главно заради това, че само Бог го вижда; щом Бог види доброто, Той знае как да постъпи – ще каже: „Доведете при Мене онзи, който е направил еди-кое си микроскопично добро, Аз ще разговарям с него“.

Като казвам, че Бог възнагражда човека за микроскопичното добро, с това не трябва да се подкупвате. Който може да направи микроскопично добро, той може да направи и по-голямо – може да превърне сиромашията в доброта, но не в обикновена доброта, а в такава, която се разглежда като принцип в живота – тази доброта е кратковременна, но отражението ѝ продължава дълго време. И разумността е кратковременна, но така вдъхновява човека, че дълго време след това той може да твори: музикантът, поетът, художникът могат да се вдъхновят в един момент, но творчеството им продължава с часове; те започват да творят, да работят в известно направление.

Голямата светлина, която разкрива същественото в живота, е моментът на вдъхновяването. Такова нещо

представлява Божествената светлина – тя разкрива същественото в живота; всяка друга светлина разкрива по нещо, но не същественото. При Божествената светлина човек вижда нещата, но той трябва да ги изучава – например някой изучава физиогномия, хиромантия, има ясен поглед върху нещата, но като дойде да прилага, прави ред погрешки: погледне носа на някого и казва: „Я виж какъв грозен нос има този човек“. Не, това не е наука, това не е право гледане на нещата – ако в носа на този човек има нещо неправилно, другаде някъде, на челото или на главата, има някаква черта, която компенсира недостатъка на носа; изобщо, в Природата съществува закон на компенсация.

Добре е човек да изучава носа, устата, ушите на човека, но да не прави бързи заключения – като изучавате човешкия нос, вие ще забележите, че различните форми на носа определят различни характери. Изобщо различните енергии, които текат в човешкия организъм, се отразяват върху различните му удове. Срещате човек с вирнат нос – този нос показва известна степен любопитство; такъв човек иска да знае какво се върши около него: ако срещне двама души, които говорят нещо, той веднага ще пхне носа си между тях, ще иска да узнае какво говорят. Другаде срещате човек с нос, завит надолу като на хищна птица – този нос показва някаква хищническа черта в човека.

Въобще всяка вътрешна проява в характера на човека се отразява външно, върху някой от неговите удове. Когато човек се разгневи, устните му започват да треперят, устата се изкривява и т.н. – затова е казано в Писанието: „Няма нищо скрито-покрито под небето“. Когато някой ваш близък се разгневи, напръскайте го малко със студена вода, за да се освежи; ако имате гулова вода, по-добре го напръскайте с нея, отколкото със студена вода. Добре е да направите опита първо със себе си, а после с близките си: като се разгневите, напръскайте лицето си с гулова вода и наблюдавайте какво въздействие ще ви окаже тази вода; като добиете известен резултат, макар и микроскопичен, можете свободно да говорите за опита.

Правете опита с гюловата вода в продължение на 30 дена и изчислете колко вода сте употребили за това време. При всяко неразположение на духа, при всяко разгневяване пръскайте лицето си с гюлова вода – този опит ще помогне за спестяване на енергията ви, която бихте изхарчили при гнева, при неразположението си.

Съвременните хора са крайно разточителни – те злоупотребяват със своята енергия, с мислите, с желанията си, вследствие на което преждевременно се изтощават и обедняват. Духовният човек се познава по това, че при всяко ново положение той знае как да постъпи, колко и каква енергия да изразходва. Силата на човека седи във вътрешното разбиране на живота; силата на човека седи в абсолютната Вярa в Първата причина на нещата.

Изпейте песента *Махар Бену Аба!*

*Верен, истинен, чист и благ всякога бъди и Господ на мира
ще изпълни сърцето ти с всички добрини.*

26. лекция, 18 април 1928 г., София

ЩЕ БЪДАТ ПРЕДУПРЕДЕНИ

*Верен, истинен, чист и благ всякога бъди и Господ на мира
ще изпълни сърцето ти с всички добрини.*

Размишление.

В миналата лекция се говори за доброта и разумност. Можете ли да определите качествата на разумността – по какво се различава разумния от неразумния човек? Кога човек не може да се ползва от своята разумност – когато заболяе; изобщо всяка болест прекъсва разумността на човека – забелязано е, че високата температура у човека става причина той да губи способността си да мисли правилно, да разсъждава. Болни, които имат висока температура, често изпадат в безсъзнание, вследствие на което организмите им не могат да изпълняват своите функции. Разумният човек държи в пълна изправност своите органи – той не се поддава на нещастия и страдания, нито се отчайва. Докато е в морето, той не разсъждава за нищо друго, освен за същественото, а именно – да плава правилно, да спазва законите, които регулират теченията на водата, за да излезе благополучно на брега; докато е в морето, той не се поддава на никакви странични желания и удоволствия.

Какво правят съвременните хора? Ние ги виждаме в сред морето, при големите вълни, при клатушкане на параходите да разсъждават за Любов, за братство, за равенство, за Кротост, за Милосърдие – за въпроси, които са предмет на Небето; тези въпроси се разрешават само на Небето, т.е. само при уредения живот на хората, когато вълните, бурите в морето са утихнали. Докато се блъскат във вълните, хората са болни – какво ще говорите на тия хора за братство и равенство, за любов между тях? Можете ли да искате от болния да играе на хорото? На болния можете да говорите само за болестта му, да търсите начин как да му помогнете.

Сега, аз правя аналогия между света и морето – каквото са бурите и ветровете за морето, такова нещо представляват изпитанията и изкушенията в света. Когато се прави някаква аналогия, човек трябва да съпоставя явленията правилно – всяка аналогия трябва да изяснява един принцип; всички явления, с които аналогията си служи, трябва да бъдат свързани едно с друго – щом се прекъсне връзката между тия явления, аналогията сама по себе си пада. Същото нещо се забелязва и в живота на човека: животът на човека е дотолкова хармоничен, доколкото явленията в личния му живот са свързани едно с друго; влезе ли в живота му едно дисхармонично явление, с което не може да се справи, състоянието му веднага се изменя – например времето, богатството, сиромашията, страхът, болестите са в сила да изменят състоянието на човека, да го изкарат от равновесието му, да нарушат хармонията в неговия живот. За да не губи равновесието си, да не нарушава хармонията в живота си, човек трябва да изучава всички явления, да знае причините на произхода им, както и техните добри и лоши последствия. Човек не би могъл да преплува Великия океан на живота без положително, дълбоко познаване на всички явления в Природата.

Като ученици, вие трябва да изучавате себе си, да изучавате обкръжаващите с голяма искреност и чистота и да развивате своята вяра. „Без вяра не може да се угоди на Бога“ – е казано в Писанието и искате ли Бог да ви лекува, ще вложите в Него пълно доверие, Абсолютна вяра. – „Ама дали ще се излекувам?“ Щом се обръщате към Бога, никакво съмнение, никакво колебание не трябва да имате; вложете Любовта, Вярата си в Първата причина на нещата и за нищо друго не мислете. Щом се помолиш на Бога, стани и ходи – ако повярваш, ще оздравееш; и най-малкото колебание е в състояние да попречи на вашето оздравяване. Същият закон се отнася и до науката – иска ли да изследва някое явление от областта на науката, човек трябва да вярва в своя успех.

Влезе ли в Божествения или в Причинния свят, човек трябва да се откаже от мисълта, че е стар, че е учен, че

много знае – това са мисли, достъпни за човека на Земята; влезе ли в по-висок свят, човек трябва да напусне разбиранията си, които е имал на Земята, и да стане дете, способно да възприема и учи – там никаква критика не се позволява. Дойдете ли до науката на стомаха, на дробовете, на мозъка, там никаква критика не се позволява; дойдете ли до науката на Природата, всякаква критика е изключена – тази наука е абсолютна, тя има свои резултати, тя има практическо приложение на Земята.

Запитали един психолог:

– На какво се дължи човешката памет?

– Човешката памет се дължи на чувствителността, интелигентността и волята. Тук психологията спира – отговорил той.

Виждаме, че много въпроси от областта на философията и до днес остават на същото положение, на каквото са били по времето на Платон³⁶. Въпросът за паметта е по-добре изяснен от френолозите: те разделят паметта на историческа, музикална, памет за време, за място, за образи и т.н.; не само това, но те намират мястото на всеки вид памет в човешката глава и правят ред опити и наблюдения. Когато забележат проява на един или на друг вид памет в човека, те знаят причините на това. Тъй щото изучавайте въпроса за паметта не само от гледището на психологията, но и от гледището на френологията, да разширите знанията си, да се ползвате от тях.

И тъй, ученикът трябва да изучава причините на всяка проява, на всяко явление в Природата, както и в човешкия живот. Така и учените изучават явленията в Природата – например те казват, че причините за земетресенията се дължат на огъването и хлътването на земните пластове: колкото по-спокойно се слагат земните пластове, толкова по-слаби са сътресенията; ако огъванията и хлътванията са големи, земетресенията са катастрофални.

Същото нещо става и в човешкия мозък: колкото по-правилна, по-спокойна е човешката мисъл, толкова и дейността на мозъка е по-нормална; ако мислите на човека претърпяват големи огъвания, големи пречупвания, мо-

зъкът му ще бъде изложен на големи сътресения. Ако бащата или майката на такъв човек умре, той ще преживее силни сътресения; когато умре бащата или майката на човек, който разбира законите на живота, той знае, че баща му е заминал за онзи свят, не е умрял, и там ще продължи своята работа – докато е бил на Земята, той е прекарвал в затвор, а на онзи свят ще бъде свободен.

Материалистите мислят, че животът е само на Земята и щом умре човек, всичко се свършва с него; теософите пък мислят, че като замине човек за другия свят, там ще прегледа живота, който е прекарал на Земята, ще научи причините за всичко преживяно и отново ще се върне. Обаче и едното, и другото гледище по въпроса са детински схващания. Когато отиде в Духовния свят, човек продължава да живее, да работи, да учи, както и на Земята – и в Духовния свят има училища, и там има ученици, които решават сериозни задачи. Те са изправни в своите задължения, а към учителите си са внимателни и послушни; мисълта им е съсредоточена, заета изключително с предмета или задачата, дадена от техния учител – такъв трябва да бъде всеки ученик, който постъпва в гимназия или в университет; такъв трябва да бъде ученикът, който постъпва в окултна школа; такъв трябва да бъде ученикът на Живота.

Какво представлява Животът? Животът е незавършена повест, която не може да доведе до някакъв край – тя вечно ще се пише и всякога недописана ще остане. И Любовта е незавършена повест – който иска да види края на Любовта, той ще умре. Който търси началото и края на нещата, той е осъден на смърт – началото на нещата събира хората на едно място, краят ги разделя. Всякога мислете за началото на живота, но не и за неговия край – краят на живота води към тъмнина.

Затова Христос казва: „Работете, докато е ден!“ – това значи: работете, докато е ден, докато сте в началото на живота, докато сте в светлина; дойде ли нощта, нищо не може да се работи – нощта е краят на живота. Могат ли хората да работят, когато стане голямо земетресение, ко-

ето разтърсва цялата земя? Могат ли учениците да ходят на училище, могат ли момите и момците да играят на хорото, могат ли да се дават театри и концерти, могат ли чиновниците да ходят на работа? Щом стане голямо земетресение, работите на хората спират, животът им взема друго направление; ето защо, за да не дойдат големите сътресения в живота, хората трябва да се съобразяват със законите на Разумната Природа, с великите закони на Божествения свят.

Животът на Земята още не е свършен, но той е устроен по един Божествен план, за изпълнението на който хората трябва да се приготвят: всеки трябва да се съзнава като клетка от Божествения организъм и да върши само това, което главата на този организъм му заповядва – не постъпва ли по този начин, това показва, че съзнанието на този човек не е пробудено още за възвишеното и красивото в света.

И тъй, ако искате да имате резултати и постижения, работете с малки величини – започвайте с малки величини и постепенно отивайте към големи; като работите по този начин, вие ще се натъкнете на малки изпитания и спънки, на малки страдания, които ще внесат и малки заоблачавания в съзнанието ви. Започнете ли изведнъж с големи величини, вие ще се натъкнете на големи спънки, на големи страдания, които издъно ще разклатят ума ви и така ще изгубите основната мярка на живота и ще се разколебае; при това положение човек ще изпадне в големи заблуждения, но Разумните същества ще му помогнат, той трябва само да бъде готов да ги слуша – щом видят, че е изкривил пътя си, те ще му кажат: „Внимавай, защото пътят, който си поел, не е прав“; като видят неговите криви мисли, ще му кажат: „Спри малко, обмисли добре работата, защото мисълта ти не е права“. Който иска да се изправи, той ще обмисли добре въпроса, ще се побори малко в себе си и ще успее.

Когато влезе в духовния живот, човек започва да третира въпроса за духовната любов. Какво нещо е духовната Любов – духовната Любов е любов към ближните. Съще-

временно духовната Любов няма никакво отношение към материалния свят, към физическите връзки на хората – тя помага на хората, но е Любов между духовни същества. Когато се говори за духовната Любов, ние подразбираме Любовта на Ангелите, на Възвишените същества; който иска да изяви тази Любов към ближните си, той трябва да се свърже с Възвишените същества, с Ангелите и да мисли за тях.

Мнозина говорят за духовна Любов, а мислят за хората и се свързват с тях – невъзможно е човек да мисли за хората, да се свързва с тях, а да проявява Божията Любов. Да мислиш за Ангелите е едно нещо, да мислиш за хората е друго нещо – ако е свързан с Ангелите, човек никога не може да изживява противоречия. Докато са в духовната Любов, мъжът и жената разговарят сладко, разбират се, живеят братски помежду си, но щом Любовта им слезе на физическото поле, между тях веднага изпъкват противоречия, недоразумения: те започват да се сърдят, да се карат и в скоро време отношенията им се развалят – противоречията между хората се дължат на това, че те не се разбират. Човешката любов ограничава, а Божествената освобождава; докато живее в човешката любов, човек всякога ще греши. Виждате, че един художник рисува; вие се приближавате към него и започвате да критикувате картината му – това е неразумна постъпка, защото който критикува, той трябва да знае начини за изправяне на погрешките.

Физиономистите, които изучават чертите на човешкото лице, са дошли до заключение, че тия черти са толкова по-правилни, колкото човек се намира на по-висока степен на развитие; гениалните хора, светиите имат правилни черти на лицето. Челото на някой човек е високо 6 см, носът му е дълъг 5 см, а брадата – 4 см; на друг пък и челото, и носът, и брадата са все по 6 см – ако наблюдавате тия двама души, ще забележите, че вторият проявява по-голяма интелигентности от първия.

Ще кажете, че това са мъртви числа. Представете си, че имате няколко души, които разполагат с различен ка-

питал в касата си: първият има сто лева, вторият – хиляда, третият – десет хиляди, четвъртият – сто хиляди, петият – един милион. В какво седи различието между тези петима души? Разликата се заключава в тяхната деятелност, в инициативата на техните прояви: онзи, който има сто лева, ще икономисва от храната си, ще пости, за да може повече време да изкара с тия пари; който има хиляда лева на разположение, си позволява да мисли освен за храната, още и за обувки, за шапка и за някои дребни неща; който разполага с десет хиляди лева, освен своите нужди, задоволява нуждите и на семейството си; който има сто хиляди лева, ще може да даде и образование на децата си; който има един милион на разположение, освен горните нужди може да задоволи ред свои изисквания – ще си направи къща с хубава градина, ще си купи автомобил и т.н.

В дадения случай капиталът представлява сила, възможност за проява на човешката деятелност – колкото по-голям е капиталът на човека, толкова по-големи са възможностите на неговата деятелност. Тъй щото колкото по-широко и по-високо е челото на човека, толкова по-голяма е интелигентността му. В процеса на развитието си човек е работил върху главата си – тя е плод на неговата деятелност, плод на културите, през които е минал като човек. Тялото му е плод на животинските култури – значи човешкото тяло е резултат на деятелността на животните; материята пък е резултат на деятелността на растенията. Тъй щото когато е бил във фазата на растение, човек е създал материалите за съграждане на своето тяло; когато е бил във фазата на животно, той е създал тялото си; и най-после, когато е дошъл във фазата на човек, той е създал главата и лицето си. В резултат на всичко това Бог е вдъхнал в човека дихание и той станал жива душа.

И тъй, главният капитал на човека е неговата глава, от една страна, и лицето му, от друга. Мозъкът на човека е съставен от два вида материя: от груба, физическа материя, която се разлага, и от духовна, ефирна, която не се разлага. Върху духовната материя на мозъка се отпечатват

всички човешки мисли. Като умре, човек взема със себе си именно тази ефирна, духовна материя на мозъка – този мозък дава образа, или лицето на заминалия.

Ако влезете в Духовния свят, там ще срещнете все млади души – най-много до 33-годишна възраст, по-горе от 33 години няма да срещнете нито една душа; някои души са на пет години, други – на десет, трети – на петнадесет и т.н. Ако една душа е живяла 25 000 години на Земята, като влезе в Духовния свят, ще бъде едва на пет години; ако на Земята е живяла 50 000 години, в Духовния свят ще бъде на десет години; ако на Земята е живяла 75 000 години, в Духовния свят ще бъде на 15 години. При това животът, който душите прекарват на Земята, трябва да бъде съзнателен, а не обикновен; докато е на Земята, човек трябва да работи съзнателно, да се избави от лошите условия, от влиянието на обкръжаващите.

Не само хората влияят на човека, но има природни течения, на които не трябва да се противопоставя – за тази цел той трябва да се съсредоточава, да концентрира ума си, за да се справя с онези условия, които могат да го отнесат; не е ли буден срещу тия течения, никой не би могъл да му помогне. Който може да се жертва за Бога, той ще живее дълго време на Земята, ще работи за развитието на своята душа, а същевременно ще помага и на ближните си. Христос казва: „Крадецът не иде, освен да открадне, да погуби и да заколи, а Аз дойдох, за да дам живот, и то преизобилно“ – следователно, който иска да продължи и подобри живота си, той трябва да го посвети в служба на Бога. Да се подобри животът на човека, това значи да се подобрят условията му и да придобие Божията благодат.

Кое пречи на ученика да се ползва от Божията благодат? Щом е добър и разумен, той всякога ще има условия да се ползва от Божията благодат; ако е нера разумен, своенравен, нищо няма да придобие – учителят не се интересува от неразумните и своенравни ученици. За ученика е важно да бъде добър и разумен, а защо и за какво трябва да бъде такъв – не е важно.

Как ще се познае кой ученик е добър и разумен? На пътя на ученика Невидимият свят е поставил сита, едри и ситни, чрез които ще изпита кой е добър и кой – разумен, кой е смел и решителен и кой – страхлив. Невидимият свят не обича ученици, които са страхливи и неразумни, които са готови за блъхата да изгорят цял юрган.

Ученикът трябва да бъде внимателен, да цени времето, чувствата на човека, да не се натрапва. Когато отиде при някого, за да иска известна услуга, той трябва да има търпение, трябва да чака. Може би този човек, от когото искате услуга, е професор или лекар и трябва незабавно да свърши друга някаква работа, затова ученикът трябва да бъде крайно внимателен и търпелив. Когато някой обещае, че ще ви приеме и услужи, вие трябва да имате вяра, да знаете, че всичко ще се нареди така, както Бог е определил; каквото Бог е обещал, непременно ще се изпълни, Божиите обещания нямат обратни решения – ето защо човек не трябва да се съмнява в Божествения план.

Бог иска от човека да бъде добър и разумен. Щастието може да се вози само на каляската на добротата и на каляската на разумността. Любовта пък се носи на крилата на щастието – където е щастието, там е и Любовта; без щастие Любовта се проявява като динамична сила, която руши. Обаче когато се говори за Любов, ние разбираме присъствие на доброта и разумност в нея. Докато не бяха готови да следват Любовта, хората трябваше да минат през големи страдания, за да се пробуди съзнанието им; щом се приготвиха да следват Любовта, Бог им каза: „Ще изпратя Духа Си да ви ръководи“.

Следователно Духът ще учи човека и когато спи, и когато е буден. Всъщност само тялото на човека почива, а духът му е всякога буден; това, което човек не може да научи и разбере през деня, научава го вечер, когато спи – тогава той отива да учи в така нареченото *духовно училище*. Разумният, добрият ученик учи и вечер, и през деня, от земетресенията, от наводненията, от бурите – от всичко. Катастрофите в Природата са условия за пробуждане на човешкото съзнание.

Учените обясняват причините за земетресенията, но не могат да ги избегнат – щом усетят, че някъде става земетресение, и те бягат като простите хора, които нищо не знаят за причините на земетресенията. Истински учен е онзи, който знае кои пластове ще се разместват, как ще стане разместването им и заеме такова положение, че земетресението да не го засегне.

Един господин разказваше своя опитност, която преживял по време на земетресението: той имал една юрдечка с пет малки юрдечета, но една сутрин забелязал, че липсвали от двора; той започнал да ги търси тук и там, но никъде не могъл да ги намери. На другия ден станало земетресението и той се уплашил толкова много, че съвършено забравил за юрдечката. Два-три дни след това юрдечката с юрдечетата пристигнала в двора и започнала да се разхожда. Къде е била? Още преди земетресението тя усетила, че ще стане нещо особено, и напуснала дома на господаря си, за да си намери безопасно място – това показва, че юрдечката познава кои пластове ще се раздвижат и кои ще останат спокойни.

Ако юрдечката знае това, колко повече човек трябва да предчувства катастрофите. Когато човек е в съгласие със законите на Природата, при всички катастрофи, които предстоят, той ще бъде предупреден: вътрешно ще му се подшушне да излезе навън, на 10-20 метра от къщата си. Защо и за какво трябва да излезе нито ще му се каже, нито трябва да пита; той трябва да излезе навън и да стои спокойно, да види какво предстои да стане – няма да минат десет минути и земята ще се разтърси. Ето защо човек всякога трябва да се вслушва в своя вътрешен глас и да му се подчинява.

Сега предвид станалото земетресение хората пускат различни слухове: някои казват, че щели да станат големи земетресения, вследствие на които София и други градове щели да изчезнат; много неща има да станат, но на човека не е дадено да знае какво го чака. Земетресенията, бурите, наводненията са предвидени в Божия план за пробуждане на съзнанието на хората; тази е причината, поради която

всичко предстоящо е в тайна: разумните и добрите ще бъдат предупредени за онова, която ще стане, а неразумните ще понесат последствията на своя живот – следователно по-добре е за тях да не знаят какво ги очаква, защото и да знаят, пак не могат да избегнат онова, което им е определено да преживеят.

„Бог забавя, но не забравя“ – казва българската поговорка. Идват времена на изпитания, когато човек трябва да бъде буден; не е ли буден, той ще се поддаде на чужди влияния, които ще го оплетат, ще го поставят на страдания. Кажат ли на някого да стои настрани или да не се качва на параход, или да излезе от къщата си, той трябва да слуша; не слуша ли, нищо не може да го извини. Каквито и времена да дойдат, не се страхувайте – ще станете по-разумни, ще се сближите повече; общите страдания и изпитания сближават хората. Казано е в Писанието: „Косъм няма да падне от главата на онези, които любят Господа“; казано е още, че заради избраните ще се съкратят дните на изпитанията и скърбите. За да бъдете в числото на избраните, вие трябва да проявите вашите доброта и разумност; бъдете добри и разумни, ако искате да цъфнете, да завържете и да узреете.

Това, което говоря, не се отнася до едного, но до всички, и то не до външното, но до вътрешното в човека, което се стреми, копнее, жадува; когато греша, то плаче, скърби, стреми се да изправи погрешките си – то представлява духовния елемент в човека. Следователно човек е дошъл на Земята да развие този елемент в себе си, а не да се удоволства.

Като ученици, вие трябва да се справяте със своя вътрешен страх. Земетресенията, които стават в Природата, са условия за човека да преодолее своя страх. Какво трябва да правите, ако се страхувате от земетресение? Колкото пъти през нощта се събудите, станете от леглото си и се молете. Вслушвайте се дълбоко в себе си трябва ли да излезете навън, или да останете в стаята си; каквото ви се каже, това трябва да направите: ако ви се каже да останете в стаята си, ще останете, а ако ви се каже да излезете навън, ще излезете.

Земетресенията са едно от големите изпитания за хората – малцина могат да посрещнат това изпитание с вяра и бодър дух. Едно правило пазете в живота си: бягайте от злото, приближавайте се към Доброто и всякога разумни бъдете. При всички случаи на изпитания изнасяйте фактите така, както са станали, без никакви преувеличавания. Не разпространявайте лъжливи слухове; щом се касае за някакъв въпрос, помислете малко и го обяснете научно – по този начин ще сложите начало на нова, велика наука.

Сега не е време да се спираме върху научните обяснения за земетресенията, за които са дадени ред научни теории, които се свеждат все към една, а именно: причините на земетресенията са големите или малки размествания на земните пластове, които са започнали да се огъват от преди хиляди и милиони години насам. В Писанието е казано, че ние сме в последните дни, когато на Земята се създава нов континент. Всеки знае, че когато се строи нещо ново, всякога има чуване, удряне, шум, блъскане – майстори работят със своите чукове и длета. Такова нещо преживява днес цялата Земя: пластовете се разместват, хлътват, огъват се, вулкани изригват и т.н. – всичко това учените обясняват с ред теории. Майсторите, които работят в земята, не са като тия, които работят на повърхността ѝ – за тях огънят не е пречка, както за майсторите на земята; те са Разумни същества, които работят главно с мисълта си – тяхната мисъл е толкова силна, че може да изменя материята, с мисълта си те могат да преобразят грамадни пространства земя.

Христос казва: „Ако имате вяра като синапово зърно, планини можете да местите“, но досега никой не е преместил нито една планина. Това не става изведнъж – хиляди години се изискват, за да може човек с мисълта си да премести една планина. Човек не трябва да се сили да премества планини, но трябва да строи. И моята работа е да строя, а не да местя; старото се мести, а новото се строи, гради. Със стари работи ние не се занимаваме, ние градим нови неща.

За да бъдете майстори на новото, вие трябва да се освободите от всички противоречия. За разбиране и прилагане на новата наука се изисква нова обстановка на нещата, нова светлина – без тази светлина на съзнанието нищо ново не може да се създаде. В Писанието се казва: „Ще изпратя Духа Си да ви научи на много неща“. Духът не представлява някаква особена форма, но условие за проява на Божията Любов в човешката душа, за да може тя правилно да се развива. Няма по-красиво нещо за човека от това да разбира известни научни положения или известни духовни въпроси: той седи, слуша и възприема – храни се; и като не разбира, пак е добре – тогава се упражнява. Каквото и да правите, една част от вас трябва да бъдете добри, друга част трябва да бъдете разумни, а трета част – любещи. Днес хората искат да бъдат обичани, а не те да обичат – по-мъчно е човек да обича, отколкото да бъде обичан.

Задачата, която сестрите изпълниха с изплитане на шапката, им даде нещо: най-малкото, което спечелиха, се отнася до областта на послушанието. На пророците в старо време се казваше да бръснат косите си, а понякога им се казваше да оставят космите на брадата си, за да растат – какво придобиха от това? Нищо не придобиха, но по този начин те изучаваха послушанието.

Ученикът трябва да бъде послушен, но на кого? На Божественото в себе си – когато Божественото му каже нещо, той трябва веднага да го изпълни. Божественото му казва да стане, а той отговаря: „Ще полежа още пет минути“ – това е непослушание; Божественото му казва да не яде много, а той иска да си хапне още малко – и това е непослушание. Що се отнася до гласа на Божественото, ученикът трябва да бъде абсолютно послушен, защото ако не е послушен, не може да има очакваните резултати. В послушанието обаче се изисква различаване: да познавате кои съвети са на Божественото у вас и кои – чужди. Когато Божественото в човека говори, той изпитва известен подем в своите мисли, чувства и постъпки; когато човеш-

кото в него говори, той се натъква на противоречия, които внасят в душата му смут, раздвояване.

Всякога слушайте Божественото в себе си, за да можете правилно да се развивате.

*Верен, истинен, чист и благ всякога бъди и Господ на мира
ще изпълни сърцето ти с всички добрини.*

27. лекция, 28 април 1928 г., София

ДОБРИ И ЛОШИ УСЛОВИЯ

*Верен, истинен, чист и благ всякога бъди и Господ на мира
ще изпълни сърцето ти с всички добрини.*

Размишление.

*Чете се резюме на темата Отношение между корените на
растенията и краката на животните.*

За следващия път пишете върху темата: *Отношение
между Добро и зло.*

Днес всички хора говорят за злото и за Доброто – злото избягват, а Доброто търсят. Всъщност какво нещо е Добро и какво – зло? Било е време, когато днешното зло не се е считало за зло. Това, което хората наричат Добро, лесно може да се превърне в зло – например глицеринът, който минава за безвредно, за безопасно вещество, лесно може да се превърне в динамит, който е силно експлозивно, разрушително вещество – той се казва още нитроглицерин.

Значи глицеринът, който се употребява в козметиката за омекотяване на кожата, може да се превърне в динамит, вещество, което съдържа динамична сила – какво показва това? Това показва, че ако в естеството на добрия, на мекия човек се вмъкне някакъв чужд, неестествен елемент, той коренно може да се измени. Ето защо, за да не изпада човек в такива положения, нито да бъде зависим от външни условия, той трябва да разбира стремежа на своето тяло, специално на своя мозък.

Ако съпоставите законите на човешката мисъл със законите, на които се подчиняват въздухообразните тела, ще видите, че между тях съществува известна аналогия – знае се например, че колкото повече обемите на газовете намаляват, толкова повече тяхната сила се увеличава и колкото повече обемите им се увеличават, толкова повече силата им намалява. В това отношение лошите условия

в живота представляват налягане върху човешкия мозък: колкото по-голямо е налягането върху мозъка, толкова човек става по-деятелен, в него се развива по-голяма динамична сила. Сиромашията е особен род налягане, което стеснява човека, а това външно ограничаване, именно, заставя човека да прави усилия да се прояви, да преодолее външните неблагоприятни условия.

Следователно работата на Невидимия свят върху хората се свежда към това да ги застави да изучат както физическите закони на динамиката, така и психическите. Някой иска да бъде красноречив, но не знае, че красноречието се обуславя от известен мозъчен център, за разработването на който се изисква специална работа. Не може да бъде красноречив онзи, на когото очите са вдлъбнати или премрежени. Центърът на речта в човека се намира в зависимост от това как той гради къщата си, т.е. тялото си.

Да бъде човек красноречив – това ни най-малко не значи, че трябва да бъде философ, мислител или добър; човек може да бъде красноречив, без да е добър и обрат-но – той може да бъде добър, без да е красноречив. Същото може да се каже за красотата и за добротата: понякога добрият човек може да бъде красив, а понякога може и да не е красив; даже често лошият човек е красив, а добрият не е красив – коя е причината за това? Една от причините е следната: лошите хора постоянно мислят за добрите, вследствие на което се свързват с тях и стават красиви; добрите хора пък често мислят за лошите и губят красотата си. Глупавият постоянно мисли за умния човек, за философа, поради което с течение на времето се развива и става философ; ученият пък постоянно мисли за глупавия, за невежия и след време изгубва учеността си; когато религиозният се сравнява с другите хора и намира, че те не са като него, той постепенно изгубва своята религиозност.

Какво трябва да правите, за да не губите това, което имате? Престанете да мислите за хората около себе си, престанете да мислите за невежите, за болните, за бедните хора. Няма бедни хора в света, това е измислица, това е крива философия и който я е измислил, той не е доброжелател на човека; той е същият, който е внушил мисълта,

че в грях го е заченала майка му – когато се казва, че човек е заченат в грях, това се отнася до външните условия на живота, но не и до зародиша на човека, не до онези първични клетки в него, които имат Божествен произход.

Съвременните хора трябва да се освободят от заблужденията си, от своите стари разбирания – те мислят по нов начин, а живеят и постъпват по стар и като нямат успех в живота си, се обезсърчават. Какъв успех могат да очакват, когато между мисълта и живота им няма никаква връзка? Като мислят по нов начин, те считат, че и животът им е нов, вследствие на което се самозаблуждават.

Коя е отличителната черта на новия живот? Новият живот изключва всякаква сиромашия; новият живот изключва греха и престъпленията; новият живот изключва глупостта, безумието и безверието; новият живот изключва безлюбието, омразата, завистта. С една дума, новият живот изключва всичко отрицателно, всичко грозно. – „Ако аз съм грозен?“ Изключи грозотата от съзнанието си, постъпвай по правилата на красотата, по правилата на новия живот и ще станеш красив. Изкуство е да знае човек как да се освободи от стария живот и да влезе в новия – във вечната красота и хармония. За да влезете в новия живот, от вас се иска смирение.

Когато Буда слязъл на Земята, се влюбил в една красива мома – той възлюбил в нея Божественото начало, Божествения принцип. Един ден отишъл при нея и толкова се увлякъл в красотата ѝ, че неусетно заспал. Понеже красивата мома имала работа, тя го напуснала – Божественото в нея си заминало, а останало само човешкото, преходното, тъй наречената *астрална жена*, която се увила около него като змия и не го пустила да си отиде. Буда разполагал със знание, с голяма философия, но единственото нещо, което му помогнало да се освободи от нея, било смирението – изкуството да се смалява. До това време той е знаел да расте и да се увеличава, но не и да се смалява, а за да се освободи от змията, Буда трябвало или да се смали, или да умре; той започнал постепенно да се смалява, докато станал невидим – по този начин се освободил от връзките на змията.

Сега, за да се освободите от лошите условия на живота, нужно ви е смирение. Ще питате как трябва да се смирите, т.е. как трябва да постъпвате. Вижте как постъпват децата: поставите гърне с мед и лъжица пред едно дете и наблюдавайте какво ще направи. Трябва ли да учите детето как да яде меда? Ако не забележи лъжицата, то ще бръкне в гърнето направо с ръката си, но ако забележи, че до него има лъжица, ще я вземе и ще започне свободно да вади мед от гърнето. По същия начин и на вас ви дават гърне с мед, лъжица и ви оставят сами да си извадите колкото мед искате – има ли някаква мъчнотия в това? Има ли някаква мъчнотия в правенето на добро? Да направиш добро значи да бръкнеш с лъжица в меда. Казват за някого, че е добър човек, че обича да прави добрини; това не е мъчна работа – да прави човек добро, това значи да бръкне в кесията си и да извади от нея нещо. С какво ще бръкне – с ръката си, тя е лъжицата, с която детето бърка в меда.

И тъй, ако станете като малките деца, вие ще бъдете в състояние да решавате правилно своите задачи. Един ден, като изучите и разберете строежа на вашия мозък, ще дойдете до положителната наука на Живота: ще гледате на мозъка като на динамо, в което се срещат и преплитат енергии от целия Космос. Енергиите, които минават през мозъка и през сърцето, са радиоактивни сили на Космоса, които вие понякога съзнавате, а понякога не съзнавате; тези енергии минават през съзнанието ви като особен живот, като нещо, което постепенно изучавате.

От вас не се иска нищо друго, освен да бъдете в хармония с целия Космос. При днешните условия това се постига мъчно – защо? Средата, в която живеете, е крайно развълнувана, вследствие на което не можете правилно да възприемате космичните енергии. Ако човек е в пасивно състояние, той лесно може да възприема висшите космични енергии и да се ползва от тях – например ако един високоморален човек постави ръката си върху главата на човек, у когото личните чувства са силно развити, последният ще почувства голямо успокоение, голям вътрешен мир. Личните чувства са необходимост както за Космоса,

така и за човека специално – чрез тях той се застъпва за своите права; лошо е обаче, когато той преувеличава правата си и иска повече, отколкото му се пада. Когато личните чувства в човека са силно развити, той става горд. Гордият човек върви изправен, с голямо достойнство и съзнание за себе си, че подобен на него няма, иска всички хора и божества да му се подчиняват и да мислят само за него; колкото и да мисли човек, че като него друг няма, все ще се намери някой по-силен, по-учен, по-достоеен, който ще го свали от височината, на която се е качил.

Когато двама души със силно развити лични чувства се срещнат, те ще се отблъснат – между тях ще се яви антагонизъм, който не позволява да запазят добрите си отношения. Според окултистите грехът се дължи на личните чувства в човека – значи те представляват особен род космическа енергия, която ако не се трансформира и разпреди между всички мозъчни центрове, причинява експлозии.

Близко до личните чувства на човека се намира центърът на съвестта, през който те трябва да минават; щом личните чувства минават през съвестта на човека, те се трансформират и по този начин всякаква експлозия може да се избегне. Честността на човека се дължи на неговите лични чувства. Човек, у когото личните чувства, самоуважението, не са развити, не може да бъде честен – той може да има силно развита съвест, без да бъде честен. Човек може да бъде религиозен, без да бъде честен: той счита, че всичко в света принадлежи на Бога и щом е така, всеки има право понякога да бръкне и в чуждата каса; но щом бръкнат в негова каса, веднага се застъпва за правата си. Кражбата, стяженолюбието се дължат на желанието в човека да взима от това, което не е негово.

Сега, като ученици, от вас се иска да научите закона на трансформиране на енергиите, да отправяте енергията от един мозъчен център в друг. Вие трябва да работите по същия начин, както Природата работи – за всяко нещо тя има точно определено време: точно определено е времето, когато трябва да се работи за развиване било на лич-

ните, на религиозните чувства, на разсъдъка – по естество човек трябва да бъде философ, и т.н. Изобщо той може правилно да развива всички свои центрове, щом се съобразява с програмата, която Природата е наредила.

Когато разбере Живота, човек съблюдава всички закони и правила на Природата. Днес това не става, защото той е разместил нещата: мисли, когато трябва да се моли, или се моли, когато е време за мислене; когато трябва да мисли за своето повдигане, тогава се занимава със свършено странични неща. В живота на всички хора съществува разместване на енергиите, вследствие на което те не могат да приложат това, което са разбрали – например някой астролог прави хороскоп на известен човек, определя точно кога и по кое време ще прекара някаква криза, но не може да му даде метод, чрез който да избегне тази криза. Истинско знание е това, което може да се приложи по всяко време.

Един астролог предсказва на момък, че на 29-годишна възраст ще се влюби в бедна, но красива мома, която в скоро време ще му изневери – ще срещне богат търговец и ще се ожени за него, а момъкът ще се озлоби и ще ѝ направи някаква пакост, поради което ще лежи няколко години в затвор. Всичко това астрологът може да предскаже, но не знае какъв метод да препоръча на младия момък, за да избегне затвора. Срещата на момъка с момата е неизбежна, тя се дължи на известни кармични връзки в тяхното минало; влюбването на момъка в момата и изневерването на момата е също така неизбежно благодарение на силите, които действат във всекиго поотделно. Когато момата изневери на момъка, в малкия му мозък се натрупва излишна енергия, която причинява ред експлозии; под напора на тези сили в себе си той може да извърши някакво престъпление, за което да лежи в затвор.

Обаче ако това нещо се случи с окултен ученик, той може да избегне тази катастрофа – как? Като въпрегне излишната енергия на работа и я отпрати към клоните на своя живот – това значи да познава закона за трансформиране на енергиите. Щом се влюби в някоя мома, той предварително трябва да остави свободна врата в себе си,

през която момата може да излезе, т.е. да се влюби в друг момък.

Човек се освобождава от своите лични чувства чрез закона на смалчаването – те представляват змията, която го е обхванала и здраво го държи. Когато търси Любовта, човек трябва да отиде при голям извор, който тече навсякъде и дава на всички изобилно; докато го намери, ще ходи от един извор на друг, ще обиколи всички по-малки извори. Ако търсите извор, който тече само през едно място и дава вода само на един човек, вие сте в стария живот, в старите закони; според законите на новия живот вие трябва да знаете, че силната енергия протича в много места и дава живот на много същества, а слабата енергия протича от едно място и дава живот само на едно същество.

Ето защо, когато говорите за Любовта, вие трябва да я разглеждате от положението на новия живот. Не е достатъчно само да казвате, че обичате, но изворът на вашата любов трябва да бъде голям – откъдето минавате, всичко да поливате; това означават думите: „Любовта зло не мисли“.

Вие казвате, че обичате някого, а не знаете какво обичате в него и къде е това, което обичате. Ще кажете, че обичате добротата или честността на някой човек; къде е добротата на този човек, къде е неговата честност – знаете ли на кое място на главата са изразени доброто и честността на човека? Едно трябва да знаете: за човека е реално това, което той мисли и чувства, без да види или да пипне това нещо. Има реални неща, които могат да се виждат или да се пипнат, но има и такива реални неща, които нито се виждат, нито се пипат, нито се чуват – те не могат да се възприемат с физически сетива.

Добротата и честността не се виждат, но достатъчно е да се приближите до човек, който има тези качества в себе си, за да усетите висшите трептения, които се отделят от него; тези енергии се отразяват и на тялото му – той ходи бодър, изправен. Който няма тези качества, не лъчеизпуска възвишени вибрации от себе си – такъв човек не държи на думата си, защото няма устой в себе си; има желание

да изпълни всичко, което е обещал, но вътрешни условия няма – няма морален устой.

Като работи върху себе си, човек може да придобие всички добродетели. Окултната наука дава ред методи за придобиване на първичната енергия, чрез която човек може да се прояви в сърдечно и в умствено отношение; без нея той не може да се прояви. Всеки е имал тази опитност: иска да напише нещо – не може; иска да свири – не може; иска да рисува – не може. Защо? Вдъхновение няма. Вдъхновението се придобива от първичната енергия в човека, а тя трябва да дойде отвън някъде, чрез някое живо същество. Ще кажете, че всичко идва от Бога – наистина всичко идва от Бога, но Бог се проявява чрез хората. Следователно, който иска да се прояви, той трябва да се свърже с Първата причина на нещата, от която излиза вдъхновението, от която бликат живите сили, които протичат през целия Космос – щом тия енергии започнат да се вливат в човека, той може вече да пише, да свири, да рисува.

За да дойдете до тази опитност, вие се нуждаете от положителни знания. Какво трябва да правите, за да ги придобиете? Като ученици, вие трябва да спазвате следното правило: абсолютно никакво съмнение в Първата причина на нещата – дойдете ли до Нея, ще изключите всички съмнения, всички противоречия. Противоречията са човешки изобретения и вие сами трябва да се справите с тях – те имат добра страна, която трябва да намерите, в тях всякога се крие нещо добро, което впоследствие ще научите.

Като казвате, че трябва да обичате ближните си, вие се натъквате на противоречия, защото не прилагате това, което говорите. Казвате, че еди-кой си човек не заслужава вашата любов; не е въпрос до заслуга, но като се казва, че трябва да обичате ближния си като себе си, вие трябва да знаете кой е ваш близък. Под *близък* се разбира онзи човек, у когото Божественото начало е пробудено. Като обичаш ближния си, ти ще научиш един велик урок; ближният ти представлява цъфнал цвят, който разнася своя аромат надалеч – ти не можеш да не обичаш такъв цвят. Докато цветето не е разцъфтяло, ще полагаш грижи

за него, за да го освободиш от неблагоприятните условия на живота, но не можеш още да го обичаш; цъфне ли, ти вече го обичаш. Както постъпвате със себе си и със своя близък, така трябва да постъпвате и с всяка добра мисъл и с всяко добро чувство: ще ги поливате, докато израснат, цъфнат и дадат плод.

Сега ще ви дам една задача за седем дни. Всяка сутрин от шест до десет часа ще живеете според изискванията на Новото учение; след това, от десет часа до шест часа следобед, ще бъдете свободни, ще постъпвате както намерите за добре; от шест нататък до десет часа вечерта пак ще живеете по методите на Новото учение. Който не желае да изпълни задачата, той може да бъде свободен, но нежелан ще си остане – защо? Защото всяка задача, която давам, ви свързва с Разумни същества в Природата, които ви помагат. За да решите задачата правилно, не внасяйте в ума си никаква отрицателна мисъл – че не можете или че нямате свободно време; тази задача не изисква специално време – тя е свързана с живота, който тече и се проявява всеки момент.

Отрицателното в човека представлява неговите неестествени мисли, желания и постъпки; следователно, когато Христос проповядваше на учениците си да се отрекат от баща си и майка си, от братята и сестрите си, Той имаше предвид техните неестествени мисли и желания, които могат да ги спънат. Това всеки може да направи, защото стремежът на неговата душа е към красивото и възвишеното, към доброто в света. Постижението на това зависи от хармоничното съчетание между мислите и чувствата на човека, между неговия ум и неговото сърце.

Казано е в Писанието: „Който пребъдва в Божията Любов и изпълнява волята Му, каквото пожелае, ще му се даде“. Оттук може да се извади обратно заключение: който не изпълнява волята Божия, не само че желанията му няма да се реализират, но каквото има, ще му се отнеме. Какво по-голямо страдание от това да желаеш едно благо, да ти го покажат и да не ти го дадат? Какво по-голямо страдание от това да ти дадат благото, което желаеш, и да не можеш да го използваш?

Като ученици, вие трябва взаимно да си помагате, а не да си противодействате; отвън светът може да ви противодейства, но не и вие. Във взаимните си отношения прилагайте свободата: някой иска да се изкаже – оставете го свободен. – „Ама не говори умни работи.“ Оставете го свободен, той сам ще разбере дали е говорил умно, или не; ако го изслушате спокойно, вие ще научите от него един урок.

Това не значи, че човек няма право да се меси в работата на другите хора; всеки има право да се меси в живота на своите близки, но той трябва да знае как да постъпва и в кой момент да се намеси. Разумност се иска от човека. Ако можеш да оправиш една работа, вземи участие в нея; не можеш ли да я оправиш, стой настрана. Когато ръководи детето си, майката трябва да знае как да постъпва – ако е разумна, тя трябва да взема участие в живота на децата си, даже и на големите си синове и дъщери. Майката трябва да бъде разумна, разсъдлива.

Когато религиозното чувство в човека е силно развито, а разсъдъкът е слабо развит, той става голям фанатик и започва да обръща внимание повече на формата на нещата, отколкото на съдържанието – като се моли на Бога, той прави поклони, чете много молитви и държи ръцете си нагоре. Добре е, че се моли, но поклоните, които прави, не показват смирение; издигането на ръцете не показва, че между ума и сърцето на човека има също такава издигане нагоре. Ако между ума и сърцето на човека няма никаква връзка, молитвата му не е приета.

Когато се моли, човек трябва да забрави всички противоречия, да се примири с всички хора, които са му причинили някаква пакост или на които той е направил някакво зло. Който не е в хармония със себе си и със своите близки, не може да получи отговор на молитвата си. Бог е свършен, Той иска същото и от нас, затова е казано в Писанието: „Бъдете свършени, както е свършен Отец ваш небесни“. Молитвите на мнозина се разпръсват и като прах падат на земята. Праведният е силен човек и неговата молитва всякога се чува. Ако в един град има десет души праведни, те са в състояние да го предпазят от всякакви беди и напасти; ако в Пловдив и Чирпан имаше по десет

души праведни, те щяха да запазят града от нещастията, които претърпя през последното земетресение³⁷, но понеже нямаше такива, по отношение на тях се приложи назрялата вече карма. Сега нови праведни хора се създават.

Мнозина обясняват нещастията в света с това, че такава е била волята Божия. Не, Бог не благоволи в страданията и нещастията на хората; като разтърсва умовете им, Той регулира техните енергии, изправя умовете и сърцата им – праведни хора създава. Във всеки град трябва да има поне по десет праведни. Ще кажете, че земетресенията, наводненията, изобщо изпитанията на хората са предсказани, но и предсказанията, и определените неща могат да се отложат или отменят. Ако на грешния се каже, че ще бъде наказан за своя лош живот и той се обърне към Бога и изправи живота си, наказанието му ще се отмени; и ако на праведния се каже, че ще получи благословение за добрия си живот, а той се отпусне и започне да греши, благословението му ще се отнеме и ще се замени с наказание – от човека зависи да подобри или да влоши съдбата си.

И тъй, от всички се иска да бъдете справедливи по ум и по сърце, да прилагате Божията правда. Вие трябва да бъдете будни, да можете правилно да възприемате и разбирате волята Божия; прилагате ли тази висша воля, вътрешно ще чуete гласа на Бога – тих, красив и насърчителен. Чуete ли този глас, и болен да сте, ще станете от леглото си; сиромаш да сте, ще забогатеете; невежа да сте, умът ви ще се проясни – пред този глас всякакво недоволство изчезва. Чуete ли гласа на Божественото в себе си, вие можете вече да се надявате на всичко. Без него няма развитие, няма успех, няма знание, няма радост, няма светлина.

Човек всеки ден добива нещо Божествено – някакъв мисъл или чувство, някакъв малък импулс, но скоро го изгубва. Защо – защото прави големи приготовления за него: започва да мете, да чисти къщата. Не, дойде ли Божественото у вас, приемоте го както сте и където и да сте; каквато и работа да сте започнали, спрете я. Божественото не чака – То минава с бързината на светлината: мине, остави нещо и замине. Щом Го почувствате, спрете

веднага и приеете каквото ви носи; където ви намери Божественото, там трябва да стоите – само така ще получите Божието благословение; Бог иска да ви види такива каквито сте. – „Как, Бог да ме види гол?“ Какво нещо е голотата? Тя е човешко изобретение: човек оголява, когато не върши волята Божия; докато върши волята Божия, той е облечен като царски син.

Новото учение е Божествено учение. Ученикът на Новото учение трябва да разбира Божественото както в себе си, така и в своите близни. Каквато и работа да имате, каквото и обещание да сте дали на себе си или на друг, пред Божественото всичко отстъпва. То посещава човека най-много за една минута и след това заминава; същевременно предупреждава човека, че ще го посети, заради което той всякога трябва да бъде буден. Щом посети човека, Божественото оставя своето благословение, което той трябва да носи навсякъде – това благословение го прави радостен и доволен; където и да отиде, носи със себе си тази радост, това веселие.

По какво се отличава ученикът на Новото учение – той проявява Божественото и в мислите, и в чувствата, и в постъпките си. Ако проявявате Божествени чувства, а мислите и постъпките ви не са Божествени, вие сте ученици на старото учение. Новото учение подразбира хармония между мислите, чувствата и постъпките на хората.

Божественото се проявява в малки неща, а не в големи. Понякога едно малко движение, изпълнено с Божествена енергия, струва повече, отколкото богатството на цялата Земя.

Когато един езичник отишъл при Елисей да се лекува, той очаквал Елисей да вдигне ръцете си нагоре и по някакъв особен начин да го освободи от проказата. Като стигнал при него с големи подаръци, последният му казал:

– Никакви подаръци не искам, вземи си ги, но за да се излекуваш, трябва да се потопиш седем пъти в река Йордан.

Езичникът, който бил много богат, останал недоволен от съвета на Елисей, тръгнал да си отива и казал на слугата си:

– Малко ли реки и извори имаме у нас, че трябва да дойда тук, да се потопя в реката Йордан?

Слугата му отговорил:

– Господарю, в толкова води си се потапял, но не са ти помогнали; потопи се и в тази река, може да ти помогне.

Той послушал слугата си, потопил се седем пъти в река Йордан и проказата му изчезнала. Когато езичникът си заминавал, слугата на Елисей го настигнал и поискал някои от подаръците, които били за господаря му, под предлог, че ще ги даде на бедни. Обаче с тях заедно той приел и проказата.

Ученикът на Новото учение трябва да върви по пътя на своя Учител. Този път изключва користолюбието, от ученика се иска абсолютно безкористие. Не е въпрос до дребнавостите на нещата, но до великите принципи, които съставляват основата на живота. Чиста мисъл, свобода от всякакви заблуждения и благородно сърце – без никакви човешки ограничения, това се иска от ученика. Външно може да има известна дисхармония, но вътрешно между ума и сърцето трябва да има единство, хармония. Съмнението може да дойде отвън, но вие трябва да не го пускате вътре; външното съмнение е опит на същества вън от вас, които искат да ви спънат в пътя – те ви нашепват, че пътят, по който вървите, не води в Царството Божие. Защо – защото не вършите волята Божия? Това са външни изпитания, с които ученикът трябва да се справя. Докато връзката между ума и сърцето му е здрава, той лесно се справя със съмнението.

Сега да оставим въпроса за съмнението незавършен. Бог завършва работите, а разумното начало в човека ги разработва.

Верен, истинен, чист и благ всякога бъди и Господ на мира ще изпълни сърцето ти с всички добрини.

28. лекция, 2 май 1928 г., София

СЪЗДАВАНЕ НА НОВИ ОРГАНИ

*Верен, истинен, чист и благ всякога бъди и Господ на мира
ще изпълни сърцето ти с всички добрини.*

Размишление.

Чете се темата *Отношение между Добро и зло.*

Съвременните хора, според степента на развитието си, нямат еднакви разбирания за Добро, за разумност, за Любов, за Правда. Когато се говори за Добро, един го разбира по един начин, а друг – по свършено различен. Ще кажем, че това зависи от развитието на човека, а развитието му се обуславя от развитието на неговите органи. Ако радиото, което представлява един прост апарат, може да хваща вълните, които идват от близкото и далечното пространство, колко повече човек, със своите вътрешни органи, може да схване мислите, които идват от Висшите светове.

Органите – апаратите, с които човек възприема мисли на Същества от Висшите светове, трябва да бъдат добре устроени и по-свършени от най-свършеното радио в света. Тези органи не са еднакво развити у всички хора – например съвестта, религиозното чувство не са еднакво развити у всички. Срещате религиозни хора, които се молят по десет пъти на ден, но ни най-малко не се замислят какво трябва да правят, като намерят една отворена каса – те бъркат в нея и вадят колкото пари им трябват. Има хора, които без да са религиозни, са съвестни и честни.

Да бъде човек религиозен – това още не значи, че трябва да бъде справедлив. Религиозността подразбира израз на чувства към дадено същество, непременно по-високо от самия човек. В това отношение само онзи човек може да има любов към Бога, у когото всички органи са правилно развити: главата, дробовете, стомахът, както и всички останали, външни и вътрешни, органи в този човек са добре развити – това са истински праведни хора.

Като наблюдавате съвременните хора, ще видите, че малцина от тях имат добре развити органи – у едни духовните чувства са добре развити, у други – никак. Тази е причината да срещате религиозни хора, от които едни са безсъвестни, други – нетърпеливи. Духовният човек трябва да проявява качествата си независимо пред какви хора се намира. Срещате един слаб човек, който цял трепери от страх – защо? Защото се намира пред по-силен от себе си. Намери ли се пред по-слаб, той веднага се изправя, става смел и започва да му заповядва. Срещате един невежа, който седи смирен, слуша какво му се говори – защо е толкова смирен? Защото пред него седи учен, велик човек. Щом се намери пред по-невежа от себе си, той веднага се отърсва, започва да му заповядва.

„Бъдете свършени, както Отец Ми е свършен!“ Свършенството на човека се обуславя от неговите органи. Когато едно качество или една добродетел е добре развита, човек благоухае – добрият човек, например, благоухае; както цветето разнася своята миризма надалеч, така и добрият човек разнася своето благоухание надалеч. Лошите хора са подобни на размътено яйце – доближите ли се близо до тях, разнасят миризмата си надалеч, миришат лошо. Добрите хора, обаче, благоухаят. Казвате, че имате любов към Бога. Който има любов към Бога, той носи живо пиле в себе си, а не размътено яйце. Всяко яйце трябва да съдържа живо пиле – живото пиле представлява знанието на Живота. Когато пилето се развива правилно в яйцето, квачката още отвън чува неговия глас и започва да следи кога ще излезе навън.

Следователно грижете на квачката към пиленцето в яйцето представляват външни благоприятни условия, които приближават човека към Бога; дали тия условия са материални, или са духовни, това зависи от нуждите на човека. Докато е в черупката на яйцето, човек още не познава външния свят, не знае какво го очаква; той знае само, че трябва да излезе навън, на свобода, при нови условия. Мнозина мислят, че познават външния свят, обаче всяка промяна на условията показва доколко те разбират този свят и доколко са ограничени.

Например силна буря е в състояние да измени възгледите на хората: те започват да бягат, не знаят какво да правят, мислят, че светът ще се свърши. Светът ще се свърши за размътените яйца, но не и за живите току-що излюпени пиленца – за тях животът отсега нататък започва. Размътените яйца представляват несъществените мисли за човека. Когато говорим за същественото, за вечното, за неизменното в живота, ние разбираме ония благоприятни условия, които помагат за създаване на такива органи у човека, с които той ще си служи в бъдеще.

Човек се нуждае от физически, от духовни и от Божествени органи – без тия органи той не може да влезе във връзка нито с физическия, нито с Духовния, нито с Божествения свят. Всеки свят изисква съответни органи – у когото тия органи са развити, свободно ще действа; иначе ще очаква на благоволенieto на съществата: каквото те направят за него, това ще има. Но смисълът на човешкия живот се състои в това той сам да си достави всички необходими неща.

Следователно усилията, които човек прави в живота си, се свеждат към това да развие в себе си ония органи, които са му нужни за всички светове, защото чрез тях той ще влиза във връзка и с Висшите светове, а не само с физическия. За човека е важно дали е развил в себе си тия органи, а не какво е неговото верую или какво хората мислят за него. Ако центърът на съвестта в човека не е развит, той не може да се свърже с Възвишените същества; този човек дава обещание да направи нещо, но не издържа на него и минава за нечестен. Хората, у които съвестта е добре развита, имат добре устроена глава: горната част на главата им, темето, е закръглена и широка; тези хора не могат да лъжат, а ако някога си послужат с лъжа, веднага се извиняват и открито казват, че са излъгали. Ако съвестта на човека не е развита, а интелектът му е добре развит, той лесно може да извърта фактите – такива хора могат да бъдат добри дипломати, политици и т.н. Ако такъв човек е религиозен, той ще се моли по десет пъти на ден, но където му падне, ще излъже или ще пооткрадне; щом се

пробуди Божественото съзнание в него, веднага е готов да изповяда прегрешенията си, но ако Божественото съзнание заспи, той пак навлиза в стария живот и започва да послъгва и да пооткрадва.

Страшно е, когато Божественото съзнание в човека заспи. Остане ли само с низшето, с животинското си съзнание, той е подобен на вълка, който няма представа за съвест, за справедливост, за милосърдие – колкото овце срещне на пътя си, той ги изяжда, без да се осъжда, за него това е в реда на нещата. Като знае това, човек трябва да се пази, да не губи връзката с Божественото съзнание, защото прекъсне ли я, вече се поддава на лоши мисли и чувства, а щом изпадне в това положение, страданията идват след него.

Човек трябва да знае, че е дошъл на Земята да учи. От Невидимия свят го следят как учи, какви мисли и чувства го вълнуват. Ако през ума на човека мине някаква мисъл и той не се справи с нея, а остави да мине и през сърцето му, Напредналите същества от Невидимия свят веднага отбелязват в книгите си, че този човек не учи добре. Всички постъпки на човека се хроникират – ако той се разкае за лошата си постъпка и я изправи, и това се хроникира. Когато хората изправят живота си, Ангелите на Небето се радват; ако не изправят живота си, Ангелите страдат. Човек трябва да бъде готов да използва условията, които са му дадени на Земята, и да върви напред.

Като наблюдаваме живота на религиозните хора, между тях ясно изпъкват две категории: първата категория в началото са много ревностни, а накрая се отказват от идеите си и намират, че не струва човек да води добър живот – казват, че и без да служат на Бога, пак ще прекратят сносен живот; втората категория прекарват началото на живота си в удоволствия, а накрая се ограничават, започват да водят чист, добър живот.

Коя е причината, че някои хора започват добре и свършват зле, а други започват зле и свършват добре? Една от причините се крие в мозъчните центрове на човека: когато честността, справедливостта, милосърдието са силно

развити, и да попадне в лоши условия, той ще излезе от тях и ще заживее чист, добър живот; ако тия центрове в човека не са развити, в каквото и духовно общество да влезе, ще излезе от него и ще се поддаде на лош, развален живот – по нямане на развити висши мозъчни центрове в себе си той не може да разбере духовния живот. Тази е причината, поради която много от окултните ученици както в миналото, така и днес, са пропадали и продължават да пропадат. Обаче броят на напредналите ученици днес е по-голям от тия в миналите времена.

Не е лесно ученикът да устоява на сегашните условия на живота; за да се развива правилно, за него е нужна благоприятна среда. За да се развива даден човек правилно, трябвало е най-малко сто години преди раждането му да се е работило за неговото идване, т.е. за създаване на добри материални и духовни условия. Колкото по-напреднала е душата, която слиза на Земята, толкова повече време е нужно за приготвяне на добри условия за нейното идване. Великите духове слизат на Земята през период от хиляда, две хиляди до две хиляди и петстотин години.

Като знаете това, можете да си обясните, защо някои хора идват при благоприятни условия, а други – при неблагоприятни. В тези случаи кармата играе голяма роля: колкото по-добре живее човек на Земята, толкова по-добри условия си приготвя той за в бъдеще. Ето защо не отлагайте нещата за бъдеще – щом става въпрос за доброто, не го отлагайте нито за утрешния ден, нито за бъдещия живот. Докато хората са свързани помежду си и черпят сила един от друг, те не могат да дойдат до разбиране и прилагане на великите Божии закони. Искат ли да приложат Божественото учение в живота си и да развиват своите добродетели, те трябва да се свържат със съзнанието на Бога и от Него да черпят.

И тъй, стремете се към Великото съзнание, към Великия планински извор, който чисти всичко – колкото и какъвто и прах да падне в него, той може да го отнесе навън. Нищо не е в състояние да запуши източниците на Великия извор. Малките извори могат да се размъгват, да

хващат тиня, жабуняци – човек представлява малък извор, който постоянно трябва да се чисти. Това може да става, като прилага Словото на Христа, на пророците и на апостолите – всеки стих от Евангелието има отношение към специален орган на човешкото тяло.

Изучавайте Писанието, за да се ползвате от силите, които са вложени в него. Например стихът *Бог е Любов*, съдържа творческа сила в себе си; който познава тази Любов и обича Бога, той всеки момент расте, развива се и сам твори съдбата си. Когато обичате някого, вие искате той да бъде красив, да бъде добре облечен, всички негови удове да бъдат красиви: очи, уши, нос, уста, ръце, крака, коси и т.н., но човек не може да бъде красив, ако не е развил в себе си ония центрове, които са причина за красотата. Невъзможно е очите на човека да бъдат красиви, ако той не е съвестен, милосърден, честен и т.н. – в очите се чете състоянието на човека, в очите се чете пътят, през който човешката душа е минала и минава.

Не е достатъчно човек да отрече или да признае съществуването на душата, но той трябва да се домогне до нея, да разбере какви задачи са ѝ дадени да разрешава и да се солидаризира с нея за обща работа. Душата и духът, от една страна, както умът и сърцето, от друга, представляват два полюса на човешкия живот – мъжът и жената, т.е. мъжкият и женският принцип, които трябва да се свържат в едно цяло. Това търсят съвременните хора в света, но като не знаят как да го намерят, прибегват към женитба.

Христос обяснява на учениците си какво означава женитбата – според Него женитбата е духовен процес, свързване на духа с душата. В тази връзка е смисълът на живота и който я е направил, той по никакъв начин не трябва да я разкъсва; скъса ли я, човек започва да се стреми към физическа женитба. Докато връзката на човека с Божественото съзнание е силна, той може да изпълни обещанието, което е дал на Първичната причина – да ѝ служи.

Отношенията на човека към душата му, както и към душите на другите хора, са отношения към Бога. Любовта

на човека към хората е пък любов към Бога, следователно, когато човек изявява любовта си към хората, с това той поставя на изпит любовта си към Бога; когато другите хора го обичат, тогава се изпитва тяхната любов към Бога. Ето защо дали ти обичаш, или тебе те обичат, и в двата случая се изпитва любовта на човека към Бога.

Любовта на човека, изобщо, е мярка, с която се изпитва любовта му към Първата причина; затова не говорете за своята любов, не казвайте на човека, че го обичате – щом кажете на някого, че го обичате, веднага ще ви поставят на изпит и като се намерите пред изпитната комисия, ще разберете любов ли сте имали към даден човек, или някакво временно влечение.

Каква любов е тази, която трае само няколко месеца или години? Когато любовта на човека трае най-много две години, това показва, че неговото съзнание е било будно само на физическия свят; когато любовта на човека издържа само до гроба, неговото съзнание е било будно и на физическия, и в Духовния свят. Но ако любовта на човека издържа зад гроба и той я носи със себе си през цялата вечност, това показва, че неговото съзнание е било будно освен в първите два свята, още и в Божествения.

Човек трябва да се стреми към онази Любов, която никога не се прекъсва, нито се изменя; никакви условия не могат да изменят тази Любов. Любов, която се изменя от външните условия, е човешка; Божията Любов издържа на всички изпитания, на всички условия. Трябва ли богатият човек, като изгуби богатството си, да мисли, че Бог не го обича, че го е изоставил, че хората са жестоки? Когато богатството на човека се отнеме, Невидимият свят има някакъв план, чрез който иска да застави този човек да познае Бога. Някои хора познават Бога чрез богатството, а други – чрез сиромашията.

Богатството и сиромашията имат смисъл в живота на човека дотолкова, доколкото той може да познае Любовта; познае ли Любовта чрез тях, това са блага, които идват на своето време и място – иначе те представляват злото в живота. Следователно богатството и сиромашията

без Любов са една от големите злини за човека; с Любов обаче те представляват едно от големите блага, в които участва не само отделният човек, но и неговите близки.

Когато някой човек намисли да извърши едно добро дело в името на Любовта, всички Разумни същества по лицето на Земята, които се намират на еднаква степен на развитие с този човек, взимат участие в това дело – всички му помагат, одобряват постъпката му и го благославят, гледат на тази постъпка като на тяхна. В този смисъл Доброто представлява цвят, който завързва и дава плод. Човек живее в Божественото съзнание, докато се радва на доброто, на благото на ближния си като на свое; престане ли да се радва на чуждото добро като на свое и да прави разлика между хората, той слиза в човешкото съзнание и изгубва радостта си.

Когато човек се поддаде на своето низше съзнание, загубите вървят една след друга; повдигне ли се в Божественото съзнание, печалбите, успехите идват един след друг. Това значи човек да спечели доверието на своите напреднали братя, на Ангелите, на светиите и на Бога. Да спечелите доверието на всичко възвишено в света – това е идеал, към който всеки трябва да се стреми; който не следва този идеал, той е на крив път в живота си.

Да имате доверието на Бога – това е идеал за човешката душа; какво по-голямо благо може да иска човек? Щом се обърне с молба към Бога за нещо, веднага ще получи отговор. Обаче човек никога не трябва да злоупотребява с това доверие – трябва да се обръща към Бога в краен случай, когато отникъде не е получил отговор на своята молба.

Какво правят съвременните хора – като се намерят в нужда, те се обръщат един към друг, лъжат се, изнудват се, обещаваат и не издържат на обещанията си, вследствие на което губят доверието си. Някой отива при свой приятел да иска пари назаем, но той му казва, че ще си помисли малко – защо? Не е готов веднага да му услужи и дори не е искрен да каже, че не иска да му даде пари; другият пък го упреква в отсъствие на приятелски чувства. Според мен

това не са приятелски отношения, това не са отношения, които почиват на Любов – Любовта изключва всякакво съмнение.

Който живее в Любовта, той дава на всички еднакво. Някой няма пари, но има силно желание да яде баница, а да отиде в гостилница не се решава – гостилничарят няма да му даде без пари. Добре е този човек да задоволи желанието си, но по-добре е да го възпита – той трябва да се въздържа, още повече когато няма пари. Ако днес задоволи желанието си, утре пак ще се яви същото желание. Има начин, по който човек може да задоволи желанието си да яде баница – как? Ще вземе малко хляб и сирене, ще сложи сиренето в хляба и ще мисли, че яде баница. Не е въпрос човек да се измъчва – той трябва да се въздържа от излишества, но не и от необходимото в живота.

Мнозина постят, измъчват тялото си, без да разбират смисъла на поста. Човек трябва да пости съзнателно – когато забележи в себе си някоя отрицателна черта, отрицателна мисъл или отрицателно чувство, той може да пости два или три дни с цел да се освободи от отрицателното в себе си, но трябва да избере съответно време за това; ако не попадне на това време, ще изгуби и онова, което е придобил. Важно е човек да благодари и като яде, и като не яде; преди ядене и след ядене той всякога трябва да благодари за всичко, което му се дава – само хляб и сол да има, пак трябва да благодари. Всяко нещо, за което човек благодари, се освещава и благославя. С Любов и най-простото ядене се благославя; без Любов и най-богатото ядене не се благославя.

Съвременните хора трябва да се стремят към такъв морал, който изключва всякакви престъпления. Колкото и да крие престъпленията, които върши, човек все ще се издаде; няма престъпление, което може да се скрие. Лицето на човека е отражение на вътрешния му живот – и най-малкото престъпление е в състояние да измени спокойно-то положение на мускулите в човешкото лице. Пазете се от престъпления, за да не изопачавате чертите на лицето си! Престъпленията се отразяват не само върху мускулите

на лицето, но и върху равновесието на човека – когато греши, когато върши престъпления, човек губи равновесието си, вследствие на което постоянно пада.

Праведният пази своето равновесие: ходи прав, с пластични движения, съзнанието му е всякога будно. Когато грешният пада, той се гневи, сърди се, търси виновник за падането си; когато праведният падне, той благославя падането и благодари, че е научил нещо ново. Грешният не знае защо е дошъл на Земята; праведният обаче знае защо е слязъл и какво трябва да извърши.

Някои хора чоплят, гризат ноктите си – това говори за някакви скрити престъпления или недъзи у тях. Ето защо човек трябва да се възпитава, да се освобождава от недъзите си. Като се освобождава от недъзите си, той може правилно да развива мозъчните си центрове, а оттам и органите, свързани с тях.

Казано е в Писанието: „Бъдете свършени, както е свършен Отец ваш, Който е на небесата“. Бог е Любов – Той обича всички живи същества, всички хора, но същевременно е много възискателен; Той иска хората да бъдат красиви, свършени, а за да дойдат до това свършенство, от тях се иска търпение – търпението е път, метод за постигане на всичко онова, което човешката душа желае.

Сега, като ви наблюдавам, виждам, че някои работят с нови методи, а други остават в стария живот и говорят само, че трябва да се преде и тъче. Не е достатъчно само да се говори, но от всички се иска работа – щом ви дадат вълна, първата работа е да я изперете, после ще я сложите на дарак да се извлече и след това ще я изпредете и ще започнете да тъчете. През цялото време вниманието ви ще бъде концентрирано. Както предете и тъчете вълната, така ще предете и тъчете своята мисъл. Каквото човек прави отвън, същото става и вътре в него; както вървят работите му отвън, така се нареждат и вътре в него. Най-после от готовия плат ще се направи нова форма, ново облекло.

Мислите и чувствата на човека минават през същите процеси, през които минава вълната: чистене, влачене,

предене и тъкане. Щом минат през тези последователни процеси, те стават годни за работа, за приложение в живота. За качеството на плата може да се говори само след като бъде готов. И тъй, всяка сутрин човек трябва да пречиства съзнанието си, да пречиства своите мисли и чувства; той всеки ден трябва да има някаква придобивка в мислите и в чувствата си.

Едно от качествата на човешкия ум е критичността. Като критикува, той трябва да се пази да не изпадне в грешки. Религиозните хора са големи критици и крайно докачливи – по отношение на тях трябва да се прилага дипломатията, да не се засяга честолюбието им. Добре е човек да бъде внимателен към чувствата на хората, но и това поведение има граница, до която може да се прояви: нито голямата дипломатия, нито голямата прямота са на място.

Човек трябва да работи върху себе си, да не престъпва границите, в които е поставен. Работи, без да се отделяш от хората и без да им се натрапваш. Учи се от твоите добри и лоши черти, както и от тия на хората. Използвай своето добро и доброто на другите за повдигането си. Не препятствай на хората да се ползват от твоето добро. Когато не можеш сам да придобиеш нещо, моли се да дойдат Светли същества от Невидимия свят, за да ти помогнат – добре е да дойде при човека някоя гениална душа, която да му помогне в постигане на великото знание, това означава стиха: „И ще изпратя Духа Си“. Ако служи на Бога, човек всякога се ръководи от един Ангел, който носи благословение за душата му. Този човек благодари на Бога и пее новата песен:

Нова светлина душа ми озарява и ободрява.

С нов живот и с благодат я надарява.

Новата светлина, новият живот носят блага за човешката душа. Да се стреми човек към новия живот, това не значи изведнъж да стане светия – да стане човек светия не е механически процес, за това трябва усилено да работи върху себе си, но същевременно да бъде свързан с добри и с велики хора в света. Като работи за развиване на своята

съвест, разумност, честност, доброта, едновременно с това да работи и за благо на всички души.

Представете си, че сте чиновник в някоя банка и всеки ден при вас се изреждат по 500 души, които очакват вашия подпис; вие се подписвате на всички и затваряте гишето. В този момент пристига един закъснял с молба да се подпишете и като поглеждате към него, оказва се, че е ваш приятел, когото обичате – вие взимате книгата му и веднага се подписвате. Какво щяхте да направите, ако този човек не беше ваш приятел или как щяхте да постъпите, ако след приятеля ви пристига един, когото не обичате, и ви моли за подпис? Постъпката ви ще се определи от постъпката към приятеля ви – ако сте услужили на приятеля си, ще услужите и на този, когото не обичате; ако сте отказали на приятеля си, ще откажете и на този, когото не обичате. В Любовта няма никакво лицеприятие. Щом приятелят ви е закъснял, той трябва да бъде готов да отстъпи, да не изисква никаква услуга за сметка на приятелството; а чиновникът, от своя страна, трябва да има свобода и разположение да послужи на приятеля си, да не го застава да идва втори път за същата работа. Изобщо, свободата трябва да бъде основа на Любовта.

И тъй, Божественото начало в човека го застава да се стреми към новия живот, който е живот на пълна хармония. За да дойде до него, човек трябва усилено да работи върху себе си, да развива онези органи, посредством които може да влезе във връзка с Висшите светове. Религиозните хора ще кажат, че вярват в Бога, че се молят по няколко пъти на ден. Това още не е достатъчно – ако такъв религиозен човек отиде на онзи свят, веднага ще го запитат колко бедни е нахранил на Земята, на колко бедни вдовици е помогнал, на колко хора е услужил безвъзмездно. Ако зададат такъв въпрос на някой гостилничар, той веднага ще каже, че е нахранил много хора. Как ги е нахранил – с пари или без пари? С пари, разбира се, значи той е получил заплатата си. Ако същият въпрос се зададе на някой чиновник, и той ще каже, че е направил много услуги на хората, но все срещу заплата, дадена му от държавата.

Истинско добро е онова, за което нищо не е платено. И когато всичко е платено, хората пак не са готови за услуги, за добри дела – какво ще правят те, като влязат в Божествения живот, където нищо не се плаща? Не е лесно да храните човек, който ви е направил зло, обаче Христос можа да направи това: Той слезе на Земята да покаже на хората как трябва да живеят, но в края на краищата Го разпнаха на кръста, откъдето Той трябваше да се моли за тях и да казва: „Господи, прости им, те не знаят какво вършат!“. Като се моли за тях, Христос се свърза с кармата им, но като ги прости, Той скъса връзката си с тях и напълно се освободи от учените по онова време – книжници и фарисеи, които постоянно вървяха след Него и Го обвиняваха, че проповядвал против Писанието, против науката и религията.

Съвременните религиозни поддържат религията, учените – науката, и всеки, който си позволи да каже нещо, което не е съгласно с тяхното верую, считат за еретик. Кой създаде религията и науката – със създаването на света дойдоха животът, науката и религията. Какви други наука и религия могат да съществуват? Науката и религията са вложени в самия Живот, в цялата Природа.

Съвременните хора живеят в големи ограничения, които сами са създали. Когато първите хора излязоха от Рая, те създадоха църкви, храмове, подобни на Рая. Те първи заговориха за религия, дотогава никаква външна религия не е съществувала; след грехопадението се създадоха закони и правила, по които хората започнаха да живеят.

Един закон съществува в света и той не е писан в никаква книга, освен в човешкото сърце. Този закон се отнася до Любовта: от човека се иска да обича; щом обича, и него ще обичат – само при това положение той ще познае Божията Любов, която се явява като резултат от дейтелността на човешката душа. Никой не може да вкуси от Божията Любов, докато не обича и докато не го обичат; при това ще обичате доброволно, а не по задължение, дори и онзи, който ви е причинил някаква пакост.

Представете си, че сте войник, който с всички живее добре, но към един имате голямо неразположение, защо-

то някога ви е причинил пакост. Командирът на полка ви дава заповед да направите една услуга именно на този войник; вие не го обичате, но по заповед на командира си му услужвате – това не е любов. Много от съвременните хора изявяват любовта си именно по този начин – така светът не се поправя.

Какво правят хората, когато искат да се освободят от тормоза на някой човек – те ще го поканят у дома си, ще го нагостят и напият добре и като се напие, ще го набият така, че може и да го умъртвят. Какво гостоприемство е това, което може да коства живота на човека? Не, така човек не може да придобие свободата си. Който иска да бъде свободен, той трябва да се свърже с Първата причина на нещата. В дипломатията, когато оказват почести и услуги на някого, това показва, че му готвят капан.

Доброто не се заключава нито в даване на пари на човека, нито в отдаване на почести, нито в подобряване на условията на живота му. Цял живот бащата и майката се грижат за децата си – да ги отгледат, възпитат и образуват, и в края на краищата те пак неблагодарни остават. Истинското добро, което можете да направите на човека, е да го свържете с Първата причина, да му покажете правия път в живота; щом човек се обърне към Бога, животът му се обновява и той се предава в служене на Бога. Иначе какъв смисъл има за човека обръщането му към Бога, ако след това умира? Истинско познаване и служене на Бога подразбира продължаване и обновяване на живота.

Въпросът за служенето на Бога е важен, но същевременно и опасен; неподготвеният човек започва да се самокритикува, да се самоанализира, без да разбира дълбокия смисъл на нещата – този процес спъва човека. Ето защо, преди да дойдат критиката и анализът, нещата трябва да се филтрират – това е безопасен процес. Както Бог не критикува постъпките на хората, така и те не трябва да ги критикуват. Христос казва: „Отец никога не съди“ – Той не одобрява лошите деяния на хората, но ги изправя, защото има желание да им помогне, да ги освободи от ненужни страдания. Бог има желание да просве-

ти умовете на хората, за да разбират законите на Живота и на Природата и да вървят съобразно тях; докато не ги разберат, те всякога ще обвиняват Бога или съдбата си за своите страдания.

Сега аз говоря за онези от вас, които искат да бъдат ученици, аз говоря за онези, на които умовете са просветени. Който не иска да бъде ученик, той не може да се просвети и ще остане назад – никой няма да го чака, защото времето е скъпо, не може да се губи; днес часът, минутата, секундата са скъпи.

Бърз е процесът на развитието на човешката душа. Ние сме в месец май, когато всичко бързо расте. Който не бърза, той е в периода на зимата и може да отлага нещата – за него има още време, но за нас няма, ние сме бързи, не можем да спираме, да отлагаме, да губим време. Който е в месец май, той трябва да бърза да създаде своите органи, които да съдействат за облагородяване на ума, сърцето и волята му. Това не значи, че той не е постигнал нещо съществено; той е работил, придобил е много неща, обаче не е имал опитността на апостол Павел, който се е пренесъл на Седмото небе и след това казва: „Къде бях – не знам, но нито око е видяло, нито ухо е чуло това, което преживях. С тялото ли бях, или не – и това не знам“. След това, като го биха пет пъти, каза: „Братя, през големи мъки и страдания ще мине човек, докато влезе в Царството Божие. Готов съм вече да понеса всичко за Христа. Кой ще ме отдалечи от любовта Христова?“. Който няма тази опитност, трябва да се стреми да я придобие.

Няма по-велико нещо от това да има човек радио, с което да влиза в съобщение с Невидимия свят. Сегашните хора се радват на радиото, което са изобретили, но те не са опитали какво значи да имат вътрешно радио, което да ги свързва с Висшите светове – светове на вечна красота и хармония. Прострете ръцете си и вижте доколко можете да влезете във връзка с Невидимия свят.

Сега от всички се иска добър, хармоничен живот. Помнете, че лошият живот на хората е причина за всички болести, страдания, сиромашия, бури, земетресения,

циклони. Снощният циклон не ви засегна много, защото само опашката му мина край вас; силата на циклона беше високо във въздуха, вследствие на което не причини големи повреди.

Бъдете внимателни в мислите и чувствата си, защото лошите мисли и чувства са причина за злото в света. Дръжте в ума си светли мисли, а в сърцата си възвишени чувства, за да привлечете към себе си Напреднали същества; като дойдат при вас, те ще ви донесат своето благословение, ще уредят живота ви.

*Верен, истинен, чист и благ всякога бъди и Господ на мира
ще изпълни сърцето ти с всички добрини.*

29. лекция, 9 май 1928 г., София

РАЗУМНИ ОТНОШЕНИЯ

*Верен, истинен, чист и благ всякога бъди и Господ на мира
ще изпълни сърцето ти с всички добрини.*

Размишление.

Често се казва, че между две същества има разумни отношения, разумни връзки. Какво разбирате под думите *връзка между две същества*? Връзка съществува само между двама души, които имат нещо общо помежду си; щом нямат нещо общо, те не могат да бъдат свързани. Всяка дума, всеки израз трябва да бъде строго определен, да се знае значението му, за да не се създават противоречия и заблуждения. Който не разбира дълбокия смисъл на думата *връзка*, той ще я приеме само във физическо отношение и ще изпадне в заблуждение. Също така човек може да се заблуди, ако се спре само върху физическото значение на думите *служене на Бога*. Всяка дума, всеки израз е на мястото си, когато се разбере неговото външно и вътрешно значение. Например думата *милосърдие* не подразбира само да нахраните един човек – тази дума има и вътрешно значение.

Казвате например, че вършите волята Божия, но как я вършите – като дете или като възрастен син? Докато е малко, детето върши волята на баща си, но от страх от тоягата; щом порасне, щом стане голям син, той престава да върши волята на баща си, защото тоягата вече не се прилага към него. Значи докато е малко, детето върши волята на тоягата, а не волята на баща си, а щом порасне, не се страхува от тоягата и престава да върши нейната воля. Ако е разумен и обича баща си, синът именно сега може да върши неговата воля; щом върши волята на баща си, едновременно с това той върши и волята на Бога. Неразумният син постъпва точно обратно – докато е дете, от страх от тоягата върши волята на баща си; като порасне, престава да се страхува от тояга, а с това заедно се отказва

да върши волята на баща си. Той започва да философства, да търси причината защо е нужно човек да върши бащината воля – щом не изпълнява волята на баща си, той не може да изпълнява и волята Божия. Колкото и да е умен човек, щом влезе в пререкание с Първата причина на нещата, изгубва връзката си с нея и от този момент работите му тръгват назад. За да се развива правилно, той трябва да се подчини на вътрешния закон на Битието – служене на Първата причина. И тъй, всеки човек, всяко семейство, всяко общество, всеки народ, които не са изпълнили и не изпълняват великия закон на Битието, в миналото, както и сега, са изчезнали и изчезват.

Същото се отнася и до окултните школи, както в миналото, така и сега. Днес срещаме много от техните ученици свършено окаяни, разнебитени и осакатени; някои от тях са били учени, държавници, високи духовни лица, но днес нищо не е останало от тяхната наука и култура – тези хора са се ползвали с власт, с уважение, но днес всякаква власт е изчезнала. Властта е преходно нещо – днес си на власт, утре ще я изгубиш; днес имаш пари, всички те почитат и уважават, но щом изгубиш парите си, с тях заедно губиш и уважението.

Докато човек крепи щастието си върху физически неща, той всякога ще бъде нещастен. Щастието идва от вечни, от постоянни неща, ето защо, докато изпълнява волята Божия, човек запазва и властта, и уважението, и доверието на хората; престане ли да изпълнява волята Божия, с това губи и положението, и здравето си, както и условията за своето развитие.

Докато е на Земята, човек трябва да използва физическите условия, за да се развива правилно – в това отношение физическият свят представлява голямо благо, голяма ценност, която Разумните същества са създали. Не само Земята, но цялата Вселена заедно със Слънчевите системи в нея са били задача за Разумните, за Възвишените същества. Казва се, че Бог е създал света – това подразбира, че Възвишените същества под ръководството на Бога са създали целия видим свят; те и до днес продължават да работят, да преустроят Вселената.

Тъй както днес виждате света, познавате само външната му страна, неговите външни богатства. Всяка планета крие в себе си големи вътрешни богатства, които някога ще бъдат на разположение на хората, изобщо на всички живи същества; като знаят това, някои същества от Невидимия свят обсаждат Земята отвън, за да я превземат. Голяма война се води за превземането на Слънчевата система. Някога, в далечното минало, Земята е била пак обсаждана, вследствие на което е изкривила оста си на 23°. Днес става бавно изправяне на земната ос; изправянето е почти незабелязано, благодарение на което се избягват катастрофи, които биха унищожили целия свят. Вие не можете да си представите какво би станало с Европа, ако ледовете на Северния полюс биха се стопили изведнъж – цялата европейска култура би била пометена. Кой са причините за изправяне на земната ос учените не знаят още; отсега нататък те ще създават теории за отклоняването и изправянето ѝ.

Сега, каквото и да се говори на съвременните хора, много неща ще останат неразбрани за тях и като не разбират, казват, че тези неща не са научни. Прави са хората – това, което те наричат наука, представлява нещо подобно на залъгалка за децата, това още не е истинска наука и ние не се занимаваме с нея. Буквата *Н* в думата *наука* означава закон на противоречие. Каква наука или какво изкуство има в шиенето на дрехи – ще нарежат целия плат и след това ще го зашият. Какво изкуство има в правенето на бъчви – ще нарежат едно дърво на парчета, които после ще свързват с обръчи. Колко време издържа една бъчва – щом се счупят обръчите, цялата бъчва се разпада.

В живота, както и в Природата, нещата са тясно свързани – без връзки животът не може да се прояви. Като изучавате човешкото тяло, виждате, че и то е съставено от кости, свързани помежду си със сухожилия, с мускули; щом тези връзки отслабнат, тялото, т.е. къщата на човека, постепенно се разрушава, докато един ден съвсем се разпадне. Това показва, че физическото тяло не е още съвършено устойчиво – то постепенно се организира, до-

като най-после човек съгради духовното си тяло със съответни за него органи, за да издържа на всички външни и вътрешни условия; само с това тяло човек може да бъде абсолютно свободен.

Сега, като ученици, как ще отговорите на въпроса кое е най-важното нещо за човека на физическия свят? Много отговори могат да последват този въпрос, но нито един от тях няма да отговаря напълно на истината. Докато е на Земята, човек трябва да се приспособява към условията. Щом се намери пред светлина, колкото и да е силна, той трябва да се приспособи към нея, да я възприеме правилно. Какво виждаме в живота? Срещаме хора, които не могат да издържат на голяма светлина и я избягват, други не могат да издържат на силен вятър, те веднага се крият или обличат дебели дрехи срещу него – страхуват се да не изгубят топлината или влагата си и да изсъхнат. Добре е човек да се предпазва от голяма светлина, от силен вятър, от голям студ, но той трябва да знае как и кога да се пази.

Каквото върши, човек трябва научно да обоснове. Който иска да стане хитър, той трябва да носи лисича кожа около врата си, както правят някои жени – не се ли нуждае от хитрост, не трябва да носи лисича кожа; който иска да бъде смел, трябва да си купи мечка кожа, върху която да стъпва. Човек трябва да знае защо прави едно или друго нещо, защо носи една или друга дреха и ако не се нуждае от нея, да се откаже от употребата ѝ – не трябва да бъде роб на модата, да не си пакости. Българинът например носи на главата си шапка от овча кожа по обичай, без да подозира, че с това се лишава от възможност да развива своята интелигентност.

Който знае законите, той може да извлича енергията от всички неща и правилно да я използва. Мечката кожа предава енергия на човека, но той трябва да знае как да се ползва от нея – например когато се моли на Бога, не е добре да има в стаята си мечка кожа и да стъпва върху нея, защото ще се разсее, не може да се моли добре. Когато се моли, добре е да стъпва на борови дъски – борът създава

добро разположение, повдига човешката мисъл. Забелязано е, че камъните създават мистично настроение – ето защо, ако иска да се настрои мистично, човек трябва да ходи повече върху камъни, отколкото по трева. Камъни, които са покрити с мъх, действат мистично върху човека и го правят философ, а тревата действа върху въображението, тя прави човека поет.

Като ученици, вие трябва да изучавате Природата, там се крие новата философия, новата наука, която трябва да изучавате. Първо ще изучавате външната страна на Природата – камъните, растенията, реките, горите, планините, и оттам постепенно ще навлизате във вътрешната страна на тази наука. Тя ще ви доведе до новото, което търсите – външната страна на Природата представлява забавлението за хората, а вътрешната страна ги води към дълбок, съзнателен живот. И забавленията имат смисъл, но само когато между тях съществува тясна, органическа връзка; не съществува ли тази връзка, те спъват човека в неговия път. Ето защо, спи ли, яде ли, облича ли се човек, всичко това има смисъл, докато е свързано едно с друго.

Сега, като говоря по този начин, мнозина ще дойдат до крайности в живота и ще започнат да се обличат в черни дрехи, да носят прости обувки, да избягват употреба на животинска кожа. Не е въпрос да изпада човек в крайности. Ако е ученик, той трябва да разбира дълбокия смисъл на нещата, да има правилни схващания. Като се каже *ученик*, някои разбират само окултния ученик и отричат официалната наука; те не са прави, в каквато и форма да се яви науката, тя не може и не трябва да се отрича – науката е проява на Божествения Дух в живота. Сама по себе си науката е една, но разбиранията на хората са различни: те я делят на светска и на духовна; всъщност тя е неделима, както в понятието *орех* черупката на ореха е неделима от ядката. Който разглежда само външната страна на науката, той я счита материална, светска; който разглежда вътрешната ѝ страна, той говори за духовна наука; обаче истински духовният разглежда науката едновременно от две страни – външна и вътрешна. Всички учени се ръково-

дят от Божия Дух – Той ги напътства, Той им показва как трябва да работят, но когато не Го слушат, хората изопачават своите възгледи за живота и прилагат науката там, където не е мястото ѝ – по този начин те внасят деление в науката на светска и духовна, при което често първата прилагат за разрушаване на онова, което с векове са градили, а втората постепенно отричат, отричат тази свещена наука, която ги е направила учени.

Съществуват три категории учени: първата категория наричаме *учени на физическия свят*, които се занимават с външната, материална страна на науката. Втората категория са тъй наречените *учени в областта на светлината*, които познават законите на светлината и помагат на учените от физическия свят – ако те не хвърлят светлина на учените на Земята, последните биха останали обикновени работници; благодарение на светлината, която получават отгоре, те могат да правят изследвания, да изобретяват различни неща. Една опасност има за тях, а именно – тяхната материалистична мисъл, посредством която отклоняват науката от правия път на нейното приложение. Третата категория учени са тия, които живеят и работят в областта на *безсмъртието*. Техните знания се простират до Съвършения живот, до Живота, който функционира във всички планети; от тях зависи благоденствието на планетите – те създават условия за развиване на една планета, те могат и да ѝ отнемат тези условия; те изпращат различни сили, различни течения към планетите, с което ги повдигат или понижават.

Това са отвлечени въпроси, които умовете на съвременните хора не могат да възприемат – те ще минат и заминат покрай тях, без да оставят никаква следа; тези мисли ще останат в ума им толкова, колкото в ума на страховливия остава идеята за Любовта. Един млад, но страховлив момък, се разхождал в една гора със своята възлюбена и говорил за любовта си към нея, казвал ѝ, че е готов за нея и живота си да пожертва. В този момент мечка излязла насреща им. Момъкът веднага се качил на едно дърво, а оставил своята възлюбена на произвола на съдбата.

Човек трябва да се изучава, да знае докъде е достигнал в развитието си и като говори, предварително да знае какво може да направи. Какво представляват някои хора? Те са хора на настроението – където ги духне вятърът, там отиват. Срещате един човек, който се оплаква, че Бог го е изоставил, че хората не го обичат – защо? Защото му се е случило някакво малко нещастие. Срещате друг, който се оплаква, че няма разположение, не може да учи, не може да работи. За да работи, човек не трябва да се ръководи от своето разположение. Вземете пример от войника, който отива на бойното поле; командирът му е дал заповед да изпълни една задача и той непременно трябва да я реши – че вятър духал вълн, че дъжд валил, че голям студ имало, той върви напред към целта, пред нищо не спира, не може да се поддава на настроения, нито на разположения. Войникът ще каже, че се намира пред големи противоречия; противоречия съществуват само в неговото съзнание, но не във външния обективен свят, нито в самата Природа.

Скъrbите и радостите на хората не почиват на абсолютна реалност. Че някой изгубил или спечелил някаква сума – това не се отнася до Абсолютния свят, пък и за самия човек тя не представляват някаква реалност. Някой е вложил двадесет хиляди лева в една банка, но след няколко дни чува, че банката фалирала – той започва да пъшка, да страда за вложените пари. На другия ден чете във вестниците, че банката не е фалирала, но спечелила грамадни суми – той свиква приятелите си на угощение, радва се, че е спечелил. Къде е реалността – в неговата скръб или в неговата радост?

Реални неща са ония, които човек е донесъл със себе си и които ще отнесе със себе си. Щом човек чуе, че банката, в която е вложил парите си, е пропаднала, той трябва да каже: „Господи, дойдох с две празни ръце на Земята, в тях са вложени сили, на които разчитам; благодаря, че ръцете ми не пропаднаха. Банките могат да пропадат и отново да се съвземат, но ръцете ми да не пропадат!“. Рече ли човек да се поддава на промените, които стават в живота, той навлиза в закона на приливите и отливите. Няма

защо да се плаши, че някоя банка пропаднала, все някога една или друга банка трябва да пропадне – това е в реда на нещата.

Един познат ми разказваше впечатления и преживяванията си от земетресението в Пловдив. Голяма била изненадата на целия град от това земетресение. Всички мечти, всички надежди на хората се разрушили. Като започнали къщите да се люлеят, да скърцат, да се събарят тук-там, а земята отдолу да бучи, реве, да се движи, умът им се взел – всеки се оглеждал безпомощно, мислел, че светът свършва. В един момент човек е готов да се откаже от всичко земно, от всички свои желания, само животът си да запази; „Така – казва той – разбрах цената на живота, така разбрах кое е истинското богатство. Много нещо научих, много нещо придобих от това земетресение; мина земетресението, светът не свърши, но това, което разбрах и научих, никога няма да забравя“. Наистина, светът не свърши, но много криви идеи, много заблуждения на хората свършиха, умряха; за тяхна сметка хората започнаха да се стремят към нещо по-възвишено, към нещо трайно.

И тъй, всички хора по лицето на Земята трябва да бъдат готови, да не ги изненада някоя вечер Божиата тояга, т.е. великият Божи закон. Животът на Земята е изложен на големи промени. Не разбирайте нещата буквално, не говоря само за земетресения – имам предвид изключителните времена, в които живеем. Ние сме в епоха на големи изненади, ние живеем в един непостоянен, изключителен век, изключителни явления, изключителни събития идват; това не трябва да ви плаши, но будни трябва да бъдете.

Професорите на Светлината искат да наместят умове на хората, да смекчат сърцата им и да моделират тяхната воля – тази е една от великите задачи, която трябва да се реализира. Земята трябва да се пречисти, пречистването ѝ ще стане с огън; иде огънят в света. Ако хората не приемат Учението на Любовта, огънят ще дойде и ще помете всичко онова, което от хиляди години се е съграждало – старата култура ще изчезне, помен няма да остане

от нея, греховете, престъпленията на хората ще изгорят. Които издържат на този огън, те ще светнат както свети златото, което е минало през огъня на златаря. Които минат през този огън и издържат, те ще сложат начало на Новата култура.

Сега, вие трябва да знаете, че всички хора, добри и лоши, ще минат през огън; не се страхувайте, но будни трябва да бъдете, за да минете през огъня и да оцелеете. Който оцелее, той ще се очисти; чистене е нужно на хората. За мнозина този огън е започнал вече – страданията, изпитанията не са нищо друго, освен огънят, който иде да пречисти света. Колкото по-големи страдания минава човек, толкова по-силен става; страданията каляват човека, правят го силен.

Някои страдания са действителни, а някои – фиктивни. Каквито и да са страданията на човека, той трябва да издържа. Някой страда, че не е завършил университет; той може да не е завършил държавен университет, но е завършил житейският. Ако човек е живял на Земята 100-120 години, той е завършил не един факултет, но е минал през всички факултети на университета – не е важно къде и какво е следвал, важно е какво е научил. Ако знанието може да отклони човека от главната цел на живота му, по-добре да отложи придобиването на това знание за по-благоприятни времена. Да придобива някой знания – това е човешко право, което може да се отлага за благоприятни времена, когато човек може разумно да се ползва от него.

Като ви наблюдавам, виждам, че някои от вас са станали много самостоятелни. Добре е човек да бъде самостоятелен, свободен, но затова са нужни известни условия. Свободата се обуславя от известни правила, от известни изисквания: ученикът е свободен пред учителя си само когато учи добре; само добрият, светият човек е свободен от обществено мнение – който иска да остане неза-сегнат от общественото мнение, трябва да води добър и свят живот. Какво правят съвременните хора – те живеят лек, разпуснат живот и като се намерят в някое общество, започват да си дават мнението за този, за онзи, за разни

научни въпроси – минават за учени хора. Какво мнение може да даде някой човек за светлината, за влиянието ѝ върху живите същества? Веднъж дошли на Земята, всички живи същества трябва да растат и да се развиват. Същото може да се каже и за човешката душа – човек трябва да расте и да се развива.

Растенето е физически процес, развиването – духовен, а облагородяването – Божествен; тези три процеса трябва да се извършват едновременно и непрерывно, и то не само на физическия свят, но във всички светове – това значи: човек трябва да расте и да се развива едновременно и във физическия, и в Духовния, и в Божествения свят. Растенето и развиването са два необходими процеса в еволюцията на живота. Когато Възвишените същества са създавали света, те са започнали от нисшите същества и постепенно са отивали към висшите. Те са използвали материята на всички живи същества, за да създадат от нея висшите – например използвали са една част от материята на рибите за създаване на птиците и именно тези риби са се превърнали в птици; после използвали част от материята на птиците за създаване на млекопитаещи; част от тяхната материя пък използвали за създаване на човека.

Работата на Възвишените същества продължава и след човека – те използват част от материята на хората за създаване на по-висок от човешкия живот. Който разбира този закон, той знае, че не е дошъл на Земята за удоволствие, но за работа – да преработи своята материя, която един ден ще даде в услуга на Висшите същества. Съзнателният, работливият човек само може да мине в по-висока фаза на развитие – така е било с всички животни, по-долностоящи от човека. Само ония риби напуснали водата, които били готови да работят за доброто на всички живи същества – същото може да се каже и за птиците, и за млекопитаещите. Следователно всички живи същества, които работят само за себе си, за своето благо, и до днес се намират в същото положение, в което отначало са били.

Хора, които работят само за себе си, ще останат в положението, в което днес се намират; ако работят съзна-

телно за Бога, ще минат в света на учените, които си служат със светлината. Защо някои ученици остават в същия клас – защото не учат; който не учи, той ще повтаря класа. Задачата на ученика е да учи, да минава от положението на риба в това на птица, от положението на птица в положението на млекопитаещо, от млекопитаещо – в човек и т.н. Всичко живо трябва да се движи, да върви напред. Не е лошо положението на рибата, на птицата, на млекопитаещото, на човека, но от всички се иска морал, който да издържа на мънотии, на всички бури и ветрове.

Нека у всички остане идеята да вървите напред и тогава, като видите едно растение или животно, няма да поглеждате към него с презрение, но ще знаете, че и неговото положение е добро. Кога – когато живее и за ближните си, а не само за себе си; ако живее за себе си, от него нищо няма да излезе. Когато се казва за някого, че е дърво, това подразбира същество, което живее и работи само за себе си – в него няма никакъв стремеж към духовен живот, към служене на нещо по-високо от себе си; за такива дървета се употребяват брадви и секири – те насила ще влязат в Царството Божие, чрез брадви и секири.

Сега, аз изнасям тази идея, за да ви послужи като импулс в живота. Каквото и да правите, вие трябва да знаете, че не можете да се противопоставяте на Великата разумност, която работи в Живота и в Природата. Който иска да ѝ се противопоставя, той ще остане в положението на риба, на птица, на млекопитаещо или на обикновен човек. Не е лошо човек да живее за себе си, но ако иска да расте, да се развива и да се облагородява, трябва да има правилно разбиране за живота.

Когато иска да учи, човек трябва да отиде при някой велик учител, а не при обикновен, невеж учител; като намери велик, той трябва да го слуша. Какво правят някои ученици – като отиват при своя учител, те започват да му разправят какви видения, какви откровения са имали. Да разправяте на учителя си за вашите въображаеми видения, това значи да служите на своята гордост и тщеславие. Който има откровения, той не може да остане на

Земята – апостолите Йоан и Павел са имали видения и откровения, но в това време са били на Небето.

Ще дойде някой да разказва, че имал откровение от Бога – това е заблуждение, това са картини от Духовния свят, но не и откровения. Мнозина се хвалят със своите откровения, но нито един от тях не е казал някаква истина, която да не е писана или изказана преди него. Някой чете Евангелието и казва: „Да се любим, да живеем според Божиите закони!“ – това не е нещо ново, всеки човек може да го каже. Който живее за себе си, и той може да говори, че хората трябва да се обичат, да живеят едни за други, да си помагат, но въпреки това пак ще си остане в положението, в което първоначално се е намирал. Докато живее със страх за себе си, заекът ще си остане всякога заек – той се страхува, защото служи главно на себе си. Който не служи на себе си, той е готов да служи на Великото в света; щом служи на Великото, той може да има някакво откровение, защото се намира под влияние на професорите на Светлината.

Какво се разбира под думата *откровение* – *откровение* значи *съобщаване с Бога*. Днес това е почти невъзможно – защо? Човешкият организъм е така устроен, че нервната му система не е в сила да издържи на светлината на Божествения Дух. За да влезе в контакт с Бога, Божествената енергия трябва да мине най-малко през десет среди, за да се трансформира така, че да се приеме от човек без никаква опасност. Ето защо, за да получи известно откровение и да го разбере напълно, то трябва да е минало през десет среди, през десет стъпала: през Херувимите, Серафимите, Ангелите, светиите, гениалните, талантливите, праведните, добрите хора и т.н. След това откровението ще дойде до обикновения, до малкия човек на Земята.

Един от еврейските пророци казва:

– Видях Господа възнесен.

Когато запитали пророците кой е готов да съобщи нещо на царя, той казал:

– Аз съм готов да му съобща всичко, каквото Бог ми каже.

Силен бил този пророк – защо? Защото имал откровение. Като отишъл при царя, за да му предаде думите Господни, царят заповядал на слугите си да го хванат и да го заведат при него. Пророкът се обърнал към царя с думите:

– Да остане ръката ти неподвижна във въздуха!

Както казал, така и станало. След това трябвало царят да се моли на пророка да вземе думите си назад и да освободи ръката му.

Кой обикновен човек може да направи това? Кой от вас, ако го хване стражар, ще може с една дума да направи ръката му неподвижна? Не само че не може да направи това, но отгоре на всичко стражарят ще го набие. Днес не може даже да се говори за откровение, днес може да се говори само за плащане на карма, но не и за откровение. Тези, които пожелаха да изплатят кармата си, станаха мъченици; Христос им даде ред методи как да живеят правилно, за да изплатят кармата си и да влязат в правия път. Пророците пък са хора, които са завършили своето развитие на Земята. Истински пророк е онзи, който разбира добре Божественото учение и го прилага. Апостол Павел имаше видения и откровения и след това само можа да каже: „Ако говоря с човечески и ангелски езици, а Любов нямам, нищо не съм“.

И тъй, научете се да говорите Истината – не преувеличавайте, нито намалявайте нещата, изнасяйте ги така, както са. Някой има някаква слабост и я прикрива, намалява я, оправдава я; няма защо да се оправдавате – кажете Истината така, както е, и не се страхувайте. Само Истината може да направи човека свободен. Ако човек не може да се изповяда пред себе си, пред другите никога няма да се изповяда.

Важно е човек да бъде искрен пред себе си; не може ли да направи това, той не може да очаква никакви резултати. Смирение се иска, мекота се иска от човека – има ли тези две качества, той ще има търпение да понася всичко; това значи да се подчини човек на Божественото в себе си и тогава колкото и да го нападат отвън, той ще понася

всичко с радост – така са живели едно време мъчениците. Не е лесно човек да стане светия; който иска да стане светия, той трябва да обича Истината, да се стреми към нея – само така може да се приближи към Бога.

Казано е за Бога: „Възлюбил е Истината в човека“, следователно, дойдете ли до човека, обичайте Истината в него, която е вложена от Бога. Че някой постъпил неправилно, че сгрешил, не се спирайте върху това; спирайте се върху доброто в него и вървете напред – това значи да обича човек Истината, да обича разумния живот, които носят свобода за човешката душа.

Човек не трябва да се страхува от Истината. Направи ли някаква погрешка, той трябва да е готов да я изправи: първо ще се изповяда пред Бога и после ще се заеме да я изправи. Изправяйте погрешките си, а не се извинявайте за тях; много пъти може да греши човек, но трябва да изправя погрешките си. Някои погрешки мъчно се изправят, но човек трябва да постоянства, да работи върху себе си, докато ги изправи.

Злото, като елемент, съществува в живота и каквото и да правите, вие не можете да го избегнете. Дойде ли злото при вас, разгледайте го внимателно и го използвайте. Мнозина са се борили със злото, но никой не го е победил; злото няма да изчезне, нито може да се победи, но може да се впрегне на работа. Едни по-лесно се справят със злото, а други – по-мъчно, но мъчно или лесно, в края на краищата човек трябва да знае, че злото е непобедимо. Много методи има, които вие може да приложите по отношение на злото, но от поведението ви, от вашата любов към Истината, към Учението зависи дали да ви ги дам, или не; аз съм от ония земеделци, които не хвърлят семената си напразно – ако тази година няма добри условия за тях, ще ги задържа за идната година. Божественото семе, Божествената енергия не може и не трябва да се прахосва – ако няма добри условия за сеене, аз ще сложа житото в хамбара, докато условията се подобрят. Който иска да има успех в живота си, той трябва да прилага този метод; като работите по този начин, ще дойдете до вътрешно познаване на нещата.

Мнозина питат дали ще се познават, като отидат в онзи свят; всичко зависи от Любовта: ако имате Любов помежду си, ще се познавате, а без Любов хората не могат да се познават. Любовта е основа на всичко – това се отнася и до този и до онзи свят. Който има Любов, той ще познава хората и външно, и вътрешно; който няма Любов, той ще ги познава само външно.

Искате ли правилно да се развивате, трябва да имате Любов. Някои хора съхнат по липса на влага, на топлина, на светлина в себе си. Любов липсва на съвременните хора; единственото нещо, което може да внесе в човека и влага, и топлина, и светлина, това е Любовта. Има ли Любов в себе си, човек ще прогледне за всички неща; ако е ученик, и буквите, и числата ще оживеят за него.

Какво нещо представлява живата буква, живото число – всеки човек, който живее в света на светлината, представлява жива буква, живо число. Понеже минавате за учени хора, нека всеки за себе си определи каква буква и какво число представлява; засега това е тайна, която в бъдеще може да ви се открие. Който може още в този живот да намери своето число, той ще разреши една от великите социални и културни задачи на живота; да определите вашето число – това значи неочаквано да получите наследство от десет милиона лева и ако сте разумен, с това число ще разрешите много положения.

Магическа сила се крие в числата. Да имате десет милиона лева на разположение, това значи да имате къщи, имоти, приятели – какви по-големи богатства от тези? Всички хора се подчиняват на десетте милиона – защо? Живо число е то. Следователно, ако в едно число се крие такава сила, колко по-мощно нещо представлява човешкият характер.

Когато човек проникне в силата на числата, професорите на Светлината ще му разтворят вратите на своя университет; отвори ли се за човека поне една от вратите на този университет, той ще влезе в него с колесница, както пророк Илия възлезе на Небето. Който не разбира живите числа, той дълго време ще обикаля вратите на университета, но никой няма да му отвори.

За да влезе в университета на Светлината, човек трябва да има Любов в себе си. Любовта разрешава всички въпроси. Ако майката не обича детето си, тя нищо няма да му даде и ако детето не обича майка си, нищо не може да получи от нея – майката трябва да обича детето си и детето трябва да обича майка си. Такива трябва да бъдат отношенията между човека и Бога: ако Бог не ви обича, ако и вие не Го обичате, нищо няма да се ползвате. Вън от Любовта всичко е илюзия.

Какво представлява числото 13, от което хората се страхуват – числото 13 представлява дом без майка. Дом, в който майката отсъства, не може да бъде щастлив. Числото 13 има още по-широк смисъл: то представлява онази свещена идея, която храни човека – без свещена идея в себе си човек не може да бъде щастлив. Значи човек без идея, търговец без пари, професор без мнение, цигулар без цигулка, учител без ученици не могат да бъдат щастливи – тази е причината, задето хората се страхуват от числото 13.

За да не се страхува от това число, човек трябва да знае начина, по който може да трансформира енергиите му. Когато Невидимият свят иска да преобрази човека, поставя го под действието на числото 13. Христос имаше 12 ученици, а Той беше тринадесетият; в края на краищата евреите Го качиха на кръста – тази е причината, поради която хората се страхуват от това число.

Единицата, т.е. числото *едно*, е строго число – то руши всичко, което е създадено. Привидно то няма милост към нищо – дойде ли до дървото, ще го постави при условия да окапят всичките му листа и като види страданията му, казва: „Не се безпокой, нови листа ще ти израснат“. Някой човек плаче за един окапал лист; няма защо да плаче за окапалия лист – един ще окапе, но вместо него ще израснат стотици нови. Ако едно слънце изчезне, друго ще се яви. Ако стоиш на пътя на единицата, тя няма да ти каже да се отместиш, а ще мине през тебе, ще те направи на каша, но след време от тази каша ще изработи нещо хубаво, нещо велико. В този смисъл казваме, че числото 13 е строго и няма милост към нищо – то руши, но същевре-

менно създава. Единицата представлява целокупността на Битието.

И тъй, искате ли да се справите с енергиите на числото 13, сложете Любовта за основа на живота си – този ключ работи навсякъде. Този ключ действа като положителна и отрицателна сила – у едни хора Любовта събужда мекота, у други – омраза: забелязано е, че ако няколко души ви обичат, един непременно ще ви мрази; ако девет души ви обичат, десетият ще ви мрази и по сила омразата му ще се равнява на любовта на деветимата.

Съвременните хора говорят за любов, прилагат я, но нямат резултати – защо? Те не знаят истинското положение на нещата, вследствие на което се разочароват. Някои хора имат големи тръби, през които любовта им минава, но токът на тяхната любов е слаб, едва тече; който гледа отвън, очаква да получи много любов от тези тръби, но получава малко. Други хора пък имат много любов, но тръбата им е малка, вследствие на което често стават пропуквания и изтичане на любовта. И в единия, и в другия случай хората не са доволни нито от своята любов, нито от любовта на ближните си и се разочароват. Какво трябва да направят, за да избегнат тези разочарования? Да поправят канализацията си: първите трябва да сложат тесни тръби, според силата на любовта си, за да не се лъжат хората в любовта им; вторите трябва да разширят тръбите си, за да не се пукат и да не изтича любовта им навън. Първите хора се наричат материалисти, светски, а вторите – духовни.

Кое от двете положения е за предпочитане? В икономическо отношение духовните хора са по-умни, понеже изразходват малко пари за тръбите, но те не дават простор на любовта си. Заблудението на материалистите седи в това, че като пускат любовта си през широки тръби, мислят, че тя ще се увеличи; накрая виждат, че любовта им не се е увеличила, а разходите за тръбите вървят. Съвременните духовни хора искат да проявят любовта си, но като нямат методи и средства за това, те се задоволяват с тръбите, които имат.

Да обичаш някого, това значи да го нагостиш, да задоволиш нуждите му, да му придадеш нещо. Като не знаят

по какъв начин да приложат любовта си, хората се натъкват на ред нещастия и погрешки. Дойде ли до приложение на Любовта, човек трябва да бъде съвършен – само съвършеният човек може да изпълни закона на Любовта. За несъвършения Божията Любов носи големи разочарования и нещастия: ако Любовта посети несъвършения, тя първо му отнема свободата – всички хора ще се съберат около него, ще му искат нещо и като не знае как да се справи с тях, как да ги задоволи, той ще се почувства стеснен, ограничен.

Един велик музикант, композитор, се разхождал един ден край морето, усамотен и задълбочен в своята музика. Една красива мома се приближила към него, прегърнала го и го целунала.

– Как смеете да ме безпокоите? Как си позволявате да нарушавате реда?

– Извинете, господине, аз целувам музиката, не вас. Ако не виждах изкуството във вас, не бих спряла погледа си върху вашата личност.

Ето защо същественото в живота е Любовта. Как, по какъв начин ще се изяви тя в човека – това е друг въпрос. Някъде тя може да се изяви във форма на изкуство – музика, поезия, художество; другаде – във форма на наука, философия и т.н., много са формите на Любовта. Като знае това, човек ще разбере кое е онова, което обича в човека, и ще се освободи от заблуденията, които го спъват. Само Божественото в човека може да се обича.

Днес хората мислят, че знаят много, че всичко могат да направят, защото не съзнават, че мощното у тях е Божественото, че тяхната сила е в зависимост от Божественото начало – те са толкова по-силни, колкото повече са дали ход на Божественото в себе си. Дават ли ход само на човешкото в себе си, те постоянно ще се натъкват на измами и заблудения – тази е причината, задето някой мисли, че е силен, учен, голям, а като се подложи на изпитание, вижда, че се е лъгал. Той мисли, че е голям, но като се примири, вижда, че височината му едва достига 160 см; мисли, че е силен, но като му дадат да носи чувал от 40-50 кг, едва го вдига; мисли, че е учен, че много знае,

но като прочете някоя голяма книга, едва запомня от нея няколко мисли; като му прочетат стих от Евангелието и го накарат да го повтори, вижда, че не го е запомнил.

Като станат религиозни, някои хора се оплакват, че паметта им отслабнала, че мозъкът им се уморил. Каква религия е тази, която става причина за отслабване на паметта или за уморяване на човешкия мозък? Ние не се нуждаем от хилави, от слаби хора. Ако е въпрос за религия, истинска религия е тази, която прави хората по-умни, по-паметливи, по-силни по ум, по сърце и по воля – това значи религиозен човек, това значи истински духовен човек.

Като ученици, стремете се да вървите напред, да не се занимавате с дребнавиности. Дойдете ли до числата, изучавайте техния вътрешен смисъл; изучавайте ги като живи числа. Имате например дробите $1/2$ и $1/10$ – ако ги разгледате външно, вие ще кажете, че $1/2$ е по-голяма от $1/10$, но това не е достатъчно; в живата математика тия числа имат и друг смисъл – според вътрешния им смисъл те могат да се прилагат на съответни места. Ако разгледате дробите в музиката, ще видите, че там те се различават по трайност: половината нота трае повече от осмината, но често последната дава по-голям израз, отколкото първата; понякога половината нота дава по-голям израз в сила.

Ние говорим за числата като живи сили, като израз на енергия. Малките числа представляват малките усилия, които човек прави в живота си; те се придружават с изразходване на малка енергия, но резултатите им са големи – запалването на клечка кибрит изисква малко усилие, но тя може да произведе голяма топлина, може да предизвика голям пожар. Малките усилия произвеждат големи резултати, причината за които не е в самото усилие, нито в предмета, с който си служим, но в разумното същество, което прави усилието; колкото по-малка е клечката кибрит, толкова по-голяма разумност ще се приложи, а колкото по-голяма е клечката, толкова по-малка разумност ще се приложи.

Същият закон се изважда и при изучаване на човешките прояви. Забелязано е, че колкото по-дебели и по-гру-

би са космите на човека, толкова по-слаба е интелигентността му, толкова по-грубо, по-необработено е сърцето му и толкова по-груба е волята му; и обратно – колкото по-тънки и меки са космите му, толкова по-голяма е интелигентността, по-благородно е сърцето и по-възпитана е волята му. Значи между космите на човека и неговия характер има известно съотношение и който разбира този закон, достатъчно е за него да пипне косата на човека, за да се произнесе за характера му: когато косата на човека не се поддава на волята му и постоянно стърчи нагоре или се разпилява настрани, това показва, че той е силно електрична натура; колкото по-мека и по-податлива е косата му, толкова той е по-магнетичен – такъв човек се примирява лесно с хората.

Който не се примирява лесно с хората, той има повече електричество в себе си, отколкото магнетизъм. Магнетичният човек обича да дава: ако има един хляб и срещне няколко души, които не са яли три дни, той ще се поразговори с тях и ще ги покани да седнат заедно да ядат, ще отвори торбата си и ще им предложи от своя хляб. Той не чака да му искат, нито да го насилват да даде – щом има, доброволно дава.

И тъй, който служи на Божественото в себе си, той всякога е готов да отвори торбата си и да раздели благото си със своите близки; той не дава възможност да се похули Божието име – отваря торбата си и дава. Щом сподели благата си със своите близки, торбата му отново се пълни – Божията Любов пълни торбите на хората, тя раздава благата на света.

Като дадете нещо на човека, не му говорете за това, което сте направили; оставете доброто да говори само за себе си – речете ли вие да говорите за него, ще развали те хубавото, което сте направили. Да говорите с думи за доброто – това е външна страна на живота, която разваля красивата, вътрешната страна. Пазете се от празни думи, с които можете да престъпите Божиите закони. Когато човек престъпи някой от великите закони на Живота, Духът се оттегля от него, докато изправи погрешката си.

Някой има известна дарба или някакви видения, но започне ли да говори на хората какво е постигнал, дарбата, виденията му веднага изчезват. Ако днес много хора губят своите дарби и способности, това се дължи на факта, че те продават Божественото в себе си. Божественото не се продава. Ако музикантът свири за пари, той има право да задържи за себе си само толкова, колкото са му нужни за прехрана, а останалите да раздаде, защото поиска ли да задържи всичко за себе си, ще изгуби и онова, което Природата му е дала; същото се отнася и до поета, до учения, до философа. Има дарби и способности, с които не е позволено да се злоупотребява. Има хора, на които не е позволено никакво отклоняване от Божествения закон. Като знаете това, вие ще разберете защо идват противоречия и нещастия в живота ви.

Сега, като слушате да се говори така, ще помислите, че сте останали назад в развитието си; не е там въпросът, но вие трябва да съзнавате, че много работа ви предстои да свършите, и да се стегнете да работите. Ще кажете: „Лесно се говори, но мъчно се постигат нещата“; всяко нещо е лесно, когато се знае, а мъчно, когато не се знае. Когато човек е богат, лесно нарежда работите си, а когато е сиромаш – мъчно, обаче като сиромаш именно той трябва да знае причината за своята сиромашия и да работи, докато я отстрани.

Сиромашията показва, че в миналото си, някога, човек не е спазвал великите закони – той е ял, пил, за нищо друго не е мислил и днес носи последствията на своя минал живот. Ето защо дали човек е сиромаш, болен, слаб или невежа, той трябва да знае, че това му е дадено като условие за работа, за да изправи погрешките на своя минал живот; щом съзнае това, трябва да се изповяда пред себе си, а не пред хората, и да започне да работи. Всички хора се намират под един общ знаменател, следователно всеки трябва да бъде искрен пред себе си, да се изповяда вътрешно и да се чувства задължен и отговорен главно пред Бога. Той трябва да има отношения към професорите на Светлината, към своите напреднали братя, които имат желание да му помагат.

В пътя на своето развитие човек минава през три фази. В първата фаза започва добре, свършва зле; отначало той живее като праведен, като невинно дете, а свършва като грешник – това е присъщо на човешкия живот. Във втората фаза човек започва зле, свършва добре; отначало животът му е пълен с несподобни, с мъчности, с страдания, но колкото по-навътре влиза, животът му се усмихва и той свършва с радост.

Например един ангел слиза на Земята, за да води една грешна душа, да я изчисти и обърне към Бога. Ангелът тръгва след човека, тихо му говори, съветва го как да живее, какво да прави, но човекът не го слуша, върви по пътя на своите низки желания; ангелът го следва, мисли какъв метод да приложи за повдигането му: приложи един, втори – никакъв резултат, но най-после успява по някакъв начин да го повдигне малко. Той върви напред, човекът – след него. Дойдат до едно място, човекът кривне в друга посока и ангелът се връща, следва го. Ден след ден, година след година минават, докато този човек обърне внимание на своя ангел, подаде му ръката си и двамата тръгват напред. Ангелът се радва и цялото Небе се радва, че е спечелена една душа; тогава ангелът се връща на Небето, доволен, че е завършил задачата, която му е била дадена.

В третата фаза на развитието си човек започва добре и свършва добре – той живее в Идеалния, в Божествения свят. Следователно човек започва добре, свършва зле; ангелът започва зле, свършва добре; Бог започва работите си добре и ги свършва добре.

Днес повечето хора си служат с методите на човешкия живот – започват добре и свършват зле. Един ден, когато вземат поука от човешкия живот, те ще започнат с търпение да прилагат един, втори, трети метод, докато се домогнат до ангелския живот – тогава ще започват зле и ще свършват добре; през това време ще минават през големи обезсърчения, но ще вървят напред.

Докато човек в пътя на своето развитие постоянно пада и става, той няма право нито себе си да съди, нито другите. Може да се произнася за човека само онзи, който има отношения към него, който го ръководи. Казано

е в Писанието: „Не съдете, за да не бъдете съдени!“, или, с други думи казано: който не ръководи една душа, той няма право да я съди; ако я ръководи, само тогава има право да каже истината.

В заключение на всичко казано досега мнозина ще се обезсърчат, ще помислят, че нямат Вярa, нямат Любoв в себе си – и Вярa имате, и Любoв имате, но Вярата и Любoвта ви трябва да растат. Знанието на ученика от първи клас не е знание на ученика от втори, трети, или четвърти клас; знанието на ученика от четвърти клас не е знание на ученика от пети, шести или седми клас на прогимназията, нито знание на ученика от гимназията; знанието на абитуриента не е знание на студента, който завършва университет. И след университета човек придобива още знания – знания на живота.

Както придобиването на знанието е вечен процес, така и придобиването на Вярa, на Любoв е вечен процес. Който мисли, че неговите Вярa и Любoв са достатъчни, той сам се поставя в ограничения. Ако мисли, че е завършил развитието си на Земята, нека отиде между професорите на Светлината, няма какво да прави между хората; щом мисли, че е свършен, ще го вземат на Небето. Който съзнава, че е дошъл на Земята, за да учи и да се развива, той трябва да учи, да работи, да се моли на Бога да просвети ума му, да облагороди сърцето му, да усили волята му, паметта му, Вярата му, за да оправдае своето съществуване и да реши задачата, за която е дошъл.

За следващия път извадете всички практически правила от тази лекция и се опитайте да ги приложите в живота си. Тези правила представляват нова струя, която прониква в съзнанието ви и прави живота ви красив, смислен.

Тайна молитва.

30. лекция, 16 май 1928 г., София

ПЛАЩАНЕ И ПРОЩАВАНЕ

*Верен, истинен, чист и благ всякога бъди и Господ на мира
ще изпълни сърцето ти с всички добрини.*

Размишление.

Представете си, че някой човек седи при един извор и размишлява – върху какво може да мисли? Да измие добре лицето, краката и ръцете си и след това да пие от неговата чиста вода; като направи и едното, и другото, той започва да мисли за почивка. Същите мисли занимават ученика, когато слуша една лекция – той мисли първо как да се измие от лекцията, после как да пие от нея и най-после иска да си почине. Следователно да се ползва човек от лекциите на някой учител или професор – това не е механически процес, както и подобряването на живота не е механически процес.

Подобряването на живота не става отвън. Когато някой приятел дойде да ви помогне в нещо, това става по някаква вътрешна връзка; външно изявената помощ става по някаква вътрешна причина – ако причината не действа отвътре, никой не може да ви помогне отвън. Външният живот на човека е изявление на неговия вътрешен живот – тази е причината, поради която човек ту влиза в новия живот, ту се връща към стария. Той възприема и разбира по нов начин, но като дойде до приложение, постъпва по стар, с методите на стария живот – това е неизбежен процес в живота на хората.

Мнозина мислят, че като влязат веднъж в новия живот, повече няма да излязат; не, те ще влизат в новия живот и пак ще се връщат към стария, ще има постоянно движение на хората от старото към новото и от новото към старото, докато напълно се преродят. Едно е важно за човека: като влиза в новия живот, да използва енергиите на Божественото в този живот и да върви напред. Когато израелският цар Давид трябваше да се бие с Голиат,

Саул³⁸ го извикал и му дал нови дрехи и оръжия, с които да воюва, но като облякъл новите дрехи и взел стрела в ръката си, Давид се почувствал ограничен. Той хвърлил дрехите и оръжието настрани, взел прашката си и няколко камъка, облякъл старите си дрехи и така излязъл да се бие с Голиат. Значи Давид не е могъл веднага да се приспособи към новите условия за воюване – той ги захвърлил настрани и излязъл да се бие с Голиат със своите стари, прости методи.

Съвременните хора се стремят към знания, с които да разрешат отвлечените въпроси. Те искат със знания да докажат съществуването на Бога, но в това отношение са на крив път; каквото и външно знание да има човек, ако вътрешно не е убеден в съществуването на Бога, външно по никой начин не може да го докаже. Ученият доказва съществуването на Бога чрез науката, философът – по пътя на мисълта, но при най-малкото нещастие, което ги сполетява, и двамата изпадат в съмнение, и двамата отричат съществуването на Бога; това показва, че те сами не са убедени в своите твърдения, което се дължи на факта, че и учени, и прости живеят със старото, а мислят и се стремят към новото – понеже се намират между два живота, те изпадат в противоречия, в ред заблуждения.

Днес всички хора живеят в противоречия, защото старото и новото в тях се преплитат. Въпреки това те говорят за Любов, за братство, за равенство между хората, но не успяват да ги реализират – защо? За да живее човек в Любов със своите братя, от него се иска мекота. Да търси човек Любовта и да се стреми да живее в Любов – това е естествено, защото в Любовта се пести време и енергия, Любовта носи придобивки.

Да обичаш някого – това значи да спечелиш една душа. Някой обича едного, прави жертви за него, но след време съжалява за жертвите, които е правил – това е неразбиране на нещата. Всичко, което човек прави за другите, един ден ще му се върне. Жертвата, служенето на Бога, в каквато и форма и в какъвто и смисъл да са изявиени, представляват капитал, който един ден ще се върне с лихвите си към онзи, който го е вложил; обаче това може

да постигне само този, който работи безкористно. Някои хора стават религиозни с цел да придобият повече материални блага: искат да станат богати, да уредят живота си, да разплетат обърканите си работи, но в края на краищата не само че не постигат това, а работите им се оплитат повече и вместо да оправят живота си, те се спъват в него. Трябва да знаете, че се дава само на онзи, който работи безкористно, от любов към Истината.

Един богат търговец от Варна решил да стане евангелист, да се предаде на служене на Истината. Щом станал евангелист, той изгубил всичко – от ден на ден положението му се влошавало, докато се видял свършено сиромаш. Ако този човек е неразумен, ще се чуди защо като се е решил да живее добре, да служи на Истината, всичко губи; не може ли да си отговори на този въпрос, той ще изпадне в друга крайност, ще отрече всичко възвишено в света. Обаче ако е разумен, искрен човек, той ще разбере, че това положение е естествено, защото всичкото му богатство е спечелено по нечестен начин, чрез неправда; ще разбере, че за да стане истински богат, трябва да загуби всичко, което е придобил чрез неправда.

Има начини, чрез които човек може да стане богат, но това не значи, че трябва да се моли на Бог да му даде пари. Парите не са създадени от Бога, нито сиромашията е предвидена от Него – богатството и сиромашията са методи, чрез които човек се изпитва. Бащата има право да лиши сина си от известни блага, за да го изпита – щом издържи изпита си, ще му върне всичко, което е взел. Ето защо, като изучавате живота, вие трябва да знаете кое е дадено от Бога и кое не е, от кое Той лишава хората и от кое те сами се лишават. Всичко, което става в света, не е все от Бога. В живота има човешки, има и Божествени работи; вие трябва да бъдете разумни, справедливи, за да ги различавате и да поставяте всяко нещо на своето място – това значи да има човек ясна представа за вътрешния, за духовния живот.

Някой човек влиза в едно духовно общество, но скоро се разочарова – защо? Защото работите му тръгнали назад. Този човек е влязъл в обществото с цел да оправи

материалните си работи и като не е постигнал това, разочаровал се е – той гледа на живота от човешко становище. Който се обърне към Бога, той трябва да знае, че работите му непременно ще се наредят – кога? Когато разбере закона на Любовта и го приложи в живота си. Постигнете ли това, всички врати пред вас ще се отворят; не разберете ли Любовта, каквито и желания да имате, каквито и усилия да правите, всичко ще се разруши.

Любовта е сила, пред която нищо не може да устои. Каквито и знания да сте придобили, каквато и сила да сте развили, щом нямате Любов, в края на краищата всичко ще изгубите. Като изгубите всичко, вие ще се намерите в положението на краен сиромах и така ще заминете за онзи свят. Често някои хора умират, погребват ги без да ги придружи някой до „вечното им жилище“, както хората го наричат; такова ще бъде положението на онзи, който не е разбрал Любовта и не я е приложил в живота си.

Съвременните хора влизат вече в нова фаза на разбиране на великия закон на Любовта. Това, което хората днес наричат любов, е само въведение в Любовта, те не познават още истинската Любов; сегашната любов им служи само за забава, тя е остаряла вече за новото време. Новото време иска ново разбиране, нова мисъл, нова Любов; новото се крие в Божията Любов. За да се възприеме и разбере новата Любов, съзнанието на хората трябва да бъде подготвено. Има хора, които познават новата Любов, имат известни опитности и преживявания от нея, но те не могат да я задържат за дълго време в себе си – защо? Защото са подложени на постоянни промени, дължащи се на обстоятелството, че човек непрестанно се оформя, силите в него се организират, докато изработят един съвършен организъм. Любовта може да живее само в завършени, в съвършени форми. Докато великият художник не предаде на своята картина всичко онова, до което той сам е достигнал, тя не може да представлява израз на красота, любов и пълнота.

И тъй, задачата на ученика е да придобие знание, сила, чистота – тези придобивки се основават на Любовта; без

Любов ученикът не може да се развива, нищо не може да постигне. За да придобие Любовта, той трябва да знае как и каква вода да употребява. Водата е носителка на живота. Ако човек пие вода, която дълго време е била изложена на въздуха, т.е. която е седяла в стая или в нечиста атмосфера, тя може да разстрои храносмилането, а оттам и кръвообращението; пие ли вода от чист планински извор, той възприема нейната жизнена енергия, която се отразява благоприятно върху неговия организъм.

Същото може да се приложи и при четене на книги: ако искате да се ползвате от прочетената книга, четете бавно, като размишлявате върху главните мисли; по този начин ще извлечете жизнената сила, която се съдържа в тия мисли, и така ще се свържете с мисълта на автора, ще разберете подбудителните причини, заради които е написал книгата – това значи да черпите от водата на източника. Всеки стих от Библията ще ви свърже с пророка или с евангелиста, който е писал книгата, и ще разберете мотивите и условията, при които е писана.

Казвате, че пророците са писали по дух, по вдъхновение, но докато дойдат до това вдъхновение, те са минали през големи изпитания. Ако изпитанията, през които е минал пророк Исаия, се дадат на някой обикновен човек, в най-скоро време главата му би побеляла и узряла – той е минал през сериозна дисциплина: падания, ставания, съмнения, обезсърчавания, насърчавания, и по този начин се е калил, освободил се е от влиянието на своята личност, на своето Аз, и е казал, че всичко, което става в света, е добро.

Бог царува в живота. Каквото става в света, добро или зло, зад него се крие Бог; Той работи и със злото, и с Доброто – първото превръща в Добро, а второто крепи, да не се подхлъзне някъде. Когато изкушението дойде при вас, вие ще знаете, че зад него е Бог – Той е допуснал изкушението, за да изпита хората, затова като дойде изкушението при вас, хванете го и се разговорете с него: кажете му, че го познавате, че знаете кой го е допуснал.

Като вярвате в Бога, Който живее навсякъде, знаете, че Той не се лъже. Никой не може да излъже Бога – защо?

Защото Той е създал всичко. Гърнето не може да излъже господаря си – майсторът вижда недостатъците на гърнето и той сам може да ги поправи. Обаче човек човека може да излъже.

Човек неизбежно ще мине през ред съмнения, противоречия, заблуждения, в които и сам ще се лъже и другите ще го лъжат. Не само обикновеният човек, но и светията е минал през тези състояния. Докато ги преживява, човек не е доволен от себе си, търси истинския живот. Живот, пълен с неуспехи, страдания и несгоди, не е истински живот. Направете сравнение да видите как са живели хората преди 2000 години и как живеят в новите времена.

Може ли да се нарече правилен живот този на вола, който по цели дни оре на нивата? Може ли да се нарече правилен живот този на коня, който по цели дни кара талигата на господаря си? Този кон пъшка под тежестта на своя товар, но върви напред, а господарят не влиза в положението му. Ако някой богат, но добър човек види един натоварен кон, той ще си спомни за своите слуги, които работят повече, отколкото могат, и веднага ще намали работата им – той ще им каже, че от днес нататък ще работят не по десет часа, както е било досега, а по шест. Някои господари товарят слугите си с непосилен труд, за да забогатеят повече; те не знаят, че колкото по-човешки са отношенията им към слугите, толкова по-голяма възможност имат за придобиване на богатства.

Днес всички говорят за нова култура, а не знаят, че новата култура изисква нови хора, които да имат любовни отношения помежду си; щом имат любов помежду си, те ще изменят отношенията си и към животните. Каква ще бъде новата култура? Ще кажете, че новата култура изключва парите, но каква друга величина, равностойна на парите, ще се въведе? Все трябва да има нещо, с което човек да благодари. С какво благодарите на своя приятел за сторената от него услуга? Днес малцина работят, а повечето ядат и пият наготово – това е тунеядство; в новата култура всички ще работят. Ако някой направи някаква грешка или някакво престъпление, никой няма право да

го съди – всеки ще мине и замине мълчаливо покрай него и ще го оставят сам да изправи грешката си, сам да се съди – в новата култура съдиите няма да търсят правото на човека, но ще търсят кривото, което носи в себе си, за да може да се изправи. Ако и сегашните съдии търсеха кривото в човека, досега светът щеше да бъде изправен. Дават под съд някого, че дължал хиляда лева, и го обвиняват като нечестен човек. Често тия, които съдят, имат да дължат повече от десет хиляди лева и не мислят да плащат. Кой е по-честен от двамата: обвиняемият или обвинителят? Съдия или учител на хората може да бъде само онзи, който има да дава най-малко от тях или който никому нищо не дължи.

Следователно, когато се говори за новото, човек трябва да има ясна представа за него. Той трябва да познава живия морал, който е еднакво задължителен за всички живи същества на Земята: всяко живо същество, което влиза в областта на новата култура, е отговорно за постъпките си – щом влиза в новата култура, всяко живо същество, било паяк, муха или друго някое, непременно ще отговаря за постъпките си. Сега сме в ликвидация със старото и виждаме, че престъпленията получават възмездие много скоро, сега живеем във времена на бърза ликвидация; свърши се времето на отлагането – днес и паяците се съдят, и за тях има съдии, прокурори. Те приемат човешката мисъл и ако някой иска да ги спре от известно престъпление, може да им въздейства.

Един ден седя в стаята си и работя. По едно време чувам, че една муха бръмчи силно, поглеждам по направлението, откъдето идва бръмченето, и виждам, че един голям паяк е нападнал мухата и се готви да я удуши. Ставам веднага, взимам бастуна си и приближавам до паяка; започвам мислено да разговарям с него: „Слушай, пусни мухата на свобода! Не позволявам в стаята ми да се вършат престъпления“. Паякът прие мисълта ми, спря за момент, замисли се, но по стар обичай пак се хвърли върху мухата. Аз му посочих бастуна си и още по-внушително му казах: „Ако не пуснеш мухата, още сега ще разваля мрежата ти и

ще те изхвърля навън“. Паякът разбра, че работата е сериозна, веднага скъса нишката, в която мухата се беше оплела, и я освободи. – „Сега вече можеш да останеш в стаята ми колкото искаш, но ще знаеш, че в мое присъствие не позволявам да се вършат престъпления“.

Сегашните хора искат да си въздействат помежду си, да си влияят едни на други, за да се изправят. Невъзможно е човек да повлияе на човека, ако в това направление не е правил малки опити – той трябва да започне с малки опити: да въздейства на паяци, на мухи, и постепенно да отива нагоре, докато дойде до човека. Малките опити са приятни – те дават знания на човека и му отварят пътя към велики постижения.

Тези примери навеждат на мисълта, че и у човека има мисли, подобни на паяците, и на тях трябва да заповядва, както на паяците. Настроенията му не са нищо друго, освен паяци, на които трябва да заповядва: когато настроението си позволи да хване муха в мрежата си, ще му каже да пусне мухата; ако не ви послуша, ще му каже по-сериозно да пусне мухата и ако пак не ви послуша, ще го изпъдите навън; щом разбере мисълта ви, то веднага ще скъса нишката, на която мухата се е оплела, и ще я освободи. Направете този опит с настроението си и ще получите някакъв малък резултат. Ако първият опит не даде никакъв резултат, не се обезсърчавайте, направете опита два-три пъти, докато имате поне малък резултат.

Коя е основната мисъл в тази лекция? Основна мисъл е тази, която силно се подчертава, която може да се приложи при всички условия; основната мисъл е силна, в нея няма никакви изключения, тя има Божествен произход.

Има думи, които са силни като основна мисъл – такава е например думата *любов*, тя крие в себе си известни сили, но за да произведе резултат, който да отговаря на тези сили, трябва да се произнесе няколко пъти. Има кибритени клечки, които трябва да драснете няколко пъти на кутията, за да се запалят; някои кибритени клечки веднага се запалват, още при първото драсване. Колко пъти трябва да произнесете думата *любов*, за да произведе

нужния ефект? Колко пермутации можете да образувате от шестте букви на думата *любовъ* – 720. Правили ли сте опит да видите при колко произнасяния на думите *Бог* и *Любов* ще можете да смените скръбта си в радост или да се освободите от известно изкушение?

Любовта е проява на Бога, без Любовта Бог остава неразбран. Вървите по пътя и срещате много деца, но нито едно от тях не спира вниманието ви; по едно време виждате едно дете босо, гологлаво, окъсано и веднага го спирате, започвате да го питате има ли майка, баща, къде живее и т.н., хващате го за ръка, завеждате го у дома си и го нахранвате добре. Вниманието, което сте оказали към детето, е проява на Божията Любов. Тази Любов се изразява първо в отношението ви към детето, във връзката ви с него, после го нахранвате, задоволявате глада му. Какво е значението на нахранването в духовен смисъл?

Когато искате да направите опит с Любовта, трябва да изберете съответен момент за това. Два момента, като два полюса, са важни при опита с Любовта: или най-лошият, който отговаря на 12 ч. в полунощ, или най-хубавият, а същевременно и най-силният, който отговаря на 12 ч. на обяд, когато Слънцето е на меридиана, на най-високата точка. Любовта ще се прояви именно между тези два полюса, между противоположностите, между добрите и лошите условия.

В думата *любов* на български език първата буква *Л* означава стремеж нагоре, а после слизание надолу – търсене на пътя. Буквата *Б* означава път на растене на посятото семе. Буквата *О* представлява ограда на посятото семе – значи всяко посято семе се огражда.

В Любовта се явява една мъчнотия, която трябва да се преодолее. Любовта започва със стремеж към онзи, когото обичате. Сърцето на онзи, който обича, винаги трепти – той започва да се страхува, което показва, че страхът идва заедно с Любовта. Когато Любовта посети човека, той става страхлив като заек – това е закон. Който казва, че не се страхува, той никога не се е влюбвал. Щом не се страхува, той не е човек; за да стане човек, трябва да се влюби.

Казано е в Писанието: „Начало на Божията мъдрост е страхът“. Мъдростта е начало на благочестието. Аз не говоря за страх, който помрачава съзнанието, но за страх, който води към намиране на пътя на Божиите Мъдрост и Знание. Когато влезе в областта на Любовта, човек става страхлив, недоволен от себе си, че е направил някаква грешка, заради която ще го уволнят от служба. Страхът е естествено последствие на Любовта.

Като ученици, правили ли сте опит да произнасяте думата *любов* по 10, 20 или 30 пъти на ден и да видите какъв резултат произвежда? Направете следния опит: в продължение на десет дни произнасяйте думата *любов* по един път на ден, в един от най-силните моменти: на обяд в 12 ч. или вечер в 12 ч. Който иска, той може да произнася думата и в някой слаб момент; има два слаби момента: сутрин и вечер, те представляват отражение на силните моменти. Като направите този опит, можете да произнасяте думата *любов* още десет дни по десет пъти на ден.

Когато произнасяте тази дума, вие ще преживеете ред противоречия. Произнасянето на думата може да бъде мислено, гласно или като я почувствате; при трите случая ще имате три различни резултата. Буквите в думата *любов* ще ги произнасяте според мекотата и твърдостта на техните звукове: звукът *Л* е мек, звукът *Ю* представлява отвор, звукът *Б* затваря нещата, звукът *О* е също отвор – значи думата *любов* има два отвора. Има нещо страшно в тази дума, страшното се крие в буквата *В*. При изговаряне на буквата *В* зъбите опират на долната устна – значи онзи, който не разбира Любовта, слага човека, когото обича, на устните си, между зъбите и го ухапва. Какво показва това – това показва, че във всяка дума има динамична сила, която се проявява по един или по друг начин, и ако не се прояви по естествен път, тя ще произведе обратни резултати.

Енергиите в Природата не могат да се задържат дълго време, без да се проявят – те все ще се проявят, но това трябва да стане по естествени пътища; ако се задържат дълго време, в края на краищата пак ще се проявят, но вече по неестествен път и с големи вътрешни сътресения.

Който не иска доброволно да прояви своите енергии, Невидимият свят ще го застави чрез големи страдания да даде всичко, което е взел – нещастията и страданията имат за цел да заставят човека да даде нещо от себе си, да се откаже от своя егоизъм. Когато Любовта посети някого, той вижда, че трябва усилено да работи върху себе си, да облагороди своя характер. Има начини за просвещаване на ума, за облагородяване на сърцето и за възпитание на волята и като се прилагат, светът ще се подобри.

И тъй, изучавайте начините на приложение на Любовта в живота. Ако Любовта би се приложила като метод при възпитанието на децата, резултатите щяха коренно да се различават от тия, които имаме сега. Хората говорят за Любов, за Свобода, но като не знаят как да приложат Любовта при възпитанието, получават обратни резултати – защо? Защото само говорят, без да изпълняват това, което говорят. Любовта, Свободата са достояние на всички живи същества.

Когато Любовта посети човека, той се превръща в градина, в която всичко започва да расте, да се развива и да цъфти: стремеж, нежност, благоговение, мекота, разсъдителност и т.н. Покрай тия качества ще се явят и някои отрицателни: страх, ревност и др. – това е в реда на нещата; това показва, че Любовта е сила, под влиянието на която всичко расте и се развива. Щом е дошъл на Земята, човек не може да бъде Ангел; по прояви човек може да бъде, но по същество – не още.

Сега пристъпете към първия опит – да любите, без да очаквате други да ви любят. Вие сте любени вече – Бог ви обича; нищо друго не ви остава, освен да проявите любовта си. Който се осмели да каже, че никой не го обича, той не говори Истината – пръв Бог ви е обичал, а след Него майка ви, баща ви, братята и сестрите ви. Ако майка ви и баща ви не са ви обичали, вие не бихте се родили. Ама любовта им не била голяма; когато се говори за проява на Любовта, важно е, че тя се проявява, а за силата, за големината на Любовта не трябва да се говори – на всяко живо същество се дава толкова Любов, колкото му е нужна.

Когато някой казва, че не е обичан от никого, той иска да каже, че не е обичан от тези, от които иска любовта; той е обичан, но от тези, от които нищо не иска. Важно е човек да бъде обичан и е обичан; от кого е обичан – това не е важно. Едно трябва да знаете: Любовта е израз на голяма разумност, тя представлява съвкупност от Висши същества, които са завършили развитието си. Те са вкусили от Божията Любов, познават я, прилагат я и затова слизат на Земята; те са богати, щедро раздават от своите блага и на праведни, и на грешни, не обръщат внимание на греховете на хората – като види някой лош човек, Любовта го хваща в обятията си, прегръща го и злото веднага го напуска. До когото се докосне, Любовта върши преврати. Когато военният срещне Любовта, той веднага предава сабята си; като се отдалечи от Любовта, чуди се как се е предал толкова лесно. Мощно нещо е Любовта; докато е в човека, той е готов на всички жертви, но щом замине, човек се връща към стария живот.

Като ученици на Великата школа, вие трябва да започнете с Любовта, която носи живот, която дава подтици, импулси; без Любов животът сам по себе си се обезсмисля. Не казвайте, че животът няма смисъл, че няма защо да живеете – ако нямате условия да живеете като риби, ще живеете като птици; ако нямате условия да живеете като птици, ще живеете като млекопитаещи; ако нямате условия да живеете като млекопитаещи, ще живеете като човек; ако нямате условия и като човек да живеете, ще живеете като светия. В каквато и форма и на каквото и положение да се намирате, вие все ще имате условия за живот.

Животът на светията е много широк – той има толкова много и красиви занимания, че заслужава човек всичко да пожертва, за да придобие неговия живот; аз нямам предвид светиите, които църквите са провъзгласили, но говоря за свети, любимци на Бога. Който иска да бъде любимец на Бога, той трябва да стане светия.

От Ангела се иска много повече. Ангелите се делят на степени, като офицерите – между тях редници няма, а от офицерските чинове има само три степени: капитан,

полковник и генерал. Всички наредби на Земята са взети от Невидимия свят, но те са така изопачени, че са създали някаква каша. Степените на Ангелите се определят от степенята на тяхната Любов.

Следователно, когато обичате някого, първата ви работа е да го произведете в чин капитан – това значи да имате особено мнение за него, да се отнасяте към него с голямо благоговение, с голямо уважение, в душата и в духа си да му определите високо място и оттам да го гледате. Както вие се отнасяте към него, така и той ще се отнася към вас. Не можете ли да запазите това отношение, всички усилия, които правите в любовта си, ще останат напразни. Същите отношения трябва да се спазват и в науката: ако студентът не обича професора си, той не може да стане учен – това се отнася до студента в университета, в музикалната или в художествената академия.

За да прогресираща, човек трябва да има висок идеал; няма ли такъв, той ще живее като обикновен човек. За да не останете обикновени хора, стремете се към висок идеал. – „Тогава да живеем като Христа.“ Христос не живее по един начин; Той живее като велик поет, като велик философ, като велик учен, като велик музикант, като велик художник, като велик мъдрец, като велик естественик – Той е образец на всичко, навсякъде и във всичко Той е пръв.

Христос е дал простор на Божественото в себе си. Той казва: „Ако пребъдвате в Любовта Ми, вие ще правите чудеса по-големи от тези, които Аз правя“ – с това иска да каже, че Божественото е достойнство на всички; затова всички трябва да се стремим да живеем като Христа. За да постигне това, човек трябва да бъде готов на всички жертви; само така той може да получи Божието благословение. Който не е готов на никакви жертви, той нищо няма да получи. Жертвата не подразбира да се отрече човек от хората, от живота и да отиде да живее в горите и в пустините. Как ще се отречете от хората, когато Бог ги любите? Казано е в Писанието: „Бог толкова възлюби света, че даде своя Единороден Син в жертва, за да не погине всеки, който вярва в Него“; на друго място в Писанието е

казано: „Който не се откаже от света, той не може да угоди на Бога“ – как ще разберете това противоречие? Между тези два стиха няма никакво противоречие. В първия стих се говори за хора от друг свят – хора, които влизат в ядрото на Божествения свят. Псалмопевецът казва: „Не обичам ли тези, които Ти обичаш? И не мразя ли тези, които Ти мразиш?“ – от което виждаме какво е било разбирането на псалмопевеца за Любовта.

Съвременните хора са дошли в любовта си дотам, че говорят за нея, без да я прилагат. Казват, че обичат някого, но ако този човек им дължи някаква сума, слагат Любовта настрана и настояват да си получат парите, като казват: „Любовта е едно нещо, а дългът – друго, той трябва да се плати“. Представете си, че кажа на ония от вас, които имат да взимат пари отнякъде, да простят всичкия дълг на своите длъжници – какво ще направите? Бедните, които дължат и не могат да платят дълга си, ще се зарадват, а богатите, които имат да взимат, ще останат недоволни. Понеже говорим за Любовта, от нейно име казвам: онези, които обичат Бога, но имат да дават, да платят дълговете си; онези, които обичат Бога, но имат да вземат, да простят дълговете на ближните си, нищо да не им искат! Това е едно от правилата на Любовта.

Сега става точно обратно – бедният, който дължи, търси случай да не плаща, а богатият, който има да взима, на всяка цена иска да му се плати; Любовта разрешава въпроса по друг начин: бедният трябва да плаща дълга си, а богатият – да е готов на жертви, да прости дълга на своя ближен. Който говори за любов, той сам трябва да направи това и да не чака отвън да му се казва какво трябва да върши; ако доброволно не го направите, един ден ще ви се каже да го направите. Новата култура иска хора, свободни от стари вземания и давания; да дойдат юбилейни години, да започнете всичко отново. Които очакват Божието благословение, да започнат отново, да постъпят според изискванията на Любовта: дълговете си да платят, а на длъжниците си да простят и като постъпват по този начин, да не се разкайват – така ще се почувстват свободни, разширени по ум, по сърце и по воля.

Сега, като ви наблюдавам, виждам, че всички сте забогатели, имате големи капитали, много стока, но няма къде да ги пласирате – това създава големи стълкновения, недоразумения между вас. Щом намерите пазар за стоката си, ще се освободите от вътрешното стеснение, в което сега се намирате. Съвременните християни се намират в същото положение: те забогатяха и не знаят какво да правят с богатството си. Богатите християни не прощават дълговете на бедните, а бедните християни не желаят да изплащат дълговете си – тази е причината, поради която и едните, и другите фалираха; след фалирането им нещастията и страданията започнаха да ги следват. Днес Бог казва на сиромасите: „Ще имате вяра и ще платите дълговете си“, а на богатите казва: „Ще бъдете щедри и ще простите на сиромасите всичко, което ви дължат“. И бедният, и богатият са касиери на банки – бедният ще вярва, че ако днес касата му е празна, утре ще се напълни и ще може да плати дълга си; богатият ще бъде щедър да даде къде-то трябва или да не иска откъдето има да взима. Когато и двамата изпълнят изискванията на Любовта, Божието благословение ще дойде и ще напълни касите им.

И тъй, прилагайте Любовта в живота си, за да не изпаднете в отрицателни състояния. Не чакайте спасението ви да дойде отвън някъде, спасението на човека зависи от самия него. Апостол Павел казва: „Боя се, като проповядвам, да не бъда отхвърлен“; той предвижда, че ако не прилага изискванията на Любовта, ще я изгуби. Най-после казва: „Всичко опазих“; това значи: „Всичко победих“.

Желая ви да започнете с Любовта – сутрин, когато виждате изгряването на Слънцето, вечер – явяването на звездите, а хората и животните – всеки момент, нека сърцата ви трептят така, сякаш Божият Дух присъства между вас.

Тайна молитва.

31. лекция, 23 май 1928 г., София

ПРИДОБИВАНЕ НА ЩАСТИЕ

*Верен, истинен, чист и благ всякога бъди и Господ на мира
ще изпълни сърцето ти с всички добрини.*

Размишление.

Чете се резюме на темата *Отношение между Добро и зло.*

Често се говори за единство в Природата – какво се разбира от тия думи? Засега по този въпрос има две разбирания, които вървят паралелно в човешкото съзнание. Едното разбиране е обективно, външно схващане на Живата природа и произхожда от проявите на обективния ум на човека; то се спира върху положителната страна на природните явления и се нарича материалистическо, или материализъм. Второто разбиране на Природата е наречено субективно, вътрешно, или пасивно. Обаче и обективното, и субективното схващане на нещата са резултат на целокупния човешки ум.

Когато разглежда субективния и обективния свят и вади заключения за тях, човек се основава върху отражения и впечатления, получени чрез мозъка, а всъщност какво представляват тия два свята – и той не знае. Впечатленията, които човек получава по отражение от мозъка, са толкова верни с действителността, колкото са верни образите, които получава при разглеждането им през лупа – едни и същи предмети, гледани с лупа и без лупа, имат различни големина. Никое живо същество не може да види нещата в тяхната естествена форма и големина, каквато в действителност те имат – както и по какъвто и начин да ги разглеждат, те са относителното им положение, а не действителното; единствен Бог, единствена Първата причина вижда нещата в тяхната абсолютна действителност, защото Тя ги е създала.

Всичко това не трябва да обезсърчава човека, но да му дава подтик, стремеж да работи и да учи. Например той

не знае в кой час се е родил в Битието: сутрин, на обяд, вечер или посред нощ. Началото на Битието е моментът на неговото зачеване. Битието има ден и нощ, които никога не свършват – понятията *ден* и *нощ* са метафизични, те се употребяват в живота само за изясняване на понятията *светлина* и *тъмнина*; какво съществува извън деня и нощта не е известно. Нощта е противоположност на светлината, а денят – на тъмнината. Щом има светлина, има и тъмнина; щом има тъмнина, има и светлина – те се менят периодично. Ако човек живее една-две години в светлина, следващите една-две години ще прекара в тъмнина. Например докато човек е млад, очите му са здрави и той живее в светлина; щом остарее, очите му отслабват, не могат правилно да регулират светлината и той прекарва повече в тъмнина.

Когато хората говорят за ден и нощ, ние подразбираме два психологически момента, създадени от самите тях. Има същества, които не познават деня и нощта, но за човешкото съзнание те съществуват и от степента му зависи дали той ще раздели дните на ден и нощ, или ще познава само деня. Ако старецът знае начин, по който може да регулира енергията на своите очи, а и да уравновесява своята нервна система, той никога не би изпаднал в положение да не вижда. За да не дойде до това положение, човек трябва да повдигне и мисълта, и съзнанието си до едно по-високо поле от онова, в което се намира – това значи да владее човек законите на подмладяването. Който не владее тези закони, той неизбежно ще бъде изложен на постепенно остаряване, което ще го доведе до смъртта, но след 10, 20, 50, 1000 или 2500 години, крайният предел на прераждането, той отново ще дойде на Земята.

Сега мнозина ще се запитат какво отношение имат тия обяснения към техния ежедневен живот, пълен с тревоги и неразрешени задачи. Обясненията, които ви давам, имат отношение към вашия живот, който не е нищо друго, освен проява на вашата душа – душата ви живее, а вие растете и се развивате. Като се натъквате на ред противоречия, които не можете да си обясните, вие растете и всеки ден прибавяте по нещо ново към живота на вашата душа.

Защо човек ослепява – защото не е живял съобразно законите на Разумната природа. Когато човек се тревожи много, тревогата произвежда сътресение първо на стомашната му система; оттам сътресението се предава на дробовите, от дробовите – на мозъка, а от мозъка – на очния нерв; щом очният нерв отслабне, човек започва постепенно да губи зрението си. За да възстанови зрението си, той трябва да започне по обратен път да възстановява нормалното състояние на органите си: първо на мозъка, после на дробовите, на стомаха, където е дошло първото сътресение, и най-после трябва да намери причината, която е произвела сътресението, и тя да се премахне.

Сътресенията, които човек преживява, всякога произвеждат разширяване или намаляване на пространството между молекулите на живата материя. Когато в междумолекулните пространства на материята се събере повече енергия, която не може да намери изход, там се развива магнетична сила. Който не може правилно да използва тази енергия, започва да мечтае за много работи – да стане богат, учен, силен, и в него се развива голяма алчност; макар че не може да постигне всичко това, той изпада във фалшиво положение, започва да мисли, че е нещо по-особено от другите, и вместо да върви напред, спира на едно място. Това напрежение предизвиква сътресение в мозъка му и не минава много време, казват, че този човек се е разстроил умствено. Сътресението на мозъка се дължи на разширяване на междумолекулните пространства в мозъчната материя, от което молекулите на нервната система изгубват своята стабилност и пластичност, вследствие на което магнетизмът не може да се предава по нея.

Хората са изложени на сътресения, които разстройват нервната им система, вследствие на което у тях се явяват ред болезнени състояния: припадъци, треперения, земетресения и др. Гневът в човека също се дължи на голямо количество енергия, събрана между молекулите, която търси изход да излезе навън; докато се освободи от тази енергия, човек става, сяда на стола, хваща се за главата, сърди се на този и онзи, но щом тази енергия се асимили-

ра от лицето, с което разгневеният се обменя, последният се освобождава от гнева си.

В живота си всеки човек трябва да си взаимодейства с някого, защото двамата представляват два центъра, които взаимно се обменят: енергията от единия център тече към енергията на другия. Обмяната може да става между двама души, които се обичат, но може да става и между двама души, които не се обичат – и когато се обичат, и когато се мразят, хората мислят едни за други. Природата не обича да подпушва енергиите си, този закон съществува в цялата Природа, затова когато един човек се радва, друг скърби. Когато двама души не се разбират, в помощ ще им дойдат други двама с противоположни на тях енергии, за да се обменят. Събраната енергия в междумолекулното пространство, като по-гъста, минава в междуатомното, където функционира електричеството, и по този начин тези енергии взаимно се обменят.

Ако човек подпуши в себе си енергиите на едно висше желание, в него става голямо сътресение и не отвори ли път на това желание в себе си, непременно ще го споleti някакво нещастие; за да не стане това, той трябва да даде ход на своето желание, да му отвори път и тогава събралата се междумолекулна енергия ще мине в междуатомните пространства. Спирането на енергията в междуатомното пространство се придружава с голяма експлозия – тази е причината за внезапната смърт на хората; когато една бомба експлодира у човека, тя причинява внезапна смърт.

Мислите на човека проникват в междумолекулното пространство на мозъчната нервна система, а чувствата – в междуатомното пространство на симпатичната нервна система; в това именно се заключава разликата между мислите и чувствата на човека. Ако човек подпуши някоя своя мисъл, т.е. не ѝ даде възможност да се реализира, тя ще предизвика взрив в мозъчната нервна система; ако подпуши някое свое чувство, то ще предизвика взрив в симпатичната нервна система. Ето защо, за да се запази човек от разрушителното действие на силите, които се крият в междуатомните и междумолекулните простран-

ства на нервната му система, окултната наука казва: не противодействай на своите добри чувства и желания; не противодействай на своите възвишени мисли! Природата не търпи никакви противодействия и който не я слуша, тя ще го разтърси.

Същото научно обяснение се прилага и при земетресенията – те се дължат на напрежението, което изпитват силите на Земята в междумолекулните ѝ пространства, което предизвиква разширяване на тия пространства. Напрежението върху силите на Природата не е нищо друго, освен космическа енергия, която идва от хората, от всички живи същества на Земята – живите същества са врати, проводници на енергии. През човека, като през най-висша форма, минават най-висши енергии. Следователно материята живее и съществува поради космическия човек – ако той умре, т.е. престане да живее на Земята, и Земята ще умре, няма повече да съществува.

Ние сме дошли на Земята, за да може тя да живее – значи недиференцираната материя приема живота, който минава през хората. Когато казваме, че човек е причина за земетресенията, подразбираме онези човешки мисли, които са в състояние да подпушат междумолекулната енергия на Земята. Чрез земетресенията Природата стресва хората, уплашва ги и по този начин тя трансформира енергиите си. Когато се проповядва на хората да живеят добре, да не изтезават и да не колят животните, целта е да ги заставят чрез молитви, чрез добри дела да преработят недиференцираната материя на Земята, да отпуснат запушените ѝ отвори, за да се избегнат земетресенията и катастрофите, които стават в Природата. В Божествения свят не съществуват никакви сътресения, никакви катастрофи, там всичко е абсолютна хармония; дисхармония съществува само на физическия свят, причина за която са хората.

Ще кажете, че това са неразбрани работи, но неразбраните работи не са неистинни – ще учите и ще се убедите в това. Човек много неща днес не разбира, но утре ще ги разбере. Например какво знае той за отношението между числата 10 и 2? Защо числото 10 без числото 2 не може да

реализира своите стремежи? За изяснение на това отношение ще приведа следната проста аналогия. Представете си, че числото 10 е едно буре с десет обръча, а числото 2 е двете дъна на това буре. Каква работа може да свърши бурето без двете дъна – никаква; поставите ли му дъната, в него можете да сложите каквото пожелаете.

В този смисъл и човек представлява живо буре с две дъна; дъските на бурето представляват човешките органи, които се съчетават в едно цяло, а вън от бурето съществуват известни ограничения, известни закони – това са обръчите на бурето. Средният, най-широкият обръч, представлява екватора на бурето; над и под този обръч поставят по още пет обръча – пет закона, благодарение на които дъските се стягат и бурето върши работа. Защо са сложени пет обръча над средния – да държат цялото буре в равновесие. Когато бурето се разсърдне, взимат чук и го начукват тук-там по обръчите, за да се стегне, или наливат в него вода.

Когато дъната на бурето са добре прилепени, обръчите му са добре стегнати и не го излагат на Слънце, то не се разсърдва. Кое буре се разсърдва – безидейното. Кое буре е безидейно – което няма съдържание в себе си; всяко буре, което има съдържание, е идейно. Какво съдържание може да има? Сок от ябълки, от круши, от сливи или пет-, шест- или двадесетгодишно вино; може да съдържа още и масло, сирене, жито и др., но каквото и да съдържа, то е идейно буре и като такова, никога не се разсърдва. Всяко буре, което няма съдържание, непременно ще се разсърдне – ще се образуват междини, през които въздухът ще започне да прониква, и тогава дъските започват да гният, да се разлагат.

В заключение на всичко това ние казваме, че човек трябва да бъде идеен. Само онзи човек може да бъде идеен, който има в себе си съдържание, при това той трябва да бъде пълен с това съдържание, а не само до половина. Природата не търпи празни пространства: като сипва съдържание в бурето, тя го пълни догоре, да не остава място за въздуха. Следователно добрият човек представлява

буре, което е пълно догоре със съдържание; лошият човек е буре, което не е пълно догоре, вследствие на което въздухът прониква в него и предизвиква кипене, врене, гниене, разлагане и т.н.

В бурета, пълни със съдържание, т.е. в идейни бурета, обръчите никога не падат; в безидейните бурета обръчите и дъната падат, а дъските се разсхват. Значи в лошият човек дъната и обръчите падат, дъските се разсхват, а съдържанието се излива навън – тази е причината, поради която философите често си задават въпроса *Къде е човекът?*; няма го – щом съдържанието му се е изляло на земята, човекът го няма вече. Сега не остава нищо друго, освен този човек, както и неговите близки, да се молят за него да дойдат Разумни същества от Невидимия свят и да сглобят по някакъв начин дъната, обръчите му и отново да го възстановят; щом формата му се възстанови, и съдържанието ще дойде.

Къде е отишло съдържанието на това буре? В земята, а щом е в земята, то не е изгубено – известно е, че в Природата нищо не се губи. Съдържанието на бурето има свой специфичен обем, своя гъстота, тежест, поради което никакво друго същество не може да се ползва от него. Никое същество не може да се ползва от чуждо съдържание; това съдържание ще се движи от едно място на друго, ще приема различни елементи и съединения в себе си, но в края на краищата ще се влее пак в онази нова форма, от която някога се е изляло.

Сега, не схващайте нещата едностранчиво. Бурето представлява личността на човека, която е временна, т.е. има временни отношения към хората; съдържанието на бурето обаче никога не се губи, не изчезва, нито се пресъздава. Казано е, че Бог е троеличен – значи ако човешката личност се унищожи, човек ще приеме едно от Божиите лица, т.е. Бог ще се всели в него. В този смисъл човек е слабо отражение на Божиата личност, на Божието лице.

Когато казваме, че човек трябва да се откаже от личното в себе си, подразбираме да дойде в него нещо велико – само великото може да замести личността. Човек лесно

може да се откаже от едно нещо, ако в замяна на това му се даде друго, по-голямо: лесно можеш да пожертваш хиляда лева за две хиляди, десет хиляди – за сто хиляди или един милион за десет или сто милиона и т.н. Малко хора ще срещнете днес, които могат да пожертват голямото за малкото. Какво ще направите, ако ви кажа още тази вечер да пожертвате десет хиляди лева, за да получите срещу тях сто – всички ще започнете да отказвате под предлог, че тия пари са ви нужни; обаче ако ви кажа да дадете по сто лева, за да получите по десет хиляди, и най-бедните ще намерят сто лева и ще ги внесат. И едното, и другото като методи са полезни, необходими и често се срещат в живота. Смаляването е толкова необходимо, колкото и увеличаването; растенето на детето е толкова необходимо, колкото и остаряването, защото старият наново ще се подмлади, а детето върви към остаряване. Кое от двете положения е за предпочитане? Понякога е по-добре човек да бъде стар и да върви към подмладяване, а понякога – да бъде дете, млад, макар и да върви към остаряване.

Това е философия, която не е отвличена, затова може да се приложи в живота. Днес всеки иска да бъде здрав, млад, щастлив; всеки търси щастие, но щастиято върви по известни закони. Щастиято не се намира нито в обкръжаващата среда, нито в парите, нито в знанието, нито в красотата; то е нещо вътрешно, обуславя се на вътрешни закони. Човек може да бъде красив само когато е щастлив; човек може да стане музикален, когато е щастлив; човек може да стане учен, богат, когато е щастлив. Без щастие човек нищо не може да постигне, без щастие човек е актьор на сцената.

Щастиято представлява първата допирна точка на човека с Бога или на ученика със своя Учител – когато ученикът се отрече от своя личен живот и се слее с живота на своя Учител, и двамата са щастливи. Когато придобие това щастие, съзнанието на човека се слива с висшето съзнание на Разумната природа, с Духа Божий, Който витае в нея – това значи да придобие човек единство с Природата; това, изобщо, значи единство в Природата. Единство

на съзнанието между две души означава дълбоко вътрешно разбиране, вътрешно сливане: когато единият говори, другият го разбира и му отговаря; когато вторият говори, първият го разбира и му отговаря.

Следователно щастието е резултат на сливане между две души: където има сливане, там е щастието; където няма сливане, там никакво щастие няма – там има временно, привидно настроение, което моментално изчезва. Истинското щастие никога не изчезва. Щастливият не може да бъде беден, не може да бъде невежа; той разполага и с богатство, и със знания. Може ли да бъде беден и невежа онзи, който се е слял с Духа на Природата – той ще разполага с богатствата и със знанията на Природата като със свои. Това щастие може да се придобие само когато човек изпълнява законите на Любовта. За да се обичат хората, между тях трябва да има вътрешно сливане; без това сливане няма Любов, няма и щастие.

Сега, като говоря за щастието, аз засягам един закон, който обединява всички явления в Природата: който е придобил щастието, той е еднакъв в отношенията си към всички живи същества. Щастието не може да дойде нито от мъжа, нито от жената, нито от децата, нито от учението; щастието идва само от едно място – от Всемирния Всесилен Божи Дух. Някой казва, че бил много щастлив – неговото щастие трае ден и половина; друг се хвали с голямото си богатство, но колкото и голямо да е богатството му, с него той може да обиколи най-много Земята – не може да отиде до Слънцето, до Венера, до Сириус.

Със своето богатство щастливият човек може да обиколи цялата Вселена; той няма да живее само на Земята и да трепери като другите хора да не го скъсат на изпит било в университета, било в живота някъде. Той е в състояние да направи хората около себе си щастливи – ако се запише като студент в университета, ще се остави съзнателно да го скъсат, за да помогне на професора си, който не живее добре с жена си; ще се запознае с професора си и ще му помогне. Невъзможно е щастливият студент да бъде скъсан, но това се допуска от Невидимия свят, за да

се създадат отношения между професора и студента. Много начини има за създаване на отношения, но и този е един от начините, които се допускат в живота.

И Доброто, и злото се допускат еднакво, като проява на абсолютния закон на Свободата. Който мрази злото и се страхува от него, а обича Доброто, той не е щастлив човек. Докато със своя живот човек става причина за подпушване на междумолекулните и междуатомните пространства в своята нервна система, а оттам и на Земята, злото винаги ще го следва във форма на земетресения, експлозии, нещастия, страдания. Дали разбира причините на тези неща, не е важно – един ден все ще ги разбере, ще престане да се подпушва.

Атомите и молекулите са живи, разумни същества, между тях съществуват нежни чувства. Атомът на кислорода като невеж внимателен кавалер пише любовно писмо на два атома водород, като им казва, че не може да живее без тях, и ги поканва да се съединят, да образуват една молекула вода, с която да услужват на жадното човечество, да утоли жаждата си. По техния пример милиарди още кислородни и водородни атоми се съединяват, за да образуват онова грамадно количество вода – източник на живот. При всяко съединяване на атомите се образува топлина, понякога и светлина, придружени с малък взрив, който химиците означават с думата *реакция* – това е вътрешният живот на атомите. Външният живот на атомите е подобен на говора, на звуковете, които се чуват от грамофонните плочи – те говорят нещо, без да разбират какво говорят; декламираят или пеят нещо, без да го разбират.

Знанията, които сега ви давам, са нови. Те се отнасят до шестата раса, а не до петата – тя ще си замине със своите стари възгледи. Шестата раса има нов морал, който почива върху закона на Любовта. Новият човек ще разговаря с атомите и молекулите на тялото си като с приятели. Сутрин, като става от леглото си, ще ги запитва в какво състояние се намират, имат ли излишна енергия в празните си пространства, за да вземе мерки, да отвори всички пътища, за да излезе тази енергия навън; ако кажат, че

имат излишна енергия в себе си, той веднага ще направи едно добро дело и ще ги освободи от излишния товар. Затова се препоръчва на хората да правят добро – когато някой усети в себе си излишна енергия, за да се предпази от експлозия, той трябва да направи едно добро дело.

В каквато и форма да е доброто, то непременно трябва да се извърши. От някого се изисква да завърши основно училище, прогимназия, гимназия и университет; защо трябва да завърши – не е важно, ще учи и няма повече да пита. От друг се иска да следва окултна школа – ще влезе в школата и ще учи, без да пита защо му е това знание; когато започне да учи, тогава ще разбере защо е трябвало да следва тази школа.

Когато Невидимият свят е изпратил човека на Земята, той предварително е начертал неговия път. За всеки човек е определена специална служба, която трябва да свърши, и е предвидена специална задача, която трябва да реши. От правилното решаване и изпълняване на задачите и службата, която му е дадена, зависи да му се даде право да се ползва от богатствата и привилегиите на Разумната природа, да бъде съработник с нейните разумни същества. Като работи правилно, човек ще се примири с противоречията в живота.

Главната мисъл в тази лекция е, че всеки човек очаква да намери своя Учител, който да донесе Божествената запалка на щастието. Без Учител, като висша свършена форма, като образец в живота, никой не може правилно да се развива – чрез висша форма се предава висша енергия. Възвишените същества представляват две форми, свързани в едно. И Христос представляваше такава душа – Той имаше два центъра: един горе и един долу, и затова казва: „Както ме е Отец научил, така говоря“. Значи по път Той живееше на Земята, а по дух се ръководеше отгоре – в това се състои истинското щастие.

Сега, като ученици, вие трябва да работите за придобиване на щастието. Мнозина мислят, че като отидат на онзи свят, там ще придобият щастие, но те се самоизлъгват – каквото човек придобие на Земята, това ще занесе

със себе си на онзи свят. Понякога на Земята има по-добри условия за придобиване на щастието, отколкото на онзи свят; понякога в онзи свят условията за придобиване на щастието са по-добри.

Апостол Павел се обръща към своите последователи с думите: „За мене е по-добре да отида при Христа, там да придобия щастието, но за вас е по-добре да останете на Земята“ – апостол Павел можа да понесе всички страдания с радост, защото беше щастлив, учен човек. Той казва: „Не живея вече аз, но Христос живее в мене“ – между Павел и Христос има вътрешно единство, затова той казваше: „Никой не може да ме отдели от любовта Христова“. Благодарение на тази Любов, на щастието, които придоби, Павел имаше голям ентузиазъм и голяма смелост, вследствие на което като малко дете ходеше от плевник на плевник – човешките души, за да ги подпалва, и като ги подпалваше, той се отдалечаваше, гледаше как горят и казваше: „Старата слама трябва да изгори, за да дойде нова“.

Старата слама – това са старите вярвания, обичаи, разбирания, които са пълнили бурето. Съдържанието на това буре трябва да се излее навън и да се напълни с ново – съдържание на щастието. Повечето хора днес са пълни с нещастия: когото срещнете, все се оплаква, че бил нещастен, и пита какво да прави, за да се освободи от нещастие то си. Много просто – нека отвори горното дъно на бурето си, за да излее старото съдържание навън, да го измие, дезинфекцира добре, да извика един кацар да стегне добре обръчите му, да го напълни със съдържание на щастието и след това да постави горното дъно на място.

Щастието не се придобива чрез закона на еволюцията, нито чрез раждане и прераждане; чрез раждане и прераждане човек изкупува греховете си, а щастието принадлежи на новата епоха. Първо човек трябва да ликвидира с кармата си, с прераждането си, да стане едно с Бога и тогава да дойде до новата фаза на живота – до щастието.

Хората на Земята живеят по благодат, но не са щастливи – защо? Те не могат да използват благодатта, която им е дадена. Има щастливи хора на Земята, но повечето

са кандидати за щастие. Човек моментално може да стане щастлив, няма защо да отлага нещата, но като очаква щастieto, трябва да бъде доволен на най-малкото, което му се дава, на зазоряването на щастieto. Пълно щастие не може да се придобие изведнъж; за вас е важно да придобиете щастieto, а как по-нататък ще се развива животът ви – това е въпрос, върху който не трябва да се разисква.

Като дойдете до щастieto, благодарете за всичко, което досега сте преживели, благодарете за всички усилия, които досега сте правили. Придобиването на щастieto е в зависимост от миналия живот на човека, от усилията му, от паданията и ставанията, от страданията и изпитанията, през които е минал. Пред щастieto няма да говорите за вашето минало нещастие или за добрите животи, които сте прекарвали; пред щастieto няма да говорите за Добро и за зло – щастieto е извън Доброто и злото.

Някой се оплаква, че е добър човек, а е нещастен. Когато щастieto ви посети, вие ще бъдете в съвършено друг свят (нито на Небето, нито на Земята) – в света на Любо-вта. Любо-вта ще бъде среда, условие за проява на човека. В този свят не съществуват понятия за *Добро* и за *зло*. Любо-вта е плод на Духа. Така трябва да мисли човек, за да има ясна представа за света. Които не разбират законите на Любо-вта, те търсят щастieto по механичен начин: в горите и в пустините, но не го намират; търсят го между хората, но не го намират; търсят го в женитби, в раждане на деца, но и там не го намират; стават учители, свещеници, владици, министри, учени, но и в това не го намират – защо? Защото търсят Бога по външен, по механичен начин, а това са само условия за развитие.

Сега аз разглеждам щастieto в широк смисъл, като първа стъпка, като първа връзка в живота. Като се говори за щастieto, някой казва, че не се нуждае от наука, не се нуждае от богатство, само да придобие щастие; това е едната страна на въпроса. Има бедни и прости хора, на които за да добият щастие, нужно им е и богатство, и знание; има богати и учени хора, които за да добият щастие, трябва да се откажат от сегашното си богатство и знание

– щом се откажат от старото, ще придобият новото. По кой от двата метода ще придобият щастие – не е важно.

Ще дойде ли щастieto? Хората говорят за щастieto, но не вярват в него, вследствие на което гледат да се осигурят в различни банки, да си правят къщи и при това положение пак са нещастни. Ако по-рано са били доволни на една стая и кухня, сега искат две стаи и кухня, после три стаи и т.н.; ако днес са доволни на едно ядене, утре няма да бъдат доволни и на две – от сутрин до вечер готвят, а после се оплакват, че са роби на кухнята. От човека зависи да бъде роб, от него зависи и да бъде свободен. – „Тогава да не ядем.“ Това е друга крайност.

Човек трябва да разбере защо Природата му е дала органи за хранене, защо някой път го заставя повече да яде, а някога – по-малко; защо някога го оставя да живее само в една стая и кухня, а друг път в две и повече. Защо Природата постъпва по този начин – тя има свой план, от човека се иска да слуша: каже ли му, че трябва да има една стая, да благодари за нея; каже ли му, че трябва да има две стаи, да благодари; каже ли му да има десет стаи, десет ще има и ще благодари. Рече ли му да има само една стая, а той иска десет, в скоро време бурето му ще се изпразни. Каквото Природата каже, трябва да я слушате – тя е Великият учител, който ви ръководи; не я ли слушате, ще ви тури далеч от себе си и след това ще дойдат страдания, нещастия и ще охкате, ще пъшкате, но тя няма да ви погледне – ще мине покрай вас и дума няма да ви каже. Слушате ли я, изпълнявате ли нейните закони, вие ще бъдете свободни, ще живеете разумно.

Една госпожа от Стара Загора, сега работи в едно сиропиталище, дойде един ден при мен и ми разправи накратко живота си. От дете тя била религиозна и още като младо момиче, решила да постъпи в някой манастир, да се предаде в служене на Бога. После ѝ дошло наум, че ако се ожени, може да бъде по-щастлива; и така направила, оженила се за един добър човек, но голям материалист, а покрай него и тя го ударила на ядене и пиене, отклонила се от правия път, забравила Бога. Родила няколко деца,

които измрели, останал ѝ само един син; няколко години след смъртта на децата умрял и мъжът ѝ; не се минало много време, синът ѝ се самоубил. Останала сама в света, без средства, отчаяна, решила да сложи край на живота си. Докато обмисляла това, тя сънувала един сън, който я отклонил от решението ѝ: явил ѝ се Христос и ѝ посочил един стан, на който имало парче платно, изтъкано само до половината. Като посочил към платното, Христос ѝ казал: „Това платно е твое – ти го започна, добре работи, но го напусна; сега отново трябва да влезеш в стана, да свършиш работата си и щом свършиш платното, всичките ти работи ще се наредят“. След като се събудила на сутринта, тя си спомнила съня и започнала да търси начин как да влезе в стана и да завърши започнатото платно.

Христос се явил на тази госпожа, казал ѝ какво да прави, но по същия начин не може да се яви на всички хора. За вас е важна основната идея – че след всички страдания и нещастия, които сполетяват човека, той пак има възможност да придобие щастието. Постигане на щастието – това е идеалът на човечеството.

Щастието представлява първа връзка, сливане на две души. Когато душите започнат да се сливат, нова основа се поставя, нов свят се създава; от този момент нови деца се раждат, нови отношения се поставят, нова култура се възцарява – култура без деление, без програми и налагания, култура на Любовта. От този ред, който днес съществува в държавите, в обществата, в училищата, в семействата, светът не може да се поправи. Земята днес е покрита с гробища. За да се оправи светът, всички хора, двама по двама, трябва да се слеят с Първичния дух. Днес хората не могат да разберат и да приложат този закон, поради вътрешно отклоняване, вътрешно заблуждение у тях. Дойдете ли до щастието, вие ще започнете да говорите на понятен език помежду си и всички ще се разбирате. Няма по-велико нещо от щастието, няма по-велико нещо от сливането на душите с Първичния Дух.

Сега, за да придобиете щастието, гледайте философски на нещата. Знайте, че зад всичко, което става в света, седи Бог и коригира; зад всичко, което хората говорят,

пак седи Божието Слово и коригира. Ама някой е казал някоя обидна или неразбрана за вас дума; не се смущавайте, не мислете, че това е противоречие, а вървете напред и всичко ще си изясните. Кандидатът за щастието гледа другояче на нещата.

Обикновеният човек, като го бутнеш малко, веднага избухва: устата му започва да се криви, ръцете му се движат нагоре-надолу – цяло земетресение става в него. Той не е виновен – причината за това се крие в излишното електричество в междуатомните и междумолекулните пространства на неговата нервна система; значи причините за земетресенията са във човека. Не обвинявайте капитана на парахода, когато последният се клатушка всред бурните морски вълни:

– Ама защо не ни казахте кога да тръгнем? Защо не ни казахте, че ще има толкова големи вълни?

Капитанът отговаря:

– Аз се подчинявам на великия закон.

Това значи да има човек нови схващания, да разбира смисъла на живота.

Няма по-велико нещо от щастието, няма по-велико нещо от сливането на душите с Първичния Дух.

Тайна молитва.

32. лекция, 30 май 1928 г., София

БОЖЕСТВЕНА СВЕТИНА

*Верен, истинен, чист и благ всякога бъди и Господ на мира
ще изпълни сърцето ти с всички добрини.*

Размишление.

Чете се резюме на миналата лекция.

Като говоря за междумолекулно и междуатомно пространство, ще знаете, че първото е свързано с чувствата, а второто – с мислите. Чувствата се проявяват в гъстата материя, в която се образува повече топлина, отколкото светлина. В междуатомното пространство се проявяват мислите на човека, които образуват повече светлина, а по-малко топлина – затова казват, че хората на мисълта са хладни, студени. Когато четете, когато учите, човек се нуждае от светлина; когато краката на човека са изстинали, той се нуждае от топлина. За да се ползва правилно от светлината и от топлината, човек трябва да научи техните закони, да работи върху себе си, за да знае как и кога да ги прилага.

Съвременните хора не успяват в много работи, защото мислят, че благата, към които се стремят, се придобиват по механичен начин; това е стар възглед, останал от далечното минало на човечеството, тази е причината, поради която дъщерята очаква всичко от майка си, синът – от баща си, ученикът – от учителя си, болният – от лекаря и т.н. Това е вярно само по отношение на физическия свят, но и тук за предпочитане е човек да прави усилия сам да придобива благата на живота. Какво правят сегашните хора? Те постъпват точно обратно: цял живот бащата работи за сина си – копае на лозето, оре нивата, за да може синът да учи, да се образова, да придобие знания; бащата носи скъсани дрехи и обувки, за да има повече пари, да облече добре сина си, а синът четете, пише, облича се добре, ходи по разходки с другари и не мисли, че трябва да

помогне на баща си – счита, че е в реда на нещата бащата да копае, да вдига и слага мотиката. Бащата се въодушевява от надеждата, че един ден синът му ще стане учен човек, и затова има сили да работи на лозето и на нивата, но синът не цени тези грижи, този тежък труд; той не казва, че един ден, като стане баща, ще следва примера, който е видял в дома си. Като гледа, че баща му ден след ден старее, синът казва: „Остаря вече баща ми, трябва да си замина за онзи свят“ и най-после бащата заминава, но синът не е придобил онова, от което сърцето и душата му се нуждаят.

На какво се дължи това противоречие в живота? Някои ще кажат, че това е карма, но кармата не обяснява нещата. Ако приемете, че известно противоречие в живота се дължи на кармични отношения, вие трябва да го докажете; всяко нещо, което човек приема, трябва да се докаже. В геометрията например се казва, че сборът от вътрешните ъгли на триъгълника се равнява на два прави – който приема тази теорема, едновременно с това той я доказва. За да не поддържа синът в себе си мисълта, че баща му трябва да си замина, самият баща не трябва да допуска тази мисъл; като започне да остарява, бащата мисли, че е време вече да замина за другия свят, да не пречи на младите да живеят – щом мисли така, синът възприема мисълта му и очаква вече заминаването на баща си. Не, докато живее на Земята, човек трябва да мисли каква работа му предстои още да извърши, а не кога по-скоро да замина за другия свят. Какъв смисъл има разбирането на бащата, че трябва да се живее, ако той сам за себе си говори, че трябва да замина? Човек трябва да бъде последователен в това, което говори. Какъв смисъл има да проповядваш един морал, а да изгълняваш друг?

Господарят казва на слугите си, че не трябва да лъжат, а като дойде до своите отношения към тях, той си позволява понякога да ги лъже. Някой изисква от хората да го обичат, да му се подчиняват, а щом дойде до него, счита, че е свободен, т.е. не е длъжен да ги обича; защо – защото не можел да обича. Щом не може да обича, а изисква от хората да го обичат, той няма никакъв морал в себе

си. Който живее по закона на Любовта, той едновременно трябва да дава и да взема; не постъпва ли така, нищо не може да го извини. Колкото и да се извинява човек, Природата не приема неговите извинения, на човешките извинения тя отговаря по следния начин: който обича, той придобива живот; който не обича, намира смъртта. Защо трябва да обичате – за да придобиете живота. Какво ви очаква, ако не обичате – смърт, страдания, мъчности и неуспехи.

Мнозина поддържат кривата философия, че за да те обича един, трябва да мразиш друг – това е криво разбиране, Любовта не почива на омразата, нито на страха. Каква любов е тази, която се дава от страх? Ще дойде някой млад момък при една мома, ще извади револвер насреща ѝ и ще я застави да му каже, че го обича. Любов, която се дава от страх, не е истинска. Любовта е сила, която не отстъпва пред никакви външни насилия, Любовта изключва страха.

Коя е причината за противоречията? Противоречията се крият в човека, в неговите вътрешни чувства, в това, което той е складирал в своето подсъзнание. За да разбере това, той трябва да познава естеството си; като познава себе си, ще познава и другите хора – така ще разбере, че като форма, всеки човек, всяко същество носи в себе си известен род сили, които оказват добро или лошо влияние върху хората. Тази е причината, поради която един обичате повече, а друг – по-малко.

Всички хора обичат малкото агънце, радват му се, галят го, но като видят змия, отстъпват настрана, страхуват се от нея – защо? Агънцето носи един род сила, а змията – други сили, съвършено противоположни на тия, които са в агнето. Значи според устройството си външните форми пречупват светлината в себе си по особен начин, вследствие на което произвеждат благоприятно или неблагоприятно влияние върху човека – змията например така пречупва светлината в себе си, че произвежда големи сътресения върху човешкия мозък. Като наблюдават черепа на змията, намирате голяма дисхармония в него, моралните ѝ чувства са едва в зачатъчно състояние.

Змията е лишена от нежност, от съчувствие, в замяна на което в нея са силно развити разрушителните елементи. Светлината, пламъкът, който излиза от очите на змията, внася страх, ужас в човека, а страхът прекъсва връзката в човешкото съзнание и той може да припадне; за да не се прекъсва тази връзка, на помощ идва Вярата – където има Вярa, там страхът е изключен. Докато човек вярва в някого, страхът стои настрана; щом изгуби Вярата си, страхът идва на първи план.

Какъв е произходът на страха? Страхът е остатък от далечното минало, когато човек се е отделил от Бога, т.е. когато е скъсал връзката си с Първата причина. Въпреки отклоняването на човека, Бог пак го държи в съзнанието Си и го заставя да се подчини на Неговите закони. Страхът е остатък от една култура, в която животинският елемент е имал преобладаващо влияние, той е най-високото чувство в животинското царство. Човекът, който е живял през тази епоха, е бил много висок, над 15 м, бил е гигант. За да се развие страхът в него, помогнали са му големите сътресения, големите преживявания, през които е минал, от които е бил подхвърлян във въздуха като перце; и до днес още хората носят последствията на тия силни преживявания, с това се обяснява например страха на човека от змия – той е страдал много пъти от змии, вследствие на което и до днес носи спомена от тази опитност. Страхът, който човек е преживял в миналото, днес се е видоизменил, преминал е през разни фази: страх за прехрана, страх от външните условия на живота, страх от болести, от сиромашия, от пожари, от природни стихии и т.н. – този страх е естествен.

Казано е в Писанието: „Начало на мъдростта е страх Господен“. В страха влиза разсъждение, разум – като се страхува, човек започва да мисли, без страх никаква мисъл не може да се събуди в човека. Страхът предпазва от зло, затова е казано, че начало на Мъдростта е страх Господен. Вместо да се пазят от злото, хората се пазят от правене на добро, те казват: „Не е нужно човек да прави добро“. Някои хора не правят добро от страх, а някои правят добро, но пак от страх. Например един богат човек върви сам в

гората, среща го просяк, спира го и му иска милостиня. Богатият иска да му даде някаква монета, но като си представи, че при отварянето на кесията просякът ще види златните монети, ще се съблазни и може да го нападне, той казва: „Нямам пари“ – от страх той се отказва да направи добро. Богатият може да постъпи и по друг начин – за да не настрои просяка против себе си, той му казва: „Понеже нямам пари в джоба си, ела у дома, ще ти дам“; в този случай той прави добро, но пак от страх. В правене на доброто човек не трябва да се ръководи от страха, но от благомотието, което доброто ще допринесе както за него, така и за онзи, на когото се прави. И в правене на доброто човек пак трябва да знае как да приложи Светлината.

Следователно, който иска да подобри живота си, той трябва да познава законите на Светлината и да ги прилага. Човек не може да бъде морален, нито духовен, ако не разбира законите на Светлината. Моралният и духовният живот подразбират изобилие на Светлина, която внася дух и разположение у човека; тази Светлина се отразява благоприятно върху развитието на човешкия мозък. Тя влиза не само през очите на човека, но и през всичките му пори; като минава през всички части на тялото, от едни органи тя се приема като във вдлъбнати огледала, а от други се отразява като в изпъкнали огледала – в това отношение някои от органите играят роля на среди, които разпръсват светлината като изпъкнали огледала, а други я събират като вдлъбнати огледала.

Когато човек събира известни енергии в себе си като вдлъбнато огледало, той трябва да знае как да ги събира и като разпръсва известни енергии, трябва да знае как да ги разпръсва, т.е. как да ги отразява. Медиумите са хора, подобни на вдлъбнатите огледала – те събират в себе си духове като живи енергии, с които трябва да знаят как да се справят. Някои медиуми знаят начини за събиране на духове около себе си, но не знаят как да се освободят от тях, т.е. как да ги разпръснат, и като се намери натясно, медиумът започва да бяга, но заедно с него и духовете бягат и тогава той търси човек, който може да го освободи от тях.

Съвременните хора понякога стават манияци – в ума им влиза някаква мисъл, от която ден и нощ не могат да се освободят. Например някой си внуши, че го преследват, за да го убият, и не може да се освободи от тази мисъл – където и да отиде, каквото и да направи, все тази мисъл го преследва. Всъщност никой не го преследва, той сам си е внушил тази мисъл или я е възприел отнякъде – може би в това време преследват друг човек или животно.

Например често се случва следното: минавате през някоя гора, в това време ловец гони един заек. Заекът е много активен, бяга, иска да избегне преследването, търси начин да скрие следите си; вие пък сте пасивен и готов да възприемете чужди мисли и състояния – като минете покрай мястото, където заекът е бил гонен, възприемате неговия страх, неговите мисли и започвате да се страхувате, да чувствате, че някой ви гони. Казвате: „Защо ме преследват като заек?“, но никой не ви преследва. Като окултен ученик, вие трябва да се замислите, да влезете в положението на заека и да отправите мисълта си към ловеца, да му кажете, че това, което прави, не е добро; посъветвайте го мислено да прибере пушката си, да се върне у дома си, а заека да остави на спокойствие – ако не направите това, вашата глава ще пати. Ако ловджията не съзнава, че си служи с насилие, ваш дълг е да му кажете това.

Човек, като разумно същество, трябва да помага на по-слабите от себе си. Не позволявайте във ваше присъствие да се вършат престъпления. Видите ли, че някой паяк е хванал муха или някоя змия е хванала жаба, или някой човек е хванал заек, или някой сокол е хванал птичка, насочете мисълта си към тях и им кажете да пуснат жертвата си; кажете им, че във ваше присъствие, пред очите ви, не позволявате да вършат престъпления, а далеч от очите ви могат да правят каквото искат.

Някои ще възразят, че Господ е създал всички животни, че Той е наредил животните да се изтребват едни други. Вие трябва да знаете, че всичко, което става около вас, е предметно учение и човек трябва да се учи от това, да прояви своята разумност. Когато види, че пред очите

му се върши някакво престъпление, разумният човек не чака да слезе Господ от Небето и да го спре, но с мисълта, с чувствата и с волята си той го предотвратява – Бог се проявява чрез мислите, чувствата и действията на разумния човек; волята на Бога се заключава в помощта, която можете да дадете на по-слабите, на по-малките от вас. Кажете ли, че се страхувате да противодействате на престъплението, което се върши пред очите ви, ще ви поставят в положението на заек – да ви гонят, да ви преследват, докато развиете смелост и безстрашие.

Като ученици, вие трябва да приложите същия морал и в отношенията си към хората. Срещате един беден, отчаян човек, който е решил да се самоубие. Не го съдете, не търсете причината на отчаянието му, но отправете своята добра мисъл към него, за да му въздействате, да го отклоните от решението му да се самоубие; опитайте се после да поговорите с него, да създадете връзка. Какво правят съвременните хора в такива случаи – всеки бърза по своята работа и ако срещне такъв човек, погледне го и казва: „Бог има грижа за него, Той ще му помогне“; щом си кажете така, вие се успокоявате и продължавате пътя си.

Какво ще бъде положението на вашето тяло, ако ръцете ви кажат, че и без да работят, светът ще се оправи? Тогава краката ще кажат, че и без да ходят, без да се движат, светът ще се оправи; езикът ще каже, че и без говор нещата се разбират; сърцето ще каже, че и без да тупа, животът си тече; мозъкът ще каже, че и без мисъл нещата си съществуват. Откаже ли се всеки орган от своята функция, в края на краищата тялото е осъдено на смърт. Не, щом сте дошли на Земята, всичките ви органи, външни и вътрешни, трябва да работят: ръце, крака, очи, нос, уста, сърце, мозък, стомах – всичко в човека трябва да работи правилно, съзнателно, разумно, само по този начин светът може да се оправи. Бог ще оправи света чрез хората.

И тъй, като ученици, вие трябва да започнете с малки опити. Щом чуете, че някаква муха бръмчи, вижте коя е причината за бръмченето ѝ и разберете ли, че се е оплела в паяжината на някой паяк, който се готви да я удуши, веднага станете на крак, идете близо до паяжината и отправете-

те мисълта си към паяка да пусне мухата на свобода; ако не ви послуша, развалете паяжината му, освободете мухата, а паякът хвърлете навън. Истинският човек се познава в малките работи – ако човек не се трогва от страданията на мухата, на птичката, на заека, той няма да се трогва и от страданията на хората. Ако човек страда само за своите близки – че жена му умряла или дъщеря му се разболяла, това е обикновен, прозаичен живот; да страда човек за мухата, за жабата, за птичката, за заека, за човека – това подрабтира поетичен, съзнателен живот.

Ще кажете, че мухата е дребно, нищожно същество, но разгледайте я с лупа, да видите колко е красива, свържете се с нея в Астралния свят, да видите, че и тя е интелигентна. Това не се отнася до всички мухи, но само до ония, които са запазили своите първични качества. Ако такава муха кацне на носа, на челото, на главата ви някъде, с това тя иска да ви каже нещо – мухата, както и всички живи същества, може да бъде проводник на възвишени мисли, чрез нея някое Разумно същество говори на човека, казва му, че не мисли право или не постъпва право.

Някой човек е намислил да извърши престъпление, но дойде една муха при него, кацне на носа му; той я гони, тя повторно кацне на носа му, той пак я гони, тя кацне трети, четвърти, десети път на носа му, докато го застави най-после да мисли право и да се откаже от престъплението, което е решил да направи. Някой пише писмо, с което иска да развали една добра работа; дойде някоя муха при него и кацне на носа му, той я гони, тя пак кацне; докато не се откаже от писмото си, мухата не го оставя на спокойствие.

Съзнателно ли е това кацане на мухата, или несъзнателно? Щом с кацането си мухата е в състояние да отклони човека от кривия път, това кацане е съзнателно и намясто. Ще кажете, че това има някакво съвпадение. Как тълкувате нещата – това не е важно, важно е, че в колективното съзнание на Живата природа всички явления са неразривно свързани. Живата природа изпраща един човек да каже на приятеля си, че това, което е намислил да прави, не е добро, но той казва: „Това не е моя работа, не

искам да влизам в лоши отношения с приятеля си“. След това тя праща вола; „Не мога да вляза в човека, голям съм, не мога да му предам Твоите мисли“. Тя казва на коня да отиде при човека, но и той се отказва под предлог, че е впрегнат. Най-после Живата природа използва мухата – мухата кацне един, два, три пъти върху носа на човека, с което го заставя да мисли правилно и да се откаже от злото, което е решил да прави. Който не знае причината за настояването на мухата, ще се чуди какво иска тя от него; който мисли, ще разбере, че между кацането на мухата върху носа на човека и изправянето на мисълта му има някаква връзка.

Седи млада сестра в стаята си и размишлява върху един въпрос. В това време един стършел влиза в стаята и започва да хвърчи над главата ѝ; тя става от мястото си и излиза навън, но стършелът излиза след нея и пак хвърчи над главата ѝ; тя влиза в стаята си и той – след нея. Чуди се какво да прави, страхува се, защото стършелът може да я ужили. От страх, от напрежение, тя започва усилено да мисли и в това време се спира върху въпроса, който я е занимавал; щом изправила мисълта си и започнала да мисли право, стършелът хвъркнал далеч от нея. Защо е хвърчал този стършел над главата ѝ? Ако поискаме да обясняваме тия неща, ще дойдем до суеверието в живота. Едно е важно да знаете – че между всички явления в Природата има непреривна връзка, зад всяко явление се крие една разумна причина и от човека се иска да мисли правилно, да съпоставя фактите и да вади верни заключения.

Сега ще приведа още един пример, да видите как Невидимият свят работи. Един наш приятел имал важна работа, за свършването на която е трябвало да става всяка сутрин в три часа, но той нямал будилник, а не могъл сам да се събужда. Легнал си вечерта и дълбоко в себе си се помолил да се събуди по някакъв начин в три часа, за да започне работата си. Като наближил часа, той чул, че една голяма муха бръмчи над главата му, не го оставя да спи; станал, погледнал джобния си часовник и видял, че часът е три – веднага скочил от леглото си, облякъл се и започнал да работи. На другата сутрин мухата пак започнала да

бръмчи и той се принудил да стане. Това продължило цял месец, през което време той свършил работата си; значи мухата изпълнила ролята на будилник – Невидимият свят я е използвал като слуга, като свой проводник. Който мисли право, той вижда връзката между всички явления; той се ползва от светлината на това знание и върви напред, но за да се ползва от тази светлина, човек трябва да бъде отворен за нея, да има добро разположение на духа.

За да разбере света, човек трябва да има разположение, да вижда нещата правилно; няма ли разположение, съзнанието му се помрачава и целият свят пред него изгубва своята красота: по лицата на всички хора той вижда само сенки. Неразположението само на един човек е в състояние да произведе пертурбация във всички обкръжаващи. Наистина, когато бащата е тъжен, и майката, и децата стават тъжни – тъгата, скръбта, мрачните мисли се предават от човек на човек. Както светлината постепенно обхваща цялото пространство, същото прави и тъмнината.

Сега, като говоря за Светлината, вие ще имате предвид физическата светлина, която идва от Слънцето – тя е първата фаза на Светлината; щом изучите законите на тази светлина, вие ще се домогнете до Духовната светлина, ще започнете да изучавате и нейните закони. Физическата светлина изгаря кожата на човека; когато се излага дълго време на действието на слънчевите лъчи, човек изгаря, почернява – това е признак, който показва, че слънчевите лъчи се отразяват благотворно върху човека и могат да го лекуват. Който не почернява от Слънцето, той не се поддава на неговите лъчи, т.е. Слънцето не може да го лекува.

Духовната светлина, наречена още *астрална*, има обратно действие на физическата – тя е мека, приятна и представлява отражение на физическата. За да се ползва от Светлината, човек трябва да разбира нейните закони, да не се страхува от нея. Някой се страхува от силната светлина и гледа по някакъв начин да я намали или да я закрие и за тази цел си служи с различни цветни абажури: червени, зелени, сини и т.н.; вместо да слага абажури отвън, човек може в съзнанието си да слага каквито си иска абажури: например ако иска да сложи червен абажур, нека

започне да чете някой любовен роман, той замества червения абажур; ако иска да сложи на лампата си зелен абажур, нека започне да мисли върху богатството, как може да го придобие, или нека се заеме с изучаване на ботаника; ако иска син абажур, нека мисли за Истината или нека излиза вечер да наблюдава звездите.

Живата природа разполага с ред условия за създаване на различни цветове в съзнанието на човека. Денят и нощта крият в себе си големи богатства. Пред лицето на Бога и нощта е ден. За хората съществува нощ по причина на това, че в съзнанието им има ред пластове, които затварят пътя на светлината; щом светлината не може да мине през тях, в съзнанието на човека настанва тъмнина, нощ.

Изобщо на стари години хората постепенно губят силата на своето зрение, вследствие на което чувстват нужда от очила. Когато очите на човека отслабват, пречупването на светлината не става правилно и той не вижда предметите ясно. Навсякъде, където светлината не се пречупва и отразява правилно, образите, предметите изглеждат криви; с това се обяснява защо като влезе човек в някоя стая или в някой голям салон, се настройва войнствено: той е готов да се сърди, да се кара с хората – това се дължи на ъглите, които се образуват при пречупване на светлината. Колкото повече криви линии има някой салон, толкова по-правилно се пречупва светлината; щом светлината се пречупва правилно, отразената светлина е мека, приятна и действа благотворно върху човека.

Защо не виждате погрешките на човека, когато обичате? Защото сте го поставили в храм със сферична форма, в който светлината се пречупва и отразява правилно. Когато не обичате, вие го поставяте в храм с много квадрати, които пречупват светлината неправилно – каквото и да ви говори този човек, все ще ви дразни. Обичта и омразата към човека се обясняват не само чрез законите за падането и отразяването на светлината, но и чрез великия закон на Любовта. Когато някой човек постъпва според закона на Любовта, чрез него се проявяват Разумни същества, които разбират светлината, а същевременно разбират и живота.

Като ученици, вие трябва да изучавате науката на светлината, за да се ползвате от нея. Мнозина очакват всичко да им дойде наготово; не, те сами трябва да учат, да прилагат ред методи в живота си – без работа и приложение нищо не може да се придобие. Например на някои от вас им липсва мекота – те вървят по бащина линия, наследили са от баща си повече електричество, отколкото им е нужно. Те трябва да превърнат излишното електричество в магнетизъм – как може да стане това? Българите казват: „Ако барутът на човека е сух, той трябва да го полее с вода“ – това значи: ако човек има много електричество в организма си, той трябва да внесе в него известно количество влага. Организмът се нуждае от известно количество вода и ако няма такава, трябва да си го достави по някакъв начин.

От една страна водата улеснява смилането на храната, а от друга – провежда електричеството. Слабите, сухите хора имат в организма си излишно количество електричество, а пълните – излишно количество магнетизъм; за да се освободят от излишните енергии в себе си, сухите хора трябва да дружат с пълни, да става правилна обмяна между тях. Излишната енергия, била тя електричество или магнетизъм, причинява ред болести. Когато някой пълен човек заболяе, в организма му трябва да се внесе електричество; когато някой сух човек заболяе, в организма му трябва да се внесе магнетизъм.

Какво трябва да прави окултният ученик в такива случаи? Когато окултният ученик заболяе, той не трябва да прибегва до лекар – защо? Защото тази болест му е дадена като задача за разрешаване, в която да приложи своя ум и своето сърце. За да се излекува, ученикът трябва да приложи следната формула: L^2 , M^4 , P^5 – тази формула подразбира, че той трябва да вземе две части любов, четири части милосърдие и пет части разумност, да ги смеси заедно и да образува от тях разтвор, с който да се лекува. Сместа ще направите по следния начин: ще вземете един чист стъклен съд и ще налеете в него половин килограм чиста вода, след това ще потопите във водата трите си пръста – палец, показалец и среден, ще ги държите десет секунди

и ще вложите в нея две части от любовта. След известно време ще потопите четирите си пръста във водата, ще ги държите 15 секунди и ще вложите четири части от милосърдието. Най-после ще потопите и петте пръста във водата, ще ги държите 20 секунди и ще вложите пет части от разумността. Като пригответе тази рецепта, благодарете на Бога, че ви е дадена, за да се ползвате от нея. Щом сте неразположени духом или страдате от някаква болест, взимайте от тази вода по три пъти на ден – сутрин, на обяд и вечер, по една супена лъжица. Като правите този опит, никой не трябва да ви вижда, особено външни хора – тя е дадена само за учениците; изнесете ли я навън, тя няма да даде никакви резултати. Ако от първия път не получите никакъв резултат, направете опита още два-три пъти, докато придобиете известен резултат. Без опити нищо няма да придобиете – опитът играе важна роля във всички области на живота и на науката, и в новата наука опитът е на първо място.

Какво значение има потопяването на пръстите във водата? От всеки пръст тече известен род енергия, която се мени всеки момент – в този смисъл пръстите представляват проводници на енергии. Всяко вдигане на ръцете означава изтичане на енергия: когато благославяше, Христос вдигаше ръцете си; така и Яков благослови синовете си. Всеки човек е опитал и знае, че от пръстите на човешката ръка изтичат енергии, които той може да използва съзнателно за лекуване; като знаете това, направете опита с водата. Водата трябва предварително да бъде приготвена, та когато ви потрѣбва, да бъде на разположение.

И тъй, изучавайте законите на Божествената светлина, чрез която идва знанието. Без светлина няма знание.

Тайна молитва.

33. лекция, 6 юни 1928 г., София

ЗАДНА СТРАЖА

Тайна молитва.

Размишление.

Напишете на дъската думите *татко*, *баща*, *отец* и мислете върху тях, за да схванете вътрешния им смисъл, вътрешното им съдържание. Как мислите, едно и също ли е съдържанието на тези три думи? Ако зададете този въпрос на някой професор по филология, той ще започне да ги анализира и ще дойде до някакво заключение. Ако съдържанието и смисълът на тия думи са еднакви, нямаше защо да съществуват три различни думи за едно и също понятие; щом съществуват, това показва, че между тях, като понятия, съществува и външно, и вътрешно различие. Както тоновете се различават помежду си по височина и по интензивност, така се различават и думите *татко*, *баща* и *отец*. За да определите коя от трите думи има най-голяма височина и интензивност, вие трябва да имате точна мярка, с която да си служите като с ключ.

Като мислите върху трите думи, вие ще се домогнете до нов начин на разсъждение: като се спирате върху буквите, с които се пише всяка една от дадените думи, вие ще разберете тяхното съдържание и смисъл. Например думата *татко* започва с буквата *Т*, която е знак на противоречие, на препятствие на физическия свят, но тя се проявява само в материалния свят. Думата *баща* започва с буквата *Б*. Някои пророци наричат Бога свой Баща и като казват за себе си, че са говорили с Баща си, те имат предвид Бога; буквата *Б* представлява Духовния свят, тя е семе, посадено в земята, и дава първа издънка, първа проява на живота. Животът пък се изявява чрез Духовния свят – където има живот, там има дух, там е духовното. Думата *отец* започва с буквата *О* – мярка на всички неща. Когато иска да създаде една Вселена, Бог начертава един кръг, т.е. определя границите на тази Вселена. Буквата *О*

съдържа възможностите, до които човешкото съзнание може да достигне. Значи от трите дадени думи първите две започват със съгласни букви, а третата – с гласна. От началните букви на тези думи се образува думата *тоб*, която означава същество, което граби. Може да се образува и думата *бот*, която на български значи бодене, шиене с игла, а на английски означава *двама* – значи двама души могат да направят нещо. Ето защо, за да ушие нещо, човек непременно трябва да има бод, игла, шило; без тях и най-опитният шивач не може да ушие нещо.

И тъй, като разглеждате буквите, от които са съставени думите, вие ще се домогнете до вътрешното съдържание на думите, а също и до техния смисъл. Всяка дума е съставена от букви, които се подчиняват на известни закони. Можете ли да кажете коя е първата дума, с която българският народ е започнал своето съществуване? Не можете, това знае само онзи, у когото висшето съзнание е пробудено. По употребата на едни или други думи може да се каже кой човек къде живее – на физическия, в Духовния или в Божествения свят. Когато някой човек употребява думата *татко*, това подразбира, че той е живял на физическия свят и е заминал вече за другия свят; дали този човек е бил на Земята цар, княз, министър – това не е важно, от онзи свят виждат, че той е подобен на всички хора, които са на еднаква степен на развитие. В Духовния свят, а още повече в Божествения, никакви титли не съществуват – там съществуват други имена, за които хората нямат никаква представа; не само хората, но и Ангелите не знаят какво съществува във висшите светове.

Мнозина се хвалят, че са говорили с Татко си, т.е. с Бога; щом са говорили с Бога, те са учени хора – тогава нека кажат колко звезди има в нашата Слънчева система. Ше кажат, че не знаят. Ако отидете при някое малко овчарче и го запитате колко овце, говеда или коне има баща му, то ще ви отговори; ако го попитате колко братя и сестри има, и на този въпрос ще ви отговори. Как е възможно малкото овчарче да знае всичко, което го питат, а ти, големият човек, който си говорил с Бога, да не знаеш кол-

ко звезди има в нашата Слънчева система, колко добри и лоши хора има на Земята, колко Ангели има на Небето?

Като се говори за добри и лоши хора, ние разбираме две противоположни движения: едното е надолу, а другото – нагоре. Стремешът на лошия човек е надолу, към земята, а на добрия – нагоре, към Бога. От това гледище ние не можем още да наречем добър човек онзи, който е направил някакво добро. Ако този, който прави добро, е добър човек, тогава и касапинът, който храни и угоява своите говеда и овце, ще излезе добър човек – като ги храни, той се ръководи от мисълта да ги угои, че като ги заколи, да продаде месото им по-скъпо, повече да спечели от тях. Добрият човек се определя от правилното движение – той може да слиза и да се качва, може да върви напред и назад, наляво и надясно, но всякога е добър, понеже стремешът му винаги е насочен нагоре. Който се стреми към центъра на Земята и се отдалечава от Бога, каквито и добрини да прави, той не може да мине за добър човек, понеже корислюбието прониква в неговите стремеша.

Сега, като разсъждаваме върху Доброто и злото, някои се обезсърчават и казват, че не са добри хора. Добрият и лошият човек се определят от посоката на своето движение. Докато се движи нагоре, човек не трябва да се безпокои, нито да се самокритикува. – „Ама не се движа бързо.“ Върви и не спирай в пътя си! – „Погрешки правя.“ Изправяй погрешките си и продължавай своя път! Когато видният музикант, художник или писател направи някаква грешка, той не се спира да се извинява, но изправя погрешката си и продължава да върви напред. Всяка погрешка може да се изправи. Какво струва на виртуоза да изправи погрешката си? Ако тоновете на музиката не са правилни, причината за това може да бъде или в лъка, или в струните на цигулката, или в друга някоя нейна част; но ако в първия момент тоновете не са правилни, в следващия момент могат да се изправят.

За да дойде до положение да изправи погрешките си, човек трябва да работи върху себе си, да мисли, да разсъждава право. Като разсъждава правилно, той ще има ясна

представа за думите *татко*, *баща* и *отец*. Думата *татко* подразбира онзи, който те е родил на Земята. Думата *баща* подразбира онзи, който те е родил в Духовния свят; апостол Павел казва на своите последователи: „Аз ви родих“ – той говори за духовно, а не за физическо раждане. *Отец* пък е Онзи, Който е дал възможност на човека да се прояви в света. Христос казва: „Аз и Отец Ми едно сме“. Следователно що се отнася до Отца, с Него човек не може да разговаря, но съставя едно цяло. Може ли човек да говори с ръката си? Може ли ръката да каже на човека, че няма нужда от него? Ръката не може да говори, езикът говори за всички удовете, той се застъпва за тях, наема се да ги защитава пред върховния господар. Когато пострада, ръката се отнася до мозъка, а мозъкът заповядва на езика да съобщи това нещо където трябва; езикът веднага съобщава на обкръжаващата среда да се вземат нужните мерки, не се минава много време и ръката получава помощ.

Какъв извод ще извлечете от говореното дотук? Че всички имате желание да учите. Тази е причината, поради която често съжалявате, че от много години сте ученици, а почти нищо не сте научили. Някои от вас пък искат час по-скоро да завършат училището. Завършването е нещо обикновено, то представлява физически процес, нещата свършват само на физическия свят; в Духовния свят нещата не свършват, там има вечно учение. Дали е във физическия, или е в Духовния свят, човек трябва непрестанно да учи: ще се учи да пее, да свири, при това ще учи, докато постепенно започне да изпълнява и най-мъчните парчета.

Щом дойде до високия морален свят, човек често се натъква на противоречия. Например той се облече хубаво, с бели вълнени дрехи, но изведнъж му казват, че тези дрехи не са негови, не ги е изработил сам – те са изработени от вълната на овце, които сами са я приготвили; след тях други, по-свършени същества са ги изпрели, изтъкали, скроили, ушили, а на човека са дали възможност само да се облече с тях и да ги рекламира по широкия свят. С каквото и да се облече, човек носи все чужди произведения.

Казвате, че човек трябва да се облича добре. Какво представляват дрехите за човека? Срещате по улицата някой, облечен с царски дрехи, с мантия, с корона на глава, но минавате и заминавате покрай него, без да му обръщате внимание. Този човек върви из улиците на някой голям американски град и всички го поглеждат, усмихват се, без да се спират пред него, казват си: „Как и по какъв случай този европейски цар е дошъл в Америка?“. Отпред погледнат – той добре имитира някаква царска личност; погледнат ли го откъм гърба – виждат, че целият е облепен с обяви и реклами. Той казва: „Вместо да викам по улиците и да рекламирам разните стоки, по-добре да нося рекламите на гърба си, че който мине покрай мен, да чете“. Какво прави този човек? Вечер се връща у дома си, но вече детрониран; денем, като изгрее Слънцето, пак се коронясва – сутрин се коронясва, вечер се детронира. Добре е човек да рекламира нещо, но какво? Истината. Какво по-хубаво от това, ако всички стихове и глави на Истината бъдат написани върху човека? Който мине, все ще прочете нещо.

Понякога хората са от онези царски синове, които носят на гърба си напечатани различни реклами – когото и да срещнете, на гърба му все има написано нещо: или че е православен, или че е католик, или че е евангелист, или че е завършил някаква наука – теология, биология, астрономия, филология и т.н. Какво става най-после? Един ден Разумната природа дойде при човека, снесе мантията с надписите от гърба му, снесе короната му и той остава гол, с едно голо съзнание.

Докато е на Земята, човек облича и съблича дрехите си, пише и заличава рекламите по тях. Влезе ли в Духовния свят, облече ли една дреха, той никога не я сваля от гърба си – там не е позволено да се пише нещо върху дрехата на човека. Когато художниците рисуват Ангели, те ги рисуват с бели дрехи, със златни пояси, с широки ръкави, с крилца близо до раменете – те считат Ангелите за жители на Божествения свят. Когато рисуват Купидон³⁹, те поставят крилцата му отзад; той ходи със своите стрели и когото застреля, той непременно се влюбва.

Какъв е произходът на стрелата? Който се е влюбвал, той знае какво представлява стрелата на Любовта. Стрелата на Любовта представлява човешкия език, Любовта се изразява чрез човешкия език. Момъкът среща млада мома и ѝ казва: „Като тебе красива мома не съм виждал досега“; щом чуе тези думи, момата се стресва и започва да се оглежда, да види къде е изразена нейната красота. Така изразена, Любовта се счита за любов на физическия свят – първа степен на Любовта. Ако момъкът каже на момата, че не е срещал по-добра мома от нея, това представлява Любовта в Духовния свят – втора степен на Любовта. И най-после, когато момъкът каже на момата, че не е срещал по-умна мома от нея, това представлява третата степен на Любовта – Любовта в Умствения свят. Когато момъкът каже на момата, че тя е Ангел и не може да живее без нея, това представлява четвърта степен на Любовта – Любовта в Ангелския свят. Така той се качва все по-нагоре, докато един ден достигне тази мома; щом я достигне, започва да слиза надолу, до точката, откъдето е започнал.

Когато изучавате Любовта, не се спирайте върху вашите лични възгледи, но ръководете се от вашите психологически прояви. Ние сме изследвали проявите на Любовта и в растенията, и в животните, и в хората и виждаме, че те са едни и същи навсякъде. Например когато обичате един човек или което и да е живо същество, вие го поставяте на един и същ уровень със себе си – този закон е еднакъв и за хората, и за животните, и за растенията. При това положение, когато човек обича човека, той се намира пред две възможности: или слиза до положението на онзи, когато обича, или го повдига до себе си; в първия случай той страда, а във втория случай и двамата се радват.

Човек може да изпита същите страдания и радости и без да е влюбен в някакъв външен обект. Например когато човек се е надценил, когато има високо мнение за себе си и мисли, че всичко може да направи, той се е влюбил в себе си и се е повдигнал на по-висок уровень, отколкото е в действителност; след години, когато види, че не е нап-

равил това, което е очаквал, губи вяра в себе си, отчайва се и се разлюбва. Значи както човек се влюбва в себе си, така може и да се разлюби – какво трябва да прави тогава? Той трябва да възстанови любовта към себе си, трябва да възстанови вярата в Божественото начало в себе си; като следва Божествените закони, той трябва да вярва, че всичко, към което душата му се стреми, може да се реализира. Като работи, като учи, същевременно трябва да се ползва и от опитностите на своите ближни – всеки човек представлява специална форма, в която е складирано известно богатство, което е в полза както за самия него, така и за обкръжаващите; колкото и проста да е дадена форма, било човешка, животинска или на някое растение, човек може да се ползва от нея. Разумният човек се учи от всичко, което е вътре и вън от него.

Човек трябва да гледа на всяка форма, на всяко живо същество като на същество, в което Божественото живее – щом гледа така, той ще има правилни отношения към тях. Какви са отношенията на сина към бащата? Какви са отношенията на момъка към момата – когато момъкът срещне една красива мома, какво ѝ говори? Той ѝ говори за красотата като израз на Истината. Ако отидете при един цар, с какви думи ще се обърнете към него; когато болният отива при някой лекар, какво му говори; когато бедният отива при някой богат, какво иска от него; когато детето види майка си, какво ѝ казва – при всички тия случаи човек знае как да започне разговора си и какво да каже. Яви ли се пред Бога, той не знае какво да говори – защо? Смирение се иска от човека.

Казано е в Писанието: „Бог се противи на горделивите, а на смирените дава благодат“. Щом отидете при Господа, няма да Му разправяте какви страдания и мъчности имате, нито какви добрини сте направили – Той знае всичко, Той знае целия ви живот с всички подробности, а едно само не знае: искате ли да учите, или не. Ако искате да учите, ще Му кажете с всичкото си смирение, че се радвате на Божия свят и желаете да разберете смисъла на всичко, което ви заобикаля. Ще признаете своето неве-

жество и ще пожелаете Бог да ви даде светлина да учите, да виждате и разбирате нещата. Това не става изведнъж, но постепенно. Бог ще погледне към вас и ще разбере искрени ли сте, или не. Ако погледът ви е устремен надолу, Той ще ви остави дълго време на Земята; ако погледът ви е устремен нагоре, Той ще разбере, че имате искрено желание да изучавате Неговите пътища. Както и да ви погледне, не се страхувайте от Него; чакайте с търпение, докато ви отговори и ви изпрати най-добрите условия, най-големите блага.

Докато дойде това време, вие трябва да бъдете готови да минете пълно разтърсване – това значи да се намери човек в положение като че светът е свършил. След това ще дойде великото посвещение, наречено още *ликвидиране на кармата* – това значи придобиване на Любовта, която сваля оковите на неговия ум и на неговото сърце. Освободи ли се човек от оковите, които са го ограничавали, той се вижда вече заобиколен от своите братя и сестри, които са му помагали – това е действителност, а не сън. За онзи, който живее едновременно и в този, и в онзи свят, това е действителност; за онзи, който живее само на физическия свят, това е сън. Има ли нещо вярно в сънищата? Някой сънува, че е богат; като се събуди, вижда, че е беден. Друг сънува, че е учен; като се събуди, пак остава невежа, какъвто е бил и по-рано. Друг пък е болен, но сънува, че е оздравял; като се събуди, усеща, че е по-добре, постепенно върви към оздравяване.

Идеите, върху които сега ви говоря, не са в противоречие с вашите знания. Когато професорът обяснява на студентите въпросите от висшата математика, те не влизат в противоречие със знанията, които са придобили в отделенията; това, което ученикът е научил по смятане в отделенията – събиране, изваждане, умножение, деление, влиза и във висшата математика. Опитностите, които човек е минал в живота си, непрестанно функционират в целокупния живот.

Следователно състоянията, през които човек е минал в живота си – детство, юношество и зряла възраст, непрес-

танно се повтарят през всичкото време, докато е на Земята; той може да е стар, но често се проявява ту като дете, ту като юноша, ту като възрастен. Като остарее, човек иска да се върне в младостта си, да стане отново млад – физически той не може да стане млад, но по състояние, по вътрешно разположение може да бъде. Искане ли и физически да стане млад, непременно трябва да мине през смъртта. И наистина, старият предпочита да умре и отново да стане млад, отколкото да живее и все повече да остарява.

Сега, като казвам, че старият трябва да умре, за да стане млад, това не се отнася до идеите. За да се възприемат от умовете на хората, идеите не трябва да остаряват. Под думата *идея* ние разбираме само онова, което никога не остарява. При сегашните разбирания на хората стар човек е онзи, който е отживял времето си, който не мисли отново да става млад.

Да се върнем пак към думите *татко, баща и отец*. Светският човек има татко, духовният – баща, а Божественият – Отец: това са три принципа, върху които почиват отношенията в човешкия живот. Значи който живее на физическия свят, той има татко и майка; който живее в Духовния свят, той има баща; който живее в Божествения свят, той има велик Отец, създател на всичко в света – този човек е дал ход на Божественото в себе си, той се е предал на служене на Бога – най-високото състояние, до което може да достигне.

Мнозина искат да прескочат различните стадии на живота, да прескочат грижите на земния живот и да влязат направо в духовния – при Ангелите; това е толкова възможно, колкото е възможно за детето от първи клас да отиде между студенти и да изучава тяхната наука – колкото и да е способно и развито, това дете не може да следва науката, която се преподава в университета, за целта трябва да има диплом за завършен гимназиален курс, да има знанията на студентите.

Следователно има стъпала в живота, през които всеки човек трябва да мине. Много от окултните ученици са пропадали в знанията, в разбиранията си и затова трябва

да учат, да издържат своите изпити. Като не разбира дълбоките причини на нещата, някой казва, че като се помоли, Бог веднага му отговаря – това е общо твърдение, не всякога е така – има хора, които не се молят, а Господ ги слуша. Не е достатъчно само човек да се моли, за да го слуша Господ – да се говори така, това значи да се качи човек на пиедестал и оттам да гледа на нещата; не, човек трябва да слезе от своето високо положение и като дете да се моли на Бога.

Защо човек трябва да се моли на Бога и защо Бог трябва да го слуша? Кога човек не трябва да се моли? Когато направи някаква погрешка, човек не трябва да се моли; тогава той трябва да се заеме с изправяне на грешката си и щом я изправи, трябва да се моли да му изпрати Бог повече светлина, за да не повтаря същата грешка. Ще изправиш погрешката си, за да не се изложиш пред Висшия свят и пред хората. – „Ще ме слуша ли Господ?“ Ще те слуша само ако се оставиш напълно в Неговите ръце.

Коя е причината, че Бог само понякога слуша човека и отговаря на молитвата му? Представете си, че един човек се дави в дълбока река; ти минаваш покрай реката, виждаш даващия се и веднага се обръщаш с молитва към Господа: „Господи, помогни ми да спася давящия се!“ и Той веднага ще ти изпрати сили, условия, за да го спасиш. Ти влизаеш в реката, хващаш давящия се и го изваждаш от водата. След това казваш: „Едва се помолих на Господа и Той ме послуша“; да, Господ те послуша, но не заради теб, а за онзи, който се давеше. Като не знаеш причината защо си получил отговор на молитвата, Невидимият свят казва, че ти си придаваш голяма тежест. Бог обича този, който се дави, и ти казва: „Ако спасиш давящия се, и на тебе ще помагам“. – „Ама освен мене нямаше друг, който да изпълни тази работа.“ Който е готов да изпълни волята Божия, него Бог слуша и на него отговаря.

Представете си, че една Божествена мисъл минава през ума ви – какво трябва да направите с нея? Ще ѝ дадете възможност да се реализира – щом я реализирате, Бог ще ви слуша, ще отговаря на молитвите ви; не я ли

реализирате, Той няма да ви слуша. Речете ли да искате богатство, сила, знание, молитвата ви няма да бъде приета – защо? Защото Невидимият свят знае, че ако вашите лични желания се задоволят, възвишените мисли и желания, които Бог е вложил у вас, ще останат на заден план. Възвишените мисли и желания на човека се задоволяват по-скоро, отколкото личните. Изучавайте живота, наблюдавайте пътищата, през които хората минават, за да си обясните защо едни хора се молят, но молитвата им не се приема, защо други хора се молят и молитвата им се приема и най-после, защо трета категория хора не се молят, а въпреки това работите им се уреждат.

Сегашните хора търсят щастието – защо? Защото щастието подразбира цъфтене – всеки иска да цъфне, да завърже плод и плодът да узрее. Плодовете на живота зреят под влияние на лъчите на Любовта, която носи живот, радост и веселие. Всички хора искат да бъдат обичани – защо? За да получат нещо от плодовете, които зреят при Любовта. Вътрешната нужда на човека да бъде обичан показва, че той търси Живота. Ние знаем, че Любовта носи Живота, Любовта включва в себе си Истина, Свобода, Щастие, Живот.

Следователно, когато човек разбере Свободата, Истината, Щастието и Живота, той се намира вече в областта на Великата любов. Какво по-голямо щастие за човека от това да обича някого, без да го ограничава? Обичайте човека така, че той да се чувства свободен, щастлив, пълен с живот и потопен в простора на Истината. Човек може да бъде щастлив само когато е свободен; вън от свободата никакво щастие не съществува.

За да придобие щастието, човек трябва да мине през физическия свят, който неизбежно носи страдания. – „Не може ли без страдания?“ И без страдания може, но живот без страдания е живот без опитности. В бъдеще, при други условия на живота, възможно е да няма страдания, но днес, при сегашните условия, при сегашното развитие на човека, страданията са метод, предвиден от самата Природа.

Един американски студент отишъл при виден професор по философия и му казал:

– Господин професор, искам да ми препоръчате един кратък неколкomesечен курс по философия.

Професорът се замислил и му отговорил:

– Млади приятелю, има курсове по философия, които продължават няколко години; има и шестмесечни курсове. Ето какво ще ти кажа: когато Бог иска да създаде тиква, нужни са Му само шест месеца; когато иска да създаде дъб, нужни са Му сто години.

Философия, придобита за шест месеца, представлява тиква; философия, придобита в продължение на няколко години, представлява солидна основа, върху която човек може да гради живота си. Живот без страдания е живот на тиквата; живот със страдания е живот на стогодишния дъб. Като погледнете кората на този дъб, вие четете по нея изпитанията, през които той е минал; бури, ветрове, стихии са напукали кората на дъба, но той мълчи, не се оплаква от страданията си – от големите страдания дъбът е придобил големи знания: той знае козметика, разбира от бояджийство и затова всяка година боядисва листата си, прави ги зелени.

Ако дъбът нищо не говори за страданията си, колко повече това може да направи човек! Добре е човек да има търпението и устойчивостта на дъба. Да прекара цели сто години със заровена глава в земята – това говори за голямото търпение на дъба, за неговата голяма устойчивост.

Като говорим за Великата любов, мнозина се страхуват да не би тя да измести човешката любов. Не, при идване на Великата любов у човека човешката любов ще се освободи, ще се разграничи, ще може свободно да се проявява. Ето защо, когато Христос казва на учениците си, че който не се отрече от баща си и от майка си, не може да Го последва, Той има предвид отричането на човека от онзи ум, който търси охоложен живот, от онова изопачено сърце, което всякога ще го спъва; щом се отрече от своя изопачен ум и от своето изопачено сърце, човек ще влезе в пътя на Великата любов, която носи щастието – „Който се отрече

от баща си и от майка си, от братята и от сестрите си, както и от своя живот, той ще приеме стократно в бъдещия вечен живот“. Бъдещето започва вече да се реализира.

Сега, някои ще кажат, че не се нуждаят от братя и сестри и лесно могат да се откажат от тях; това е стара философия. Според новата философия на живота, отношенията на хората едни към други са такива, каквито са отношенията на Бог към тях; каквото е отношението на Бог към човека, такива трябва да бъдат и неговите отношения към хората – това подразбира нов живот, нова култура. Как ще обичаш човека, ако не го погледнеш чрез очите на Бога? Бог носи в ума и в сърцето Си всички души; Той иска да ги повдигне, да им даде Знание, Мъдрост, да вложи в душите им Свобода, Истина и Живот, да ги направи щастливи – Той държи в ръцете си всички блага, които е предвидил за хората, и чака времето да им ги даде.

Казано е в Писанието: „Да възлюбиш Господа Бога твоего с всичката си душа, с всичкия си ум, с всичкото си сърце и с всичката си сила! Да възлюбиш ближния си като себе си!“ и Христос казва още: „Любете враговете си!“ – това са три закона, три степени, три прояви на Любовта, които се намират в известно отношение помежду си. Ако не люби Бога, човек не може да люби ближния си, а още повече не може да люби врага си.

Човек първо трябва да люби Бога, после – ближния си и най-после – своя враг; тези отношения образуват кръг, в средата на който се намира Любовта, която дава храна на живота. Истината, посадена в живота като в почва, дава условия на Свободата да покълне, да изкара своите издънки. Който се стреми към Свобода, той трябва да се бунтува в себе си, да храни свещен бунт, свещен гняв в душата си, за да разкъса връзките на старото. – „Но нали е казано, че кротките ще наследят Земята?“ Силният човек е кротък, а не слабият, мекушавият.

Един проповедник, известен между своите слушатели като добър и кротък човек, чул едного да говори лоши думи за Господа, приближил се до него, ударил му две плесници и го повалил на земята.

– Защо ме биеш?

– Да знаеш какво говориш! Бог те създаде, за да мислиш право и всякога да говориш истината. В мое присъствие не позволявам да се говори лошо за Господа!

Истината трябва да се говори; не се ли говори, всеки ще получи това, което му се пада – дойде ли до Истината, не само човек може да ви удари две плесници, но сам Христос може да направи това.

Един млад момък често говорил лоши думи за Христа; щом се събирал с другари, първата му работа била да се гаври с името на Христа. Една вечер сънувал, че е на черква, и видял, че Христос излязъл от олтара, отправил се към него, ударил му две плесници и го повалил на земята. На сутринта, като се събудил, спомнил си съня и започнал да плаче. Майка му го запитала: „Защо плачеш?“, той разказал съня и казал, че предчувства нещо лошо. Наистина, след две седмици този момък умрял.

Какво показва този случай? Човек трябва да държи съзнанието си будно, да не се колебае във вярата си, да не говори лошо за своя Създател – престъпи ли този закон, двете плесници ще дойдат. За да не дойдат плесниците, вие трябва да се пазите от злото – не се борете със злото, но го избягвайте. Човек трябва да има една свещена идея в себе си за своя Създател, Който внася в него импулс към Знание, към Свобода, към Истина, към Красота, към Щастие. Всичко може да критикува човек, но дойде ли до Бога, там трябва да се изпълни със свещен трепет и благоговение, със свещен идеал.

По това трябва да се отличавате като ученици. И ученикът някога е бил въглен, но сега е диамант; той е минал и минава през такова налягане, което е в състояние да превърне въглена в диамант. Ученикът се отличава по това, че може да пречупва светлината както диаманта, вследствие на което придобива вътрешна стойност. Той е твърд като канара и никой не е в състояние да разколебае неговата вяра и убежденията му. Каквито са свойствата на диаманта, такива са и на ученика: ученикът има свойството на диаманта да свети и на неговата топлина и хляб

може да се пече – заради тези негови качества Разумните същества го носят на ръцете си, както хората носят пръстени с диамантени камъни. Обаче истинският ученик се крие дълбоко някъде, както диамантите се крият в земята – има диаманти, заровени на дълбочина от 200 км. Дали вярвате в това, или не, то е друг въпрос; ако е научен факт, един ден той ще бъде проверен. Важно е да знаете, че ученикът съдържа в себе си свойствата на диаманта. Има ученици, които са излезли вече на повърхността на земята, а други са още в земята, на дълбочина 200 километра.

Числата 2, 20 и 200 означават принципът на живота – работа; ето защо, за да излезете от дълбочината на земята, в която сте заровени, от вас се иска работа. Това, което всеки човек е заровил в дълбочината на своята земя, представлява неговата душа; човешката душа – това е диамант, заровен в земята на дълбочина 200 километра.

И тъй, научете се да мислите по нов начин, който започва с отричане на аксиомата, че $2+2=4$. Като механическо твърдение, $2+2$ е равно на 4, обаче по новия начин на мислене $2+2$ не е 4. Числото 2 представлява женски принцип, а числото 4 е мъжки принцип – две жени, събрани на едно място, не образуват един мъж. Като механически процес, две плюс две дава четири, но като психически процес, не е четири. Когато двойката се завърти четири пъти около себе си във възходяща степен, ще се получи четири, т.е. мъжкият, разумният принцип ще се прояви – числото 4 е закон на еволюция. Следователно, за да се докаже, че $2+2=4$, нужни са ред изчисления, защото невъзможно е две жени да образуват един мъж. Когато се казва, че Бог извади едно ребро от Адам и създаде жената, това подразбира нещо метафизично.

Създаването на жената е философски въпрос, за разбирането на който се искат знания. Когато видя Ева, Адам каза: „Това е плът от плътта ми и кост от костта ми“, а апостол Павел казва, че жената трябва да се подчинява на мъжа, защото е произлязла от него. Не, жената не е произлязла от мъжа – това е неразбиране на живота. Всички форми, създадени от Бога, съставят едно цяло. За да дойде

до най-високата форма на развитие, човешката душа трябва да мине през всички форми; във всяка форма тя седи известно време, докато научи нещо и щом научи необходимото, напуска тази форма и влиза в друга, по развитие по-висока от първата. Достатъчно е човек да погледне на този въпрос от положението, на което се намира днес, за да види през какъв красив път е минал. После, като погледне какъв път му предстои да минава, с какви форми да се облича, едва тогава ще разбере красотата и смисъла на живота. Следователно човек знае нещата дотолкова, доколкото е минал през тях и ги е опитал; що се отнася до онова, което е над него и което му предстои да мине, той нищо не знае.

Казано е в Писанието, че човек е бил създаден по образ и подобие Божие – това се отнася до първия човек, а не до сегашния; много време е нужно на сегашния човек, за да придобие образ и подобие Божие, за него това е далечно постижение. Казано е още в Писанието: „Възлюбил е Бог истината у човека“. Възлюбете и вие Истината, за да бъдете свободни; Истината ще ви направи смели и решителни, да работите за придобиване на Свободата си, за да се справите, от една страна, с вътрешните мъчнотии в себе си, а от друга – с външните. Придобийте ли Истината в себе си, и Щастието ще дойде – т.е. щастието ще ви следва. Радвайте се, когато щастието ви следва, когато е зад вас; ако щастието е пред вас, не се радвайте, не мислете, че сте го придобили – хиляди години ще го гоните и няма да го стигнете. Това показва, че Истината и Свободата трябва да бъдат винаги пред вас, пред лицето ви, а щастието – зад вас, като задна стража; по този начин щастието казва на човека: „Ако ти възлюбиш Истината и Свободата, аз всякога ще те следвам, ще ти бъда задна стража; не ги ли възлюбиш, аз нямам доверие в тебе и не мога да те следвам“.

Щастието е светъл възвишен дух, който следва само човека на Истината и на Свободата. Достатъчно е един път да ви погледне този дух, за да трепти душата ви през цялата вечност. Да бъде човек щастлив – това значи Бог

да го е погледнал, да му се е усмихнал; кратки са тия моменти, но ехото им се отразява във вечността. Млад или стар, всеки човек е минал през тази опитност – пулсът на неговата душа, която трепти през цялата вечност, говори за този момент.

Велик момент е придобиване на щастието. За ученика този момент е една от задачите на неговия живот. Не е ученик и не може да бъде ученик онзи, когото щастието не следва, за когото щастието не е задна стража. Не е ученик и не може да бъде ученик онзи, който не държи в душата си идеята за постигане на щастието. Да бъде човек щастлив, защото Бог го е погледнал и му се усмихнал – това осмисля неговия живот.

Да придобие щастието като задна стража в живота си – това е задача на всеки човек.

Тайна молитва.

34. лекция, 20 юни 1928 г., София

ЕЛИПСА И ПАРАБОЛА

Тайна молитва.

Като ученици на окултна школа, или по-право, като ученици на Истината, вие се нуждаете от такава наука, между явленията на която да съществува вътрешна разумна връзка; тази наука ще ви направи свободни. Свободен човек е онзи, който има една връзка в живота си – тя не е нищо друго, освен път, посока на неговото движение; посоката, пътят, по който човек се движи, представлява връзката му с живота. Същото може да се каже и за всяко небесно тяло – то се движи из пространството, но движението му се определя от неговата връзка. Движението на небесните тела в нашата Слънчева система се определя от връзката им със Слънцето; движението пък на Слънцето се определя от връзката му с друго слънце. В самото движение няма никаква разумност, тя се крие зад движението – например когато краката на човека се движат, те не съзнават това действие, но зад движението седи разумна сила, която го направлява; дали краката, ръцете, очите, устата или цялото тяло се движи, зад всяко движение седи разумна, съзнателна сила, която го направлява. Защо се извършва известно движение може да не знаете, но зад него седи разумна причина, която има строго определена цел и намерение, за да стане това движение.

Като ученици, които сте изучавали геометрия, вие познавате фигурите елипса и парабола – изучавали сте ги, както и ред теореми, свързани с тях, доказани по математически и геометрически начин, но те крият в себе си идея, която малцина разбират. Ония учени, които са създали геометрията, разбират вътрешния смисъл на всички геометрически знаци, фигури и тела. Кръгът е завършена фигура, т.е. той представлява завършено действие, което може да бъде съзнателно, а може да бъде и механическо.

Какво представлява механиката, какво нещо са механическите действия? Всички разумни процеси, които са завършени вече, се превръщат в механически. Такива процеси има в свиренето, в пеенето – например едно дете започва да учи музика, взима цигулката в ръце и свири година, две, три, десет; на първо време то следи всяко движение на ръцете си, следи нотите, знаците – всичко в него е съзнателно, но след дълго свирене става голям виртуоз и започва да свири механически: ръцете му се движат механически по инструмента, без да мисли за тях. Това механическо движение на ръцете е завършената дейтелност на едно разумно същество; зад механическото движение на ръцете се крие разумна, съзнателна дейност на едно същество. Движението на часовника е несъзнателен, механически акт, но зад него се крие дейтелността на едно разумно същество – часовникарят.

Следователно елипсата, като завършено действие, представлява един механически акт, зад който седи разумността. Параболата, като незавършено действие, представлява акт, разумността на който присъства в самия него – защо? Защото това действие е още в процеса на своето създаване. Щом нещо е създадено вече, то се изявява навън като механическа проява, а разумността седи зад него. От това гледище параболата представлява разумен процес, за завършването на който могат да минат и милиони години. Всяко тяло, което се движи по пътя на параболата, има свое предназначение. Кое положение бихте предпочели: процесите във вашия организъм да бъдат завършени, както в елипсата, или незавършени, както в параболата?

Красотата на живота седи в незавършените процеси – щом една работа се завърши, тя става механическа. Музикантът изучава едно парче; докато е ново, докато го учи, той е доволен, идея има в себе си, но щом го научи, изсвири го един-два пъти и престава да го свири, иска нещо ново. Същото се забелязва и при яденето – докато не си се нахранил още, приятно ти е да ядеш; щом се нахраниш, слагаш чинията настрана, искаш нещо ново. Детето оби-

ча играчките си, радва им се, докато са нови; щом остарееят, то ги захвърля настрани – защо? Защото всичко в тях му е познато.

Всички хора търсят новото в живота; те се стремят към новото, като към незавършени процеси, чрез които могат да се проявяват. Всеки незавършен процес дава възможност на човека да мисли, да работи. Казвате: „Ако даден незавършен процес представлява някаква каша, пак ли трябва да се стремим към него?"; зависи каква е кашата: има каши, които могат да се ядат, а има каши, които съдържат отрова и не могат да се ядат. Какви по-опасни каши можете да си представите от тия, които се приготвят от месо? Те съдържат отрови, които постепенно разрушават човешкия организъм. Когато препоръчват растителната храна пред месната, целта е организмът да се запаси от отровите, които приема чрез месото, а не толкова да не страдат животните. И да не се колят, животните пак умират, пак стават банкет на по-нискостоящите от тях; когато хората умират, били те учени, философи, царе, владци, все ще устроят банкет на милиони малки същества. Ще страдат ли хората тогава – напротив, те трябва да се радват, че минават от завършен в незавършен процес.

Кои процеси са завършени и кои – незавършени? Еднообразието, повтарянето представлява завършен процес на нещата. Например какъв смисъл има в честото повтаряне на стиха *Бог е Любов*? Не е достатъчно човек да изговаря този стих, но той трябва да го живее. В изявяване на Любовта като незавършен процес е смисълът на живота.

Всяка форма съдържа известна сила в себе си, която може да бъде механическа, т.е. завършена и разумна, т.е. незавършена. Когато силата завърши своето действие, тя механически се повтаря, което създава еднообразие в Природата. Ако не може и не знае как да се храни, човек ще дойде до положение да механизира и процеса на яденето – щом го механизира, той е изгубил вече една от красивите страни на живота.

Всички явления в Природата са разумни. Истински ученият, просветеният човек осмисля процеса на яденето,

на дъвкането и идва до научни изводи – той знае, че като дъвче на лявата си страна, ще има един резултат; като дъвче на дясната си страна, ще има друг резултат. Разумният човек осмисля всички явления.

Съвременните учени четат и изучават различни басни, но не се спират върху техния вътрешен смисъл, който може да ги ползва в живота. Например в баснята *Петел и лисица* се говори за един красив напет петел, който намерил парче сирене и за да го изяде спокойно, от никого несмущаван, качил се на едно дърво. Отнякъде го видяла лисицата и бързо се отправила към него, спряла се под дървото и започнала да го хвали, да го обсипва с ласкави думи:

– Бре, петльо, какъв си красавец, каква царска премияна имаш – като тебе друга птица не съм видяла. Я попей ми малко, да чуя гласа ти, слушала съм за тебе, че голям певец си бил.

Петелът погледнал самодоволно към лисицата, отворил уста и закукуригал, забравил, че в устата си държал парче сирене. Това чакала лисицата – сиренето паднало на земята и тя бързо го нагълтала. – „Голям простак е този петел“ – си помислила лисицата. После погледнала нагоре към петела и му казала:

– Добър певец си, петльо. И друг път пак ще дойда да ми попееш.

– Дано бъда по-умен тогава – първо да опитам сиренето, а после да пея – отговорил петелът.

Какво представляват петелът и лисицата в живота? Петелът представлява човек идеалист, който с мислите си хвърчи в небесата; лисицата представлява материалист, който има обикновени, материалистични схващания за живота. Когато материалистът срещне някой идеалист, той започва да го хвали, че слушал добри отзиви за неговото пеене, за неговата красота и разумност; поласкан от думите му, идеалистът отваря уста и започва да пее, в този момент сиренето пада от устата му, а материалистът го сграбчва и казва: „Голям глупец е този човек! Едва го похвалих, и той отваря уста да пее“.

Парчето сирене, за което материалистът се лакоми, представлява къща, пари, ниви, лозя и др. Идеалистът пее навсякъде, но качи ли се веднъж на дървото, той не трябва да слиза от него. Дървото, на което петелът се е качил, представлява живота; щом се качи на това дърво, идеалистът трябва да бъде умен, да не се поддава на ласки и похвали, защото иначе сиренето му ще падне на земята, където материалистът живее, и последният ще го грабне. Петелът стои по-високо от лисицата – неговият простор е по-широк от нейния.

Мнозина поддържат мисълта, че човек не трябва да бъде идеалист, или, с други думи казано, човек не трябва да бъде петел. Ако не е петел, лисица ли трябва да бъде? Коя форма е за предпочитане – на петела или на лисицата? Ще кажете, че не предпочитате нито една от тях, но искате да бъдете човек. Обаче има човек-петел и човек-лисица, т.е. идеалист и материалист. Материалистът се движи в елипса, в кръг – той е човек на завършените процеси; като го запитат какво иска, той казва: „Аз търся нещо определено, нещо завършено, което мога да видя, да пипна и да разбера“. Диамантът например е завършил процеса на своето развитие и се е скрил дълбоко в земята; като го извадят оттам, хората го шлифват и поставят на короната на някой цар или царица или на пръстените на млади момичета и момци – обикновено пръстен слагат на човек, когото назначават на служба или когато млади момичета и момци се женят.

И тъй, материализмът представлява съвкупност на завършени, разумни действия от миналия живот на човечеството; именно тези действия представляват пособия за работа, за насърчение на човека към незавършени процеси. Незавършените процеси са процеси на бъдещето. – „Как ще свършим с живота си?“ Както свършвате с яденето, с ученето и т.н.: сядаш да ядеш и щом се нахраниш, казваш: „Свърших“; какво свърши – яденето. След два-три часа пак ще ядеш: в човека има един бирник, който излиза на всеки три-четири часа и го застава да плаща – имаш, нямаш, на бирника ще платиш. Как си представяте бирни-

ка? Той не е нищо друго, освен човек, който обира хората. Той не е Ангел, но хората доброволно му се подчиняват. Гладът е бирник – той е неизбежен процес в Природата, който служи като закон за уравновесяване на силите в завършените процеси.

Докато е на Земята, човек всякога ще има страдания. Защо е създадена Земята? На този въпрос всеки може да си отговори – Земята е създадена заради него. Какво представлява Земята? Каквото е главата на човека, такова нещо представлява и Земята за него – в главата се крият всички богатства, с които човек може да разполага. Който навреме може да се ползва от тия богатства, той ще придобие Божиите благословения. За да извади богатствата от своя ум и да се ползва от тях, човек трябва да има връзка с Първата причина на нещата, а оттам и със своите близни. Хората са подбудителна причина, те взаимно си влияят и един друг се подтикват към работа – тази е причината, която застава хората да се кооперират, да образуват домове, общества. Българите казват: „С един камък къща не става“ – значи с една мисъл, с едно чувство, с едно действие работа не става; с един ум, с едно сърце, с една воля процесите не се завършват, хиляди улове и сърца трябва да се съединят в едно, да действат заедно в една посока, за да имат някакъв резултат. Дейността на всички хора трябва да бъде насочена към един център – към Бога; Той е извор на всички възвишени мисли, чувства и действия, които осмислят живота.

Сега, за да извади богатствата на своя ум, човек се нуждае от светлина. Има ли светлина, може да слезе и в най-голямата дълбочина на своята земя – на главата си, и да извади богатството, което е скрито в нея. Светлината е пособие, инструмент, с който човек слиза в дълбочината на своята глава, разкопава пластове и търси в нея злато и скъпоценни камъни.

Златото е завършило своето развитие. То е съставено от два елемента, от две вещества, така тясно свързани, че го правят хомогенно. Всъщност златото не е хомогенно тяло, но съвременните химици и до днес още не са ус-

пели да го разложат. От гледището на окултната наука, процесът, през който златото е минало, е завършен, разумен процес, в който са взели участие два живи елемента – тази е причината, поради която златото не се окислява и минава за благороден метал. Във всички елементи, които се окисляват, процесите не са завършени.

Следователно, докато човек се окислява, докато се тревожи, процесите на неговия живот не са организирани, т.е. не са завършени. Човек може да има много незавършени процеси в себе си, но покрай тях трябва да има и някои завършени – такива са неговото верую и убеждение, както и неговите идеи. Човек без идея, без верую, без убеждение, без идеал живее в незавършени процеси. Всички експлозии, които причиняват страдания и нещастия на хората, стават все в незавършените процеси. Ние трябва да поставим основата на своя живот върху завършените, за да работим съзнателно и с незавършените.

Кои процеси са завършени и кои – незавършени? Радостта е завършен процес, а страданието – незавършен. Като се радва, човек събира плодовете на своята работа; докато страда, той не знае какво му носи страданието. Щом изяде плода, човек трябва да посади семките в земята, за да очаква след години друг завършен процес. Който не седи, той не може да се радва.

Завършените и незавършените процеси осмислят живота: завършените процеси осмислят физическия живот, а незавършените – вътрешния, идейния, т.е. духовния живот. Ето защо човек живее или със старата философия, с философията на временното, на преходното в живота, или с новата философия на идейното, на вечното. Мнозина отричат идейния живот, понеже бил живот на мечти, на илюзии, но смисълът на живота се заключава именно в мечтите – човек живее, докато мечтае; престане ли да мечтае, престава и животът. Докато мечтае, човек има стремеж да работи, да предприема, да върши велики дела; щом престанат мечтите, той казва, че това няма смисъл, онова няма смисъл и мисли само за смъртта, казвайки: „Няма за какво повече да се живее, освен за черната земя“.

Започне ли да разсъждава така, този човек става вече материалист, иска да каже, че не може повече да бъде петел, не може да се занимава с незавършени процеси – значи иска да бъде лисица.

Хората умират, за да разберат защо живеят. Нещата се изучават в техните противоположности: смисълът на живота се разбира чрез смъртта, чрез сиромашията човек познава смисъла на богатството, на богатата, които са му били дадени, без той да ги е оценил; щом вземат богатството на човека, умът му започва да просветва и разбира, че не е използвал богатството си както трябва.

Като изучавате живота, ще видите, че някои хора не са доволни от това, което имат: богатство имат – не са доволни, знание имат – не са доволни, здраве имат – пак не са доволни. Слушате някой да казва: „Глава имам, но защо ми е тази глава, като не е на мястото си?“. На място е главата ти, но трябва да работиш, да учиш.

Преди няколко дни дойде при нас един религиозен човек от Рилския манастир и започна да разправя, че търси управителя на фараоновия дом – Пентефри, имал да върши някаква работа с него. Казвам му, че Пентефри е живял в далечното минало, преди три-четири хиляди години. Защо не го е търсил навремето, тогава да свърши работата си, а го търси днес, когато не е на Земята? Ако пък е дошъл на Земята, той трябва да знае сегашното му име и така да го намери. Този човек се чуди защо хората не могат да го разберат. Никой не може да го разбере, защото той живее в своето далечно минало, в завършените процеси; ето защо той минава за човек, на когото му липсва нещо – за такъв казват, че дъската му е мръднала.

Това не е за присмех. Всеки човек може да изпадне в такова състояние, да преживее нещо от своето минало, което да не съвпада с времето, в което днес живее; за да не изпада в такива състояния, той трябва да работи. И тъй, размишлявайте върху незавършените и завършените процеси. Завършените процеси са свързани с незавършените – незавършените процеси за хората са завършени за същества от по-висока еволюция. Затова е казано в Писа-

нието, че възможните неща са за хората, а невъзможните – за Бога.

„Невъзможното за човека е възможно за Бога“ – всичко, което човек не може да направи, Бог може да го направи. Това значи: дайте възможност на душата си да се свърже с Божия Дух, за да се осмислят незавършените процеси; само тази връзка е в състояние да покаже на човека знанието на елипсата като завършен процес и на параболата – като незавършен. В живота елипсата представлява завършен процес.

Когато снесе яйце, кокошката кудкудяка; кудкудякането представлява радостта на кокошката – тя се радва, че се е освободила от едно ограничително състояние, от едно мъчение. Докато снесе яйцето си, кокошката страда, мъчи се. Ако се остави да живее при естествени условия, тя може да снесе най-много 12 яйца на сезон и щом ги снесе, започва да мъти; откакто човек е започнал да отглежда кокошката, той я е поставил при неестествени условия да снася повече яйца – чрез своята разумност е подобрил външните условия на кокошката, вследствие на което може да снася повече от 100 яйца на сезон. Тя възнаграждава труда и грижите на господаря си, но себе си изтощава, като изразходва много енергия; при всяко снасяне на яйце животът на кокошката е изложен на смърт, както е изложен животът на раждащата жена – затова Христос казва: „Жена кога ражда, на скръб е“. Следователно от Божествено гледище раждането на дете и снасянето на яйце са един и същ процес.

Колкото и малка да е кокошката, нейната работа е толкова важна, колкото и работата на разумния човек. Който разбира законите на Живата природа, той вижда във всички процеси и явления разумна, съзнателна връзка. Ето защо, чуете ли, че някоя кокошка кудкудяка, знайте, че тя е страдала, мъчила се е и сега се радва, че се е освободила от мъчението си. Ще кажете, че Господ е създал кокошката, че Той знае всичко, има предвид нейните страдания. Откъде знаете, че Бог всичко е предвидил? Някои казват, че Бог всичко знае, други казват, че Той нищо не знае, а

трети дори отричат Неговото съществуване. Как мислят хората за Господа – това зависи от техните възгледи: лилицата казва: „Реално е само това, което ходи по земята; всичко, което хвърчи във въздуха, не е реално“. Значи лилицата поддържа една философия, а петелът – друга; кой от двамата е по-прав?

И тъй, каквото е отношението между петела и лилицата, такова е отношението между ангелите и човека. Щом се говори за ангели, хората казват: „Празна работа е това – никакви ангели не съществуват и няма защо да се стреми човек към Ангелския свят“. Когато някой ангел се качи на едно дърво и държи сирене в устата си, човек се приближава към дървото и започва да ласкае ангела, да го хвали за добрите му качества, но щом ангелът отвори устата си, за да заговори с човека, сиренето пада на земята, човек го взима и казва: „Голям простак е този ангел!“. Ангелът поглежда отгоре и си казва: „Опитай втори път да дойдеш при мене, да видиш как ще постъпя – един път можеш да ме излъжеш, но втори път не се лъжа“.

Може ли човек да излъже ангел? В далечното минало Господ изпратил на Земята милиони ангели, наречени Синове Божии, за да учат и да помагат на по-слабите от тях. Като слезли на Земята и видели красивите човешки дъщери, ангелите се влюбили в тях и забравили за какво са дошли; те се оженили за красивите дъщери на света и останали дълго време на Земята. Бог изпратил други ангели, за да видят какво правят другарите им. Те слезли при тях и видели, че всички били женени вече; върнали се при Бога и казали, че другарите им били женени, но се оплаквали от живота си. Господ казал: „Нека останат още на Земята, да научат урока си добре“.

Съвременните хора страдат, пъшкат, оплакват се от живота. Кой е този, който пъшка и страда у човека – това е онзи ангел, който преди хиляди години е слязъл на Земята, оплел се е в материята и не може да се освободи; днес той страда, пъшка, мъчи се, но не може да излезе от гъстата материя, с която се е свързал. Женитбата – това са ония мисли и желания у човека, които са го оплели, които

са го свързали с гъстата материя; тази е причината, поради която човек се лакоми да придобие големи богатства, сила и знания – той иска всичко да придобие, да стане велик, силен, но в края на краищата нищо не придобива.

Докато е на Земята, човек иска да свърже двата края на параболата, да я огъне, но не успява – гигантска сила се иска, за да огъне двата края. Когато някой казва, че има идея, която иска да реализира, това подразбира стремежа на човека да огъне параболата. За физическия свят това е невъзможно. Наистина, като изучавате съвременните науки – естествените науки, математика, геометрия, навсякъде виждате завършени процеси. В завършените процеси действа механиката и щом е така, те не могат да бъдат идеални: път ли се строи, къща ли се гради, все ще има някакъв недостатък; завършените процеси, като механически, винаги се отличават с някакъв недостатък.

Сега, като знаете това, благодарете, че половината от процесите на вашия живот са незавършени; благодарете, че животът ви представлява отворен кръг, а не елипса. Благодарете, че имате зъби, с които дъвчете храната си; благодарете, че имате очи, с които виждате изгряването на Слънцето; благодарете, че имате възможност да четете книги и да размишлявате по тях; благодарете, че имате приятели, с които можете да разговаряте. Благодарете за всичко, което ви е дадено и което можете да направите – това са малки завършени процеси, които отварят пътя към незавършените.

Като погледнете към небето, осеяно с множество звезди, казвате: „Какво ли се крие там?“ и като не можете да си отговорите, вие се отчайвате, мислите, че никога няма да проникнете в живота на Небето. Няма защо човек да се отчайва – достатъчно е всяка вечер да наблюдава звездите, да ги изучава, за да се свърже с тях като с живи, разумни същества и така ще разбере, че между звездите и него съществува известно отношение, ще разбере, че между всички явления в Природата съществува тясна връзка. Щом се убеди в това, животът му се осмисля и придобива известна красота.

Защо страдат хората? Защото се натъкват на незавършени процеси, но щастието се крие в незавършените процеси – те подтикват човека към Великото, което ги прави гениални. Любовта е незавършен процес, Мъдростта е незавършен процес, Добродетелта е незавършен процес, Вярата, Надеждата, Знанието са незавършени процеси – всички велики работи в живота се крият в незавършените процеси. Това е параболата в живота, това е новото, това е идеализмът, това е Божественото начало у човека. Елипсата пък представлява материализма, в който действат механически, т.е. завършени процеси.

Мнозина запитват има ли някаква наука в завършените и незавършените процеси. Има наука, разбира се, даже сама за себе си науката представлява незавършен процес. Например числата и действията с тях се отнасят към специфична област от науката, в която пак се срещат завършени и незавършени действия. Завършен процес е събирането на 2 и 2 и умножаването на 2 по 2: $2+2=4$ и $2 \times 2=4$ – защо и при двете действия се получава едно и също число? Ако работите с числото пет, получавате съвършено други резултати: $5+5=10$, $5 \times 5=25$. Какво представлява числото 5 – човешките чувства; ето защо, като съберем пет и пет и като умножим пет по пет, виждаме какви възможности се крият в човешките чувства.

Ако съберем $2+5$, получаваме 7 – число, което представлява мъжки, творчески принцип в Природата. Това действие показва, че жената е щастлива само когато мъжът е в нея; не е ли мъжът в нея, тя е нещастна – мъжът твори, а жената съгражда. Ако човек само яде, дъвче, а няма кой да гради, тялото ще се разруши; мъжът дъвче, яде, а жената гради – оттук виждаме, че двата принципа, мъжки и женски, винаги трябва да присъстват в човека. Казано е в Писанието: „Нито мъж без жена може, нито жена без мъж“. Като дъвче, мъжът слага храната в лявата страна на устата и оттам я предава на жената, тя да има грижа да съгради нещо от нея по правилата на Божията мъдрост. Който не разбира смисъла на дъвкането на храната, от устата си той ще я изпрати в стомаха, но с

недоволство и ще усети тежест в стомаха, главоболие и обезсмисляне на живота.

Защо обикновено човек е недоволен? Защото не разбира живота и иска да свърши всичките си работи изведнъж. Човек се радва само при незавършените процеси. Искаш ли да бъдеш доволен от живота, не събирай двата края на Любовета, не събирай двата края на Истината, не събирай двата края на Добродетелта, на Правдата, на Знанието – на нищо не събирай двата края. С други думи казано: нищо не говори на хората за своите добродетели, за своето знание – защо? Защото те са незавършени процеси.

Който казва, че има малко знания, той е умен човек; който казва, че много знае, той е още на физическия свят като кокошка и знае само да кудкудяка, че яйце е снесъл. Какво знае музикантът, който едва е започнал да свири? За да го признаят за виден музикант, той трябва да владее класическата музика. Някой иска да бъде добродетелен. Добродетелта е класическа музика и следователно, за да стане добродетелен, в широк смисъл на думата, човек трябва да е свирил няколко живота наред, за да научи добре да свири класическото парче *Добродетел*. Да бъдеш добродетелен – това не е механически процес, но процес на продължително учене; това не е еднократно действие, което може да осигури хляба на човека. Истински добродетелен човек е онзи, който може да събуди човешката душа. Да събудиш една човешка душа – това значи така да я нахраниш, че като излезе от твоя дом, да разбере защо живее, да познае Божественото в човека и за вечни времена да помни какво е придобил от този човек – това значи добродетелен човек, това значи човек на новата култура, на новата философия.

Какво изисква новата философия: тя изисква от човека да бъде идеалист, но разумен; да знае, че в похвалите на хората се крие известно користолюбие – и тогава, като започнат да го хвалят, той първо ще изяде сиренето, а после ще пее. Който е материалист, и той трябва да бъде умен, да знае какво да каже на идеалиста, за да може да вземе сиренето му. Ако лисицата не можеше да вземе сиренето

на петела, баснописецът не би могъл да напише баснята *Петел и лисица*, за да изнесе хитростта ѝ. Лисицата постъпи по-умно, по-хитро от петела, защото знаеше какво нещо е сиренето; петелът не знаеше какво е сиренето, затова се е захласнал в думите на лисицата и започнал да пее. На втората година лисицата постъпила пак хитро, но петелът бил умен.

Това са процеси, които стават постоянно в човека, и щом ги разбере, той ще знае, че е дошъл на Земята да бъде или петел, или лисица – не по форма, но по прояви. Дали ще бъдеш петел, или лисица, не е важно; важно е и при едното, и при другото положение да постъпваш разумно – като разумен петел или като разумна лисица. Христос казва: „Бъдете хитри като змиите и незлобливи като гълъбите“ – на съвременен език преведено: „Бъдете хитри като лисиците и песнопойци като петела“.

Мнозина са недоволни, че не успяват, не постигат желанията си, и казват: „Каква полза от нашето учение? И ние сме толкова религиозни, колкото и хората от света“. Има една разлика: религиозните хора от света се движат в завършените процеси, а вие се движите в незавършените. Смисълът на живота се заключава в незавършените процеси – те са Божествени. Който работи с незавършени процеси, той е влязъл в смисъла на живота и носи в себе си идеите за щастие, за блаженство, за Знание, за Мъдрост, за Любов не като завършени процеси, а като незавършени. Незавършените процеси обхващат цялата вечност. Какво ще стане с нас, след като влезем във вечността? Не съединявайте двата края на нещата; докато разсъждавате по човешки, с човешки ум, вие никога няма да разберете Божиите работи – Божиите работи се разбират с Божествен ум.

Сега помнете следното: пътят, по който човек върви, представлява парабола. – „Защо страдам?“ Защото се движиш по парабола – тя създава на човека толкова щастие, колкото и нещастие. Да бъдеш идеен човек, това значи да приемаш всички неща с радост, с усмивка на уста, защото съзнаваш, че пътят ти е такъв. Ти си търговец, но

един ден изгубваш всичките си капитали – ако си идеен човек, ще повикаш приятеля си, ще му разкажеш какво е положението ти, но ще кажеш, че не съжеляваш, понеже пътят ти е такъв: движиш се по линиите на параболата; ако разсъждава така, човек прилага Божествения ум в живота си – този е пътят за разрешаване на противоречията. Те представляват незавършени процеси, в които се влива Божественият ток и дава права посока на живота.

И тъй, благодарете на Бога за всичко, което се случва в живота ви. Казано е в Писанието: „Всичко, което се случва с онези, които любят Бога, ще се превърне на добро“.

Тайна молитва.

35. лекция, 27 юни 1928 г., София

НАЧАЛОТО НА ДОБРОДЕТЕЛТА

В светлината на Божия Дух има Живот и Мир.

Размишление.

Докато е на Земята, човек се нуждае от известно припомняне; потребно е от време на време да се припомни на човека онова, което не знае или което е забравил. Например ако човек е направен от захар, трябва да му се напомни да не се доближава до вода, за да не се разтвори в нея – срещне ли вода на пътя си, трябва да стои далеч от нея. На физическия свят човек е толкова устойчив, колкото захарта. Отделният човек, както и цялото човечество, не съзнават още тази истина, вследствие на което се мисли, че земният живот е устойчив. Доколко земният живот е устойчив се вижда от това, че и най-малкото изпитание на човека е в сила да го изкара от релсите му и да изгуби съзнание, разположение, правата си мисъл. Засегнете ли някъде човека, и най-благочестив да е, веднага ще измени и морала, и философията си – защо? Защото е засегнат на слабото му място. Бутнете ли човека на слабото място, захарта му веднага се стопява. Когато захарта срещне вода, веднага капитулира и казва: „С всичко мога да се боря, но не и с водата“; оттук вадим следното заключение: който не може да устоява на водата, той е направен от захар.

Водата и захарта са символи, които трябва правилно да се превеждат – не можете ли правилно да ги преведете, вие ще изпаднете в грешки. Хората грешат не само по отношение на тези символи, но и по отношение на духовния живот – като не разбират правилно физическия живот, те не разбират и духовния, вследствие на което дават криви обяснения за Небето, за Ангелите, за Бога; те проповядват едно, а друго вършат. В това отношение приличат на някой неопитен учител по рисуване, който предава на учениците как трябва да рисуват, а като започ-

не да рисува, и той прави грешки като тях. Леките неща и учениците могат да ги рисуват, но дойдат ли до някои сложни рисунки, там учителят се проявява. Понякога и рисунките на учителя не приличат на оригинала.

Днес всички хора говорят за висок морал, но като дойдат до приложението на този морал, те ще изнесат някаква права или крива линия, която донякъде само се съгласява с морала му. Едва ли ще срещнете човек, който може да понесе този морал в неговите тънкости, както е изразен в Живата природа – затова се изисква човек с ум и сърце като Божиите. Обаче ако при днешните условия човек има ум и сърце като Божиите, в него ще се роди голяма гордост – малко трябва на човека, за да прояви гордостта си. Гордостта е качество не само на човека, но и на животните, и на растенията. Срещате млад момък или мома, завършили университет, но така вдигнали глава, толкова недостъпни, като че цял свят са победили.

Когато Бог създал комара, последният извадил оръжието си и махал надясно-наляво с него; по едно време срещнал един лъв в гората, жилнал го с оръжието си по носа и го повалил на земята. Комарът се възгордял и си казал:

– Виждате ли колко съм силен? Такова голямо и силно животно – цар на животните, повалих на земята.

По-нататък комарът срещнал една паяжина, оплел се в нея и паякът веднага започнал да го души.

– Как смееш да ме душиш? Преди малко повалих на земята царя на животните, а ти, толкова малко същество, ме нападаш и душиш!

Преведете тези символи – комарът, лъвът и паякът, и вижте в какви случаи в живота могат да се използват техните качества. Често животните с някои характерни техни черти се уподобяват на хора; в случая животните се взимат като символи. От гледището на Великия свят всяко живо същество, малко или голямо, е на мястото си; в целокупния живот всяко живо същество представлява такава буква, каквато е буквата във всеки език.

Представете си, че имате няколко букви от азбуката: *И, М, А, Г, Р*. Какво ще правите с тия букви, ако не знаете в какъв ред да ги поставите – ще се намерите в голямо противоречие. Обаче поставите ли ги в някакъв ред, вие ще образувате една дума, която ще убеди хората в нещо. Ако пишете писмо на своя приятел, в което нареждате буквите по начин какъвто вие желаете, нищо няма да излезе: *ИМАГР*; наредите ли ги в някакво правилно съчетание, ще образувате думи, които ще ви подействат или благотворно, или като киселини – това зависи от начина, по който буквите се разместват. Като разместите буквите, вие сте в състояние да образувате и киселини – ако не знаете как да постъпвате в живота си, тия киселини могат да произвеждат големи взривове.

Като влезе в духовния живот, човек трябва да си служи с положителната наука: той трябва да знае къде да употребява всяка буква, всеки слог и всяка дума. Не спазвате ли тези закони и мислите ли, че всичко знаете, че сте завършили еволюцията си, вие сте пред едно голямо отклонение от правия път. – „Аз зная много работи.“ Много работи знаеш, но още много не знаеш. Да стотвиш боб – знаеш, но да посадиш едно семенце в земята – не знаеш; да стотвиш някакъв обяд – знаеш, но дойде ли въпрос да помогнеш на някой, който страда от треска, не знаеш как да го излекуваш. Ето защо човек е дошъл на Земята – да научи всичко, да се усъвършенства.

Какво значи да се усъвършенства човек? Самоусъвършенстването представлява велика задача за човека. Казват, че Господ е създал Космоса с всички планети и слънца, че Слънцето и звездите били създадени за времена и за години. Какво разбирате под думите *времена и години*? Животът се проявява във времена: в пролетта, в лятото, в есента и в зимата. Понятието *време* не е така просто, както някои си го представят – времето подразбира известни процеси, които се извършват в живота, без които времето остава непонятно, защото само по себе си то не може да се прояви. От гледището на Божествения свят времето се уподобява на лист, върху който могат да се пишат различ-

ни неща – от написаното се съди кога какво е станало. Времето и пространството в живота вървят заедно.

Какво представлява самият живот? Някои учени казват, че животът се характеризира с движение; в живота има движение, но сам той не е движение. Други учени казват, че където има живот, там има и мисъл; мисълта дава подтик към живот, но животът не е мисъл. Много качества могат да се припишат на живота, но сам за себе си животът не може да се определи. Как ще определите какво нещо е метърът? Ще кажете, че метърът е мярка за дължина, обаче това не е достатъчно.

Има известни максими в живота, с които определяме неговите прояви, но тези максими не съставляват още самия живот; понеже той в своята целокупност не може да се определи, ние се спираме върху максимите, с които си служи, и ги изучаваме поотделно. Например като дойдем до Доброто, ние го изучаваме в кръга на неговата дейтелност, без да го вадим от рамките му – следователно не приписвайте на Доброто качества, каквито не притежава.

Често казвате, че някой човек е добър, но глупав – това е частично разбиране на Доброто. Добрият човек не може да бъде глупав – Доброто е основа на разумността; без Добро умът не може да се развива, Доброто предшества развитието на ума. Следователно, щом Доброто се прояви у човека, едновременно с него започва да се развива умът, съвестта, интелигентността. Срещнете ли добър, но глупав човек, тази доброта още не е истинска, не е онази доброта, която е присъща на Божественото у човека – тя е човешка доброта, а човек не може да взима себе си за мярка на нещата.

Сега, за да не изпаднете в криви разбирания, вие трябва да изхождате от Божествената мярка на нещата, а не от човешката. Само Божествената мярка е в състояние да очертае истинската морална физиономия на човека; без тази мярка човек би бил склонен да съди хората за всяка тяхна грешка, за всяко тяхно престъпление, без да подозира, че и в него се крият възможности за грешки и престъпления. Разликата между един и друг човек се

заключават само в степента на възможностите му. Колко хора днес са готови да говорят истината? Коя млада жена би се осмелила да каже на мъжа си, че харесва еди-кой си млад човек? Има ли нещо престъпно в харесването? Докато е била мома, тя е могла да харесва този или онзи; щом се ожени, тя вече не е свободна – защо? Защото не познава Истината, само Истината прави човека свободен. Тя не познава Истината и не може да я изповяда.

Докато нещата се разбират по човешки, вие всякога ще виждате престъпления там, където не съществуват, и ще ги отричате там, където явно съществуват. Има постъпки, които правят водата нечиста, те могат да се нарекат престъпления; има постъпки, които правят нечистата вода чиста, те внасят подобрене в тази вода – и единият, и другият резултат се виждат накрая. Докато не е дочакал края на нещата, човек мъчно може да се произнесе за дадена постъпка престъпна ли е, или не – затова е казано в Писанието: „По плодовете им ще ги познаете“.

И тъй, всяка постъпка, която е в състояние да накърни благородството на човека, да внесе известен наклон в пътя на душата му или да внесе елемент на нечистота в живота му, е престъпление. Ама условията в живота поставили човека да сгреша, да извърши някакво престъпление – това е философия, която не оправдава човека. При всички условия на живота човек може да бъде чист – от него зависи; щом иска да бъде чист, той може да запази чистотата си. Щом е чист в малките си прояви, човек ще бъде чист и в големите; не е ли чист в малките, в големите по никакъв начин не може да бъде чист.

Като не разбират законите на живота, хората се виждат в невъзможност да се справят с престъпленията и започват да се морализират: това не трябва да се прави, онова не трябва да се прави. Какво трябва да се прави – разумно трябва да се живее. Въпреки това когото срещнете, казва, че е свободен да живее така, както той си иска. Като живее така, към какво се стреми – към придобиване на щастие. Питам: ако човек живее както иска или както разбира, може ли да бъде щастлив? Според мене, само

онзи може да бъде щастлив, който живее според ръководството на Божия Дух в себе си.

Божият Дух ръководи всички хора, но не всички Го слушат – там е различието. Например в къщата на един професор влиза беден, измъчен човек, който три дни не е ял и спал; Духът отвътре прошепва на професора: „Прояви милосърдието си към този човек: нахрани го, дай му подслон да си почине“ – „Зает съм, имам да подготвям лекция, това може и слугата ми да свърши“. И слугата може да свърши твоята работа, но каквото направи, за себе си го прави, а каквото ти направиш, само то е за тебе; затова прекрати работата си, нахрани този беден човек, дай му възможност да си почине и като го задоволиш, продължи своята работа – постъпиш ли така, работата ти ще върви успешно.

Трябва ли професорът да се оправдава с това, че няма мал свободно време? Той ще каже, че пише книга, в която дава ред максими как да живеят хората и как да се обичат. Това е морализиране. Какво правят тия учени? Като видят човек, който не изпълнява техните максими, считат го за престъпник, но ако се проследи техният живот, те ни най-малко не изпълняват това, което са писали.

В това отношение моралистите приличат на онзи свещеник, който проповядвал един ден в църквата върху стиха: „Който има две ризи, да даде едната на сиромасите“. Като чула тия думи, попадията веднага дала едната риза на мъжа си на един беден, а другата задържала. След това мъжът ѝ потърсил чиста риза да се преоблече.

– Жена, къде е чистата ми риза?

– Дадох я на един беден, нали в неделя ти говори на селяните, че Христос е казал: „Който има две ризи, едната да даде на сиромасите“.

– Това се отнася до селяните, които слушат проповедта, но не и до нас.

Следователно, когато проповядва някакъв морал, човек непременно трябва да включва в него и себе си – преди всичко той сам трябва да бъде образец. Ако проповядва на хората върху милосърдието, неговият живот трябва да

им служи за пример; не може ли той да им даде пример, нека намери друг човек, но без образец да не проповядва. Всички хора не са еднакво милосърдни, но едни други се допълват – това се отнася не само до милосърдието, но до всички чувства и способности у човека.

Всички хора се намират на различни степени на развитие. Някой мисли, че е много способен; може да е способен, но способностите му трябва да се проявят. Това става като храни своите чувства и способности – ще вземе нужната храна от околната среда. Например за да прояви любовта си, човек трябва да живее в общество на хора, а не сам; как ще прояви любовта си, ако живее сам – той ще се познае само когато е в общество, между много хора.

Питате: „Защо Бог е създал света?“. Този въпрос е задаван от учени и философи, от адепти, но никой не е получил отговор – и до днес остава неразрешен. Казвате: „Светът е създаден за Бога, но ние знаем, че Той е свършен, от нищо не се нуждае“. Бог е свършен, наистина, Той не се нуждае от залъгалки. Каква нужда има Той от хора, които непрестанно грешат? Защо трябва да се занимава с тях, да ги съди? Щом е свършен, защо допуска толкова несвършени работи в света? Това са ред въпроси, които мнозина са задавали и продължават да задават. Всеки сам трябва да си отговори; аз съм си отговорил вече и вие трябва да си отговорите. Тъй както аз съм си отговорил, никой друг не може да си отговори – защо? Тези въпроси ще се разрешат лично, от всеки един поотделно.

Какво правят момите и момците, като се срещат? Една мома си хареса един момък и се влюбва в него, друг момък харесва втора мома и се влюбва в нея – всяка мома и всеки момък намират своите възлюбени и се чувстват щастливи. Всяка мома мисли, че няма друг, подобен на нейния възлюбен, и всеки момък мисли същото за своята възлюбена – право ли е това? В известна степен е право, защото всеки разрешава този въпрос от лично гледище.

Ето защо, дойдете ли до разрешаване на високи въпроси, вие трябва да имате нужното смирение – без смирение човек не може да се развива. Виждате, че някой греша; не

го съдете, но вижте причините защо греши. Някоя мома се кичи – защо? Тя не се кичи сама, друг някой я кичи и нарежда. Кой е този, който я кичи – момъкът, когото тя обича, защото ако не го обичаше, никога не би се кичила. В това отношение момата е картина, а момъкът – художник, който рисува картината. Каквото пожелае художникът, това рисува: днес пожелае да сложи едно цветенце на главата, утре – едно перце и т.н. Докога ще продължава това? Докато художникът завърши картината; щом я завърши, той не слага вече никакви краски върху нея. Кога художникът счита картината си за завършена? Когато я продаде – щом момата се ожени, тя не е нищо друго, освен продадена картина.

Питам: защо картините трябва да се продават, т.е. защо хората трябва да се женят? Според мене, докато човек не разреши в себе си въпроса за женитбата, той не трябва да се жени. Ако не разреши този въпрос правилно, и да се ожени, както е влязъл в брак, така ще излезе. Преди грехопадението женитбата е представлявала посвещение – тогава човек се е учил. Днес след женитбата мъжът или жената изпълняват роля на съдебен следовател: „Защо си облякъл дрехата си така; защо шапката ти не е сложена както трябва; защо не си се сресал на път в средата?“ – това не е никаква женитба. Женитбата подразбира свързване на две души с противоположни способности и дарби; женитбата подразбира среща на две души лице с лице, за да може Истината да се изяви между тях.

Мъжът и жената са две огледала, в които човек може да се оглежда; като се оглежда, той вижда своето вътрешно отражение – мирът, и тогава си казва: „Защо съм се навъсил толкова, защо съм свил вежди?“. Когато навъси веждите си, човек мисли. Защо – защото е недоволен от обкръжаващата среда. Недоволният трябва да намери причината за своето недоволство и да я премахне. Някой се погледне в огледалото, не е доволен от себе си, липсва му нещо; друг пише, но и той е недоволен, защото хората щели да го критикуват; трети е недоволен от себе си, иска да бъде добър към всички – към Бога, към Ангелите

и към хората. Някой човек не работи и не живее за себе си. Със слизането си на Земята човешката душа влиза в съприкосновение с Божия Дух, както майката влиза в съприкосновение с детето си – за детето майката представлява Божествения Дух. И квачката се грижи за пилетата си, както майката за своето дете. Значи където и да се обърне човек, навсякъде в живота си среща Божественото, което работи, повдига всяко живо същество.

Като разглеждате нещата по този начин, вие ще имате ясна представа за тях и ще вървите напред, без да се спъвате; така само ще освободите ума си от излишен товар. Когато влизате в спасителна лодка, колко багаж ви е нужен – малко, и то най-същественото. Съществено за вас е това, което можете да вземете със себе си в лодката, всъщност от него всичко друго е излишно. Нужни ви били дрехи, шапки, обувки, покъщнина – всичко това е за света, а за вас е нужен най-малкият багаж, без който не можете. Днес сте в парахода, но утре ще получите призовка, с която ще ви поканят да заминете за Невидимия свят; там ви чакат на аудиенция, да дадете отчет за всичко, което досега сте направили – сериозна работа е това! Който е готов с отчета си, той ще се радва, че го викат на онзи свят.

Страшно нещо е заминаването на човека за онзи свят – голям страх, голямо треперене ще бъде! Като се явите на аудиенция при Бога, Той няма да ви съди, но ще ви помогне да отделите същественото от несъщественото. Да се явите на тази аудиенция, това значи да изпитате Любовта Божия върху себе си. Той ще изпрати красива огнена колесница, придружена от двама Ангели, за да ви вземе, и те ще ви вдигнат с чест и слава от Земята; вие ще оставите на Земята кожата си и всичко несъществено, а ще вземете със себе си само същественото. – „Горкият човек, отиде си.“ Никъде не е отишъл, но дойде огнена колесница, която го задигна със слава и величие. Ще кажете, че това се отнася до светиите. Нима светиите не са хора? И те са хора, но са изпълнявали волята Божия, напълно са прилагали Божиите закони.

За учениците на окултната школа има една опасност – те могат да умрат от преизобилие, от пресищане, от преяждане. Окултните ученици са големи гастрономи. Искат да разрешат всички житейски въпроси: как е създаден светът, причините за злото, реален ли е животът, какъв е неговият смисъл и т.н. – вследствие на тази голяма алчност за знания те преяждат, разстройват стомаха си. За да задоволят този ламтеж, те се натъкват на ред противоречия, но трябва да знаят, че това, което е необходимо за коня или за вола, не е необходимо и за човека; копитата на коня и рогата на вола не са нужни за човека – конят се хвали с копитата си, че може да рита, да се брани от външни нападения, а волът се хвали с рогата си, казвайки: „Който не се съобразява с моята философия, ще опита рогата ми“. С тях лесно се разрешават и най-мъчните задачи: идете при някой овчар, за да видите как са наплашени овцете – достатъчно е да се яви срещу тях някой бик, за да се разпръснат веднага; щом видят някое животно с рога, те му отстъпват първото място. Значи рогата са славата на вола, на бика; волът, бикът минават за велики същества благодарение на рогата, които навсякъде им отварят път. Ето защо, когато някои казват, че им е все едно дали ще предприемат известна работа, или не, защото и в единия, и в другия случай рогата им няма да паднат, те искат да представят силата и респекта на рогата.

Сега, става ли въпрос до символите в Природата или до примерите, които ви изнасям от живота, вие трябва да ги тълкувате правилно – всеки пример, всеки символ представлява ядка на една Божествена идея; всеки символ, правилно изтълкуван, внася светлина в човешкия ум; всеки пример, добре изтълкуван, свързва човека с Невидимия свят, както радиото го свързва с всички хора на Земята.

Каквото представляват ключовете на радиото, такова нещо представляват човешките способности: бутнете ли една от способностите му, той се свързва вече със съответни сили и енергии в Природата, които пък го свързват с известни области на Духовния свят. Разработването на една способност в човека представлява отваряне на един

прозорец към обширния свят. Колкото повече прозорци има човек, толкова по-големи са възможностите му за прогресиране, за правилно разбиране. Кривото разбиране на нещата отклонява човека от правия път, а всяко отклоняване създава страдания и мъчности на човека. Сега ще прочета 4 глава от I Петрово послание, като пример на тогавашните разбирания; ще видите разликата между тогавашното и сегашното разбиране на нещата:

„И тъй, понеже Христос пострада за нас по плът, въоръжете се и вие със същата мисъл, защото пострадалият по плът престанал е от греха“ (1 ст.) – значи след като страда, човек престава да греши;

„За да живее през останалото по плътта време, не вече по човечески похоти, но по Божията воля“ (2 ст.) – когато страданията престанат и човек научи уроците си от тях, той започва да живее разумно, т.е. по Божията воля;

„А свършването на всичко е приближило“ (7 ст.) – ако свършването, т.е. краят на лошото в света, беше наближило преди две хиляди години, когато апостолите са живели, какво може да се каже днес: днес ние сме още по-близо до края на злото;

„И тъй, разумно живеете и трезвени бъдете в молитвите“ (7 ст.);

„А преди всичко имайте усърдна любов помежду си, защото любовта ще покрие множество грехове“ (8 ст.). – „Защо трябва да любя?“ За да се покрият множество от твоите грехове. Любовта не е етикет; тя изкупва греховете на хората – праведният трябва да люби, за да изкупи както своите грехове, така и тия на своите ближни. Бог ни люби пък, за да ни спаси.

„Бивайте едни към други гостолюбиви без роптание“ (9 ст.) – за да се каже на някой човек, че трябва да бъде гостолюбив, това показва, че той не е гостолюбив; същото се отнася и за вас – бъдете и вие гостолюбиви, както и Бог е гостолюбив.

„Блажени сте, ако ви укоряват за името Христово, защото Духът на славата и на Бога почива на вас; откъм тях се хули, а откъм вас се прославя“ (14 ст.) – ако и вас хулят за името Христово, издържайте. Нека ви хулят така, че да

ви изправят – то е за изпитание. Когато грешните хулят праведния, те се изправят – по този начин праведният помага на грешните: когато грешният постоянно държи в ума си един праведен, последният го изправя и повдига. Не е лесно човек да издържа хулите на грешните хора, геройство се изисква за това; само възрастният може да издържа хулите на грешните хора, това не е за деца.

Прочетете и вие това Послание и вижте къде се различава от сегашните разбирания на хората. То е писано приблизително преди две хиляди години; сега сме 1928 година, значи остават още 72 години, за да се изпълнят цели две хиляди години. Ако апостол Петър живее днес, какво Послание би написал? Нека някой от вас, брат или сестра, се опита да напише едно Послание. Ако не можете да напишете ново Послание, преведете четвъртата глава от I Петрово послание на съвременен език, според степената на съзнанието на сегашния човек. Който се наеме с тази работа, той трябва да бъде готов на всичко. Вярващите ще приемат Посланието му, както е предадено; невярващите, особено ония, които имат силно критичен ум, ще го подложат на голяма критика.

И тъй, да се върнем пак към първия стих на прочетената глава, да видим как може да се преведе на сегашен език: „Понеже Христос пострада за нас по плът, въоръжете се и вие със същата мисъл“ – с други думи казано: понеже едно време Христос пострада, въоръжете се и вие със същата мисъл, т.е. пригответе се в мисълта си, че и вие ще страдате. Такова е положението днес, но след време, когато човечеството престане да греши, и страданията ще престанат; тогава като дойде Христос втори път на Земята, няма да страда вече, всички хора ще Го посрещнат в слава и величие. Тогава първият стих на това Послание ще бъде преведен по нов начин със следните думи: „Понеже Христос дойде на Земята в слава и величие и учението Му се прие от всички, и вие ще ходите в слава и величие“.

Ако Христос се радва, и вие ще се радвате – каквото Христос носи в себе си, и вие трябва да имате същото. Когато дойде на Земята, Христос ли пожела да страда,

или други Му наложиха страданията? Той направи опит да заобиколи страданията, но видя, че са неизбежни, и доброволно ги прие. Той имаше ученици, които можеха да Го предпазят, но трябваше да се изпълни Волята Божия – Той казваше: „Не дойдох да изпълня Своята воля, но волята на Онзи, Който Ме е изпратил“. Ако Христос, Който беше Учител, пострада по плът, колко по-голяма е вероятността вие да страдате, затова пригответе се в мисълта си, защото и вие ще страдате.

Какво трябва да правите, когато дойдат страданията и за вас? Свържете се с Христос. Само страдащите хора могат да разбират страдащия; който се е радвал, само той може да разбере радващия се – затова казват, че богатият не може да влезе в положението на бедния и бедният не може да влезе в положението на богатия – те едни на други не си вярват. Когато някой не ви разбира, не влиза в положението ви, причината за това е, че той няма същата опитност.

Някой се оплаква, че скръбта му е голяма. Защо скърби – направил е някаква грешка или някакво престъпление и последствията го измъчват. Причината за скръбта му не е голяма, но болката, която му се причинява, е голяма. Колкото по-високо стои човек в духовно отношение, толкова по-големи са страданията му. Някой светия минал покрай един беден човек и не му обърнал внимание, но щом замине, той започва да се измъчва защо не го е погледнал, а философът минава покрай стотици бедни, страдащи, без да се спира пред тях, без да ги погледне, но не страда – защо? От светията се изисква много повече, отколкото от философа. Светията знае, че Бог се проявява чрез бедния като през фокус и той трябва да се спре пред него, да го запита за положението му и тогава да си замине – това значи, че той е поздравил Бога. Бедният се намира в трудно положение и светията трябва да го подкрепи; не изпълни ли това, той не е изпълнил волята Божия. Че не е видял бедния, че е бил зает – нищо не го извинява.

И тъй, който върви в Божествения път, трябва да има абсолютно чиста мисъл, да остави настрана всички мате-

риални начинания. За да издържи на това, той трябва да се стреми към Бога като към Слънце. Това не значи, че човек трябва да се откаже от благата и радостите на живота; не, но той трябва да знае, че придобиването на тия блага и радости се обуславя от стремежа му към Бога. И най-малкото отклоняване на човека от правия път е свързано със загубване на неговата радост.

Ще каже някой, че се е молил на Господа, че мислил за Него и в резултат не само че нищо не е получил, но изгубил и това, което е имал; за да изгуби човек и онова, което има, това показва, че нито молитвата му, нито мисълта му са били такива, каквито трябва. Молитвата на човека трябва да бъде като тази на детето, което познава майка си – както детето пристъпва към майка си с всичката си простота и свобода, така и човек трябва да пристъпва към Бога. Не е правилно човек да пристъпва към Бога със страх. Кога детето се страхува от майка си и от баща си – кога греша и не върши тяхната воля. Същото се отнася и до човека: кога не върши Волята Божия, той се страхува от Бога; щом върши волята Му, никакъв страх не изпитва. Ако сгреша пред Бога, човек трябва да се изповяда, да каже истината както си е и да помоли Бога да му даде време да изправи грешката си.

Представете си, че един ученик цяла година бяга от училище, не учи уроците си и накрая показва слаб успех. Трябва ли той да обвинява учителите, другарите си, за да оправдае своя слаб успех? Не, като види труда и разходите на родителите си около него, той трябва да се разкае и да ги помоли да му помогнат и следващата година, за да изправи грешката си. Ако започне усърдно да учи, да посещава училище, родителите му ще бъдат доволни от него и ще кажат: „Има нещо добро в нашето дете. Радваме се, че изправи грешката си“.

Сега, като ви наблюдавам, виждам, че всички имате слаби бележки в училището, но трябва да работите, за да ги поправите. Колкото и да криете двойките си, както правят учениците от обикновените училища, те все ще се видят. Ще кажете, че правите усилия да изправите

слабите си бележки; не е въпрос в усилията. Придобиване на знание, както и изпълнение на Волята Божия, не се постига под влиянието на страха или насилието – всичко това се постига при приложение на великия закон на Любовта. От всички се иска изпълнение на Волята Божия от любов. Да изпълним волята Божия – това е най-малкото, което можем да направим за Господа.

Той мисли за всички същества и на всички изпраща Своето благословение. Някои казват, че Господ ги е забравил; според мене, който мисли, че Бог го е забравил, това показва, че той е забравил Господа. Казано е в Писанието: „Търсете Ме, докато Съм близо до вас“ – това значи: търсете Бога в момента, когато е близо до вас, когато минава покрай вас. Този момент може да е кратък, но вие трябва да бъдете будни, за да приемете благото и милостта, които Бог отправя към вас. Това, което научите в този момент, ви е достатъчно; то ще внесе в душата ви Мир, Радост, стремеж към Знание и светлина, към Истина и Свобода.

Като ученици, от всички се иска приложение: ако сте писател, приложете новото във вашата поезия; ако сте художник, приложете новото в изкуството; ако сте музикант – в музиката; ако сте готвач – в готвенето. Каквато и работа да вършите, във всичко прилагайте идеите на Новото учение. Новото учение се характеризира с даване: ако имаш два чифта обувки, дай единия от тях на бедния си приятел; ако имаш два костюма, дай единия на някой беден човек. Каквото правиш, на никого не казвай. За миналото, било то добро или лошо, не говори; говори само за настоящето. Достатъчно е да тропнеш с пръчицата си, за да разберат хората, че ще им дадеш нещо, за да дойдат веднага да те слушат. Мнозина се оплакват, че никой не ги слуша. Много естествено – те не дават на никого нищо. Я отворете тенджерите си и започнете да раздавате, да видите няма ли хората да ви слушат; а така, пред празни тенджери, кой ще остане да ви слуша?

И тъй, желая на всеки от вас да вземе съответна длъжност, която да отговаря на вътрешното му разположение. Кой каквото желае – готвач, градинар, поет, писател, учен,

философ, свещеник – такъв да стане. Важно е да изпълни работата си според духа на Новото учение. Ако писателят описва живота, да го представи такъв, какъвто е в действителност – нито украсен, нито мрачен. Изнасяш една опитност – изнеси я така, както си я преживял, без никакви преувеличения или намаления.

Като четат разни философски и научни книги, хората започват да се влияят от идеите на дадени автори и се запитват защо Господ не оправи света; като философстват известно време, най-после казват: „Когато Христос дойде втори път на Земята, тогава светът ще се оправи“. Защо трябва да чакате идването на Христос по време и пространство, когато Той във всеки момент може да влезе във вашите умове и сърца? Едно топло чувство в сърцето ви и една светла мисъл в ума ви не са нищо друго, освен идването на Христос у вас. Не очаквайте нещата да стават по буква. На чие сърце и на чий ум Христос не е похлопвал? Няма човек в света, когото Христос да не е посетил, но малцина са Го приели.

Някои очакват да ги вземат с колесница, впрегната с двама Ангели; и това е възможно, но при изключителни случаи. Важно е човек да чуе хлопането на Христос и да Му отвори, а по-нататък как ще го вземат – това не е неговата работа. Христос живее вече във всеки човек, в душата на когото Любовта работи и в ума на когото новата мисъл прониква.

Без Божията Любов и без новата мисъл в себе си човек не може да разбере живота, нито може да постигне щастиято. Какво по-голямо щастие от това да обичате някого? Щастлива е майката, когато обича детето си и когато то я обича; щастлива е майката, когато детето е добродетелно и разумно. Да имате една добродетел в себе си – това значи да имате любещо и разумно дете; на такава добродетел може напълно да разчитате, тя е устойчива, както са устойчиви колоните в едно солидно циментово здание. Видите ли, че колоните на това здание се клатят, вие не можете да разчитате на неговия подслон.

Следователно човек може да разчита само на Божественото в себе си, като на нещо устойчиво, неизменно. Може да се разчита на обещанието само на онзи човек, у когото Божественото се е пробудило – той е готов на всякакви услуги, на всички жертви. Молитвата на този човек всякога се чува. Някой казва, че с часове се моли на Бога, но не получава отговор на молитвата си; истинската молитва не се заключава в много молитви и в много часове, важно е какво е съдържанието на молитвата. Каква молитва е тази, която е пълна с оплаквания и роптания срещу съдбата?

Когато се моли, човек се свързва с общество от Светли възвишени същества, които го слушат и хроникират всяка негова дума – той е изложен като пред фотографски апарат. Молитвата не е нищо друго, освен свързване на човешката душа с Бога, при което човек изправя грешките си и благодари за всички блага, които всеки ден получава. Щом види портрета си, той лесно се коригира; не може ли да види своя портрет, човек е още сляп и трябва да прогледне – той трябва да се моли да дойде Христос при него и да отвори очите му. Когато Христос, т.е. Любовта, дойде при човека и се докосне до очите на неговото съзнание, на неговия дух, на неговата душа, той моментално ще прогледне и ще започне да славя Бога.

Който иска да прогледне, той трябва да приложи Новото учение в своя живот. Той трябва да започне от малкото и постепенно да върви към голямото; малките добродетели са за предпочитане пред големите. Никой Учител, никой светия, никой адепт не се е повдигнал с желанието си да придобие големи добродетели; малките добродетели повдигат човека, а не големите, малките добродетели правят човека велик.

Като ученици, вие трябва да знаете какво нещо е молитвата и как да се молите; като говорите, трябва да знаете какво да говорите; каквото правите, всичко трябва да минава през вашите ум и сърце едновременно, защото в човека има хубави работи, но има и лоши, от които сам трябва да се пази. Лошото трябва да се изкорени и да се

изхвърли навън. Човешката душа трябва съвършено да се изчисти, да се освободи от всички плевели.

– „Големи са страданията ни.“ Колкото и да са големи страданията ви, не са по-големи от Христовите. Щом Христос страда, и вие ще страдате. Като минете веднъж през страданията, втори път няма да минавате; щом веднъж сте минали или минавате през сиромашията, невежество, безсмислието, втори път няма да минете – нещата в Природата никога не се повтарят. Щом излезете от мъчнотиите на живота, ще влезете в новия живот – живот на радост, веселие, щастие, блаженство.

„Въоръжете се и вие със същата мисъл“ – с коя мисъл? Че първо ще страдате, а после ще влезете в новия живот, в който царува Любовта. Това трябва да бъде вашето разбиране и към него да се стремите. Не се поддавайте на чужди мисли, дошли под влияние на ваши приятели, с които дружите. До вчера си се молил, обличал си се чисто, спретнато и току изведнъж казваш: „Не искам да се моля, не искам да се обличам. И без молитва може, и без обличане може“ – това е влиянието на някой мързелив човек, който не иска да се моли, не иска да се учи, да се облича. Пазете се от влиянието на обикновените хора, свържете се с добрите хора, с мисълта на Разумните същества от Невидимия свят.

Турците казват: „Добро е човек да гледа красивото в света“, аз казвам: добро е човек да люби. Любовта е добродетел – който не люби, той не може да бъде добродетелен; Любовта е начало на Добродетелта. Вложете в себе си мисълта: да любиш – това е начало на Добродетелта; да любиш – това е начало на новия живот; да любиш – това е поставяне на първия камък на Божествената сграда. Да любиш – това значи да съградиш в душата си храм, в който Бог да обитава; този храм съществува на Небето, но той трябва да се материализира и на Земята; за този храм говори и Христос: „Отивам да ви приготвя място, та където Съм Аз, там да бъдете и вие“.

Има неща, които на Земята не са завършени, но трябва да се завършат и тогава ще ви се подпише паспорта, ще

ви дадат свободен билет за далечната Ханаанска земя, в която царуват Любов, Щастие и Живот; който не е завършил работата си, той няма да получи паспорт за напускане на Земята – преждевременно никой не може да замине за Ханаанската земя.

И тъй, работете с Любовта като начало на Добродетелта. Никога не се поддавайте на влиянието на чужди мисли, дошли отвън някъде, и вие не налагайте своите убеждения на хора, които не са готови – ако им се наложи, вие ги излагате на опасност. Всяко пиле трябва да излезе от черупката точно навремето. Щом прилагате Любовта в живота си, това е приложение на Новото учение. За да видя как го прилагате, аз ще посетя гостилниците ви, домовете ви, научните ви кабинети, лабораториите ви, беседите ви и ако видя новото, ще остана между вас; ако нищо ново не намеря, ще взема шапката си и след две хиляди години пак ще ви посетя – две хиляди години представляват два Божествени дни. Ако в продължение на две хиляди години хората не можаха да приложат Христовото учение, ще им трябват още две хиляди години. Христос казва: „Когато Син Человечески дойде на Земята, ще намери ли достатъчно вяра между хората?“.

Бог е определил на човека хиляди години, за да свърши възложената му работа, но от него зависи да я свърши и за по-малко време – той може да я свърши за един месец или за един ден. Ако я свърши по-рано, останалото време ще помага на ближните си – така постъпват Учителите. Когато някой Учител дойде на Земята, той свършва работата си за един ден, а в останалото време помага на хората, учи ги, лекува ги – интересува се от всичко. Същото правете и вие – учете по-малките от вас. – „Ама те не разбират.“ Като им обясните нещата от гледището на новата светлина, те непременно ще ви разберат. Ако сте носители на Божественото, Божието благословение ще дойде върху вас. Соломон е казал: „Няма нищо ново на Земята“ – това е едната половина, аз добавям: няма и нищо старо на Земята. Защо? Защото е казано: „Бог твори новото в света“.

Дръжте в умовете си мисълта: Любовта е начало на Добродетелта. Търсете Любовта в себе си, а не вън от себе си; докато търсите Любовта в хората, вие всякога ще бъдете изложени пред големи противоречия и разочарования; докато не видиш Любовта в себе си, в другите хора никога няма да я видиш. Следователно, търсиш ли красивото в живота, в себе си го търси; търсиш ли Правдата, в себе си я търси. Приложи Любовта в живота си, ако искаш да се освободиш от всички противоречия.

Някой те е обидил и ти отиваш при Бога, молиш се за едно, за друго, но обидата седи в сърцето ти, измъчва те – защо? Защото ти си я пуснал толкова дълбоко в себе си, че образът на Бога съвършено се е закрил. Изхвърлете обидата от сърцето си и така се явете пред Бога. Всички обиди, всички недоразумения, всички страдания са от захар; пред лицето на Бога всичко се топи, всичко се разтваря. – „Еди-кой си ми каза, че съм неспособен.“ Какво лошо има в това – сложете запетая след частицата *не* и ще стане: не, способен съм. Запетаята спасява положението – кажат ли ви нещо отрицателно, сложете запетая след частицата *не*; искате ли вие да кажете нещо отрицателно, сложете запетая след частицата *не* и всичко лошо ще се превърне в добро. Казваш на някой човек: „Невнимателен си!“ – помисли малко, не бързай, сложи мислено запетая след частицата *не* и кажи: „Не, внимателен човек си“. Това значи Божествен език, Божествен говор. Такъв е езикът на Любовта, който превръща злото в Добро, мракът – в светлина.

В светлината на Божия Дух има Живот и Мир.

36. лекция, 4 юли 1928 г., София

ЕДИНСТВО И ОБЩНОСТ

Упражнение на връх Мусала. Всички са прави, наредени шахматно и обърнати с гръб към Слънцето. Така наредени, всички сядат на земята с крака, поставени напред. Ръцете се издигат бавно над главата, при което се изговарят следните думи: „Уповавай на Господа с всичкото си сърце!“ Бавно спускане на ръцете от двете страни на главата с изговаряне на думите: „Уповавай на Господа с всичкия си ум!“. Ръцете продължават да се спускат от страни на тялото, по краката, до пръстите долу и бавно се издигат над главата в първото положение с изговаряне на думите: „Във всичките си пътища познавай само Него и Той ще оправи стъпките ти“. В това положение, седнали, левият крак се подгъва под десния. Дясната ръка се поставя на коляното и се чете *Добрата молитва* и 91 Псалм. След това десният крак се подгъва под левия. Левият крак си остава напред, лявата ръка се поставя на коляното. В това положение се изговарят думите: „Да се съединят Любовта, Вярата и Надеждата в сърцето ни и да се прослави Господ в душите ни“. „Да се съединят Вярата, Надеждата и Любовта в сърцето ни и да се прослави Господ в душите ни.“ При същото положение се изговарят и следните думи: „Ще служа Господу с ума си, със сърцето си и със силата си. Ще ходя в пътя Господен с любовта си, с вярата си и със силата си. Ще познавам Господа в живота си с душата си, със сърцето си и с ума си“.

Сега, съсредоточете се в себе си и всеки да пожелае това, към което душата му се стреми.

Размишление.

Както виждате, докато стигнете до връх Мусала, минавате край езера. Всяко езеро може да се уподоби на един от материците в света. Крайното езеро, в дъното на хижата, представлява Австралия; някога тя е била по-голям

континент, отколкото виждаме днес, но голяма част от нея е потънала. Двете езера при хиждата са двете потънали земи от Австралия. При изкачване по-нагоре двете езера над хиждата представляват Азия. Езерото под самия връх Мусала представлява Европа. Двете езера, които се виждат от върха в посока югоизток, Маричините езера, представляват Южна Америка и Африка. Това е важно за вас, доколкото да насочите мисълта си към Живата природа, да видите, че всичко, което съществува в нея – камък, дърво, растение, животно, река, езеро, море, планина – е във връзка с различните светове. И най-малките неща в Природата са представители на нещо велико и разумно. Забележете: на изток, на запад и на север има облаци, а на юг небето е чисто, ясно – това показва, че едни от теченията в Природата отиват надолу и носят облаци, а други отиват нагоре и разнасят облаците, вследствие на което хоризонтът е ясен. Изобщо, север символизира Истината, а юг – Доброто, Добродетелта; където е Доброто, там е юг.

Планинските върхове, които ви заобикалят, представляват възможности за проява на Божията Любов. Следователно само онзи може да говори за обезсърчение, който е обиколил всички планински върхове, всички вериги, всички чукари; ако ги обиколи и остане нещо от обезсърчението му, той има право да говори за него – иначе, без да ги е обходил, не му се позволява да казва, че е обезсърчен.

Планинските вериги представляват ребуси, задачи за разрешаване – те са свързани една с друга, ето защо, който се наеме да ги обходи, той трябва да знае откъде да започне и накъде да върви. Онзи, който е строил планините, е поставил врати за преминаване от една планина в друга, от един връх на друг. Следователно човек всякога може да черпи сила, енергия от планината, посредством която да трансформира състоянията си. На планината слънчевата енергия осветява нещата и ги кара да зреят, а в низините ги нагрива и изгаря. Който иска мисълта му да се осветява и да зрее, да се качва по планините – те предразполагат човека към мисъл. Сега оттук ще изпратим поздрав на

всички приятели, които се намират на изток и на запад, на север и на юг; ще изпратим поздрав на всички братства, които съставят ордена на Великото Бяло Братство; ще изпратим поздрав на всички пробудени души, които вършат волята Божия.

Казват някои, че за развитието си човек трябва да се отдели от общото, да живее сам. Когато расте, човек може да се изолира, но в този процес той има нужда от сокове, от храна. Следователно, докато черпи тия сокове отвън, иска или не, той е длъжен да признае Цялото. Например Слънцето грее отгоре. По отношение на растителното царство Слънцето е Цялото, а растенията, животните и хората представляват души, които черпят от това Цяло – значи Слънцето, като Цяло, дава; растенията, животните и хората са частите, които, от една страна, взимат, а от друга – дават.

Всички са наредени в кръг, хванати за ръцете си така, че дясната ръка с лявата на съседа се издигат нагоре, а лявата ръка с дясната на съседа остават долу на мястото си. При това положение на ръцете се произнасят думите: „Уповавай на Господа с всичкото си сърце и с всичкия си ум. Във всичките си пътища познавай само Бога, Той ще оправи стъпките ти“. В същото положение се произнасят думите: „Ще служа Господу с ума си, със сърцето си и със силата си. Ще ходя в пътя Господен с любовта си, с вярата си, със силата си и ще познавам Господа в живота си с душата си, със сърцето си и с ума си. Това е живот вечен – да познай Тебе, Единаго Истиннаго Бога и Господа Исуса Христа, Когото Си изпратил“. Смяна на ръцете: онези, които са долу, се издигат горе; тия пък, които са горе, се свалят долу. При това положение се произнасят следните думи: „Да се съединят Любовта, Вярата и Надеждата в сърцата ни и да се прослави Господ в душите ни“.

Коленичетe на лявото коляно и подгънете десния крак под прав ъгъл. В това положение се произнасят следните думи: „Да се съединят Вярата, Надеждата и Любовта в сърцата ни и да се прослави Господ в душите ни“.

Сега ще се спра върху думите *единство и общност* – какво се разбира под тях? В Божествения свят *единството* подразбира закон на Цялото, който включва благото на всички; на физическия свят под *единство* се разбира това, което душата съдържа в себе си като лъч от Бога – тя е подобна на Цялото. Следователно, когато кажем *единство на душите*, разбираме, че Бог включва в себе си всички души и живее техния живот. Той мисли доброто на всички живи същества; в своя велик план Бог е включил доброто на всички души, условията им да се развиват, да растат и да узряват.

В Божествения свят под думата *общност* се разбира работата, която Бог прилага по отношение на една душа, като проследява всички нейни падания и ставания. Като работи върху всяка душа специално, Той разглежда общите положения, през които тя минава. Всяка душа има свои индивидуални преживявания, но същевременно има и такива преживявания, които са общи за всички души. Общността подразбира съвкупност от всички ония положения, през които минават всички живи същества без изключение.

Да обичаш едного – това значи да работиш върху тази душа и да изучаваш в нея онова, което е общо за всички души; това е закон за общност. Да обичаш всички души – това значи да изучаваш закона на единството. В закона на единството човек постепенно слиза; той започва да работи първо за Бога, после за ближния си и най-после за себе си. При закона на общността е точно обратно: човек първо работи за себе си, после за ближния си и най-после за Бога. За да се развива правилно, човек трябва да минава от единия закон в другия, защото остане ли само в единия закон, той ще преживява големи противоречия.

Често религиозните, духовните хора се страхуват да влязат в света, за да не ги ограбят. Каквото и да правят обаче, те са в света. Какво искат хората – да им се даде нещо. Следователно, щом обичате някого, вие непременно трябва да му дадете нещо; който люби, той трябва да бъде отворен, да дава – Любовта се изразява чрез даване.

Казвате, че когато дава, човек губи. Питам: какво ще изгуби семенцето, когато се посади в почвата, или какво ще изгуби животното, когато стъпи върху почвата? Следователно, когато даването е намясто, резултатите всякога са добри. Ето защо, когато се казва да не любите света, то има духовно значение.

Щом си човек, не слагай краката си в почвата, в грубата материя, както растенията – ти трябва да имаш общение с души, а не с почва, с грубия материал. Не желай неща, които не са ти потребни; който желае непотребни неща, той прилича на растение, което е пуснало корените си дълбоко в земята. Земята казва: „Ето, всичко в мене е отворено – вземи каквото искаш, но трябва да имаш знания, пособия, към които да прибавяш онова, което си придобил. Нямаш ли торба, в която да слагаш всичко, което си придобил, като излезеш навън, веднага ще изсъхнеш“. Много растения изсъхват по единствената причина, че не могат да задържат знанието, което са придобили.

И тъй, според закона на общността вие трябва да влизате в общение с пробудена душа, а не с непобудена. Пробудена душа е онази, която изпълнява Божия закон. Щом влезете във връзка с една душа, едновременно вие влизате във връзка с всички души. Вие трябва да изучавате този закон. С пробудената душа ще влезете във връзка по един начин, а с непобудената – по друг. Искате ли да влезете във връзка с една непобудена душа, работете върху нея, докато събудите любовта ѝ.

Работете със законите за общността и единството, като имате предвид изпълнението на волята Божия. Започнете или от единицата към всички, или от всички към единицата, но във всички случаи изпълнявайте волята Божия; щом изпълнявате волята Божия, вие ще получите Божието благословение и ще можете да давате на всички.

Не се съмнявайте в Бога, имайте пълна Вярa в Него. Вие трябва да имате вярата на детето – щом детето заплаче в люлката, майка му веднага чува и отговаря на неговия плач; ако майката не го чуе, друг някой ще го чуе, но непременно ще му се отговори. Това е първата фаза на

детската вяра и вие сте минали през нея: щом ви сложили в люлката, вие сте заплаквали и по този начин сте заста-
 вяли майка си да стане, да задоволи нуждите ви. Когато
 детето стане на седем години, майка му става сутрин рано,
 събужда го, помилва го, облича го, нахранва го, слага му
 храна в торбичката и го изпраща на училище. Детето вяр-
 ва, че учителят ще му даде знание – това е втората фаза на
 детската вяра. В тази фаза се намирате и вие: всяка сутрин
 Господ ви събужда, слага торбичка с книги през рамото ви
 и казва: „Хайде на училище!“. Като се върнете от училище-
 то, ще разправяте на майка си какъв урок ви е преподаден.
 Ако направите някаква грешка, учителят ще ви хване за
 ухото, да не правите същата грешка втори път. Изправите
 ли грешката си, учителят ще ви похвали.

Какво представлява молитвата – молитвата е разго-
 вор на ученика с Бога, на Когото ученикът разказва какво
 е учил, къде е сгрешил, как е поправил грешката си и т.н.
 Бог ще го слуша и ще му помага. Върне ли се от училище,
 без да разкаже на Бога какво е правил там, целият ден
 е изгубен. Следователно, върнеш ли се от работа или от
 училище, уедини се в себе си и се извини пред приятелите
 си, че имаш работа: да се измиеш, да се преоблечеш и да
 се поразговориш с Бога. С измиването, преобличането и
 разговора си с Бога, с баща си и майка си, ти ще получиш
 наставления за утрешния ден. При всяко отиване и връ-
 щане от работа човек трябва да се моли, да държи връзка
 с Любовта.

Това са прости правила, които трябва да изпълнява-
 те, за да се избавите от злото, което ви дебне. Всеки иска
 да бъде обичан, а не знае, че това е най-лесната работа
 – защо? Защото човек е книга, върху която Бог е писал в
 миналото, пише в настоящето, ще пише и в бъдеще. Да се
 смущава човек дали ще го обичат, или не, това значи да
 се смущава дали ще дойде някой да чете книгата му. До-
 като има хора с будно съзнание, все ще се намери някой
 да чете твоята книга – той ще дойде при теб, ще отвори
 една страница, ще я прочете и ще я пази като светиня; на
 другия ден пак ще дойде, ще отвори втора страница. Като

дойде до книгата, той иска да прочете нещо за Господа, но
 търси тук, търси там, не може да намери. Ти му посочваш
 страницата и той започва да чете – чете, но нищо не раз-
 бира. Ти започваш да му проповядваш – посочваш му още
 една страница от книгата си. Така той чете, интересува се
 от твоята книга. Като прочете цялата книга, започва да
 разбира нещата вътрешно.

Като четете книгите си едни на други, вие влизате в
 общение помежду си и създавате взаимни отношения на
 взимане и даване – някой ви дава хубав скъпоценен камък,
 в замяна на това вие му давате жито, царевица или
 друго нещо, което той може разумно да използва. Чрез
 даване и взимане човек може да влезе във връзка с всички
 души, не само видими, но и невидими, безплътни. Какво
 представляват тия същества? Физически те са невидими,
 но вие можете да влезете с тях в духовна връзка.

Представете си, че виждате човек, който носи в ръ-
 ката си чанта, пълна с четки и бои, ходи тук-там, търси
 нещо. Какъв е този човек, какво иска, какво търси, нищо
 не знаете – вие го виждате само физически и знаете, че
 търси нещо, движи се. Обаче този човек има и друга стра-
 на – духовна. Той се спира на едно място всред природата,
 изважда четки и бои и започва да рисува върху платно. За
 вас вече не е важен човекът, а това, което работи; вие не
 виждате движенията му, но работата му ви интересува –
 вие отваряте неговата книга и четете по нея. Ако започне-
 те да разговаряте с него, той ще мълчи – защо? Платното
 е важно за него. От време на време той спира работата си
 и гледа какво трябва да нарисова; тогава може да ви каже
 няколко думи и пак продължава работата си. Ако го без-
 покоите, други ще се справят с вас – ще се яви вятър, кой-
 то ще ви изгъди. Щом сте попаднали при художника, вие
 трябва да наблюдавате как рисува и да се учите от него.
 Привилегия е за човека да се намери пред един художник
 и да гледа как рисува; каквото и колкото разберете от не-
 говата работа, това е достатъчно за вас.

Днес и вие се намирате пред картините на велики
 художници, които са рисували цветята, канарите, върха

Мусала и т.н. Има художници, които не само рисуват тия цветя, но специално ги отглеждат като техни деца. Къде са тия художници? Те са невидими, но картините им свидетелстват за тях. Като знаете това, вие трябва да бъдете много внимателни: ще бъдете будни, ще внимавате къде стъпвате, ще гледате да не тъпчете цветята – и най-малкото цветенце да стъпчете, вие разваляте работата на някой художник. Както постъпвате с картините на художниците, така ще постъпват и с вас. Вие сте ученик, цяла година сте учили, но в края на годината един от учителите ви скъсва. Чудите се защо след като сте учили цяла година добре, накрая пропадате – това е наказанието ви, задето сте тъпкали картините на някой художник. Вие ходите из планините, тъпчете цветята, не гледате къде вървите и като се върнете у дома си, чувствате се неразположен – защо? Разбирате, че сте направили нещо, което не е в съгласие със законите на Природата.

Колкото е по-добър човек, толкова по-внимателно стъпва – той знае къде да стъпи, спазва законите за общността и за единството. Затова е казано в Писанието: „Господ ще оправя стъпките ви“ – кога? Когато изпълнявате Неговите закони. Ще се качваш по планинските върхове, но внимателно, с будно съзнание, да не стъпчеш нито едно цвете – изпречи ли се някое цвете на пътя ти, ще се спреш пред него, ще го помиришеш, ще го помилваш и ще изпратиш една добра мисъл към Онзи художник, Който го е рисувал; след това и Той ще изпрати Своего благословение. Така ще се качвате по върховете и ще слизате оттам вдъхновени и пълни с живот – това значи екскурзия по планински върхове.

И тъй, размишлявайте върху двата закона – на единство и общност. Имайте предвид интересите на всички живи същества – на растенията, на мушиците, на животните. Тук мушиците хапят, но това не е позволено, на Мусала не им е позволено да хапят; въпреки това те нарушават правилото – искат да ви кажат да оставите настрани вашия стар обичай да късате и да тъпчете цветята. Щом сте дошли на планината, вие трябва да бъдете много вни-

мателни, да не разваляте реда, който виждате тук. Всеки камък, всяко цвете са поставени точно на мястото си. Има някои камъни, които са въвн от реда на планината, тях можете да местите, но не и ония, които са наредени по план, приложен от Разумни същества.

Който спазва реда и порядъка по високите планински места, той може да възпитава съзнанието си. Много неща може човек да научи от цветята. Като възпитава съзнанието си, той става самостоятелен; за да бъде човек самостоятелен, стъпките му трябва да бъдат оправени от Бога. Да бъдат стъпките на човека оправени – това не значи да върви по права линия като войник, но да избира път за стъпките си, да не тъпче цветята и да не разваля картините на Природата. Като пазите цветята, вие се свързвате с ония Разумни същества, които работят върху тях; щом ги тъпчете, вие не вървите по Божиите пътища. Това не трябва да ви плаши, да не смееете да вървите по планините; внимателни бъдете – това е важно. Има цветя, върху които и да стъпите, лесно се оправят, но има цветя с крехко, нежно, неустойчиво стъбълце – те лесно се смачкват и след това не могат да се съвземат.

Не тъпчете цветята, бъдете внимателни към тях, ако искате да се самовъзпитавате. Колкото по-правилно вървите в пътя, толкова повече души ще ви помагат. Най-малко девет души идват в помощ на онзи, който изпълнява волята Божия – те идват от полето на Любовта, на Мъдростта, на Истината, на Правдата, на Добродетелта и т.н. Щом девет души се заинтересуват от човека, след тях идват и други души, все от висши светове, и той вижда вече как неусетно работите му се нареждат една след друга. Само при това положение животът на човека се осмисля. Когато човек се чувства сам, немил-недраг, изоставен от приятели, от близки, той не разбира Божиите закони, нито Бога познава. Сега от всички се иска да учите, да събудите душата си.

Колкото и малка мисъл да е минала през ума ви, щом е Божествена, приемоте я, станете и я изпълнете – никакво отлагане! Днешният ден, с температура 26°, показва, че

ви се дават добри условия за работа. Облаците пък стоят като свидетели, които поддържат идеята за единство и общност на нещата; те са разумни същества, които работят съзнателно.

И тъй, при закона на единството човек работи за Славата Божия; при закона на общността Бог работи за доброто на човека. Когато всички хора работят за Славата Божия, Бог е център, към Когото всички се стремят; тогава Той наблюдава какво хората правят и как работят. Когато Бог работи в нас, за наше добро, тогава Той ни движи като удове на велик организъм, а ние мислим, че сами работим. Казано е в Писанието, че Бог е направил света в шест дни, а на седмия си е почивал. После всички живи същества, които Бог е създал, започват да работят за Неговата слава. Следователно първо Бог е работил за нас, а после, когато си е почивал, ние сме започнали да работим за Него чрез Духа Божий.

Когато човек изпадне в противоречие, това показва, че не разбира законите за единство и общност. С други думи казано: при противоречията в живота си човек не разбира нито Славата Божия, нито своето добро и тогава казва, че животът няма смисъл. За да се осмисли животът му, той трябва да остави Бог да работи в него, а за да разбере живота, човек трябва да работи за Славата Божия.

Всички хора търсят своето добро, но не и Славата Божия. За да дойде доброто за човека, той трябва да търси Славата Божия – търси ли Славата Божия, и неговото добро ще дойде; не търси ли Славата Божия, доброто няма да дойде. Щом доброто не дойде, и животът му ще се обезсмисли. Следователно, ако искаш да станеш учен, ще търсиш Славата Божия; ако искаш да станеш богат, ще търсиш Славата Божия. Който търси Славата Божия, той всичко придобива; който не търси Славата Божия, всичко губи. Непреривно работете за Славата Божия, за да работи и Бог непреривно за вашето добро. Докато слугата работи за интересите и славата на своя господар, и господарят му ще има предвид неговото добро; към добрия слуга и господарят е точен, изпълнителен – щом дойде определе-

ния ден и час за възнаграждението му, господарят веднага плаща.

Сега, като имате предвид двата закона – за единство и общност, ще работите съзнателно с тях, за да си разрешите и най-мъчните задачи в своя живот. Няма задача в света, която да не може да се разреши. Когато хората ви гонят или преследват, започнете да работите за Славата Божия; щом разберат това, те се отдръпват и започват да ви обичат. В това отношение хората приличат на овчарски кучета: когато овчарят се отдалечи от стадото си, кучетата ще ви гонят, ще ви лаят; щом овчарят дойде при стадото си, кучетата престават да лаят и лягат да спят. Следователно, когато човек е без Бога, хората го преследват, не го допускат да влезе между тях; щом Бог е с човека, хората постепенно се оттеглят, започват да му се радват и го приемат навсякъде.

И тъй, който работи за Славата Божия, той е подобен на цвете, което се развива правилно. Всяко цвете, което се развива правилно, се ползва от Божието благословение. Щом някое цвете не се развива правилно, не се ползва от Божието благословение – тогава и животните, и хората започват да го тъпчат. Благословените цветя се отглеждат в градини, под специални грижи и внимание; от време на време в тях влизат пчеличките, поздравяват ги от Баща им, като им донасят по едно писмо; като благодарност за този поздрав цветята дават на пчеличките своя нектар и аромат – при това положение на нещата и цветята се радват, и пчелите се радват; те взаимно се възнаграждават и създават помежду си отношения, връзки. Това е вярно и по буква, и по дух, като същевременно се отнася не само до цветята и пчеличките, но и до всички хора по лицето на Земята. Както пчеличките играят роля на пощальони по отношение на цветята, така и хората чрез своите добри, светли мисли, топли чувства и чисти погледи взаимно си пренасят писма от Невидимия свят – по този начин те осмислят живота си.

Седи някой човек пред прозореца си, но е скръбен, тъжи за нещо. В това време по улицата минава някое дете, някоя млада мома или млад момък, някой стар, мъдър

човек и отправя чист, светъл поглед към него. В този момент една светла мисъл озарява ума на скръбния човек и той става от мястото си, развеселява се и започва да пее – защо? Скръбта му се е превърнала в радост – той е получил по незнаен за него път писмо от Невидимия свят, което променя състоянието му. В ролята на пощальон от Духовния свят може да бъде не само човек, но и животните – с песента си, с чуруликането си птичката може да предаде нещо хубаво на човека, с което да го зарадва, да смени скръбта му в радост.

Духовният човек се отличава по това, че между всички явления намира дълбока вътрешна връзка. Физическият човек обаче живее с постоянен страх в себе си – като се нахрани днес, започва вече да се страхува за утрешния ден, да не остане гладен. Той не разбира закона на единството: докато търси Славата Божия, всякога ще бъде нахранен; щом прилага законите за единството и общността в живота си, той всякога ще бъде доволен.

Помнете: законът на единството се отнася до Славата Божия, а законът на общността – до доброто на човека. Мисли за Славата Божия, за да мисли Бог за твоето добро. Да работи Бог у нас – това значи да станем оръдие Негово, Той да се проявява чрез нас, това значи да бъдем проводници на Бога. Щом си проводник на Бога, ти ще се ползваш от Неговите блага. Доброто, което Бог прави чрез тебе, първо тебе ще ползва, а после другите.

Като не разбирате тия неща, казвате: „Какво особено има в законите на единство и общност?“. Много неща има в тези закони, при това необикновени неща. Където се работи за Славата Божия, там е Доброто; не се ли работи за Славата Божия, и Доброто отсъства. Където се работи за Славата Божия, там има и здраве, и богатство, и знания, и светлина; където не се работи за Славата Божия, там всичко Добро изчезва.

Работете за Славата Божия, ако искате Слънцето всякога да грее и да ви осветява.

37. лекция, 28 юли 1928 г., връх Мусала

ЕДИНСТВО НА СЪЗНАНИЕТО

*Верен, истинен, чист и благ всякога бъди и Господ на мира
ще изпълни сърцето ти с всички добрини.*

Размишление.

За следващия път пишете върху темата *Разлика между духовна и естествена свобода*.

Апостол Павел е казал, че естественият човек, т.е. физическият човек, не може да разбира духовните работи – защо? Духовните работи се разбират по вътрешен път, по пътя на духовното у човека – за да разбере нещата, човек трябва да ги подлага на вътрешен анализ. Каква е разликата между физическия, т.е. плътския, и духовния човек? Кое отвлича ума на ученика от знанието – играчките, забавите. Когато майката иска да отвлече вниманието на детето си от нещо, което не трябва да му се даде, тя слага пред него различни играчки и излиза навън; щом види играчките, детето веднага престава да плаче и започва да играе с тях. Такива играчки, такива забави се изпречват на пътя на ученика, които го отвличат от науката.

Докато е на Земята, човек се грижи за тялото си – да го облече и нахрани, да му даде условия да си почине и т.н.; освен това той има желание да учи, да се развива, да постигне нещо. Обаче ако даде място повече на нуждите на тялото си и го задоволи, той се намира в положението на дете, което се занимава със своите играчки, не забелязвайки как годините минават една след друга, докато един ден се намери пред смъртта и започне да съжалява, че не е задоволил копнежите на душата си.

Днес всички хора говорят за физически, за духовен живот, но какво представлява всеки от тях отделно – не знаят. Някои считат физическия живот за реален, а духовния – за нереален. В какво се състои реалността на физическия живот? Някой сънува, че го гонят, затварят го,

бият го и той бяга, мъчи се, тревожи се, но като се събуди, разбира, че е сънувал; докато се пробуди и разбере, че сънува, той прекарва големи мъчнотии и терзания. Има ли някаква реалност в сънищата? Какво остава от този сън – тревогите. Защо се е тревожил този човек за нищо, тревогите му са били съвсем напразни. Следователно каквото представляват сънищата за будния живот, такова нещо представлява физическият живот на човека по отношение на духовния. Някой се тревожи, че има големи дългове, но щом изплати дълговете си, всичко забравя – това не е ли сън? През деня се безпокои за това, за онова, но щом заспи, всичко забравя – това не е ли сън? Това се отнася до здравия човек, а не до болния – болният и в будно, и в сънно състояние не забравя теглото си.

Окултният ученик трябва да работи върху себе си, да стане господар на ония мисли и желания, които са в негова вреда, трябва да знае как да се справя с тях. Ученикът трябва да разбира физическия живот, за да може разумно да се справя с борбата, която изпъква между физическия и духовния живот, т.е. между плътта и духа. Плътският живот разрушава красивото, което човек е съградил в себе си; той представлява червейчета, които влизат в корените на дървото и прегризват малките коренчета, докато един ден цялото дърво изсъхне – дървото умира, а червейчетата продължават да живеят, те са големи индивидуалисти, не признават идеята за общност, за братство. Ако хората живеят като червеите – всеки за себе си, къде е красотата на живота? Освен тези червеи могат да дойдат още по-големи, изцяло да нападнат дървото и съвсем да го унищожат.

Сега, като се говори за духовен живот, хората трябва да знаят какво представлява този живот. Някой ученик завършва гимназия или университет, но след като е учил цели 16 години, вижда, че всичко е забравил. Какво е придобил от това учение – нищо. Щом всичко забравя, учението му е било много повърхностно, не е проникнало дълбоко в него. Такова нещо представлява духовният живот за някои хора: те стават духовни, учат, прилагат, но

един ден всичко забравят и се връщат към своя първичен живот. Силата на ученика, силата на вярващия се заключава във вътрешната връзка между неговата душа и Бога, в будността на неговото съзнание; щом има тази връзка, щом съзнанието му е будно, той никога няма да изгуби това, което е придобил. Който не е господар на съзнанието си, при най-малката вътрешна борба в себе си, при най-малкото изпитание всичко изгубва. Духовен човек е онзи, на когото съзнанието не се прекъсва при никакви борби, при никакви изпитания; този човек се движи в светлина и никога не се спъва (който няма светлина в себе си, той всякога се спъва).

За да познаете кой човек е духовен и кой – физически, поставете ги на изпитание. Ако ги оставите да вървят по равна повърхност, и двамата ще ходят добре, без никакви спънки и вие няма да познаете кой от тях вижда и кой не вижда; но ако ги поставите върху неравна, грапава, пълна с препятствия площ, духовният човек ще върви добре, леко, без никакво препъване – защо? Защото вижда. А физическият човек ще се спъва на всяка крачка: ще пада, ще става, ще се удря – той не вижда, няма нужната светлина в себе си.

Ето защо, каже ли някой, че се спъва, това показва, че той няма светлина; неговото зрение не е добре развито, вследствие на което той не вижда къде ходи и се спъва. – „Ама едно време аз живях добре.“ Да, тогава ти се движеше върху гладка повърхност, без никакви препятствия, сега обаче пътят ти не е равен и трябва да съзнаеш, че не виждаш, че зрението ти е отслабнало вече. Когато човек се спъва и пада, това показва, че той не вижда препятствията, които Невидимият свят е поставил на пътя му. За да не се спъва, човек се нуждае от зрение, от вътрешна светлина на съзнанието.

Който се спъва и пада, той ходи със затворени очи; какво трябва да прави, за да прогледне – той трябва да следва Христос и като Вартимей⁴⁰ да казва: „Милост, о Давидов Сине! Ти помилвал си мнозина, Господи, помилвай и мен!“. Тази слепота не е била само физическа, но и ду-

ховна. Следователно при всички случаи на живота си човек трябва да се моли да се отворят очите му, да прогледне вътрешно. За тази цел съзнанието на човека трябва да бъде будно; не е ли будно, Разумните същества ще поставят на пътя му ред спънки и препятствия, които ще го заставят да мисли, да работи, да учи – само така той ще разбере какво му липсва и как може да придобие духовна светлина.

Как се постига духовното, кога ще го постигнете – това са задачи, върху които трябва да се работи, а не да се разисква; да разисквате върху тях, това значи да се обезсърчите – човек не е готов още да знае какво го очаква, той няма нужната Вяра. Кой човек е вярващ – този, който при най-големи противоречия в живота си не се разколебава, не се поддава на никакви съмнения; ако се спъне в нещо и падне, той признава в себе си, че зрението му е слабо или че не разбира живота, и се примирява с положението си – ползва се от опитността, която е придобил, и се стреми в други случаи да бъде по-внимателен.

Малцина разбират живота както трябва. Ще кажете, че сте християни, че вярвате в Бога, че се молите. Християни сте, вярващи сте, молите се на Бога, но дойде ли ви някаква болест, всичко изгубвате. Молите се, но не получавате отговор на молитвата си – защо? Между Божественото съзнание и вашето не съществува никаква връзка. Бог ви държи в съзнанието си като живи души, но вие постоянно прекъсвате връзката си с Него, вследствие на което страдате, измъчвате се, не можете да се справите с положението си. Прекъсването на тази връзка може да се уподоби на отсичането на един от пръстите на човешката ръка. Какво ще стане с този пръст, ако пожелае да се разходи малко и после пак да се върне на мястото си? Той може съвсем да изсъхне, а може и по друг начин да пострада. За предпочитане е да се върне на мястото си, отколкото никога да не се връща, но и в единия, и в другия случай страданията са неизбежни: и ръката ще страда, и пръстът ще страда.

Следователно всяко отделяне на човека като уд от Божествения организъм причинява известна дисхармо-

ния в Божественото съзнание. Грехът се обяснява само с прекъсване на връзката между Божественото и човешкото съзнание, иначе той остава необясним. Всеки грях, всяко престъпление помрачават човешкото съзнание, нарушават правилните отношения в живота. Силата на човека се състои именно в правилните отношения между неговата душа и Бога; щом наруши тия отношения, човек е изложен на големи страдания и тогава колкото и да се моли, не получава отговор на молитвата си – защо? Апостол Яков казва: „Зле просите, затова не получавате отговор на просбите си“. Докато детето е малко, покорно още, то се моли на майка си и на баща си и молитвата му всякога се чува; като порасне, като стане голям непокорен син, щом се помоли за нещо на баща си и не получи отговор, той веднага се нахвърля върху него и го набива – хвали се със силата си. Някои хора се молят на Бога, но щом не получат отговор на молитвата си, се опълчват срещу Него и отказват да учат, да работят, да се молят, казват, че не вярват в Господа, не вярват в живота, в нищо не вярват – тези хора не мислят, че като отричат всичко и не искат да работят, пакостят сами на себе си.

И тъй, докато живее в Божествения порядък на нещата, човек не може да се противи; ако се противи, ще излезе вън от Божествения организъм и ще се замести с друг уд. Ако един от пръстите на човешката ръка напусне мястото си и излезе вън от нея, друг пръст ще дойде на неговото място. Какво ще бъде положението на първия пръст? Това са разсъждения, които обясняват неестествените положения, неестествените състояния на човешкото съзнание. Тази е причината, поради която някои хора не разсъждават правилно. Например грешникът казва: „Нямам ли право и аз да живея?“ – имаш право да живееш, но нямаш право да грешиш, на това основание всички паразити ще питат: „Нямаме ли право да живеем?“. Недъзите, слабостите, грехът – това са паразити, които живеят за сметка на един живот, по-висок от техния. В Божествения свят това не се допуска. Недъзите, слабостите представляват низш, незавършен живот, от който човек трябва да се пази.

Една от задачите на ученика е да се справи с паразитите на физическия, на Сърдечния и на Умствения свят; щом намери паразит в себе си, от който свят и да е дошъл, веднага трябва да го изхвърли навън. Може ли паразитът да влиза без позволение? Паразитът влиза без позволение и в царската глава, и във философската, както и в главата на простия човек – къде ще спре за него е безразлично, той иска да намери сигурно място, да посмуче малко кръв. Какво трябва да прави човек, за да се освободи от паразитите? Той трябва непрестанно да се чисти, да дойде до своето естествено положение, до своите естествени движения. Когато някой паразит нападне човека, той започва да се почесва ту тук, ту там, да прави неестествени движения.

Не оставайте паразитите да взимат предимство у вас. Само малкото дете очаква на майка си; порасне ли, стане ли голям син, то само трябва да се чисти, само трябва да се грижи за себе си, трябва да се изучава, да знае произхода на своите недъзи, за да може лесно да се справи с тях. Има недъзи у човека, които са създадени от преди няколко поколения; също така има добродетели у човека, които са създадени от хиляди години насам. Ученикът трябва да познава произхода на недъзите и на добродетелите си, да знае по какъв начин да работи с тях.

„Познай себе си“ – казва Сократ; това се отнася за всеки човек, специално за ученика. Не е достатъчно да каже, че е във връзка с Духовния свят, това трябва да се докаже. По какво се познава, че човек е свързан с Духовния свят? По усиляне светлината на съзнанието му – щом светлината на неговото съзнание се усилява, това показва, че той постепенно се приближава към свят, където живеят Разумни същества. Когато се казва, че животът е движение, това подразбира, че човешката душа се движи от физическия към Духовния свят и обратно – от Духовния към физическия. Каквото представлява физическият свят, такова нещо е и Духовният: и там има градове, къщи, живи Същества, но културата, отношенията между Съществата са по-високи от тия на Земята; както на Земята има населени и

ненаселени места, такива има и в Духовния свят – физическият свят представлява бледо копие на Духовния.

Следователно, колкото и да се мъчи човек да отдели в съзнанието си физическия живот от духовния, ще види, че това е невъзможно – тези два живота са тясно свързани и взаимно се преплитат. Това не се отнася само до човека, но и до животните, и до растенията. Например когато кокошката снася яйца и започва да ги мъти, в нея прониква вече Божественото съзнание, което я заставя да лежи върху яйцата цели 21 дни и след като се излюпят пиленцата, да се грижи за тях. Щом Божественото съзнание се оттегли, квачката напуска пиленцата си и ги оставя сами да се грижат за прехраната си, сами да се защитават.

Често хората говорят за Любовта, но Любовта не е качество на човека. Казано е, че Бог е Любов, следователно човек проявява Любовта само тогава, когато Бог присъства в него – и тогава той трябва да съзнава, че тази Любов не е негова, но на Бога. Бог в човека люби, а не самият човек; като знае това, човек не може да изисква да бъде обичан – Любовта насила не се дава. Ако една река минава през двора на някой човек, той няма право да задържи тази вода само за себе си, но трябва да остави водата свободно да тече, да минава през дворовете на всички негови съседи, да пои градините им.

Щом става въпрос за Божията Любов, не се страхувайте, пуснете я свободно да тече през вас – тя ще напои и вашата градина, ще напои градините и на вашите ближни. Не се мъчете да я ограничите – никой не може да ограничи Божията Любов. От човека се иска да бъде справедлив, а не да бъде любвеобилен – за Бога е казано, че е Любов, а не за човека. Ако Бог присъства в човека, последният може да люби; вън от Бога той не може да прояви никаква любов – ето защо хиляди години човек трябва да живее в Любовта, докато се научи как да я проявява.

Казано е за човека, че трябва да възлюби Господа Бога своего; казано е за Бога, че е възлюбил Истината в човека. Следователно Бог е Любов, а човек трябва да бъде истинно-любив и справедлив. Човек трябва да се отличава от жи-

вотните по своята справедливост. Качеството на човека е справедливостта, а на Бога – Любовта. Когато се говори за Божията Любов, ние разбираме онази Любов, която свързва нещата – в живота на Любовта нещата са така свързани, както е свързано учението: никой ученик не може да влезе в гимназията, ако не е свършил прогимназия. Ето защо каквато е връзката между начално, средно и висше образование, такава връзка съществува между физическия, духовния и Божествения живот, такава връзка съществува и между различните животи на човека. Тази връзка не е външна, но вътрешна – човек трябва да се стреми към вътрешната връзка на живота, защото само тя осмисля нещата. Докато човек държи здраво тази връзка, той е здрав, весел, разположен, има стремеж за работа, за учене; прекъсне ли се тази връзка, той всичко изгубва. Всеки човек е изпитал това и ако е научил урока си, той знае вече как да постъпва – работи като велик инженер: първо пресмята, съобразява, а след това пристъпва към строеж.

Съвременните хора са дошли вече до положение правилно да смятат, от тях се иска да пристъпят към малки опити, към малки постройки; чрез опити те ще проверят докъде са дошли в съзнанието си, т.е. до каква степен на развитие са достигнали. Като не познават живота на съзнанието си, хората се питат съществуват ли Рай и ад, и до днес още се питат Христос възкръснал ли е, или не. Онзи, който е дошъл до висока степен на развитие, разбира, че и като живее на Земята, и като напусне Земята, все ще бъде между разумни същества, в свят на пълна хармония и порядък – за него този живот не е нищо друго, освен райски живот; онзи, у когото съзнанието не е пробудено, и пред смъртта, и след смъртта си ще прекара в ада – място на големи мъчности и страдания.

Човек сам създава ада, сам създава и Рая – всичко зависи от него: ако живее със съзнание за вътрешна връзка в живота, той е в Рая; няма ли това съзнание, той е в ада. Ако живее с хора, които не разбират Божиите закони, той ще се натъква на големи мъчности и противоречия; щом живее с хора, които прилагат Божиите закони, той всичко може да направи. Това виждаме в случая с възкресение-

то на Лазар – Христос дойде при гроба на Лазар и каза: „Лазаре, излез вън!“. Кой е причина за възкресението на Лазар – Христос или Лазар? И двамата – Лазар беше човек с будно съзнание, вследствие на което, щом чу гласа на Христос, веднага стана и излезе от гроба.

Човек, на когото съзнанието е пробудено, никога не може да умре. Събуждали ли сте вие човек с непробудено съзнание? Такъв човек и от сън даже мъчно можете да го събудите, а още по-мъчно да го възкресите. Кой не е изпитвал това състояние – спи, чува, че някой го вика, но не може да стане, като че ли някой го държи вързан; щом го разтърсят добре, веднага се освобождава и става от леглото си. В такова състояние човек може да изпадне и в будния си живот: иска да извърши волята Божия, но нещо му пречатства, чувства се вързан, нищо не може да предприеме; дълго време трябва да се бори с това, което го връзва, за да се освободи и изпълни волята Божия.

Като слушат тази лекция, мнозина ще се намерят в положението на героите в приказките от *Хиляда и една нощ* – те не могат да си представят какво вътрешно мъчение може да изпита човек, щом разполага с всичко: с къща, с пари, със знания, със сила. Прав е този човек, но само докато живее физически; дойде ли до Духовния живот, той се натъква на ред противоречия и мъчности – защо? Защото съзнанието му не е будно – който влиза в Духовния свят, той трябва да има будно съзнание; не е ли будно съзнанието му, той не може да стане гражданин на Духовния свят. Човек с обикновено съзнание може да мине само като екскурзиант в Духовния свят: ще мине, ще замине и нищо няма да разбере. Може ли този човек да каже, че е видял нещо? Видял е само няколко улици, една-две гостилници и нищо повече, но улиците и гостилниците не представляват още Духовния свят.

Съществата в Духовния свят, които са завършили развитието си, са строги и възискателни – не допускат в средата си същества, които не са пробудени и внасят дисхармония; те никого не пъдят, но така постъпват, че всеки, който влезе неподготвен в Духовния свят, се вижда изолиран и сам се принуждава да излезе. Така постъпиха Ангелите,

които отидоха в Содом и Гомор⁴¹: жителите на Содом и Гомор нападнаха къщата на Лот, викаха и удряха на вратата, искаха да се подиграят с Ангелите, но последните ги ослепиха със светлината си и те не можаха изпълнят желанието си да напишат вратата; в това време Ангелите изведоха Лот и жена му от града, без да им се причини някаква пакост.

Духовният и физическият свят представляват още и състояния на съзнанието. Срещате човек разположен, вдъхновен, готов на всички жертви, на всяко служене – защо? Влязъл е в Духовния свят. Срещате го на другия ден, той се отказва от всичко, което предишният ден е бил готов да направи, и казва: „Само аз ли ще отстъпвам? И аз искам да се проявя“. Прав е той, човек трябва да се прояви, но разумно, силата на човека се състои в неговата разумност. В главата на светията никакъв паразит не може да влезе – той не може да издържа на неговия огън. Дяволът има достъп само при онези хора, на които огънят е слаб, защото на този огън той може да се топли само, но не и да изгаря. На кои хора огънят е слаб – на грешните. Аз взимам думата *огън* в преносен смисъл.

И тъй, искате ли да прогресирате, пазете единство на съзнанието си. Докато минавате през противоречия, мъчнотии и недоразумения, вие всякога ще се натъквате на прекъсвания на съзнанието си – значи докато човек живее физически, всякога ще се натъква на прекъсвания на съзнанието, което води към мрак и тъмнина. Влезе ли в Духовния свят, човек се радва вече на единство на съзнанието си; където е запазено това единство, там владее пълна светлина. Това значи да разбира човек Божиите пътища. Когато Разумните същества от Духовния свят видят човек, у когото съзнанието е целокупно, те се заинтересуват от него и започват да му помагат, както ние помагаме на бедни, но способни деца – ето защо, за да се интересува Духовният свят от вас, вие трябва да бъдете талантиливи, даровити. Всеки човек има някаква дарба, някакъв талант в себе си, но трябва да работи, да го развива; не работите ли, не развивате ли дарбите си, грешката е ваша – никой не може да работи за вас.

Силата на човека седи във вътрешния му живот. Много хора са пренебрегнали своя вътрешен живот, вследствие на което вместо да прогресират, те остават на едно и също място. Преди всичко те отричат съществуването на душата, без да подозират, че вътрешната работа принадлежи изключително на душата. Които са съзнали това, те започват да работят и казват, че правят големи усилия.

Христос казва: „Ако вашата правда не надмине правдата на фарисеите, нищо не се ползвате“. Следователно, ако вашите усилия не надминат тия на обикновените хора, и вие нищо не се ползвате. Двама светски човека с години спорят за известна сума, искат да знаят кой от двамата има право и в края на краищата въпросът остава неразрешен; двама разумни обаче в един момент могат да разрешат този спор. Всеки спор, всяко недоразумение може да се разреши по пътя на самоопределянето – всеки трябва да си зададе въпроса за Бога ли живее, или за хората; ако си отговори, че живее за Бога, въпросите лесно се разрешават.

Когато човек замине за другия свят, спират го и преглеждат какво носи със себе си и намерят ли някакъв дефект в него, веднага го изпращат на Земята, за да го изправи; като изправи дефекта си и отново замине за другия свят, пак го подлагат на преглед; докато не намерят, че всичко в него е в изправност, постоянно го връщат на Земята. Така постъпвате и вие, когато си шийте нова дреха: ходите и се връщате от шивача, правят ви няколко проби, докато дрехата бъде готова без никакъв дефект; след това пак я обличате пред шивача, да видите не е ли останал някакъв дефект, и окаже ли се такъв, колкото и да е малък, вие връщате дрехата на шивача, докато ви я ушие добре; щом ви задоволи, взимате дрехата и я обличате. Същото се отнася и до вас: и вие ще ходите в онзи свят и ще се връщате, докато се освободите от всички свои слабости и недъзи.

Като не разбират законите на живота, мнозина мислят, че щом умрат, направо ще влязат в Духовния свят и ще живеят между Ангелите, където само ще пеят и ще свирят – това е детинско разбиране. Знаете ли как живеят

Ангелите? Те са пръснати из цялата Вселена, далеч един от друг и докато не свършат работата, която им е дадена, те няма да се върнат при Бога, от Когото са излезли. И хората като Ангелите са пръснати по целия свят, за да завършат работата си, но са забравили откъде са дошли и кой ги е изпратил. Разликата между Ангелите и хората седи в това, че Ангелите знаят кой ги е изпратил на работа и помнят пътя, по който са вървели, а хората са забравили всичко това и днес трябва усилено да работят, за да си припомнят откъде са дошли, кой ги е изпратил и един ден да се върнат към Бога, от Когото са излезли.

И вие някога сте били с криле като Ангелите, способни да хвърчите, но днес сте изгубили тази способност. Днес сте в положението на камилската птица⁴², която вместо да хвърчи, бяга, а е било време, когато и камилската птица е хвърчала. За да възстановите загубеното, трябва да държите в ума си мисълта: силата на ученика се състои в схващане на целокупността на фактите, а не на тяхната отделност; силата на ученика се състои в запазване на вътрешната връзка с Живота, в единството на неговото създание; силата на ученика седи в приложение на великия закон – Любов към Бога и Любов към ближния.

*Верен, истинен, чист и благ всякога бъди и Господ на мира
ще изпълни сърцето ти с всички добрини.*

38. лекция, 25 юли 1928 г., София

ПРАВИЛНО ХРАНЕНЕ

В светлината на Божия Дух има Живот и Мир.

Размишление.

В Природата съществува един закон, според който всяка храна, която човек приема, трябва да се смила добре; не се ли възприема правилно от човешкия организъм, тя създава болезнени състояния. Същият закон се отнася до мислите и чувствата на човека: когато мислите и чувствата на човека не се възприемат правилно, те създават известни болезнени прояви – съмнение, гняв, алчност и ред още недъзи, които някога са били добродетели, а впоследствие са се превърнали в отрицателни качества. Желанието на човека да придобива знания, добродетели, може да се превърне в алчност към богатство, слава, почести и вместо да се издигне, да пропадне в живота.

Като ученици, вие трябва да си отговорите на въпроса: главата ли трябва да стане знатна, да се ползва с почести и уважение, или тялото. С какво човек става знатен? С главата си – тя дава направление в живота на човека. Тялото без глава няма никакъв смисъл; главата може да създаде тялото, но тялото не може да създаде главата. Цялото създава частите, но частите не могат да създадат Цялото.

И тъй, всички хора трябва да знаят, че те сами създават нещастията си – как именно? Като се хранят неправилно. Вие можете да ядете най-хубав хляб, прясно хубаво сирене и пак да разстроите стомаха си – защо? Не дъвчете добре храната си – слагате я в устата си и бързо я гълтате; така несдъвкана, тя мъчно се смила и причинява тежест на стомаха. Щом стомахът се разстрои, това се отразява на главата, а оттам и върху останалите органи и при това положение вие се чувствате неразположени, недоволни.

Това се отнася не само до физическото хранене, но и до възприемане на мислите и чувствата: човек трябва пра-

вилно да възприема своите мисли и чувства, правилно да ги асимилира – това са процеси, които се подчиняват на един и същ органически закон. Не може ли без мисъл, без чувства, без страдания? Може и без мисли, и без чувства, и без страдания, но в края на краищата ще се намерите в положението на Паганини⁴³, който давал концерт с три струни на цигулката си: като свършил концерта, запитали го може ли да свири на две струни и той свирил и на две струни. – „Ами на една струна?“ И на една струна свирил. – „Без струни може ли?“ – Паганини слязъл от сцената и повече не се явил.

Човешката душа разполага с четири струни, чрез които може да изрази своите мисли, чувства и действия; докато тия струни са на нейно разположение, човек може да се развива, но отнемат ли ѝ тия струни, той престава да се развива. Цигулка без струни се намира в такова положение, в каквото се намира гладният без хляб – това е живот, пълен с мъчнотии. Такова е положението на човек, който влиза неподготвен в Астралния свят: той има чувства, но съответно тяло за чувствата няма; той е като въздухообразно тяло в пространството. Страшно е положението на този човек: няма глава, ръце, крака, сърце, дробове, стомах; той има само чувствания, които не може да изрази, да прояви по някакъв начин. Като замине някой за онзи свят, близките му казват, че е отишъл там да прегледа сметките си. Какви сметки ще преглежда той, щом няма глава, ръце, крака?

Съвременните хора нямат ясна представа за Духовния свят. Те нямат представа какво значи да излезе човек вечер от тялото си и да види какви отношения съществуват вън и вътре в тялото му, вън от Бога и вътре в Бога.

Сега всички трябва да се подложите на пълно пречистване: физическо, сърдечно и умствено. Както жените коренно прочистват къщите си пред големи празници, така и вие трябва да се освободите от всичко старо; със старото трябва напълно да ликвидирате. Работете върху себе си, за да се справите с личния елемент във вас, който е взел надмощие над духовния.

Като работи върху себе си, човек трябва да различава личния, индивидуалния и духовния живот, да познава техните отличителни черти: личният живот представлява физическата страна на човека, индивидуалният представлява духовната, а съзнателният, душевният живот е Божествената страна в човека – това са три категории живот, които се изявяват на физическия свят. Ако не държи главата си в равновесие, човек никога няма да разбере дълбокия смисъл на трите категории живот и да се ползва от тях. Щом изгуби равновесието на своята глава, човек се излага на големи падания, ставания, пукване на главата и т.н., а пукне ли веднъж главата си, трябва да бъде много внимателен, да пази пълно равновесие. Защо понякога човек не може да пази равновесие – това се дължи на дисхармония между неговите мисли и чувства.

Като наблюдавам хората, виждам, че едни от тях сега започват живота си, а други свършват; едни са в началото на живота си, а други – накрая. Онези, които са в началото на живота си, се намират пред пълна чиния с мед и потапят първата си хапка; онези пък, които са в края на своя живот, потапят последната си хапка в меда. Това не значи, че животът им свършва, но те отстъпват мястото си на новодошлите и започват да им служат. Който се е нахранил, той трябва да препаше престилка и да започне да слугува на другите, а не да се мъчи още да яде, да преяжда. Пазете се от преяждане – то носи всички нещастия и злини в живота. Като знае това, човек не трябва да преяжда нито на физическия, нито в Духовния, нито в Умствения свят.

Дойде ли до физическото хранене, човек трябва да яде точно толкова, колкото му е необходимо – ни повече, ни по-малко. Казано е в Писанието: „Бъдете свършени, както е свършен Отец ваш Небесни“ – свършенството подразбира вътрешен процес. Свършенство във всички постъпки – каквато работа започне, човек трябва да я извърши в свършенство: пише ли, рисува ли, свири ли, той трябва да бъде свършен във всичко. – „Какво ще придобие човек, ако може да пише, да рисува, да свири в свършен-

ство?“ Да се задава такъв въпрос, това е все едно да питате какво придобива гладният, след като се е нахранил; както гладният изпитва едно малко спокойствие, задоволяване, след като се нахрани, така и художникът, и музикантът се успокояват, след като се проявят в своята област – тогава те започват правилно да мислят и да чувстват. Докато е гладен, човек не може да мисли и чувства свободно, гладът го притиска, обсебва неговите мисли и чувства; щом се нахрани, в него става разширяване, той се освобождава и започва правилно да мисли, да чувства и да действа.

И тъй, ако човек не разбере правилно въпроса за храненето и не изпълни Волята Божия както трябва, той ще бъде всякога гладен и ще се занимава само със себе си. Опасно нещо е човек да се занимава само със себе си – това значи напълно да се изтощи. Според някои учени за смилането на храната и възприемането ѝ от организма са нужни четири часа – тази теория е 50% вярна. Правени са опити с хора, които са гладували по три-четири дни и щом им се даде малко храна, те веднага възстановяват силите си. Ако е вярно, че за усвояване на храната от организма са нужни четири часа, би трябвало след толкова часа да се възстановят силите на човека, който е гладувал няколко дни. Ако човек често гладува, клетките на организма му започват да се разрушават вследствие на особените процеси, които се извършват в него; гладът отваря вратите и прозорците на организма, откъдето клетките излизат навън и казват на господаря си, че не могат повече да му служат.

Всеки човек има велики стремежи в себе си и иска да ги постигне, той иска да изпълни Волята Божия както трябва – как може да постигне своите стремежи? Чрез ядене – ако не яде, човек нищо не може да постигне. Правилно или неправилно, човек все трябва да яде. Христос казва: „Ако не ядете плътта Ми и не пиете кръвта Ми, нямате живот в себе си“ – Той взима яденето в неговия първичен вид, както първоначално Природата го е установила. Философите и учените започват да разискват какво значи да яде човек плътта на Христос; не е важно яденето

на плътта, но важно е, че трябва да се яде. Аз тълкувам този стих пред учениците в следната форма: *Ако не ядете* – ако не изпълните, ако не опазите, ако не се стремите към Бога и не търсите Неговата слава; който търси Славата Божия, търси своето растене – само при това положение той може да постигне своите желания. Ако учениците не пазят честта на своя учител, те не могат да станат почетни хора; ако учителят няма любов към учениците си и той нищо не може да постигне.

Често учениците се натъкват на вътрешно недоволство в себе си, без да могат да си помогнат. За да се справят с недоволството си, те трябва да го анализират, да намерят неговия произход, да видят съществено ли е тяхното недоволство, или не. Гладният е недоволен, че му липсва храна, но щом се нахрани, става доволен – в това няма никакво изключение. Може да се яви само едно изключение: когато гладният има развален стомах – тогава каквато и храна да му се даде, той всякога ще бъде недоволен, но причината за това недоволство е външна, а не вътрешна. Когато храната не се асимилира правилно, тя причинява ред болезнени състояния в човешкия организъм. Същото може да се каже и за мислите, и за чувствата на човека: щом мислите и чувствата на човека не се асимилират правилно, те създават ред болезнени състояния в неговия умствен и сърдечен живот. Всеки човек сам трябва да мисли и да чувства, да не се обляга на други хора. Докато детето е малко, майка му дъвче заради него, а то наготово се храни; щом порасне, майка му го отбива, заставя го вече само да се храни – детето поплаче известно време и започва само да се храни.

Разсъждавайте правилно и не се смущавайте, когато майката отбива детето си или когато учителят напуска учениците си. Какво ще стане с детето, когато майка му го отбие – ще се научи само да яде; какво ще стане с ученика, когато учителят му го напусне – ще се научи да работи самостоятелно. Какво ще стане с детето, ако майката преждевременно умре – смъртта е неестествено явление в живота, а неестествените явления не могат да обясняват

естествените. Естествено явление е майката да е жива, да отгледа детето си; ако майката умре, и детето ще умре. Но понеже майката не умира, и детето няма да умре – майката ще го храни, докато порасне, след това ще го отбие; то ще започне само да се храни, да работи, да се развива, докато един ден стане годно да помага на майка си.

Сега от всички се иска права мисъл, правилно разбиране на процеса на храненето. Един ден ще ви поставят пред комисия, за да ви изпитат как дъвчето и от това ще се познае до каква степен на развитие сте дошли. Голяма философия, голяма наука има в яденето. За да разберат на каква степен на развитие е дошъл даден човек в духовно отношение, ще го държат няколко дни гладен и след това ще му дадат прясна пита със сирене; като започне да яде, ще го наблюдават как дъвче, как премята храната в устата си и т.н. – начинът, по който човек яде, определя какъв е той в умствено и в духовно отношение.

Процесът на яденето представлява свещен акт, към който трябва да се пристъпва с нужната сериозност. Когато се храните, вие трябва да отправите ума си към Бога, да благодарите, да почувствате Божията Любов, да се свържете с всички разумни същества, които са взели участие при създаването на хранителните материали. При яденето трябва да присъстват поне две същества; ако човек започне да яде, той трябва да се обърне към Бога в себе си, да ядат заедно. Христос е казал: „Ако не ядете плътта Ми и не пиете кръвта Ми, нямате живот в себе си“ – това подразбира, че вътрешна връзка с живота може да се създаде само когато Бог живее у човека; тогава става ясна формулата: *В светлината на Божия Дух има Живот и Мир.*

Това, което сега ви говоря, са елементарни работи, които непременно трябва да се знаят. Елементарните работи спъват ученика – апостол Павел казва: „Ако земните работи не разбирате, как ще разберете небесните?“. Като започват да ядат, някои хора се помолят на Бога и след това казват: „Ела, Боже, да ядем!“ – това е дълбок вътрешен процес. Този процес се отнася не само до яденето, но и до четенето – като четете някоя хубава книга, човек

непременно трябва да задържи в ума си поне една светла мисъл; за да възприеме и разбере тази мисъл, Божествено-то трябва да дойде в него, да го освети. Ако дадена книга не се разбере в духа, в който е писана, тя завинаги остава неразтворена, не може да се възприеме.

Като ви наблюдавам, виждам, че не сте яли, гладни сте, обеднели сте. Срецам одного, който се оплаква, че едно време имал Любов, а сега няма – значи този човек не е ял. Любовта е непреривна сила, никой не може да попречи на човека в Любовта; щом Любовта му е отслабнала, той сам е причина за това, спънал се е някъде. Спънки съществуват в целия органически свят: срещате един стар човек, който се оплаква, че едно време виждал добре, а сега не вижда, зрението му е отслабнало – спънал се е някъде. Според мене зрението на човека би трябвало все повече да се усилява, а не да отслабва. Две причини могат да предизвикат отслабване на очите: тревоги и неправилна мисъл. Тревогите действат върху нервната система и по този начин нарушават вътрешната хармония в организма. Следователно, ако човек преодолее двете спънки – тревогите и неправилната мисъл, зрението му постепенно ще се усили.

Понякога човек си внушава, че не вижда. Един наш приятел разказваше своя опитност. Той обикновено чете с очила, но един ден взел книга и започнал да чете и виждал ясно, приятно му било. Както чел, сторило му се е, че очилата му са се изместили малко и вдигнал ръката си да ги намести, но като пипнал носа си, видял, че е без очила; той се почудил как е възможно да вижда толкова добре без очила. Продължил да чете по-нататък, но вече не виждал ясно – какво показва това? Силата на внушението. Мнозина казват, че могат да служат на Бога, могат да обичат хората. Докато мислят и постъпват по този начин, те виждат ясно, служат си без очила; щом съмнението проникне в ума им, те престават вече да обичат, сърцето им се втвърдява и намират, че не могат да обичат тъй широко, тъй безогледно. Какво правят след това? Понеже престават да виждат нещата ясно, те слагат очила и през тях гледат.

Както виждате, хората сами си създават ред навици, в които се спъват. Срещате един, сложил букаи на краката си, върви с тях и дрънка. Кой му е сложил букаите – той сам, но като е забравил кога и защо ги е сложил, мисли, че без букаи на краката не може да се живее. Една сутрин той става от леглото си набързо, забравя да сложи букаите си и тръгва, гледа тук, там, чуди се защо е толкова свободен, защо се чувства толкова любвеобилен, готов на всякакви жертви; поглежда към краката си, вижда, че букаите му липсват, веднага се сепва, разбира, че не трябва да се разширява много, слага букаите си и тръгва напред; върви той напред, но букаите дрънкат, спъват го, отнемат неговата свобода.

Следователно, когато човек започва да мисли само за себе си, това не е нищо друго, освен дрънкане на неговите букаи – където мине, чува се само „дрън-дрън“. Снеми букаите от краката си и тръгни леко, свободно, подвижно, никакъв прах да не вдигаш, никой да не те чува.

Ако река да ви препоръчам как да ходите, бих ви дал за пример котката, а не коня – котката стъпва по всички правила на модерната гимнастика; що се отнася до яденето, тя още не е научила това изкуство. Ако река да ви препоръчам да научите изкуството да намирате чиста, хубава вода, ще ви посоча за пример магарето. И досега още човек не знае правилно да ходи – като върви, той цял се тресе, вследствие на което става сътресение на гръбначния мозък, което се предава на главния мозък, а оттам и на цялата нервна система и след всичко това хората се чудят защо са нервни. Как трябва да ходи човек, каква вода и храна да употребява – видно е, че това са странични неща, които обаче създават положителна философия за живота; без тази философия всички хора са изложени на големи падания и ставания, на ред противоречия в живота.

Не само обикновените хора се спъват, но и Великите духове се спъват в живота си – по единствената причина, че не са спазили някой Божествен закон. Никой човек няма право и не може да изменя Божествените закони; всичко може да измени, но Божественото – никога. Човек

не може да отмени нито един Божествен закон, нито едно Божествено правило, нито една Божествена мисъл. – „Ама не е време за приложение на тази мисъл.“ Щом е Божествена, време е да се приложи – Божественото идва всякога навреме, а човешкото не идва навреме. Когато човек не може да приложи една Божествена мисъл навреме, причината за това се крие в някаква човешка мисъл, която се е намесила в приложението на Божествената. Когато някой казва, че не може да чете без очила, това се дължи на факта, че той сам си е внушил тази мисъл. Бог не го е създал с очила на очите – чрез самовнушение в мисълта си той е слязъл на физическия свят, вследствие на което очният му нерв е намалил своите трептения, а щом трептенията на очния нерв се намаляват, заедно с това и очите на човека отслабват.

Четоха се работите върху темата *Качествата на свободата*.

Какво разбрахте за свободата от прочетените теми? Христос казва: „Това е живот вечен – да позная Тебе, Единнаго Истиннаго Бога“ – значи първо трябва да се яви Животът, а после – свободата; Животът предизвиква свободата. Докато живеем на Земята, ние говорим, че не сме свободни да направим това или онова, защото нямаме достатъчно време. Хората се оплакват от нямане на време, а духовете – от нямане на пространство; хората нямат време, имат пространство, духовете нямат пространство, имат време. Свободата изисква простор, пространство. За да бъде свободен, човек трябва да има простор, да действа. Човек може да бъде абсолютно свободен, когато наред с него в същото направление работят ред разумни същества, които му съдействат, но същевременно и той им съдейства.

Когато иска да постигне нещо, човек трябва да знае, че като е създавал света, Бог е мислил и за него, имал го е предвид; ако мисли така, той ще постигне своето желание. Рече ли да създава своя самостоятелна мисъл, да наложи волята си на другите хора, той ще влезе в противоречие и със себе си, и с обкръжаващата среда и ще изгуби свободата си.

Свободата е вътрешно качество на човека. Човек може да е в затвор и пак да е свободен; той може външно да е свободен, а вътрешно – ограничен. Има затворници, които разрешават велики въпроси в затвора: въпроса за свободата, за служенето, за Любовта, а има свободни хора, които разполагат с пари, с къщи, но всеки момент се страхуват да не изгубят богатството си, да не изгубят живота си. Външно затворникът може да е ограничен, но вътрешно да е свободен; богатият пък външно може да бъде свободен, а вътрешно – ограничен. Каква свобода е тази, при която човек постоянно живее със страх от смъртта? Мнозина искат да знаят ще се познават ли след смъртта си; само живите хора се познават, а не умрелите; само будните хора се познават, а не спящите. За да се познават, хората трябва да се събудят от сън, да оживеят, да придобият Вечния живот. Когато хората влязат във Вечния живот, те се познават, обичат се, придобиват Божието благо.

Като ученици на окултна школа, вие се нуждаете от чистота, трябва непрестанно да се чистите. По естество човек е чист, но трябва да пази своята чистота. Детето трябва да пази чиста дрехата си, с която майка му го е облякла; от най-ранна възраст детето трябва да се учи на чистота. Следователно задачата на ученика не се заключава в това как да се чисти, но той трябва да пази чистотата си. Щом има права мисъл и благородни чувства, нищо друго не му остава, освен да пази своята чистота – това изисква Божественият свят от всички хора. Като не разбират какво се иска от тях, те си поставят задачи, които не им подхождат, нито могат да ги постигнат. Пазете дрехата си чиста, за да не става нужда да я перете – мъчна работа е прането. Много жени се оплакват, че от пране ръцете им се изтъркали, придобили ревматизъм и т.н. – те не знаят да перат, вследствие на което си причиняват големи пакости. Дрехите трябва да се перат винаги с топла вода. Някои жени перат с топла вода, а други – ту с топла, ту със студена, но такова пране предизвиква свиване и разширяване на мускулите, което не се отразява добре върху организма. Никога не произвеждайте в себе си два

противоположни процеса в един и същ момент – това е достойние само за боговете, а не за обикновените хора.

Съвременните хора употребяват голяма част от времето си за пране, защото телата им не са чисти – те отделят много мазнини, от които дрехите стават нечисти. Когато пречистят телата си, те ще икономисват времето си. Според законите на Природата човек трябва да облича всеки ден чиста риза – значи трябва да има на разположение 365 ризи. Такъв един ден е Божествен ден и се равнява на толкова години, колкото всеки човек прекарва на Земята. Един Божествен ден може да включва един физически ден, а може да включва и 120 физически години.

Под думата *дреха*, или *риза*, ние разбираме тялото, което човек има на разположение – тази дреха той трябва да пази абсолютно чиста. Тази дреха именно той трябва всеки ден да променя, т.е. да я преглежда и тогава да я слага на гърба си; най-малко 365 пъти през годината трябва да я преглежда, да я поставя в ред и порядък. Да обличате всеки ден чиста, нова риза, това значи всеки ден да възприемате по една нова мисъл – новата мисъл внася нещо красиво в живота; старите мисли правят живота несносен, неприятен.

Сега от всички млади и стари се иска взаимно почитание и уважение, от всички се искат хармонични отношения. Правилните отношения определят разстоянието между хората – както при четенето е определено на какво разстояние трябва да бъде поставена книгата от очите на човек с нормално зрение, така е определено разстоянието, на което трябва да седи един човек от друг при нормални, правилни отношения между тях.

Човек трябва да владее очите си, езика си, ръцете си, както и всички останали удове; чрез разумността си човек може ги да владее, да ги управлява. Първоначалните познания, които се дават на ученика, се заключават във владение на езика, на очите, на ръцете, на краката. Ученикът трябва да има правилни, красиви движения. Днес нито ходенето, нито гледането, нито яденето на човека е правилно. Ученикът трябва съзнателно да работи върху

себе си, да преустрои своя организъм, да изправи в себе си всичко онова, което преди хиляди години е изкривил.

Какво правят някои от окултните ученици? Преди да са завършили ученичеството си, преди да са решили своите задачи, те стават учители, започват да учат другите хора; не, ученикът трябва да бъде учител само на себе си, няма защо да учи другите хора. Каква полза ще допринесете на човека, ако го научите как да търгува – ще го направите търговец и той ще търгува 20-30 години, но в края на краищата нищо няма да спечели. Има смисъл да стане човек бакалин, но ако е решил да изправи погрешките на миналото си – той трябва да съзнава, че Бог го е изпратил да стане честен човек, защото в миналото пак е бил бакалин, но е давал на клиентите си по десет грама по-малко и днес ще им дава по десет грама повече, за да изправи погрешката си; не само това, но той трябва да продава чиста, доброкачествена стока.

Не само търговецът, но всички хора – учени, философи, бащи, майки, ученици, учители, са дошли на Земята да свършат една велика работа, с която да изправят грешките си. Вие минавате за учени хора, за философи, но не сте такива. Някой се хвали, че е добър математик, че знае да вади квадратни корени от числата – щом е така, нека извади квадратен корен от Любовта, от Добродетелта. Ако го питате кой е квадратният корен на Любовта, ще ви каже, че не знае; на Добродетелта – пак не знае. И да ви се кажат квадратните корени на Любовта и на Добродетелта, вие няма да ги разберете.

Да се върнем сега към основната мисъл. Първото нещо, което се изисква от вас, е да бъдете строители – каквато и работа да ви дадат, да можете да я направите така точно, така добре, като добри зидари: ще опънете концата по права линия и ще започнете да нареждате тухлите една след друга, по всички правила на строежа. Не е въпрос до дреболиите на живота, но всеки трябва да поставя нещата на мястото им. Както градите къщите си, така ще строите и вашите мисли и чувства, за да образувате от тях здрава, устойчива сграда. Като завършите работата си, изпитната

комисия ще дойде да провери какво сте направили и ако намери някакъв дефект в работата ви, тя ще я събори и вие отново ще поставите концата, отново ще започнете да градите.

Много от сегашните бакали са били видни философи в миналото си, но поради някаква съществена грешка във философията си са изпратени като бакали да продават захар, ориз, масло, докато изправят погрешката си. Какво по-хубаво нещо може да желае човек от това да му се даде възможност да изправи погрешките си? Когато човек не е готов да изправи погрешките си, той иска да умре, да се освободи от мъчнотиите на живота, но и да умре, пак няма да се освободи от погрешките си, те вървят след него.

Като умре, човек пак ще иска да се върне животът му. Смъртта е безчестие. Щом се намери в това положение, човек започва да се моли на Бога да го избави от безчестието му и да го постави в Славата Божия. Казано е в Писанието: „Бог няма да остави преподобния си да види изтление, да види безчестието си“.

За да съгради нещо устойчиво, човек се нуждае от цимент, от някаква спойка; когато зидарят гради, той поставя по малко хоросан, цимент или друга някаква спойка, която държи тухлите здраво. Такава спойка трябва да съществува между мислите и чувствата на човека; няма ли никаква спойка, и най-малкото изпитание е в сила да ги разпръсне. Такава връзка трябва да съществува навсякъде в живота, тя е Божествена и към нея се стремят всички живи същества, тя осмисля живота и внася в него радост и веселие.

Стремете се към Божествената връзка в живота си! Като я придобиете, пазете я да не се прекъсне; за да не се прекъсне, вие трябва да имате будно съзнание.

В светлината на Божия Дух има Живот и Мир.

39. лекция, 1 август 1928 г., София

ПРИЛОЖЕНИЯ

ОБЯСНИТЕЛНИ БЕЛЕЖКИ

¹Битие 1:28.

²**Бисмарк-Шьонхаузен, Ото Едуард Леополд фон** (1815-1898) – канцлер на Германската империя, известен с прозвището *Железния канцлер*. Завършва право в Гьотинген и Берлин, активен политически деец, прокламатор на обединението на Германия, разделена по негово време на десетки малки княжества. От 1862 г. е министър-председател на Прусия. Води три последователни успешни войни срещу Дания, Австрия и Франция. След обединението на Германия е райхсканцлер. По време на Руско-турската война (1877-1878) застава на страната на Русия и подкрепя активно поробеното християнско население. Негова е квалификацията за българите като „прусаците на Балканите“. Фигурата на Бисмарк е възприемана като символна за новата немска държавност и дипломация.

³Матей, 22:37-39.

⁴**Сократ** (469-399 г. пр. Хр.) – древногръцки философ, създал нов клон на философията – *етика* (гр. *ethike*), разглеждащ характеристиките на индивида и ключови морални концепции като Добро и Правда. За най-важен принос към западноевропейската философия е считан диалектическият му метод, познат като Сократов, или метод на оборването, заради който Сократ е считан за баща на политическата философия. С името му са номинирани редица философски термини: сократическа ирония, сократически интелектуализъм, сократически парадокси, сократически стоицизъм и др.

⁵**Рокфелер, Джон Дейвидсън** (1839-1937) – американски индустриалец, осъществил революция в петролната индустрия. Основател на компанията *Standard Oil*, един от основателите на Федералния резерв на САЩ (контролиращ националната валута), на картел на превозвачите, с дял в автомобилната промишленост и рудодобива. Наричан е „богаташ на всички времена“, но репутацията

му е противоречива – от една страна, филантроп и безукорен дарител, от друга – безскрупулен капиталист, използващ незаконни, понякога антихуманни методи в преследването на целите си.

⁶**Форд, Хенри** (1863-1947) – американски инженер и предприемач, основател на автомобилната корпорация „Форд“. Неговата концепция за модерно автомобилостроене се превръща в епоха в този отрасъл на индустрията. Въвежда осемчасов работен ден и петдневна работна седмица за своите служители, на които дава най-високите за времето си заплати. Убеден противник на войната до края на живота си, въпреки че неговите предприятия се включват в производството на трактори, камиони и самолетни двигатели за военната машина на САЩ.

⁷Йоан, 15:5.

⁸**Давид** (1035-965 г. пр. Хр.) – юдейски цар, баща на Соломон и приемник на Саул. На Давид се приписва авторството на библейския текст *Псалми Давидови*. Считан за пророк и от юдаизма, и от християнството, и от исляма.

⁹**Авраам** – според Стария завет един от патриарсите на еврейския народ. Първоначално името му е Аврам, което означава ‘Велик баща’, но Бог го кръщава Авраам – ‘Моят баща е възвишен’. Името му е символ на непоклатима вяра и преданост към Бог. Господ го изпитва, повелявайки му да принесе сина си Исаак като свещена жертва и Авраам не се поколебава, но Всевишният оттегля желанието си преди смъртоносния миг. Авраам е почитан от трите най-разпространени религии – юдаизъм, християнство и ислям.

¹⁰**Ананий** – библейски персонаж, историята му е разказана в *Деяния на светите апостоли*, глава 5. В беседата „Ананий и Сапфира“ (20 ноември 1921 г.) Учителя се спира по-подробно на характеристиките на този образ.

¹¹ Според книжовната норма от времето на лекцията (1928 г.) думата *омраза* се пише с У, затова в показаната формула тя отговаря на елемента У₄.

¹²**Илия** (9 в. пр. Хр.) – еврейски пророк, библейски персонаж от Стария завет (Трета и Четвърта книга *Царства*, Втора книга *Паралипоменон*, Книга на Малахия).

Името му се споменава и в Новия завет, Талмуда, Корана и различни фолклорни предания на християнски и мюсюлмански народи. Мисията му е да върне увеклите се в идолопоклонство евреи към Единия Бог. За ревностната му служба, според библейския разказ, Бог изпраща огнен колесница, която го възнася към Небето. На него принадлежат прочутите думи „Никой не е пророк в родината си“.

¹³ **Ваал** – древно финикийско божество, един от главните богове във Финикия, Сирия и Палестина, на което са принасяни и човешки жертви. В *Изгубеният рай* на Джон Милтън ваалите са група демони, последвали Лудифер в неговия бунт срещу Бог. Като фразеологизъм *служи на Ваал* означава ‘стремя се към материални блага’.

¹⁴ **Елисей** – юдейски пророк, ученик на Илия. При възнесението на своя учител получава неговия плащ и пророческата му дарба. Живял повече от шестдесет години след това, той проповядвал и извършил множество чудеса, описани в Трета и Четвърта книга *Царства*. Починал в дълбока старост в Самария, а легендата разказва, че продължавал да твори чудеса и след смъртта си.

¹⁵ **Кабала** (qabbala – ‘традиция’) – еврейска система на мистицизъм и теософия. Последователите на тази традиция вярват, че е била предадена на Мойсей на планината Синай. Основният ѝ текст – *Зоар*, предлага достъп чрез инициране до мистериите за съществуването на Бога, за човешката съдба и за значението на заповедите. Трансцендентният Бог на равинския юдаизъм тук се проявява посредством десет Божествени атрибути, наречени ‘сефироти’, които в своята цялост представляват саморазгръщането и явяването на Бога в Космоса. В тях се включват мъжкото и женското начало. В Кабала злото се разглежда като следствие от космически разрыв, а спасението на Земята е свързано с възстановяване на Божествения порядък. Човешкият род може да спомогне за реализирането на тази задача посредством знание, благочестие и следване на закона.

¹⁶ **Питагор** (570–495 г. пр. Хр.) – най-известният от гръцките философи преди Сократ. Посветен в гръцките и

египетските мистерии, пътешественик във Финикия и Вавилон, ученик на Заратустра; основава собствена школа в Южна Италия около 530 г. пр. Хр. В учението си акцентира върху чистия начин на живот (за тая цел въвежда правила), прераждането на душата, красотата и хармонията, мистичната сила на числата; разработва теория на музиката, въвежда в математиката т. нар. Питагорова теорема. Непосредствените последователи на Платон в Академията определят истинската философия като разгръщане на първоначалните прозрения на Питагор.

¹⁷ **Буда** (ок. 563–483 г. пр. Хр.) – на санскрит Buddha означава ‘просветлен’ и е название (не име) на Сидхарта Гаутама, историческия основател на будизма и на всички негови по-късни представяния. Произхожда от царски род на някогашна държава, чиито земи са в днешен Непал. Преданието разказва, че женен за красива принцеса и баща на син, на 29 години Сидхарта напуска двореца в търсене на екзистенциални отговори и заживява като аскет. Следва духовни практики, но те не го задоволяват и постепенно изоставя традиционните учения, тръгвайки по собствен път. На 35-годишна възраст достига просветление и се отдава на проповядване на своето учение, свързано с вътрешно освобождение и развитие на потенциала, с личната отговорност на всеки индивид за собствената му съдба и преживяване на трайно щастие, с освобождение от страданието чрез непривързване и познание на същинската природа на ума.

¹⁸ **Мирова скръб** – *космическият песимизъм*, обхващал умовете на Европа в началото на XIX век, е провокиран от бездуховността и егоизма на социалния порядък и е форма на протест срещу една пошла и прозаична действителност, враждебна на човека и неговата лична свобода. Мировата скръб с необичайна острота и напрежение придобива универсален характер и поражда настроения на безнадеждност, отчужденост и отчаяние, които се проектират както във всички направления на изкуството, в научни области (психология, философия, физика, астрономия и др.), така и във формите на ежедневното общуване между хората.

¹⁹ **Толстой, Лев Николаевич** (1828-1910) – руски писател, философ, религиозен реформатор, есеист и публицист. Автор е на *Война и мир*, *Ана Каренина*, *Хаджи Мурад*, *Възкресение*, *Севастополски разкази* и др., както и на религиозните съчинения *Моята вяра*, *Царството Божие е вътре във вас*, *Пътят на живота* и др. Реформира теоретично християнството, утвърждава християнската нравственост, изразена в планинската проповед на Христос, която е лично дело на всекиго и не е свързана с обредите и тайнствата на никоя Църква. Създава философското учение *толстоизъм*, в което са застъпени идеите за непротивене на злото чрез насилие, за вегетарианство, за природосъобразен начин на живот и др. На 82 г. напуска имението си и планира пътуване до България и среща с Учителя, ала умира на малката гара Астапово.

²⁰ **Фотографска плоча** – светлочувствителна плоча, използвана в миналото за отпечатване на образи посредством специален апарат.

²¹ **Хронос** – древногръцко божество, олицетворение на времето, появило се от първоначалния Хаос. Наричан е още АЕОН – вечното време. Присъства в орфическите мистерии като Драконът Змей и е едно от трите първоначала, от които произлизат огънят, въздухът и водата.

²² **Теософия** – религиозно-мистично учение, проповядващо единството на човешката душа с Божествената същност. Думата *теософия* е използвана през XIX век от Елена Блаватска и нейните последователи за обозначаване на философска доктрина, според която всички религии са опити на човечеството да се докосне до Абсолюта и по тази причина всяка религия е носител на частица от Истината. Основните принципи на доктрината са изложени в книгите *Разбулената Изида* (1877), *Тайната доктрина* (1888) и *Писмата на Махатмата*.

²³ **Костенец Баня** – първоначално самостоятелно селище в района на днешния град Костенец, през 1964 г. заедно със селищата Момин проход и Момина Баня влиза в състава на съвременния град Костенец.

²⁴ Според мнението на братя и сестри от онова време става въпрос за д-р Георги Миркович.

²⁵ **Балканска война** (1912-1913) – военен конфликт между Османската империя и обединените сили на България, Сърбия, Гърция и Черна гора. След края на войната Империята губи всичките си владения на Балканския полуостров.

²⁶ **Общоевропейската война** – става въпрос за Първата световна война (1914-1918). В нея се противопоставят две коалиции – Антантата (включваща Франция, Русия, Великобритания и др.) и Централната ос (Германия, Австро-Унгария, Османската империя и България). Войната приключва на 11 ноември 1918 г. с капитулацията на Централната ос.

²⁷ **Яков** (неизв. – 44 г. сл. Хр) – един от дванадесетте Христови апостоли, брат на Йоан. Според евангелието на Марко (3:17) Исус е наричал двамата братя Воанергес ‘Синове на гърма’. Заедно с Петър и Йоан Яков е свидетел на възкресението на дъщерята на Яир и на Преображението Господне. Участва в създаването на първите християнски общини. Съгласно преданието мощите му са пренесени в испанския град Сантяго де Копостела и през XI век поклонението до Сантяго (El Camino) придобива статут на второ по значимост след това до Йерусалим.

²⁸ **„Цвете мило, цвете красно“** – популярна в началото на XX век песен по текст на С. Тинтеров.

²⁹ **Охтика** – заболяването белодробна туберкулоза.

³⁰ **Натан** – библейски персонаж, пророк, споменаван в Трета книга *Царства*, живял по времето на Давид и Соломон.

³¹ **Стенли, Хенри Моргън**, сър (1841-1904) – уелски журналист, пътешественик, изследовател на Африка. Като журналист пише за „умиротворяването“ на индианците в САЩ със симпатия към коренното население, после е кореспондент в Турция, Мала Азия, Крим, Йерусалим, Персия. Заминава за Етиопия, после организира четири експедиции из Екваториална Африка, описва течението на река Конго, както и съседни на нея реки и езера. Най-прочутата му експедиция е свързана с издирването на Дейвид Ливингстън, което се увенчава с успех. През 1874-1877 г. заставата начело на великолепно оборудвана и многочислена

експедиция, която прекосява Африка от изток на запад, а после и от запад на изток.

³² **Ксантипа** – съпруга на Сократ. Останала в историята като синоним на зла, ограничена и свадлива жена.

³³ **Йов** – библейски персонаж от Стария завет, чиято история е описана в *Книга на Йов*.

³⁴ **Йосиф** – библейски персонаж от Стария завет, един от дванадесетте синове на патриарх Яков; животът му е описан в *Битие*, 37:50. Намразен от своите братя заради любовта на баща им към него и заради ясновидската му дарба, Йосиф е продаден като роб в Египет, където благодарение на способностите си успява да се издигне до званието „пръв след фараона” и да придобие огромно влияние. По време на неплодородните години среща братята си, дошли в Египет за помощ, и се помирява с тях. Историята на Йосиф е катализатор за създаване на много художествени произведения в по-късни епохи (напр. тетрилогията *Йосиф и неговите братя* от Томас Ман).

³⁵ **Робинзон Крузо** – герой от едноименния роман на Даниел Дефо. Робинзон е корабкрушенец, прекарал 28 години на далечен тропически остров, борейки се със сурови климатични условия и сблъсквайки се с туземци, роби и бунтовници. Счита се, че историята заимства фрагменти от истинската съдба на моряка Александър Селкирк, изоставен на необитаемия остров Мас а Тиера в Тихия океан, на 640 км от крайбрежието на Чили.

³⁶ **Платон** (ок. 427 – ок. 347 г. пр. Хр.) – древногръцки философ и математик, създател на Атинската академия, съосновател, заедно с учителя си Сократ и ученика си Аристотел, на западноевропейската философия. Идеите му достигат до читателя чрез философски и драматични произведения, преписвани и редактирани многократно. На Платон се приписват 35 *Диалози* и 15 *Писма*, които в следващите столетия служат за обучение по философия, риторика, математика и др.

³⁸ **Саул** – първият цар на Израил, чиято история е описана в *Книга Царства* от Стария завет. Известен е с изключителните си сила, смелост и великодушие. Заради проявени от него нетърпение и неподчинение на Бога,

както и заради направени жертвоприношения, пророк Самуил предрича отхвърлянето на управлението му. Последните му години са белязани от горчив сблъсък със сина му Давид.

³⁹ **Купидон** – в римската митология син на Венера и Марс, бог на еротичната любов. Съответства на Ерос в гръцката митология. Смятало се е, че силата на Купидон е по-могъща от тази на Венера, тъй като властвал дори над смъртта при Хадес, над съществата на морето и боговете на Олимп.

⁴⁰ **Варгимей** – библейски персонаж от Новия завет, слепец, на когото Христос дава зрение на пътя близо до Йерихон (Матей 20:29-34, Марко 10:46-52, Лука 18:35-43).

⁴¹ **Содом и Гомор** – легендарни градове от Библията, унищожени от Бог заради греховете на хората, живеещи в тях. Историята е описана в *Битие*, глава 19.

⁴² **Камилска птица**, или **щраус** – най-голямата съществуваща днес птица. Често достига тежест от 150 кг и 2,5 м височина. Притежава остро зрение, а при бяг развива скорост до 70 км/ч. Заради навика да скрива главата си в пясъка, името ѝ е станало нарицателно за човек, който желае да пренебрегне действителността или да се скрие от нея.

⁴³ **Паганини, Николо** (1782-1840) – италиански композитор, виртуозен цигулар и китарист. Автор на многобройни сонати, капризи, концерти за цигулка, струнни квартети, акорди и др. Създава първите си композиции още на седемгодишна възраст. Концертната му дейност е поредица от триумфи из цяла Италия, Виена, Париж, посещава и десетки градове в Германия, Полша и Чехия, където е приет с бурни овации, както и по-късно в Англия и Шотландия. От неговите творби се вдъхновяват и повлияват Брамс, Рахманинов, Лист, Шуман и др.

РЕЧНИК НА РЕДКИ, ОСТАРЕЛИ И ЧУЖДИ ДУМИ

аероплан (от фр. aeroplane) *остар.* Летателен апарат, самолет.

атрофия (гр. atrophía – ‘лошо хранене’) 1. *мед.* Намаляване обема на клетка, тъкан или орган в жив организъм поради продължително бездействие или лошо хранене. 2. *прен.* Загуба на свойство или качество; намаляване, изчезване.

афоризъм (гр. aphorismos – ‘ограничение’) Кратко изречение, което с малко думи изразява значима, мъдра мисъл; сентенция.

букаи (тур. busagi) 1. Стоманена верига за спъване на кон. 2. Окови за затворник.

вошеница *остар. диал.* Восъчна свещ.

все таки (от рус.) *остар.* Все пак, въпреки всичко.

графология (гр. grapho – ‘пиша’ и -логия) 1. Наука за изучаване на почерка, чрез който се определят качества и характеристики на дадено лице. 2. *юр.* Изследване и установяване на достоверността на писмени документи и подписи въз основа на почерка.

губерка Голяма игла за прошиване на губери, черги, чували и др.

гурбет (тур. gurbet, от ар.) Отиване в чужбина за печалба.

гюлова вода *остар.* Розова вода.

дарак (тур. tarak) Уред или машина за влачене на вълна, памук и др.; чепкало.

дембелхане (от пер.-тур. tembelhane) Къща, дом за мързеливци. Tembel (пер.-тур.) – мързеливец, ленив човек.

дюкян (от ар. през тур.) *разг. остар.* 1. Помещение за продаване на стоки; магазин. 2. Занаятчийска работилница.

иждивявам *остар.* Изразходвам, харча.

изтление *остар.* Бавно догаряне (на нещо).

йероглифи (гр. hierogliphoi от hieros – ‘свещен’ и glipho – ‘дълбая’) 1. Фигурни писмени знаци, които са служили първоначално за написване на религиозни текстове –

оттук и названието *свещено писмо*. 2. Идеографско, образно писмо. 3. *прен.* Нечетливо писмо.

йота (iota) 1. Деветата буква от гръцката азбука. 2. *прен.* Твърде малко, незначително, нищо.

капелмайстор (нем. Kapellmeister) Ръководител и диригент на оркестър на хор, предимно на военен оркестър.

клерикализъм (фр. clericalisme от гр.) Политическо направление, което се бори за господство на Църквата и духовенството в политическия и културния живот.

копой (тур. копу) 1. Ловджийско куче. 2. *прен.* Таен агент.

крина *остар.* Дървен цилиндричен съд, обикновено служещ като мярка за житни храни (ок. 15 кг, или два шиника).

курна (тур. kurna от ар.) *остар.* Малко корито под чешма в обществена баня, от което се гребе вода за миене.

къоше (от перс. през тур.) *разг.* Кът, ъгъл.

минаре (тур. minare от ар.) Висока кула на джамия с място за ходжата, откъдето той пее и приканва правоверните на молитва.

муска (тур. muska от ар.) Малка кесийка, в която се слага написан заклинателен текст или друг предмет с магични свойства. Носи се на шията за предпазване от беди, болести и злополуки.

оглавник *остар.* Приспособление от ремък или въже, което се надява на главата на животно, за да бъде водено.

оканица (от тур. okka) *диал.* Съд, който съдържа една ока (1,282 кг).

остен *остар.* Тояга с тънък железен бод за подкарване на добитък.

папила (лат. papilla) 1. Пъпковидна брадавичка по тялото. 2. *анат.* Кръгло образувание, чрез което се излива сокът от задстомашната жлеза и от жлъчката.

пертурбация (лат. perturbatio – ‘безпорядък’) 1. *книж.* Внезапна промяна, нарушаване на нормалния ход на нещата. 2. *астр.* Промяна в пътя на небесно тяло под гравитационното въздействие на други небесни тела.

3. Разстройство, смущение, смут.

просба (рус.) *остар.* Устна или писмена молба.

реторта (лат. *retorta* – ‘обърната назад’) 1. *хим.* Обла стък-
леница с дълъг и прегънат отвор, служеща за хими-
чески опити, дестилация и др. 2. Наименование на
различни уреди и апарати, снабдени с отводна тръба,
служещи за нагриване и дестилиране на вещества.

самун (гр. *psomion* през тур.) Кръгъл хляб.

сгурия (нгр. *skouria*) Късове твърда зърнеста материя, ос-
танали след изгаряне на твърди горива.

скиния (от гр. *skene*) Древноеврейски походен храм във
форма на шатра, служещ за извършване на богослуже-
ние при дълго пътуване.

слог *остар.* 1. Сричка. 2. Начин на изразяване, на използ-
ване на средствата на речта; стил.

стяженолюбие (от рус. *стяжание* – ‘богатство’) *остар.*
Сребролюбие, стремеж към придобиване на все пове-
че материални блага.

сукно *остар.* Мек вълнен плат за горни дрехи.

схожда *остар.* Подхожда на / подхожда си със (някого,
нещо).

сърма (гр.-тур. *sirma*) Нишка от злато, сребро или друг
метал за шев и бродерии.

съсъд *остар.* Широк глинен съд с различно предназна-
чение, най-често за сипване на благовония.

талига (от унг.) *остар.* Обикновена конска кола; каруца.

трен (фр. *train*) *остар.* Влак.

тунеядство (от рус.) Качество или проява на тунеядец –
човек, който очаква блага, без да се труди за тях; гото-
ван, търтей, паразит.

тъй щото *остар.* Така че.

уд *остар.* Телесен член, крайник.

уровен (рус.) Равнище, ниво.

услишание *остар.* От *услишам* – ‘чувам’.

челебия (тур. *celebi*) *остар.* Господин.

чемшир /чимшир (тур. от пер.) *бот.* Вечнозелен храст,
отглеждан и като декоративно растение.

юлар (тур. *yular*) 1. Водило на оглавник за добитък. 2. Ог-
лавник.

ТЕМИ

Превръщане на киселините:

Какво чувство или какъв метод трябва да се употреби
срещу завистта?

Свещ, която не гасне:

Разлика между математическите вероятности и ду-
шевните способности.

Вечно обновяване:

Време и вечност.

Време и вечност:

Причини за движението.

Форми на съзнанието:

Отличителните черти на човека и животните.

Малки и големи придобивки:

Придобивки от знанието.

Равнодействаща сила:

Най-голямата скръб в света.

Състояния на материята:

Цяр за най-голямата скръб.

Първата причина:

Книгата, която е упражнила най-голямо влияние в
детството ми.

Защо човек живее.

Полюси на съзнанието:

Службата на уравненията.

Служба на уравненията:

Отношение между корените на растенията и краката
на животните.

Добри и лоши условия:

Отношение между Добро и зло.

Единство на съзнанието:

Разлика между духовна и естествена свобода.

ЗАДАЧИ, УПРАЖНЕНИЯ, ОПИТИ

1. Малките резултати

Упражнение за една година, свързано с изучаването и прилагането на лекциите.

2. Космически възприятия

Метод за работа при чувства на неприязън към някого.

3. Превръщане на киселините

Метод за лекуване чрез силата на мисълта.
Метод за лекуване на туберкулоза и треска.
Метод за лекуване на омраза.
Упражнение.

4. Вечно обновяване

Метод при скръбни състояния.

5. Време и вечност

Задача: да се потърси писаното от философите за времето и за вечността.
Упражнение за усилване на паметта.

6. Благото на човека

Формула при всички случаи в живота, добри или лоши: „Господи, аз те благославям хиляди и милиарди пъти!“.

7. Нови възгледи и методи

Метод при неразположение.
Методи за добро въздействие върху човека.

8. Състояния на материята

Метод при трудни положения в живота.

9. Озлобяване, мъка, скръб

Метод при молитва.
Метод за изчистване на лоши влияния.
Опит за изпитване на собствените сили.
Опити при изучаването на скръбта и радостта.

10. Първата причина

Метод за справяне с мъчнотии.
Метод за повдигане при отчаяние.
Упражнение за освобождаване от грешки.

11. Живата наука

Методи за разбиране на текстовете на различни автори.

12. Полюси на съзнанието

Упражнение за силни и слаби.

13. Възпитание на удове

Упражнение за развиване на чувствителността на удове.

14. Доброта и разумност

Опит при лошо разположение на духа.
Опит при разгневяване.

15. Добри и лоши условия

Задача за 7 дни.

16. Разумни отношения

Задача: да се извадят всички практически правила от лекцията и да се направят опити за приложението им.

17. Плащане и прощаване

Опити за работа върху внушението.
Опит за 10 дни с думата Любов.

18. Придобиване на щастие

Метод за възстановяване на зрението.

19. Единство и общност

Упражнение на връх Мусала.

Петър Дънов
Учителя

ОБЩ ОКУЛТЕН КЛАС
ВЕЛИКОТО И КРАСИВОТО

година седма

Редактор	<i>Стела Рускова</i>
Художник	<i>Илиана Попова</i>
Предпечат	<i>Иван Джеджев</i>

Издателство „Бяло Братство“
София, ул. „Ген. Щерю Атанасов“ 2
тел: 0897 847 643

Отпечатано в Университетска печатница

www.bialobratstvo.info
www.beinsadouno.org